

BÜLTENE YAPILACAK ATIFLARDA TBBB KISALTMASININ KULLANILMASI RİCA OLUNUR.

1976/35-1

Yedinci Yıla Başlarken

Altıncı yayını yılını tamamlamış olan **BÜLTENİMİZ** bu sayı ile yedinci yayını yılına girmiş bulunmaktadır. Birlik çalışmalarının bütünüyle meslektaşlarımıza ve adliye örgütüne yansıtma amacını güden bu yayının bundan böyle de aynı amaç yönünde devam ettirilmesi doğal olmakla beraber, üyelerimizden yayımla ilgili düşünceleri ve isteklerini bizlere ulaştırmalarını da arzulamaktayız.

Bülten'in üyelerimizin tümüne ulaşmadığını biliyoruz. Bunun nedenleri arasında Birlikteki adres kartlarının yıpranmış olmaları dolayısıyla yeniden düzenlenmeleri zorunluluğu bulunduğu gibi, Barolarımızın adres değişikliklerini süresinde intikal ettirememekte olmalarının da payı vardır. Bültenin bütün üyelerimize zamanında ulaşması, üzerinde hassasiyetle durduğumuz önemli bir konu olup bunun kesin bir şekilde hâline çahşılmaktadır.

Bültende ayrıca, Birliğe gelen yayımlar da üyelerimizin bilgilerine sunulacaktır.

1976 yılı yayımları da öncekiler gibi iki ay ara ile sürdürülecektir.

Saygılarımızla
TBB Yönetim Kurulu

Bkz. : TBB. 1972/11-1; 1973/17-1; 1974/23-1; 1975/29-1.

1976/35-2

IX. Genel Kurul Toplantısı

VIII. Genel Kurulda alınan karar uyarınca Birliğimizin IX. Genel Kurulu 8, 9, 10 Ocak 1976 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır.

118. Delegenin katıldığı Genel Kurul Başkanlığına Ankara Barosu Delegeesi ve Başkanı Av. Nejat Oğuz, Başkan Yardımcılığına Zonguldak Barosu Delegeesi Av. Burhan Karaçelik ve üyeliklere de Bolu Barosu Delegeesi Av. Doğan İleri ile Çorum Barosu Delegeesi Av. Atif Çelebi seçilmişlerdir.

Genel Kurul Başkanı Av. Nejat Oğuz şu açış konuşmasını yapmıştır.

Yüksek yargı organlarımızın sayın hakimleri, sayın misafirler, Türkiye Barolar Birliğinin IX. Genel Kurulunun sayın üyeleri, muhterem meslektaşlarım; Türkiye Barolar Birliğinin IX. Genel Kurulu olarak yapacağımız çalışmalarını kutluyorum. Bu çalışmaların başında bana düşündüklerimi kısaca olsa bile sunmak olanağını veren Sayın Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulumuza huzurunuzda içtenlikle teşekkür ederim.

Türkiye Barolar Birliği yurdumuzda Anayasal kuruluşlar arasında büyük bir boşluğu doldurmuş, Anayasamızın hedefi olan sosyal hukuk devletinin anlaşılmasında kısa tarihinde saygıdeğer çaba göstermiştir. Bu çaba bu yılki Yönetim Kurulu raporunun Birinci bölümünde bir kere daha ifade edildiği gibi, mesleki sorunlar yanında ve onunla birlikte Hukukun Üstünlüğü ilkesini topluma benimsetmek şeklinde tecelli etmiştir.

Bugün yurdun içinde bulunduğu şartlar gözönüne alındığında, hukukun üstünlüğü ilkesini artık devletin kendisine ve siyasal iktidara anlatmak gerektiği görülmektedir. Gerçekten bu ilke toplumun büyük kesiminde artış tartışma konusu değildir. Fakat onun devlet organları ve siyasal iktidara da benimsendiği yolunda toplumun kendisinde çok ciddi şüpheler mevcuttur. Bu şüpheleri yaratan ve çoğaltan olaylar yaşanmaktadır.

Bir hafta önce bitirdiğimiz 1975 yılı boyunca durum böyle olmuş; kişinin temel hak ve hürriyetleri ve adalet zedelenmiş, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü üstüne yoğun gölgeler düşürülmüştür. Halen bu gölgelerin soğukluğunu hissetmekteyiz.

Anayasanın 10. maddesi devletin; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldıracağına aımdır. Burada kastolunan engeller toplum içinde, tarihte olmuş ve maalesef günümüze kadar yaşayabilmiş olanlardır. Bu tarihi engellere karşı bir çabaya girişilmemiş olması bir tarafa, bugün temel hakların başında gelen yaşama hakkına, can güvenliğine kasıtlı, belirlili, plânlı ve mütemadi şekilde konan engellere devletin sadece seyirci kalması ve hatta siyasi iktidar adına bu tür engellemelerin hareketlerin, te cavüzlerin benimsendiğini gösteren düşünceler ve yorumların ortaya konması devletin hukukun üstünlüğü ilkesine bir fantaziden ötede itibar etmediği kanaatini kökleştirmektedir.

Geçmişte toplumlar sadece açlıktan kurtulmak istemişlerdi. Günümüz insanının istekleri ve ihtiyaçları kökünde o geçmişin açlığı kadar önemi bulunmaktadır ve devlet bugün artık temel hak olarak bilinen bu ihtiyaçları doğru bilgi, sağ duyu, adalet ve hukukun üstünlüğüne saygı ile karşılamak ve sağlamak zorundadır. Devlet böylece sosyal hukuk devletine götüren yolu en mükemmel bir şekilde açmak, her an toplumun her kesiminde canlı, aktif biçimde bu yolun bekçiliğini yapmakla görevlidir. Devlet hukuka saygının modeli olmalıdır. Toplum piramidinde ahlâk gibi hukuk saygısı da tabanda kendiliğinden teşekkül etmez. O da devlet organlarında, idarede, siyasal iktidarda mevcut olduğu takdirde ve derecede topluma intikal eder ve orada yayılır. Bu sebeple, adalet ve hukuku devlete karşı savunmak gibi, çok vahim bir duruma düşmemek gerekir. Günümüzde maalesef böyle olmuştur.

Geçtiğimiz yıl içinde de siyasal iktidarın hakimiyetinde devlet organları ve idare, devleti bu duruma getirmiştir. Adaletin ve hukuk devleti niteliğinin istisnaya tahammülü yoktur. Bu konuda oranı yüzde yüzün altına düşüremeyiz. İdari yargı kararları ısrarla yerine getirilmiyerek hukuk devleti ilkesine ters düşülmüştür. Bu noktada en çok üzüntü yaratan şey siyasal iktidarcı hukukun anlaşılammış olduğu şüphesini ciddi şekilde ortaya çıkaran düşüncelerdir. İdari yargı denetiminden, tazminat ödiyerek kurtulmak bu tür bir şanssız düşünce olmuştur. Devlet güvenlik mahkemelerini kurmak ve anayasa mahkemesi kararına rağmen onları ihya etmek düşünce ve teşebbüsleri de anayasanın yargıya ve adaletle ilişkin hükümlerine aykırı bulunmaktadır. Bu durum adalet açısından ciddi bir sıkıntı yaratmış, adaleti zedelemiştir. Varlıklarının anayasaya aykırılıkları saptanmış olan mahkemelerden bir kısmı görevlerini tatil ederken, diğerlerinin yargı görevlerini sürdürmeleri adalet adına büyük talihsizlik olmuştur. Böylece toplumun adalet duygusu tabii olmayan yollara başvurma isteğinin sonucu olarak büyük yara almıştır. Hukukumuzu, devleti süratle hukukun üstünlüğü ilkesine yaradır niteliğe kavuşturmalıyız. Çünkü, hukuk kanunlar toplamı değildir. Hukukun bu niteliği taşımadığı yerde de gerçek adaletle ulaşamaz. Adalet ise, toplumun tek güveni ve umududur. Bu umudun gerçekleşmesinde avukatların, baroların ve Barolar Birliğinin görevinin büyüklüğünü biliyor ve bu görevi istekle ve büyük gururla yüklenmiş bulunuyoruz. Görevi yerine getirme çabamızda bu çabayı verimli kılabacak vasıtalarla haklı olarak sahip olmak istiyoruz. Bu vasıtaların başında mesleğin bağımsızlığı ve meslek üst kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğine Anayasa Mahkemesinde dava açmak hakkı geldiğini, bunun için gerekli anayasa değişikliğinin tezelden yapılması isteğimizi bir kerre daha tekrarlıyoruz. Sayın Genel Kurulun, Hukukun ve Adaletin anlaşılması ve gerçekleşmesi için yapacağı çalışmalarda başarılar diliyoruz, misafirlerimize ve üye arkadaşlarımıza Ankara Barosu adına derin saygılarımı sunuyorum.

IX. Genel Kurul Toplantısı Dolayısıyla Gelen ve Üyelerin Bilgisine Sunulan Telgraflar :

Sayın Prof. Dr. Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Genel Başkanı
A n k a r a

Türkiye Barolar Birliği Dokuzuncu Genel Kurul toplantısı dolayısıyla davetiniz için teşekkür ederim.

Genel Kurul çalışmaları sırasında ortaya konacak görüş ve önerilerin yararlı sonuçlar sağlamasını dileirim. Ayrıca meslekte 50 yılını dolduran değerli avukatlarımızı kutlar, hayatlarının bundan sonraki bölümünde de esenlikler ve başarılar temenni ederim.

Fahri S. Kırutürk
Cumhurbaşkanı

Sayın Prof. Dr. Av. Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Türkiye Barolar Birliğinin Dokuzuncu Genel Kurul toplantısı dolayısıyla vaki nazik davetinize teşekkür ederim. İnsan haklarına dayanan millî demokratik, lâik ve sosyal hukuk devletinde hukukun üstünlüğünün korunması ve işlerliğinin sağlanması temel ilkedir. Ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki hızlı gelişme ve değişimler adaletle olan ihtiyacı daha da arttırmış, hukuki düzenlemelerde yenileşme ve iyileşme yönünde önemli teşebbüsler yapılmasını zorunlu kılmıştır.

Adalette daha çok sürat, kolaylık ve isabet sağlanabilmesi vatandaşlarımızın hukuk devletine olan inanç ve güvenini daha daha da artıracaktır.

Kanun uygulamada etkili bir yargının varlığı kaba kuvvet ve bizzat ihkakı hakkın kullanışı ile mücadelede önemli bir husustur. Yargı üstünlüğünü en modern biçimde sağlayabilmek için organlar arasında ahenkli bir işbirliğini yürütmek ve eksikleri süratle tamamlamak lüzumuna inanıyorum.

Aziz milletimiz daima hakkın, hürriyetin, adaletin aşığıdır. Nizamlara bağlı, kanunlara saygılıdır. Milletimizin tarihinden, örf ve ananelerinden gelen bu hukuka saygı şuurunu adli çalışmalarda ve adaletin tezahüründe en büyük destek ve yardımcıdır.

Değerli hukukçuları sinesinde toplayan Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunda ileri sürülecek görüşler ve öneriler yasama ve yürütme organının çalışmalarına ışık tutacaktır.

Toplantınızın başarılı geçmesini ve alınacak kararların ülkemize ve bütün hukuk mensuplarına hayırlı olmasını temenni eder, birliğiniz mensuplarına, davetlilere saygılarımı sunarım.

Süleyman Demirel
Başbakan

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Hukuk Devleti anlayışının hâkim olduğu yurdu-
muzda parlamenter demokrasiye olan inancımızı ka-
rarlı davranışlarıyla perçinleyen Türkiye Barolar Bir-
liğinin Dokuzuncu Genel Kurul toplantısında aranızda
bulunamayacağım için üzgünüm.

Genel Kurulunuzda alınacak kararların yasaları-
mıza ve hukuk kurallarına ışık tutacağı inancı ile ba-
şarılarınızın devamını diler, seçkin topluluğunuzu
saygılarımla selâmlarım.

Tekin Arıburun
C. Senatosu Başkanı

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Dokuzuncu Genel Kurul toplantınız münasebetiy-
le vaki davetiniz için teşekkür ederim. Meclis çalış-
maları nedeniyle aranızda bulunamamaktan üzgünüm.
Genel Kurulunuzun memleketimize ve camianıza ha-
yırlı ve uğurlu olmasını diler, saygılar sunarım.

Kemal Güven
M. Meclisi Başkanı

Türkiye Barolar Birliği
Genel Kurulu Başkanlığına
A n k a r a

Toplantınıza katılabilmeyi çok istiyordum. Fakat
şu sırada Ankara'da yine ölümle sonuçlanan ağır sal-
dırlar ve olaylar olması görevimin başında bulunma-
mı gerektirdiğinden, bu olanağı bulamadığım için üz-
günüm.

Ülkemizde demokratik hukuk devletini yıkmak pa-
hasına iktidar olmak isteyenler sorumlu mevkilerde
kaldıkça, Türkiye'nin iç barışa ve huzura kavuşabil-
mesi çok zordur. Fakat demokratik hukuk devletinin
yaşamasını, can güvenliğinin, iç barışın, öğretim öz-
gürlüğünün sağlanmasını isteyen herkes üzerlerine dü-
şen görevi yasal sınırlar ve demokratik ölçüler içinde
yerine getirirse, rejimin esenliğe çıkacağına inanıyo-
rum.

Siyasal amaçlı saldırganların Hükümetçe korun-
duğu, hasta tutukluların ölümüne terkedildiği bir ortam
da iç barış özleyen ve demokrasinin yaşamasını iste-
yen Türk halkı, hukukçulara büyük umut bağlamak
tadır. Demokratik hukuk devletinin bilinçli savun-
ucusu olan Barolar Birliğinin son olaylar karşısında
da üzerine düşen uyarı görevini yapacağına tam gü-
venim vardır.

Değerli üyelerinize ve Genel Kurul toplantınıza
başarılar dileğiyle saygılar sunarım.

Bülent Ecevit
CHP Genel Başkanı

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Nazik davetiniz için teşekkür eder, toplantınızın
milletimiz için hayırlı olması temennisiyle başarılar
dilerim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan
Başbakan Yardımcısı

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Türkiye Barolar Birliği Dokuzuncu Genel Kurul
toplantısı münasebetiyle göndermiş olduğunuz nazik
davetinizi memnuniyetle aldım, teşekkür ederim.

Takdir edeceğiniz nedenlerle aranızda bulunama-
yacağım için üzgünüm. Özür diler, toplantının başarı-
lı geçmesi temennisiyle saygılar sunarım.

İsmail Müftüoğlu
Adalet Bakanı

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Türkiye Barolar Birliği Dokuzuncu Genel Kurul
toplantısı nedeniyle gönderdiğiniz davete teşekkür
ederim. Tebrik ve başarı dileklerimi sunarım.

Mahir Ablum
Sosyal Güvenlik Bakanı

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Genel Kurul toplantısının hayırlı ve uğurlu olma-
sını temenni eder, başarılar dileğiyle şahsınızda muh-
terem mensuplarınıza saygılar sunarım.

Oğuzhan Asiltürk
İçişleri Bakanı

Türkiye Barolar Birliği
Genel Kurulu Divan Başkanlığına
A n k a r a

Çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar suna-
rım.

Mustafa Mut
S. Sigortalar
Kurumu Genel Md.

Türkiye Barolar Birliği
Olağan Genel Kurulu Başkanlığına
A n k a r a

Sakarya Barosu Genel Kurulunun 6.12.1975 tari-
hinde oy birliğiyle almış bulunduğu temenni kararı

uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin 1977 yılında olağan Genel Kurulunun Sakarya'da yapılmasını Türkiye Barolar Birliği Genel Kuruluna arz ve teklif eder. Kongre çalışmalarının başarılı olması dileğiyle bütün kongre üyelerine saygılarımı arz ederim.

Tekin Yaman
Sakarya Barosu Başkanı

Türkiye Barolar Birliği
Dokuzuncu Genel Kurul Kongre Başkanlığına
A n k a r a

Kuruluşundan bu yana akılcı ve gerçekçi tutum ve davranışlarından dolayı hakka adalete ışık tutan ve demokratik kurallar içinde hürriyetlerin savunucusu fonksiyonunu lâıkiyle icra eden Türkiye Barolar Birliğinin sayın Genel Başkanı Faruk Erem, Kongre Divanı Başkanı ve üyeleriyle delege arkadaşlarımızın üstün başarılarını Kocaeli Barosu adına kutlar, kongre çalışmalarında millet ve memlekete hayırlı kararlar alınmasını diler, en derin saygılarımı sunarım.

Av. İbrahim Önen
Kocaeli Barosu Bşk.

Türkiye Barolar Birliği
Genel Kurul Başkanlığına
A n k a r a

Genel Kurulun memleket ve mesleğin yararlı kararlar almasını candan dilerken, genç arkadaşlarımız gibi hâkimlikten emekli avukatların da âmme hizmeti yapmakta olduğu gerçeği gözönünde bulundurularak sesini dünyaya duyurmuş olan Birliğinizin 1971 yılındanberi devam edegelen taleplerimizin sonuçlandırılmasını temenni eder, hizmetlerinizin başarılı olmasını saygı ile dilerim.

Asaf Nakipoğlu
Niğde Barosu Avk.

Sayın Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Hukukun üstünlüğü ilkesinin kökleşmesine ve gerek ülke, gerekse meslekî sorunlarımıza ışık tutacağına inandığımız Türkiye Barolar Birliğinin Dokuzuncu Genel Kurul çalışmalarının başarılı olmasını diler, toplantıya katılan meslektaşlarımıza içten sevgi ve saygılarımızı sunarız.

Hakkı Turan Öner
Isparta Barosu Başkanı

Türkiye Barolar Birliği
Genel Kurul Divan Başkanlığına
A n k a r a

Genel Kurul toplantısının meslektaşlarımız ve tüm ulusumuz bakımından yararlı ve başarılı olma-

sını diler, saygılar sunarım.

Sümer Akşehirlioğlu
Kayseri Barosu adına
Baro Başkanvekili

Barolar Birliği Genel Kurulu Başkanlığına
A n k a r a

Hukuk üstünlüğü kavramını soyut araştırma çabalarıyla etkin ve güçlü bir hukuk kuruluşu olduğunu kanıtlayan Birliğimizin Yüce Genel Kuruluna derin saygılarımı ve başarı dileklerimi sunarken, başımızda yer alan güncel bir olay üzerinde özellikle durulmasını yürekten dilerim. Ağır hasta olduğu halde cezaevinde ölüme terkedilen sanık Yusuf Küpelî'nin yaşam hakkını görmemezlikten gelen mercilere gerekli uyarının yapılmasını ve İkinci bir Harun Karadeniz faciasına tanık olmamak için hukukun yenilmez ve kutsal sesinin uygun bir biçimde duyurulmasını içtenlikle beklerim.

Av. Behzat Güre
(Kırklareli)

Barolar Birliği Genel Kuruluna
A n k a r a

Uçak seferlerinin iptal edilmesi ve karayolu nakliyesinin imkânsızlığı nedeniyle Genel Kurula iştiyak edemediğimi üzüntüyle arz ederim. Genel Kurul çalışmalarının Türk hukuk camiasına ve Türk milletine hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım.

Abdürrahim Aydınoğlu
Erzurum Bar. Delegesi

Türkiye Barolar Birliği
Dokuzuncu Genel Kurul Başkanlığına

Her türlü kanunsuzluğun kol gezdiği günümüzde, başta can güvenliğimiz olmak üzere temel hak ve özgürlüklerimiz ağır yaralar almıştır. Hukukun üstünlüğü ve kanunlara saygı, demokratik haklarımızın korunması mücadelemizin temelini teşkil eder. Bu yolda en büyük görev ve sorumluluğun hukukçulara düştüğü açıktır. Bu yüzdendir ki, hukukçularımızın kendi meslek kuruluşları aracılığı ile demokrasiye, kamuoyuna ve özgürlüklerimize yapılan saldırılara ve kanunsuzluklara ve başta Devlet Güvenlik Mahkemesi olmak üzere kanun dışı kurumlara karşı verdiği mücadeleyi kıvançla izliyor ve tamamen destekliyoruz.

Genel Kurulunuzun başarılı olması, yurttaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve karşı karşıya bırakıldığı kanunsuzluklara karşı mücadelesini daha da etkin bir biçimde sürdürmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

Tutuklu ve Mahkûmlarla
Dayanışma Derneği

Bundan sonra Başkan Av. Faruk Erem aşağıda-ki konuşmayı yapmıştır:

Sayın Başkanımız ,aziz delege arkadaşlarım;

Yönetim Kurulunun sizlerden bir istirhamını arzetmeme müsaadenizi rica edeceğim.

Genel Kurulumuzun bu seçkin toplantısı huzurunda, mesleğinde 50 yıl ve daha fazla emeği geçmiş olanlara Türkiye Barolar Birliğinin onur plâketini huzurlarımızda takdim etmek istiyoruz. Müsaade buyurulursa bir iki hususa temas etmek istiyorum. Halen mevcudumuz 15.472 kişidir. 50 yıl ve daha fazla emeği geçmiş üstadlarımızın adedi 15. Müsaade ederseniz isimlerini okumak isterdim. Soyadı sırasına göre arz ediyorum:

AKALIN Abdurrahman
BARİKAN M. Aziz
BAYRAKTAR İsmail Akdoğan
BEHAR Daniel
HAZAN Azriyel
KALEMCİOĞLU Fahrettin
LASKARİ Kaludi
MANKAN Haçik
ÖGET Tahir Memduh
PEKSELEK Münim Mustafa
SARAN Vasfi
SAYAR Şükrü
SORGUN Asım
TURAÇLI Abdurrahman Rahmi
TÜZMEN Recai

Sayın Başkanlarımız, Yönetim Kurulu adına bütün Türkiye Barolarının duygularına tercüman olarak bizlere şu şükran borcumuzu ödemek olanağını tanıyan Genel Kurulumuza tekrar tekrar teşekkürlerimizi arz ederiz.

Kuruluşumuz daha ilk yıllarında bütün dünya Barolarında mevcut olan meslek kurallarını gönülden ve kolaylıkla kabul buyurdu. Bunun nedeni şudur:

Demek ki, bu kuralların kabulünü gerektirecek ortam hazırlanmıştı. Onurlu davranışları ile üstadlarımız bu ortamı bize hazırlamak lütfunda bulundular. Bu onların kayda değer belki en büyük başarılarından biri olacaktır. Meslek onurunu bu kadar uzun yıllar omuzlarında ağır bir yük gibi (çünkü bizce kıdem daha fazla sorumluluğu yansıtıyor) taşıyan üstadlarımıza elbette bizler birşeyler borçluuz.

Kaldı ki, 50 yıl başkasının derdi ile uğrulup yine de kişisel mutluluğunu sürdürebilmek niteliği ancak büyük insanlara özgü bir ayrıcalık olsa gerek. Bunun için deyilmidir ki, eski Romada belli bir kıdem kazanmış avukatların bir tekeli vardı; bahçe-

lerine bir palmye ağacı dikmek imtiyazı... Bir insanın bütün ömür boyu davranışlarının sonunda ona sağladığı en büyük hak belkide kendisine saygı gösterilmesini istemek hakkıdır. İşte biz bu toplantıdan istifade ederek bütün Türk avukatları adına üstadlarımıza şükran borcumuzu ödemek istiyoruz.

Sağlık ve sair nedenlerle üstadlarımızın hepsinin buraya gelmesi, teşekkürleri mümkün olamadı. Şimdi müsaade ederseniz, yine soyadı sırasına göre plâketleri sizler adına ve Yönetim Kurulu adına kendilerine takdim edeyim.

BARIKAN M. Aziz (Ankara)
BEHAR Daniyel (İstanbul)
HAZAN Azriyel (İstanbul)
LASKARİ Kaludi (İstanbul)
ÖGET Tahir Memduh (İstanbul)

Toplantıya katılamamış olan sayın meslekdaşlarımızın plaketleri uygun göreceklere törenle Birlik adına kendilerine verilmek üzere Barolarına gönderilecektir.

Başkanlık ve Yönetim Kurulu Çalışma Raporları ve Bilançoları Hakkında.

Ali DİNÇ (Kayseri)
Orhan APAYDIN (İstanbul)
İlhami GÜVEN (Ankara)
Merih SEZEN (İstanbul)
Burhan KARACELİK (Zonguldak)
Hurşit KANGAL (Balıkesir)
Sabahattin BİLGE (Ankara)
Sabih ATLI (İstanbul)
Mehmet SEYDİBEYOĞLU (Kastamonu)
Necati ÖZKAYA (Elâzığ)
İlhan KUTAY (Ankara)
Suat Yılmaz YALIM (Kocaeli)
Turgut BULUT (Bursa)
Ali İhsan AÇIKGÖZ (Nevşehir)
Ekrem ÖZKUNT (İstanbul)
Azmi SOYDAN (Van)
Orhan BARLAS (İstanbul)
Kubilay ATABEY (Burdur)
Ömer GÖZÜBÜYÜK (Kayseri)

Söz alarak eleştirilerde bulunmuşlardır.

Kayseri Barosu Delegatesi ve Başkanı merhum Ömer Gözübüyük konuşmasını yaparken geçirdiği bir kalp krizi sonunda kürsüde ebediyete intikal etmiştir.

Genel Kurulda bulunanları derin elem ve üzüntü içinde bırakan aziz meslekdaşımızın aramızdan ayrılması dolayısıyla toplantıya ara verilmiş ve sonradan konuşmaların acı kayıp nedeniyle burada ke-

silmesi ile Gündemin diğer maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Görev şehidi aziz meslekdaşımız merhum ÖMER GÖZÜBÜYÜK'ün hâtırasını saygı ile anıyor ve konuşmasını yayınlıyoruz:

Kayseri Barosu Delegatesi Ömer Gözübüyük değerli Başkanın seçkin kişiliğinde hepimize saygılarını sunar.

Değerli meslekdaşlarım, sözlerime başlarken karşınızda gördüğünüz veci cümleye bir cümle daha ilâve etmeme müsaadelerinizi istirham edeceğim. «Adalet Mülkün Temelidir». İkinci cümle «Adalet Yönetimin de temeli olmalıdır».

Arkadaşlar, hukuk, değerini yitirmemiş insanların bir buluşudur. Diğer buluşlar yeni buluşlar karşısında değerini yitirmiştir, fakat yaşayan hukuk yaşatılması gereken hukuk değerini hiçbir zaman kaybetmemiştir. Bunun üstünlüğünü savunmak bakımından evvelâ hukukculara düşen başlıca bir görevdir. Bu görevi bugüne kadar hepimiz, Türkiye Barolar Birliği ve Barolar şerefle yapmaya devam etmiştir. Temas etmek istediğim husus: Başkanlık raporunun bize bir öneri şeklinde sunulmuş olmasıdır. Yanılmıyorsam Birlik Başkanımız yoğun çalışmaları yanında, bu değerli raporu ile bize bir öneri getirmiştir. Bazı kuruluş ve iktidarların Barolar Birliğinden şikâyetçi olduğundan, bazı siyasi kuruluşların sızma çabalarından bahsedilmiştir. Bu açıklamaya lüzum görülmeyen olgunluk ve ağırbaşlılıkla, «Normal karşılandığı» şeklinde bir ifadeyle baroların ve Birliğin ölçülü bir şekilde baskı grubu görevine devam edeceği şeklindeki kanaat ve kararları yansıtılmıştır, ilâve edilmiştir.

Benim istirhamım şu olacak: elimizdeki ipe çözemeyeceğimiz bir şekilde bir düğüm çalmayalım arkadaşlar. Avukatlık Kanununun şu veya bu maddesi, tasarımın hazırlık çalışmalarında naciz şahsiyetlerinin emeği geçmiş bir kimse olarak, belki lüzumsuz yahut hatalı bir hüküm olarak telâkki edebilen bazı hükümler getirmiştir Baroların ve Birliğin siyasetle meşgul olmayacağı şeklinde bir hüküm getirilmiştir Farzedelim ki, bu hüküm yok; barolar ve Birlik siyasetle uğraşacak mıdır arkadaşlar?

Şimdi, biz hukuktan bahsediyoruz, bu konunun hükümlerinin olmadığını kabul edelim. Bizim Barolarımızın gelenekleri vardır. Mensupları arasında her zaman iftiharla ifade edebiliriz, her siyasi kuruluşun il temsilcileri, il başkanları üyelerimizdir. Bunlar belki seçimlerde baro yönetim kuruluna, baro organlarına seçimlerde siyasi kanaatlerine göre oy kullanmış olabilirler, ama seçildikten sonra baroyu hiçbir zaman politikaya sokmak istememişlerdir. İsterseniz şu tutumlarından, davranışlarından şikâyetçi olduğumuz politikacıları kendi meslekleriyle başbaşa bırakalım, biz kendi amacımıza salim adımlarla yürümeye devam edelim.

Gerçekten kanaatimi muhafaza ediyorum ve ilelebet etmek isterim, barolarımızın ve Birliğin temel hak ve hürriyetlerin korunmasındaki görevinden saptırılmak istenmesi mümkün değildir ve mümkün olmayacaktır, arkadaşlar. Dönem içerisinde Birliğimizce yapılan bölge toplantılarından kısaca bahsedilmiştir raporda. Çok faydalı olduğu kanaatini lütfedip 1975 yılı ilk toplantısını Kayseri'de yapmaları dolayısıyla vakıf oldum, çok yararlı sonuç alınmıştır. Kendilerine şükranlarımı arz ederim.

Ekonomi-Hukuk kongresi keza çok faydalı olmuştur Bunun devamını; bu kongrelerin daha verimli bir şekilde devamını temenni ederim.

Sosyal güvenliğimizle ilgili bilhassa 1912 sayılı Yasa ile değişen 506 sayılı Yasa hükümlerinin meslekdaşlarımıza yansıtılması çabaları başarı ile sonuçlanmıştır. Arkadaşlarımız bundan haberdardır.

İngiliz üstlerindeki fecaat, Kıbrıs, Kıt'a Sahanlığı, deniz hukuku, Ege sorunu, unutulduğunu zannetmiyorum, Trakya'daki Türklerin feci akıbetleri konularında Birliğimiz çalışmalar yapmıştır, şükranla arz etmek isterim.

Avukatlara vaki saldırılar, avukatların hak ve ödevleri konularında feragatli çalışma örneği vermişlerdir. Kıbrısta yapılan Yönetim Kurulu toplantısında, yeni bir kuruluş olan Kıbrıs Barosunun, ki bugün biz yeni yaptığımız kanunu değiştirmek çabamızdayız ve gereklidir, çünkü Barolar birliğinin elinde olması lüzum gelen birçok haklar, maalesef hukukçular tarafından yapıldığı halde bu kanun, eline verilmemiştir. Örneğin Anayasa Mahkemesine dava açma yetkisini, ben ilâve edeceğim, Yüksek Hakimler Kurulunda, Yüksek Savcılar Kurulunda, tayin ve terfi komisyonlarında bi Barolar Birliği müşahidinin bulunmayışı... Ana, bunlar zamanı gerektiren hususlar arkadaşlar. İnsanlar hatalardan salim olamaz. Mesleğimiz mücadele mesleğidir. Gençlik hatalarla, orta yaşlılık mücadelelerle, yaşlılık da pişmanlıklarla doludur, derler. Biz henüz şurada bulunan arkadaşları, orta yaşta olan kimseler zümresine dahil ederek demek istiyorum ki, mücadeleyi bırakmayacağız; sonra pişmanlık duymamak için.

Yaşlı avukat meslekdaşlarımızın sosyal güvenlik ile ilgili sorunları henüz çözümlenmiş değildir. Prime esas olan günlük kazanç beyanlarındaki yanlışlıklar 228 sayılı yasanın bizleri kapsamına sonradan alışı gibi hususlar öyle zann ediyorum ki, Sosyal Sigortalar Kurumu ile, bu Kurumun mahiyetini ve görevini kendilerine hatırlatma ve anlatma ve kabul etmede Barolar Birliği büyük başarı göstermiştir, bunlarla yapılacak bir sözleşmeyle düzeltilebilir. Bu konudaki çalışmalarının devamını istirham edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, sizlerin ve Birliğimizin devamlı öncülüğünü yaptığı «Hukukun Üstünlüğü» kavramını biraz daha somutlaştırmak için, önemini

biraz daha belirtmek için sizlere karanlık bir tablo çizeceğim için üzgünüm.

1976 yılına girdiğimiz, bunu başka türlü ifade edeyim, 20 nci yüzyılın dördüncü çeyreğine girdiğimiz şu günlerde manzara hiç de iç açıcı değil. Pahalılık, işsizlik, enflasyon, sosyo-politik durum, çok büyük hızla büyüyen ekonomi, teknolojik gelişmenin bir sonucu gibi geliyor. Kalkınmanın gerektirdiği kaynakların erimesi, büyük tasarruf ve sermaye birikimi, hammadde, kaynak, pazar bulma girişimleri kalkınma ve sanayileşme huzur değil dünyaya, adeta topyekün bir savaşın eşiğine getirmiş bulunmakta dır. Açlık ve sefalet, fiziksel ve psikolojik bunalım beklenen bu felâketi, korkarım ki, çocuklarımızın görebileceği kadar yakın bir zamana ve mesafeye getirmiştir, arkadaşlar. Evet, 20 nci asrın son çeyreğini yaşıyoruz, ama halen özgürlük, bağımsızlık, hürriyet mücadelesi veren uluslar kolonizm, sömür geciktikten sıyrılmayan ulusların savaşı, mücadelesi devam ediyor. Patlamalar, mezhep kavgaları gittikçe artan huzursuzluğun üzüntüsünü bizlere heran yaşıyor.

Bu arada kendilerine süper devlet denen demokrasinin beşiğiyiz, demokratik ülkeyiz damgasını lâ-yık görenler politik sömürüsünü artırma, hiç olmazsa devam ettirme çabasındalar. Bilhassa bu süperlerin tahrik, silâh satış rekabetleri bölgesel savaşları da paralellerinde götürmekte ve artırmaktadır. Şu halde hukuka, adalete dayanması gereken dış münasebetler halen çıkara dayanmaktadır ve bunalımın kaynağını teşkil etmektedir.

İçteki duruma çok değerli knuşmacı arkadaşlarımız temas ettiler. Ben şöyle bir kuş uçuşu izinizle geçiştireceğim. Haşhaş, Silâh Ambargosu, Kıbrıs, Kıt'a Sahanlığı, Lice ve civarındaki depremler, Viyana ve Paris Büyükelçilerimizin hunharca öldürülüşü, yangınlar, sert bir ortamda girilen seçim ve bunun neticesi bunalım, Büyük Millet Meclisinin, Yasama organlarının hâlâ görevini yapacak bir duruma, ki 60 günü geçti zannediyorum, gelememiş olması ve çok büyük üzüntüyle ifade ettiğimiz gibi, faili meçhul cinayetlerin artışı, can güvenliğinin, memur tminatının, öğretim ve öğrenim özgürlüğünün kalmadığı veya kısıtlanmak istendiği yolundaki şikâyetlerin ayyuka çıkışı... Bu kaygılar yalnız bizim de değil zannediyorum, değerli arkadaşlarım. Malûm, tekrar ettiğim için özür dilerim, Üniversitelerarası Kurul 29.12.1975 tarihli bildirisinde, Cumhurbaşkanımız 30.12.1975 tarihli yeni yıl mesajında aynı kaygıyı izar ve ifade etmişlerdir. Umutların, güvenin yitirilmesi, karşılıklı münasebetlerin yardımlaşmaya değil, çıkara dayanması.....

Yönetim Kurulu adına Başkan Av. Faruk Erem eleştirileri cevaplandırmış ve Yönetim Kurulu ibra edilmiştir.

Genel Kurul yapılan önerileri görüşerek aşağıda belirtilen talimat niteliğindeki kararların Yönetim Kurulunca yerine getirilmesini kabul etmiştir.

1 — «TBB Genel Kurulu, Birlik Yönetim Kurulunu devletin uluslararası yükümlülüklerine aykırı olarak ülkemizde süregelen uygulamayı ve bu uygulamanın hukuksal niteliğini kamuoyuna yansıtmak için gerekli faaliyetleri sürekli ve etkili olarak yapmaya çağırılmaktadır.»

2 — Genel Kurul, hukuka bağlı devlet anlayışına ve hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olarak yargı organları kararlarının, özellikle Danıştayın iptal ve yürütmeyi durdurma kararlarının yürütme organınca uygulanmamasını kınamakta ve Yönetim Kurulunu bu uygulamaya karşı bildiri yayımlamak ve demec vermenin ötesinde bütün demokratik kuruluşlarla işbirliği yaparak yasal direnme eylemlerine girişmeye davet etmektedir.

3 — Genel Kurul,

A) Bütün tutuklu ve hükümlülerin asgari insani muamele görmesi hakkında Birleşmiş Milletlerce kabul edilen esaslara göre hareket edilmesini,

B) Bütün tutuklu ve hükümlülerin ve özellikle siyasi tutuklu ve hükümlülerin yaşama haklarını hiçe sayan infaz anlayışını şiddetle kınamakta ve Yönetim Kurulunun bu uygulamaya karşı etkili mücadele yapmasını istemektedir.

4 — Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hazırlık tahkikatı ile ilk tahkikatın avukatların savunma görevlerini engelleyen hükümlerinin bir an önce kaldırılması için Yönetim Kurulunu yeni yasa tasarısı hazırlamak da içinde olmak üzere etkili girişimlerde bulunmaya çağırır.

5 — Yürürlükteki sıkıyönetim yasanı tüm anayasal hakları ortadan kaldırma olanağını iktidarların keyfi takdirlerine bırakmaktadır. Sıkıyönetim rejimi ile ülkeyi yönetmek eğilimleri karşısında bu yasanın hızla değiştirilmesi zorunluluğuna inanan Genel Kurul, Yönetim Kurulunu bu konuda da etkili çalışmalar yapmaya çağırılmaktadır.

6 — Anayasamızın 20 ve 21. maddelerinde yer alan fikir ve düşüncelerini açıklama, bilim ve sanatı serbestçe yapma hak ve özgürlükleri sınırsızdır. Genel Kurul Anayasaya aykırı olarak varlığını sürdüren yasaların uygulanmasında basın ve haber alma özgürlükleri ile üniversite ve diğer akademik kuruluşlarda bilim adamlarının bilimsel araştırma hak ve özgürlüklerini baskı altına alan ceza kovuşturmalarını endişe ve üzüntü ile karşılamakta ve devletin uluslararası saygınlığına dokunan bu uygulamaları kınamaktadır. Genel Kurul, Yönetim Kurulunun bu uygulamaları izlemeye ve anında Birliğin tepkisini kamuoyuna yansıtmaya davet etmektedir.

7 — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin tabii hakim, yargı organının bağımsızlığı ilkelerine, olağanüstü mahkemelerin ve yargı mercilerinin kurulması biçimindeki anayasal yasağa aykırı kuruluşlar olarak kabul eden Genel Kuruluş, Kuruluş Kanunu

iptal edilmekle mahkeme niteliğini kaybeden bu kuruluşların adalet yaşamından çıkarılması zorunluluğuna inanmaktadır.

Bu nedenle DGM'nin çalışmalarına son verilmesi için bildiri yayımlanması ve demeceler verilmesini yetersiz bulan Genel Kurulumuz, yeni bir yasa çıkarılarak bu kuruluşların yasallaştırılmasının önlenmesi amacı ile gerekli etkin tedbirlerin alınması, çalışmalar yapılması için Yönetim Kurulunu görevlendirmiştir.

Ayrıca Genel Kurula verilen:

1 — Adam öldürme suçu işleyenlerin vatansever kimseler olduğunu söylediği ileri sürülen ve bugüne kadar bu haberi yalanlamayan Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu hakkında gerekli disiplin soruşturması yapılması için bağlı bulunduğu baroya gerekli uyarının yapılması için Genel Kurulca karar verilmesini öneririz.

2 — Sayın Adalet Bakanı kaydını Sakarya Barosundan sildirmiştir. Fakat mesleğe günün birinde dönmesi muhtemeldir. Dönmek istediğinde kaydının herhangi bir baroya yapılmaması için kongre kararıyla bütün barolara tavsiye edilmesinin karar altına alınmasını arz ve teklif ederim.

3 — Adam öldürenleri vatansever olarak nitelikle suç işlemeye tahrik eylemini işleyen Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu'nun kınanmasına, Genel Kurulunun bu yolda alacağı kararın kendisine ve kamuoyuna bildirilmesine karar verilmesini saygı ile arz ederim.

Yolundaki önergeler kabul edilmiştir.

Verilen bir önerge ile,

1 — Avukatlık Yasasında yapılması gerekli değişiklikler üzerinde müzakere ve karara varmak,

2 — Adli hizmetlerin daha iyi bir şekilde görülmesi hususunda genel görüşme açılması hakkındaki İzmir Barosu teklifini görüşme,

3 — Türkiye Barolar Birliği ölüm yardımını yaşlılık nedenleriyle işten ayrılma halini kapsıyacak şekilde değiştirilmesinin müzakeresi ve değişiklik üzerinde bir karara varılması,

4 — 1975 yılı içinde ölen avukatlara da 1976 yılı içinde vefat eden avukatlara yapılacak yardımın % 50 si oranında yardım yapılması hususunda ölüm yardımı esaslarında değişiklik yapılması,

İçin Genel Kurulun olağanüstü olarak toplanması ve toplantının 30 Nisan, 1-2 Mayıs tarihlerinde İzmir'de yapılması kararlaştırılmıştır.

X. Olağan Genel Kurul Toplantısının 6, 7, 8 Ocak 1977 tarihlerinde Sakarya'da yapılması kabul edilmiştir.

Yapılan seçimler sonunda:

1 — Yönetim Kurulu asıl üyeliklerine Enver Arslanalp, İlhan Kutay, Fehmi Özçelik, İhsan Saraçlar ve Azmi Soydan'ın, yedek üyeliklerine Mehmet Kavaklılar, Necati Özkaya, Sabahattin Bilge, Şerafettin Kaya ve Cihat Türkbaş'ın,

2 — Denetleme Kurulu asıl üyeliklerine Jülide Yumlu, İlhami Güven ve Doğan İleri'nin, yedek üyeliklerine Ziya Nur Erün, Hayati Ekşi ve Tekin Yurtman'ın,

3 — Sınav Kurulu asıl üyeliklerine İhsan Onar, Erdoğan Bigat ve Behçet Çomakoğlu'nun, yedek üyeliklerine Muvaffak Benderlioğlu, Emin Baltaoğlu ve Mehmet Nomer'in,

Seçildikleri anlaşılmıştır.

IX. Genel Kurul'da aşağıdaki Bildirinin yayımlanmasına karar verilmiştir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ IX. GENEL KURUL BİLDİRİSİ

8-9-10 Ocak 1976 günlerinde Ankara'da toplanan Türkiye Barolar Birliğinin olağan Genel Kurulunda aşağıdaki hususların kamu oyuna duyurulmasına karar verilmiştir:

Genel Kurul öncelikle Cumhuriyetimizin niteliklerinden başlıcası bulunan Sosyal Hukuk Devleti ilkesinin yaşama koşulları ve güvenlik yönünden büyük ağırlık taşıdığı günümüzde, düzeni temelinden sarsan yıkıcı davranışlar, çağ dışı görüşler ve insanlığa aykırı bölücülüklerle onarılması güç yaralar aldığı büyük bir endişe ve üzüntü ile müşahade etmiştir.

Ülkenin dört bir yanından bağlı olduğu Barolarca seçilerek gönderilen delegelerin çalışmaya başladığı gün ve saatlerde Ankara'nın başka bir yerinde bir yüksek öğrenim kurumunda Türk gençleri üzerine hukuka ve insanlığa aykırı olarak önceden tasarlanmış bir saldırı yapılıyor ve genç insanların üzerine yayılım ateşi açılıyordu.

Ülkemizde bir süreden beri cereyan etmekte olan bu olayların Hukukun Üstünlüğü ilkesine aykırı yönü ile birlikte insancıl açıdan da üzüntü ile karşılayan Genel Kurul, olayların baş sorumlusu olan görevlileri kınamaktadır.

Ülkenin hukuk ilkelerinin uygulanması yönünden de ortaya çıkan sorunlarını da ele alan Genel Kurul aşağıdaki kararları alarak bunları kamu oyuna duyurmaktadır:

1 — Türkiye, İnsan Hakları Evrensel Bildirisine, insan haklarını ve ana hürriyetlerini korumaya ilişkin sözleşmelere imza koymuş ve bu belgelerde tanımlanan hak ve özgürlükleri tanımaya söz vermiş

Avrupa Konseyi üyesi bir devlettir. 1961 Anayasası ile Uluslararası alanda verilmiş söze uygur olarak, çağdaş demokratik rejimlerin çoğulcu fikir ve düşünce özgürlüğü, temel insan hakları ülkemizde her-kese tanınmıştır. Buna karşın, Anayasanın tanıdığı hak ve özgürlükler tam anlamı ile yaşama geçiril-memiş, 12 Mart rejiminde ise Anayasanın demokra-tik niteliği yapılan değişikliklerle zedelenmiş, uygu-lamada ise, insan hakları ve onurunu zedeleyen iş-lem ve eylemler yapılmıştır. Özellikle ceza yasaları ile oluşan rejim demokratik olmaktan çok, Anayasa ve onun kurduğu demokratik kurumlarla örtülü oto-riter bir yönetim niteliğindedir. 1930 Faşist İtalyan Ceza Kanununundan Türk Ceza Kanununa ağırlaştırı-larak 141 ve 142 numaralarla aktarılan maddeler ile insan hakları ve fikri ifade özgürlüğünü kısıtlayan ceza kanununun 163. maddesi türünden hükümler varlığını korudukça, bu rejimi başka bir sözcükle nitelemek mümkün değildir.

Genel Kurulumuz, bu nitelemeyi kamu oyuna yansıtmayı görev sayar ve ülkenin bütün aydınlarını, demokratik kuruluşlarını ve yetkili devlet kurumla-rını rejimin 1961 Anayasasında ifadesini bulan de-mokratik öze kavuşturulmasında yasal bütün yollar-dan mücadeleye davet eder.

2 — Genel Kurul yargı organlarını, özellikle Da-nıştayın iptal ve yürütmeyi durdurma kararlarının yürütme organınca uygulanmamasını hukuka bağlı devlet anlayışının ve hukukun üstünlüğü ilkesinin vahim bir ihlali saymaktadır.

3 — Devlet Güvenlik Mahkemelerini, tabii hâkim, yargı organının bağımsızlığı ilkelerine, olağan üstü mahkemelerin ve yargı mercilerinin kurulmaması bi-çimindeki anayasal yasağa aykırı kuruluşlar olarak kabul eden Genel Kurul, kuruluş kanunu iptal edil-mekle mahkeme niteliğini kaybeden bu kuruluşların adalet yaşamından çıkarılması zorunluğuna inanmak-tadır. Bu nedenle, yeni bir kanun çıkarılarak bu kuru-luşların yasallaştırılmasının önlenmesi için Genel Ku-rul bütün demokratik kuruluşları işbirliğine davet et-mektedir.

4 — Genel Kurul bütün tutuklu ve hükümlülerin ve özellikle siyasal tutuklu ve hükümlülerin yaşama haklarını hiçe sayan infaz anlayışını şiddetle kınamak-tadır.

5 — Genel Kurul, Ceza Yargılamaları Kanununun hazırlık tahkikatı ile ilk tahkikatta avukatların sa-vunma görevlerini engelleyen hükümlerin kaldırılma-sını ve savunmanın ithamla birlikte başlaması ilkesi-nin gecikmeksizin yasallaştırılmasını istemektedir.

6 — Sıkı Yönetim rejimi ile ülkeyi yönetme eği-limleri karşısında Genel Kurul Anayasal haklarla çeli-şen ve tüm anayasal güvencelerin ortadan kaldırılma-sını iktidarların keyfi takdirlerine bırakan yürürlük-teki Sıkı Yönetim Yasasının biran önce değiştirilme-si için gerekli bütün çabaların harcanmasına karar vermiş bulunmaktadır.

7 — Anayasamızın 20 ve 21. maddelerinde yeralan fikir ve düşünceleri açıklama, bilim ve san'atı serbest-çe yapma özgürlüklerinin sınırsız olduğu inancında bulunan Genel Kurul Anayasaya aykırı olarak varlı-ğın sürdüren yasaların da uygulanması ile basın ve haber alma özgürlükleri ile Üniversite ve diğer aka-demik kuruluşlardaki bilim adamlarının bilimsel araş-tırma hak ve özgürlüklerine yapılan ağır baskıyı esef-ile karşılamakta ve kınamaktadır.

TBB. IX. Genel Kurul Başkanı
Av. Nejat Oğuz

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ IX. GENEL KURUL G Ü N D E M İ

Toplantı Tarihi : 8, 9, 10 Ocak 1976

Toplantı Yeri : Ankara

Toplantı Saati : 10.00

- 1 — Yoklama,
- 2 — Birlik Başkanının toplantıyı açışı,
- 3 — Bir Başkan, bir başkan vekili ve iki üyeden ku-rulu Genel Kurul Başkanlık Divanı Seçilmesi,
- 4 — Saygı duruşu,
- 5 — Ankara Barosu Başkanının konuşması,
- 6 — Başkanlık raporu ile Birlik Yönetim Kurulunun 1975 yılı çalışma raporu, Bilânço gelir gider ve giderlerin bütçe ile mukayese tablolarının ve De-netleme Kurulu raporunun okunması ve görü-şülmesi,
- 7 — 1975 yılı çalışmalarından dolayı Birlik Yönetim Kurulunun ibrası,
- 8 — 1976 yılı Bütçesi ile Bütçe Yönetmeliğinin görü-şülmesi ve kabulü,
- 9 — Süresi biten 5 asil 5 yedek Yönetim Kurulu üye-lerinin seçilmesi,
- 10 — Sınav Kurulu için 3 asil 3 yedek üye seçimi,
- 11 — 3 asil, 3 yedek Birlik Denetleme Kurulu üyele-rinin seçilmesi,
- 12 — Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegelerin seçilmesi veya Yönetim Kuruluna yetki veril-mesi,
- 13 — Avukatlık Kanununda yapılması gerekli değişik-likler üzerinde müzakere ve karara varmak için olağanüstü Genel Kurul toplantısı yapılması teklifinin müzakeresi, gün tayini ve karara bağ-lanması,
- 14 — Adli hizmetlerin daha iyi bir şekilde görülmesi konusunda genel bir görüşme açılması hakkın-da İzmir Barosunun teklifi,
- 15 — Türkiye Barolar Birliği Ölüm Yardımını yaşlı-lık nedenleriyle işden ayrılma halini kapsayacak şekilde değiştirilmesinin müzakeresi, değişiklik üzerinde bir karara varılması hakkında İzmir Barosunun teklifi,
- 16 — Gelecek Olağan Genel Kurul toplantısının zaman ve yerinin tesbiti,
- 17 — Dilekler,
- 18 — Birlik Başkanının kapanış konuşması.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
1975 YILI BİLANÇOSU

Aktif	TL.	TL.	Pasif	TL.	TL.
I. SABİT DEĞERLER		2.325.736,79	I. ÖZKAYNAKLAR		4.774.409,30
1. Yönetim Yapıları	2.193.000,—		1. Birlik Kesenekleri	4.547.946,30	
2. Mobilya Döşeme	78.661,79		2. Amortismanlar	226.463,—	
3. Yazı, hesap, büro mak.	49.425,—		— Taşınmaz		
4. Başkaca demirbaşlar	4.650,—		mallar	175.440,—	
			— Demirbaş	51.023,—	
II. KASA VE PUL KASASI		14.342,38	II. ALACAKLILAR		255.111,30
1. Nakit kasası	14.307,23		1. Emanet paralar	33.932,68	
2. Pul kasası	35,15		Vergi Dairesi	21.404,56	
			S. S. Kurumu	12.528,12	
III. BANKALAR		1.288.549,95	2. Başkaca alacaklılar	213.389,—	
1. Ziraat Bankası vadesiz	652.026,40		3. Sayım fazlası	7.789,62	
2. Ziraat Bankası vadeli	109.153,70				
3. Ziraat Bankası vadeli	527.369,85		III. NAZIM HESAPLAR		2,47
IV. ANBARLAR		931.953,48			
1. Araç ve gereç anbarı	854.964,02				
2. Kitap anbarı	76.989,46				
V. BORÇLULAR		468.938,—			
VI. NAZIM HESAPLAR		2,47			
TOPLAM		5.029.523,07	TOPLAM		5.029.523,07
			Sayman Üye		Başkan
			Av. Mehmet Kavaklılar		Av. Faruk Erem

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
31.12.1975
GELİR ÇİZELGESİ

Gelir Çeşitleri	Müfredat TL.	TOPLAM TL.
0. ÖZKAYNAKLAR		5.847.831,38
01. Birlik Kesenekleri	5.621.368,38	
— Cari yıl 1975	878.082,78	
— 1974 yılından devir	4.749.285,40	
02. Amortismanlar	226.463,—	
021 — Taşınmazlar Amortis.	175.440,—	
021 — Demirbaşlar	51.023,—	
7. GELİRLER HESABI		363.441,77
71. Banka faizleri	59.835,42	
72. Banka ikramiyeleri	400,—	
73. Ruhsatname gelirleri	108.800,—	
74. Yayın satış gelirleri	157,44	
79. Başkaca gelirler	194.248,91	

Sayman Üye
Av. Mehmet Kavaklılar

Başkan
Av. Faruk Erem

TOPLAM

6.211.273,15

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
31.12.1975
GİDERLER ÇİZELGESİ

Gider Çeşitleri	Müfredat TL.	Toplam TL.
81 — YÖNETİM GİDERLERİ		471.954,77
811 — Genel Kurul Giderleri	49.230,24	
816 — Y.n, Disp. ve Den. K. Üye yolluk ve mas.	248.107,40	
817 — Geçici görev yollukları	22.176,50	
818 — Sınav K. üye yollukları ve sınav gid.	18.129,21	
819 — Temsil giderleri	4.160,—	
820 — Tören ve ağırlama giderleri	7.165,60	
822 — Başkaca çalışma ve yönetim giderleri	78.098,50	
8191 — Ekonomik Hukuk Şurası	55.112,68	
82 — ARAÇ VE GEREÇ GİDERLERİ		54.636,68
821 — Büro araç, gereç, kırtasiye basılı k. gid	53.874,50	
822 — Başkaca araç ve gereç giderleri	762,18	
83 — PERSONEL GİDERLERİ		533.842,20
830 — Memur ve müstahdem ücretleri	320.004,25	
831 — İkramiye	74.247,—	
832 — Tazminatlar	3.399,59	
833 — Fazla çalışma ücretleri	67.469,19	
834 — Giyim giderleri	8.734,25	
835 — Personel yollukları	2.766,75	
836 — S. S. primi ve işveren hissesi	57.221,17	
84 — DIŞARDAN SAĞLANAN HİZMETLER		40.057,38
841 — Bakım ve onarım giderleri	2.046,—	
842 — Başkaca hizmetler	33.796,38	
842 — Ruhsatname yazı ücreti	4.215,—	
85 — ÇEŞİTLİ GİDERLER		237.949,36
851 — P.T.T. giderleri	29.529,—	
852 — Isıtma, aydınlatma, su ve havagazi	23.338,13	
853 — Demirbaş giderleri	755,76	
854 — Gazete, Dergi, Kitap	3.143,99	
855 — Yayın giderleri	171.182,48	
86 — RESİM, HARÇ, KESENEK VE VERGİLER		98.423,46
860 — Belediye resim ve harçları	—,—	
861 — Noter harç ve giderleri	224,—	
862 — Damga vergisi	73,—	
864 — Bina vergisi	12.005,—	
865 — Sivil savunma fonu	4.521,15	
867 — Yardım ve bağışlar	19.000,—	
869 — Başkaca giderler	8.025,31	
Amortismanlar	54.575,—	
GENEL TOPLAM		1.436.863,85
1976 Yılına devreden gelir bak.		7.774.409,30
T O P L A M		6.211.273,15

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
1975 Yılı Fiili Gelirlerinin Bütçe ile Mukayesesi

Bütçe Bölüm Madde	Gelir Çeşitleri	1975 Bütçesi TL.	1975 Fiili Gelirl. TL.	Farklar	
				Eksik TL.	Fazla TL.
I	Kesenek gelirleri	1.740.000,—	1.856.400,—		116.400,—
1	Yıllık Barolar Keseneği				
II	Yayın Gelirleri	30.000,—	157,44	29.842,56	
III	Çeşitli Gelirler				
1	Ruhsatname gelirleri	140.000,—	108.800,—	31.200,—	
2	Devlet Bütçesinden yardımlar	1,—	—,—	1,—	
3	Bağışlar	1,—	—,—	1,—	
4	Başkaca gelirler	20.000,—	194.248,91		174.248,91
IV	Faizler	25.000,—	60.235,42		35.235,42
1	Banka faizleri ve ikramiyeler				
T O P L A M		1.955.002,—	2.219.841,77	61.044,56	325.884,33

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
Bütçe ve Fiili Giderler Mukayesesi

Bölüm No.	Madde No.	Gider Çeşitleri	Ödenek Mik. TL.	Cari Ödeme TL.	Ödenek -
					Bakiyesi TL.
I		Yönetim Giderleri			
1		Genel Kurul Giderleri	120.000,—	49.230,24	70.769,76
2		Başkanlık ödeneği	1,—	—,—	1,—
3		Başk. Divanı üye ödeneği	1,—	—,—	1,—
4		Başkanlık divanı dışındaki Yön. K. Üyeleri huzur hakkı	1,—	—,—	1,—
5		Disp. Dent. K. Ü. huzur hakkı	1,—	—,—	1,—
6		Yönt. Disp. Dent. K. Üyeleri yol, ikamet ve başkaca zaruri gid.	250.000,—	248.107,40	1.892,60
7		Birlikçe geçici görev verilen lerin ikamet ve yol gid.	50.000,—	22.176,50	27.823,50
8		Sınav K. yolluk ve sair gid.	75.000,—	18.129,21	56.870,79
9		Temsil giderleri	10.000,—	4.160,—	5.840,—
10		Tören ve ağırlama gid.	25.000,—	7.165,60	17.834,40
11		Dış ilişkiler giderleri	78.098,50	78.098,50	—,—
12		Ekonomi-Hukuk Şurası gid.	100.000,—	44.887,32	55.112,68
13		Başkaca çalışma ve Yön. gid.			

	— Konferans ve seminer gid.	50.000,—	—,—	50.000,—
	— Başkaca Yönetim giderleri	46.901,50	—,—	46.901,50
	I nci Bölüm Toplamı	805.004,—	471.954,77	333.049,23
II	Personel Giderleri			
1	Memur ve müstahdem ücretl.	370.000,—	320.004,25	49.995,75
2	İkramiye ve Primler	95.000,—	74.247,—	20.753,—
3	Fazla çalışma ücretleri	75.000,—	67.469,19	7.530,81
4	Giyim giderleri	25.000,—	8.734,25	16.265,75
5	S. S. primleri işveren hissesi	60.000,—	57.221,17	2.778,83
6	Personel yollukları	10.000,—	2.766,75	7.233,25
7	Personel tazminatları	10.000,—	3.399,59	6.600,41
	II nci Bölüm Toplamı	645.000,—	533.842,20	111.157,80
III	Büro Giderleri			
1	Bakım, onarım, başkaca hiz.	50.000,—	40.057,38	9.942,62
2	Büro araç ve gereçleri, kütasiye, basılı kâğıt	75.000,—	53.874,50	21.125,50
3	Posta, telefon, telgraf gid.	75.000,—	29.529,—	45.471,—
4	Aydınlatma, ısıtma, su Hava.	50.000,—	33.338,13	16.661,87
5	Demirbaş giderleri	50.000,—	755,76	49.244,24
6	Gazete, dergi, kitap	15.000,—	3.143,99	11.856,01
7	Yayın giderleri	250.000,—	171.182,48	78.817,52
8	Yargılama ve icra gid.	10.000,—	—,—	10.000,—
9	Başkaca giderler	40.000,—	8.787,49	31.212,51
	III. Bölüm Toplamı	615.000,—	340.668,73	274.331,27
IV.	Yatırım Giderleri			
1	Birlik Binası inşa fonu	1.750.000,—	—,—	1.750.000,—
2	Yazı, hesap ve başkaca br. mak.	50.000,—	—,—	50.000,—
3	Mobilya ve döşeme gid.	40.000,—	—,—	40.000,—
4	Başkaca yatırım giderleri	20.000,—	—,—	20.000,—
	IV. Bölüm Toplamı	1.860.000,—	—,—	1.860.000,—
V	Resim, Harç ve Kesenekler			
1	Belediye resim ve harçları	10.000,—	—,—	10.000,—
2	Noter harç ve masrafları	3.000,—	224,—	2.776,—
3	Damga vergisi	2.000,—	73,—	1.927,—
4	Bina vergisi	13.000,—	12.005,—	995,—
5	Sivil Savunma Fonu	7.500,—	4.521,15	2.978,85
6	Uluslararası Barolar Birliği keseneği	15.000,—	—,—	15.000,—
	V. Bölüm Toplamı	50.500,—	16.823,15	33.676,85
IV	Meslekî Yardımlar			
1	Meslekle ilgili sosyal yard.	50.000,—	19.000,—	31.000,—
	GENEL TOPLAM	4.025.504,—	1.382.288,85	2.643.215,15

Başkan
Av. Faruk Erem

Sayman Üye
Av. Mehmet Kavaklılar

BİLANÇO TAHLİLİ**Aktif Hesaplar****I. Sabit Değerler :**

Bilançomuzda bu grupta 2.325.736,79 TL görülmekte olup müfredatı konular itibariyle aşağıda gösterilmiştir.

Yönetim Yapıları	2.193.000,—
Mobilya ve Döşeme	78.661,79
Yazı, Hesap ve başkaca büro maki.	49.425,—
Başkaca demirbaşlar	4.650,—
Toplam	2.325.736,79

1975 yılı Bütçesinde mevcut ödenekler dahilinde kalınarak 50,— liradan 1.000,— liraya kadar alınan demirbaşlar iz bedelli diğerleri demirbaş değerleri ile hesaplara alınmıştır.

II. Kasa ve Pul Kasası :

Birliğimizin zaruri ihtiyaçları için bulundurulan nakit ve pul mevcutlarının 31.12.1975 tarihindeki bakiyesi 14.307,23 TL. nakit ve 35,15 TL. lik damga puludur.

Bu meblâğın kayıtlara mutabık olduğu ve sayım zabıtlarının bilanço topluluğuna ekli bulunduğu müşahade edilmiştir.

III. Bankalar :

Birliğe gelen havalelerin Yönetim Kurulu kararlarına uyularak T. C. Ziraat Bankası Kızılay Şubesi nezdinde açılan vadesiz ve vadeli cari hesapların 31.12.1975 sonu bakiyesi 1.288.549,95 TL. olup bu meblâğın :

652.026,40 TL. si 630/493 sayılı vadesiz c/h. da
109.153,70 TL. si 623/106-3 sayılı vadeli c/h. da
527.369,85 TL. si 623/106-4 sayılı vadeli c/h. da

1.288.549,95 TL. olup banka ile mutabık olduğu ve mutabakat teyit mektuplarının bilanço topluluğuna eklendiği görülmüştür.

IV. Anbarlar :

1974 yılından devreden ve Birlik ihtiyaçları için 1975 yılında satın alınan araç, gereç ve basılı kâğıtlar, Barolardan iade edilen kitaplardan 1975 yılında sarf edilenler düşülmüş ve bakiyeleri sayılarak sayım ve kayıt mutabakatları yapılmıştır.

31.12.1975 sonundaki anbar mevcutları değeri toplamı 931.953,48 TL. dir.

Bu meblâğın :

854.964,02 TL. si Araç gereç ve basılı kâğıt ve cüb-beleri

76.989,46 TL. si kitap

931.953,48 bakiyesini ifade etmekte olup, müfredatları bilanço topluluğunda kalem, kalem gösterilmiştir.

V. Borçlular :

31.12.1975 sonunda bu grupta 468.938,— TL. borç görülmektedir. Bu meblâğın :

5.700,— TL. si Elektrik, havagazı, pullama makinası pul depozitolarından,
371.403,— TL. si Müfredatı mizan topluluğunda Barolar itibariyle gösterilen, Baroların eski yıllar ve 975 yılından devreden Birlik kesenek borçlarıdır.
84.525,— TL. si Müfredatı mizan eklerinde gösterilen Baroların kitap, rozet, kimlik cüzdanı borçları
5.000,— TL. si Türk Standartlar Enstitüsüne verilen salon kira peşinatı
2.310,— TL. si Sair müteferrik borçları ifade etmektedir.
468.938,— TL.

Pasif Hesaplar**I. Öz Kaynaklar**

Bu grupta 31.12.1975 sonu itibariyle 5.847.831,38 TL. görülmektedir.

Bu meblâğın :

5.621.368,38 TL. si Birlik kesenekleri, faiz, ruhsatname yayım ve başkaca gelirlerimizden, cari yıl giderleri düşüldükten sonra kalan bakiyeyi ifade etmektedir.
175.440,— TL. si Yönetim Binaları amortismanı
51.023,— TL. si Demirbaşlar için ayrılan birikmiş amortismanları göstermektedir.
5.847.831,38

II. Alacaklılar

Alacaklı hesaplar grubunda 31.12.1975 sonu itibariyle görülen borcumuz 255.111,30 TL. nin müfredatı şöyledir :

33.932,68 TL. si Emanet Paralar	
Gelir Vergisi	19.599,37
Mali Denge Vergisi	1.805,19
Sosyal Sigortalar Kurumu	12.528,12
	33.932,68
206.419,— TL. si cüb-beleri diken terzi Nevzat Taşo-luk'un bakiye alacağı	
1.250,— TL. si İstanbul Barosundan gönderilen kimlik cüzdanı havalesi	
5.030,— TL. si cüb-beleri havalesi olup cüb-belerini al-mıyanların paraları	

7.789,62 TL. si 1975 yılı anbar sayım fazlası
690,— TL. si Artvin Barosundan niçin geldiği bil-
linmiyen havaleyi ifade etmektedir.

255.111,30

Sayın Genel Kurul Üyeleri,

VIII nci Genel Kurulumuzca kabul buyrulan Büt-
çe ve Bütçe Yönetmeliği esasları dahilinde yapılan 1
Ocak 1975 ilâ 31 Aralık 1975 devresindeki malî faali-
yetlerimiz yukarıda arz edilmiş, inceleme ve onayımı
za sunulmuştur.

1975 yılı çalışmalarımız ve hesaplarımız tasvip bu-
yurulduğu takdirde 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
117/4. maddesi uyarınca Yönetim Kurulunun ibrasına
karar verilmesini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Başkan	Başkan Y.
Av. Faruk Erem	Av. Emin Baltaoğlu
Başkan Y.	Genel Sekreter
Av. Enver Arslanalp	Av. Rahmi Mağat
Sayman Üye	
Av. Mehmet Kavaklılar	
Üye	Üye
As. Osman Kuntman	Av. Vedat Burcuoğlu
Üye	Üye
Av. Ziya Bilge	Av. Hilmi Becerik
Üye	Üye
Av. Erdoğan Bigat	Av. İhsan Saraçlar

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 1975 YILI DENETLEME KURULU R A P O R U

Sayın Genel Kurul Üyeleri,

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 133. ve Avukat-
lık Kanunu Yönetmeliğinin 92, 78. maddeleri hüküm-
lerine uyularak Türkiye Barolar Birliğinin 1975 tak-
vim yılı hesaplarına ilişkin defter ve belgelerle bil-
cümle malî işlemleri Kurulumuzca incelenmiş ve so-
nuçlar aşağıda Sayın Genel Kurul'a arz edilmiştir.

Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 92. maddesiyle
Denetleme Kurulumuzun görev ve yetkileri 78-80.
maddelerle sınırlandırılmıştır. Bu hükümlere uyula-
rak Denetleme görevimizi 12.4.1975, 12.7.1975 ve 11.10.
1975 tarihlerinde Ankara'da Birlik Genel Merkezinde
yaparak ekte takdim olunan ara raporlarımız Türkiye
Barolar Birliği Başkanlığına tevdi edilmiştir.

I — DEFTERLER :

1975 takvim yılı için kullanılan Amerikan Usulü
Defterin Ankara 4. Noterliğince 15.1.1975 gün ve 1230
yevmiye numarası ile tasdik ettirildiği ve 11. sayfadan
itibaren kayıtlara başlandığı ve mezkûr defterin 57.
sayfası sonuna kadar kayıtların tam bir düzen içinde

ve usulüne uygun şekilde yapıldığı sayfa neticelerinin
doğru şekilde müteakip sayfalara intikâl ettirildiği
anlaşılmıştır.

Yardımcı nitelikte ve tastiksiz olarak tutulan def-
terler de Kurulumuzca ara denetimlerimizde olduğu
gibi yıl sonu denetimimizde de ayrı ayrı tetkik edil-
miş Yardımcı nitelikteki işbu defterlere intikâl etti-
rilen kayıtların Amerikan Usulü Defterlere de munta-
zam şekilde geçirildiği saptanmıştır.

a — Kasa Defteri : Pul kasası hariç günlük borç
ve alacak hesaplarını takip etmek üzere kullanılan iş-
bu defter 1975 yılı için 205. sayfadan itibaren başlatıl-
mış ve günlük muameleler işbu defter kayıtlarına in-
tikâl ettirilmiştir. Mezkûr defterin 286. sayfada dol-
ması üzerine 2. defter 287. sayfadan başlatılmış ve
31.12.1975 tarihi itibarıyla kayıtlar 292. sayfada biti-
rilmiştir. 31.12.1975 Tarihi itibarıyla son kaydın 552
nolu tediye ve 314 nolu tahsil belgelerine ait bulundu-
ğu ve 31.12.1975 tarihinde son kasa mevcudunun
14.307,23 TL. olduğu, pul kasasında görülen 35,15 TL.
ile birlikte 14.342,38 TL. olarak keyfiyetin bilanço-
ya intikâl ettirildiği anlaşılmıştır.

Gerek kasa hesaplarının ve gerekse pul kasasının
31.12.1975 tarihi itibarıyla sayımlarının yapıldığı tu-
tanaklarının dosyalara intikâl ettirildiği görülmüş
Kurulumuzca yapılan kontrolde da mevcudun kayıtlar-
ına uygun olduğu anlaşılmıştır.

b — Yardımcı Defter : Hesapların ayrıntılarını
gösteren kayıtlar kalamoza usulü tutulan bu defter-
lerde takip edilmektedir. İşbu defterlerdeki kayıtlar-
ın Amerikan Usulü Defterdeki kayıtlara uygun oldu-
ğu ve yardımcı defterlerin dahi muntazam şekilde ve
usulüne uygun olarak tanzim edildiği görülmüştür.

c — Demirbaş ve Amortisman Defterleri : Sabit
kıymetlerin işlendiği va amortisman hesaplarının
kontrol edildiği işbu defterlerde amortisman miktar-
larının muntazam olarak tahakkunun yapıldığı ve
amortisman hesaplarının takip edilmekte olduğu an-
laşılmıştır. Tüm demirbaşların 31.12.1975 tarihi itiba-
riyle sayımlarının yapıldığı ve kayıtlarının tutanaklara
geçirildiği ve tanzim edilen raporların bilanço top-
luluğuna eklendiği görülmüştür.

II — BELGELER :

Türkiye Barolar Birliğinin malî işlemlerinin ge-
rektirdiği şekilde 314 tahsil, 552 tediye ve 197 mah-
sup olmak üzere cem'an 1163 fişe ekli belgelerin mun-
tazam şekilde ve aylık dosyalar halinde düzenlendiği
Kurulumuzun yazılı ikazı üzerine fişlerin yetkililer ta-
rafından imzalandığı görülmüştür.

III — BİLANÇO :

31.12.1975 tarihi itibarıyla kapatılmış bulunan bi-
lanço detaylı gurup hesaplarıyla birlikte aşağıda
muhterem Genel Kurul'un itilana arz olunmuştur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 1975 YILI BİLANÇOSU

A K T İ F

	TL.	TL.
I. Sabit Değerler		2.325.736,79
1. Yönetim yapıları	2.193.000,—	
2. Mobilya döşeme	78.661,79	
3. Yazı, hesap, büro m.	49.425,—	
4. Başkaca demirbaş.	4.650,—	
II. Kasa ve Pul Kasası		14.342,38
1. Nakit kasası	14.307,23	
2. Pul kasası	35,15	
III. Bankalar		2.288.549,95
1. Ziraat B. vadesiz	652.026 40	
2. Ziraat B. Vadeli	109.153,70	
3. Ziraat B. Vadeli	527.369,85	
IV. Anbarlar		931.953,48
1. Araç ve gereç an.	854.964,02	
2. Kitap Anbarı	76.989,46	
V. Borçlular		468.938,—
VI. Nazım Hesaplar		2,47
TOPLAM		<u>5.029.523,07</u>

P A S İ F

	TL.	TL.
I. Özkaynaklar		4.774.409,30
1. Birlik Kesenek.	4.547.946,30	
2. Amortismanlar	226.463,—	
— Taşınmaz mal.	175.440,—	
— Demirbaş	51.023,—	
II. Alacaklılar		255.111,30
1. Emanet paralar	33.932,68	
Vergi Dairesi	21.404,56	
S.S.Kurumu	12.528,12	
2. Başkaca alacaklılar	213.389,—	
3. Sayım fazlası	7.789,62	
III. Nazım Hesaplar		2,47
TOPLAM		<u>5.029.523,07</u>
Sayman Üye Av. Mehmet Kavaklılar		Başkan Av. Faruk EREM

IV — GELİR VE GİDERLER

Birlik Yönetim Kurulunca hazırlanan malî rapor da ayrıntıları gösterilen gelir ve giderlerin gerçekleşen miktarları aşağıda gösterilmiştir.

A — GELİRLER :

Gelir Çeşitleri	Tahmin ve Tahakkuk TL.	Gerçekleşen TL.	Fark TL.
1 — Baro Kesenekleri			
a — 1975 Bütçe tahmini	1.740.000,—		
b — 1974 Yılından devir	683.125,—		
c — Fiili duruma göre tahakkuk farkı	116.400,—		
d — Muhasebe tashihî sebebiyle	15.850,—		
	<u>2.555.375,—</u>	2.183,92,—	371.403,—
2 — Yayın Gelirleri	30.000,—	157,44	— 29.842,56
3 — Ruhsat Gelirleri	140.000,—	108.800,—	— 31.200,—
4 — Başkaca Gelirler	20.000,—	194.248,91	+174.248,91
5 — Faizler	25.000,—	60.235,42	+ 35.235,42

1975 Genel Kurulunda görüşülen bütçe tahmininde Baro kesenek gelirleri 1.740.000,— TL. olarak gösterilmişse de Baro kesenekleri 1974 yılından devreden 683.125,— TL ile Avukatlık Kanununun 117/8. maddesi gereğince fiili duruma göre tapılan tahakkuk farkı ve muhasebe tashihati neticesinde Baro Kesenek Gelirleri yekûnu 2.555.375,— TL. ye baliğ olmuş ve bu yıl içinde gerçekleşen kesenek gelirlerinin 2.183.972,— TL. ye ulaştığı anlaşılmıştır. Geçmiş yıllara göre Baro Kesenek Gelirlerinin bu yıl daha müsbet şekilde muhterem Barolarımız tarafından tediye olunduğu görülmüştür. Baro Kesenek gelirleri üzerinde bilanço tahmininde daha geniş izahat verilmiştir.

B — GİDERLER :

Giderin Çeşidi	Ayrılan Ödenek	Yapılan Harcama
1 — Yönetim Giderleri	805.004,—	471.954,77
2 — Personel Giderleri	645.000,—	533.842,20
3 — a) Büro Giderleri	615.000,—	340.668,73
b) Yatırım Giderleri	1.860.000,—	—,—
4 — Resim, Harç ve Kesenekler	50.500,—	16.823,15
5 — Mesleki Yardımlar	50.000,—	19.000,—
GENEL TOPLAM	4.025.504,—	1.382.288,85

V — BİLANÇO TETKİKİ :

I — AKTİF HESAPLAR :

1 — **Sabit Değerler :** Bilançonun Sabit Değerler bölümünde görülen 2.325.736,79 TL. lık meblağın:

2.193.000,— TL. sı Yönetim yapılarına
78.661,79 TL. sı Mobilya ve Döşemelere,
49.425,— TL. sı yazı hesap ve büro makinalarına,
4.650,— TL. sı başkaca demirbaşları ifade etmektedir.

Yukarıda görülen miktarların tamamı kayıtlara intikal etmiş, amortismanları tefrik edilmiş ve gerçeğe uygun olduğu Kurulumuzca saptanmıştır.

1974 Takvim yılı bilançosunun bu bölümünde görülen 71.925,— TL. lık kıymetlerden 22.500,— TL. lık 15000 adet adres kartları, muhasebe tekniği bakımından bu dönem içinde bu hesaplardan çıkartılmış ve masraf hesaplarına intikal ettirilmiştir.

2 — **Kasa ve Pul Hesabı :** 31.12.1975 tarihi itibarıyla nakit kasaında 14.307,23 TL. ve pul kasaında 35,15 TL. lık pulun bulunduğu kasa sayımlarının yapılmış olduğu, sayım tutanaklarının bilanço mizan topluluğuna intikal ettirildiği görülmüş, Kurulumuzca yapılan sayımda da tutanakların gerçeğe uygun olduğu tesbit edilmiştir.

3 — **Bankalar :** 31.12.1975 Tarihi itibarıyla Birlik nakit mevcudundan 109.153,70 TL. lık kısmın T. C. Ziraat Bankası Kızılay Şubesindeki 623/106-3 sayılı vadeli hesapta, 527.369,85 TL. lık kısmının T. C. Ziraat

Bankası Kızılay Şubesindeki 623/106-4 sayılı vadeli hesapta ve 652.026,40 TL. lık kısmının da T. C. Ziraat Bankası Kızılay Şubesindeki 630/493 sayılı vadesiz hesapta olmak üzere cem'an 1.288.549,95 TL. olduğu görülmüş bu miktarlara Banka teyid mektuplarında belirtilen miktarlara uygun olduğu ve keyfiyetin evrakları ile birlikte bilanço mizan topluluğuna intikal ettirilmiş bulunduğu anlaşılmıştır.

1975 Döneminde T. C. iraat Bankası Kızılay Şubesinde bulunan vadesiz mevduat hesabında kullanılan çeklerin tetkikinde :

024253-024275	23 adet
787451-787475	25 adet
791751-	1 adet

Çekin kullanıldığı tesbit edilmiştir.

4 — **Ambarlar :** 1974 Yılından devreden, ihtiyaçlar için 1975 yılında alınan araç, gereç ve basılı kağıtlar ile Barolardan iade olunan kitaplardan 975 yılı içinde sarf olunanlar düşüldükten sonra 31.12.1975 tarihi itibarıyla Birlik ambarında bulunan mevcutların değeri 931.953,48 TL. dir. Bu meblağın 854.964,02 TL. sı araç, gereç, basılı kağıt ve cübbeleri, 76.989,46 TL. sı da kitapları ifade etmektedir.

31.12.1975 Tarihi itibarıyla ambar sayımlarının yapıldığı neticelerin tutanaklara geçirildiği ve bilcümle kayıtların bilanço topluluğuna intikal ettirildiği Kuru lumuzca görülmüştür.

5 — **Borçlular :** 31.12.1975 Tarihi itibarıyla bu kısmında 468.938,— TL. borç görülmektedir. Bu miktarın 5.700,— TL. sı elektrik, havagazı, pullama makinası, pul depozitolarına, 371.403,— TL. sı müfredatı bilanço mizan topluluğunda gösterilen muhtelif Baroların 31.12.1975 tarihi itibarıyla kesenek borçlarına, 84.525,— TL. sı muhtelif Baroların kitap, rozet, kimlik cüzdanı borçlarına, 5.000,— TL. sı IX Genel Kurul Toplantısı için salon kirası olarak ödenen miktara ve 2.310,— TL. sı da muhtelif müteferrik borçları ifade etmektedir.

1974 Yılından Barolar Birliğinin Baro keseneklerinden dolayı alacakları 683.125,— TL. iken 1975 yılı kesenekleri de nazara alındığında bu yıl devreden Baro kesenek borçlarının 371.403,— TL. ye düşmüş olması kesenek alacaklarının tahsili bakımından Birlik Yönetim Kurulunun sarfettiği müsbet mesaiyi ortaya koymaktadır. Kesenek borcu olan muhterem Baroların bu kesenek borçlarını bir'an önce ödemeleri gerektiğine inanıyoruz.

II — PASİF HESAPLAR :

Bilançonun pasif hanesi aşağıda gösterildiği şekilde tespit edilmiştir.

1 — **Öz Kaynaklar :** Bu gurupta 31.12.1975 tarihi itibarıyla 5.847.831,38 TL. görülmektedir.

Bu meblâğın :

5.621.368,38 TL. s1 Birlik kesenekleri, faiz, ruhsatname, yayın ve başkaca gelirlerden cari yıl giderleri düşüldükten sonraki bakiyeyi ifade etmektedir.

175.440,— TL. s1 Birlik taşınmaz mallarının amortismanını ifade etmektedir.

51.023,— TL. s1 Demirbaşlar için ayrılan birikmiş amortismanları göstermektedir.

2 — Alacaklılar : Bilânçonun pasif hanesinin bu bölümünde 31.12.1975 tarihi itibariyle görülen 225.111,30 TL. Birlik borcunun müfredatı aşağıda gösterilmiştir

33.932,68 TL. emanet paralar
Gelir vergisi 19.599,37 TL.
Mali Denge vergisi 1.805,19 TL.
S. S. Kurumu 12.528,12 TL.

206.419,— TL. Cübbe dikim işini yapan Terzinin bakiye alacağı

1.250,— TL. İstanbul Barosuna gönderilecek 500 adet kimlik cüzdamı bedeli,

5.030,— TL. Talep sahiplerine gönderilecek cübbe ücretleri,

7.789,62 TL. Türkiye'de Savunma Mesleğinin Gelişimi isimli kitabın 2. cildinin Barolara gönderilecek miktarlarının değeri,

690,— TL. Artvin Barosundan gönderiliş sebebi tesbit olunamayan havale miktarı.

255.111,30 TL.

S G N U Ç :

Ara raporlarımızda ve yıl sonu raporumuzda görüleceği gibi Barolar Birliği defter ve kayıt ve evrakları düzenli tutulmuş ve düzenli şekilde muhafaza olunmaktadır. Türkiye Barolar Birliğinde bu durum karşısında düzenli ve disiplinli bir çalışma olduğu malî bakımdan titizlik içerisinde faaliyet gösterildiği Kurulumuzca tesbit edilmiştir. İlgilileri tebrik ederken Yönetim Kurulunun malî bakımdan ibra edilmesini Sayın Genel Kurul'un takdirlerine sunarız.

Saygılarımızla

Ankara: 5.1.1976

Denetçi	Denetçi	Denetçi
Av. Yaşar Önol	Av. Nuran Kortel	Av. İsmail Özersin

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 1976 YILI BÜTÇE GEREKÇESİ

A. GELİRLER CETVELİ

I — KESENEK GELİRLERİ

II. Genel Kurulda kabul edilen esasa göre 31 Aralık 1975 tairinde Barolara kayıtlı avukat sayısı üzere

rinden ayda 10,— TL. olarak hesaplanan Baroların kesenek borçlarını ifade etmektedir.

Avukat adetleri tespit edilirken 1975 yılı mevcutları nazara alınmış ve 1976 yılı mevcudu 15.00 olarak tahmin edilerek 1.800.000,— lira gelir tahmin edilmiştir.

II — AYRILAN FONLAR

Ölüm Yardımı Fonu

VIII. Genel Kurulda kabul edilen ölüm yardımı esasları için bütçeye ölüm yardım fonu adıyla bir bölüm açılmıştır. Barolarca bildirilen Aralık 1975'de kayıtlı Avukat adedine göre, Avukat adedi x 10,— x 12,— hesabı ile Barolar borçlandırılmak suretiyle fon hesabına 1976 yılı için 1.800.000,— TL. fon tesisi öngörülmüştür.

III — YAYIN GELİRLERİ

Birlik yayınlarından elde edilecek gelirler için geçen sene bütçeye 30.000,— TL. konmuş olmasına karşılık çok cüz'î bir gelir gerçekleşmiştir.

Yayınların satılması için azami gayret gösterilmek üzere bu sene 10.000,— TL. elde edilebileceği tahmin edilmiştir.

IV — BAŞKACA ÇEŞİTLİ GELİRLER

1 — Ruhsatname Gelirleri

100,— TL. bedel karşılığında verilen ruhsatname için 1975 yılında verilen ruhsat adedi de gözönünde bulundurularak bu madde için 100.000,— TL. gelir öngörülmüştür.

2 — Devlet Bütçesinden yardım ve bağışlar

Kamu Kuruluşu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Birliğimize Devlet Bütçesinden yardım yapılması olağan sayıldığından bu madde ile 1,— TL. gelir gösterilmiştir.

3 — Başkaca Gelirler

Bu maddeye konulan 200.000,— TL. gelir, diğer muhtemel ve müteferrik gelirleri ifade etmektedir.

V — ALINAN FAİZLER

1 — Banka Faizleri

Geçen yıl alınan banka faiz ve ikramiyeler nazarı itibara alınarak bu yıl bu bölüme 50.000,— TL. gelir tahmini öngörülerek konulmuştur.

B. GİDERLER

Bölüm I — Yönetim Giderleri

Madde 1 — Genel Kurul Giderleri :

Geçen seneki Genel Kurul giderleri dikkate alınarak IX. Genel Kurul ve olağanüstü masraflarını kar-

şlamak üzere bu maddeye 150.000,— liralık ödenek konulmuştur.

«Madde 2, 3, 4, 5» Başkan, Başkanlık divanı üyeleri, Başkanlık Divanı dışında kalan Yönetim Kurulları ile Disiplin ve Denetleme Kurulları huzur hakları maddelerine evvelki yıllar gerekçelerine de yazılı nedenlerle 1'er lira iz bedel konulmuştur.

Madde 6 — Yönetim, Disiplin, Denetleme Kurulu Üyeleri yol ve ikâmet ve başkaca giderleri :

Avukatlık Kanununun 112. maddesinde Ankara'daki illerden seçilen Yönetim Kurulu, Disiplin ve Denetleme Kurulu üyelerinin yolculuk, ikâmet ve diğer zarurî giderlerinin Birlikçe karşılanması ve miktarlarının Genel Kurullarca tespit edileceği hükmüne bağlanmıştır.

Diğer taraftan, Ankara'dan seçilen Yönetim, Disiplin ve Denetleme Kurulları üyelerinin de aynı şekilde masraflarının Birlikçe ödenmesi gerekecektir. VIII. Genel Kurulda kabul edilen seyahat giderleri 250,— TL., ikâmet ve 100.— TL. de zarurî masraflar olarak kabul edilmiş ve bu sene için bu maddeye 250.000,— TL. ödenek konulmuştur.

Madde 7 — Birlik Yönetim Kurulunca belirli görevlerin meslektaşlarımızdan kurulu komisyonlar dan raporlar alınmak suretiyle yapılması öngörülmesi sebebi ile, bu komisyonlara Ankara dışından katılacak meslektaşların yolculuk, ikâmet ve zarurî giderleri, yönetim, disiplin ve denetim kurulları üyelerine paralel tespit edilmiş ve bu madde için 40.000,— TL. ödenek konulmuştur.

Madde 8 — 1136 Sayılı Kanunun 1238. sayılı Kanunla değişik geçici 7. maddesi uyarınca 1976 yılında da devam edecek Avukatlık sınav kurulu üyelerinin yolculuk vesair giderleri için bu maddeye 60.000,— TL. ödenek konulmuştur.

Madde 9 — Temsil giderlerine 20.000,— TL. ve madde 10'daki Tören ve Ağırhlama Giderlerine ise 25.000,— TL. ödenek öngörülmüştür.

Madde 11 — Dış ilişkilerdeki 50.000,— TL. ödenek, Birliğin dış ilişkileri için düşünülmüştür.

Madde 12 — İkinci Türk Hukuk Kongresi masraflarını karşılamak üzere 100.000,— TL. ödenek ayrılmıştır.

Madde 13-14 — Başkaca çalışma ve yönetim giderleri için öngörülen 125.000,— TL. ödeneğin 50.000,— lirası konferans ve seminer, 75.000,— lirası da başkaca yönetim giderlerini karşılamak üzere konulmuştur.

Bölüm II — Personel Giderleri

Madde 1 — Birlik işlerinin yürütülmesi için gerekli personelin bürüt aylıkları esas alınarak, memur

ve müstahdem ücretleri için bu maddeye 450.000,— TL. ödenek konulmuştur.

Madde 2 — Birlik personeline, Personel Yönetmeliği hükümlerine göre ödenecek ikramiyeleri karşılamak üzere bu maddeye 65.000,— TL. ödenek öngörülmüştür.

Madde 3 — Birlik işlerinin zamanında yetiştirilebilmesi, normal çalışma saatleri dışında ve tatil günlerinde personele fazla çalışma yaptırılması zorunluluğu karşısında ödenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için 75.000,— TL. ödenek tahmin edilmiştir.

Madde 4 — Personel Yönetmeliği hükümlerine göre müstahdemlere verilecek, elbise, palto, ayakkabı gibi giyim eşyası için carî fiatlarda nazarı itibara alınarak bu maddeye 15.000,— TL. ödenek konulmuştur.

Madde 5 — Bütçeye konulan 40.000,— TL. personel ücretinin 22.6.1975 tarihinde değişen sigorta prim nispeti % 14 üzerinden hesaplanan Sosyal Sigortalar Kurumu işveren primi olarak 63.000,— TL. ödenek ayrılmıştır.

Madde 6 — Birlik işlerinin gereği gibi yapılması için görevlendirilecek personele ödenmek üzere geçen sene olduğu gibi bu yıl da 10.000,— TL. ödenek konulmuştur.

Madde 7 — Personel Tazminatları : Askerlik sebebi ile ayrılan veya Birlikçe görevine tazminatlı olarak son verilen personele 1927 sayılı kanunla değişik 1475 sayılı kanunun 14. maddesine göre ödenmesi gereken kıdem tazminatı için bu maddeye 0.000,— TL. ödenek öngörülmüştür

Bölüm III — Büro Giderleri

Bu bölümün 1 ilâ 9 maddelerinde zarurî büro giderleri için 520.000,— TL. ödenek konulmuştur.

1975 yılında mümkün olan tasarrufa riayet ederek hareket edilmiş olması sebebiyle yeterli olabilen 1975 yılı bütçe ödeneği bu yıl fiili ödemeler esas alınarak bütçeye konulmuştur.

Bölüm IV — Yatırım Giderleri

Birliğin çalışma amacına ve meslektaşlarımızın ihtiyaçlarına en iyi bir şekilde cevap verebilecek ve ileride Birliğe gelir temin edecek bir binanın yapılmasına olanak sağlanabilmesi için bir fon niteliğinde olmak üzere 1.750.000,— TL. ayrılmıştır.

Diğer taraftan, Birliğin ihtiyacı olacak Büro makineleri ile mobilya ve döşeme alınması için 2, 3, 4, üncü maddeler için toplam 110.000 TL. ödenek konulmuştur.

Bölüm V — Resim, Harç ve Aidatlar

Bu bölümde de Birlikçe yapılacak işler sebebiyle ödenmesi muhtemel harç, resim ve aidatlar ile 1136

sayılı kanununun 110. maddesinin 15. bendinde Birliğe ve Birlik Başkanına yabancı Barolar Birikleri, Barolar ve Hukuk Kurumları ile ilişkiler kurma ve yürütme görevi verilmiş olduğundan meslek kuruluşları aidatı olarak 15.000,— TL. ile toplam 50.500,— TL. ödenek ayrılmıştır.

Bölüm VI — Mesleki Yardımlar

Madde 1 — Bu bölüme yıl içinde Barolara ve Avukatlara ölüm yardımının dışında yapılacak yardımlar için gerekli ödenek konulmuştur.

Madde 2 — Ölüm Yardımları :

VIII. Genel Kurulda kabul edilen «Ölüm Yardım Esasları» dahilinde yapılacak yardım için bu maddeye 1.800.000,— TL. ödenek konulmuştur. Bu maddeye konulan ödenek başka maddelere aktarılmaz, ihtiyaç halinde diğer fasıllardan aktarma yapılır, yıl sonunda yeni bütçeye eklenecek ödenek yoluyla Genel Kurul Kararı ile tesbit edilerek karşlanır.

Bu suretle Birliğin 1976 Yılı Bütçesi 5.788.504,— TL. olarak hesaplanmış ve 1977 yılına devredecek gelir bakiyesi 380.170,51 TL. birlikte gelir bütçesine paralel şekilde 6.168.674,51 olarak bağlanmıştır.

Saygılarımızla.

Başkan
Av. Faruk Erem

Başkan Yrd.
Av. Enver Arslanalp

Sayman Üye
Av. Mehmet Kavaklılar

Üye
Av. Osman Knutman

Üye
Av. Ziya Bilge

Üye
Av. Erdoğan Bigat

Başkan Yrd.
Av. Emin Baltaoğlu

Genel Sekreter
Av. Rahmi Mağat

Üye
Av. Vedat Burcuoğlu

Üye
Av. Hilmi Becerik

Üye
Av. İhsan Saraçlar

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 1976 YILI BÜTÇESİ GELİRLER ÇİZELGESİ

Bölüm No.	Madde No.	Gelirin Çeşidi	Madde Tutarı TL.	Bölüm Tutarı TL.
I		Kesenek Gelirleri		
	1	Yıllık Barolar Kesenekleri		1.800.000,—
II		Ölüm Yardımı Fonu		1.800.000,—
III		Yayın Gelirleri		10.000,—
IV		Başkaca Gelirler		
	1	Ruhsatname gelirleri	100.000,—	
	2	Devlet Bütçesinden yardım	1,—	
	3	Bağışlar	1,—	
	4	Başkaca gelirler	20.000,—	120.002,—
V		Faizler		
	1	Banka Faizleri		50.000,—
		1976 Yılı Gelirler Toplamı		3.780.002,—
		— Kasa		+ 14.342,38
		— Banka		+ 1.228.549,95
		— Baro kesenek borçları		+ 371.403,—
		— Başkaca alacaklar		+ 97.535,—
		— Ambar mevcudu		+ 931.953,48
		— Alacaklılar		— 255.111,30
		Gelirler Genel Toplamı :		6.168.674,51

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
1976 YILI BÜTÇESİ
GİDERLER ÇİZELGESİ

Bölüm No.	Madde No.	Giderin Çeşidi	Madde Tutarı TL.	Bölüm Tutarı TL.
I		Yönetim Giderleri		
	1	Genel Kurul Giderleri	150.000,—	
	2	Başkanlık Ödeneği	1,—	
	3	Başkanlık Divanı Üyeleri Ödeneği	1,—	
	4	Başkanlık Divanı dışındaki Yönetim Kurulu Üyeleri huzur hakkı	1,—	
	5	Disiplin ve Denetleme Kurulu Üyeleri huzur hakkı	1,—	
	6	Yönetim, Disiplin ve Denetleme K. üye. yol, ikâmet ve başkaca giderler	250.000,—	
	7	Birlikçe geçici görev verilenlerin ikâmeti ve yol giderleri	40.000,—	
	8	Sınav K. üye yollukları s. giderler	60.000,—	
	9	Temsil giderleri	20.000,—	
	10	Tören ve ağırlama giderleri	25.000,—	
	11	Dış ilişkiler giderleri	50.000,—	
	12	II. Türk Hukuk Kongresi	100.000,—	
	13	Konferans ve Seminer giderleri	50.000,—	
	14	Başkaca Yönetim giderleri	75.000,—	820.004,—
II		Personel Giderleri		
	1	Memur ve müstahdem ücretleri	450.000,—	
	2	İkramiye ve Primler	65.000,—	
	3	Fazla çalışma ücretleri	75.000,—	
	4	Giyim giderleri	15.000,—	
	5	Sosyal Sigorta prim iştiraki	63.000,—	
	6	Personel yollukları	10.000,—	
	7	Personel tazminatları	10.000,—	688.000,—
III		Büro Giderleri		
	1	Bakım ve Onarım giderleri	20.000,—	
	2	Büro araç ve gereç, kırtasiye ve basılı kâğıt giderleri	60.000,—	
	3	Posta, Telgraf, Telefon giderleri	50.000,—	
	4	Aydınlatma, ısıtma, su ve havagazi	50.000,—	
	5	Demirbaş giderleri	25.000,—	
	6	Gazete, dergi, kitap giderleri	15.000,—	
	7	Yayın giderleri	250.000,—	
	8	Yargı ve icra gidrleri	10.000,—	
	9	Başkaca giderler	40.000,—	520.000,—
IV		Yatırım Giderleri		
	1	Birlik binası inşaa fonu	1.750.000,—	
	2	Yazı, hesap ve başkaca büro mak.	50.000,—	
	3	Mobilya ve döşeme giderleri	40.000,—	
	4	Başkaca yatırım giderleri	20.000,—	1.860.000,—
V		Resim, Harç ve Kesenekler		
	1	Belediye resim ve harçları	7.500,—	
	2	Noter, harç ve masrafları	3.000,—	
	3	Damga vergisi	2.000,—	

4	Bina vergisi	13.000,—	
5	Sivil savunma fonu	10.000,—	
6	Uluslararası Barolar Birliği kes.	15.000,—	50.500,—

VI

Mesleki Yardımlar

1	Meslekle ilgili sosyal yardımlar	50.000,—	
2	Ölüm yardımları	1.800.000,—	1.850.000,—
	1976 Yılı Giderleri Genel Toplamı :		5.788.504,—
	1977 Yılına Devredecek Gelir :		380.170,51
	Genel Toplam :		6.168.674,51

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 1976 YILI BÜTÇE YÖNETMELİĞİ

1 — Türkiye Barolar Birliği'nin 1976 yılı bütçesi 1.1.1976 gününden başlar, 31.12.1976 gününde sona erer. Bu döneme ait gelirler ve giderler 6.168.674,51 TL. olarak öngörülmüştür.

2 — Bu dönemde Baroların ödeyeceği Birlik keseneği II. Genel Kurul kararı uyarınca 31 Aralık 1975 tarihinde Barolara kayıtlı avukat sayısı üzerinden ayda 10.— TL. hesaplanmıştır.

3 — Bütçe ile kabul edilen ödeneklerin yetmeme si halinde, bölümler ve maddeler arasında aktarma yapmağa Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir.

4 — Gelirin tahsil fişi veya Banka dekontu kar sılığ taksili, giderlerin harcama belgelerine dayandırılması gereklidir.

Kasa işlemleri istisnasız tahsil ve ödeme fişleri ne dayandırılır.

Bütçe içinde harcama Başkan ve Sayman Üyenin oluru ile yapılır.

5 — Yönetim Kurulu genel kadro aylıkları toplamı değişmemek kaydıyla kadroları ve kadro aylıklarını birleştirmeye ve kullanılmayan kadro aylıklarından diğerlerine eklemeye yetkilidir.

6 — Bu yönetmeliğin uygulanmasına Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir.

1976/35-3

Yeni Yönetim Kurulu.

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 124/2 maddesi uyarınca Yönetim Kurulu üyelerinin yarısı yeniden seçildiğinden, yeni Yönetim Kurulu 24.1.1976 günü Av. Faruk Erem'in başkanlığında toplanarak yeni dönem çalışmalarına başlamış ve yaptığı iş bölümünde :

Başkan yardımcılıklarına Av. Enver Arslanalp ile Av. Osman Kuntman'ı, Genel Sekreterliğe Av. Fehmi Özçelik'i, Saymanlığa da Av. İlhan Kutay'ı seçmiştir.

Bkz. : TBBB. 1974/23-4.

1976/35-4

Ekonomi-Hukuk Kongresi.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Faruk Erem'in Ekonomi-Hukuk Kongresini Açış Konuşması

Bugün Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde memleketin seçkin Ekonomi uzmanları ile Hukukcuları biraraya gelmiş bulunuyorlar. Ankara Hukuk Fakültesinin kurucusu ve zamanın «İktisat Vekili» Mahmut Esat Bozkurt 1923 İZMİR İktisat Kongresinde şunları belirtmişti: «Millî Egemenlik, ancak ve ancak Türkiye'nin ekonomik egemenliğine dayanarak varlığını koruyabilir...» Çağdaş Hukuk düzeyine erişme çabalarının öncüsü Mahmut Esat Bozkurt'u saygıyla anmaktayız.

17 Şubat 1923 tarihinde İZMİR İKTİSAT KONGRESİ'nin açılış nutkunda yüce ATATÜRK şunları söylemişti: «Uzun gâfletler ve derin umursamazlık ile geçen yüzyılların, ekonomik yapımızda açtığı ağır yaraları onarmak ve çarelerini aramak, memleketi topyekûn imara, milleti refah ve saadete erdirmeye yollarını bulmak için yapacağınız çalışmanın başarı ile sonuçlanmasını dilerim...» Bir milletin doğrudan doğruya yaşantısı ile ilgili olan, o milletin ekonomik durumudur. Tarihin ve tecrübelerin süzgecinden arta kalan bu hakikat, bizim millî yaşantımızda ve millî tarihimizde, tamamen kendisini göstermiştir. Gerçekten de Türk Tarihi incelenecek olursa, gerileme ve yıkılma nedenlerinin, ekonomik problemlerden başka bir şey olmadığı derhal anlaşılır... Çağımız tamamen bir ekonomi devrinden başka bir şey değildir... Tam bir bağımsızlık için şu prensip vardır: Millî egemenlik, ekonomik egemenlikle pekiştirilmelidir... Bence Halk Devri, ekonomi devri kavramı ile anlam kazanır...»

Yüce Atatürk'ü minnet ve şükran ile anarken sizleri onun anısına, saygı duruşuna davet ediyorum...

Türkiye Barolar Birliği'nin bu Kongreyi düzenlemekteki amacını kısaca açıklamak isteriz:

1961 Anayasası, demokrasinin bugün ulaştığı aşamaya, «Sosyal Hukuk Devleti»ne Türk Toplumunu getirmek istemiştir. Fakat mevcut ekonomik düzen bu açıdan inceleme ve düzenleme dışı kalabilmiş, Anayasaya karşı bir çeşit direnç başlamıştır.

«Sosyal (Hukuk) devleti» deyimi içinde «Sosyal Devlet» kavramı somutlukla teşhis edilememektedir

Anayasamızda «sosyal ve iktisadî haklar» diye isimlendirilen «Yeni Haklar» ın gerçeklik kazanabilmesi için neler yapmak gereklidir?

Her memlekette «Siyasal Demokrasi» den «Sosyal (Hukuk) Devleti» ne «sosyal Demokrasi» ye geçiş kolay olmamıştır. Bu geçişte memleketimizde 1961 den sonra aynı hızı, sürdürebilmek olanağı bulunamamıştır. Gittikçe azalan hızın bir duraklama ile sonuçlanmasından kuşku duyulmaktadır.

Anayasamız (141): «İktisadî ve sosyal hayat, Adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık hayiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla göre düzenlenir. İktisadi, sosyal... kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek, ... Devletin görevidir» kuralını koymuştur.

Bu amaca göre bir düzenleme içinde olduğumuza iddiaya imkân yoktur.

İnsanlık tarihinde «sosyal ve ekonomik süreklilik reform» bir «gerçek» olarak kabul edilmelidir. Bu reformun «temel sorunları» vardır. Bu sorunların saptanması, çözümlerinin bulunması ancak Hukuk-Ekonomi işbirliği ile olanak bulabilir.

1972 yılında toplanan Birinci Türk Hukuk Kongresi ile 1976 yılında toplanacak ve «Hukukun Üstünlüğü» ilkesini en somut şekline ulaştıracak olan İkinci Hukuk Kongresi arasında yer alan bugünkü Kongremiz Sosyal Hukuk Devletinin gerçekleşmesine büyük katkılarda bulunacaktır. Ekonomik fiili düzenin gözden geçirilmesi, alınacak tedbirlerin neler olabileceğinin önerilmesi büyük faydalar sağlayabilecektir

Kongremize 50 Tebliğ sunulmuştur. Her biri büyük önem taşıyan bu tebliğler ve tartışmaya katılacak konuşmacıların çok değerli fikirleri memleketimizin ekonomik durumunun Bilimsel, tarafsız tahlilini başarabileceği, yön getirebilecektir.

Herhangi bir sosyal gelişmeyi önlemek, «tesbit» etmek, toplumun dinamizmini durdurmak düşünülmemiştir. Asıl maksadımız değerli fikirlerin ortaya atılabilmesi olanağını sağlamaktır. Fikirler bilinince mutlaka tartışılır ve gelişmenin devamı güvence altına alınmış olur.

Kuşkusuz, Kongremiz bir kararla kapanacak değildir. Fakat çok düşündürücü, emek ürünü, uyarıların etkisinin büyük olacağı umudunu taşıyoruz. Bunların değerlendirilmesinde Türkiye Barolar Birliği kendini görevli saymaktadır.

Yönetim Kurulumuz adına Kongremize katılmak lütfunuzdan dolayı teşekkürlerimizi, derin saygılarımızla arz ederiz.

1976/35-5

Türkiye Barolar Birliği Bildirisi — Yeni Kanun Hükümlerine Lüzum Olmadığı.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu 1976 yılı çalışmalarına başlamış bulunmaktadır. Bu yılki çalışmalar arasında kuşkusuz en önemli olan olayların önlenmesi için alınacağı bildirilen yasal tedbirlerin Hukuku zedeleyecek nitelikte olmaması için gerekli uyarıların zamanında ilgililere ve kamu oyuna yansıtılmasıdır.

Olayların önlenmesi için yürürlükteki kanunların yetersiz olduğu inancı yerinde değildir. Yürürlükteki kanunların verdiği, tanıdığı yetkilerin kullanılmasında önleyici zabıta görevini gereği gibi başarabilir Memleketimizde faili bulunamayan cinayetlerin bu kadar artışına rastlanmamıştır. Bunun yasal olanakların eksikliği iddiası ile hiç bir ilgisi yoktur.

Gerçek niteliğini zaten değişikliklerle yitirmiş olan Anayasamızın bugünkü hükümlerini zorlayarak alınan yasal tedbirlerden daha ilerisini istemek Anayasal ortamı tümden değiştirmek sonucunu verebilir. Bir örnek verebiliriz: Hastalığı kesin olarak yoketmenin çaresi, hastayı öldürmektir, diyebilir miyiz? Bunun gibi tedhiş olaylarını önlemek için demokrasiye kıymak yoluna gidilmemelidir.

Anayasanın yeniden değiştirilmesi, bu Anayasa ile memleketi idare etmenin olanaksızlığı iddiaları haklı değildir. Eğer özgürlükler varsa, bunlardan şikâyetler de olacaktır. Demokratik anlayış bu şikâyetlere rağmen ona tahammüllü olmaktadır.

Parti çıkarlarını öne alarak iktidarın ve muhalefetin itidal sınırlarını aşmamalarına dikkat olunmasında fayda büyüktür. Tedhiş hareketlerinin dünya konjektürü içinde bir Anayasa meselesi haline getirilmesi, neticede bir rejim buhranına dönüşümle sonuçlanabilir. Demokrasiye bağlı bütün ülkelerde özellikle böyle bir hataya düşülmemeğe dikkat edilmelidir.

Anayasanın değiştirilmesi adı altında Anayasanın kaldırılması yoluna gidilmesi temel hak ve özgürlüklere dayalı hukukun dışında bir davranış olur. Anayasalar elbette değiştirilebilir. Fakat bir Anayasanın kaldırılıp yerine bir başkasının getirilmesi ile Anayasasının bazı maddelerinin değiştirilmesi aynı kavram içinde toplanamaz. Bazen bir kelimenin dahi değiştirilmesi Anayasasının kaldırılmış sayılmasına yeterlidir. Örneğin «Lâiklik» kelimesini Anayasadan çıkaralım. Anayasa değişmiş değil, kaldırılmıştır. O halde Anayasa değişikliklerinde «değişenlerin içinde hiç değişmeyen unsurlar»a el uzatmamak gereklidir.

Bir «Kurucu Meclis»in ancak yapabileceğini yasa organına yaptırmak misli görülmemiş bir yetki zorlaması görünümüne bürünebilir.

Kendimize özgü bir Demokrasi yaratamayız. Demokrasinin Ana kurallarını yitirmemek gayretlerinde bütün siyasal güçlerin, özellikle iktidar ve muhalefetin özen göstermesi gereklidir.

Tedhiş olaylarının tefrik ve tecridi mümkündür. Tedhiş hareketlerini önlemek için özgürlükleri kısmak, neticede Yürütme organını, bu hareketlerle mücadelede zayıf düşürecektir. Zira kısılan özgürlüklerin acısını tedhişçi değil, özgürlüğe ihtiyaç duyabilenler çekecek ve özellikle aydın çevrelerin tepkisi başlayacak, haksız davalarla toplum, huzurunu kaybedecek, bu huzursuzluktan da sadece tedhişi yürütenler faydalanacaklardır.

Haksız siyasal davaların yoğunlaşmasına sebep olmak büyük sorumlulukları da peşinden getirmektedir. Bu davaların meydana getirdiği «Toplumsal ve Siyasal Gerilim»in yaratacağı sakıncaları bütün partilerimizin, bütün sorumluların gözönünde tutmalarını diliyoruz.

**Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Faruk Erem**

1976/35-6

Avukatlık Sınavı — 1975 Yılı Beşinci Avukatlık Sınav Tutanakları.

Avukatlık Sınavı Tutanağı I

1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 1975 yılı beşinci Avukatlık Sınavına yedi adayın katılacağına bildirildiği ve bunların tamamının gelmiş oldukları görüldü.

Anayasa, İdare Hukuku ve Avukatlık Kanunu ile Meslek Kuralları konularında aşağıdaki soruların sorulması uygun görüldü :

1 — İdarî davalarda yürütmenin durdurulmasına ilişkin isteğin zaman ve hukukî sonuçları,

2 — Bir davada, uygulanacak kanunun Anayasa'ya aykırılığının ileri sürülmesi şartları ve yapılacak işlemler,

3 — Avukat olmadan önceki fiillerden dolayı disiplin kovuşturulması yapılabilir mi, yapılırsa nasıl olur?

Bu tutanak 8.12.1975 Pazartesi günü saat 9.00 da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi	Avukat
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın	Mehmet Nomer
Üye		
Avukat	Üye	
Saffet Nezihî Bölükbaşı	Ihsan Onar	

Avukatlık Sınavı Tutanağı II

V. Sınavın 2. grubunu teşkil eden Ceza Hukuku ile Ceza Usul Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Vekâletnamesiz bir ceza davasını müdafî sıfatı ile takip eden avukat karar aleyhine temyiz yoluna başvurabilir mi?

2 — Şahsî davalarda dava açma süresi ve şartları nelerdir?

Bu tutanak 8.12.1975 Pazartesi günü saat 14.00 de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi	Avukat
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın	Mehmet Nomer
Üye		
Avukat	Üye	Avukat
Saffet Nezihî Bölükbaşı	Ihsan Onar	

Avukatlık Sınavı Tutanağı III

V. Sınavın 3. grubunu teşkil eden Medeni Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Koca lehine kadını borç altına sokan hukuki tasarrufun geçerli sayılabilmesi için ne gibi işlem yapılmalıdır?

2 — Takas hasma karşı ne zaman ve ne biçimde dermeyan edilebilir?

3 — Ticarî davaların niteliğini ve nerede açılacağı anlatınız.

Bu tutanak 9.12.1975 Salı günü saat 9.00 da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi	Avukat
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın	Mehmet Nomer
Üye		
Saffet Nezihî Bölükbaşı	Ihsan Onar	

Avukatlık Sınavı Tutanağı IV

V. Sınavın 4. grubunu teşkil eden İş Hukuku, İcra ve İflâs Hukuku ve Hukuk Usulü konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — İş Kazalarından doğan tazminat davaları,

2 — Borçlunun 3 üncü şahıs elindeki alacaklarının haczi mümkün müdür ve 3 üncü şahıs bakımından sonucu nedir?

3 — Müddeabihin dava sırasında başkasına temlik halinde davacının gidebileceği yollar nelerdir?

Bu tutanak 9.12.1975 Salı günü saat 14.00'de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi	Avukat
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın	Mehmet Nomer
Üye		
Saffet Nezihî Bölükbaşı	Ihsan Onar	

1975/35-7

İcralardan Tahsil Edilen Vekâlet Ücretleri İçin Deftere Kayıt Etmekle Beraber Ayrıca Makbuz Kesilmesinin Gerekmediği Hakkında Maliye Bakanlığının Yazısı ile İlgili Birlik Genelgesi.

Ankara : 15.1.1976
Genelge No : 1/192

Konu : İcralardan tahsil edilen vekâlet ücretleri için deftere kayıt etmekle beraber ayrıca makbuz kesilmesinin gerekmediği hakkındaki Maliye Bakanlığının yazısı

Baro Başkanlığı

Meslekdaşlarımızın, icra dairelerinden tahsil ettikleri ücreti vekâleti defterlerine kayıt etmekle beraber ayrıca makbuz kesmemeleri nedeniyle bazı maliye müfettişlerinin bunu eleştirip usulsüzlük cezası kestikleri hakkında Birliğimize yapılan başvurular üzerine konu Maliye Bakanlığına intiral ettirilmiş ve Maliye Bakanlığından (icradan alınan vekâlet ücretinin icra dairesi, dosya numarası ve ilgili adı belirtilmek suretiyle deftere gelir kaydedilmesi halinde ayrıca serbest meslek makbuzu düzenlenmesine gerek olmadığı) hakkında örneği ilişik 2 Ocak 1976 gün ve VUK. 1/24446-236/43 sayılı cevap alınmıştır.

Bilginizi ve Baronuz mensuplarına duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek: 1

T. C.
MALİYE BAKANLIĞI
ANKARA

GEL: VUK. 1/24446-236/43

2 Ocak 1976

Konu:

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi: a) 25.2.1974 tarih 779 sayılı yazınız.
b) 21.3.1975 tarih 506 sayılı yazınız.

Avukatların icra dairelerinden tahsil ettikleri vekâlet ücretleri dolayısıyla serbest meslek makbuzu kesmemeleri yolundaki talepleriniz incelendi.

Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanunu'nun 236 ncı maddesinde özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, 100 lirayı aşan tahsilatlarda serbest meslek makbuzu kesilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Bundan amaç, vergide otokontrolün sağlanmasıdır. İcradan alınan vekâlet ücretlerinin, bu hususu sağlayacak şe-

kilde; İcra Dairesi, dosya numarası ve ilgilinin adı belirtilmek suretiyle serbest meslek kazanç defterlerine gelir kaydedilmesi halinde ayrıca serbest meslek makbuzu düzenlenmesine gerek görülmemektedir.

Bilgi edinilmesi rica olunur.

Maliye Bakanı
Mesut Kayalar
Gelirler Genel Müdür
Başyardımcısı

1976/35-8

Sigorta Pirimlerinin Gelir Vergisi Uygulamasında Gider Olarak Gösterilmesi.

İzmir : 28.1.1976
Sayı : 954

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İzmir Defterdarlığından alınan 5.11.1975 gün 170111-1553/24735 sayılı yazısına ekli Maliye Bakanlığı 16 Ekim 1975 tarihli yazının birer fotokopisi ilişikte takdim edilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla
İzmir Barosu Başkanı Y.
Avuka Cengiz İlhan

T. C.
MALİYE BAKANLIĞI
İzmir Vilâyeti Defterdarlığı
Gelir Müdürlüğü

5 Kasım 1975

Dosya No: 170111-1553/24735

İzmir Baro Başkanlığına

İlgi: 2.10.1974 tarih ve 1722 sayılı yazınız.

İlgi: 26.4.1974 tarih ve 978 sayılı yazınız.

Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenen topluluk Sigortası piriminin serbest meslek kazancının tesbitinde gider olarak indirilip indirilemeyeceği hususu ile ilgili olarak Maliye Bakanlığında vaki istizanimıza cevaben alınan 16.10.1975 gün ve 2-2130-33-105/54546 sayılı Bakanlık yazılarının bir örneği ilişikte sunulmuştur.

Yazıda, Avukatların, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için ödedikleri sigorta primlerinin yıllık gayri safi kazancın % 5 ini aşmamak kaydıyla, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 68/8 nci maddesine paralel olarak safi kazancın tesbitinde gayri safi kazançtan gider olarak indirmelerinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

Bilgi edinilmesi rica olunur.

İzmir Defterdarı

Ekler:

1 — 1 Yazı örneği.

T. C.
MALİYE BAKANLIĞI
ANKARA

16 Ekim 1975

GEL : GVK/2-2130-33-105/54546

Konu: Sigorta Primleri Hk.

İzmir Valiliğine

Defterdarlık (Gelir Md.)

İlgi : a) 4.3.1975 gün ve 170126-66/5785 sayılı,

b) 2.9.1975 gün ve 170111-1553/19843 sayılı yazılarımız.

İlgideki yazılarınız ve eki incelendi.

Bilindiği üzere; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 68 nci maddesinin 8 numaralı bendinde, serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş, emeklilik aidatı ve yardım pullarının serbest meslek kazancının tesbitinde gider olarak hasılatından indirileceği, ancak gider olarak indirilecek emekli aidatının yıllık gayrisafi kazancın % 5 ini geçmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre; avukatların, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için ödedikleri sigorta primlerinin yıllık gayri safi kazancın % 5 ini aşmamak kaydıyla safi kazancın tesbitinde gayri safi kazançtan gider olarak indirmeleri mümkün bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesi rica olunur.

Maliye Bakanı Y.
Abdullah Aykon Doğan
Gelirler Genel Müdürü

1976/35-9

Genel Kurulla İlgili Birlik Genelgesi

Ankara : 29.1.1976

Genelge No. : 4/229

Konu : Delejelere yapılacak Genel Kurulla ilgili tebligat ve Delege isimlerinin bildirilmesi Hk.

Baro Başkanlığı

TBB. nin IX. Olağan Genel Kurulu'nun 9, 10, 11 Ocak günlerinde Ankara'da yapılan toplantısı dolayısıyla bazı Barolar delegelerinin toplantıdan haberdar edilmedikleri ve bu nedenle de katılma olanağı bulamadıkları Birliğe intikal eden bilgilerden anlaşılmıştır.

Avukatlık Kanununun 114. maddesinin «Genel Kurul toplantısının yeri, tarihi ve gündemi ile delegelerini gönderme lüzumu, toplantılardan en az otuz gün önce, barolara yazı ile bildirilir» yolundaki hükmüne uyularak gerekli tebligat zamanında yapılmaktadır.

Delegelerin Birlik Genel Kurul toplantısına katılabilmeleri için aynı tebligatın en kısa sürede Barolarına kendilerine yapılması icabedeceği tabiidir.

Delegelerin Genel Kurula katılabilme olanağını sağlamak üzere tebligatın konunun önemine binaen, gecikmeye mahal verilmeksizin zamanında ve seçilen delegelerin isimlerinin sonradan yazı ile teyit edilmek kaydıyla derhal telgrafla Birliğe bildirilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/35-10

Yargıtay Hukuk ve Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu Kararı ile İlgili Birlik Genelgesi.

Ankara : 16.2.1976

Genelge No. : 346/8

Baro Başkanlığı

Yargıtay Hukuk Dairelerinde iş bölümü yapıldığına ve biri Tapulama, diğeri iş dairesi olmak üzere iki yeni daire kurulmasının gerekli ve zorunlu görüldüğüne ve IV. Hukuk Dairesi üye adedinin çoğaltılmasına, 3, 8, 10, 13 ve 15 inci Hukuk Dairelerine Tetkik Hâkimi verilmesinin gerekli görüldüğüne dair olup Yargıtay Birinci Başkanlığı'nın 30.1.1976 tarih ve 842/90 sayılı yazısı ile Birliğimize gönderilen Yargıtay Hukuk ve Ceza Daireleri Başkanlar Kurulunun 26.1.1976 tarihli Karar örneği aşağıya nakledilmiştir.

Bilgi edinilmesini ve keyfiyetin Baronuz men-suplarına da duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

YARGITAY HUKUK ve CEZA DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

1730 Sayılı Yargıtay Yasasının 22/2. maddesine göre Dairelerden birisine yıl içinde gelen işlerin normal çalışma ile karşılanamayacak oranda artmış ve Daireler arasında iş bakımından bir dengesizlik meydana gelmiş ise bir kısım işleri başka daireye vermek ve gereken tedbirler alınmak üzere Yargıtay Hukuk ve Ceza Daireleri Başkanları 26.1.1976 Pazartesi günü saat 9.30 da Genel Kurul Salonunda Birinci Başkanın Başkanlığında Birinci Başkanvekilleri de hazır olduğu halde toplandı.

I — Hukuk Dairelerinden 1/1/1975 - 1/1/1976 tarihleri arasında:

Birinci Hukuk Dairesine 12.248, İkinci Hukuk Dairesine 9.973, Üçüncü Hukuk Dairesine 8.045, Dördüncü Hukuk Dairesine 10.507, Beşinci Hukuk Dairesine 10.112, Altıncı Hukuk Dairesine 8.247, Yedinci Hukuk Dairesine 10.091, Sekizinci Hukuk Dairesine 8.812, Dokuzuncu Hukuk Dairesine 35.438, Onuncu Hukuk Dairesine 10.140, Onbirinci Hukuk Dairesine 6.015, Onikinci Hukuk Dairesine 12.000, Onüçüncü Hukuk Dairesine 8.596, Ondördüncü Hukuk Dairesine 6.211, Onbeşinci Hukuk Dairesine 5.877 iş geldiği bu dairelerce sırasıyla, 12.234, 9985, 7235, 13022, 16224, 8373, 8702, 7603, 54398, 7016, 7528, 11740, 8334, 6198, 5269 iş çıkarıldığı ve yine sırasıyla, 68, 339, 810, 3299, 176, 286, 6812, 4250, 3226, 3604, 92 1476, 3315, 240, 1007 işin halen mevcut bulunduğu,

II. Ceza Dairelerinden, aynı tarihler arasında:

Birinci Ceza Dairesine 3711, İkinci Ceza Dairesine 9655, Üçüncü Ceza Dairesine 9071, Dördüncü Ceza Dairesine 7341, Beşinci Ceza Dairesine 3609, Altıncı Ceza Dairesine 6447, Yedinci Ceza Dairesine 9904, Sekizinci Ceza Dairesine 8975, Dokuzuncu Ceza Dairesine 52 iş geldiği, bu Dairelerde sırasıyla 465, 932, 18, (3 ve 4. Ceza Daireleri devir vermemiştir.), 30, 86, 2176, 1 iş bulunduğu anlaşıldı.

Gereği Düşünüldü :

1. Ceza Dairelerine gelen, çıkan, elde bulunan iş miktarı ve niteliklerine göre bir daireden bir başka daireye iş verilmesine yer olmadığına,

2. Hukuk Dairelerine gelen ve çıkan ve elde bulunan iş miktarı ve niteliklerine göre,

A — Kamulaştırmaz el konulan taşınmazların mülkiyetlerinin devrine karşılık olmak üzere bedellerinden ödetilmesine ilişkin davaların 26/1/1976 gününden itibaren Üçüncü Hukuk Dairesince,

B — Medenî Yasanın 577 nci maddesinde yer alan miras sebebiyle istihkak davaları dışında kalan (adi istihkak) davalarının 26/1/1976 gününden itibaren Dördüncü Hukuk Dairesince

C — Asliye Mahkemelerinden verilip de Dördüncü Hukuk Dairesinin görevine giren Sendikalar

ile Üyeleri arasındaki davalarla iş, sosyal sigorta, grev ve lokavt kanunlarından doğan davaların 4/7/1974 günlü Başkanlar Kurulu kararı doğrultusunda ve eskisi gibi Onuncu Hukuk Dairesince,

D — Dokuzuncu Hukuk Dairesinin görevine giren, iş kazası ve meslek hastalıklarına ilişkin davaların 23/1/1975 günlü Başkanlar Kurulu kararı doğrultusunda ve eskisi gibi Onuncu Hukuk Dairesince,

E — Asliye Mahkemelerinden verilip de Dördüncü Hukuk Dairesinin görevine giren ve 4/7/1974 günlü Başkanlar Kurulu kararı gereği Onüçüncü Hukuk Dairesince görülmekte bulunan Borçlar Yasasının, sözleşmenin özel çeşitleri (Akdin muhtelif ne'vileri) adı altında düzenlediği sözleşmelerden doğan (6085 sayılı Trafik Yasasına dayanılarak açılan tescil davaları hariç) hertürlü uyuşmazlıklara ilişkin davaların 26/1/1976 gününden itibaren Dördüncü Hukuk Dairesince,

F — Asliye Mahkemelerinden verilip de Dördüncü Hukuk Dairesinin görevine giren ve 4/7/1974 günlü Başkanlar Kurulu kararı gereği Onbeşinci Hukuk Dairesince görülmekte bulunan 6085 sayılı Trafik Yasası kapsamına giren her türlü maddi ve manevi tazminat davalarıyla bu yasadana doğan Sigorta dahil rücu davaları ve okul tazminatı davalarının 26/1/1976 tarihinden itibaren Dördüncü Hukuk Dairesince,

H — Hukuk Başkanlar Kurulu Kararlarında açıklandığı üzere 1730 sayılı yasa gereğince Onüçüncü ve Onbeşinci Hukuk Dairelerine verilenlerin dışında ve İcra ve İflâs Kanununun uygulanmasından doğan her türlü dava, itiraz ve şikâyetler dolayısıyla Asliye, Sulh ve Ticaret Mahkemelerinden verilen bütün kararların Yargıtay Onikinci Hukuk Dairesince incelenmesine,

III — Yargıtay'a gelen işlerin her yıl artması, asıl görevini yerine getirememeye durumuna düşmesi gereği karşısında en yetkin çare olarak düşünülen Ara Mahkemelerin (İstinaf Mahkemelerinin) kurulmasına değin özellikle 7, 9 ve 10 uncu Hukuk Dairelerinin iş durumu gözetilerek biri tapulama diğeri iş dairesi olmak üzere iki yeni daire kurulmasının gerekli ve zorunlu görüldüğünün Adalet Bakanlığına duyurulmasına,

IV — Dördüncü Hukuk Dairesi Üye adedinin çoğaltılması, 3, 8, 10, 13 ve 15. Hukuk Dairelerine Tetkik Hâkimi verilmesi gerekli görüldüğüne,

V — Yargıtay Hukuk Dairelerine temyiz incelemesi yapılmak üzere gönderilecek dava dosyalarının temyiz dilekçelerinde gösterilen daire adıyla bağlı kalınmaksızın yerel mahkeme hâkimi tarafından Yargıtay Yasasının 13. maddesinde ve yayınlanan Başkanlar Kurulu kararlarında belirtilen görevli Hukuk Dairesine gönderilmesinin önemle sağlanması, ayrıca bu hususun müfettiş Hâkimler marifetiyle denetlenmesi gereği üzerinde durularak takdir edil-

mesinin Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına duyurulmasına,

VI — Kararın birer örneğinin gereği yapılmak ve tüm mahkemelere duyurulmak üzere Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına, Birinci Başkanlık Divanına, Adalet Bakanlığına, Yargıtay Kararlar Dergisi ve Yargıtay Dergisinde yayınlanmak üzere Yayın Müdürlüğüne, Barolara ve Avukatlara duyurulması için Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına gönderilmesine,

I inci madde, II nci maddenin F bendi ve IV, V, VI ncı maddelerde oybirliğiyle, diğerlerinde oyçokluğuyla 26/1/1976 tarihinde karar verildi.

1976/35-11

1976 Yılı Avukatlık Sınavı ve Mülâkatları Tarih ve Saatlerini Bildiren Birlik Genelgesi

Ankara : 6.2.1976
Genelge No. : 7/291

Baro Başkanlığı

1976 yılı Avukatlık sınavı ve mülâkatları aşağıda

belirtilen günlerde saat 9.00'da Türkiye Barolar Birliğinde yapılacaktır.

Avukatlık Kanununun 32 ve Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 33. maddeleri uyarınca bilginize sunar, gereği için kaydedilmesini rica ederim.

Saygılarımla.

Başkan

Sınav	Mülâkat
1 — 8, 9 Mart 1976	— 15 Mart 1976
2 — 10 ,11 Mayıs 1976	— 17 Mayıs 1976
3 — 12, 13 Temmuz 1976	— 19 Temmuz 1976
4 — 13, 14 Eylül 1976	— 20 Eylül 1976
5 — 13, 14 Aralık 1976	— 20 Aralık 1976

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
B Ü L T E N İ**

İ K İ A Y D A B İ R Ç I K A R

S a h i b i :

Türkiye Barolar Birliği Adına Başkan
Avukat Faruk Erem

Sorumlu Müdür :

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri
Avukat Fehmi Özçelik

Yönetim Yeri :

Kızılay Karanfil Sok. No. 5 -Ankara
Telf : 18 13 44 - 18 05 12

Dizgi ve Baskı :

Sevinç Matbaası, Ankara - 1976
Telf : 25 03 53

15.000 Adet Basılmıştır

G İ D E C E Ğ İ Y E R

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BÜLTENİ

YIL : 7

MART 1976

SAYI : 36

BÜLTENE YAPILACAK ATIFLARDA TBB KISALTILMASININ KULLANILMASI RİCA OLUNUR.

1976/36-1

Son Olaylar Hakkında Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av. Faruk Eremin A.P. Genel Başkanı Sayın Süleyman Demirel ve C.H.P. Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit'e Gönderdiği Mektup Metni.

Ankara : 13.4.1976
Sayı : 729

Sayın
Genel Başkanı
A n k a r a

«Son Olaylar» karşısında, düşüncelerimi, zatialinize arz etmek zorunluğunu duymaktayım :

Türk Devletinin, derece derece tahrip edildiği inancı toplumda doruğuna varmıştır. Bundan sonrasında «Hukukun sağlamakla görevi olduğu güven» yitirilir ve daha büyük olaylar birbirini izler. Bu nedenle siyasal tutumun yanlışlığının artık anlaşılması ve tethişçiliği siyasal metod sayan düşünüşün terkedilmesi ilkesinde birleşilmelidir.

Yapmakla, görevin gereğini savsaklamak arasında, sorum farkı büyük değildir. Bu açıdan görevin ihmalinde kendini de sorumlu sayan bir kuruluşun en sorumlu kişisi, Türkiye Barolar Birliğinin Başkanı olarak, iki büyük partinin Başkanına, ortak çözümün bulunması çabasını önermek istiyorum. Türk Demokrasisinin sonunu bekleyen davranışları, faal politikada bulunanların herkesden daha seçik görmüş olacakları doğaldır. Bu davranış ve olaylar karşısında etkili çözümü getirmemek sorununun Partilerimiz üzerinde durakladığını, yoğunlaştığını, görmezlikten gelemeyiz. Çünkü çözümü ancak onlardan beklemekle demokrasye bağlılık eşanlamlıdır.

Hukukun üstünlüğü kavramına bağlılıklarını zaman zaman açıklayan partilerimizin Hukukun inkârında daha açık bir örneğin düşünülmesine olanak bırakmayan «tethişçilik» karşısında kendi kendileri ile çelişkiye düşmelerini gereklidir.

Anayasamız, Partiler açısından, nitelik koşulları getirmiş, onların ancak bu Anayasa ile yaşama olanağını bulabileceklerini düşünmüştür. Gerçek niteliklerini, toplumun kolayca izleyebilecekleri açık kuruluşlar halinde kalması gerekli partilerimizin, örtülü, katil güçlerin, kendileri ile

ilgisi olmadığını söylemekle, hatta kanıtlamakla, kendilerini sorunu dışı saymaları, içtenlikten ayrılma gibi görünebilir.

Kaderi Demokrasiyle kaim, fikirce baskı gurubu niteliğinde, anlamını bulan bir kuruluş olarak Türkiye Barolar Birliği bütün Anayasal müesseseleri sorumlulukla donatmış olan Anayasamız doğrultusunda, kamu niteliğinde bir kuruluş olarak, sorumluluğunun bilinci içinde tethişçilikle düşüncel mücadelede kendine düşeni yapacaktır.

Yirminci yüzyılın içinde bulunduğumuz bölümü, bütün Dünyada, şimdiye kadar insanlık tarihinin kaydetmediği, en karışık, fakat kesin bir sonuç almağı amaçlayan, birbirine zıt olaylarla geçmektedir. Yaklaşık olarak —süresini öngörmek kolay olmasa da— insanlık, «Büyük Felâket»in eşiğine adımını atmıştır. Bu genel görünümde, zamanında gereğini yapmayan siyasal kuruluşlar ile kamu niteliğindeki kuruluşların ne gibi felâketlere sebep olduklarını, mazeret kabul etmeyen hükümlerle, yakın tarihimiz kaydetmiştir.

Takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla.
TBB. Başkanı

Not : Av. Faruk Eremin AP. Genel Başkanı Sayın Süleyman Demirel ve C.H.P. Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit'e gönderdiği mektup metni.

1976/36-2

Temel Kanunların 50 ci Yılı Kutlamaları Münasebetiyle Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun Görüş ve Önerileri.

Temel Kanunlarımızın 50. yılının kutlandığı bu dönemde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu bu konudaki kanaatlerini, kamu oyuna açıklamağa ve önerilerini ilgili makamlara sunmağa 17.4.1976 tarihli toplantısında karar vermiştir :

1 — KONU : Roma Hukukunun Batı Avrupa'ya yayılması, kuşkusuz, Hukuk tarihinde en büyük olaydır. «Avrupa Hukuku» diye isimlendirilmesi mümkün bir «Hukuk Bütünlüğü»nün doğuşu bu kaynaktan gelir. Başka bir ülkenin

kanununu almanın aynı nitelikte bir olay olduğunu iddia edemeyiz. Başka bir ülkenin kanunu (veya kanunlarını) almanın iki türüne rastlıyoruz : Yabancı kanun ya zorla kabul ettirilmiş veya isteyerek ve inanarak (bilinçli) benimsenmiştir. Yabancı kanunların zorla kabul ettirilmesine Hollanda'dan İtalya'ya kadar Fransız Medeni Kanununun, Napolyon tarafından, istila yoluyla kabul ettirilmesini örnek gösterebiliriz. Uzunca bir süreden sonra istila gören bu ülkeler kendi Kanunlarını yapmışlardır. Nitekim Ceza Kanunumuzun mehazı olan 1889 İtalyan Ceza Kanunu böylesine bir tepkinin sonucu olmuştur. Aynı olaya, daha yakın tarihlerde, «sömürge hukuku»nda da rastlanmaktadır.

İsteyerek ve inanarak yabancı bir kanunu benimsemenin en iyi örneğini Türkiye'de ve Japonya'da Temel Kanunların, yabancı kanunlardan alınmasında görmekteyiz. Kuşkusuz bu davranışın Türkiyemiz için siyasal ve tarihi nedenleri vardı : Çağdaş düzeye ulaşmak. Nitekim Temel Kanunlarımızın dıştan alınmasıyla bu amaç gerçekleşmiştir. «Batı Hukuk Anlayışı» Türkiyemize mal olmuş, seçkin bir hukukçu kuşağı kendini kabul ettirmiştir. Bu kuşak, batıdaki herhangi bir hukukçu kadar bilgi ile donatılmıştır. Ulusal temel kanunları yapacak güç ve yetenek bu kuşakta vardır. Temel kanunların yapılabilmesi için gerekli yan konularda da övünebileceğimiz uzmanlar yetişmiştir.

Başka ülkelerden kanun almak olaylarının ortak yönü, bu olayın geçici oluşudur. Sosyal yapısına ve çağına en uygun kanunları yapmak olanağı elde edilince «Ulusal temel kanunlar» yapılacaktır. O halde Cumhuriyetin elincinci yılında bu amaca ulaşılmadığını ileri sürmeğe, gerekleri, gelişmeyi görmemezlikten gelmeğe hakkımız yoktur. Türkiyemizde Hukuk Devriminin ürünlerini toplama dönemine ulaşılmıştır. Bu dönemin uzatılmasının adım adım, bir başka türden, tutuculuk niteliğine büründüğü görülmektedir. Atatürk bu amaca işaret buyurmuştu : «yeni esasatı hukukiyle elifbagsından tahsile başlayacak bir yeni hukuk neslini yetiştirmek için bu müessesatı açıyoruz» (Atatürk'ün Ankara Hukuk Fakültesini açış nutku).

2 — FARKLI KAYNAKLAR : Medeni Kanunla Ceza Kanununun neden birinin İsviçre, diğerinin İtalyan Kanunundan alındığını iki açıdan incelemek doğru olur. Bu iki Kanunun her ikisi de Batı Avrupa Hukukundan alınmıştır. O halde neden Medeni Kanun İsviçre'den, Ceza Kanunu İtalya'dan alındı? Bu soruya Medeni Kanun açısından verilen cevap şudur : İsviçre Medeni Kanunu gerçekten ileri bir hukuk tekniğine dayanır. Asıl neden bu olmakla beraber «İsviçre Kanunlarının seçiminde, o dönemdeki Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt'un yüksek öğrenimini İsviçre'de yapmış olması da, benimseme olgusunu önemli derecede etkileyebilmiştir» (Özsunay, Karşılaştırılmalı Hukuka Giriş İstanbul, 1976, sh. 277). Acaba böylesine bir «özel neden» 1889 İtalyan Ceza Kanununun alınmasında da etkili olabilmiş midir? Kuşkusuz o tarihlerde teknik açıdan İtalyan Kanunu da diğerlerinden daha az kusurlu görünüyor, Toplum itici bir gücü yansıtan tarafları ile ün kazanmış bulunuyordu. Fakat şu hususun da az çok etkili olabildiği düşünülmektedir. O sırada elde çevirisi yapılmış hazır bir metin vardı, bazı terimleri biraz daha Türkleştirerek hemen

kanunlaşabilecek olan bu metin tercih edildi. Mehaz Kanundan, genellikle sanıldığına aksine 1925'te yapıldığı ileri sürülen bir çeviri değil, İtalyan Kanunundan «Adliye Nezareti» zamanında yapılmış ve İstanbul'da 1325 tarihinde, «Matbaayı Âmire»de basılmış, bir çeviri esas tutulmuştur. Yürürlükteki Ceza Kanunumuzda ilginç çevirmen hatalarına, aynen bu ilk metinde de rastlamaktayız.

3 — MEDENİ KANUN : «Özel Hukukun Birleştirilmesi»ne duyulan ihtiyaç İsviçre Medeni Kanununun benimsenmesini ve sürekliliğini sağlamıştır. Memleketimizde İsviçre Medeni Kanununun alınmasının, ekonomik ve sosyal faktörlerle desteklendiğini söylemek mümkün değildir. Ellinci yılı kutlanan Medeni Kanunumuzun bölgesel farkları kaldırdığı, birleştirici olmak görevini başarabildiği söylenemez. Kaldığı değişen Anayasamızın (yeni Anayasamızın) dayandığı çağdaş anayasa hukuku anlayışına Medeni Kanunumuzun uyabildiğini söylemek de mümkün olamamaktadır. Ünlü İsviçreli yazarlar (örneğin Tuor) İsviçre Medeni Kanunu «Halk için, sokaktaki adam için» yapılmıştır, derler. Aynı şeyi Türk Medeni Kanunu için söyleyebilir miyiz?

4 — CEZA KANUNU : Ceza Kanunları hem tutucu hem de itici olmak zorundadırlar. Bunlar Ceza Kanunlarının doğal yapısından gelir. Bunlardan ikincisi Türkiyemizde görevini başaramamıştır, hatta bu nitelik silinmeğe başlamış gibidir. Ceza Kanunumuzun 50. yılında hâlâ Türkiyemizde bir özgürlük sorunu sürüp gitmektedir. 50 yıllık uygulamasında Ceza Kanunumuz, Anayasa Hukukumuza hiç bir katkıda bulunmamıştır.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Temel Kanunlarımızın hazırlık çalışmalarına vakit geçirilmeksizin başlanmasını gerekli görmektedir. Fakat Temel Kanunların yapılması için diğer ülkelerin izledikleri yoldan ayrılmak, kişisel çalışmalarla yetinmek, bugünkü durumu bile aratabilir. Bu itibarla objektif, emekleri bir araya toplayıcı, bir teknik çalışma düzeyine girilmeli ve özellikle siyasal etkilere uzak ve teknik çalışmanın dürüstlüğüne inanılmalı ve Hukukun Üstünlüğüne inanmış olanların topluma Hukuk Güvencesini getirebileceklerinin kabulüne yanaşılmalıdır.

5 — ÖRNEKLER : Sadece örnek olsun diye ünlü yabancı kanunlardan bir kaçının nasıl hazırlandığı hususunu hatırlamakta fayda vardır :

a — İsviçre'de 17 Haziran 1870 tarihinde Federal Meclis, müzakere safhasında bulunan Federal Anayasada, Medeni Hukukun bazı sahalarının Federal hukuk haline getirme yetkisinin Federal Hükümete tanınmasını önermişti. 29 Mayıs 1874 tarihli Anayasada medeni hakları kullanma ehliyeti, Borçlar Hukuku, fikri mülkiyet, icra iflas hukukuna ilişkin kanunları yapma işi, Federal Devlete bırakılmıştır.

İsviçre Hukukçular Birliği 1883 yılında Medeni Hukukun birleştirilmesine önyak olmuş, bütün kanton hukuklarının mukayeseli bilimsel incelenmesini yapma işini Profesör Eugen Huber'e vermiştir. Bern Üniversitesinde Profesör olan Eugen Huber «İsviçre Hukukunun

Sistem ve Tarihi» isimli dört ciltlik ünlü eserini, kendisine verilen bu vazife üzerine kaleme almıştır. Federal Devlet, tüm Medeni Hukuku birleştirmek hususunda Anayasal yetkiye henüz sahip olmadığı halde, Federal Adalet Departmanı, bu eser üzerine Prof. Eugen Huber'e İsviçre Medeni Kanunu ön projesini hazırlamak görevini vermiştir. 17 Kasım 1893 yılında Federal Adalet Departmanları, bütün kanton hükümetlerine Medeni Kanunun münferit bölümlerinin nasıl yapılmasını istediklerini sormak ve bu alanlardaki tecrübe ve fikirlerini ifade etmek üzere, hazırlanmış olduğu formülleri göndermiş, ön projenin redaktörü olan Huber, Federal Adalet Departmanına gelen çok sayıda rapor ve mütalâalardan oluşan ayrıntılı malzemeyi değerlendirmek fırsatını bulmuştur. Prof. Huber önce evlenmenin hüküm ve neticeleriyle, miras hukuku ve gayri menkûl rehin hukuku olmak üzere kısmî projeler hazırlamıştır. Bu kısmî projeler bir hukukçular komisyonu tarafından tartışıldıktan sonra 1893-1899 yılları arasında basılıp görüş bildirmek üzere ilgililere dağıtılmıştır. Proje üzerinde ön çalışmalar yapılırken, Federal Anayasasının tadiline geçilmiş, özel hukukun tevhidî yetkisinin Federal Devlete verilmesi için yapılan referandum olumlu biçimde sonuçlanarak, Federal Anayasasının 64. maddesinde gerekli değişiklik yapılmıştır.

1900 yılında ön projenin tamamı açıklanmış, 1901 yılında kurulan ve ülkenin bütün kısımlarının ve bütün ilgili teşekküllerinin temsil edildiği büyük komisyonda 2 Mayıs 1903 yılına kadar müzakere edilmiştir. Öte yandan adalet departmanına her taraftan gelen öneri, fikir ve görüşler madde madde yazılıp basılarak komisyon toplantılarında dağıtılmıştır. Komisyon çalışmalarından sonra bir redaksiyon komitesi seçilmiş, bu komite çalışmalarını 1903 Ekim ayı sonunda bitirmiştir. Proje 28 Mayıs 1904 de Federal Meclise sunulmuş, 1904-1907 yılları arasında her iki mecliste müzakere edilmiştir. Bir başka redaksiyon komitesi tarafından Almanca, İtalyanca ve Fransızca metinlere nihai şekil verildikten sonra Medeni Kanun 10 Aralık 1907 de her iki meclis tarafından oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Borçlar Hukuku 1881 yılında 1874 tarihli Anayasaya dayanılarak birleştirilmiştir. Bu kanunun Medeni Kanuna 5 inci kitap olarak eklenmesi için profesör Huber'in hazırladığı bir ön proje, Langenthal Komisyonu denen bir komisyonda elden geçirilmiş, meclislere sunulmuş, meclisler tarafından büyük bir uzmanlar komisyonuna incelettirilerek, 1 Haziran 1909 projesi haline gelmiş 30 Mart 1911 de meclislere sunularak 1 Ocak 1912 de yürürlüğe girmiştir.

Görüldüğü üzere büyük bir eser, büyük bir sürede ve ortak süren çalışmalarla meydana gelebilmiştir.

İsviçre Kanununun hazırlanması örneğinden sonra bir de yine ün kazanmış bir ceza kanunundan örnek vermek mümkündür.

b — Almanya'da 17 Haziran 1868'de Başbakan Bismarck, eski Hannover ve o sırada da Prusya Adalet Bakanı olan Leonhardt'ı yeni bir Ceza Kanunu Tasarısı hazırlamakla görevlendirdi, yeni tasarının temelini 1851 Prusya kanunu teşkil etti. 1851 Prusya Kanunu esasen Kuzey Almanya'nın büyük bir kısmında tatbik edilmekte idi ve

1861 Bavyera Kanunu ile benzerliği dolayısı ile Güney Almanya için de yabancı sayılmazdı.

Yeni tasarı çalışmaları için Leonhardt, daha sonra Adalet Bakanı olan Dr. Friedberg'i görevlendirdi. Yardımcıları yargıç Rüdorff ile yargıç muavini Dr. Rubo idi. Temmuz 1869 da Tasarı I açıklandı, Başbakana teslim edildi ve Federal Meclisin Leonhardt'ın başkanlığında 7 tatbikatçıdan kurduğu komisyonda incelenmeye başlandı. Bunun sonucu 31 Aralık 1869 da Tasarı II ortaya çıktı. Bu tasarı üzerinde 4-11 Şubat 1870 tarihleri arasında Federal Mecliste yapılan görüşmeler sonucu ortaya çıkan Tasarı III Başbakan Bismarck tarafından Kuzey Alman Birliği Devlet Meclisine sunuldu.

Mecliste birinci görüşme 22 Şubat 1870 de yapıldı. İkinci görüşme 28 Şubat 1870 de başladı uzun tartışmalardan sonra Kanunu tümü 25 Mayıs 1870 de kabul edildi.

31 Mayıs 1870 de Ceza Kanunu Kuzey Almanya Birliği için ilân edildi ve 1 Ocak 1871 de yürürlüğe girdi.

Alman Birliğinin kuruluşundan sonra, bu kanunda gerekli reaksiyon değişiklikleri yapılarak 15.5.1871 tarihinde Alman Ceza Kanunu meydana geldi. Bu kanun 1.1.1872 tarihinde Bayern, Württemberg ve Baden'de yürürlüğe girdi.

c — 1889 (mehaz) İtalyan Ceza Kanununun, 1930 yeni İtalyan Ceza Kanununun, mehaz Alman Usul Kanununun, Fransız Medeni Kanununun, nasıl hazırlandığı hakkındaki bilgiler konunun süre ve emek bakımından önemine başka örnekler teşkil etmektedir.

İtalya için bir tek ceza kanunu teşkili arzusu ilk defa milletvekili Altieri'nin teklifi üzerine 18 Mart 1860 tarihinde Sardunya Parlamentosunda ifade olunmuştur. Hâkim Conforti Başkanlığındaki bir komisyon, Başkan Pisanelli'nin 12 Şubat 1863 tarihli tamimi sonucu adliyecilerin 1859 tarihli kanun hakkında ileri sürdükleri müşahedelerden de yararlanarak, böyle bir kanunun genel kısmının ana hatlarını tesbit etti. Projeye 1864 yılında bakan De Falco da devam etti, fakat sonuç alınmadı. Bu şema 1868 projesine 15 Nisan 1870 tarihli yeni bir projeye temel teşkil etti. Ancak bu konudaki çalışma, ölüm cezası, kabahatlerinin yerini tayin, suçların ikili veya üçlü ayırımı gibi hususlardaki fikir ayrılıklarının yarattığı büyük güçlüklerle yavaş ilerliyordu. Bu arada 1870 yılında vuku bulan tarihi olaylar Hükümet ve Parlamantonun dikatini başka meseleler üzerine çekti. Hazırlık çalışmasına daha sonra bakan De Falchi tarafından yeniden başlandı. Bunu Vigliani takip etti. Nitekim 24 Şubat 1874 tarihli projeyi ortaya koyan bu sonucunu olmuştur. Bir Senato Komisyonu, Vigliani'nin projesini tetkik ettikten sonra 15 Temmuz 1874 tarihinde bir mukabil proje kaleme alındı. Bakan, Komisyon tarafından teklif edilen değişiklikleri nazara alacağını vadetti. Ve böylece proje 25 Mayıs 1875 tarihinde Senatoda kabul edildi. Ancak projenin bu kısa şansını burada sona erdi. Vigliani'nin yerine geçen bakan Mancinini yeni bir komisyon tayin etti. Bu komisyon, 25 Kasım 1876 tarihinde bir şema kaleme aldı ve bu 7Aralık 1877 tarihinde Millet Meclisinde kabul edildi. Ancak Parlametoda cereyan eden olaylar bunun Senato tarafından da kabul edilmesine mani oldu.

Daha sonra bakan Zanardelli'nin 1883 tarihli projesi ortaya çıktı ise de politik bir başarı sağlayamadı. Ancak bu proje bakan Savelli tarafından 26 Kasım 1883 tarihinde yeniden Millet Meclisine takdim edildi ise de, hiç bir netice alınmadı. Adalet Bakanının 1885 yılındaki teşebbüsü de başarıya ulaşamadı. Aynı şekilde Titiani 1885 yılında söz konusu projenin genel kısmını yeniden gözden geçirerek Millet Meclisine sundu; fakat müsbet bir sonuç alamadı.

Zanardelli yeniden hükümete yer alınca bu konudaki uzun çalışmalarını bir sonuca ulaştırmak amacındaydı. Böylece 1887 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında yeni bir proje hazırlandı ve nihai metin 22 Kasım 1887 tarihinde, parlamentonun görüşlerini nazara alarak projede uygun görülen tadilleri yaptıktan sonra Ceza Kanununu neşretmek yetkisini hükümete veren bir kanun teklifi ile birlikte, meclise sunuldu. Bu teklif Meclislerce kabul edilerek 22 Kasım 1888 tarihinde kanunlaştı.

Nihai metnin redaksiyonu için 13 Aralık 1888 tarihinde Luigi Luchini'nin de bulunduğu bir kraliyet komisyonu tayin edildi. Bu komisyon, Parlamentoda açıklanan görüşleri nazara alarak, 22 Kasım 1888 tarihli kanuna ekli Ceza Kanununun hükümlerini tadil etmek ve bu hükümleri kendi aralarında ve diğer kanunlarla ahenkli hale getirmek için bu kanuna ithal edilecek değişiklikler konusunda ve geçici hükümlerle kanunun tatbiki bakımından zaruri olan diğer hükümler konusunda teklifler getirmekle görevlendirildi. Bir alt komisyon hazırlık çalışmalarını tamamladıktan sonra alt komisyonun çalışmalarını ve tekliflerini incelemek üzere 20 Şubat 1889 tarihinde komisyon bütün halinde toplantı. Tartışmalar 19 Mart 1889 tarihine kadar sürdü. Kanunun yazılışı, Ferdinandz Martini; Rocco de Zerbi ve özellikle Arlia tarafından incelendi.

Önceden tesbit edilmiş sürenin bitimi günü İtalyan Ceza Kanunu 30 Haziran 1889 tarihli kararname ile kabul edildi ve 1 Haziran 1890 tarihinde de yürürlüğe girdi.

Bu kanunun yeniden gözden geçirilmesi için ilk teşebbüs, kanunun bazı maddelerinin tefsiri hakkındaki Bakanlık projesi ile yapıldı. Bu proje 19 Mart 1910 tarihinde Millet Meclisine sunuldu, fakat kabul edilmedi.

14 Eylül 1919 tarihli bir kararname ile Bakan Mortara tarafından teşkil edilen pozitivist bir komisyon, genel olarak suçluluğa karşı cemiyeti korumak için gerekli prensiplere ve rasyonel metotlara uygun şekilde itiyadi suçluluğa karşı daha emin ve daha müessir bir korunma vasıtası elde etmek için ceza yasaması sisteminde gerçekleştirilmesi gereken reformları tesbit ve teklif etmekle görevlendirildi.

Komisyon eklektik kriterlerden müphem bir proje kaleme aldı. Ancak projede, komisyona verilen yetkiler aşılmak suretiyle, Ceza Kanununun bütün genel kısmı yer alıyordu. Söz konusu proje Hukuk Fakülteleri tarafından tasvip görmedi, hatta Mortara'nın da dahil olduğu Hükümet dahi bunu benimsemedi.

Bu başarısız denemeden sonra Adalet Bakanı Alfredo Rocco, Millet Meclisinin 10 Ocak 1925 tarihli oturumunda, Hükümete Ceza, Ceza Usul ve Adli Teşkilât kanunlarını tadil etmek ve kanunda değişiklikler ve ilâveler yapmak yetkisini veren bir kanun teklifi sundu. Bakan, Mortara komisyonu tarafından kabul edilen prensipleri reddetmek ve geleneksel prensipleri benimsemek suretiyle, cezalar sistemi, ceza mahkûmiyetlerinin neticeleri ve infazı, isnadiyeti bertaraf eden veya azaltan sebepler, tekerrür, dava ve cezanın ortadan kaldırılması ve münferit suçlara ve bunların cezalarına ilişkin hükümlerle ilgili olarak 1889 tarihli Ceza Kanununda bazı basit düzeltmeler yaparak bunları ekonomik ve sosyal hayatın yeni gereklerine uydurmayı teklif ediyor ve bunun için de Ceza Kanununun münakaşalı meselelere vücut veren veya hiç olmazsa şeklen mükemmel olmadıkları kabul edilen maddelerini tadil etmeye yetkili kılınmasını istiyordu. Bu kanun teklifi 29 Mayıs 1925 tarihinde Millet Meclisinde, 18 Aralık 1925 tarihinde de Senatoda kabul edildi. Böylece 24 Aralık 1925 tarihinde yürürlüğe giren bu kanun Hükümete Ceza Kanununu, Ceza Usul Kanununu ve Adli Teşkilât Kanunlarını tadil yetkisini veriyordu.

Yeni Ceza Kanununun ön projesi Arture Rocco'nun başkanlık ettiği bir komisyon tarafından hazırlandı.

Bu proje, teklif ve görüşlerini açıklamaları için, Hukuk Fakültelerine, adli teşekküllere gönderildi. Daha sonra Temyiz Mahkemesi Baş Savcısı Giovanni Appiani başkanlığındaki bir bakanlık komisyonu tarafından tartışıldı. Bu komisyon hâkimlerden, savcılardan ceza hukuku profesörlerinden ve avukatlarından müteşekkildi.

30 Kasım 1927 tarihinden 3 Temmuz 1928 tarihine kadar görevde kalan söz konusu komisyonun görüşleri, bizzat komisyonun başkanı tarafından sunulan gerekçede hülâsa ve izah edildi.

Ceza Kanununun nihai projesi, sözü geçen komite tarafından meydana getirildi ve Bakan bir gerekçe ile birlikte bu projeyi 27 Ekim 1929 tarihinde, delegasyon kanunu gereğince proje üzerindeki görüşlerini belirtmek zoruyla olan bir parlamento karma komisyonuna sundu.

Bu komisyon Başkanı Senatör D'Amelio'nun hazırladığı bir gerekçe ile birlikte çalışmalarını 12 Mart 1930 tarihinde tamamladı.

Bakan, bu sonuncu komisyonun görüşlerini de nazara alarak, kanunun nihai metnini hazırladı. Gerekçesi Manzini tarafından kaleme alınan bu metin 19 Ekim 1930 tarihli kararname ile kabul edildi ve 1 Temmuz 1931 tarihinde de yürürlüğe girdi.

6 — ÖNERİ : Bazı koşullar sebebi ile temel kanunlarımızın hazırlanmasına bir türlü başlanamaması, bazı hazırlıkların sürdürülememesi, zaman zaman rastlanmış olan tekelsel bir anlayış içinde çalışılmış olması, ortak hukukçu emeğinin ortaya koyabileceği yapıtların, münferit çaba ve görüşleri çok aşacak bir değerde olacağına düşünülmesi karşısında temel kanunlarımızın hazırlanmasında takip edilecek usulün bir kanunla düzenlenmesinde zaruret vardır.

Bu nedenlerle, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu kamu oyuna ve yetkili makamlara, Avukatlık Kanununun 110. maddesinde kendisine verilen görevi yerine getirmek amacı ve saygı ile aşağıdaki tasarımı sunmaktadır. Bu tasarının daha ayrıntılı hale getirilmesi olanağı elbette vardır. Yönetim Kurulumuz ana fikri ortaya koymakta ve bu fikri daha somut hale getirmek için, bir örnek niteliğindeki taslağı sunmaktadır.

Temel Kanunların Hazırlanması Hakkında Kanun Tasarısı :

Madde 1 — Medeni Kanun, Mahkemeler Kuruluş Kanunu, Hukuk ve Ceza Mahkemeleri Usulleri, Türk Ceza Kanunu, İcra İflâs ve Türk Ticaret Kanunlarının yeniden tedvini çalışmaları bu kanuna göre yürütülür.

Madde 2 — Birinci maddede gösterilen kanunların herbirisi için, Adalet Bakanlığınca görevlendirilecek üç, Yargıtay üyeleri tarafından kendi üyelerinden seçilecek iki temsilci, İstanbul Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri ile Ankara Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden Profesörler Kurulunca seçilecek birer öğretim üyesi, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca seçilecek iki avukat olmak üzere dokuz kişilik bir ön-tasarı komisyonu kurulur.

Komisyon, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde görevini tamamlar ve ön tasarımı, gerekçesiyle birlikte Adalet Bakanlığına sunar.

Komisyonun çalışmaları sırasında lüzum gördüğü her bilgiyi başta sosyal araştırma gurupları, bütün kamu kuruluşları, olmak üzere geciktirmeden vermek zorundadırlar.

Madde 3 — Ön tasarılar Adalet Bakanlığınca bastırılarak ilgisine göre hakimlere, savcılara, hukuk fakülteleri öğretim üyelerine bakanlık ve kamu kuruluşlarının hukuk müşavirliklerine, barolarda kayıtlı avukatlara dağıtılmak üzere yeteri kadar Türkiye Barolar Birliğine, meslek kuruluşlarına gönderilir ve kendilerinden görüşleri istenir.

Hakimler, savcılar, öğretim üyeleri kendilerine gönderilen tasarılar hakkında görüşlerini, Türkiye Barolar Birliği de Baroların ortak görüşünü, bir yıl içinde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.

Adalet Bakanlığı, öntasarıların kamu oyuna bilinmesini sağlayacak başkaca tedbirleri almakla görevlidir.

Madde 4 — Görüşlerin alınmasından sonra Adalet Bakanlığınca, birinci maddede gösterilen her öntasarı ile toplanan görüşleri incelemek üzere birer «Kesin Tasarı Komisyonu» kurulur.

Kesin tasarı Komisyonlarının üyeleri 2 ci maddede belirtilen esaslara göre seçilir.

Komisyonlar görevlerini, tasarı ve görüşlerin kendisine verildiği tarihten itibaren bir yıl içinde bitirmekle yükümlüdürler.

Madde 5 — Kesin tasarıların Bakanlığa verilmesinden sonra Bakanlıkca gerekli incelemeler yapılır.

Bir yıl içinde kesin tasarılar Adalet Bakanlığınca Bakanlar Kuruluna sunulur.

Madde 6 — Komisyon üyelerine ödenecek ücret ve yolluklar ile başkaca giderler diğer kanunların koymuş oldukları kısıtlamalara bağlı olmaksızın Adalet Bakanlığı bütçesine konulacak ödeneklerle sağlanır.

Madde 7 — Komisyonların çalışmalarını gösteren Yönetmelik bu kanunun yayımı tarihinden itibaren 3 ay içinde Adalet Bakanlığınca düzenlenir.

Madde 8 — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Madde 9 — Bu kanun yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

7 — GEREKÇE : Temel kanunlarımızın hepsi yabancı kanunlardan iktibas edilmiştir. Şüphe yok ki bu yolla memleketimize batı anlamında bir hukuk sisteminin etkisi sağlanabilmiş, bir hukuk devrimi başarılmış, yeni anlayış içinde hukukçular yetişmiştir. Bununla beraber halen bu kanunların eskidiği, yeni ihtiyaçları karşılamadığı, çeşitli tadillerle insicamlarının bozulduğu bir gerçektir ve bu şikâyetlerin hepsi bütün ana kanunlarımız için varittir.

Münferit tadillerle bu kanunların yürürlükte kalmasını sağlamak artık imkânsız hale gelmiştir. Kaldığı bugün kendi ana kanunlarını millî ihtiyaçlarına göre kendisi yapmayan Devletler pek azınlıktadır. Artık, kendi ana kanunlarımızı yapabilecek batı ölçülerine uygun hukukçularımız mevcuttur. Bu yola bir'an evvel başlamakta sayısız faydalar vardır.

Bununla beraber, her dönemde, kısa bir sürede, esaslı değişikliklerin yapılmasına teşebbüs edilmiş ve bu suretle ciddi bir emek mahsulü olması gereken iş başarılammıştır. İyi ve uzun bir emek mahsulü olmayan kanunların, Türkiye'de artık emeğe yer vermeyen tutumların çok sıkıncalı olduğu, iyi hazırlanmamış olan tasarıların kanunlaşması halinde de büyük mahsurlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Demokrasilerde sorumlu hükümetlerin devamı veya değişmesi çeşitli sebeplere dayanır. Hükümetler uzun veya kısa süreli olabilir. Hükümet değişikliğinin tasarılar üzerindeki çalışmaları aksattığı, Bakanlıklarda kurulan Komisyonlarda hizmete çağırılanlarda sonuç hakkında kesin bir kanaatin meydana gelemediği bir vaki'dir.

Bu itibarla temel kanunlarımızın yeni baştan ve millî bünyemize uygun nitelikte hazırlanmasının bir kanunla düzenlenmesinde zaruret görülmektedir. Bu konuda ne acele etmek ne de ihmale düşmek isabetlidir. Bugün her memlekette ün kazanmış ana kanunların hepsi uzun ve ortak emeklerle hazırlanmış öntasarılarından hareket edilmiş olmakla kesin bir değere ulaşabilmişler ve böylesine iyi hazırlanmış olan tasarılarla dayanan kanunların da uzun ömürlü olduğu görülmüştür.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun Temel Kanunlarımızın 50. Yılı Münasebeti ile İlgili Makamlara Sunduğu Öneriye İlişkin Bildiri.

Toplumumuzun hukuk sorunlarını karşılayan temel yasalarımızın büyük çoğunluğu, 50 yıllık uygulama dönemlerini tamamlamıştır. Bu süreç, hukukun temelindeki daima itici kalmak ve toplumdaki kopmamak ilkesi yönünden oldukça uzundur. Üstelik, bizdeki temel yasaların hepsi, yabancı yasalardan alınmıştır.

Bu yolun seçilmesinin, siyasal ve tarihsel zorunluktan ileri geldiği, çağdaşlaşmak için böylesine bir yöntemin hem uygun, hem de kaçınılmaz olduğu kuşkusuzdur. Bu amaç gerçekleşmiş «çağdaş hukuk anlayışı» Türkiye'ye mal olmuş, seçkin bir hukukçu kuşağı kendisini kabul ettirmiştir. Bu kuşak, batıdaki herhangi bir hukukçu kadar bilgi ile donatılmıştır. Temel yasaları yapacak güç ve yetenek bu kuşakta vardır. Bunun yanında, temel yasaların yapılabilmesi için gerekli toplumsal değerlendirmeleri verebilecek övüneceğimiz uzmanlarımız da yetişmiştir.

Başka ülkelerden yasa almak olaylarının ortak yönü, bu olayın geçici oluşudur. Sosyal yapısına ve çağına en uygun yasaları yapmak olanağı elde edilince, «Ulusal Temel Yasalar» hemen yapılmalıdır. Cumhuriyetimizin 50. yılını geride bıraktığımız bir dönemde bu amaca ulaşılmadığı, elbetteki söylenemez. Gerçekleri ve toplumumuzun çok yönlü gelişmelerini görmezlikten gelmeye hakkımız yoktur.

Türkiye'mizde, hukuk devrimi süresini doldurmuş, ürünlerini toplama dönemine ulaşmıştır. Bu dönemin uzatılması bir tür tutuculuk olabilecektir.

Yasalar, toplumla bütünleşmiş kalabildikleri ve toplumun eğilimlerine karşılık verebilme niteliğini koruyabildikleri ölçüde güçlüdür. Yasaların gücü ise, toplumun gücüdür. Sosyal, ekonomik ve yönetsel alanlarda köklü aşamalar geçirmiş memleketler, yasalarda zamanın koşullarına göre bir yenileşme yapmakta kaçınılmaz zorunluktur. Unutulmamalıdır ki, amacını yitirmiş ve anlamları zayıflamış yasalar, toplumu rahatsız etmekle kalmaz, onun hukuka ve hukuk kurumlarına olan güvenini yok eder. Böyle bir sonuç, herkesten önce, Hukukçu ve Hukuka yön verenler için acıdır, onların topluma karşı görevlerini yapmadıklarının kanıtıdır.

Kuşku yok ki, yasa yapmada izlenecek yol, yapılacak yasanın en az kusurlu olmasını sağlayabilme yönünden çok önemlidir. Bizde ve çoğu ülkede, yasa çalışmaları gerekli çaba ve itina gösterilmeden yapılmış, bu nedenle iyi ve uzun bir emeğin ürünleri sayılmayacak sonuçlarla yetinilmiştir.

Oysa, yasa hazırlarken uygulanacak metod ve yöntem özel bir yasa ile saptanırsa, bu sakıncalar kolaylıkla ortadan kalkabilecektir. Günümüzde yabancı ulusların ün kazanmış temel yasalarının hepsi, uzun ve ortak emeklere olanak veren çalışmalar sonunda hazırlanmış ve böylece kesin bir değere ulaşabilmiştir. İyi hazırlanmış tasarılarla dayanan yasalar ancak uzun ömürlü olabilmekte ve itici niteliklerini koruyabilmektedirler.

Temel yasalarımızın ulusallaştırılması dileklerinin güçlenmesini gururla izleyen Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, bu konudaki atılımların ürünlerinin sürekli ve güçlü yasalar olarak ortaya çıkabilmesi için, Avukatlık Kanununun 110. maddesinde kendisine verilen görevi yerine getirmek amacıyla hazırladığı «Temel Yasaların Hazırlanması Hakkında Yasa» tasarısını ilgili Makamlara sunmaya karar vermiştir.

Bu tasarı yasalaraşırca bireysel görüş ve çabaları aşacak ortak hukukçu emeğinin ortaya koyacağı yapıtlar, toplumumuzun aradığı «Ulusal Temel Yasalarımız» olacaktır.

Türkiye Barolar Birliği
Yönetim Kurulu Adına
Başkan

1976/36-3

Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Başkan Seçimi.

Ankara : 7.2.1976
Sayı : 10

Türkiye Barolar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanlığına
A n k a r a

Kurulumuz Başkanı Avukat Şem'i Üge 7.2.1976 günlü dilekçesi ile Kurul Başkanlığından affını istemiş ve aynı gün toplanan Kurulumuz Başkanlığına Avukat Fadıl Altop'u ittifakla seçmiştir.

Keyfiyeti gösteren zabıt ektedir. İttılınıza arz olunur.

Saygılarımla.
T.B.B. Disiplin Kurulu Başkanı
Av. Fadıl Altop

Türkiye Barolar Birliği
Disiplin Kurulu Başkanlığı

Ankara : 7.2.1976

K A R A R

Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Başkanı Avukat Şem'i Üge'nin bu Kurul Başkanlığından affını isteyen 7.2.1976 tarihli yazısı üzerine toplanan Kurul, bugün üyelerinin ittifakıyla aralarından Avukat Fadıl Altop'u Kurul Başkanlığı'na seçmiştir.

Başkan	Üye	Üye
Av. Fadıl Altop (İmza)	Av. Şem'i Üge (İmza)	Av. Davut Selçuklu (İmza)
Üye		Üye
Av. Ayhan Erol (İmza)		Av. H. Basri Güder (İmza)
Üye		Üye
Av. Mustafa Güray (İmza)		Av. Mahver Öztıp (İmza)

1976/36-4

Avukatlık Kanunu — 1136 Sayılı Yasanın Geçici 17. Maddesi ile 1086 Sayılı Yasanın 61. Maddesinin Uygulanması Hk.

T. C.
Bozova
Tapulama Mahkemesi

Muhabere : 976/31

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

Üç avukat ve dava vekilinin bulunmadığı yerlerde 1136 sayılı yasanın geçici 17 nci maddesine göre dava vekilli olarak baroda kaydı bulunmayan kişilerin 1086 sayılı H.U.M.K. nun 61 nci maddesine göre vekalet deruhte edip etmediği hususu ile aynı şahısların 766 sayılı tapulama kanununun 56 ncı maddesinin 3 ncü fıkrasına göre tapulama davalarına girme yetkilerinin bulunup bulunmadığı hususunun bildirilmesi önemle rica olunur.

27.3.1976 tarih ve 208/34 sayılı
Yönetim Kurulu Kararı :

1136 sayılı yasanın geçici 17. maddesi ve 1086 sayılı yasanın 61. maddesi ile ilgili olarak 766 sayılı yasa karşısında dava vekillerinin durumu hakkında görüş isteyen Bozova Tapulama Hakimliğinin tarihsiz 976/31 sayılı yazısı okundu.

Av. İlhan Kutay tarafından verilen görüşün aynen benimsenmesine ve Bozova Mahkemesine bu görüş doğrultusunda cevap verilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Ankara : 30.3.1976
Sayı : 647

Bozova Tapulama Mahkemesi Hakimliğinden alınan yazıda, üç Avukat ve dava vekilinin bulunmadığı yerlerde 1136 Sayılı Yasanın geçici 17. maddesine göre dava vekilli olarak Baroda kaydı bulunmayan kişilerin 1086 sayılı H.U.M. Kanununun 61. maddesi uyarınca vekâlet deruhte edip edemeyecekleri ve ayrıca bu gibi kimselerin 766 sayılı Tapulama Kanununun 56. maddesine göre tapulama davalarına girme yetkilerinin bulunup bulunmadığı hususlarında Birliğimizin görüşü sorulmaktadır.

Bilindiği üzere, H.U.M. Kanununun 61. maddesi 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 194. maddesiyle değiştirilmiştir. Buna göre, davaya vekâlet deruhte etmesine kanunen imkân bulunmayan vekil mahkemeye kabul olunmaz. Sözü geçen 61. maddenin Baro teşekkül etmeyen ve üç Avukat veya ruhsatnameli dava vekili bulunmayan yerlerde herkesin dilediğini vekil tâyin edebileceğine dair hüküm, vâki değişiklik üzerine yürürlükten kalkmış bulunmaktadır. Avukat veya dava vekili olmayan kimselerin vekâlet deruhte edebilmeleri Avukatlık Kanununun geçici 17. maddesi hükmü dahilinde mümkün olabilir. Dava takipçilerinin kendilerine mahsus listeye yazılmaları gerektiğinden, durumları mezkûr maddedeki şartlara uymayanların vekâlet deruhte etmeleri mümkün değildir.

Diğer taraftan, bu gibi kimselerin Tapulama Kanununun 56. maddesinden yararlanma olanakları da bulunmamaktadır. Gerçekten, sözü geçen maddenin ikinci fıkrasında «Bir gayrimenkulde menfaatleri zıt olmayan kimselerin yekdiğerini tevkil edebileceği» yolunda yer alan hükümden de anlaşılacağı veçhile, böyle bir durumda herhangi bir kimsenin tevkil olunabilmesi için müvekkili ile gayrimenkulde menfaat birliğinin mevcut olması icabetmektedir.

Bilgilerinize arz olunur.

Saygılarımla.
Av. İlhan Kutay
Yönetim Kurulu Üyesi

1976/36-5

Avukatlık Kanunu — 1136 Sayılı Yasanın 73/Son Fıkrası Dışındaki Hallerde Giriş Aidatı Alınacağı.

Barolar Birliği Başkanlığı
A n k a r a

Trabzon Barosu Avukatlarındım. Bu sene İzmir Karşıyakaya naklimekân ettim.

Trabzonda Emekli olduktan sonra serbest Avukat olarak çalışmakta iken 18.5.1974 tarihinde mesleki faaliyetten sarfınazar ettim. Halen aynı durumdayım.

Bu defa İzmir barosuna kayıt ve kabulüm için Baro başkanlığına başvurmuş isem de 2200 lira giriş aidatı ödemekliğim icap ettiğinden bahisle baroya kaydım yapılmak istenmemiştir.

Bu sebeplerle: 1 — Barolarda 25 yıldanberi kayıtlı olan bir avukatın başka bir baroya nakil talebi halinde giriş aidatı ödemek zorunda olup olmadığının,

2 — Bu durumda Avukat giriş aidatı ödemek zorunda ise 2200 lira gibi fahiş bir para ödemek zorunda olup olmadığının, ve müstenidatı Avukatlık kanunu, yönetmeliği ve T. Barolar birliği kesin kararı mevcut ise hükümlerinin bana bildirilmesini ve bu hususdaki durumunun ne olacağının mesleğimizizin yüksek makamı bulunmanız sıfatıyla bana tebliğini saygılarımla arz ve istirahat ederim.

Av. Ali Rıza Gökmen
Karşıyaka - İzmir

Ankara : 19.2.1976
Sayı : 390

Sayın Av. Ali Rıza Gökmen

İ z m i r

İlgi : 31.1.1976 tarihli yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 14-15.2.1976 tarihli toplantısında incelendi.

1136 sayılı Yasanın 73/son fıkrası dışındaki hallerde giriş aidatı alınmasının zorunlu olduğuna bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-6

Avukatların Hak ve Ödevleri — Avukatların Onayladıkları Vekâletname Fotokopilerinden Harç Alınması Gerekliği Hakkındaki Adalet Bakanlığı Görüşünün Yönetim Kurulunca da Benimsenmesi — Birliğin Sivas ve Zonguldak Barolarına Yazısı.

Ankara : 26.2.1976
Sayı : 66

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Vekâletname fotokopilerinden onama harcı alınmıyacağına dair birlik bülteninde neşredilen, ve örneği ekli olarak sunulan Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün yazısına rağmen Sivas mahkemelerince harç alınmasına devam edilmesi üzerine keyfiyet Adalet Bakanlığından sorulmuş, alınan ve örneği ekli olarak sunulan cevabı yazıda «fotokopilerin de örnek niteliğinde sayılacağı» gerekçesiyle harç alınmasının gerekli olduğu bildirilmiştir.

Bu suretle her iki Bakanlığın yazıları arasında çelişki hasil olmaktadır. Ayrıca muhtelif illerde yapılan uygulamalar birbirinden farklılık göstermektedir.

Bu nedenle her iki Bakanlık ile temas sağlanarak aradaki çelişkinin giderilmesine ve kesin uygulamanın ne şekilde olacağı hususunun saptanmasına aracılığınızı saygılarımla arz ederim.

Avukat Ayhan İlgün
Sivas Barosu Başkanı

Eki : 2

Zonguldak : 9.3.1976
Sayı : 1976/60

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

26.10.1972 tarih 3226/42 sayılı Genelgeniz ve ekleri ile yapılan duyuruda Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 15.7.1972 tarih 2232310 - 23 - 38678 sayılı yazılarına istinaden vekâletname fotokopilerinden harç alınması gerektiği bildirilmiştir.

Ancak, gerek mahkeme başkâtiplerinde ve gerekse vergiler itiraz ve temyiz komisyonlarında vekâletname fo-

tokopilerinin ibrazında harç pulu yapıştırılması istenmektedir. Yukarıda tarih numarası belirtilen Maliye Bakanlığı yazısı genel bir duyuru niteliğinde olmadığı ve avukat Turhan Özel'in dilekçesine cevap niteliğinde bulunduğundan adı geçen mercilerce dikkate alınmamaktadır.

Bu husus gözönünde tutularak; Mahkemelere, İcra Dairelerine, Vergiler İtiraz ve Temyiz Komisyonlarına vs. diğer Resmi Mercilere avukatların ibraz edecekleri vekâletname ve belgelerin fotokopilerinin (aslı gibidir.) diye yazılmak sureti ile onaylanıp onaylanmayacağı ve 5 liralık harç pulu yapıştırılması gerekip gerekmiyeceğinin Maliye Bakanlığınca çıkarılacak genel bir genelgeyle haledilmesi hususunu takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Zonguldak Barosu Başkanı
Av. Burhan Karaçelik

Ankara : 15.3.1976
Sayı : 569

Baro Başkanlığı
S i v a s

İlgi : 26.2.1976 gün ve 66 sayılı yazınız.

Vekâletname fotokopilerinden harç alınmıyacağına dair Maliye Bakanlığı yazısı ile Adalet Bakanlığının harç alınmasının gerekli olduğuna dair görüşü arasındaki çelişkinin giderilmesi konusundaki ilgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 7.3.1976 tarihli oturumunda incelenmiş olup, Adalet Bakanlığı görüşünün yasaya uygun olduğuna, uygulamanın bu yönde yapılması gerektiğine 148/9 sayı ile karar vermiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ankara : 15.3.1976
Sayı : 570

Baro Başkanlığı
Z o n g u l d a k

İlgi : 9.3.1976 gün ve 1976/60 sayılı yazınız.

Avukatlarca onaylanan vekâletname fotokopilerinden harç alınması gerektiği konusundaki Adalet Bakanlığının 20.2.1976 gün ve 96. Mt. 76.5-5160 sayılı yazısı Yönetim Kurulumuzun 7.3.1976 tarihli oturumunda incelenmiş olup, bu görüşün yasaya uygun olduğuna ve uygulamanın bu yönde yapılması gerektiğine 148/9 sayı ile karar vermiştir. Adalet Bakanlığının bahse konu yazı örneği ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ek : 1

T. C.
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü
ADALET BAKANLIĞI

Sayı : 96.Mt.76-5-5160
Ankara : 20.2.1976

Konu : Vekâletname Fotokopileri hk.

Sivas Barosu Başkanlığına

İlgi : 10.2.1976 gün ve 45 sayılı yazınız.

İlgide gün ve sayısı belirtilen yazınızda, Maliye Bakanlığının bir görüşüne dayanılarak vekâletname fotokopilerinden harç alınmaması gereğine değinilmekte ve keyfiyetin tersine uygulama yapan Sivas Mahkemelerine duyurulması istenmektedir.

Vekâletname veya herhangi bir belge fotokopisinin çıkarılması işleminin vergiye tâbi olduğu düşünülemez. Ancak, çoğaltma, yani örnek çıkartma usullerinden birisi olan fotokopi tekniği ile de olsa elde edilen bir «örnek»in tasdiki gerektiğinde, Harçlar Kanununun (1) sayılı tarifesinin değişik D/1-C fıkrasına göre harca tâbi olması lâzımdır. Avukatlık Kanununun 56 ncı maddesinin 1 nci fıkrası ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 65 inci maddesine göre avukatların ibraz ettikleri vekâletname örneklerinin «tasdik» edilmeleri zorunludur. Bu durumda her hangi bir örnekten farklı olmayan fotokopinin ibrazı halinde «tasdik» edilmesi zorunlu olduğuna göre bu «tasdik» işleminden dolayı yukarıda belirtilen kanun hükmü uyarınca harç alınması da zorunludur.

Bakanlığımızın konuya ilişkin görüşü yukarıda belirtilmiştir.

Keyfiyetin ayrıca Sivas Mahkemelerine duyurulmasına gerek olmadığı gibi bu tür bir davranış Anayasamızın 132. maddesinin 2. fıkrası hükmü ile de bağdaşır nitelikte değildir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Oğuz Akdoğanlı
Adalet Bakanı Y.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

1976/36-7

Avukatların Sosyal Güvenliği — Kaydını Sildirdikten Sonra Baroya Yeniden Kaydolan Avukatın «Topluluk Sigortası Sözleşmesi» Gereğince Yeniden ve Dilediği Kademe Kazanç Bildirgesi Verebileceği Hakkındaki Yönetim Kurulu Görüşü — Av. Enver Arslanalp'ın Hazırladığı Rapor.

Uşak : 6.11.1975

Sayı : 337

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Konu : Barodan ayrılan ve bilâhare kaydını yaptıran avukatın prim durumu hk.

Baro levhasından kaydını sildiren ve bilâhare tekrar kaydolan bir avukatın ayrıldığı tarihte ödediği prim üzerinden mi, yoksa daha yüksek bir kademe üzerinden ödemek istediği prime göre mi işlem yapılacağı hususunda tereddüt hasıl olduğundan mütelaa alınmasına ihtiyaç görüldüğü cihetle keyfiyetin baromuza bildirilmesine delaletlerinizi arz ederim. Saygılarımla

Uşak Barosu Başkanı
Av. İsmet Çalık

Ankara : 30.1.1976
Sayı : 233

Baro Başkanlığı
U ş a k

Kaydını sildirdikten sonra, Baroya yeniden kaydolan Avukatın «Topluluk Sigortası Sözleşmesi» gereğince yeniden ve dilediği kademe kazanç bildirgesi vermesi gerektiği görüşü Yönetim Kurulumuzca benimsenmiştir.

Konuyla ilgili olarak Av. Enver Arslanalp'ın raporunun bir örneği ile, S.S.K.nun 11.11.1974 gün ve IX-367-A-44 sayılı yazısının fotokopisi ilişiktir.

Birlik görüşünün gerçekleşmesi için gerekli girişimler yapılacağına bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

İzmir : 22.1.1976

Türkiye Barolar Birliği
Sayın Başkanlığına
A n k a r a

Özü : Baro levhasından kaydını sildiren ve sonra yine baroya kayıt olan avukatın Sosyal Sigortalara ödemesi gerekli prim hakkında.

1. Uşak Barosu, 6.11.1975 tarih ve 337 sayılı yazısında baro levhasından kaydını sildiren ve sonra baroya yeniden kayıt olan avukatın Sosyal Sigortalara ödemesi primin, levhadan silindiği tarihteki günlük kazanç üzerinden mi, yoksa yeniden yapılan kayıt sonucu yapılan yeni kazanç bildirimini üzerinden mi? ödeneceği hakkında Birliğimizden görüş sorulmaktadır.

2. Uşak Barosunun yazısında avukatın levhadan kaydını sildirdiği yazılıdır. Sebepi ne olursa olsun avukat

kendi isteği ile barodan kaydını sildirmiş ve bu suretle avukatlık mesleğini icra etmek istememiştir.

3. Avukatın baro levhasından kaydını sildirmesi halinde «Topluluk Sigortası sözleşmesi»nin (2). maddesinin 7. bendi gereğince işlem yapılır ve Sigorta ile ilişkisi kesilir. Ancak sigortalı olarak geçen müddet kazanılmış hakkı olur.

4. Barodan kaydının silinmesi tarihi ile yeniden baroya kayıt tarihi arasında geçen sürede avukat ister mecburi sigortaya bağlı veya kanunla kurulu her hangi bir sandığa tabi işe girsin veya girmesin, baroya yeniden kayıt halinde sigortaya kaydı yenilenir. Gerçekten, «Sözleşmenin» 3. maddesinin (b) bendinde (Baroya sonradan kaydolun avukatın Topluluk Sigortasına giriş bildirgesi 2. maddede belirtildiği şekilde düzenlenerek kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma gönderilir.) denmektedir. Bu bildirmede günlük kazanç yer alacaktır.

5. Bu itibarla, baro levhasından kaydını sildirmiş olan avukatın sonradan baroya kaydını yaptırması halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna da bildirme verir. Bu bildirmede günlük kazanç olur. Bu günlük kazanç yeni günlük kazançtır. Prim de bu yeni günlük kazanç üzerinden ödenir.

Sonuç :

Barodan kaydını sildiren ve sonradan baroya kaydını yaptıran avukatın Sosyal Sigortalar Kurumuna ödemesi gerekli prim, «Topluluk Sigortası Sözleşmesi» gereğince vermek zorunda olduğu yeni bildirmede beyan etmiş olduğu günlük kazanç üzerinden hesaplanması neticesi bulunacaktır. Barodan kayıt silme sonunda hükmü kalmayan bildirmedeki eski günlük kazanç üzerinden prim ödenmesi «Topluluk Sigortası Sözleşmesi»ne aykırıdır.

Konu ile ilgili görüşümü kapsayan raporumu Sayın Yönetim Kurulunun takdirlerine saygılarımla sunarım.

Avukat
H. Enver Arslanalp

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU

İstanbul : 11.11.1974
Sayı : 631341-IX-367-A-44

İstanbul Barosu Başkanlığına
İ s t a n b u l

Özeti : Avukatların günlük kazanç değişiklikleri Hk.

No : 3332 Tarih : 10.9.1974

Belli bir günlük kazanç üzerinden Avukatlık Topluluk Sigortasına dahil olarak prim ödemekte iken, istek-

leri üzerine Baro Levhasından kayıtlarını sildirecek Barodan ayrılan, birkaç dönem veya birkaç sene sonra tekrar Baro levhasına kayıtlarını yaptıran Avukatların ikinci kez Topluluk Sigortalarına girmeleri sigortalılıklarının başlangıcı olmayıp eski sigortalılıklarının devamı sayıldığından, Avukatların Baro Levhasından silinmeleri esnasında günlük kazançları neyse yeniden Baro levhasına kaydedilmeleri halinde de o günlük kazançlarının esas alınması gerekir.

Ancak, Topluluk Sigortasına tâbi olan ve bilâhare mecburi sigortaya veya kanunla kurulu herhangi bir sandığa tâbi işe giren Avukatlar işten ayrıldıkları takdirde, tekrar Topluluk Sigortasına katılmak istemeleri halinde yeni beyan edecekleri günlük kazançları üzerinden Topluluk Sigortasına devam etmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

GENEL MÜDÜRLÜK

1976/36-8

Avukatların Sosyal Güvenliği.

Malatya : 5.2.1976
Sayı : 1976/46

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

1136 sayılı avukatlık kanununun kabulü üzerine Baromuzla Sosyal Sigortalar kurumu arasında yapılan topluluk sözleşmesinde genç avukat meslektaşlarımız gerek yaş durumları gerekse asgari ücret miktarı ve birliğinizin yol gösterici mahiyetteki tamimleri de nazara alınarak 12 liradan topluluk sigortasına girmişlerdir.

Giriş tarihinden itibaren her sene muntazam % 10 artırma yoluna gitmiş olmalarına rağmen asgari ücretin zaman zaman yükseltilmesi ve bu arada tavan ücretinde artırılması sebebiyle her seferinde o tarihteki asgari ücretin üzerine çıkma imkânını bulamamışlardır.

1912 sayılı kanunun meriyetinden sonra ve asgari ücret 40 TL. kabul olunması da nazarı itibara alınarak Sosyal Sigortalar kurumu 1.4.1970 tarihinde topluluk sigortasına giren ve her sene % 10 artıran bir meslektaşımız bu gün halâ 40 lira ücret üzerinden prim ödemek mecburiyetinde kalmaktadır. Nitekim başlangıç tarihinden sonra avukatlığa başlayan bir meslektaşımızda asgari ücreti nazara alınarak prim ödediği halde bu meslekdaşda halen 40 TL. ücret ödemektedir.

1912 sayılı kanunun kabulünden sonra mesleğe giren bir avukat ile 1970 yılında topluluk sigortası kapsamına giren meslekdaş arasında hiçbir fark kalmamıştır.

Asgari ücretlerin artırılacağı resmi kanallarda söz konusu edildiği bugünlerde yeniden bir ayarlama vuku bulunduğu taktirde bu tarihten evvel topluluk sigortasına girmiş olan meslektaşlarımız yine mağdur olacaklardır.

Baromuzun görüşü giriş tarihleri ve % 10 artışlar nazara alınarak her asgari ücret artışından sonra bu miktar madde kabul olunarak kıdeme göre yeniden ücret ayarlaması ve intibak yapılması yolundadır ve ancak bu şekilde mağduriyete mani olunabilir aksi taktirde bu durumda olan meslektaşlarımız hiçbir zaman asgari ücretin üzerine çıkamayacağı cihetle keyfiyetin tetkikiyle gerekli yolun gösterilmesine müsaadelerinizi arz ederiz.

Malatya Barosu Başkanı
Av. Turan Fırat

Ankara : 19.2.1976
Sayı : 382

Baro Başkanlığı
M a l a t y a

İlgi : 5.2.1976 gün ve 976/46 sayılı yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 14-15.2.1976 tarihli toplantısında incelendi.

1912 sayılı Yasayla değiştirilen en az ve en çok günlük kazanç miktarlarının Avukatlara uygulanması için 40,— TL. nin üstünde olan günlük kazançları % 22 artırım yapılmış ve buna göre 55 yaş veya 25 yıl sonra avukatların en üst kademedeki emekli olmaları sağlanmıştır. 15,— TL. ile 40,— TL. arasında olan günlük kazançları yasa gereğince 40,— TL. ya çıkarılmış olduğundan hesaplarda bir aksaklık bulunmadığının saptandığına bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-9

Avukatların Yeni Resmî Kılığı — Avukatların Duruşmalara Yeni Resmî Kılıkla Çıkmaları Gerekliği Hakkında Birliğin Yüksek Hakimler Kuruluna Yazısı.

Ankara : 18.3.1976
Sayı : 587

Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanlığına
A n k a r a

1136 sayılı Yasanın 49. maddesinde belirtilen yetki ile Avukatların Resmî Kılıklarının tesbit edilmiş olmasına rağmen, Birliğimize yapılan başvurular ve gözlemlerden bazı mahkemelerce eski kılıkla duruşmaya çıkılmasına müsamaha edildiği anlaşılmaktadır.

49. maddenin açık hükmü karşısında Avukatların mahkemelere resmî kılıkla çıkmaları zorunluluğunun, mahkemelerce de titizlikle uygulanması gerekmektedir. Bu nedenle yeni resmî kılığın giyilmesi zorunluluğunun bir kere daha mahkemelere duyurulması gereğini takdirlerinizle arz ederim.

Bkz.: TBBB. 1970/1-9; 1972/12-28; 1973/17-2; 18-11; 22-9; 1974/23-8; 24-22; 23, 27-20; 1975/33-10.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-10

Ölüm Yardım Esasları.

Kırşehir : 19.2.1976
Sayı : 1976/26

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

1 — Baromuzda kayıtlı Hazine Avukatlarının ölüm yardımı ödeyip ödemiyeceklerinden,

2 — Keza Baromuzda kayıtlı ve Öğretmenlikten, Hakimlikten, Avukatlıktan emekli olan avukatların dahi ölüm yardımı ödeyip ödemiyeceklerinden, bu yoldaki tereddütlerin giderilmesi bakımından, Baromuzda bilgi verilmesini saygı ile arz ederim.

Saygılarımızla.
S. Azmi Gönül
Baro Başkanı

Ankara : 1.3.1976
Sayı : 445

Baro Başkanlığı
K ır ş e h ır

İlgi : 19.2.1976 gün ve 976/26 sayılı yazınız.

1 — Ölüm Yardımı Esaslarının 9. maddesi ölüm yardımı keseneğinin her avukat için 10,— TL. olduğunu saptamış bulunmaktadır. Her avukattan aylık 10,— TL. kesenek tahsil edileceğine göre, Hazine Avukatları da kesenek ödeyecek ve yardımdan yararlanacaklardır.

2 — Emekli olduktan sonra Baroya yazılmış veya Baroda kaydı devam ederken emekli olmuş avukatlar için de durum aynıdır. Ancak bu gibilerin yardımdan yararlanabilmeleri Yardım Esaslarının 6. maddesinde 5 yıl süre ile levhada kayıtlı bulunma koşuluna bağlanmış bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-11

Avukatlık Aşgari Ücret Tarifesi Hk.

Ankara : 17.10.1975

Sayı : 120/5126

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Baromuz üyelerinden Avukat Yıldırım Zeren'in 10.10.1975 tarihli yazısının foto-kopisi ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve takdirinize, Yönetim Kurulumuzun 16.10.1975 günlü kararına dayanarak arz ederim.

Saygılarımla.

Ek : 1 Yazı Foto Kopisi.

Ankara Barosu Başkanı
Av. Nejat Oğuz

Ankara Barosu Sayın Başkanlığına

Türkiye Barolar Birliğine aşağıdaki hususâtın intikâli ile bu konularda Birliğin kesin görüşünün alınmasına müsaadelerini istirham ederim :

1 — Gerek 1970 ve gerekse son ve mer'i 1973 tarihli Av. Aşgari Ücret Tarifelerinin 1 ve 3. maddelerine göre, târifelerin konusu - avukat ile iş sahibi arasında yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış olan hâller ile Av. Ücretinin kanunen karşı tarafa yükletilmesi gereken hâllerde Av. Kanununun ve târifelerinin uygulanmasıdır... Kapsam ise Kesin Hüküm elde edilinceye kadar olan işlemlerin karşılığıdır...

Kesin Hüküm ise - Yargıçların Nizâ üzerine verecekleri ve NİZÂNIN HALLİNİ tazammun eden kararlardır. Nizânın hallinin de davanın esasın red veya kabûlüne mütedair olduğu izahat vârestedir. Târifelerin 8. maddesinde Görevsizlik, yetkisizlik sebepleriyle davanın reddedilmesine veya davanın gönderilme kararı ile nakline veya davanın açılmamış sayılmasına karar verilme hâllerinde duruma göre târifelerdeki ücretin yarısına veya tamamına hükmlenmektedir. Bu tip kararlar, davanın esasını halleden kararlar olmamakla beraber, târife bu tip hükümleri de yukarıda arzettiğimiz ve bahsettiğimiz Nizânın hallini tazammun eden kesin hükümler gibi kendisine tâbi tutmuştur. Ancak bunların içersinde Davanın Husûmetten Reddi'ne dair bulunan hükümler yer almamaktadır. Yanlış hasım gösterilerek açılan davaların ise bu yüzden reddedilmeleri yukarıda zikrettiğimiz NİZÂNIN HALLİ'ni intaç eden, davanın esasın red veya kabûlünü ihtivâ eden KESİN HÜKÜM olmayacaklarını göstermektedir. Özetlersek : Husûmetten red durumunda târifenin uygulanamayacağı ortaya çıkmış olmaktadır. Bu konuda târifede boşluk vardır. Gerçi 1966 Ağustosunda yürürlüğe giren târife dolayısıyla bu husus muhterem Yargıtay Genel Kurulunda tezekür edilmiş ve 29/3/1967 tarihli bir kurul kararı bu konuda verilmiştir. Ancak o zamanki târifede de KAPSAM belirtilmemiş ol-

duğundan Av. Ücreti KESİN HÜKÜM (kaziyei muhkeme) elde edilinceye kadarki işlemlerin karşılığı olarak târif edilmemiş ve hatta kapsam konusu muallâkta bırakılmıştı.

2 — Şimdiye kadar çıkmış bütün târifelerde ve son mer'i 1973 tarihli olanında : Madde 20 Târifelerde yazılı olmayan işlerde ücret başlığı altında, Târifelerde yazılı olmayan hukukî yardımlar için, işin niteliği gözönünde tutularak târifelerdeki benzeri işlere göre ücret takdir edilir: hüküm bazı iş hâkimlerinde maktû ücretlerle Sulh mahkemeleri işlerine kıyasen 400, bazılarında ise asliye mahkemelerinde takip olunan davalar için konulmuş 800 lira uygulanmak suretiyle tatbikat görmektedir. Çünkü târifelerde İş Mahkemeleri için bir matlap açılmamış bulunmaktadır. Halbuki İş Mahkemeleri Kanununun 7 ve 8. maddelerinde, bu mahkemelerde şifâhi usûlü muhakemenin câri olduğu ve son kararların tefhim tarihinden itibaren 8 günlük temyiz müddetine tabi bulunduğu zikredilmiş olduğuna göre, İş Mahkemeleri ücreti vekâletlerinin saptanmasında benzer iş olarak Sulh Mahkemeleri Avukatlık Ücretlerinin kıyaslanması gerekeceği düşünce ve kanaatindeyiz...

Yukardaki cihetlerin aydınlığa çıkartılmasına delâletlerinizi istirham eder, saygılarımı sunarım.

Avukat Yıldırım Zeren

Ankara : 11.3.1976
Sayı : 516Baro Başkanlığı
A n k a r a

İlgi : 17 Ekim 1975 gün ve 120-5126 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde gelen Av. Yıldırım Zeren'in 10.10.1975 tarihli dilekçesi Yönetim Kurulumuzca incelenmiş olup Üyemiz Av. Osman Kuntman tarafından hazırlanan raporun benimsenmesine ve bir örneğinin Baromuzla gönderilmesine karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ek : 1

İstanbul : 27.12.1975

Türkiye Barolar Birliği Sayın Başkanlığına
A n k a r a

Ankara Barosu avukatlarından Yıldırım Zeren tarafından 10.10.1975 günlü dilekçeyle yapılan ve avukatlık ücretine ilişkin bulunan başvurma, Barosunca Birliğe iletilmiş ve bu konuda rapor düzenleme görevi 1 Kasım 1975 günü Yönetim Kurulu kararıyla bendenize yükletilmiş olmakla; görüşlerimi muhterem Kurula arz ederim :

1 — Davanın husumetten reddi halinde takdir edilecek avukatlık ücreti :

Dilekçe sahibi Av. Yıldırım Zeren; davanın husumet-

ten reddi nedeniyle verilen kararın (kesin hüküm) olmadığını, 1970 ve 1973 tarifelerinde avukatlık hizmetinin kesin hüküm elde edilinceye kadar devam etmesinin bildirilmesi nedeniyle husumetten red kararlarında avukatlık ücreti takdir edilemeyeceğini, 1966 tarifesinde de kapsamın açıklanmadığını, bu boşluğun 29.3.1967 günlü Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararıyla doldurulduğunu ileri sürmektedir.

Bu beyan ve görüşlerin yerinde olmadığını belirtmek isterim. Şöyle ki :

A) Davanın husumetten reddi konusu :

Bir dava husumetten reddedilmiş ve karar da kesinleşmişse davalı açısından kesin hüküm niteliği kazanmış demektir. Artık o kimse aleyhine açılacak davaların dinlenmemesi gerekir. Davacının asıl hasmını bulup dava etmek hakkı saklıdır.

Mahkemece dava husumet açısından reddedilmişse artık hâkim o davadan elini çekmiş demektir. Bu nedenle, husumet açısından reddedilmiş davada, davalı yararına avukatlık ücreti takdiri gerekir.

(Davanın ikame edilmemiş sayılmasına karar verilmesi) halinde de avukatlık ücreti takdiri gerekir. Nitekim, Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi, 5.3.1973 günlü ve 1973/1340-1354 sayılı kararında şöyle demektedir :

«Davanın ikame edilmemiş sayılmasına ilişkin karar hâkimin dosyadan el çekmesini icap ettiren nihai kararlardan olduğu için, davalı yararına vekâlet ücreti takdiri zorunludur. Olayda 14.4.1954 günlü ve 4/1-14 sayılı içtihadı birleştirme kararında belirtilen (dava dilekçesinin iptali) hali söz konusu bulunmadığına göre, davalı yararına vekâlet ücreti tayin edilmemiş olması usul ve kanuna aykırıdır.»

(İstanbul Barosu Dergisi, 1973, sh. 444)

O halde üzerinde durulacak yön, verilen kararın niteliğidir. Gerek husumet açısından red, gerekse davanın ikame edilmemiş sayılmasına dair kararlarında hâkimin artık o davayı görmesi olanağı kalmamış demektir. Davalı yönünden kesin hüküm de var demektir. Bu nedenle husumetten red kararı verildiğinde davalı yararına avukatlık ücreti takdiri gerekir. 1973 Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin 3 üncü maddesinde yer alan (Tarifelerde yazılı avukatlık ücreti kesin hüküm elde edilinceye kadar olan işlemlerin karşılığıdır) hükmü, husumetten red kararı verildiğinde avukatlık ücreti takdirine engel olmaz.

B) Avukatlık ücretinin kapsadığı işler konusu :

Bu konuda 1973 tarifesinde yer alan hüküm şöyledir : «Tarifelerde yazılı avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan işlemlerin karşılığıdır. O dava veya işle ilgili olarak düzenlenen lâyihâ ve yapılan diğer işlemlerle, Danıştay ve Yüksek Askerî İdare Mahkemesindeki karar düzeltme yolu ayrı ücreti gerektirmez. Hükümlerin tanzihine ilişkin istemlerin red veya kabulü halinde de avukatlık ücretine hükmedilemez.

Ancak, icra takipleri ile Anayasa Mahkemesindeki

duruşmalar ve Yargıtay, Askerî Yargıtay, Danıştay'da temyizden görülen işlerin duruşmaları (Murafaaları) ayrı ücreti gerektirir.» (m. 3)

Bu konuda 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 173 üncü maddesinin 1 inci fıkrasındaki hüküm de aşağıdaki gibidir:

«Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, kararlaştırılan avukatlık ücreti yalnızca avukatın üzerine almış olduğu işin karşılığı olup, mukabil dava, bağlantı ve ilişki bulunsa bile başka dava ve icra kovuşturmaları veya her türlü hukukî yardımlar ayrı ücrete tabidir.»

Kapsama ilişkin bu hükümler, dilekçe sahibinin üzerinde durduğu husumetten davanın reddi halinde davalı yararına avukatlık ücreti takdirine engel değildir.

C) 1966 tarifesinde kapsamın açıklanmadığı konusu :

1966 yılı Asgari Ücret Tarifelerinde kapsam hükmü vardır. Örnek olarak, 25.7.1966 günlü ve 12357 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İstanbul Barosu Asgari Ücret Tarifelerini göstermek mümkün. Tarifelerin 2 inci maddesi hükmü şöyledir :

«Tarifede yazılı ücretler, kesin hüküm elde edilinceye kadar yapılması gereken işlemlerin karşılığıdır.»

Keza bir önceki 1962 tarifelerinin 3 üncü; 1959 tarifelerinin 2 inci; 1954 tarifelerinin 6 ıncı; 1947 tarifelerinin 6 ıncı ve nihayet 1941 tarifelerinin 9 uncu maddeleri hükümleri, hep avukatlık ücretinin kapsamına ilişkin bulunmaktadırlar.

Bu nedenlerle ki, Av. Yıldırım Zeren'in 1966 tarifesinde avukatlık ücretinin kapsamı açısından boşluk bulunduğu ve bu boşluğun Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararıyla doldurulduğu yolundaki görüşüne katılmıyorum.

D) Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 29.3.1967 günlü ve 1966/-1264 Esas, 158 Karar sayılı kararı :

Av. Yıldırım Zeren'in bahse konu ettiği bu kararda şöyle denilmektedir :

«Mahkemece 124.000 lira tazminat isteğini kapsayan davanın husumet yönünden reddi ve avukatlık ücreti tarifesinde herhangi bir hüküm bulunmadığından bahsile takdir edilen 400 lira vekâlet ücretinin davadan alınarak davalılara verilmesi cihetine gidilmiştir.

Davanın konusu tazminat olduğuna ve dava reddedildiğine, red sebebi husumetsizlik bulunması halinde başka türlü ücret tayin olunacağı hakkında ücret tarifesinde özel bir hüküm sevk edilmediğine göre nisbi tarifelerin gözönünde tutulması gerekir.»

(Ankara Barosu Dergisi, 1967, sh. 494)

Tarifede davanın husumetten reddi halinde takdiri gerekecek avukatlık ücretini aramak yerinde olmasa gerektir. Davanın reddi mefhumu içinde (husumetten red yönü) de vardır. Bu nedenle tarifeye özel bir hüküm konulmamıştır. Bu nedenlerle karar sonuç itibarıyla doğrudur.

2 — İş Mahkemelerinde takdir edilecek maktu ücret açısından Sulh veya Asliye mahkemelerinden hangisinin tarifelerinin uygulanacağı :

Gerçekten tarifelerde (iş mahkemesi) deyimi kullanılmamıştır. Bu nedenle, maktu ücret açısından iş mahkemelerinin sulh mü, yoksa asliye mahkemesi mi sayılacağı, diğer bir deyimle bu açıdan hangi tarifenin uygulanacağı sorunu ortaya çıkmaktadır.

4 Şubat 1950 günlü ve 7424 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 30 Ocak 1950 günlü ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1/B maddesinin ikinci fıkrasında şu hüküm yer almıştır :

«İş Mahkemesi kurulmamış olan yerlerdeki bu davalara o yerde görevlendirilecek mahkeme tarafından, temsilci üyeler alınmaksızın, bu kanundaki esas ve usullere göre bakılır...»

Görülüyor ki bu maddede, (sulh) veya (asliye) diye bir ayırım yapılmamıştır. İşte bu boşluğu gidermek üzere yayınlanmış bulunan Çalışma Bakanlığının 23.8.1950 günlü ve Hukuk Müş. 310-3/720-30 sayılı tamimde şöyle denilmektedir :

«.....
2 — İş Mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemelerin bakacakları davalar için Adalet Bakanlığı mahalli Asliye Hukuk Mahkemesini ve adalet teşkilâtı Sulh Mahkemesinden ibaret bulunduğu yerlerde ise mahalli Sulh Mahkemesini görevlendirmiş bulunmaktadır.

Bir yerde müteaddit asliye hukuk mahkemesi mevcut ise bu gibi davalara Birinci Asliye Hukuk Mahkemesi bakacaktır.

Keyfiyet, Adalet Bakanlığı tarafından ilgili C. Savcılıklarına bildirmiştir.»

(Notlu ve izahlı İş Hukuku ve Sigorta Mevzuatı, O. Başarı - N. Tezmen, 1961, sh. 260)

Kanunun yürürlüğe girdiği sırada yargı organlarına görev vermek yetkisine sahip Adalet Bakanlığı, iş mahkemeleri kurulmayan yerlerde iş davalarını görmekle asliye mahkemelerini görevlendirdiğine göre maktu avukatlık ücreti açısından takdir edilecek avukatlık ücreti asliye mahkemelerindeki ücret olmak gerekir.

Saygılarımla.
Av. Osman Kuntman

1976/36-12

Yargıtay Kararlarının Ancak Yargıtayca Yayınlanacağı Hakkındaki Birlik Görüşü.

İstanbul : 12.2.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Takip etmekte olduğum davalar dizisine emsal teşkil edecek nitelikte bir Hukuk Genel Kurulu Kararının tarafıma

gönderilmesi amacı ile Yargıtay Birinci Başkanlığına yazdığım dilekçeye, ilişkide sunduğum Yargıtay Birinci Başkanlığı yazısından da görüleceği üzere «Hukuk Genel Kurulu Kararları davaya taraf olanlara verildiğinden dileğinin yerine getirilmesi olanağı bulunmamaktadır.» cevabı verilmiştir.

Kamu hizmeti gören biz Avukatların adaletin gerçekleşmesine çalışırken Mahkeme ve Yargıtay kararlarından yararlandığımız bilinen bir gerçektir. Özellikle Hukuk Genel Kurulu Kararları yargıçlara ve bizlere dayanak olmaktadır. Ancak, Kararları doğru veya yanlış kitapların dip notlarından veya düzensiz olarak çıkarılan dergilerden özet halinde bulabilmekten başka hiçbir olanağımız yoktur.

Yargıtay Birinci Başkanlığının ilişikteki cevabı davaların uzamasının ve mahkemelerin çelişik kararlar vermesinin nedenlerinden birisidir.

Kararların sadece tarafların tekeline bırakılmasıyla hukukun temel ilkelerinden biri olan Yargıcın İctihatlardan ve Kararlardan yararlanması ilkesinin bir yönden engellenmesi olan bu yanlış uygulamayı Barolar Birliğine bildirmek zorunluğumu duydum. Türkiye Barolar Birliği olarak gerekli girişimlerde bulunulması dileğiyle Saygılarımı sunarım.

Av. Halük Şinasi Birol
İstanbul : 20.1.1976

Yargıtay Birinci Başkanlığına
A n k a r a

Yüce mahkemenizin vermiş olduğu yargı kararlarının istikrar ve içtihat yönünden yargı organlarının istifade edeceği ehemmiyetli bir hukuksal kaynaktır.

İş hakimlerinden Ali Nevzat Erol «İş kazaları ve Meslek hastalıklarından doğan hukuk davaları» adlı eserinin 135 inci sahifesinde :

Yargıtay hukuk genel kurulunun 13.2.1967 gün ve Es. 1100 k. 1112 sayılı kararından bahsederek yüce yargıtayımızın tazminat davalarındaki maddi tazminat hesabı hususundaki görüşünü birkaç satırla belirlemeye çalışmıştır.

Bütün araştırmalarıma rağmen kararın tam metnini bulamadım. İsabetli hareket edebilmem için kararın tam metnini havi tasdikli bir suretinin tarafıma gönderilmesi hususunda yüce makamınızın emir ve müsaadelerini en derin ve saygı ve hürmetlerimle talep ve rica ederim.

Saygılarımla.
Av. Halük Şinasi Birol

T. C.
Yargıtay Birinci Başkanlığı

Ankara : 29.1.1976
Sayı : 598/942

Av. Halük Şinasi Birol
İ s t a n b u l

İlgi : 20/1/1976 günlü dilekçeniz.

Hukuk Genel Kurulu Kararları davaya taraf olanlara verildiğinden dileğinizin yerine getirilmesi olanağı bulunmamaktadır.

Bilginizi rica ederim.

Abdülkadir Özoğuz
Birinci Başkan Vekili

Ankara : 15.3.1976
Sayı : 566

Sayın Av. Halûk Şinasi Birol
İ s t a n b u l

İlgi : 12.2.1976 tarihli yazınız.

Bazı davalara emsal teşkil edecek Yargıtay kararlarının yalnız dava taraftarlarına verilmeyip diğer hukukçuların da yararlanmasının sağlanması isteğini kapsayan ilgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 7.3.1976 tarihli toplantısında incelenmiş olup, Yargıtay Teşkilât Kanunu gereğince kararların yayınlanması Yargıtay'a verilmiş olması nedeniyle kişisel başvuruların karşılanmasına yasal olanak bulunmadığına 151/12 sayı ile karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-13

Avukatlara Vaki Saldırıları — Av. Fazlı Günal'a Vaki Tecavüz — Birliğin İskenderun C. Savcılığına Başvurması —

Alınan Cevap.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Tel :

Baromuz avukatlarından Fazlı Günal İskenderundaki bürosunda bazı kişilerin tecavüzüne maruz kalmıştır. Savcılık suçluları tevkif talebi ile sorguya sevk etmiş mahkeme serbest bırakmıştır. Bu karara savcılık itiraz etmiş olup tetkik safhasındadır. Bilgilerinizi arz ederim.

Hatay Barosu Başkanı
Av. Nabi İnal

Ankara : 23.12.1975
Sayı : 1931

C. Savcılığı
İ s k e n d e r u n

Hatay Barosu Başkanı tarafından Birliğimize çekilen 12.12.1975 tarihli telgrafta: Baroları Avukatlarından Fazlı Günal'ın İskenderundaki bürosunda bazı kişilerin tecavüz-

üne maruz kalması üzerine Savcılığınızca suçluların tevkif talebi ile sorguya sevk edildiği ve mahkemece serbest bırakıldığı ve bu karara karşı Savcılığınızın itirazda bulunduğu bildirilmiştir.

Bu husustaki olay ve yapılan işlem hakkında etraflıca bilgi verilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ankara : 13.1.1976
Sayı : 976/8

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 23.12.1975 gün ve 1931 sayılı yazılarınız.

Hatay barosu Avukatlarından Fazlı Günal 11.12.1975 tarihinde memuriyetimize müracaat ederek, bir gün evvel saat 17 sıralarında avukatı bulunduğu, İskenderun tüccarlarından H.C. tarafından yanında birkaç kişi ile birlikte yazıhanesine gelerek, taarruz ve tecavüzde bulduklarını, söylemiş, olayı mahalli karakola intikal ettirdiğini bildirmiştir.

Müracaatı üzerine; tahkikatın 3005 sayılı kanuna göre yapılması, görevlilere emredilerek suçüstü zaptı ile getirilmeleri istenmiş ancak, H.C.'nin bulunamadığı bildirilerek, taraflar zabıtla memuriyetimize getirilmiş, tarafımızdan yürütülen tahkikat sonunda; mevcut olan sanıklar vicahen, diğeri gıyaben tutuklanma talebi ile gönderilmiş, sanıklar serbest bırakılmışlardır.

Karara ertesi gün itiraz edilmiş, itiraz da reddedilmiştir.

Sanıklar hakkında İskenderun Asliye Ceza Mahkemesine 17.12.1975 gün ve 1772-723 sayı ile Avukata ifa ettiği görevden dolayı hakaret suçundan dava açılmış bulunmaktadır.

Bilgileri rica olunur. 2.1.1976

C. Savcı Yrd.

Ankara : 27.1.1976
Sayı : 211

Baro Başkanlığı
H a t a y

İlgi : 12.12.1975 Tarihli tel yazınız.

Avukat Fazlı Günal'a vâki tecavüz ile ilgili olarak İskenderun C. Savcılığından alınan 2.1.1976 gün ve 976/8 sayılı yazının bir örneği ektidir.

Soruşturmanın Baronuzca da izlenerek sonuçtan bilgi verilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ek : 1

1976/36-14

Bazı zabıta memurlarının duruşmada mahkemeye karşı davranışları dolayısıyla yapılan işlem hk.

Ankara : 2.2.1976
Sayı : 308

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

28.1.1976 gününde izinsiz gösteri yürüyüşü yaptıkları gerekçesiyle göz altına alınarak adliyeye gönderilen ve 29.1.1976 gününde suç üstü hükümlerine göre duruşmaları yapıldığı sırada Trabzon Emniyet Müdürlüğünde görevli ilişik tutanakta adları yazılı polis memurlarının mahkemeyi, adliye ve duruşma hakimini hedef alarak ağır bir ifade ile mahkemenin bağımsızlığına ve hakim kişiliğine sözle saldırıda buldukları görülmüştür.

İlişik tutanaktan anlaşılacağı gibi polis memurlarının bu yönde davranmaları sanıklardan biri tarafından sarfedilen sözlerin mahkeme hakimince tutanağa geçirilmeyişi gerekçe olarak gösterilmektedir.

Yasaları ve usulü bağımsız bir şekilde uygulama durumundaki duruşma hakimi Ahmet Selim Teymur'un kişiliğinde tüm adliye topluluğuna ve yargının bağımsızlığına yöneltilen bu hakaret, zabıta kuvvetlerinin siyasal görüş ayrılıkları seviyesinde görev yapmaya zorlandığını göstermektedir.

Konunun önemi dikkate alınarak durumun en kısa zamanda takdir buyrulacak şekilde Adalet Bakanlığına, İçişleri Bakanlığına, ve Yüksek Hakimler Kuruluna duyulmasını saygılarımla dilerim.

Eki : İki adet tutanak örneği;
Baronun bildiri örneği;

Av. Fethi Çulha
Baro Başkanı

Tutanak Sureti :
Esas No : 1976/69

Bu ara Mevlüt Tosun'un tanıklar hakkındaki taanı dinlenip zabta geçilmekte iken, bu sanığın, tanıkların barikat kurulan yer ve bizim yakalandığımız yer hakkındaki değişik ifadeleri sebebiyle çelişkiye düştükleri ve sahtekârlıklarının ortaya çıktığı yolundaki sözleri henüz sanığın sözünü bitirip zabta geçilmeden, zabta başlanmadan biraz önce tanık olarak dinlenen ve Samiin yerinde bulunan tanık Hasan Durmazel'in oturduğu yerden kalkarak bu sözlerin zabta geçmesini istemesi üzerine duruşmanın seyri ve düzene bakımından evvel emirde sanıkların, tanıklar hakkındaki taanını sıra ile zabıtnamaya derçolunması ve esasen sanık Mevlüt'ün bu sözleri bitip diyeceği tamamen zaptolunmadan ısrarlı şekilde hakaret teşkil eylediği ve zabıt tanzim edilmesini istediği, kendisi teskine çalışılmış isede «Biz rejimin muhafazası için çalışıyoruz, sizin için çalışıyoruz, vazifenizi yapmıyorsunuz, sizden emin değiliz» gibi sözler sarfettiği duruşma salonundan çıkması kendisine

ihtar edilmesi üzerine «o halde hepimiz birden çıkıyoruz» diyerek bütün polis tanıkların duruşma salonunu terk ettikleri görüldü.

Asliye Ceza Mahkemesinin 1976/69 esas sayılı dava dosyasının 8 inci sayfasındaki zabıtın aslının ayndır.

Başkâtip
30.1.1976

ZABIT VARAKASI

29.1.1976 Perşembe günü saat 17.30 sıralarında Trabzon Asliye Ceza Mahkemesinde ve 1976/69 Esas sayılı dava dosyasının sanıkları Nevzat Duman ve 31 arkadaşının gösteri yürüyüşleri kanununa aykırı hareketten dolayı yapılan duruşmaları sırasında, duruşma salonu olan Ağır Ceza Mahkemesinin salonundan dışarıya çıkarak ve Adliye binasının ikinci katına doğru inen merdivenlerden büyük bir gürültü ile, Trabzon Polis Komiseri Hasan Durmazel, Polis Hayri Aktaş, Aydın Baltacı, İsmail Coşku Sezai Demircioğlu, Feyyaz Özdemir, Kemal Çakmak, Osman Davran, Ramazan Tekin, Bayazıt Seval, Hüseyin Durmuş, Mehmet Can, Kemal Gürses, Hayrullah Işık, Hasan Hüseyin Işık, Hasan Yaylacı, isimli polis memurlarının Adliye kalem mensuplarına da bakarak» Böyle hakimim , hakim, Hükümetin parasını yiyip komünist talebeleri tutuyor. Adliyeye bak Adliyeye, , teşkilât » şeklinde hakaretamez sözler sarf edip alenen adliyeye, hakimlere ve bütün mensuplarına hareket ettiklerinden, kanuni işlem yapılmak üzere iş bu zabıt varakası bu sözleri aynen duyan ve aşağıda imzaları bulunanlar tarafından tanzim ve imza olundu. 29.1.1976 Saat 18.00.

Cemal Birincioğlu
Zabıt Kâtibi

Ömer Ülgen
Zabıt Kâtibi

Türkan Şahinler
Büro Memuru

Ülküme Güner
Zabıt Kâtibi

Türkân Ülgen
Zabıt Kâtibi

Aşkı Demir
Mübaşir

Ahmet Kumaş
Zabıt Kâtibi

Hasan Baysal
Zabıt Kâtibi

Kemal Çolak
Odacı

Zeki Aslan
Odacı

Not : Bu sözleri salonda bulunan 20-30 kişi kadar sivil halk da dinlemiştir.

Türkiye Baroları ve Baromuz, Hukukun üstünlüğü ile sosyal kamu ve hukuk düzenini, halkın mutluluğunu, ve kaynağını anayasa ve yasalarımızda bulan toplum yapısının gerçekleşmesi için yerinde ve zamanında gerekli uyarılarda bulunmayı görebilmektedir. İçinde bulunduğumuz ortamda bu anlayışın sınırsız sarılmanın, yasaları tarafsız uygulamanın toplum huzurunu kaçırarak olayları önleyeceği inancın-

da olan Baromuz, Trabzon'daki K.T.Ü. öğrencilerinin 28.1.1976 gününde düzenledikleri gösteri yürüyüşü ve bunu izleyen olayların hukuk devleti ilkeleri açısından değerlendirilmesini yapmış ve şu gerçeklerin kamu oyuna açıklanmasına karar vermiştir.

Öğrencilerin gösteri yürüyüşü yasaya aykırıdır, ancak bu olayda zabitanın davranışı polis görev ve yetkilerinin aşmıştır.

Gerçekte belli hedefler için örgütlenmiş olan gençlik guruplarının siyasal iktidarın basiretsiz tutumunda etkisiyle yasa dışı yollara sürüklendikleri, ard arda işlenen siyasal cinayetler ve yüksek okullarda yaygınlaşan kargaşanın güncelliğini koruduğu bilinmektedir.

Bu ortamda, bir kısım olayları protesto niyetiyle 28.1.1976 günü sabah Taksim alanına izinsiz bir gösteri yürüyüşü düzenledikleri anlaşılan K.T.Ü. öğrencilerinin dağılmalarından sonra yürüyüşün elebaşılarını yakalamak için görevli polislerin emir aldıkları, ancak, emrin gereğini yerine getirirken olayla ilgilerine bakılmaksızın kız ve erkek öğrencileri şehir halkının gözleri önünde cop ve yumrukla dövdükleri görülmüştür.

Polisin bu davranışının, gençlerin yasaya aykırı kast ve yürüyüşleri kadar yasalarımıza aykırı bulunduğunu söylemeye gerek yoktur. Toplum olaylarında zabitanın izliyeceği yol, herkese eşit işlem görev anlayışı ve bilincine sahip olmaktadır. Kız öğrencilerin, zabitanın halk üzerindeki saygınlığını kaybettirecek hareketlerle yakalanmaya çalışılması, anormal hareketlere maruz tutulması yalnız bir tutumdur. Bu tür olaylarda zabitanın soğuk kanlı olması gerektiği, ölümlü sonuçlanan pek çok olayın varlığıyla isbatlanmıştır.

Üstelik siyasal düşünceleri ne olursa olsun zabitanın gözetimi ve denetimi altına geçen sanıklara ne gibi işlem yapılacağı yasalarımızda açıkça belirtildiği halde bu yürüyüş sanığı olarak göz altına alınan öğrencilerin dövdükleri rapor ve şikâyetleri için verdikleri dilekçelerin görevliler tarafından kabul edilmediği ileri sürülmektedir. Bu konularda yetkililerin görevlileri uyarmaları zorunludur. Tekrarının önlenmesi bakımından bunu hatırlatmayı görev biliyoruz.

Bir kısım polis memurlarının mahkemeye saygısızlıkları hoş görülemez.

Bütün bunlardan sonra göz altına alınan sanıkların mahkemeye sevkedildikleri 29.1.1976 günü akşam üzeri Trabzon Adliyesinde bir kısım polis memurlarının adaletle bazı siyasal eylem guruplarının görüşleriyle bütünleşerek mahkeme hakiminin ve adliyenin kişiliğine yönettikleri hakaret, olan biteni gölgede bırakmıştır.

Mevcut siyasal iktidarın düzen ve siyaset anlayışının etkisinde kaldığı anlaşılan bu memurların, tarafsızlığı ve saygınlığı herkesçe paylaşılan ve yasaların güvencesi altında görev yapan mahkeme hakimine açıkça sövmeleri onu suçlamaları, Türk Adliyesini töhmet altında göstermeleri ülkemizde ve şehrimizde polis metodlarının çok tehlikeli bir noktaya getirildiğini göstermektedir.

Bu olay adliyenin bağımsızlığına ağır bir tecavüzdür. Yargıçların tarafsızlığına indirilmiş ağır bir darbedir. Zabitanın siyasal görüş ayrılıkları seviyesinde görev yapmaya zorlanmasının sonucudur. Yasa dışı eylemi, kamu adına kovuşturan Cumhuriyet Savcısının yanında mahkemeye direnen ve usule aykırı olarak bir kısım taleplerinin dikkate alınmamasına sinirlenen polis memurlarının bu hareketleri dikkatli bir incelemeye tabi tutulmalı ve toplum olayları karşısında zabitanın ve adliyenin yeri açıkça belirlenmelidir.

Bu olayı adliyenin bağımsızlığına indirilmiş bir darbe olarak niteliyor, tüm sorumluluk ve görevliler nezdinde protesto ediyoruz.

Trabzon Barosu Yönetim Kurulu

Ankara : 4.2.1976

Sayı : 286, 285, 283

Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Yüksek Hakimler Kuruluna Gönderildi.

29.1.1976 günü Trabzon Adliyesinde görülmekte olan bir dava sırasında bazı zabita memurlarının Hâkime hakaret etmiş oldukları ve bunun tüm Adalet camiasında tepkiler uyandırdığı Trabzon Baromuzca bildirilmiş ve gerekli girişimlerde bulunulması istenmiştir.

Muhterem Bakanlığınızca da gerekli soruşturmanın yapılacağı kuşkusuzdur. Görülmekte olan davanın özellikleri ne olursa olsun, Avukatlar, Savcılar, Zabita Memurları ve bütün görevliler Hâkime karşı belli ölçüler içinde kalmak zorundadırlar.

«Zabıtaca Hâkime hakaret edilmesi» memleketimizde şimdiye kadar rastlanmamış bir olaydır. Durumun arzettiği vahametın takdir buyurulacağı inancımızı teyiden arz eder, saygılarımızı sunarız.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Ankara : 1.3.1976

Avukat Faruk Erem

Türkiye Barolar Birliği Başkanı

A n k a r a

İlgi : 4.2.1976 gün ve 285 sayılı yazınız.

Trabzon İli Adliyesinde 29.1.1976 tarihinde vukuu bulan olaydan dolayı Başkomiser Hasan Durmazel ile Polis Memuru Hasan Hüseyin Işık, 30.1.1976 tarihinde tevkif ve 3.2.1976 tarihinde de tahliye edilmiş olup, adı geçenler idari tedbir olarak başka il Emniyet Kadrolarına aktarılmıştır.

Bilginizi rica ederim.

Sabri Yaşayan
Müsteşar Muavini
İçişleri Bakanı Y.

Ankara : 8.3.1976
Sayı : 489

Baro Başkanlığı
T r a b z o n

İlgi : 4.2.1976 Tarih ve 284 sayılı yazımız.

29.1.1976 Günü Trabzon Adliyesinde görülmekte olan bir dava sırasında bazı zabıta memurlarının Hâkime hakaretiyle ilgili yazınız İçişleri, Adalet Bakanlığı ile Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına durumun arzettiği vahamet açısından arz edilmişti.

Bunun üzerine İçişleri Bakanlığından alınan 1.3.1976 tarih ve 055085 sayılı yazı örneği ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi ve keyfiyetin Trabzon Adliye Camiasına bildirilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-15

Danıştay Kararları — Baroların Genel Kurullarında teşekkül eden Başkanlık Divanı kararlarına karşı Birlik Yönetim Kuruluna İtirazda bulunulması mümkün değildir.

T. C.
DANIŞTAY
Sekizinci Daire
Esas No : 1975/359
Karar No : 1975/2919

Davacı : Avukat H. Ü.
Davalılar : 1. Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı,
Kızılay Karanfil Sok. No : 5,
Ankara
Vekili : Av. Rahmi Magat, Aynı
adreste.

2. Adana Barosu Başkanlığı.

Davanın Özeti : Adana Barosuna kayıtlı avukat olan davacının, baro başkanlığı seçimi sırasında başkanlığa aday gösterilmesi yolundaki talebinin Başkanlık Divanı tarafından reddine ilişkin 7.2.1974 günlü kararın ve bu karara vaki itirazın reddi yolundaki Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 25.1.1975 gün ve 15/15 sayılı kararının iptali ile 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 96 ncı maddesinin Anayasaya aykırılığı İddiasıyla İptali için Anayasa Mahkemesine gönderilmesi isteğidir.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının Savunması Özeti : Husumetin, yanlış tevcih edildiği, Birliğin Baro Genel Kurulu seçimlerine dair itirazları inceleme yetkisinin olmadığı, davacı iddialarının yerinde bulunmadığı öne sürülerek davanın reddi savunulmuştur.

Adana Barosu Başkanlığının Savunması Özeti : Dava konusu kararın kanuna uygun olduğu, Avukatlık Kanununun

96 ncı maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığı, davacının iddialarının yersiz bulunduğu öne sürülerek davanın reddi savunulmuştur.

Raportör Feridun Tokalp'in Düşüncesi : Dava konusu kararlarda 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine aykırılık olmadığından ve anılan kanunun 96 ncı maddesinin Anayasa'ya aykırılık İddiasının ise ciddi bulunmadığından dayanaksız davanın reddi gerekir.

Kanunsözcüsü Muzaffer Arıer'in Düşüncesi : Davacının 1136 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin ikinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğuna ilişkin İddiası varid görülmemiştir.

Sözü edilen hüküm karşısında, avukatlıkta en az 15 yıl kıdemi bulunmayan davacının, Adana Barosu Genel Kurulunca teşkil edilen Başkanlık Divanı tarafından baro başkanlığı talebinin reddedilmesi işleminde kanuna aykırılık bulunmadığı gibi kanımızca 1136 sayılı kanunun 121 inci maddesinin 10. bendi Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca baro yönetim kurullarının kararlarına yapılan İtirazların incelenip karara bağlanmasını öngördüğünden, bu nitelikte olmayan baro genel kurulu başkanlık divanının kararına karşı yapılan İtiraz üzerine Birlik Yönetim Kurulunca İtirazın incelenmesine ve bir karar itirazına imkan olmadığına karar verilmiş olmasında da isabetsizlik bulunmamaktadır.

Davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği düşünüldü :

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'nın husumet def'li yerinde görülmemiştir.

Adana Barosuna kayıtlı avukat olan davacının, baro genel kurulunda yapılan baro başkanlığı seçimi sırasında başkanlığa aday olduğu, ancak 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 96 ncı maddesinde belirtilen kıdem şartını haiz bulunmaması nedeniyle adaylığının kabul edilmediği, bu kararın ve buna karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Barolar Birliği kararının iptali ile anılan madde hükmünün Anayasaya aykırılığından bahisle iptali için Anayasa Mahkemesine intikal ettirilmesi istemiyle davanın açıldığı dosyadaki belgelerin incelenmesinden anlaşılmaktadır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 96 ncı maddesi, Baro Başkanının lehada yazılı ve avukatlıkta en az onbeş yıl kıdemli olan avukatlar arasından gizli oyla seçileceğini, üye sayısı elliden az olan barolarda kıdem şartının aranmayacağını hükme bağlamıştır.

Yasa Koyucunun; Baro Başkanlığı için avukatlıkta kıdem şartını aramasında, görevin arzettiği önemi, keza bu şartın üye sayısı elliden az olan barolarda aranmamasında ise fiili İmkânsızlık nedenini amaçlamış bulunması karşısında davacının Anayasa'ya aykırılık İddiası yerinde görülmemiştir.

Diğer taraftan davacı avukatın sözü edilen madde hükmünde öngörülen meslekte onbeş yıllık kıdem şartını taşımadığı ve kayıtlı olduğu baronun üye sayısının elliden fazla olduğu çekilmesiz bulunduğundan Başkanlığa aday-

İlginin kabul edilmemesine ilişkin dava konusu kararda yasa hükmüne aykırılık yoktur.

Başkanlık divanı tarafından verilen karara karşı yapılan itirazın Baro Genel Kurul kararına karşı Birlik nezdinde itiraz ve Birlik Yönetim Kurulunun bunları inceleme yetkisi hakkında bir hüküm bulunmadığından itirazın incelenemeyeceği ve karar ittihazına imkân olmadığı gerekçeyle reddine ilişkin Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu kararının iptali istemine gelince; 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, Baro Yönetim ve Disiplin Kurulları tarafından verilen kararlara karşı Türkiye Barolar Birliğine itiraz edilebileceğini, söz konusu kararları düzenleyen ilgili maddelerinde hükme bağlamıştır. Anılan yasada, baroların diğer organlarının bu arada anlaşmazlık konusu yapılan Baro Başkanlık Divanı kararlarına karşı Türkiye Barolar Birliğine itiraz olunabileceği yolunda bir hüküm yoktur. Şu halde adı geçen Yasanın, «Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun Görevlerini» belirten 121 inci maddesinin 10 uncu bendinin, «... baroların kararlarına karşı yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak» hükmünde yer alan «baroların kararları»nı, baroların Yönetim ve Disiplin Kurullarınca verilen ve Türkiye Barolar Birliğinde itirazi öngörülen kararlar olarak kabul etmek zorunludur. Bu nedenle Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun dava konusu kararının isabetsizliğinden söz edilemez.

Açıklanan sebeplerle davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, istek bulunmadığından avukatlık ücretine hükmolunmamasına 19.11.1975 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
İbrahim Koloğlu	Enver Sevgen	Bülent Olçay
Üye	Üye	
Mahmut Polat	Metin Güven	

1976/36-16

Danıştay Kararları — Staj bitim belgesi alabilmek için staj listesinden adının silinmemiş olması gerekir. 1803 sayılı Af Kanununun 14 ncu maddesinden yararlanabilmek için engel bakı bulunmamak icabeder.

T. C.

DANIŞTAY

Sekizinci Daire

Esas No : 1975/1076

Karar No : 1976/414

Davacı : B. Ç.
 Davalı : 1. Adalet Bakanlığı.
 2. Türkiye Barolar Birliği - Karanfil Sokak No : 5 Kızılay/Ankara
 Vekili : Av. Rahmi Mağat, Ankara Barosu Avukatlarından.

Davanın Özeti : Davacının 1803 sayılı Af Kanununun 14 üncü maddesinin (B) bendi hükmüne göre staj bitim belgesi verilmesi için yaptığı başvurmanın reddine dair Ankara Barosu Yönetim Kurulu kararına vaki itirazını reddeden Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu kararının Adalet Bakanlığınca onanmasına ilişkin 4.10.1974 günlü ve 29308 sayılı kararı iptali istenmektedir.

Adalet Bakanlığının Savunması Özeti : 1803 sayılı Af Kanununun 14 üncü maddesinde staj süresini fiilen bitirmiş olanlara staj bitim belgesi verileceğine ilişkin bir hüküm mevcut olmadığı, 1136 sayılı Kanunun 25 inci maddesine göre Avukatlık stajının, staj bitim belgesi verilene kadar devam ettiği, bu belgeyi almak için başvuran davacının ise halen stajyerlikle bağdaşması mümkün olmayan bir görevde bulunduğu bildirilerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Türkiye Barolar Birliği Savunması Özeti : Avukatlık stajının sona erdiğini belirten staj bitim belgesinin, staj listesinde yazılı olmayanlara verilmesine olanak bulunmadığı, Af Kanununun 14 üncü maddesinin (B) bendi hükmünden yararlanabilmek için engel bir halin bulunmaması gerektiği, oysa davacının bitim belgesinin verilmesini istediği tarihte stajyerlikle bağdaşması mümkün olmayan bir görevde çalışmakta bulunduğu öne sürülerek davanın reddi savunulmuştur.

Raportör Alp Yüksel Fırat'ın Düşüncesi : 1803 sayılı Af Kanununun 14 üncü maddesinin (B) bendi, engel hali bulunmayanları kapsamına aldığına ve davacının, stajyerlikte bağdaşması mümkün olmayan bir görevde çalışmakta bulunduğu tartışmasız olduğuna göre staj listesinde yazılı bulunmayan davacıya staj bitim belgesi verilmemesine isabetsizlik yoktur. Davanın reddi gerekir.

Kanunsözcüsü Ermen Bayraktar'ın Düşüncesi : 1803 sayılı Af Kanununun 14 üncü maddesine göre istediği staj bitim belgesinin verilemeyeceğine ilişkin Adalet Bakanlığı kararı dava konusu edilmektedir.

1803 sayılı Af Kanununun 14 üncü maddesinde, stajla bağdaşması mümkün olmayan bir görev veya işte bulunma sebebiyle geçersiz sayılan stajların geçerli sayılacağı kabul edilmiş ise de, sözü geçen hüküm ilgililere kendiliğinden staj bitim belgesi verilmesine olanak sağlayacak şekilde yorumlamak mümkün görülmediğinden, staj bitim belgesi verilmesi konusunda Avukatlık kanununda aranacak şartların bu halde de göz önünde bulundurulması icabeder.

Avukatlık stajını bitirmiş olmasına rağmen stajla bağdaşmayan bir görevde bulunması sebebiyle stajı geçersiz sayılan ve müracaat tarihinde de aynı göreve devam etmek suretiyle stajyerlik şartlarını haiz olmadığı anlaşılan davacıya staj bitim belgesi verilmemesi yolundaki kararda mevzuata aykırılık görülmediğinden davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA Hüküm veren Danıştay Seki-

ci Dairesince işin gereği düşünüldü :

Ankara Barosu staj listesine yazılarak 4.12.1969 ilâ 4.12.1970 tarihleri arasında bir yıllık stajını tamamlayan davacının, 27.12.1970 tarihinden itibaren Danıştay'da görev ve başladığının anlaşılması üzerine staj bitim belgesi verilmeden önce staj listesinden adının silindiği, 1803 sayılı Af Kanununun yürürlüğe girmesi üzerine bu Kanunun 14 üncü maddesinin (B) bendi hükmüne dayanarak staj bitim belgesi verilmesi için yaptığı başvurmanın, Ankara Barosu Yönetim Kurulu kararıyla reddedildiği, bu karara vaki itirazın reddine dair Türkiye Barolar Birliği kararının Adalet Bakanlığınca onanmasına karar verildiği, davanın da, Af Kanununun geçersiz stajları geçerli duruma getirdiği, bir yıllık staj başarı ile tamamlanıp mülâkatta da başarı kazanıldığına göre staj bitim belgesi verilmemesi için bir neden bulunmadığı, staj listesine yazılmak için bir istek mevcut olmadığından Af Kanununun 14 üncü maddesinin (B) bendinde ifade edilen «Başkaca engelleri» bulunup bulunmadığının incelenmesine gerek olmadığı öne sürülerek bu işlemin iptali dileğiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

1803 sayılı Af Kanununun 14 üncü maddesinin (A) bendinde, yapmış oldukları stajın geçerli olmamasından dolayı adları Baro Levhasından silinmiş bulunanlarla staj bitim belgesi almış oldukları halde aynı nedenle Baro levhasına yazılmamış olanların başvurmaları halinde, başka engelleri bulunmadığı takdirde Baro levhasına yazılacakları belirtilmiş, (B) bendinde de 7 Şubat 1974 tarihinden önce adları staj listesinden silinmiş olanların, başka engelleri bulunmadığı takdirde üç ay içinde başvurmaları halinde yeniden staj listesine yazılacakları ve silme kararından önce yaptıkları staj geçerli sayılarak kaldıkları yerden ilk yazılma tarihinde tabi oldukları staj hükümlerine göre stajlarına devam edecekleri hükme bağlanmıştır.

Gerek (A) ve gerek davacının durumuna uyan (B) bendinde açıkça belirtildiği üzere madde hükmünden yararlanma olanağı, engel bir halin bulunmaması koşuluna bağlı kılınmıştır. Davacının ise başvurma ve karar tarihinde Danıştay İkinci Daire Yardımcılığı görevinde bulunduğu tartışmasız olduğuna göre, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen ve Af Kanununun söz konusu hükmünden yararlanmayı önleyen engel halin mevcudiyeti açıktır.

1803 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (A) bendinde Baro Levhasına, (B) bendinde de staj listesine yazılmak isteyenler için engel halin bulunmaması koşulunun öngörülmüş olması, Kanun koyucunun sadece mesleke dönmek isteyenlere olanak sağlama amacını gütmüş bulunduğunu göstermektedir. Bu olanaktan yararlanma dışında bir nedenle de madde hükmünün uygulanabileceğini düşünmek, Kanunkoyucunun belirtilen amacına uygun düşmez. Söz konusu 14 üncü madde ile Baro levhasına ve staj listesine yazılmak isteyenlerin geçerli olmayan stajları geçerli hale getirilmiş, yazılma isteminde bulunmayanlar için başka amaçlara hizmet edecek bir olanak sağlanamamıştır. Bu itibarla Af Kanunu hükmünün uygulanmasına engel halini

devam ettiren ve bu bakımdan, staj listesine yazılma amacını taşımadığı anlaşılan davacıya, adı geçen Kanuna göre staj bitim belgesi verilmemesinde isabetsizlik yoktur.

Öte yandan, konunun Avukatlık Kanunu hükümleri açısından ele alınması halinde de aynı sonuca ulaşmanın kaçınılmaz olduğu görülecektir. Gerçekten adı geçen Kanunun 25 inci maddesinde, «Baro Yönetim Kurulu, staj hakkındaki kesin rapor üzerine, staj bitim belgesinin verilmesine veya staj süresinin altı ay uzatılmasına karar verir» denilmektedir. Madde hükmünün, aksine yoruma yer vermeyecek açık ifadesi karşısında, stajın belirli süre geçtikten sonra değil, staj bitim belgesi verilmesiyle sona erdiğinde kuşku bulunmadığına ve bu itibarla belirli süreyi tamamlamış ve diğer koşulları da yerine getirmiş olmakla birlikte staj listesinde yazılı olmayanlara bitim belgesi verilmesi düşünülemeyeceğine göre davacı hakkında uygulanan işlemde 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 25 inci maddesine de bir aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına 650,— lira Avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalılardan Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına verilmesine 5.2.1976 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
İbrahim Koloğlu

Üye
H. Basri Kurdoğlu

Üye
Bülent Olçay

Üye
Mahmut Polat

Üye
Metin Güven

1976/36-17

Kesenek Borçlarıyla İlgili Birlik Genelgeleri.

Ankara : 17.2.1976
Genelge No. : 9/354

Baro Başkanlığı

Hesaplarımızı kontrol eden denetçilerimiz, Baroların birikmiş bulunan kesenek borçlarının gün geçtikçe çoaldığına değinmekte ve bunların tahsil edilmelerini raporlarında belirtmektedirler.

Birliğimiz faaliyetlerinin istenilen nitelikte ifasının her sene hazırlanan ve Genel Kurulca kabul edilen Bütçe gelirlerinin fiilen gerçekleşmesine bağlı olduğu bir gerçektir.

IX. Genel Kurulda kıymetli oylarınızla görevlendirdiğiniz bizler vazifelerimizi sizlerin kabul ettiği esaslar dahilinde yapma gayreti içindeyiz.

Birliğimiz muhasebesinde tutulmakta olan Birlik Kesenek Borcunuza ait hesap ekstresi aşağıda gösterilmiştir. Buna göre halen Baronuzun lira borcu olduğu görülmektedir.

Baronuzun geçmiş yıllara ve cari yıla ait olan ve muacceliyet kazanan borcunuzun ödenmesi için ne gibi tedbir alındığının bilinmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Cari yıl borçlarının geciktirilmeden aynı yıl içinde tak-sitler halinde gönderilmesini, geçmiş sene borçlarının da ne şekilde ödenmesi düşünüüyorsa bildirilmesini rica ederiz.

Saygılarımızla.
Sayman Başkan

Ankara : 18.3.1976
Genelge No. : 18/594

Baro Başkanlığı
.....

İlgi : 17.2.1976 tarih ve 9/354 sayılı genelgemiz.

1976 yılı Birlik keseneği 31.12.1975 tarihinde Baronuza kayıtlı olduğunuzu bildirdiğiniz avukat adedine göre aylık 10,— TL. sı üzerinden hesaplanmış ve Birliğin gelir bütçesi bu esasa göre düzenlenmiştir.

Buna göre 1976 yılında ödenmesi gereken kesenek borcunuz 17.2.1976 tarih ve 9/354 sayılı genelgemizde de belirtildiği üzere liradır.

Hesaplarımızı inceleyen denetçilerimiz genelgelerimizle tebliğ edilmiş olmakla beraber, vâdesi geçmiş kesenek borçlarının tahsil olunmamış bulunmasına daima dikkati çekmektedirler.

Birlik görevlerinin normal düzeyde yerine getirilebilmesi, malî olanaklarının işlerliğine bağlıdır. Baroların ödemekle yükümlü oldukları kesenekleri cari yıl içinde ödemelerindeki zorunluk aşıkârdır. Hal böyle iken, az da olsa Birliğin kuruluş yılı olan 1969 yılından beri borçlu bulunan Baroların mevcut olması, gerçekten üzüntü yaratan bir durumdur.

İlgide tarih ve numarası yazılı Genelgemizle kesenek borçlarının müfredatı da gösterilmek suretiyle tesviyesi hakkında ne düşünüldüğü sorulmuş olmasına rağmen bu hususta herhangi bir cevap dahi alınmamıştır.

Borçlarda vâki birikimin ödeme olanaklarını zamanla daha da müşkül duruma sokacağı malûm olan bir keyfiyettir. Bu nedenle, vâdesi geçmiş borçların mutlaka belli bir sürede tesviye edilmek üzere ödeme plânına bağlanması tek çıkar yol olarak kabul edilmelidir.

Birliğimiz, bu konuda üzerine düşen uyarma görevini hassasiyetle yerine getirmektedir. Bundan böyle de getirecektir.

Önemli problemimize teşkil eden bu sorunun en kısa sürede halli ümidini yine de muhafaza etmekteyiz.

Yukarıda açıklanan nedenlerle:

a — Baronuzun kesenek borcunun Kızılay Ziraat Bankası nezdindeki 630/493 sayılı cari hesabımıza,

b — Ölüm yardımı fonu 1. taksidi olan liranın da Kızılay Ziraat Bankası 630/1056 sayılı cari hesabımıza,

Yatırılmasını ve durumun bir yazıyla Birliğimize bildirilmesini önemle rica ederiz.

Saygılarımızla.
Sayman Başkan

1976/36-18

Avukatlar Listesinin En Kısa Zamanda Gönderilmesi Hakkındaki Birlik Genelgesi.

Ankara : 23.2.1976
Genelge No. : 10/408

Baro Başkanlığı
.....

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 75. maddesi hükmü uyarınca düzenlenmesi gereken Avukatlar listesinin Birliğimize gönderilmediği saptanmış bulunmaktadır.

İki ayda bir yayınlanan Bülten'in Barolara kayıtlı Avukat adedince basılmış olmasına rağmen sırf yukarıda işaret olunan Avukatlar listesinin her yıl düzenlendiğçe Birliğe gönderilmemiş olması nedeni ile Avukatların eline geçmemekte olduğu elde kalan nüshalardan ve postadan vaki iadelerden anlaşılmaktadır.

Meslektaşlarımızın şikâyetlerine yol açan bu durum süratle düzeltilebilmesi ve büyük bir masrafla basılan Bültenin adres değiştiren meslektaşlarımıza da ulaştırılması için Yasanın 75. maddesinde öngörülen Avukatlar listesinin her yılın Ocak ayı içinde Birliğimize intikal ettirilmesindeki zorunluk aşîkârdır.

Bu nedenle 1975 yılı itibariyle düzenlenmiş bulunması icâbeden ve kayıtlı Avukatların en son büro ve konut adreslerini muhtevi bulunan listenin en geç Mart ayı sonuna kadar Birliğimize gönderilmesi ve yıl içindeki adres değişikliklerinin de keza sür'atle bildirilmesi önemle rica olunur.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-19

Avukatlık Sicil Cüzdanları Hakkındaki Birlik Genelgesi.

Ankara : 24.2.1976
Genelge No. : 11/413

Konu : Sicil cüz. hak.

Baro Başkanlığı

Barolarımızın ihtiyacı olan Avukatlık Sicil Cüzdanları Birliğimizce, bir adedi 2,50 krş'tan olmak üzere Beşbin adet bastırılmış bulunmaktadır.

Yönetim Kurulumuzca maliyet bedelleri üzerinden Barolara gönderilmesi kararlaştırılan cüzdanlardan sipariş edilecek miktara ait bedelin T. C. Ziraat Bankası Kızılay Şubesindeki 630/493 sayılı cari hesabımıza havalesini rica ederiz.

Saygılarımızla.
Sayman Başkan

1976/36-20

Dışişleri Bakanlığının Avukatlar Listesi İsteğini Kapsayan Yazıyla İlgili Birlik Genelgesi.

Ankara : 1.3.1976
Genelge No. : 14/439

ÇOK ACELE

Baro Başkanlığı

İlgi : 23.2.1976 Tarih ve 10/408 sayılı Genelgemiz.
Dışişleri Bakanlığından alınan 25.2.1976 tarih ve 1197 sayılı yazı aynen aşağıya nakledilmiştir.

İlgide tarih ve sayısı gösterilen genelgemizle istenilen listeden (birisi Dışişleri Bakanlığına verilmek üzere) iki adet çok acele gönderilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliğine
Karanfil Sokak - Ankara

Merkezi Vaşington'da bulunan Hukuk Yoluyla Dünya Barış merkezinden alınan bir yazıda 1976 yılı Dünya Hukuk Rehberinde yer almak üzere Türkiye'deki hukukçuların ve barolar mensuplarının listesinin bildirilmesi istenmektedir.

Konuya ilişkin bilginin anılan örgüte iletilmek üzere Bakanlığımıza bildirilmesini rica ederim.

DIŞİŞLERİ BAKANI Y.
Yüksel Söylemez
Milletlerarası Kuruluşlar
Dairesi Reis Vekili

1976/36-21

Ölüm Yardımı Kesenekleriyle İlgili Birlik Genelgesi.

Ankara : 11.3.1976
Genelge No. : 15/525

Baro Başkanlığı

Baronuz Ölüm Yardımı Keseneklerinin acil ihtiyaç sebebiyle T. C. Ziraat Bankası Kızılay Şubesi 630/1056 hesabımıza acele ve tel ile gönderilmesini sonuçtan bilgi verilmesini önemle rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-22

Sosyal Sigortalar Kurumuna Bildirilmek Üzere Fransızca, İngilizce ve Almanca Bilen Avukat Listelerinin Gönderilmesi Hakkındaki Birlik Genelgesi.Ankara : 15.3.1976
Genelge No. : 16/557Baro Başkanlığı
.....

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünden alınan 20.2.1976 gün ve XXI-0221-7/114003 sayılı yazıda;

Memleketimiz ile işçilerimizin çalıştıkları yabancı ülkeler arasında akdedilen Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri ve âkit tarafların birbirlerine yapmayı vaat ettikleri yardım çerçevesinde; Yabancı Sigorta Kurumlarının gerektiğinde Türkiye'de yapacakları kazaî girişimlerde kendilerine başvurulmak üzere yabancı dil bilen avukatların isimlerinin bildirilmesi istenilmektedir.

Bu nedenle Baronuzda kayıtlı avukatlardan mesleğini icra edecek derecede Fransızca, İngilizce ve Almanca bilenlerin bir listesinin düzenlenerek, Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmek üzere Birliğimize gönderilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-23

İstanbul Üniversitesinin Düzenlediği «Temsil ve Vekâlet» Konulu Sempozyum İle İlgili Birlik Genelgesi.Ankara : 15.3.1976
Genelge No. : 17/558Baro Başkanlığı
.....

İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü tarafından «Temsil ve Vekâlet» konusunda bir sempozyum düzenlenmiş bulunmaktadır.

«Temsil ve Vekâlet» konusunun; Medeni Hukuk, Ticaret Hukuku, Medeni Usul Hukuku ve Ceza Usul Hukuku açılarından inceleme ve araştırmalara açık tutulan sempozyuma «tebliğ» vermek sureti ile katılmak isteyen meslektaşlarımızın İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsüne başvurması gerekmektedir.

14. 15 ve 16 Haziran 1976 tarihleri arasında yapılacak sempozyumun Baronuz mensuplarına duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-24

Resmi Kılık (Cübbe) Siparişleriyle İlgili Birlik Genelgesi.Ankara : 18.3.1976
Genelge No. : 19/595

Konu : Resmi Kılık siparişi hk.

Baro Başkanlığı
.....

VII nci Genel Kurul'da verilen karar uyarınca, Avukatların resmi kılıkları olan Cübbelerden henüz temin etmemiş bulunan meslektaşlarımız ile yeni mesleğe intisap edecekleri düşünerek gerekli çalışmalar yapılmış ve cübbe dikim işleri tamamlanmıştır.

Ambarımızda bulunan cübbe tipleri aşağıda gösterilmiştir.

A tipi 1.60 cm ye kadar olanlar için,

B » 1.60-1.70 » » »

C » 1.70-180 » » »

D » 1.80 den uzun » »

Cübbeler 300,— TL. mukabilinde satılmaktadır, Baronuzun eski mensupları ile Stajyerlerin ihtiyaçları için topluca siparişte bulunulmasını, satıldıktan sonra bedellerinin Birliğimizin T. C. Ziraat Bankası Kızılay Şubesindeki 630/493 sayılı cari hesabımıza havalesini rica ederiz.

Saygılarımla.
Sayman Başkan

Not : Fazla kilolu Meslektaşların boyuna isabet eden tipin bir üstünü sipariş etmeleri uygun olur.

1976/36-25

İzmirde Toplanacak Olağanüstü Genel Kurul İle İlgili Genelge.Ankara : 29.3.1976
Genelge No. : 20/643Baro Başkanlığı
.....

IX. Genel Kurul'da alınan karar gereğince Birliğimizin Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı 30 Nisan, Cuma, 1 Mayıs Cumartesi ve 2 Mayıs, Pazar günleri yapılacaktır. Toplantı yeri İzmir, Konak, Mithatpaşa Bulvarı Orduevi karşısında Atatürk Kütüphanesidir.

Toplantı gündemi Avukatlık Yasasının 114. maddesi uyarınca Baronuz Genel Kurul üyelerine duyurulmak üzere ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ek : 1 Gündem.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ İZMİR OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL GÜNDEMİ

Tarihi : 30 Nisan 1-2 Mayıs 1976

Yeri : Atatürk Kütüphanesi,
Konak - İzmir

Toplantı Saati : 10.00

1. Yoklama
2. Birlik Başkanının toplantıyı açışı.
3. Bir Başkan, bir Başkan vekili ve iki üyeden kurulu Genel Kurul Başkanlık Divanı seçimi.
4. Saygı duruşu.
5. İzmir Barosu Başkanının konuşması.
6. Avukatlık Yasası değişiklikleri hakkındaki önerilerin ve bilgilerin derlenmesine ilişkin Yönetim Kurulu Raporunun okunması.
7. Avukatlık Yasasında yapılması gerekli değişikliklerin üzerinde görüşme açılması ve karara bağlanması.

8. Adli hizmetlerin daha iyi bir şekilde görülmesi konusunda genel bir görüşme açılması hakkında İzmir Barosunun önerisinin görüşülmesi.

9. Türkiye Barolar Birliği Ölüm Yardımı'nın yaşlılık nedenleri ile işden ayrılma halini kapsayacak şekilde değiştirilmesinin görüşülmesi ve bir karara varılması için İzmir Barosu teklifinin görüşülmesi.

10. 1975 yılı içinde vefat eden Avukatlara 1976 yılı içinde vefat edenlere yapılacak yardımın % 50'si oranında yardım yapılması ve bu yardımın kaynağının sağlanması amacı ile bir defaya mahsus olmak üzere 10,— TL. giriş aidatı alınması hakkında Ölüm Yardımı Esasları'na geçici bir madde eklenmesi yolunda Kütahya Barosu teklifinin görüşülmesi.

11. Dilekler.

12. Kapanış.

1976/36-26

Avukatlık Stajı — Noter Dairelerinde Çalışmanın Stajla Bağdaşmıyacağı.

Ankara : 13.1.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Halen avukatlık stajı yapmaktayım. Staj süresi içerisinde, staja engel olmayacak biçimde, günde birkaç saat noter dairesinde çalışmak istiyorum.

Avukatlık Kanunu madde 12, (d) fıkrasında «Hakemlik, tasfiye memurluğu, yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği görev veya hizmet» avukatlıkla birleşebilen işlerden sayılmaktadır.

Noter dairesince verilecek görev veya hizmetin, Avukatlık Kanunu madde 12 de sayılan «Adli bir dairenin verdiği görev veya hizmet» olarak kabul edilip edilmediği hakkında tereddütüm vardır.

Bu konunun açıklığı kavuşturularak, tarafıma bildirilmesini saygılarımla arz ederim.

Oğuz Tekin
Stajyer Avukat

Ankara : 27.2.1976
Sayı : 201

Sayın Oğuz Tekin
A n k a r a

Noter Daireleri 1136 sayılı Yasanın 12. maddesinde açıklanan Yargı Mercilerinden olmadığı gibi adli bir daire olarak da kabul edilemeyeceğinden Noter Dairesinde çalışmanın stajla bağdaşması olanaksız bulunmaktadır.

Bilgi edinmenizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-27

Dava vekillerinin topluluk sigortasına girmeleri ve Usulün 65 nci maddesine göre düzenlenen vekâletnamelerinin kullanılması Hk.

Besni : 22.2.1976

Sayın Faruk Erem
Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Adalet Bakanlığının 6/6/1935 tarih ve (1400) sayılı ruhsatnamesini haiz dava vekiliyim.

1136 sayılı avukatlık kanununda, avukatlara tanınan topluluk sigortasına dahil olma hakkının, biz ruhsatlı dava vekillerine de kabili tatbik olup olmadığına,

Ve ayrıca, Hukuk usulü M. K. nun bazı maddelerini değiştiren 30/1/1973 tarihli ve 711 sayılı kanuna göre sulh hakimleri, mahalle muhtar ve nahiye müdürleri tarafından tasdik kılınacak vekâletnameler, sulh hukuk mahkemelerinde olduğu gibi icra dairelerince de geçerli olup olmadığı hususunda da tereddüt hasil olmuş bulunduğundan, bu hususta da aydınlatıcı malumatın lütfen bildirilmesine müsaadelerinizi arz ve

Kıymetli mesaileri arasında zatiyelerini işgal ve tasdi eylediğimden mütevellit kusuru vakıamın af buyurulmasını rica eder, mütehasasi bulunduğum derin ve sarsılmaz saygılarımı sunarım. Efendim.

Süreyya Başaran
Dava Vekili

Ankara : 5.3.1976
Sayı : 475

Sayın Süreyya Başaran

Dava Vekili
B e s n i

İlgi : 22.2.1976 Tarihli yazınız.

1 — Dava Vekillerinin de Topluluk Sigortasına girmesi mümkün bulunmaktadır. Bunun için Mahkemeler ve İdari Mercilerden alınacak süre belgelerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna verilmesi gerekmektedir. 1136 Sayılı Yasanın geçici 1. maddesi bu hususu açıklamaktadır.

2 — H.U.M.K. 65. maddesine göre düzenlenen vekâletnameler ile ancak Sulh Hâkimliğinden alınan ilâmin icrası mümkün olup, Sulh Mahkemesinin selâhiyeti içinde de olsa diğer icra takiplerinin bu vekâletnameler ile yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Konu Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 22.12.1950 gün ve 73/52 sayılı tamimi ile yukarıda açıklandığı şekilde ilgililere duyurulmuştur.

Bilgi edilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-28

Dava ve İş Takipçileri — S. S. Kurumuna Verilen Süre Belgelerinden Birinin S. S. Kurumunca Tasdik Edilip Geri Verileceği Aksi Halde Süre Belgesinin Verildiği İddia Edilemeyeceği.

Trabzon : 21.1.1976
Sayı : 299

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : A) Baromuzun 8.4.1975 gün ve 106 sayılı yazısı,

B) Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının 15.4. 1975 gün ve 661 sayılı yazıları :

Dava takipçilerinin eski hizmetleri için Avukatlık Yasasının geçici 1. maddesi gereğince düzenlenecek süre belgeleri konusunda baromuz çevresinde çalışan bir kısım dava takipçilerinin başvurmaları üzerine ilgi A) da-

ki yazımızla Başkanlığı başvurulmuş, bu yazıya verilen ilgi B) deki cevapta ise bu durumda olanların Topluluk Sigortasından önce dava takipçiliği yaptıklarını belgelemeleri halinde saydırma işleminin Sosyal Sigortalar Kurumunca kabul edilebileceği bildirilmiştir. Sosyal Sigortalar Kurumu Trabzon Şubesi ile yapılan yazışmadan anlaşıldığına göre Baromuz bölgesinde dava takipçiliği yapan Server Lütfü Miroğlu, Kadem Tosun, Kadem Afyon, Bakı Kandemir, Fazıl Aktay, hakkında gerekli belgenin düzenlenerek Sosyal Sigortalar Kurumu Trabzon Şubesine gönderildiği anlaşılmış bulunmaktadır. Bu hale göre Baromuz bölgesinde görev yapan M. Ali Hoş Nuri Berber, Ali Metinel, Hacipir İskender, Ömer Bulut, İhsan Pervaneli, Ali Kulaksızoğlu, Ahmet Göktaş hakkında bu belgelerin düzenlenmemiş olması nedeniyle bu haktan yararlanmadıkları belli olmaktadır.

Ancak Trabzon Sosyal Sigortalar Kurumu Şubesinin 13.1.1976 gün ve 360/7260827 sayılı yazısında süre belgeleri verildiği bildirilen yukarda adları yazılı dava takipçilerinin dışında kalanlar için ne gibi işlem yapılacağı açıklanmamıştır.

Süre belgesi verilmediği bildirilen dava takipçilerinin Baromuzdaki dosyalarında Topluluk Sigortasından önce 10 yıl içinde aynı işle uğraştıklarına ilişkin her türlü belge ve dokümanlar mevcuttur. Bu nedenle adı geçenler için de süre belgelerinin düzenlenerek Sosyal Sigortalar Kurumuna gönderildiği, ancak her nasılsa bu belgelerin ilgililerin dosyalarına konulmadığı kanısı ağır basmaktadır.

Bu durumda olan dava takiplerinin emeklilik için başvuruları halinde işlemlerin yapılamayacağı dikkate alındığında adı geçenlerin çok büyük maddi ve manevi kayıplara uğrayacaklarına şüphe bulunmamaktadır.

Konuyu yeniden görüşen Yönetim Kurulumuz süre belgesi verilmediği ileri sürülen adı geçen dava takipçilerinin zarara uğramalarını önlemek bakımından her türlü belge ve kayıtların dosyalarında bulunduğunu dikkate alınarak yeniden Başkanlığınıza başvurma ve konunun Sosyal Sigortalar Kurumu yetkilileriyle yapılacak görüşmede :

A — Bu durumda olan dava takipçileri için Barolardaki kayıtların ve soruşturma belgelerinin esas alınmasının mümkün olup olmadığının,

B — Süresi içinde gerekli araştırmalar yapıldığına göre bu araştırmaların sonuçlarına dayanılarak Barolarca

mevcut süre belgelerinin kuruma verilmesi halinde emeklilik işleminin yapılabilmesi ve belirtilen belgelerin geçerli sayılması konularının aydınlığa kavuşturulmasını ve sonucun Baromuzla bildirilmesine emir ve izinlerinizi saygılarımla dilerim.

Av. Fethi Çulha
Baro Başkanı

Ankara : 19.2.1976

Sayı : 383

Baro Başkanlığı
T r a b z o n

İlgi : 21.1.1976 gün ve 299 sayılı yazınız.

Dava takipçilerinin eski hizmetleri için düzenlenecek süre belgelerinin üç nüsha olarak düzenlenip sigortaya verilmesi ve verildiğine dair S.S.K. tarafından bir nüshasının tasdik edilerek iade edilmesi gerektiğinden, tasdikli nüsha iade edilmedikçe süre belgesinin verildiği iddia edilemeyeceği hususunu ilgi yazınız gereğince bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-29

Dava ve İş Takipçileri — Dava Takipçiliği Görevinin 7.7.1977 Tarihinde Sona Ereceği.

Ağlasun : 1.3.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

1136 sayılı kanunun 17 inci maddesi gereğince baro listesine kaydedilerek Ağlasun kaza merkezinde Sulh Hukuk ve Asliye Hukuk davalarında dava takip etmekteyim.

Kazamızda üç avukat ve dava vekili yoktur, 1136 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 1238 sayılı kanunun değişik son fıkrasında 7 Temmuz 1977 tarihinde kendiliğinden yürürlükten kalkar metni bulunmasına göre bu tarihten sonra kazamızda üç avukat ve dava vekilli bu-

lunmadığına göre vekâlet görevime devam edip edemeyeceğim, ve bir müktesep hakkımın bulunup bulunmadığının tarafıma bilgi ve emirlerinizi saygı ile arz ederim.

Arzuhalci Osman Top

Ankara : 15.3.1976

Sayı : 563

Sayın Osman Top

A ğ l a s u n

İlgi : 1.3.1976 tarihli dilekçeniz.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17. maddesinin son fıkrası gereğince 7.7.1977 tarihinden sonra dava takipçiliği görevine devam edilemeyeceğine, Yönetim Kurulumuzun 7.3.1976 gün ve 170/31 sayılı kararı uyarınca bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/36-30

Dava ve İş Takipçileri Disiplin İşlem ve Cezaları Hk.

Adalet Bakanlığı Yüce Katına
Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Cumhuriyet Savcılığı Makamına
L a p s e k i

Ben Çanakkale ilinin Lapseki kazası Eçialan köyünden Azime Mandacıyım.

Biga noterliğinden 4339 sayılı ve 1/8/1970 tarihli umumi vekâletname ile Lapsekide dava takipçisi Hüseyin Tunç'u vekil tayin etmiştim. Ancak Lapseki Asliye Hukuk Mahkemesinde 972/187 esasta kayıtlı davada benim dava konusu yeri Ahmet Gündüzden satın aldığım gayri menkule ait senedi mahkemeye ibraz etmediğinden bana haklı davamı kaybettirdi. Bu yetmiyormuş gibi Temyizde kazanacağım diye benden Ankaraya gitmek için para aldı ve Ankara Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 974/4563 esas sayılı 11/3/1975 tarihinde Salı günü duruşmaya gitmediği

gibi elime Yargıtay 8. Hukuk Dairesinden 21/3/1975 tarih ve 1974/4563 esas 1975/1632 karar sayılı ilâmi davamı kaybettiğime, dair onanmış olarak tebliğ edildi.

Bu olaydan sonra vekil tayin ettiğim Hüseyin Tunça müracaatımda ki eşim yanımda olduğu halde yapılmıştır. Bana sudan cevaplar verdi.

İşimi yapmıyacağımı ve devamı kaybettirdiğini anlayınca hiç olmazsa benden almış olduğu lüzumsuz paralar ve senedi geri istedim vermedi. Bunun için kendisine Lapseki noterliğinden 16/9/1975 tarih ve 1455 sayılı ihtarname keşide ettim. Ve bu ihtarnamede kendisine bir hafta müddet tanıdım. Bu sebeplerden dolayı bu şikâyetimi yapmak zorunda kaldım.

Netice ve talep : Yukarıda arz ettiğim maruzatımı ve resmi belgelerle ispata muktedir olduğumdan hakkında kanuni takibat yapılmasını saygılarımla arz ederim. 25/12/1975

Azime Mandacı
Eçialan Köyünden

Ankara : 7.1.1976

Sayı : 50

Baro Başkanlığı
Ç a n a k k a l e

Lapseki'nin Eçialan Köyünden Azime Mandacı tarafından Birliğimize gönderilen ve Lapseki'de Dava Takipçisi Hüseyin Tunç hakkında şikâyeti kapsayan 25.12.1975 tarihli dilekçe ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin takdirini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Çanakkale : 2.2.1976

Sayı : 28

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 17 Ocak 1976 gün ve 50 sayılı yazınız.

Lapseki'nin Eçialan köyünden Azime Mandacı tarafından şikâyet olunan Lapseki'de dava ve iş takipçiliği

yapan Hüseyin Tunç'un, bu yerde üç Avukat olduğundan 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17. maddesinin 1238 sayılı kanunla değişik 4. ncü fıkrası gereğince vekâlet görevi yapması 8/5/1975 günü son bulduğundan, Baro Yönetim Kurulunun 9/5/1975 gün ve 29 sayılı kararı ile baro listesinden adı silinmiştir.

Adı geçen Azime Mandacı'nın şikâyetine göre eski dava ve iş takipçisi Hüseyin Tunç hakkında bir soruşturma yapılamayacağını bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.
Baro Başkanı
Av. B. Cahit Altan

Ankara : 19.2.1976
Sayı : 387

Baro Başkanlığı
Ç a n a k k a l e

İlgi : 2.2.1976 gün ve 28 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve eki Yönetim Kurulumuzun 14-15.2.1976 tarihli toplantısında incelenmiş olup, 1136 sayılı Yasanın geçici 13 ve 17. maddelerine göre dava vekilleri ve iş takipçileri Yasanın disiplin işlem ve cezaları hükümlerine tabi bulduklarından listede kayıtlı oldukları süreye ilişkin olarak eylem ve davranışlarından dolayı haklarında disiplin kovuşturmasının 138/2 madde gereğince mümkün olduğuna 112/54 sayı ile karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
B Ü L T E N İ**

İ K İ A Y D A B İ R Ç I K A R

S a h i b i :

Türkiye Barolar Birliği Adına Başkan
Avukat Faruk Erem

Sorumlu Müdür :

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri
Avukat Fehmi Özçelik

Yönetim Yeri :

Kızılay Karanfil Sok. No. 5 - Ankara
Telf : 18 13 44 - 18 13 46 - 18 05 12

Dizgi ve Baskı :

Nuray Matbaası, Ankara - 1976
Telf : 18 85 56

15.000 Adet Basılmıştır

G İ D E C E Ğ İ Y E R

BÜLTENE YAPILACAK ATIFLARDA TBBB KISALTIMASININ KULLANILMASI RİCA OLUNUR.

1976/37-1

Danıştayın 108. Kuruluş Yıldönümü - Danıştay Başkanı İsmail Hakkı Ülgen'in ve Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av. Faruk Erem'in Yaptığı Konuşmalar.

Danıştay Başkanı

İsmail Hakkı Ülgen'in Konuşması

10 Mayıs 1976

Sayın Cumhurbaşkanımız.

Sayın Konuklarımız,

Sevgili Arkadaşlarım;

Bugün, Yüce Danıştay'ımızın kuruluşunun 108 inci yılını idrak ediyoruz. 1973 yılındanberi «Danıştay Günü» adı altında her yılın 10 Mayıs tarihinde kutlamayı gelenek haline getirdiğimiz bu mutlu günümüze katılmak lütfunda bulunan ve huzurlarıyla bizleri şereflendiren Sayın Cumhurbaşkanımıza, sayın konularımıza ve sevgili arkadaşlarıma, Danıştayımız adına, derin saygı ve sevgi duygularımızla «hoş geldiniz» diyebilmenin mutluluğu içindeyim.

Amacını ve anlamını daha önceki konuşmalarımızda belirttiğimiz ve bazı nedenlerle geçen yıl ertelediğimiz bu kutlama günümüzün törenini özellikle yeni binamızda yapmak arzumuzu -dokuz yıldan beri yapımı süregelen binamıza el'an geçemediğimiz için -tahakkuk ettiremedik. Gelecek yıl bu istediğimizin yerine gelebileceği umudundayız.

Çok Sayın Devlet Başkanımız ve değerli konuklarımız;

1974 yılındaki «Danıştay Günü» törenimizde huzurunuzda yaptığım konuşmadan beri geçen iki yıllık süre içinde Anayasamızın temel ilkesi olan «Demokratik Hukuk Devleti» düzenimiz yönünden toplumumuzun giderek bilinçlenen ve gelişen fikirleri yanında, özellikle «siyasal iktidarların bu konudaki zihniyet, davranış ve görüşleri hangi düzeye ulaşmıştır?» sorusuna, gönlümüz, olumlu yön-

den karşılık vermeyi ne kadar isterdi. Ve böyle olsaydı, bugünkü konuşmamda elbetteki İdarenin ve Danıştay'ın normal işleyişinden doğan eleştirilerimizi, gerek yasalar ve gerekse bunların İdarece uygulanmalarında görülen aksaklık ve noksanlıklar üzerindeki görüş, düşünce ve önerilerimizi belirtmekle yetinirdik. Ne var ki, son iki yılda devletimizin maruz kaldığı pek yoğun iç ve dış siyasal sorunlar dışında, «Hukuk Devleti» anlayışımız ve tutumumuz yönünden olaylar, daha doğru bir anlatımla siyasal iktidarların davranış ve görüşleri, bizlerin, olağan eleştirilerden önce tekrar bu temel noktalara değinmemizi zorunlu kılmıştır.

«Tarih tekerrüden ibarettir, tarihten ibret alınsaydı tekerrür mü ederdi?» diye söylenile gelen ve hepimizin bildiği bir sözün ne büyük hakikatleri ifade ettiğini üzüntü ile görüyor ve bu konuda daha önce yaptığımız konuşmaları bugün ve maalesef aynen yenilemek gereksinmesini duyuyoruz.

12 Mart Muhtırasını müteakip o zamanki siyasal iktidarlar tarafından «lüks» diye nitelendirilen ve devleti zaafa düşüren olaylardan «suçlu» olarak görülen Anayasamızı ve bu yasanın öngördüğü temel Anayasa kuruluşlarını ve özellikle yargı erkini, «Devleti, idareyi güçlendireceğiz» düşüncesi altında kısıtlamağa yönelik ve Anayasanın bütünlüğüne ve temel ilkelerine ters düşen teşebbüslere dayanak yapılan ve en başta Danıştayımıza yöneltilen haksız ve yersiz itham ve isnatların; zamanında ve elimizden geldiğince karşı çıkmamızla hafifletebildiğimiz Anayasa değişiklikleriyle ve bu değişikliklere göre Danıştay Kanunumuzda yapılan düzeltmelerle sonuçlanmasından bu yana geçen süre içinde, yasal değişikliklerin anlam ve kapsamına göre Yüksek Mahkememizce verilen binlerce yürütmenin durdurulması ve iptal kararlarından sonra, bu kararlar gibi birer karar olan, Dava Dairelerimizin bir Anayasal kuruluş ile ilgili yürütmenin durdurulması ve iptal kararları bahane edilerek yeniden Danıştay'a yöneltilen ve bazı siyasiler ve kişilerce ve bir kısım basın organlarıncı saldırı niteliğine dönüştürülen ağır ve haksız itham ve isnatları hepimiz hayret ve ib-

retle izledik ve izliyoruz. Neler, ne yersiz ve olumsuz sözler söylenmedi ki... Huzurunuzda tekrarlamaktan utanç duyacağımız ve asla önemsemediğimiz - az da olsa - kişisel saldırılar bir yana, sözkonusu bir kısım basında yer alıp da görebildiğimiz olumsuz yazılardan suç niteliğinde olanları, gereken kovuşturma yapılmak üzere savcılığa bildirmekten öte; bu saldırıları karşılamayı, cevaplandırmayı, mutadığımız olduğu üzere, yüksek yargı yeri olmanın vekar ve haysiyetine uygun görmedik. Zira yargı yerleri polemige girmezler ve kendilerini savunmazlar. Fakat, özellikle bazı siyasilere bu saldırılara dayanak teşkil eden ve radyo, televizyon ve basında da yer alan - yargı erkinin örselenmesine ve kamu oyunda manevî güven ve saygısının zayıflatılmasına yönelik - olumsuz beyan ve davranışlarının yeniden muhasebesini yapmak, Demokratik Hukuk Devleti düzenimizin bugünü ve yarınlarının faydasına olarak, maalesef bu dönemde de, zorunlu hale gelmiştir.

Çünkü, durum, Anayasamızın açık ve kesin emrine rağmen, Danıştayın yargısal kararlarının infaz edilmemesi ile yani Türk Milleti adına ortaya konan yargısal iradeye saygı gösterilmemesi ile giderek vahametini artırmış, «Hukuk Devleti İlkesi»ni bir yana iten davranışlar yoğunlaşarak, konu, daha kapsamlı, daha derin ve kaygı verici bir hale gelmiş, Anayasayı ihlâl görünümüne bürünmüştür.

Üzülerek iki örnek vereceğim :

İktidarı oluşturan büyük bir siyasal partinin Genel Başkan Yardımcılarından birisinin, radyo ve televizyon ile kamuoyuna duyurulan ve basında da geniş şekilde yer almış olan Danıştayla ilgili bir demecinin, bazı parçalarını yüksek izinle aynen okuyorum :

«İdarî eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı verilemeyeceği bir Anayasa emridir. Bu emir, bütün yargı organlarını bağlar. Prof. Yalçıntaş'ı görevden uzaklaştırmayı ve İpekçi'yi TRT'nin başına oturtmayı amaçlayan Danıştay kararı idarî eylem ve işlem niteliğindedir ve bir Anayasa ihlâlidir.

(.....) Komünist partilerin serbestçe faaliyet gösterdiği batı demokrasilerinde bile, devlet radyoları marksist sızmalarından itina ile korunur. Yakın geçmişin üzücü olayları, ülkemizin yöneticilerine, bu konuda daha dikkatli davranma vebesini yüklemektedir. Bazı Danıştay üyelerinin bu vebete karşısındaki duyarsızlığı kaygı vericidir.

Öte yandan, İpekçi'nin TRT Genel Müdürlüğü, 11 Sayılı Kararname ile ihdas edilmiş istisnaî bir memuriyettir. TBMM bu Kararnameyi yürürlükten kaldırmıştır. Böylece İpekçi'nin memuriyeti bir yasa tasarrufu ile nihayete ermiştir. Vazifesi Meclislerin çıkardığı kanunları tatbik etmekten ibaret bulunan Danıştayın, TBMM'nin bu iradesini yok sayması, bir başka Anayasa ihlâli olayıdır. Anayasa ihlallerinin sadece silâhlı eylemlerle değil, yargı yetkisinin suistimali suretiyle de yapılabileceğine kötü bir örnek verilmiştir.

Bu kararlar, bazı Danıştay üyeleri, mahkemelerin tarafsızlığına ve adaletine olan inancın sarsılmasına sebep olmuşlardır. Bazı hakimlerin, Türk Milleti adına değil kendi adlarına karar verebilecekleri hususunda tereddütler doğurmuşlardır.

Bağımsız Türk Mahkemelerinin, özel yerlerden alınan telkinlerle karar veren organlar haline gelmesini Türk Milleti kabul etmez. Mahkeme hükümdür diye bu tür kararları infaza teşebbüs edenler karşılığında TBMM'ni ve topyekün Türk Milletini bulurlar.»

Bu seviyede ve böylesine hazin bir demece ne demeli? Kuşkusuz, Danıştay Yüksek Mahkemesinin hakimleri olarak bizler, bu demece, suç niteliği yönünden savcılığa intikal ettirilmesinin ötesinde, bir karşılık vermedik ve vermeyiz. Bizim, burada, konu olarak olaya değinmemizin nedeni, yukarıda da arzettiğim gibi, demokratik rejimimiz ve hukuk devleti ilkesi yönünden olumsuz ve aynı zamanda tehlikeli bir zihniyeti belirtmek; Devleti idare etmek iddiasıyla ve Anayasamız gereğince «Demokratik ve lâik Cumhuriyet ilkelerine bağlı kalacağına», yani Cumhuriyetin değişmez niteliklerinden olan «Hukuk devleti» ilkesini de koruyacağına and içmek suretiyle siyasi görev alan kişilerin tam bir sorumsuzluk duygusu içinde kamuoyuna intikal ettirdikleri bu kabil beyanlarının, adedi pek az da olsa, kültür seviyeleri ve eğilimlerine göre, aslında iyi niyetli olan bazı vatandaşları, mahkemelere ve hakimlerine karşı düşmanlığa ve suç işleme tahrir etmekte olduğuna dikkatleri çekmek içindir.

Yine aynı partinin Sayın Genel Başkanı ve aynı zamanda Hükümet Başkanımızın, sözkonusu kararlarımız üzerine, radyo, televizyon ve basın yoluyla kamu oyuna intikal eden :

«(...) Ben Danıştay kararını yerine getiremem; getirirsem Anayasayı ihlâl etmiş olurum. (...) Tahrir edilecek icra yoktur orta yerde; çünkü icra yapı-

miş bitmiştir; bunun tehiri mümkün değildir. (...)» şeklindeki sözleri ve ayrıca son seçimlerle ilgili nutuklarında yer alan ve basına çeşitli biçimlerde intikal etmiş olan :

«(...) 1961 Anayasası ile Türkiye idare edilemez; kuvvetler dengesinin yeniden gözden geçirilmesi lâzımdır. Rejimin kalbi olan Hükümet zaafa uğratılmıştır. (...) Anayasa'da değişiklik yapılması gerektir. (...) Meclislerin üzerinde Anayasa Mahkemesi, Hükümetin üzerinde Danıştay olamaz.»

şeklindeki beyanları üzerinde. demokratik rejimimiz ve bunun temel dayanağı olan yargı erki ve kararları yönünden, önemle durmak gerekmektedir.

Nitekim Sayın Başbakan, Anayasa ve kuruluşumuzla ilgili bu görüşlerini, 11 Ocak 1976 günü Tercüman Gazetesinde çıkan özel demeçlerinde :

«(...) AP Genel Başkanı olarak rahatça söylüyorum ki, Türkiye'yi bugünkü Anayasa ile idare etmek mümkün değildir. Meclislerin üzerine çıkmış bir Anayasa Mahkemesi, (...) icranın üzerine çıkmış bir Danıştay müessesesi ile Türkiye'yi idare etmek mümkün değildir. Herkes bu realiteyi ne kadar erken görürse Türkiye o kadar çabuk ızdıraptan kurtulabilir. (...) İdare edemezsiniz bu Anayasa ile memleketi. Bunu ne kadar erken tashih etme yoluna giderseniz ve bunu hukuk zemininde kalarak yaparsanız, o kadar çabuk Türkiye'yi dertten kurtarırız.»

Şeklindeki sözleriyle teyit etmişlerdir.

Bu beyanlardaki düşünceleri iki gurupta toplamak kabildir :

1 — «İcra yapılmış bitmiştir; bunun tehiri mümkün değildir». ve «Danıştay kararını yerine getirirsem Anayasa ihlâl etmiş olurum». görüşü :

2 — «Bu Anayasayla memleket idare edilemez. Meclislerin üzerinde bir Anayasa Mahkemesi, Hükümetin (icranın) üzerinde Danıştay olamaz.» düşüncesi.

Sayın Başbakanın, birinci gurupta belirtilen görüşünün kemaliyle değerlendirilebilmesi için, yüksek izninizle, Danıştayın yürütmenin durdurulması ile ilgili kararlarının niteliğini ve infazı zorluğunu bir kere daha belirtirim :

Kuşkusuz, Danıştay'ın İdare'yi en çok rahatsız eden kararları, yürütmenin durdurulması ile ilgili olanlardır. Çünkü, bu kararlar, niteliği itibarıyla, davacının isteği üzerine, dosya tekemmül etmeden ve çok ivedi olarak

verilir. Diğer bir anlatımla bu kararlar, dava dilekçesine göre, eğer durum çok açıksa derhal ve genellikle idarenin savunması alındıktan sonra hemen verilen, yani etkisini çok kısa zamanda gösteren kararlardandır. Bu nedendir ki, idare dosya tam tekemmül ettikten ve aradan uzun bir süre geçtikten sonra verilen iptal kararlarından daha çok, yürütmenin durdurulması kararlarına karşı olumsuz tepki göstermekte ve hukuka aykırı çeşitli bahanelerle, İdareyi engellediği kanısında bulunduğu bu kararları infaz etmemek eğilimini taşımaktadır.

«İdarî yargı'da yürütmenin durdurulması müessesesi, idare hukukuna özgü ve iptal dâvalarının temelini teşkil eden ve ondan ayrılması mümkün olmayan bir parçası, bir unsurdur. Öyle bir unsur ki, yürütmenin durdurulması kararıyla Danıştay, bir taraftan da başlangıçta kanuna aykırı olduğu veya telâfisi güç durumların ortaya çıkmasına sebep olacağı görülen bir işlemde dolayı onun iptaline karar verilmeye kadar vatandaşın muztarip kalmasını, haksız işlemin devamını önler iken; bir taraftan da İdare'yi korumakta, hükmü geriye yürüten iptal kararı dolayısıyla içinden çıkılmaz, infazı güç veya mümkün olmaz hallere düşmesini, Devletin büyük zararlara maruz kalmasını ve ayrıca iptal kararı verilmeye kadar geçecek süre içinde ve belki yıllarca haksız bir işlemi yürütmüş bir İdare olarak halkın şikâyetine, ithamına muhatap olmasını önlemekte, binnetice idareye, işlemi yeniden gözden geçirme ve gerekirse düzeltme imkânını vererek, idarî işlemlerdeki hukukilik, sürat ve istikrar ilkelerini sağlamağa çalışmaktadır.

(...) Danıştay, yürütmeyi durdurma kararlarını, idare hukukunda mevcut ölçüler içerisinde, dosya durumunun daha başlangıçta, telâfisi güç durumların ortaya çıkabileceği veya idarî kararın iptalini haklı gösterebilecek nitelikte olması hallerinde vermektedir.*

Nitekim bu durum, Anayasanın 114. maddesinde yapılan değişiklikten sonra, 1740 sayılı Kanunla Danıştay Kanununa ek madde olarak konulan :

«Danıştay Kanununun 94 üncü maddesinde yazılı yürütmeyi durdurma kararları, telâfisi güç durumların ortaya çıkması veya dilekçede ileri sürülen hususların, dosyanın durumuna göre ciddi ve idarî, veya yargı kararının iptalini haklı gösterecek nitelikte olması halinde verilebilir.»

şeklindeki hüküm ile yasalaşmıştır.

* «Yüzbeş ve Yüzaltıncı Yıllarında Danıştay» adlı kitap. Sahife : 15-16 (Ütgen'in 1973 yılı konuşmasından).

Bir fikir vermek üzere; 1974 ve 1975 yıllarında açılan 89.503 adet dava dosyasından 23.890'ında davacılar tarafından yürütmenin durdurulması isteminde bulunulduğuna, bu isteklerden 19.884 ünün red ve ancak 4.006 sinin kabul edilmiş olduğuna ve buna göre kabul oranının % 16 küsur olduğuna; kabul edilenlerden nihaî karara bağlanan 1.274 dosyadan iptal veya bozmayla sonuçlananların miktarının ise 1.098 olduğuna ve buna göre yürütmenin dava sonuna kadar durdurulmasına karar verilen dava dosyalarından iptal veya bozma ile sonuçlananların oranının % 87 ye yakın olduğuna işaret etmek isterim.

Görülüyor ki Danıştay, yürütmeyi durdurma kararlarını, dosya durumunu bilmeden haksız ve yersiz şekilde söylendiği gibi değil, idare hukukunda ve yasalarda öngörülen ölçüler içerisinde vermektedir. Nitekim; sözkonusu edilen TRT ile ilgili davalarda verilen yürütmeyi durdurma kararları, bilindiği gibi, iptal hükmü ile sonuçlanmıştır.

Anayasamız, 132 inci maddesi ile yasama ve yürütme organları ile İdare'nin mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğunu belirtmiş ve Danıştay Kanunu da 95 inci maddesi ile :

«İdare, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132. maddesi gereğince, Danıştay ilâmlarının icaplarına göre işlem veya eylem tesis etmeye mecburdur.» hükmünü açık ve kesin şekilde vazetmiştir.

Yürütmeyi durdurma kararlarının, niteliği bakımından, Anayasa'nın 132. maddesinin kapsamına giren mahkeme kararlarından olduğu ve yerine getirilmelerindeki zorunluk yönünden Danıştay Kanununun 95. maddesinde yazılı «İlâm» ile aralarında hiçbir fark bulunmadığı kuşkusuzdur. Nitekim «bütün mahkemelerin her türlü kararları»ndan söz eden Anayasanın 135. maddesi, 132. maddesindeki «mahkeme kararları» deyiminin anlamını açıklamaktadır.

Binaenaleyh, tıpkı, davayı sonuçlandıran ve kesin hüküm teşkil eden iptal kararlarımız gibi, yürütmeyi durdurma kararlarımızın da geciktirilmeden yerine getirilmesi zorunludur.

Yürütmeyi durdurma kararlarının, iptal kararlarından farkı ise malumdur : İptal kararları, iptali istenen idarî tasarrufu, o tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren ortadan kaldırır ve önceki hukukî durumun geriye getirilmesini sağlar. Yürütmenin durdurulması kararları ise, adından da belli olduğu üzere, iptali istenen idarî tasarrufu durdurur, uygulanmasını erteler, tabir caizse onu askıya alır ve tıpkı iptal kararlarında olduğu gibi o idarî tasarrufun icrasından önceki hukukî durumun yürürlüğünü sağlar.

Yürütmeyi durdurma kararı üzerine, yürütme organının ve İdarenin Anayasal görevi; icraî kuvveti yani kendiliğinden uygulanma gücü durdurulmuş, ertelenmiş olan tasarrufunu askıya almak; bu karar, yeni bir yargı kararıyla ortadan kaldırılıncaya veya dava sonuçlanıncaya kadar, tasarruftan önceki hukuksal durumu derhal yerine getirmekten ibarettir.

O halde; idare hukukuna özgü ve yasalarla düzenlenmiş olan «Yürütmeyi durdurma» müessesesini fiilen işlemeyi durdurmeyi, hükümsüz ve etkisiz bırakmayı amaçlayan «İcra yapılmış bitmiştir; bunun tehiri mümkün değildir» şeklindeki bir görüşün, yukarıda belirttiğim hukukî esaslara uygun olmadığı ve Anayasa ve yasa hükümlerine aykırı düştüğü ortadadır.

Yürütme organı ve İdarenin beğendiği kararları uygulamak, beğenmediklerini uygulamamak gibi, Türk Milleti adına verilmiş ve infazı zorunlu yargı kararlarını «bağımlı» ve istemediklerini «hükümsüz» hale getirecek eski ve ölmüş bir sistemi ihya etmek yetkisi bulunmadığı gibi, bu hususta herhangi bir takdir hakkı da mevcut değildir. Ancak ve ancak, mahkeme kararını, Anayasal ifadesi ile «hiçbir suretle değiştirmeden» ve «geciktirmeden» yerine getirmek görevi vardır.

Burada şu hususu belirtiyim ki, «Danıştay Günü»müz vesilesiyle yaptığım bu konuşmada bilimsel yönden bu konuyu tartışmak amacını gütmüyorum; ancak olayları, değerli topluluğunuzun ve kamuoyunun gereği gibi değerlendirebilmesi için, açıklamaya çalışıyorum.

Sözünü ettiğim hukuksal görüşü bilimsel yönden ve kesinlikle belirtilen idare hukuku bilginlerimizin kitapları ve idarî yargı sistemini uygulayan Dünya devletlerinin aynı paraleldeki uygulamaları bir yana bu açıklamama dayanak teşkil eden ve onu pekiştiren Dava Daireleri Kurulumuzun bir kararından ufak bir parçayı aynen okumama yüksek izniniz rica edeceğim. Çünkü, bilindiği gibi, yeni Anayasamızla, yasaların yorumu» yetkisi yasama organından alınmış ve yalnızca yargı yerlerinin içtihatlarına bırakılmıştır. Diğer bir anlatıyla, yasaların anlam ve kapsamı ve özellikle hukuksal müesseselerin niteliği ancak yargısal içtihatlarla saptanmaktadır.

Dava Daireleri Kurulumuzun 4.4.1966 tarihli kararı şöyledir :

«(...) İdare hukuku ilkelerine göre, iptal kararları, iptali istenen idarî tasarrufu ve ona bağlı işlemleri itihaz edildiği tarihten itibaren ortadan kaldırarak o tasarrufun itihazından önceki hukukî durumu ortaya koyar.

Bu iptal davasında verilmiş bulunan yürütmenin durdurulması kararı da aynı niteliktedir. Yani, henüz ortada bir iptal kararı bulunmadığı halde, iptali istenen idarî tasarrufu ve onun sonucu olan işlemleri durdurur ve tasarruf ve işlemlerin ittihaz ve icrasından önceki hukukî durumun yürürlüğünü sağlar.

Yürütmenin durdurulması kararlarının bu niteliği dolayısıyla artık, tasarruf uygulanmıştır, durdurma yapılamaz def'i, hukuka dayanan, itibara değer bir def'i olamaz. Bir idarî tasarrufun iptali ve yürütmenin durdurulması talebi, daima idari, tasarrufun ittihaz ve tebliğinden sonra yapılacağı ve idarî yargı yerinde daha da geç bir tarihte karar verileceği cihetle; böyle bir def'in kabulü, yürütmenin durdurulması kararlarını daima kâğıt üstünde bırakmak sonucunu elde etmeye yarar ki, bu da bir yargı kararının idarece uygulanmaması durumunu yaratır ve böyle bir tutum Anayasa hükümlerine de aykırı düşer.*

Konumuza yargısal kesinlik ve açıklık getiren bu karar karşısında, Danıştayın «yürütmeyi durdurma» ve «iptal» kararlarının yerine getirildiği takdirde mi Anayasanın ihlâl edilmiş olacağı, yoksa Anayasa ve yasalar hükümlerine rağmen yerine getirilmediği takdirde mi Anayasanın ihlâl edilmiş olacağı hususundaki bir tartışma olanaksızdır.

Binaenaleyh, «Danıştay kararını yerine getirirsem Anayasayı ihlâl etmiş olurum» şeklindeki bir görüşün, bu açıklamaların ışığı altında, hukuka, Anayasa ve yasa hükümlerine ve Anayasanın: «Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.» diyen 8 inci maddesine ilkeye ve: «Yürütme görevi, kanunlar çerçevesinde, Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir.» diyen 6 ıncı maddesi hükmüne göre değerlendirilmesini yüksek takdirlerinize arz ediyorum.

Söz buraya gelmişken, Danıştayın yargısal kararlarının infaz edilmemesinin sonuçlarına da yeniden ve kısaca değinmekte yarar vardır :

İdarenin bu husustaki davranışından vatandaşların gittikçe yoğunlaşan şikâyetleri nedeniyle, infaz konusu, büyük önem taşımaktadır.

Gerçekten, idarenin yargısal yolla denetimi etken bir nitelik taşımadıkça, Devletin başlıca amacı olan, kişilerin mutluluk ve güvenliğini sağlamak mümkün olamaz. Bu nedenle, Anayasamız, 132 inci maddesinde: «Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak

zorundadır; bu organlar ve idare mahkeme kararlarını hiç bir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.» hükmünü sevk etmiş, Danıştay Kanununun 95 inci maddesi de bu emre uygun olarak düzenlenmiştir.

Buna rağmen bir kısım idarecilerimizin, zaman zaman, yargı kararlarının infazı zorunluğu ilkesini zaafa uğratacak şekilde ve gerçekten şaşırtıcı bir düşünce ile, 95 inci maddenin: «Danıştay ilâmlarının icaplarına göre eylem ve işlem tesis etmeyen idare aleyhine. Danıştay'da maddî ve manevî tazminat davası açılabilir.» şeklindeki son fıkrası hükmünü yanlış bir yoruma tâbi tutarak, İdarenin isterse tazminat vermek suretiyle yargı kararlarının yerine getirilmesi yükümlülüğünden kaçınabileceğini ileri sürdükleri görülmektedir. Böyle bir düşüncenin Anayasa ve hukuk devleti kavramı ile bağdaşması mümkün değildir ve «yargı kararlarının kayıtsız uygulanması zorunluğu ilkesi»ni Anayasamız açık ve kesin şekilde vazetmiştir. Bu nedenle, yargı kararlarının infazı konusunda idareye tanınmış bir takdir yetkisinden söz etmeğe imkân yoktur.

Ancak, kesinleşmiş bir yargı kararının uygulanmasını engelleyen gerçek bir imkânsızlığın var olması halinde, (...) yürütme organının infaz yapamaması takdirinde dani kanun koyucu hakkı sabit olan kişilerin hukukunu korumuş ve böyle bir zaruret karşısında yargı organı kararını uygulayamayan idare aleyhine maddî ve manevî tazminat davası açılabileceğini öngörmüştür. Böylesine kesin bir zorunluk olmadan ve Anayasaya ters düşen bir görüşle, Danıştay kararlarının gereği gibi uygulanmaması nedeniyle maddî ve manevî tazminat olarak Devletin muhatap kaldığı rakamların büyüklüğü yanında, vatandaşların Devlete güven duygularının gözönünde tutulmasındaki zarurete bilhassa dikkati çekmek isterim.

Konumuz dışında olan siyasî sorumluluk bir tarafa bırakılacak olursa; yargı kararlarını yerine getirmeyen yürütme organlarının hukukî sorumlulukları yanında, bir de kamu ajanlarının kişisel sorumluluklarına da işaret etmekte yarar görüyorum.

Gerçekten, Anayasanın ve Danıştay Kanununun 8 inci hükmüne aykırılık, ajanların mali ve cezai sorumluluğunu gerektiren ve Türk Ceza Kanununda unsurları belirlenen bir suçtur. Nitekim, Danıştay Kararlarını uygulamaması nedeniyle aleyhlerinde soruşturma açılan bazı idare ajanları hakkında Danıştay'ca verilmiş lüzumu muhakeme ve adli mercilerce verilmiş mahkûmiyet kararları bu hususu teyid etmektedir.

* D.D.K. 4.2.1966 tarih ve E. 65/473 sayılı karar.

Anayasamız, (...) kararlarının infazını sağlamak için Danıştay'ı bir müeyyideye sahip kılmamıştır. Bu noktada, Alman ve Fransız idarî yargı organlarının durumu Türkiye'den farklıdır.

Almanya'da, kararı veren yargı organı bu kararın infazını bizzat sağlamaktadır. Kararı veren mahkeme, kararı yerine getirecek idarî makam yetkilisine, kararın uygulanması için belirli süre vermekte ve bu sürede karar yerine getirilmezse zorlayıcı para cezası almakta, yine infaz etmemekte devam ederse para cezasına yeniden hükmetmekte ve nihayet infaz etmemekte direnen yetkili idareciyi hapis cezasına da mahkûm edebilmektedir.

Fransa'da ise durum başka bir özellik göstermekte, oradaki Danıştayın idare teşkilâtına dahil bulunması nedeniyle, kararlarının uygulanması konusunda Danıştay idareye yardımcı ve yol gösterici bir rol oynamakta, gerek re'sen, gerekse ilgili bakanlıkların talebi veya vatandaşların isteği üzerine kararın ne yolda infaz edilmesi gerektiğini belirtmektedir.*

Bizde de bu yol İdare yönünden açıktır. Danıştay kararının infazında müşkülâta maruz kalan veya ne suretle uygulanması gerektiğinde tereddüte düşen İdare, 521 sayılı Danıştay Kanununun 29. maddesi gereğince, Başbakanlık yolu ile Danıştayımızdan mütalâa isteyebilir ve bu konu idarî işlere bakan Danıştay Üçüncü Dairesince ve gerektiğinde Danıştay Genel Kurulunca incelenerek bu husustaki Danıştay görüşü belirtilir.

«Hukuka bağlı Devletimizde, yargı kararlarının infazı konusundaki olumsuz tartışma ve davranışlar sürüp gittiği takdirde, bu hususta yeni bir yasal düzenlemeye gidilmesinin zarurî olacağı kanısındayım».

1973 yılında yaptığım bu konuşmada belirttiğim gibi, yargı kararlarının kayıtsız şartsız uygulanması zorunluğu ilkesini açık ve kesin şekilde vazeden ve yasama ve yürütme organlarıyla İdareye bunu görev olarak veren Anayasamızın 132 inci maddesi ile Danıştay Kanununun 95 inci maddesi hükümleri karşısında, yargı kararının uygulanmasını engelleyen gerçek bir imkânsızlığın varlığı söz konusu olmadan, İdarenin isterse tazminat vermek suretiyle yargı kararlarının yerine getirilmesi yükümlülüğünden kaçınması mümkün değildir ve bu şekildeki bir davranış Anayasa ve yasa hükümlerine aykırılık teşkil eder. Şayet İdare bu yüzden maddî ve manevî tazminatla mahkûm olursa, buna sebebiyet verenlere rücû hakkını kullanması gerekir.

Burada önemli olan diğer bir husus «kişisel sorumluluk», yani «kişisel kusur» sorunudur. Davacı, isterse, Danıştaydan lehine aldığı kararı uygulamayan yetkili kişilerin

hakkında, kişisel kusurdan dolayı adli mahkemelerde doğrudan maddî ve manevî tazminat davası da açabilir.

Kamu ajanları yönünden kişisel sorumluluk, ayrıca bu kişiler hakkında «İdarî tedbirler» alınmasını ve «disiplin cezası» uygulanmasını da gerektirir.

Ancak, mesele, parasal sorumluluğa muhatap kalmakla bitmiyor. Yukarıda genel ifadelerimde işaret ettiğim gibi, olayda, daha önemli olarak «cezaî sorumluluk» ve ayrıca «siyasî sorumluluk» bahis konusu olur. Kuşkusuz, yargı kararını uygulamayan kişilerin görev ve yetki yönünden bağlı oldukları statüye göre, haklarındaki ceza kovuşturması koşulları ve mercileri ve verilecek cezanın niteliği ve mercileri değişebilir. Bu işlemler; Yüce Divan ile ilgili hükümler ile Memurin Muhakematı Kanunu ve Ceza Usulü Kanunu hükümleri ve Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre belirlenir ve cezaî sorumluluk, duruma göre, «görevi ihmal», «görevi kötüye kullanma» ve «Anayasayı ihlâl» gibi çeşitli suç ve ceza hükümlerine girebilir. Özellikle, yargı kararlarının uygulanmasından birinci derecede görevli ve sorumlu olan siyasal iktidar yöneticilerine, bu kararları uygulamamanın «Anayasayı ihlâl» suçunu da oluşturabileceği hususunu hatırlatmakta yarar görüyorum.

Ayrıca, Danıştay Kararlarının infazı konusunda yoğunlaşan olumsuz eğilimlerin önlenmesi için, bu konuda kovuşturmaya yetkili mercileri de göreve davet ediyorum.

Büyük Millet Meclisine ait bir sorun olan «siyasal sorumluluk» konumuz dışında olmakla beraber, bu münasebetle şu hususu belirtmek isterim ki, «İdarî işlemlerde hukukilik ilkesi» ni tahakkuk ettirmeye çalışan ve bu nedenle İdareyi yargısal denetime tabi tutan ileri batı memleketlerinde, yargı kararını uygulamayan bir yürütme organı ve idare düşünülemez. Çünkü, oralarda tepkisini bütün ağırlığı ile ve derhal gösteren kuvvetli bir kamuoyu ve çok güçlü yasal ve siyasal baskı gurupları vardır.

Bu konu münasebetiyle, Sayın Başbakanımızın çok ilginç bir beyanına daha temas etmek zorunluğunu duyuyorum :

Millet Meclisindeki Bütçe görüşmeleri sırasında, bu konuya, tamamiyle anlamak ve kavramak imkânını bulamadığımız ilginç bir görüşle, yeni bir açıdan temas buyurdular. Beyanlarından bazı parçaları aynen okuyorum :

«(...) Danıştayın kararları var (...) Anayasamızın iki maddesi var. Birisi, 132 inci maddesi; birisi 114

³ «Yüzbeş ve Yüztatlıncı Yıllarında Danıştay» adlı kitap, Sahife : 16-18 (Ülgen'in 1973 yılı konuşmasından).

mektedir; 114 üncü madde ise idarî yargı ile ilgili-
üncü maddesi, 132 inci madde ilâmları ihtiva et-
dir. Binaenaleyh Anayasa idarî yargıyı 132 inci
maddeden ayırmıştır.

(...) Danıştayın faal icranın yerini almaması
için 114 üncü madde konmuştur : «Faal icranın ye-
rini, idarenin eylem ve işlemi mahiyetinde karar
veremez» diyor. Verirse ne olur, 132 inci madde
ile 114 üncü maddeyi ayırmak lâzımdır. 132 inci
madde idarî kazanın dışındaki hallere aittir. 114 ün-
cü madde de idarî kazaya aittir. Binaenaleyh Hükü-
met doğrusunu yapmıştır. (...)

Anayasamızın yargıya ait Üçüncü Bölümünün «Yük-
sek Mahkemeler» başlığı altındaki 140 inci maddesinde
yer alan Danıştay Yüksek Mahkemesinin, diğer mah-
kemeler gibi aynı bölümdeki «Genel Hükümler»e ve bit-
tabî genel hükümlerin ilkinin teşkil eden 132 inci madde-
sine bağlı bulunduğu kuşkusuz olduğuna göre, «132 inci
madde ile 114 üncü maddeyi ayırmak gerektiği; 132 inci
maddenin idarî kazanın dışındaki hallere, 114 üncü mad-
denin idarî kazaya ait olduğu» görüşü ile neyin kastedil-
mekte olduğunu açık ve kesin olarak anlamamız mümkün
olamamıştır.

Anayasamızın açık hükümlerine ve Danıştay Kanu-
nunun : «Dava Daireleri ile Dava Daireleri Kurulu karar-
ları kesin olup muhkem kaziyenin bütün hukuki sonuçları
hâsıl eder. İdare, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının
132 inci maddesi gereğince, Danıştay ilâmlarının icapları-
na göre işlem veya eylem tesis etmeye mecburdur.»
diyen 95 linci maddesi hükmüne rağmen : «Danıştayın
verdiği kararların, diğer mahkemelerin kararları gibi in-
faz zorunluğu olmadığı, yani muhkem kaziyeye teşkil etme-
diği ve bu itibarla infaz edilmediği takdirde bundan za-
rar görenin ancak tazminata hak kazanacağı» şeklinde,
Danıştayın mahkeme olma niteliğini kabul etmeyen bir
anlam ve görüş mü ileri sürülmek istenmektedir? Ana-
yasa ve yasalar hükümleri ortada ve yürürlükte olduğuna
göre, bu hususta Danıştay olarak herhangi bir düşün-
ce belirtmeye mahal ve imkân bulamadığımızdan, duru-
mun, hukuksal yönden takdirini kamuoyuna ve özellikle
bilim adamlarımıza ve aydınlarımıza bırakıyorum.

Sayın Başbakanımızın ikinci gurupta belirtilen düşün-
celeri, yani : «Bu Anayasayla memleket idare edilemez;
Meclislerin üzerinde bir Anayasa Mahkemesi, Hükümetin
üzerinde Danıştay olamaz.» şeklindeki, bizleri yeni-
den endişeye sevkeden ve Türkiye Cumhuriyetinin öz-
gürlükçü demokratik rejimine ve onun en önemli temel
dayanağı olan «Hukuk Devleti» ilkesine ve çağımızın ko-

şullarına uygun görmediğimiz beyanları, Anayasal yargı
denetimi yetkisini yeniden kısıtlamağa yönelik ve şim-
diden kamuoyunu oluşturmağa çalışan yeni bir teşeb-
büsün işaretini vermektedir.

Daha önceki dönemler bir yana, 12 Mart 1971 tari-
hindenberi, yani 5 yıl gibi pek kısa bir süre içinde, Ana-
yasayı, üçüncü kez, özellikle yargı kuvveti aleyhine de-
ğiştirmek görüşü, halen siyaset iktidarı oluşturan en bü-
yük siyaset partide el'an hakim bulunuyor demektir.

Bilindiği gibi, 12 Mart Müdahalesi'nden sonra bu
konuda iki teşebbüs yapılmış, birinci teşebbüs Anayasa-
da bir takım değişikliklerle sonuçlanmış, ikinci teşebbüs
ise, başarılammıştır. Her iki teşebbüse karşı çıkan Da-
nıştayımızın bu husustaki görüşleri, 1975 yılında Danıştay
tarafından yayımlanan «Yüzbeş ve Yüzaltıncı Yıllarında
Danıştay» adlı kitapta, çeşitli konuşmalar ve yazışmalar
halinde belirtilmiştir.

O halde, Demokratik Türkiye Cumhuriyetimiz yönün-
den sorun Devletimizin Anayasayla düzenlenmiş temel
yapısının nitelikleri ve özellikle bu niteliklerden «Hukuk
Devleti» ilkesinin anlayış ve uygulanış biçimindeki görüş
farklarından doğmaktadır. Türkiye Cumhuriyetinin nite-
likleri ve binnetice Cumhuriyet rejimi kökten değiştiril-
medikçe, ki Anayasamıza göre bu mümkün değildir (Ana-
yasa madde 1, 2 ve 9), Devlet egemenliğinin kayıtsız
şartsız sahibi olan Büyük Türk Milletinin ve Millet adına
bu egemenliği, Anayasanın koyduğu esaslara göre kul-
lanmağa yetkili organların-yasama, yürütme ve yargı
kuvvetlerinin - bu nitelikler ve özellikle «Hukuk Devleti»
kavramı üzerinde birleşik bir anlayışa sahip olmaları ve
bu husustaki farklı anlayışlar yüzünden toplumumuzu
huzursuz kılan davranışlardan kesinlikle kaçınmaları ge-
rekir.

Danıştay olarak, belli görüşümüz özetle şudur :

«Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına (...) dayanan
(...) demokratik (...) bir hukuk devletidir.» (Anayasa
Madde 2), «Türk Milleti (...) insan hak ve hürriyetlerini
(...) gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün
kılacak demokratik hukuk devletini bütün hukukî ve sos-
yal temelleriyle kurmak için (...) bu Anayasayı kabul ve
ilân ve onu (...) hürriyete, adalete ve fazilete aşık ev-
lâtlarının uyanık bekçiliğine emanet» etmiştir (Anayasa-
nın Başlangıç bölümü).

Hukuk devleti demek, bütün faaliyetlerinde hukuka
uyan, insan haklarına saygı duyan ve her türlü yasal ve
idarî işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan dev-
let demektir.

Hukuk devleti, herkesin kendine göre anlam vereceği, isteğine göre ve istediği yöne sürükleyebileceği bir kavram değildir. Dayandığı belirli ana ilkeler vardır.

Hukuk Devleti anlayışının kapsadığı ilkeler içerilince, Devlete, «Hukuk Devleti» vasfını ve güvencesini veren en önemli ilkelerden birisi «Kuvvetler Ayırımı», diğeri «Yargısal Denetim» dir. Kuvvetler ayırımı ilkesine göre Anayasamız, «üç kuvvet» denilen yasama, yürütme ve yargı erklerini ayrı ayrı göstermiş (Anayasa Madde 5, 6, 7) ve kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olan egemenliğin Millet adına yetkili kılınan bu organlar eliyle kullanılacağını belirtmiştir (Anayasa Madde 4). Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır (Anayasa Madde 7).

Herşeyden önce, demokratik Cumhuriyetimizin bu temel yapısına içtenlikle inanmak ve Millet egemenliğinin Anayasanın koyduğu esaslara göre ve dengeli bir şekilde bu üç kuvvet tarafından kullanılacağını, diğer bir anlatıyla Devletin bu temel organlardan oluştuğunun ve bu organlardan herhangi birisinin yalnız başına veya ikisinin birleşerek Millete ait olan egemenliği münhasıran kullanmak yetkisini haiz bulunmadıklarının ve Devletin her türlü yasal ve idari eylem ve işlemlerinin yargı denetimine bağlı olduğunun bilincinde olmak, bunu gönülden kabullenmek ve ona riayet etmek gerekir.

Nitekim, Anayasamızın genel gerekçesinde : «Hukuk Devletinin temel unsuru bütün Devlet faaliyetlerinin hukuk kurallarına uygun olmasıdır. Bu uygunluğu sağlayacak makamlar yargı organlarıdır». denilmek suretiyle bu husus kesin şekilde açıklanmıştır.

«Bilindiği gibi, bu yargısal denetim, idarî işlem ve eylemler yönünden uzun yıllardan beri Danıştay tarafından; 1961 Anayasasının kabulünden ve Anayasa Mahkemesinin kurulmasından sonra, yasal faaliyetlerin Anayasaya uygunluğu yönünden Anayasa Mahkemesi tarafından yapılmaktadır.» *

İşte, yürütme ve yasama organlarını ellerinde bulunduran siyasal iktidarların bu yargı denetiminden hoşnutsuzluğu ve başta Danıştay ve Anayasa Mahkemesi olmak üzere yargı yerlerine yönelttikleri ithamlar bu yargısal denetime yönelik olmaktadır. Ve yine bu yüzdendir ki, zaman zaman, bu siyasal güçlerin hukuk devleti ile bağdaşmayan zihniyet ve davranışları, bir siyasal iktidarda birleşebilen yasama ve yürütme organlarını, yargısal denetimin kısıtlanmasına veya yargının görev alanının daraltılmasına yönelik bir takım faaliyetlere götürmekte ve toplum bu faaliyetler nedeniyle huzursuz hale gelmektedir.

Görülüyor ki, bazı siyasilerimizin hoşlanmadıkları bu yargısal denetimden dolayı Türkiyeye maletmek istedikleri ıstırap ve dert, demokratik Cumhuriyetimizin hukuka bağlı olma ilkesinin kemaliyle benimsenmemesinden doğmaktadır.

«(...) İleri ve demokratik batı memleketlerinde olduğu gibi, Anayasamız gereğince, üç kuvvete (...) dayanan Devletimizde de bu kuvvetler arasındaki dengeyi titizlikle muhafaza etmek gerekir. Dengenin özellikle yargı erki aleyhine bozulması toplum hayatını huzursuzluğa ve patlamalara götürür. Demokrasinin bünyesi icabı yasama ve yürütme güçlerinin üçüncü kuvvete yani yargı erkine karşı çıkmaları suretiyle yargı kuvvetini tahribe, Devletin üçüncü ayağını aksak hale getirmeğe müncer olacak teşebbüslere girişmelerini önlemek hepimizin görevidir. Aksi halde, yargı erkinin kontrolundan azade kalacak olan yürütme kuvveti, her çeşit işlemi istediği gibi yapabile iktidarına malik olarak «Hukuk Devleti» ilkesini bir tarafa bırakabilir ve sonuçta «Keyfi İdare» sistemine imkân verilmiş olur.

İdarî yargı yetkisinin kısıtlanması veya bazı haller için de olsa kaldırılması düşüncesi demokratik hukuk devleti ilkesiyle ve Anayasamızın Başlangıç bölümü ve özellikle 2 inci ve 7 inci maddeleri hükümleri ve temel prensipleriyle asla bağdaşmaz. Yargısal denetimin gerçek şekilde cereyanı olanağını kısıtlamak, sonuçta, kişi hak ve hürriyetlerinin özüne dokunulmuş olmak gibi bir halin doğmasına, kişilerin haklarını kemaliyle kullanmalarını engellemeğe neden olur ki, bu halin Anayasanın 11 inci maddesinde öngörülen «Temel hakları özüne dokunulmayacağı» ilkesine de aykırı düşeceği açıktır.

Dikkat buyrulursa bu kabil davranışlar, esasında üstün gücü bulunan yürütmenin bu gücü gereği gibi kullanamadığı ve toplumun huzursuz hale gelip sarsıntılar geçirdiği devrelerde görülür ve kusur İdare dışındaki temel kuruluşlarda aranır ve onların yetkileri kısıtlanmağa çalışılır.» *

Bunun acı tecrübelerle mal olan örneklerini daha önceki dönemlerde gördük. Bu tarihsel olaylara rağmen, asırlarca önce ölmüş «Devlet benim» düşüncesinin ve «keyfi İdare» istemlerinin görüntülerini hatırlatan bu davranışların el'an sürdürülmesinin içeride ve dışarıda Devle-

* «Yüzbeş ve Yüztatncı Yıllarında Danıştay» adlı kitap. Sahife : 53 (Ülgen'in 1974 yılı konuşmasından).

* «Yüzbeş ve Yüztatncı Yıllarında Danıştay» adlı kitap. Sahife : 10-12 (Ülgen'in 1973 yılı konuşmasından).

timize itibar kazandırmıyacağı, yarar değil zarar getireceği, yargı erkini tahribe ve onun saygınlığını yitirmeğe yönelik girişimlerin medeni ve özgürlükçü demokratik Cumhuriyetimize ve özellikle bunu yapmak isteyen organların saygınlığına gölge düşüreceği ve Devleti güçlendirmek yerine zaafa uğratacağı kuşkusuzdur.

Bilindiği gibi «İdarî işlemlerde hukukilik» ilkesini benimsemiş batı demokrasilerinde «İdarenin yargısal denetime tabiiyeti konusu», üzerinde titizlikle durulan ve bu denetimi zaafa uğratacak düşünce ve tartışmalara yer verilmesinden kesinlikle kaçınılan bir esas olmuştur.

Bu esasları yeni Anayasası ile tümünden benimseyen Türkiye Devletini yönetmek arzusunda bulunan bazı siyasilerimizi, kişi hak ve hürriyetlerinin teminatının ana dayanağını teşkil eden yargı müesseselerine ve kararlarına sahip çıkmak yerine, Anayasamızın temel yapısına ters düşen düşünce ve davranış içinde görmek cidden üzücüdür. Hangi vesile ve sebeple olursa olsun, hukuka bağlı demokratik Cumhuriyetimize gölge düşürebilecek davranışlardan kaçınılmasını istemek, «Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma»yı ve aşmayı amaçlayan büyük Türk Milletinin Yüce Önderinin izinde azimle ve inançla yürüyen Atatürkçü kuşaklar olarak hepimizin hakkı ve vazifesidir.

Şu hususu açıkça ve kesinlikle bir kere daha belirtiyim ki; Danıştay Hükümetin (icranın) üzerinde veya altında olmadığı gibi, asla karşısında da değildir. Bilâkis, Anayasal görevi icabı, bir yandan idareye verdiği düşünceler ve yaptığı incelemelerle, diğer yandan yargı denetimi yoluyla, İdarenin hukukiliğini sağlamakla, kamu hizmetlerinin gerekleriyle kişi hak ve hürriyetlerini dengeli biçimde bağdaştırmak ve korumakla görevli bir kuruluştur. Fransa'da Napolyonun mezarını ziyaret edenler, bir eliyle yürütme organını (İdareyi) diğer eliyle Danıştayı tutan Devlet Başkanı Napolyon'un röliyefinin ne anlama geldiğini bilirler.

O halde, Devleti yönetmek görevini yüklenmiş olan siyasal iktidarları, zaman zaman, bu yanlış teşhise ve buna dayanan sakat ve olumsuz çare yollarını araştırmağa götüren esas sorun nedir?

Danıştay kararlarının infaz edilmediği iddiasıyla gerek Danıştaya, gerek adliye mahkemelerine açılan tazminat davaları ile, basına intikal eden şikâyet ve haberlerden ve bu konularda siyasilerimizin verdikleri demeçlerden, İdareyi en çok rahatsız eden kararlarımızın, kamu ajanlarıyla özellikle üst makamlarda bulunanlarla ilgili olanları, yani atama, yer değiştirme, görevden uzaklaştırma ve emekliye sevk gibi özlük işlerine ait bulunanları olduğu anlaşıl-

maktadır. Önünde ve sonunda söyledik * ve yine söylüyoruz; personel rejimimizle (özerk kuruluşlara ait mevzuat dahil) ilgili olan bu konu, İdarenin zarurî gördüğü nedenlere ve kamu hizmetinin daha iyi yürütülmesinin gerektirdiği ihtiyaçlara göre, Anayasaya ve hukuka aykırı olmamak kaydıyla, bu husustaki yasalarda ev bu yasalara göre yine İdarece çıkarılmakta olan tüzük, yönetmelik gibi düzenleyici objektif tasarruflarda yapılabilecek değişikliklerle hallolunabilir. Ve Danıştay da onlara göre kararlarını verir.

Bilindiği gibi Danıştay, çeşitli dava daireleri yolu ile yaptığı yargısal denetimin, açılan davalar üzerine, idarî tasarrufun «yetki, şekil, sebep, konu ve maksat» yönlerinden Anayasaya, yasalara, diğer düzenleyici mevzuata, hukuka, kamu hizmetinin yararına ve gereklerine uygun olup olmadığını incelemek suretiyle yapar ve kararlarını, Anayasanın 132 inci maddesinde yazılı olduğu üzere, «Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlerine göre» verir. Eğer, dava konusu olan idarî tasarruf, bu unsurlardan herhangi birisine uymuyorsa o tasarrufu iptal eder.

O halde, siyasal iktidarlar, İdarenin Danıştayca iptal edilen kararlarından dolayı, Anayasal görevini yapan yargı erkini itham edeceklerine ve onun yetkilerini kısıtlamağa çalışacaklarına, hukuka bağlı bir devlette, evveleminde, kendilerinin bu hükümlere riayet etmek ve ettirmek ve onun dışına çıkmamak gerektiğini düşünmek zorundadırlar. Konunun ayrıntılarına ve örneklerine girmiyorum.

Kuşkusuz, burada İdareyi en çok rahatsız eden unsurun «maksat» yönünden denetim olduğu ve özellikle idarenin «takdir yetkisi» bakımından bu denetimin istenmediği açıktır. Ancak mevzuatta ne kadar değişiklik yapılırsa yapılsın, «İdarî işlemlerde hukukilik ilkesi» ne bağlı ve «keyfi idare» sistemini reddeden bir hukuk devletinde bu unsur, önemini ve mevcudiyetini daima muhafaza edecektir.

Bu hususta, daha önce belirttiğimiz görüşümüz de özetle şudur :

«(...) İdareye tanınan takdir yetkisi mutlak, hiçbir kayıtlamaya tâbi tutulmayan bir kavram olamaz. Bu yetkinin yerinde ve kanunen korunabilen bir biçimde kullanılmasını sağlamak ancak yargısal denetim ile mümkündür. Takdir yetkisinin mutlak olması, idare edilenlerin hak ve menfaatlerinin İdarenin keyfi tutum ve davranışlarına terk edilmesi demek olur ki, bunun hukuk devleti ilkesiyle bağda-

* «Yüzbeş ve Yüzaltıncı Yıllarında Danıştay» adlı kitap. Sahife : 107 ve müteakip. (Ulgen'in 1972 yılı konuşması).

şamayacağı açıktır. Takdir yetkisi keyfilik veya politik mülahazaların hakimiyetine açıklık demek olamaz. Bu yetkinin fertlerin hak ve menfaatleriyle, kamu hizmetinin yararına ve gereklerine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığının idarenin yargısal denetimiyle tesbiti, hukuk devleti anlayışının tabii bir sonucudur. Ve bunu Anayasal görevi icabı Yüksek İdare Mahkemesi sıfatıyla Danıştay yapmaktadır.*

Danıştay, hukuka bağlı devlet anlayışı, istikrar, kazanılmış hak ilkeleri gibi temel hukuk ilkelerinden yararlanarak; bir yandan hukuk kurallarını, öte yandan toplumsal ihtiyaçları, kamu yararını, kamu hizmetlerinin gereklerini gözönünde tutarak tesis ettiği içtihatlarla idarî işlem ve eylemlerin kamunun yararına ve hizmet gereklerine uygun olmasına, vatandaş hak ve özgürlüklerinin korunmasına çalışmaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın konuklarımız;

Sorun ne şekilde ele alınıralsa alınsın, özgürlükçü ve hukuka bağlı demokratik Cumhuriyetimiz yönünden asıl önemli olan husus, vatandaşlarımızın Devlete güven duygularının, Devletin Anayasasına, yasalarına ve Türk Milleti adına egemenliği kullanan yasama, yürütme ve yargı organlarına saygınlığının muhafazası ve örselenmemesidir. Özellikle bu saygınlığı sağlamakla görevli olan yürütme ve yasama organlarındaki siyasetçilerimiz tarafından yargı erkine karşı yapılan ithamların ve bünyesinde Danıştay ve Anayasa Mahkemesini bulandıran bu Anayasaya memleketin idare edilemeyeceğine dair en yetkili ağızlardan çıkan beyanların herşeyden önce bu organlara, Anayasaya ve yasalara saygınlığı örseleneceğine ve binnetice Devlete güven duygularının sarsılacağına işaret etmeği görev saymaktayız.

Danıştay olarak bizler, değil yeni bir teşebbüse geçişini önlemeyi, daha önce yapılmış olan Anayasa değişikliklerinin, Danıştayımızı ilgilendiren hükümler yönünden, eski hale getirilmesini istemekteyiz. 1974 yılındaki «Danıştay Günü töreninde huzurunuzda yaptığım konuşmada bu değişikliklerden birkaçı üzerinde durmuş ve :

Hakimlerimizi ve savcılarımızı idarî yargı teminatından yoksun bırakan, Anayasanın 137 inci ve 144 üncü maddelerinde yapılan değişikliğin;

Anayasamızın yargı düzenini ve idarî yargı birliğini zedeler nitelikte bulunan, asker kişilerin özlük işlerine ait yargısal denetim görevinin Danıştaydan alınmasına ilişkin Anayasanın 140 ıncı maddesinde yapılan değişikliğin;

Bilim çevrelerinde el'an sürdürülmekte olan endişe-

lerin giderilebilmesi için, idarî yargının temelini teşkil eden 114 üncü maddede yapılan değişikliğin;

Anayasa Mahkemesinin, Anayasa değişikliklerinin, ancak «Anayasada gösterilen şekil şartlarına uygunluğunu» denetleyebileceğine dair, Anayasanın 147 inci maddesinde yapılan değişikliğin;

Kaldırılarak, bu hükümlerin eski hale getirilmesini önermiştik.*

Bu düşüncelerimizde ne kadar haklı olduğumuz gün geçtikçe ve özellikle bu dönemde, açıkça görülmekte, açılan idarî davalar üzerine verdiğimiz yürütmeyi durdurma ve iptal kararları, 114 üncü maddede yapılan değişikliklere öne sürülmek suretiyle, «idarî eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı veriliyor, bu Anayasayı ihlâldir.» şeklinde siyasi polemige dayanarak yapılmaktadır. Bu şekildeki yorumun doğal sonucu, «İdarenin eylem ve işlemlerinden dolayı yürütmeyi durdurma ve iptal kararı veremezsiniz, yani yargısal denetim yapamazsınız.» demektir.

Anayasanın 114 üncü maddesinde yapılan değişikliğin anlam ve kapsamını, yani yargı denetimi yetkisini kısıtlayıcı nitelikte olmadığını, ancak idare hukukunda mevcut prensiplerin bir direktif hükmü halinde Anayasaya konulmasından ibaret olduğunu, 1973 yılındaki «Danıştay Günü» töreninde huzurunuzda yaptığım konuşmada arz ve izah etmiştim. Nitekim, Anayasayı değiştiren 1488 sayılı Kanunun: «Anayasanın 114 ve 140 ıncı maddelerinde yapılan değişiklik gereğince, 521 sayılı Danıştay Kanunu, Anayasa değişikliklerinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde değiştirilir.» diyen geçici 14 üncü maddesi gereğince, Danıştay Kanununa 1740 sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci Madde ile bu konu halledilmiştir. Danıştay Dava Dairelerimiz içtihatları da bu yolda belirlenmiş ve «Türkiye Cumhuriyetinin hukuka bağlı olma ilkesi» idare hukuku esaslarına göre ve İdarenin yargısal denetimi yönünden muhafaza edilmiştir. Bunun tersine bir görüş Anayasayı bu görüş istikametinde yeniden değiştirmek arzusu, şimdiden kesin olarak ifade edeyim ki, Cumhuriyetimizin niteliklerinden olan hukuk devleti ilkesine tamamiyle aykırı ve iptale mahkûm olur.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi, 26 Şubat 1976 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan, bir iptal davası ile ilgili ka-

⁷ «Yüzbeş ve Yüzaltıncı Yıllarında Danıştay» adlı kitap. Sahife : 14 (Ülgen'in 1973 yılı konuşmasından).

⁸ «Yüzbeş ve Yüzaltıncı Yıllarında Danıştay» adlı kitap. Sahife : 53-54, 12-13 (Ülgen'in 1974 ve 1973 yıllarındaki konuşmalarından)

rarında, Anayasamızın 1 inci maddesinde yer alan «Cumhuriyet»imizin anlam ve kapsamını belirterek :

«Gerçekten maddede yer alan değişmezlik ilkesinin sadece «Cumhuriyet» sözcüğünü amaç aldığı, yani Anayasadaki «Cumhuriyet» sözcüğünün değişmezliğini öngörerek, Cumhuriyeti oluşturan onun dışındaki ilke ve kuralların değiştirilebileceğini düşünmek, bu ilke ile bağdaştırılmaz. Çünkü 9 uncu maddedeki değişmezlik ilkesinin asıl amacı, Anayasanın 1 inci maddesi ile 2 inci ve 2 inci maddenin gönderme yaptığı Başlangıç bölümünde yer alan temel ilke ve kurallarla niteliği belirtilerek «Cumhuriyet» sözcüğü ile adlandırılan Devlet sistemidir. Başka bir deyimle, burada değişmezlik ilkesine bağlanmak yolu ile güvence altına alınan «Cumhuriyet» sözcüğü değil, yukarıda gösterilen 2 inci madde ile Başlangıç bölümünde nitelikleri belirtilmiş olan Cumhuriyet rejimidir. Şu halde, yalnız «Cumhuriyet» sözcüğünü saklı tutup, Cumhuriyeti oluşturan bütün bu nitelikleri, hangi doğrultuda olursa olsun, tümünü veya bir bölümünü değiştirmek veya kaldırmak yoluyla, 1961 Anayasasının ilkeleriyle bağdaşması olanağı bulunmayan bir başka rejimi meydana getirecek nitelikteki Anayasa değişikliğinin teklif ve kabul edilmesinin, Anayasaya aykırı düşeceğinin, tartışmayı gerektirmeyecek derecede açık olduğu ortadadır (...)

O halde, yalnız «Cumhuriyet» sözcüğünün değil, Türkiye Devletinin dayandığı bu ilkeleri ve onun «insan haklarına ve Başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, milli, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti» olarak Anayasaca tanımı yapılan niteliklerini değiştirmeyi öngören bir Anayasa değişikliğinin teklif edilmesi, sözü geçen yasak karşısında olanaksızdır. Çünkü, bunlarda yapılacak bir değişiklik, yukarıda tanımlanan nitelikte bir Cumhuriyet olan Türkiye Devletinin temel kuruluşunda ve işleyişinde de bir değişiklik olması sonucunu doğurur.

Gerekçesiyle ,hukuk devleti olma niteliğine aykırı görüldüğü bir Anayasa değişikliğini iptal etmiştir.*

Törenimizin gerektirdiği kısa bir konuşma süresi içinde malesef asıl değinmemiz gereken ve Danıştaya intikal eden çeşitli memleket sorunları hakkındaki görüş ve önerilerimizi belirtmeye imkân olmadı. Ancak, konumuz yargı yerlerine saygınlık olduğuna göre, bu saygınlığı incitir nitelikte gördüğümüz protokol ve benzeri gibi diğer bazı husus ve davranışları bir yana bırakarak; burada tekrar etmekten hepimizin üzüntü duyacağına emin bulunduğum ve

bizleri belirli bir siyasal eğilim içinde taraf tutmakla itham eden yakışsız ve saygınlık dışı bazı eleştirilerin gereği gibi değerlendirilebilmesine imkân vermek üzere, Danıştay Yüksek Hakimlerinin hangi hizmet dallarından gelmiş kişilerden oluştuğunu belirtmekle yetineceğim :

Bilindiği gibi, 27 Mayıs Devriminden önce Danıştaya üye ve başkan seçimi Büyük Millet Meclisi tarafından yapılırdı. 27 Mayıs 1960 gününde, Birinci Başkan, daire başkanları, Başkanunsözcüsü ve üyelerin adedi 55 idi. Devrimi müteakip 84 sayılı Kanunla 13 kişinin görevine son verilerek, esasen boş olan kadrolarla birlikte, bunların yerlerine 28 yeni zevat getirilmek ve geri kalan 27 kişi de görevlerinde bırakılmak suretiyle Danıştay yüksek hakimleri yenilendi. Bu 55 kişinin Danıştaya gelmeden önceki son görevleri itibarıyla oluşumu şöyle idi :

Danıştay kanunsözcülüğü ve başyardımcılığından 17, generallikten 3, valilikten 10, müsteşar ve müsteşar yardımcılığından 2, hakimlikten 5, hukuk müşavirliğinden 7, teftiş ve tekik kurulları başkanlığı ve üyeliklerinden 6, idare meclisi başkanlığı ve üyeliğinden 2, daire başkanlığından 1 ve genel müdürlükten 2.

1961 Anayasasıyla Danıştay üye ve başkanlarının seçim usulü değiştirilerek, boş yer adedine göre Danıştay Genel Kurulunca ve Hükümet tarafından gösterilen adaylar arasından Anayasa Mahkemesince seçim yapılması usulü kondu. O tarihten bu yana, yani 15 yıl içerisinde yapılan seçimler sonucunda, bugün 85 adet olan Danıştay yüksek hakimlerinin Danıştaya seçilmeden önceki son görevlerine göre oluşumu şöyledir :

Danıştay kanunsözcülüğü ve başyardımcılığından 52, valilikten 8, müsteşar yardımcılığından 1, hakimlikten 14, hukuk müşavirliğinden 2, tetkik kurulu üyeliğinden 1, daire başkanlığı ve yardımcılığından 2, genel müdürlükten 2, Vergiler Temyiz Komisyonu daire başkanlığı ve üyeliklerinden 3.

Devrimden sonra 84 sayılı Kanunla yeniden göreve alınan 28 kişiden halen 7 ve görevlerinde bırakılan 27 kişiden de halen 2, yani toplam olarak 9 kişi bugün Danıştayda görevine devam etmekte, diğerleri yani 76 kişi ise yeni usule göre seçilmiş üyelerden oluşmaktadır. Durumu yüksek takdirlerinize arz etmekle yetiniyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın konuklarımız;

Lütufkâr müsamahalarınıza sığınarak yeterince uzat-

* Anayasa Mahkemesinin Esas 1973/19, Karar 1975/87 sayılı ve 15/4/1975 tarihli kararı.

miş olduğum konuşmamı, 1973 yılındaki «Danıştay Günü»nde yaptığım konuşmayı sona erdirirken söylediğim sözleri yenileyerek bitiriyorum :

Yüksek huzurunuzda Büyük Türk Milletine tam bir içtenlik ve güvenle arz ediyorum ki; Danıştay hakimleri olarak bizler, hangi şartlar içerisinde olursa olsun, şerefli ve o nisbette güç olan bu görevi kemaliyle yerine getirebilmenin, bu şerefe lâyık olmanın azmi, inancı ve çabası içindeyiz.

Adaletle dayanmayan devlet, varlığını; hakimlerine güvenmeyen ve saygı duymayan millet, birliğini ve dirliğini kaybeder.

Türkiyede hakimler vardır ve daima olacaktır.

Derin teşekkür ve üstün saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av. Faruk Erem'in,

Danıştayın 108. yılını kutlama töreninde yaptığı konuşma.

(10 Mayıs 1976)

Son dönemde gittikçe yoğunlaşan ve genişleyen bir OLAY'la karşılaştık : Yürütmenin, Yargıya karşı gösterdiği direnç.

Bu pek önemli bir olaydır. Aynı Devlet Kavramı içinde, iki kuvvetin çekişmesi bazı esasları tahrip etmekte ve derece derece Devlet Anayasal niteliğinden kayıplara uğramaktadır.

Konuyu, açıkca, bu şekilde, ortaya koyduktan sonra. Olayı «teşhiş» etmek, varılacak «Sonuç»a göre de çözümünü bulmak gereklidir :

1) Çağdaş Devlet Kavramı : Yürütmeden gelen Direncin başlıca nedeni «Devlet Kavramının» çağdaş anlamına doğru yücelen gelişiminin farkedilememiş olmasıdır. Yürütmenin, Yargı kararlarından ancak uygun gördüklerini uygulayacağı yolunda bir yetki ile donatılmış olduğu zanni, bu gelişmeyi kavramamış olanların verdikleri mütalaalara dayanmakta ve İdare mevcut olmayan bir hakkın güvencesine inandırılmaktadır. Böylesine bir Hak Mülk-Devlet' de vardı. Fakat Mülk-Devletten, Polis-Devleti'ne, bundan sonrada «Hukuk Devleti»ne geçildi. Fakat gelişim duraklamadı. Çağımızda Devlet «Hukukun Üstünlüğüne İnanan Devlet» kavramına ulaştı.

a) Mülk-Devlet anlayışının kalıntısı düşüncelerle sonuca varmak istenirse bu büyük bir yanılgı olur. Yargı Denetimini Anayasal bir müessese olarak kurabilmek kolay

olmamıştır. Başka çareler de denendi. Örneğin, 1975 Fransız Anayasası «Anayasa Jürisi» bile kurdu. Nihayet en etkili çare olarak «Yargı Denetimi» bulunabildi.

b) «Hukukun Üstünlüğüne İnanan DEVLET» anlayışına varılan bir dönemde, Danıştay hakkındaki kanaatlerin çok değişik olması gerekir. «Meclisi Vala'ya ŞURAYI DEVLET unvanının verilmesi» ile başlayan, Cumhuriyet döneminde büyük aşamaları başaran Danıştayımızın, 1961 Anayasa dönemine ulaşması sırasında, Anayasa Hukukunun getirdiği yeniliklerin dışında kalamayacağı doğaldır. İdari Yargının yetkilerini hala «Şurayı Devlet» anlayışı ile kısıtlamak, çağdan geri kalmayı benimsemeğe eşittir. Bugün Danıştayın «İstisari görevi» bile yadırganmaktadır.

c) 1787 de Amerikan Anayasasını hazırlayanlara göre «Zulmin gerçek tanımı Yürütme ile Yargının birelde toplanmasıdır». Bu görüşte şimdiki kadar bir isabetsizlik kaydedilmemiştir.

Adalet olmazsa Toplum dağılır, sürekli olmayan, her olayda elde edileceği kesinlikle bilinmeyen Adalet, yokluğuna eşittir. Adaletin bazen olmaması, Toplumda hiç olmadığı kanısına dönüşür. Her şeyin sonunda adil bir mahkemenin bulunabileceği inancı Toplumda en büyük «Sosyal Güvence» duygusunu sağlar. «Adaletin bulunmadığı Ülkede her kes suçludur».

«Adalet kimin elinde ise iktidar ondadır» sözünün, Hukuk Tarihinde hüküm giymiş bir düşünce olduğunu söylemek Hukukun Üstünlüğü çağında olağan karşılanmalıdır.

2) Yürütme-Yargılama ayrılığı : Yürütme ile Yargılamanın ayrılığından Yargıyı dinlememek yetkisini çıkarmak yanlıştır. Aynı Devlet Kavramı içinde olmanın gereği, Yürütmenin kendini Yargıya tabi sayması ve bunu benimsemiş olmasıdır. Nedeni şudur :

Toplum, Yürütme Yetkisinin Hukuk içinde kalmasını Yargı Organında güvenceye bağlamıştır. Böyle bir görevle donatılmış «Yargı Organı» elbetteki İdarenin üstündedir. «Hiç bir eylem ve işlemi Yargı Denetimi dışında kalamayan» Yürütmenin, Yargı kararlarını denetleyeceği, tercihler yapabileceği, Devlet Kavramının ilkel anlayışı içinde ancak haklı görülebilirdi.

«Yürütme Görevi, Kanunlar çerçevesinde... yerine getirilir», fakat «Yargı Yetkisi Türk Milleti adına... kullanılır». Anayasamızın bu deyimleri bile Yürütmenin Yargı Denetimi içinde kalmanın zorunluğunu ortaya koymaktadır.

3) Hak Arama Özgürlüğü : «Hak Arama Özgürlüğü», Anayasal «Temel Haklar» dandır. Yargının engellenmesi, kararlarının uygulanmaması yıkıcı etkisini her şeyden ev-

vel bu alanda gösterir. Yürütmenin, Yargı Kararlarını yerine getirip getirmemekte bir tasarruf yetkisinin bulunduğu kabulü halinde Hak Arama Özgürlüğü anlamını yitirir. Uygulanmayan bir Yargı Kararı, öyle bir «âciz vesikası» dırki Devleti manevi iflâsa sürükler, bunun sorumu pek ağırdır.

4) Yargı güvencesi : Yargının sağladığı en büyük güvence Yürütmede görev alanları korumasıdır. Ünlü Amerikan Cumhurbaşkanı Jefferson'nun bir dostuna yazdığı mektup, bütün bilimsel yapıtlarda yer alır. Jefferson bu mektubunda şunları yazmıştı : «Yasaların dürüst ve erdemli yargıçlar eliyle uygulanması, bizi, Anayasanın vermediği yetkileri kullanmak tehlikesine ve yanlışlığına karşı koruyacaktır». Böylece Yargının gücü, güvencesi ve faydası ortaya konuluyordu. Büyük Devlet Adamları ancak böyle düşünürler.

«Meşruluğunu Yitirmek» artık bütün Anayasalarda başkoşul haline gelmiştir. Bu koşulu ayakta tutan, sorumluluğunu yüklenen Yargıya inanmak ve Yargının kararından sonra «Artık yapacak bir şey kalmamıştır» diyebilmek anlayışına ulaşmak gereklidir.

5) Takdir Hakkı : «Yürütmenin Takdir Hakkı» anlayışı, «Hukuk Devleti» ve «Hukukun Üstünlüğüne inanan Devlet» dönemlerinin geride bıraktığı ölçülerle çözülemez. Yürütmenin bütün eylem ve işlemleri Yargı Denetimine bağlanınca «Takdir Hakkı» artık, «kendi içine kapalı, esrarengiz bir kavram» olmaktan çıkmıştır. Takdir Hakkı, keyfilikten, «Gerekçe» ile ayrılır. Yargı Denetimini inkâr etmiyorsak, idari karar ve işlemlerin, Hukukça geçerli gerekçelere dayanması zorunluğunu da kabul etmemiz gerekir. Haklı gerekçe gösterilince, Yargı Denetiminden çekinmek için sebep de kalmaz.

6) Taraf Anlayışı : İdari Davalarda yürütme kendini «Taraf» gibi görmek durumunu farketmelidir. İptal Davalarında Yürütme, kararı temyiz edilmiş bir mahkemenin Yargıtaydaki durumu gibidir. Yargıtay, kararı veren mahkeme-yi değil, sadece verilen kararı yargılar. İptal davalarında da somut bir «İdari Karar» yargılanır. Bundan Yürütmenin aleyhine kuşkular sezinlemek, yersiz ve isabetsizdir.

7) Müdahale İddiaları : Yürütmeye «Müdahale» edildiği, Yürütmeye Yargının müdahale ettiği iddiaları da yanlışdır. «İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı Yargı yolu açıktır». Bu Anayasal Kuralın anlamı şudur : Yürütmenin eylem ve işlemleri Hukuka Uygunluk varsayımından faydalanır. Böylesine bir varsayım Yürütmeye tanınmış bir ayrıcalıktır. Fakat bu ayrıcalık bir koşula bağlanmıştır. Varsayım, aksi kanıtlanıncaya kadar geçerlidir. Bu kanıt Yargının Kararıdır. O halde İdarenin eylem ve işlemleri,

«İptal» edilmezlerse, yürürlükte kalabilirler. Demekki Yargının Kararı, bir «müdahale» değil, Yürütmenin eylem ve işlemlerinin içinde yer alan bir «geçerlilik koşulu»dur. Müdahaleden yakınmak dūzeyssel bilgilerden gelir. Bu gün Yürütmenin eylem ve işlemlerine karşı Danıştayın «Millet Adına» bir çeşit «Veto» müessesesi olduğu yolunda izahlara dahi rastlanmaktadır.

«Yargı Yetkisinin, Yürütme Görevinin Kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini sınırlayacak tarzda kullanılmayacağı» yolunda Anayasamıza, yapay biçimde, bir hükü eklenmiş ve bu hükümden Yargı Kararlarının tercihli uygulaması sonucuna varılmak istenmiş ise de bir Kararın sınırlayıcı niteliğini takdir yetkisinin Yürütmede olduğunu savunmaya olanak yoktur.

SONUÇ : İdare Hukukunun bir çeşit «Eşitsizlikler Hukuku» olarak görüldüğü ilk dönemlerden, «Hukukun Üstünlüğüne İnanan Devlet» anlayışına geçişe kadar, İnsanlığın gösterdiği çaba, dönüşü olmayan bir yol çizmiştir. Türk Hukukcusunun, bu yolda, değil geriye dönmek, duraklamağa bile hakkı yoktur.

Bkz. TBBB. 1972/12-10; 14-5; 15-4; 1973/19-1; 1974/25-1.

1976/37-2

Olağanüstü Genel Kurul.

İzmir'de 30 Nisan 1-2 Mayıs 1976 günlerinde toplanan Olağanüstü Genel Kurul gündemindeki; Avukatlık Yasası değişiklikleri hakkındaki önerilerin ve bilgilerin derlenmesine ilişkin Yönetim Kurulu Raporu okunmuş. Avukatlık Yasasında yapılması gerekli değişikliklerin üzerinde görüşme açılması,

Adli hizmetlerin daha iyi bir şekilde görülmesi konusunda genel bir görüşme açılması hakkında İzmir Barosunun önerisi,

Türkiye Barolar Birliği Ölüm Yardımı'nın yaşlılık nedenleri ile işden ayrılma halini kapsayacak şekilde değiştirilmesinin görüşülmesi ve İzmir Barosu teklifi,

1975 yılı içinde vefat eden Avukatlara 1976 yılı içinde vefat edenlere yapılacak yardımın % 50' si oranında yardım yapılması ve bu yardımın kaynağının sağlanması amacı ile bir defaya mahsus olmak üzere 10,— TL. giriş aidatı alınması hakkında Ölüm Yardımı Esasları'na geçici bir madde eklenmesi yolunda Kütahya Barosu teklifini görüşerek gerekli kararları almış bulunmaktadır. Toplantı sonunda yayınlanan bildiri aşağıya alınmıştır. Genel Kurul çalışmaları

hakkında geniş bilgi, tutanakların basılmasından sonra gelecek sayıda yayımlanacaktır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ OLAĞANÜSTÜ GENEL KURULU BİLDİRİSİ

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu 30 Nisan 1 - 2 Mayıs tarihlerinde Yurdun her bölgesinden gelen Baro delegelerinin katılımıyla İzmir'de toplanmış, savunma mesleğinin bütün sorunları üzerinde durarak bu sorunların, meslek ve ülke yararına çözümlerinin neler olabileceğini araştırmış, belli ve kesin sonuçlara varmıştır. Bu çalışmalar sırasında ülkemizde son günlerde ağırlığını artırmış bulunan, belli kaynaklardan yönetildiği görünümünü veren tedhiş olayları karşısında Adalet ve hukuk duygusunda hiçe sayan olaylar üzerinde kesin bir uyarıda bulunmak gereği duyulmuştur.

Anayasamızın 14. maddesi, kişinin evrensel haklarından yaşama hakkını, kişi özgürlüğünü temel hak olarak benimsemiştir. «Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz» hükmü evrensel ve anayasalıdır. Kişinin yaşama hakkına ve özgürlüğüne tecavüz edenler kanunlarımızda çeşitli cezalara çarptırılmışlardır. Buna karşın yurdumuzda bir süredir devam edegelen ve bir çok yurttaş öldürülmesiyle sonuçlanan olaylarda kanunların kesinlikle ve fark gözetilmeksizin uygulanmak ilkesinin ihlâl edildiği görülmektedir :

— Bazı kişi ve gurupların kendi siyasal ve sosyal ter-cihlerine karşı olanları öldürdükleri;

— Başka yaşama hakkı olmak üzere vatandaşların temel haklarını korumakla görevli güçlerin görevlerini yaparken tarafsız hareket etmedikleri, yakalama ve gözaltına alma işlemlerinin bu kişilerin siyasal durumlarına göre farklılık gösterdiği, siyasal iktidara karşı olduğunu sandıkları kişilere bu nedenle yasal sınırları aşan zora başvuru-duğu ve böylece hukuk dışı durumların yaratıldığı savı ve gözlemi çok yakındır.

Yukarıda belirtilen evrensel ve anayasal insan hakla-rının ve ayrıca hukuk dışı davranışlar üzerinde biz hukuk-çuların önemle durmamız toplumdaki varlığımızın nedenin-den gelmektedir. Hangi düşünce ve inançta olursa olsun, hangi suçtan sanık bulunursa bulunsun ülkemizde bütün insanlar mesleği savunma olan, kişinin hak ve özgürlükle-rinin savunucu güçsüzün, güçsüz kılınanın ve yalnız kala-nın yegâne dayanağını oluşturan biz avukatların ve hukuk-çuların güvencesi altındadır. Bizim bu gücümüzün kaynağı insanlık tarihi, hukuk ve toplumumuzdur.

Bu nedenlerle, Genel Kurulumuz :

1 — Yukarıda yazılı insan haklarını, anayasamızı ve

yasaları ihlâl niteliğindeki eziyet, işkence ve bunlarıda aşan siyasal kökenli cinayet olaylarını yakından izlemek ve gereken uyarımları geciktirmeden yapmak hususunda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna talimat vermiştir.

2 — İşkence, eziyet eden, insanlık onuruna aykırı davranan, kanunsuz işlem yapan, bu gibi olay ve işlemleri öğrenipte C. Savcılıklarına bildirmiyen, bu olayları öğrenmiş olmasına rağmen yasal kovuşturmayı savsaklıyan görevliler hakkında ceza hükümleri getiren özel bir yasa öntasarısı hazırlanması yolunda, Türkiye Barolar Bir-liği Yönetim Kuruluna talimat verilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği
Olağanüstü Genel Kurulu Başkanı
Avukat Cengiz İlhan

Bkz. TBBB. 1976/36-25.

1976/37-3

Son Olaylar Hakkında Birliğin A.P. ve C.H.P. Genel Baş-kanlarına Gönderdiği Yazıya C.H.P. Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit'in gönderdiği cevap yazısı.

Sayın Prof. Faruk Erem

Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Ankara : 27.4.1976

Bir eşini Başbakan ve Adalet Partisi Genel Başkanı sayın Süleyman Demirel'e de gönderdiğiniz 13 Nisan 1976 günlü ve 729 sayılı yazınızı aldım. Teşekkür ederim.

«Tedhişçiliğin siyasal metod sayılması»ndan ve siya-sal partilerin tedhişçiliğe karşı kesin durum almalarından doğabilecek tehlikeleri belirtmeniz ve bu konuda iki bü-yük partiye sorumluluklarını hatırlatmanız çok yerindedir.

Türkiye'de siyasal amaçlı şiddet eylemlerinin ve kış-kırtmaların ilk görüldüğü günlerden başlayarak, Cumhuri-yet Halk Partisi, nereden gelirse gelsin, şiddete ve dü-şüncelerin zor kullanarak yayılmak istenmesine karşı çık-mıştır. Fakat, Hükümetin «ceph»cilik anlayışıyla düşman-lığı körüklemesi, devlet gücünün demokratik hukuk devleti kuralları içinde ve tarafsız biçimde kullanılmaması, bir kısım saldırganların bazı Hükümet partilerince desteklenme-si ve yüksek mahkeme kararlarına Hükümetçe uyulmama-sı, ana muhalefet partisinin ülkemizde barış ve huzur sağ-lamak için gösterdiği iyiniyetli çabalara rağmen, kardeş kavgasını ve can güvensizliğini yaygınlaştırmaktadır.

Cumhuriyet Halk Partisi, iki büyük partinin, Anayasa ilkelerinde ve demokrasi kurallarında birleşerek, rejimi ve iç barışı elbirliğiyle korumaları için birçok çağrılarda bulunmuştur. Son olarak, Anakara Üniversitesi Senatosunun bu yöndeki çağırısına da olumlu cevap vermiştir. Fakat bildiğiniz gibi Adalet Partisi, bütün bu çağrıları reddetmiştir.

Türkiye'nin yürürlükteki Anayasamızla barış ve huzur içinde yönetilebileceğini, 1974'de Hükümette iken kanıtlamış olan Cumhuriyet Halk Partisi, muhalefette bulunduğu sırada da, iç barışın sağlanması ve rejimin korunması için, üzerine düşenleri yapmaya devam edecektir.

Türkiye'de demokratik hukuk devletinin ve huzurun en büyük güvencelerinden biri bağımsız adalettir. Anayasaya ve demokratik hukuk devletine bağlılığını her vesileyle kanıtlamış olan Türkiye Barolar Birliğinin önderliğinde, değerli hukukçularımızın, adalete daha çok etkinlik kazandırma yolunda gösterecekleri çaba da, öyle inanıyorum ki, rejimin ve toplumun esenliğe kavuşmasına büyük katkıda bulunacaktır.

Bu inanca, size ve Türkiye Barolar Birliğinin değerli üyelerine başarı dileklerimi ve içten saygılarımı sunarım.

Bülent Ecevit
Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Başkanı

Bkz. TBBB. 1976/36-1.

1976/37-4

Cumhuriyet Senatosu Toplumu Etkileyen Şiddet Olaylarını Araştırma Komisyonu Başkanlığının Birliğe Gönderdiği Bilgi İsteğini Kapsayan Yazısı.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 11.5.1976
Sayı : 11

C. Senatosu Toplumu Etkileyen Şiddet Olaylarını Araştırma Komisyonu Başkanlığı

1. Cumhuriyet Senatosu, toplumu derinden sarsan, dev boyutlu, çok yönlü bunalımın kökenlerini, gerçek nedenlerini, bunun hazırlayıcılarını, sürdürenlerini, eylemlerin içinde, arkasında ve yanında bulunan tüm kişi, güçlerin kimliklerini, güttükleri amaçları, Hükümeti teşkil eden partilerin ve Hükümetin bunların karşısındaki tutum ve davranışlarını öğrenmeyi, olayların sürüp gitmesini ön-

leyecek, toplumsal kaosu ve kargaşayı durdurup dindirecek ve can güvenliğini, öğrenim özgürlüğünü sağlayacak çözümleri bulmak amaçlarıyla verilen iki önergeyi kabul ederek bir Araştırma Komisyonu kurmuştur.

Göreve başlayan Komisyonumuz aşağıdaki hususlarda kuruluşunuzdan bilgi istemeyi kararlaştırmıştır.

2. a — Bu tarihe kadar işlenen Toplum Suçlarının nedenleri?

b — Bu suçların işlenişinde iç ve dış teşvikçi kişi ve güçlerin olup olmadığı?

c — Kuruluşumuzun saptadığı ve adalete aktarılmamış olay varsa tarih, yer, sanıklar ve mağdurların isimleri ve varsa başka bilgi ve belgelerin bir hafta içinde Başkanlığımıza bildirilmesini saygı ile rica ederim.

Toplumu Etkileyen Şiddet Olaylarını
Araştırma Komisyon Bşk.
Salih Tanyeri
Gaziantep Senatörü

1976/37-5

Avukatların Hak ve Ödevleri - Avukatların Onayladıkları Vekâletname Örneklerinin Noterliklerce Kabul Edilmesi İsteği - Birliğin Noterler Birliğine Başvurması - Noterler Birliğinin Genelgesi.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İstanbul : 27.10.1975
Sayı : 8230

Bir süre önce, 1973'te meslekdaşımız Ziya Nur Erün'ün fotokopisi ekli dilekçesinden öğrendiğimiz üzere, Beyoğlu 5 nci Noterliği, meslekdaşımızın tasdik ettiği bir vekâletname suretini mesnet almayı ve buna dayanarak aharı tevkil edecek bir vekâletname vermeyi reddetmiş idi.

Olayı Noterler Birliği nezdinde şikâyet konusu yapmış ve bu kabil işlemlerin önlenmesi için bir genelge yayınlanmasını istemiştik. (23.3.1973 tarihli yazımız fotokopisi ektedir.)

Noterler Birliği disiplin kurulu takibata mahal olmadığına karar vermiş (fotokopi ektedir) ve genelge de yayınlanmamıştır.

Bu defa, aynı mahiyette bir olay Beyoğlu 9 ncu Noterliği ile meslekdaşımız Adnan Saka arasında cereyan etmiş bulunmaktadır. (Şikâyet fotokopisi ilisiktir.)

Anlaşıyor ki, konu, ciddiyetle üzerinde durulmaya değer bir itiyat haline gelmek üzeredir.

Bu nedenle konunun disiplin yönünden sarfınazar ederek, Adalet Bakanlığı ve T. Noterler Birliği ile gerekli temasların yapılmasını ve avukatın tasdik ettiği vekâletname sureti kuşkusuz aslı gibi geçerli olduğuna göre, bu vesikaya istinaden muamele yapmayı reddetmenin hiç bir tutarlı gerekçesi bulunamayacağını bütün noterlere tamim edilmesini sağlanmasını dileriz.

Saygılarımızla,
Av. M. Ali İkizer

İstanbul Barosu Başkanı

İstanbul : 23.3.1973
Sayı : 1268

Noterler Birliği

Sayın Başkanlığına
A n k a r a

Avukat Ziya Nur Erün'ünü kendisi tarafından tasdik edilen vekâletnameye istinaden bir meslekdaşına vekâlet vermek üzere Beyoğlu 5 nci Noterliğine müracaatı sırasında vekâletnamenin aslını görmek istemesi üzerine vuku bulan tartışma sırasında sayın Noterin sarf ettiği sözlerden mütevellit Başkanlığımıza vaki 8.3.1973 tarihli şikâyet dilekçesinin fotokopisi ekte sunulmuştur.

Meslekdaşımızın haklı şikâyeti üzerine önemle durulmasını, Noterlere gerekli genelgenin yollanmasını, şikâyetli Noterin de tasfiyesini Baro Yönetim Kurulumuzun 15.3.1973 tarihli kararına atfen saygılarımla rica ederim.

İstanbul Barosu Başkanı
Av. Burhan Güngör

Baro Başkanlığına
İ s t a n b u l

5.3.1973 tarihinde, müvekkilim Ahmet Rüstü Cemal'in bana verdiği vekâletnameye istinaden Avukat Akgün Ersoy'a bir vekâlet vermek üzere Beyoğlu 5. Noterliğine müracaat ettim. Vekâletnamenin tarafımdan tasdik edilmiş bir örneğini ibraz ederek vekâletnamenin tanzimini istedim. Cevap olarak vekâletnamenin aslı olmadan vekâletin tanzim edilemeyeceği bana bildirildi.

Bizzat noterin kendisine müracaat ettim. Avukatlık K. 56/1. maddesi hükmüne göre benim tasdik ettiğim vekâletname örneğinin resmi örnek hükmünde olduğunu, bu nedenle noterlik işleminin kanuna aykırı olduğunu bildirdim.

Noter cevabında aynen : «Beni avukatlık K. ilgilen-dirmes okumaya da gerek duymuyorum. Avukatların yetkilerini suiistimal etmeleri bizi böyle titiz davranmaya sürükledi, yapmıyorum, Buyurun dışarı.» diyerek beni adeta daireden kovdu.

Durumu sorunuz üzerine açıklıyorum, Saygılarımla.

8.3.1973
Av. Ziya Nur Erün

İstanbul : 3.9.1975

İstanbul Barosu Sayın Başkanlığına

Özü : Beyoğlu 9. cu noter başkâtibi aleyhine vaki şikâyetimin tahkik ile ilgililer nezdinde soruşturmanın yapılması talebinden ibarettir.

27.8.1975 günü Beyoğlu 9. cu Noterliğine, Burhan Topaloğlu vekilli Av. Cezmi Tuncer ile birlikte müracaatla müvekkillerim bulunan Saim Üren ve Abidin Ren'in bana vermiş oldukları vekâletnamelerdeki selâhiyetlere müsteniden aramızda ihtilâflı arsa ve bina hudutları bakımından ibralaşmak ve işbu hususu resmen tescil ettirmek istemiştik.

Aynı gün saat 15 civarında mezkûr makama gittiğimizde noterin olmaması nedeniyle vekilliğini deruhte etmekte olan başkâtip Ahmet Emin Dumanlıoğlu, tarafınca ibraz olunan ve mezkûr müvekkillere ait, biri Eyüp 2. ci noterliiğince tanzim kılınmış 28.10.1974 tarih ve 23599 sayılı ve diğeri ise Üsküdar 2. ci Noterliğince düzenlenmiş 9.1.1975 tarih ve 1209 sayılı umumî vekâletnamelerin (gerekli selâhiyetleri muhtevî olmalarına rağmen) tarafımcı muaddak suretlerini kabul edemeyeceğini ve fakat muhakkak asıllarını ibrazımın gerekli olduğunu kat'iyetle bildirmiştir. Cevaben ben de bu tür bir talebin usulsüz olduğunu zira vekâletnamelerde avukat olarak suret tasdikinin her halükârda ve her resmi dairede geçerli sayılmasının kanun ve idari talimat icabı olduğunu belirtmişim. Bunun üzerine talebime icabet etmeyeceğini ısrarla bildiren maznun talebimi geri çevirmiştir.

İşbu durumu tevsiken bir dilekçe hazırlayarak talebimi böylece tekrarlamış ve reddine karar verilecek ise sebebini yazılı olarak bildirmesini istemişim. Bunun üzerine sanık, orasının resmi bir daire olmadığını ve binaenaleyh dilekçeleri kabul ile cevap verme mecburiyetlerinin bulunmadığını ve keza vekâletnamelerin aslını behemahal talep edeceğini ve ister isem Allah için kendisini savcılığa şikâyet edebileceğimi tarafıma bildirmiştir.

İşbu durum ve vakıalar karşısında İst. C. Savcılığına yaptığımı vaki şikâyetin yanısıra durumu sayın makamınıza, Türkiye Barolar Birliğine ve T. C. Adalet Bakanlığına aksettirerek gerekli tahkikatın kendi açınızdan yapılmasını dahi talebetmek icabetmiştir.

Neticei Talep : Yukarıda belirttiğim yakınmalarım karşısında sayın makamınızdan gereken incelemenin yapılarak icabına karar buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Av. Adnan Saka

Ankara : 25.12.1975

Sayı : 1972

Türkiye Noterler Birliği Başkanlığına

A n k a r a

Bazı Barolar ve Avukatlar tarafından Birliğimize yapılan müracaatlardan Avukatların, 1136 sayılı Kanununun 56. maddesine göre çıkarıp aslına uygunluğunu imzası ile onaylayarak, buna göre işlem yapılması için başvurdukları bazı Noterlerin, bu örneği kabul etmeyip aslını veya Nöterce onanmış örneğini istedikleri anlaşılmıştır.

Konunun bir ihtilâf ve sürtüşme haline gelmemesini sağlamak amacı ile maddenin açık hükmüne göre işlem yapılması için Noterlere bir genelge yapılmasını takdirlerinize sunar sonucundan bilgi verilmesini rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 5.3.1976

Sayı : 348/664

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

İlgi : 25.12.1975 gün ve 1972 sayılı yazınız.

Avukatların onayını taşıyan vekâletname örnekleri hakkında Noterlere yayınladığımız 26.2.1976 gün ve 621 (8) nolu genelgeden bir adet ilişikte takdim edilmiştir. Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla,
Türkiye Noterler Birliği Başkanı
Mehmet Kartal

..... Noterliğine

..... Noter Odası Başkanlığına

Türkiye Barolar Birliğinin 25 Aralık 1975 gün ve 1972 sayılı yazısında, bazı barolar ve avukatlar tarafından yapılan müracaatlardan, avukatların 1136 sayılı Kanunun 56.

maddesine göre çıkarıp aslına uygunluğunu imzası ile onaylayarak buna göre işlem yapılması için başvurdukları bazı noterlerin, bu örneği kabul etmeyip aslını veya noterce onanmış örneğini istedikleri bildirilmiştir.

Bu konuda Adalet Bakanlığına, Birliğimizin görüşünü açıklayan 6.2.1976 tarih 406 sayılı yazıya aldığımız 12.2.1976 tarih ve 4142 sayılı yazıda aynen :

«Bilindiği üzere 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 56. maddesinde, avukatın usule uygun olarak düzenlenen ve kendisine verilmiş olan vekâletnamenin aslını saklayıp, örneğini çıkardıktan sonra aslına uygunluğunu imzası ile onaylayarak kullanması mümkün kılınmış ve bu örneklerin, bütün yargı mercileri, resmi daire ve kurumlar ile gerçek ve tüzel kişiler için resmi örnek hükmünde olacağı belirtilmiştir.

Yasanın bu açık ve seçik hükmü muvacehesinde avukatın aslından çıkardığı örneklerle aynı vekâletnamenin noterlikçe çıkartılan örneği arasında bir fark olmayıp, her ikisi de aynı hüküm ve kuvveti haiz bulunmaktadır.

Örnek çıkarma yetkisini kullanırken sahtecilik yapan, avukatlar için aynı maddenin 3. fıkrasında ağır cezalar derpiş olunmak suretiyle bu konudaki suistimallerin önlenmesi için tedbir de alınmıştır.

Açıklanan bu nedenlerle, başkası adına işlem yaptırmak için kendisinin çıkarıp imzaladığı vekâletname ile noterliğe başvuran avukattan, vekâletnamesinin aslını veya noterden onaylı örneğini getirmesinin istenmesinin kanunen mümkün olamayacağı düşünülmektedir» denilmektedir.

Adalet Bakanlığının görüşüne göre işlem yapılması gereği yanında uygulamada noterleri sorumluluk altına sokabilecek işlemlerin yapılmasından kaçınılmasını ve başkası adına işlem yaptırmak için avukatın çıkarıp imzaladığı vekâletnameye istinaden işlem yaparken azami dikkat ve itina gösterilmesi gereğinin bilinmesini rica ederim.

Saygılarımla,
Türkiye Noterler Birliği
Başkanı
Mehmet Kartal

Ankara : 24.3.1976

Sayı : 612

Baro Başkanlığı

İ s t a n b u l

İlgi : 27.10.1975 tarih ve 8230 sayılı yazınız.

Avukatların tasdik etiketleri vekâletname örnekleri hakkındaki ilgideki yazınız üzerine T. Noterler Birliği ile ya-

pılan yazışma üzerine adı geçen Birliğin 8.3.1976 tarih ve 348/664 sayılı yazısı ile gelen 28.2.1976 tarih ve 621 sayılı genelge fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 1

1976/37-6

Avukatların Hak ve Ödevleri - Avukatların Reklam Niteliği Taşıyan Levhaları Asamıyacakları Hakkındaki Yönetim Kurulu Kararı.

Istanbul : 8.1.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

20.11.1975 günlü ve fotokopisini ekte sunduğum dilekçeyle Sayın İstanbul Barosu Başkanlığına başvurdum. Gene fotokopisini ekte sunduğum 9917 sayı ve 8.12.1975 günlü Sayın Başkanlık yazısıyla tarafıma bu konudaki karar bildirildi.

Avukatlık Yasasının 44. maddesinden ve birçok meslekdaşımızın «ortak avukat bürolarına» koydukları adlardan katnaklanarak biz de genç meslekdaşlarımla ve onların önerisiyle kurduğumuz büro için «Vecdi Yarman Hukuk Bürosu» adını koymağı uygun gördük.

Dilekçemden anlaşılacağı gibi ad konusunda değil, tabelamızın boyutları hakkında tereddüte düştüğümüz için Sayın Başkanlığımızdan görüş diledik. Buna rağmen yasanın özü ve sözüne ve de uygulamadaki —gerekirse verebileceğimiz— örneklere aykırı düşen İstanbul Barosu Yönetim Kurulunun büromuzun adı konusundaki kararının düzeltilmesine yardımlarınızı dilerim.

Saygılarımla,
Av. Vecdi Yarman

- Ek : 1) 20.11.1975 günlü dilekçemin fotokopisi.
2) 8.12.1975 gün 9917 sayılı İstanbul Barosu Başkanlığının yazı fotokopisi.

Istanbul : 20.11.1975

Baro Başkanlığına
I s t a n b u l

Istanbul Manifaturacılar Çarşısı 1. Blok 1512, Unkapanı adresinde yeniden mesleğe başlamış bulunuyorum.

Adlarını ileride bildireceğim avukat arkadaşlarımla birlikte «Vecdi Yarman Hukuk Bürosu» adı altında bu adreste çalışacağım.

Büromuzun yerini belli etmek için bulunduğumuz blokun giriş kapısı yanında ayrılan 40 cm. yükseklik ve 10 m. enindeki boşluğa tabela koymak istiyorum. Bu tabelanın ışıklı ya da ışsız olmasının Avukatlık Yasasına göre bir sakıncası olup olmadığına karar verilmesini saygılarımla dilerim.

Av. Vecdi Yarman

Istanbul : 8.12.1975

Sayı : 9917

Sayın Av. Vecdi Yarman
I s t a n b u l

İlgi : 20.11.1975 günlü yazınız.

Asılacak tabelâ ile ilgili yazınız, Yönetim Kurulumuzun 27.11.1975 günlü oturumunda incelenmiş ve «Vecdi Yarman Hukuk Bürosu ünvanının kullanılmıyacağı ve anılan ebat ve nitelikte bir tabelânın asılamıyacağına tarafınıza bildirilmesine» karar verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Istanbul Barosu Başkanı
Av. Mehmet Ali İkizer

Ankara : 2.3.1976

Sayı : 466

Baro Başkanlığı
I s t a n b u l

Avukat Vecdi Yarman'ın 20.11.1975 günlü başvurusu hakkında Yönetim Kurulumuzca alınıp 8.12.1975 gün ve 9917 sayılı yazı ile tebliğ edilen karara karşı 8.1.1976 günlü dilekçe ile itiraz edilmiş olduğundan, konu ile ilgili dosyanın gönderilmesini ve kararınızın tebliğ tarihinin açıklanmasını rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Istanbul : 12.3.1976

Sayı : 1674/2424

Türkiye Barolar Birliği
Sayın Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 2.3.1976 tarih ve 466 sayılı yazınız.

Av. Vecdi Yarman'ın 40 cm. yükseklik ve 10 m. enin-

deki boşluğu «Vecdi Yarman Hukuk Bürosu» tabelası asıy asıyacağına dair 20.11.1975 tarihli dilekçesine, Yönetim Kurulumuzca verilen 27.11.1975 tarihli olumsuz karara karşı katınızda yaptığı itirazla ilgili muameleli evrak ekte takdim edilmiştir.

Saygılarımla,

İstanbul Barosu Başkanı
Av. Mehmet Ali İkizer

Ek : 4

Ankara : 6.4.1976
Sayı : 698

Baro Başkanlığı
İ s t a n b u l

İlgi : 12.3.1976 gün ve 1674/2424 sayılı yazınız.

Yönetim Kurulumuzca verilen 27.11.1975 tarihli karara karşı Av. Vecdi Yarman'ın itirazı ile ilgili dosya Yönetim Kurulumuzun 27.3.1976 tarihli toplantısında incelenmiş olup ittihaz olunan karar örneği ile ilgili dosya ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : Dosya.

Ankara : 6.4.1976
Sayı : 699

Sayın Av. Vecdi Yarman
İ s t a n b u l

İlgi : 8.1.1976 tarihli yazınız.

İstanbul Barosu Yönetim Kurulunun 27.11.1975 tarihli kararına karşı vaki itirazınız Yönetim Kurulumuzun 27.3.1976 günlü toplantısında incelenmiş olup ittihaz olunan karar örneği ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 1 Karar örneği.

Ankara : 27.3.1976
Sayı : 195/22

İstanbul Barosu Yönetim Kurulunca verilen 27.11.1975 tarihli karara karşı Av. Vecdi Yarman'ın itirazı ile ilgili dosya incelendi.

1136 sayılı Yasanın 44. maddesinin açıklığı karşısında «Ortak Avukatlar Bürosu» Ünvanının kullanılması ve Meslek Kurallarının 7/b maddesinde «Büro levhaları reklâm niteliği taşıyabilecek aşırılıkta olamaz» hükümleri karşısında itirazın reddine, kararın kendisine duyurulmasına oybirliğiyle karar verildi.

Bkz. TBBB. 1973/17-11; 1974/25-15.

1976/37-7

Avukatların Hak ve Ödevleri - Meslekdaşlarımızın Cezaevlerinde Müvekkilleriyle Görüştürülmesi Hakkındaki İstanbul Barosunun Gönderdiği Yazı Ekleri - Birliğin Adalet Bakanlığına Başvurması - Alınan Cevap.

İstanbul : 27.2.1976
Sayı : 1284/1911

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Sağmalcılar Ceza evinde, müvekkilleri ile görüşmek için başvuran Sayın meslekdaşlarımızın bu taleplerini karşılayacak görevlinin bulunamaması karşısında 1. Müdüre vaki müracaatında neticesiz kalması sonucu tutulan ve Başkanlığımıza intikâl eden tutanak, Yönetim Kurulumuzun 19.2.1976 tarihli oturumunda incelenmiş ve «Sağmalcılar Ceza evindeki bu keyfi tutuma son verilmesi için Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğüne başvurulması ve Özellikle her gün görüş temin yolundaki gerekli girişimlere geçilmesi için Sayın Başkanlığınızın tavassutunun rica edilmesine» karar verilmiştir.

Tutanak fotokopisi ekte sunulmuştur.

Saygılarımla,
Av. Mehmet Ali İkizer
İstanbul Barosu Başkanı

Baro Başkanlığına
İ s t a n b u l

18.2.1976 günü saat 13 sıralarında müvekkillerimizle görüşmek üzere Sağmalcılar cezaevine gelinmiş ancak hiçbir yetkili ve görevliden görüş belgesi almak mümkün olmamıştır. Konu acele cezaevi 1. Müdürüne anlatılmışsa da, kendisi hiçbir çözüm bulmamış, bulmaya yanaşmamıştır. Cezaevi 2. Müdürünü saat 14.00 lere kadar bütün müdafiler bekletilmişlerdir.

1. Müdürün bu tutumu hakkında gerekli tedbirin dü-

şünülmesi için, durumu Baro Başkanlığına bildirmeyi uygun görüyoruz.

Av. Fehmi Bayraktaroğlu Av. Turgut Kazan
Av. M. Orhan Akkaya Av. Behçet Savaş
Av. Hüseyin Vural Av. Yılmaz Yavru
Av. İlhan İmik Av. Maksut Denizli

Ankara : 18.3.1976
Sayı : 586

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

İstanbul Barosu Yönetim Kurulunun 19.2.1976 tarihli oturumunda verilen karar ile Birliğimize intikal ettirilen, İstanbul Barosu Avukatlarından Av. Turgut Kazan, Av. M. Orhan Akkaya, Av. Hüseyin Vural, Av. İlhan İmik, Av. Fehmi Bayraktaroğlu, Av. Yılmaz Yavru, Av. Maksut Denizli ve Av. B. Savaş imzalı tutanak, 18.2.1976 günü Sağmalcılar Cezaevinde, meslektaşlarımızın müvekkilleri ile görüşmelerine olanak sağlanmadığı anlaşılmıştır.

Meslektaşlarımız vaki başvurularında, hiç bir yetkili ve görevliden görüş belgesi alamadıklarını, kendisine başvuru Cezaevi 1. Müdürünün soruna bir çözüm yolu bulmadığı gibi, bulmaya da yanaşmadığını, müdafilerin saat 14.00'e kadar 2. müdürün gelmesini beklediklerini bildirmişlerdir.

1136 sayılı Yasanın 2. maddesi «Adli Merciler ve diğer resmî daireleri, Avukatlara görevlerinin yerine getirmelerinde yardımcı olmakla yükümlü» kıldığı gibi, Avukatın müvekkilleri ile zamanında ve güvenlik içinde görüşmesinin savunma mesleğinin doğal sonucu olduğunda da şüphe yoktur.

Bu açıdan Sağmalcılar Cezaevi ilgililerinin tutumlarının Yüksek Bakanlığa duyurmak zorunluluğu doğmuştur.

Meslektaşlarımızın müvekkilleri ile görüşmelerinde gerekli kolaylığın sağlanması usulunun titizlikle uygulanması dileğiyle gereğini takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 7.5.1976
Sayı : 14733

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İstanbul Barosu Avukatlarından Turgut Kazan ve 6

arkadaşının İstanbul-Bayrampaşa cezaevi ile ilgili şikâyetleri İstanbul C. Savcılığınca incelettilmiştir.

Adı geçen İnfaz Kurumunda hükümlü ve tutuklu mevcudu, iş hacmi ve personel durumu itibarıyla görüşmelerin belli kurallar dairesinde icra edildiği, Avukatların Salı ve Perşembe günleri mesai saatleri dahilinde tam gün, Çarşamba günleri de 13.30 - 17.00 saatleri arasında müvekkilleriyle görüştürüldükleri bildirilmiştir.

Şikâyete konu olan olayın 18.2.1976 Çarşamba günü vuku bulduğu ve şikâyetleri Avukatların saat 11.00 sıralarında, müvekkilleriyle görüşme isteğinde buldukları, görüşmenin uygulamaya göre o gün için saat 13.30'da olduğunun görevli müdür tarafından bildirilmesi üzerine, taleplerinde ısrar ettikleri ve bu nedenle talebin yerine getirilmediği için şikâyette buldukları anlaşılmıştır.

Cezaevi idaresinin Avukatların haklı talep ve isteklerini Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine göre yerine getirmekte olduklarına bilgi edinilmesini rica ederim.

Adalet Bakanı
İsmail Müftüoğlu

Ankara : 13.5.1976
Sayı : 873

Baro Başkanlığı
İ s t a n b u l

İlgi : 27.2.1976 tarih ve 1284/1911 sayılı yazınız.

Yönetim Kurulunuzun 19.2.1976 tarihli kararı ile Birliğimize intikal ettirilen İstanbul Barosu Avukatlarından Turgut Kazan, M. Orhan Akkaya, Hüseyin Vural, İlhan İmik, Fehmi Bayraktaroğlu, Yılmaz Yavru, Maksut Denizli ve Behçet Savaş'ın Sağmalcılar Cezaevinde meslektaşlarımızın müvekkilleri ile görüşmelerine olanak sağlanmadığı hakkındaki 18.2.1976 tarihli tutanakları üzerine 1136 sayılı Yasa'nın 2. maddesi uyarınca gerekli kolaylığın sağlanması usulünün titizlikle uygulanması hususunda gereğinin takdiri Adalet Bakanlığına bildirilmiştir.

Bunun üzerine Adalet Bakanlığından alınan 7.5.1976 tarih ve 14733 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilgi edinilmesini ve keyfiyetin tutanak sahibi Avukatlara da duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

1976/37-8

Avukatların Sosyal Güvenliği - Kamu Kuruluşlarında Çalışan Hukuk Müşavirleri ve Avukatların Yan Ödemeleri ve Ek Göstergeleri Hakkında Birlikçe Başbakanlığa, Maliye Bakanlığına, ve Devlet Personel Dairesi Başkanlığına Yazılan Yazı.

Ankara : 1.6.1976

Sayı : 963

Başbakanlık Makamına, Maliye Bakanlığına,
Devlet Personel Dairesi Başkanlığına.

A n k a r a

Tüm kamu kuruluşlarında çalışan hukuk müşaviri ve avukatların görev ve fonksiyonlarının aynı olmasına karşılık malî statülerinin büyük farklılıklar gösterdiği bugüne kadar çıkarılan kararlardan saptanmış bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, kamu kuruluşlarında görev alan avukatlar 9 ncu derecenin 3 ncü kademesinden aylığa hak kazanmaktadırlar. Bu kadrodan alınan net aylık maaş tutarı 1832.00 TL. dir.

Devlet davalarını intaç eden avukat ve saireye verilecek ücreti vekâlet hakkındaki 1389 sayılı Kanuna göre Hazine Avukatlarının kazanılan davalardan alma hakkına sahip oldukları ve bütün kamu kuruluşları Avukatlarına mevzuattaki çeşitli hükümlerle teşmil olunan avukatlık ücretleri, bu günkü uygulamada nazari bir hak olmaktan ileri gitmemektedir.

Avukatlık ücretlerinden kanuni limit olan 1. derecenin ilk kademesinin % 30 nu dolduran avukat adedi tüm kuruluşlarda takriben % 20 civarındadır.

Avukatların görevlerinin büyük bir kısmı büro dışında yargı organlarında ve davaların safhalarına göre de çoğu kez keşif dolayısıyla arazi başında geçmektedir. Bütün işlemlerin kısa sürelerle bağlı olması görevi yerine getirilmesini ağırlaştırır diğer önemli bir faktördür.

Yan ödemeler uygulamasının kapsam yönünden genişletilmekte olduğu resmi beyanlardan ve basından izlenmektedir.

Avukatlık hizmetlerinin ifasında, nitelik ve çalışma şartları bakımından güçlük arzeden işlerin, hizmetin hemen hemen tamamını teşkil etmekte bulunması muvacehesinde, iş gücünün zammının kamu kuruluşlarında çalışan tüm hukuk müşaviri ve avukatlara ayırım yapılmaksızın ödenmesi, hizmetin gereğinden olduğu gibi eşitlik ilkesinin de asgari koşullarındandır.

Bu nedenle, işgüçlüğü zammına ait yan ödemelerin,

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 1 nci maddesi kapsamında bulunan kuruluşlarla aynı Kanunun ek geçici maddeleri hükümleriyle bu kanuna tâbi tutulmuş olan kuruluşlarda çalışan hukuk müşavirleri ve avukatlara aynı esas ve eşitlikte ödenmesi zorunlu bulunmaktadır.

Birliğimize vaki başvurmaldan, diğer önemli bir konunun da ek gösterge uygulamasında ortaya çıkan farklılıklar olduğu görülmektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere, hukuk müşaviri ve avukatları ifa ettikleri hizmet yönünden, bağlı oldukları kuruluşa göre aralarında herhangi bir fark ve ayrılık mevcut değildir.

Bazı kuruluşlarda hukuk müşavirlerinin genel idare hizmetlerine alınarak ek gösterge uygulamasına tabi tutulmalarına karşılık, diğer bazılarında avukatlık hizmetleri sınıfında bırakılmak suretiyle bu uygulama dışında tutulmalarının mantıklı ve hukukî bir izahının bulunamayacağı kanısındayız.

Hukuk müşavirleri kendi teşkilâtları içinde meslekî fonksiyonla birlikte yönetim hizmetini de ifa etmekte olduklarına göre, bugün sadece genel idare hizmetleri sınıfı için uygulanan ek göstergenin, tüm kamu kuruluşları hukuk müşavirlerine teşmil edilmesini teminen onların da bu sınıfa alınmaları gerekmektedir.

Birliğimiz mensubu olup kamu kuruluşlarında çalışmakta bulunan meslekdaşlarımızın, yan ödeme ve ek gösterge uygulamalarında aynı esaslara tâbi tutulmaları mesleğin doğal bir sonucudur.

Açıklanan nedenlerle, tüm kamu kuruluşlarında çalışan hukuk müşavirleri ve avukatlara yan ödeme ve ek gösterge uygulamasının, farklılık yaratılmaksızın aynı esaslar dairesinde eşit olarak yapılmasını takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

1976/37-9

İstanbul Barosu Bilim Ödülü Yarışması Yönetmeliği.

İstanbul : 21.4.1976

Sayı : 2971/4162

Türkiye Barolar Birliği
Sayın Başkanlığına
A n k a r a

Yönetim Kurulumuzun 15.4.1976 tarihli oturumunda, İstanbul Barosu Bilim Ödülü Yönetmeliği uyarınca «Ceza

ve Medeni Yargılama hukuku açısından Hukuka aykırı yollarla elde edilmiş olan delillerin ispat kuvveti» konulu bir yarışma düzenlenmiştir.

Gazeteler verilen ilân ile Bilim Ödülü Yönetmeliği örnekleri ekte takdim edilmiştir.

Barolar Birliği bülteninin ilk çıkacak sayısında neşrine emirlerinizi saygılarımla rica ederim.

İstanbul Barosu Başkanı
Av. Mehmet Ali İkizer

BİLİM YARIŞMASI İLÂNI

1) İstanbul Barosu Bilim Ödülü Yönetmeliği hükümleri gereğince bilim araştırması için yarışma düzenlenmiştir.

2) Yarışmanın konusu şudur.

«Ceza ve Medeni Yargılama Hukuku açısından, Hukuka aykırı yollarla elde edilmiş olan delillerin ispat kuvveti»

3) Yarışma herkese açıktır.

4) Yarışmaya girecek incelemelerin en geç 10 Ağustos 1976 günü çalışma sati sonuna kadar daktilo ile dört nüsha yazılmış olarak Baro Başkanlığına tevdi edilmesi gereklidir.

5) Yarışmaya katılan eserler, jüri tarafından incelenecek ve birinciliği kazanan esere (Onbin) lira ödül verilecektir.

6) Bilim ödülü Yönetmeliğini incelemek ve fazla bilgi almak isteyenler İstanbul Barosu Genel Sekreter Yardımcılığına başvurulabilir.

İstanbul Barosu Başkanlığı

İSTANBUL BAROSU BİLİM ÖDÜLÜ YÖNETMELİĞİ

Madde 1) İstanbul Barosu Yönetim Kurulu her yıl bir Bilim Ödülü yarışması açar. Ödülün tutarı (5.000,—) TL. dir. Ancak, Yönetim Kurulunun teklifi ile Baro Genel Kurulu yarışmanın o yıl için açılmamasına veya ödül miktarının değiştirilmesine karar verebilir.

Madde 2) Yarışmanın konusu Yönetim Kurulu tarafından tespit edilir. Ancak, Yönetim Kurulu (İlmî Eserleri İnceleme ve Yayma Komisyonu) nun mütalâasını karardan önce alır. Şu kadar ki takdir hakkı Yönetim Kurulundur.

Madde 3) Seçilen konu her yıl en geç Mayıs ayının

20 sine kadar uygun vasıtalarla ilân edilir. İstanbul Barosu mensuplarına ve diğer Barolara duyurma yazı ile olur. Ayrıca günlük gazetelerden en az iki tanesinde ilân edilir.

Madde 4) Katılmak isteyen her kişiye açık olan bu yarışmaya katılmak isteyenlerin yarışmanın yapıldığı yılın 10 Ağustos günü akşamına kadar yarışma konusunda hazırladığı yazıyı daktilo edilmiş dört nüsha olarak Baroya tevdi etmekle yarışmaya katılabilir. Bu yarışma eserlerinin daha önce hiç bir yerde yayınlanmamış veya başka yarışmalara katılmamış olması şarttır.

Madde 5) Yazışmaya katılan eserler Baro Yönetim Kurulu tarafından (İlmî Eserleri İnceleme ve Yayma komisyonu) nun görüşleri alınarak seçilecek üç kişilik bir jüri tarafından incelenir. Jüri kararını o yıl 1 Eylül akşamına kadar gerekçeli bir rapor halinde Baro Başkanlığına kapalı olarak tevdi eder. Jüri üyelerine ücret ödenmez.

Madde 6) Jüri ödülü tek bir esere verebileceği gibi, bir kaç eser arasında paylaştırılmasına veya eserler arasında ödüle lâyik eser görememeleri halinde ödülün verilmemesine de karar verebilir.

Madde 7) Yarışma sonucu Baro Başkanı tarafından o yılın Adli yıl açılış töreninde açıklanarak ödül yarışmacıya törende verilir. Eser sahibi Baro tarafından baskı yapılmadan eserini bastırıp neşredemez.

Aslı gibidir.

Not : Yönetim Kurulu kararı gereğince 5.000,— TL.'de ödül kazanan esere İstanbul Barosu Yardımlaşma Sandığından ödenecektir.

1976/37-10

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği - Borçlu Tapulama Hakimliğinin Kâtip ve Mübaşir Kadrosu İhtiyacı - Birliğin Adalet Bakanlığı ve Yüksek Hakimler Kuruluna Başvurusu - Adalet Bakanlığının Cevabı.

Ankara : 9.3.1976

Sayı : 208

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

Borçka Selâhiyetli Tapulama Mahkemesi Hakimliğinin 27.2.1976 gün ve 976/3 Muh. sayılı yazıları ekte sunulmuştur.

Ekte sunulan yazı örneğindedir anlaşılacağı gibi,

Vilâyetimize bağlı Borçka kazası Adalet Dairesinin Hukuk Mahkemelerinde bir, Ceza Mahkemelerine bir C. Savcılığında bir adet olmak üzere ceman üç kâtip çalıştırılmaktadır. Sene sonu iş cetvelleri itibariyle bu kazanın en çok iş çıkaran ve en çok iş gelen ilçelerimizden biri olduğu aşikârdır. Buna rağmen kendilerine yeterinden fazla vazife yaptırılan mahkeme kâtiplerine, ek bir görev olarak tapulama mahkemeleri işleri yüklenmiş bulunmaktadır. Her şeyden önce insan olarak bir kâtiye yapabileceğinden fazla bir işin verilmesi hakikaten Adalet duygularına ters düşmektedir.

Bu bakımdan Borçka Selâhiyetli Tapulama Mahkemesi Hakimliğine bir kâtip kadrosu ve birde mübaşir kadrosunun mutlak sûrette tahsis ettirilmesi bakımından durumun Yüksek Adalet Bakanlığına iletilmesine ve gerekli irtibatın sağlanarak istenilen hususun gerçekleştirilmesi yolunda çabalarınızı önemle arz ve talep ederim. 5.3.1976

Artvin Barosu Başkanı
Av. Hamdi Güryel

Ankara : 25.3.1976
Sayı : 615

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Artvin Barosu Başkanlığından alınan 5.3.1976 tarihli yazıda; Adalet hizmetlerinin yoğun bulunduğu Borçka kazasında, Tapulama Mahkemesinde kâtip kadrosunun bulunmaması nedeni ile işlerin diğer mahkeme kâtipleri eli ile yürütülmesi zorunluluğu doğduğu, bu halin mevcut kadronun takadini aştığı cihetle, hizmetin görülmesinde aksaklıklar görüldüğü bildirilmektedir.

Durumun Bakanlıklarınca dikkate alınarak Borçka Selâhiyetli Tapulama Hâkimliğine bir kâtip ve mübaşir kadrosu verilmesi hususunu takdirlerine arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 25.3.1976
Sayı : 616

Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığı
A n k a r a

Borçka kazası Selâhiyetli Tapulama Hâkimliği'nin kâtip ve mübaşir kadrosu bulunmaması sebebiyle, Adalet hizmetlerinin aksadığı Artvin Barosu Başkanlığından alınan 5.3.1976 günlü yazıda belirtilmektedir.

Tapulama Hâkimliği işlerinin diğer Mahkemeler kâtipleri eli ile yürütülmesindeki zorluklar ve sakıncalar dikkate alınarak gereğinin takdirini arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 7.5.1976
Sayı : 20426

İlgi : 25.3.1976 gün ve 615 sayılı yazıya;

Borçka Tapulama Mahkemesinde çalıştırılmak üzere bir adet zabıt kâtibi kadrosu ilâve edilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Sabahattin Okutan
Adalet Bakanı Yerine
Özlük İşleri Genel Müdürü

Ankara : 13.5.1976
Sayı : 872

Baro Başkanlığı
A r t v i n

İlgi : 5.3.1976 tarih ve 976/8 sayılı yazınız.

Borçka Tapulama Hakimliğine bir kâtip ve mübaşir kadrosu verilmesi hakkındaki yazınız Adalet Bakanlığına intikâl ettirilmiştir.

Bunun üzerine adı geçen Bakanlıktan alınan 7.5.1976 tarih ve 20426 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Bkz. TBMM. 1970/3-12; 1971/12-12; 1972/14-12, 33; 16-30; 1973/17-19; 20-24; 21-19; 22-22, 23; 1974/23-15; 24-24, 25; 25-30; 26-14; 27-17, 28-18; 20, 21, 22, 23, 24; 1975/30-22, 23; 33-17, 18, 19, 20, 21, 1976/34-21.

1976/37-11

Avukatlık Stajı - Stajın Ağır Ceza Mahkemesi Merkezinde Yapılması Gerekliği.

Cizre : 15.4.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Halen Midyat Ağır Ceza Mahkemesinde Avukatlık

stajını ifa etmekteyim. Mahkemenin yerimden uzak olup her gün gelip gitmek zorunluluğu doğurmaktadır. Maddi yönden sıkıntı çektiğim için bu durum benim için büyük bir külfet olmaktadır.

Midyat Adalet Komisyonu Başkanlığına, bir ayını sadece Ağır cezada geri kalan mahkeme nezdindeki stajımı, kendi ilçemdeki mahkemede yapıp yapılamıyacağına dair bir belgenin gönderilmesini, bu hususta bir tamim varsa bunununda acele sözü geçen Başkanlığa göndermenizi saygıyla arz ederim.

Halil Yıldırım
Stajyer Avukat

Ankara : 13.5.1976
Sayı : 864

Sayın Halil Yıldırım
Cizre - Mardin

İlgi : 15.4.1976 tarihli dilekçeniz.

Mahkeme nezdindeki stajınıza, Ağır Ceza Mahkemesi bulunmayan Cizre'de devam edip edemeyeceğinize dair ilgideki dilekçeniz Yönetim Kurulumuzun 29.4.1976 tarihli toplantısında incelenmiş olup; 1136 sayılı yasanın 15. maddesinin yollamada bulunduğu yönetmeliğin 20. maddesinin 2. fıkrasına göre stajın Ağır Ceza Mahkemesi merkezinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Bkz. TBBB. 1973/18-30; 21-25.

1976/37-12

Avukatlık Stajı - Avukatlık Staj Süresinin Emekliliğe Esas Fiili Hizmet Süresine Eklennesi.

C. Senatosu Siirt üyesi Süreyya Öner ve 57 arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa bir geçici madde ile bir ek madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin ek maddeye müteallik metninde (b) bendi olarak «Avukatlık stajını açıkta iken yapanların, normal staj sürelerinin 23.2.1965 gün ve 545 sayılı kanun esasları dahilinde borçlandırılarak fiili hizmet sürelerine eklenmesi öngörülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun sınıflarla ilgili 36. maddesinde 12 sayılı Kanun hükmünde kararna-

me ile yapılan değişiklikle, 4 yıl süreli yüksek öğrenimi bitirenlerin 9. derecenin 1. kademesinden hizmete alınmaları kabul edilmiş ve Avukatlık hizmetleri sınıfına alınacakların ise stajını açıkta yapanlara iki kademe verilmek suretiyle 9/3 den göreve başlamaları sağlanmıştır.

Avukatlık stajının göreve alınmada 2 kademe verilmek suretiyle kıdeme sayılması yanında yukarıda sözkonusu edilen Teklifte ayrıca staj süresinin emeklilik yönünden fiili hizmete de eklenmesi temin olunmak istenmiştir.

Kanun teklifi Millet Meclisinden C. Senatosuna intikal etmiş, ancak burada diğer hükümlerde yapılan değişiklik dolayısıyla Anayasa'nın 92. maddesi gereğince teşekkül eden karma komisyona havale olunmuştur.

Teklif, avukatlık staj süresinin borçlanmasını 545 sayılı kanuna tabi tutmakta idi. Bu kanuna göre borçlanmada esas, müracaat tarihindeki aylık üzerinden borçlanmadır. Bu takdirde de örneğin, 1/4 derecede bulunan bir avukatın mesleğe intisap etmeden önce yapmış bulunduğu staj süresini emekliliğe esas fiili hizmet olarak saydırmak istemesi halinde, iştirakçinin Devletçe ödenen karşılığı da ödemek durumunda olması dolayısıyla brüt maaşının % 22 sini yani 23760.00 TL. tutarında bir miktarı T. C. Emekli Sandığına tediyesi gerekmektedir. Bu ise, bugün kamu kuruluşlarındaki mevcudun yanısıra yakın bir kısmının, kıdemleri nedeniyle üst dereceleri ibraz etmiş olmaları itibarıyla iktiham edemeyecekleri bir külfet yaratmakta ve binnetice böyle bir mali haktan yararlanmak imkânını fiilen ortadan kaldırmaktadır.

Avukatlık stajını yapmadan avukat ünvanı iktisap edilmediğine göre, mesleğe intisaptan önce yapılan stajın, asgari ölçüler içinde, Devlet Memurları kanununda Avukatlık Hizmetleri sınıfına giriş için tesbit olunan derece ve kademe üzerinden borçlandırılmaları icabetmektedir. 9/3 den hizmete başlandığına nazaran, bir yıllık staj süresinin emekliliğe esas fiili hizmete eklenerek borçlandırılmasında da, bu derece ve kademe brüt tutarının % 22 si olan 7603.20 TL. üzerinden borçlanmanın esas alınması hak ve nasafet kuraları açısından olduğu kadar, staj müessesesinin tabiatından doğan normal bir sonuç olarak kabul edilmek gerekmektedir.

Kamu kuruluşlarında görevli meslekdaşlarımızın büyük ölçüdeki mağduriyetlerinin telâfi edilebilmesi için, Birliğimizce ve Karma Komisyon nezdinde derhal teşebbüse geçilmiş ve komisyonun sayın üyelerinin olumlu görüş ve oyları ile staj süresinin avukatlık hizmetleri sınıfına giriş derece ve kademesinden borçlanması esas kabul olunmuştur.

Karma komisyonun Kanun Teklifinin tümü ile ilgili raporu aynen aşağıya alınmıştır :

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Üç Geçici Madde ile Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi.

Madde 1 — 8.6.1949 gün ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki üç geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 1 — İştirakçilerden 1136 ve 1238 sayılı kanunlar uyarınca serbest avukatlıkta geçen hizmet sürelerinde borçlanmak suretiyle fiilî hizmetlerine eklenmesi için zamanında müracaat etmemiş olanlara ve bu kanunların yürürlük tarihinden ve bu kanundan yararlanarak iştirakçi olanlar dahil olmak üzere 5.3.1970 gün ve 1243 sayılı kanun geçici 1 ve geçici 2 nci ve 8.7.1971 gün ve 1425 sayılı kanunun geçici 18 nci maddesine göre müracaat etmemiş bulunanlarla 1.3.1971 gün ve 1377 sayılı kanunla 5434 sayılı kanunun 12 nci maddesinin (II) işareti fıkrasına eklenen (H) bendi ve geçici 1, geçici 2 nci, 26.8.1971 gün ve 1476 sayılı kanunun geçici 4 üncü, 8.1.1972 gün ve 1512 sayılı kanunun geçici 15 ve 16 nci, 22.9.1972 gün ve 1623 sayılı kanunun geçici 1 inci maddelerine göre başvurma sürelerini geçirmiş olanlara bu kanunun yayımı tarihinden itibaren yeniden altı aylık müracaat süresi tanınmıştır.

1623 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçi olanlardan, muvazzaf ve ihtiyat askerlikte er, 1.1.1950 tarihinden sonra yedek subay okulunda öğrenci olarak geçen sürelerin borçlandırılması için 31.12.1973 tarihinden sonra ve bu kanunun yürürlüğünden önce müracaatta bulunmuş olanların borçlarının hesabında 1623 sayılı kanunun geçici 1 nci maddesi hükmü uygulanır.

Yukarıdaki fıkralara göre müracaat edenlerin borçlandırılmaları bu kanunun ek maddesindeki esaslara göre yapılır.

Geçici Madde 2 — Kesinleşmiştir.

Geçici Madde 3 — Kesinleşmiştir.

Madde 2 — 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Ek Madde 1 — İştirakçilerden veya dul ve yetimlerinden 102 nci maddede yazılı süreler içerisinde yazı ile Sandığa müracaat edeceklerin;

a) Emekliliğe tâbi olmaksızın doktora öğrenimi veya tıpta uzmanlık için yurt içinde veya yurt dışında geçirdikleri normal doktora veya uzmanlık öğrenim süreleri,

b) Avukatlık stajını açıkta iken yapanların, normal staj süreleri,

c) 4489 sayılı kanuna veya 657 sayılı kanunun 77 ve 78 nci maddelerine göre yabancı memleketlerde veya uluslararası kuruluşlarda görev alan veya bilgi ve görgülerini artırmak, staj yapmak üzere yurt dışına gönderilenlerden, aylıksız geçen izin müddetlerine ait emeklilik keseneklerini 5434 sayılı kanunun 31 nci maddesine göre zamanında ödemiş olanların, bu suretle geçen seneleri,

d) 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa tâbi olarak halen hizmette bulunanlardan, evvelce, (E) cetveli veya yevmiyeli olarak geçen ve borçlandırılmayan süreleri,

T. C. Emekli Sandığına yazılı olarak başvurdukları tarihteki öğrenim durumlarına göre 657 sayılı kanunun 1897 sayılı kanunla değişik 36 nci maddesine göre belirlenecek giriş derece ve kademeleri göstergelerin o tarihte yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonunda bulunacak tutarlar esas alınarak, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranlarına göre tesbit olunur. Bu hüküm 5434 sayılı kanun ve değişiklikleri ile getirilen bütün borçlanma tahakkukları na da aynen uygulanır.

Ancak bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmış olan borçlanma talepleri hakkında bu hüküm uygulanmaz.

e) 3.7.1975 tarihli ve 1922 sayılı Kanunun 2 nci maddesindeki en yüksek gösterge, 1.8.1975 tarihinde geçerli olmak üzere 1905 sayılı Kanuna tabi olanlardan emeklilik müktesepeleri 1 nci dereceye gelmiş bulunanlar hakkında da uygulanır.

Ancak bunlardan kesilen kesenek ve karşılıklar, aynı derece de görevde olanlardan kesilen, miktardan az olmaz.

İlgililer ve kurumları, noksan kesilen kesenek ve karşılıkları 6 ay içinde T. C. Emekli Sandığına öderler.

Madde 3 — Kesinleşmiştir.

Madde 4 — Kesinleşmiştir.

1976/37-13

Resmi Kılık (Cübbe) İle İlgili Birlik Genelgesi.

Ankara : 9.4.1976

Genelge No : 24/716

Baro Başkanlığı

.....

Birliğimize yapılan başvurmalardan ve gözlemlerden

bazı mahkemelerde eski kılıkla çıkılmasının hoşgörüle karşılandığı, sayıları az da olsa bazı meslekdaşlarımızın eski kılığı giymeğe devam ettikleri anlaşılmaktadır.

1136 Sayılı Yasanın 49. maddesi Avukatların mahkemelere çıkarken resmî kılık giymelerini zorunlu kılmış, kılığın Türkiye Barolar Birliğince belirleneceğini saptamıştır. Bu neden ile saptanan kılıktan başka bir kılıkla duruşmaya çıkılmasının 1136 Sayılı Yasanın anılan maddesine aykırı olduğunu kabulde zorunluk vardır.

Duruşmalar resmî kılıkla çıkılması zorunluğu Yüksek Hâkimler Genel Kurulunca da 11.9.1975 gün ve 1975/399-323 sayı ile karar altına alınmış olup, durum bütün mahkemelere ve hâkimlere de duyurulmuştur.

Yasaların tam uygulanmasında başlıca görev Avukatlara düşmektedir. Bu nedenle öncelikle 1136 Sayılı Yasanın 49. maddesinin uygulanmasının titizlikle izlenmesi gerekmektedir.

Bu amaçla hazırlanmış yeteri kadar kılık ve yedek yaka Birliğimizde meslekdaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılamak üzere hazır bulundurulmaktadır.

Genelgenin Yönetim Kurulumuzun 27.3.1976 gün ve 207/33 sayılı kararı gereğince Baronuz mensuplarına duyurulmasını ve gereğini rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Bkz. TBBB 1970/1-9; 1972/12-28; 1973/17-2; 18-11; 22-9; 1974/23-8; 24-22; 23, 27-20; 1975/33-10; 1976/36-9.

1976/37-14

Dışişleri Bakanlığından Alınan, Tüketici Hakları Teşebbüsler, Araştırma ve Koordinasyon Çalışmaları Konusundaki Uluslararası Toplantı Hakkındaki Yazı ve Birlik Genelgesi.

Baro Başkanlığı

Ankara : 2.4.1976
Genelge No : 22/674

ÇOK ACELE KISA SÜRELİ

Konu : Tüketici hakları teşebbüsler, araştırma ve koordinasyon çalışmaları konusundaki Uluslararası toplantı hk.

Dışişleri Bakanlığından alınan 9.3.1976 tarih ve 390.566-2/76-1528 sayılı yazının bir örneği aşağıya alınmıştır.

İlgilenen meslekdaşlarımıza duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

İtalya'nın Perugia şehrindeki «International Magistrates Centre Luigi Severini» tarafından Eylül 1976'da «tüketici hakları; teşebbüsler, araştırma ve koordinasyon çalışmaları» konularında kurslar tertiplendiği İtalyan Sefaretinin bir Nota'sında bildirilmektedir.

Bu itibarla, İtalya Dışişleri Bakanlığı, Uluslararası üne sahip uzmanların bu kurslara katılmasını sağlamak üzere, birer aylık burslar verecektir.

Bu konu ile, bilhassa ilgilenen Türk avukat ve hâkimlerinin, 15 Nisan 1976'dan geç olmayacak şekilde, müracaatlarını en kısa zamanda, İtalya Büyükelçiliği kanalı ile «Centro Internazionale Magistari Luigi Severini» Perugia'ya göndermeleri aynı Nota'da rica edilmektedir.

Durumu bilgilerine arz ederim.

Dağıtım :

Adalet Bakanlığı
Barolar Birliği

Dışişleri Bakanı Y.
Behiç Hazar
İkili Ekonomik İşler
Dairesi Reisi

1976/37-15

Dışişleri Bakanlığından Alınan Hukuk Yoluyla Dünya Barış Merkezi Çalışmaları Hakkındaki Yazısı ve Birlik Genelgesi.

Ankara : 9.4.1976
Genelge No : 23/708

Baro Başkanlığı

Hukuk Yoluyla Dünya Barış Merkezinin çalışmaları ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığından alınan 26.1.1976 gün ve SİGM/SİGD/2-542 sayılı yazı ve anılan kuruluştan alınan yazı örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Uygun görülecek biçimde meslekdaşlarımıza duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Hukuk Yoluyla Dünya Barış Merkezinden (World Peace Through Law Center) alınan örneği ilişik yazının incelenmesinden de görüleceği üzere Birleşmiş Milletler ve ilgili İhtisas Kuruluşlarının hukuk konusunda senelerden beri çalışmalar yapmasına rağmen bu faaliyetlerin hukukî kapsamının kuruluşun bilgisi dışında olduğu, Hukuk yoluyla Dünya Barış Merkezinin bunu önlemek amacıyla hukukî konularla uğraşan Birleşmiş Milletlerin ihtisas ve diğer kuruluşları ile Birleşmiş Milletler dışındaki diğer Uluslararası ve bölgesel kuruluşların her biri için bir izleme komitesi (oversight committees) kurmayı amaçladığı, bu komitelerin, uluslararası örgütlerin hukuk çalışmaları konusunda raporlar hazırlamak da dahil olmak üzere hukuk ve prosedüre ilişkin önerilerde bulunacağı, Merkezin sözkonusu raporları yayınlayıp, dünya çapında dağıtımını yapacağı belirtilerek, komite çalışmalarına katılmayı istekli hukuk dalıyla ilgili avukat, hakim, yargıç ve üniversite mensuplarının adlarının bildirilmesi rica edilmektedir.

Birleşmiş Milletler içi ve dışı uluslararası örgüt ve kuruluşlara paralel olarak kurulacak komitelere ülkemizden de hukuk dalında değerli bilim adamlarının veya üniversite mensuplarının katılması Bakanlığımızca olumlu bulunmuş olup, bunun özellikle ülkemizi yakından ilgilendiren bazı konulardaki görüşlerimizin sözkonusu örgütlerde açıklanması bakımından da yararlı olacağı düşünülmektedir.

Söz konusu komitelerde görev almaya istekli hâkim, yargıç ve üniversite mensuplarının ad, görev, adres ve ilgilendikleri konuların anılan kuruluşa iletilmek üzere Bakanlığımıza bildirilmesini rica ederim.

Dışişleri Bakanı Y.
Halil Dağ
SİMD Reis V.

Hukuk Yoluyla Dünya Barış Merkezi

Cahis : Worlaw 400 Hill Building, Washington,
D.C. 20006 U.S.A. 202.347.7992

Uluslararası toplum hayatının en acınacak gerçeklerinden biri de, Birleşmiş Milletler ve onunla bir birlik teşkil eden ihtisas kuruluşlarının senelerdir önemli hukukî çalışmalarıyla olan meşguliyetinden ve bu çalışmaların hukukî muhtevalarından çoğumuz habersiz bulunmaktayız. Dünya Barış Merkezi yardımını isteyerek yukarıdaki noksanlığı düzeltmek için büyük bir çaba gösterecektir.

Birleşmiş Milletlerin ihtisas kuruluşları ve diğer organları ile uluslararası hukukla ilgilenmek zorunda olan birleşmiş milletler dışındaki uluslararası ve bölgesel kuruluşlardan herbiri için bir gözlem komitesi tesis edeceğiz.

Komite tesis edilecek kuruluşların ön çalışma olarak hazırlanan listesini ilüştiriyoruz. Komiteler bu uluslararası kuruluşların hukukî faaliyetleri konusunda yeni kural ve işlem tavsiyeleri de dahil olmak üzere raporlar hazırlıyacaktır. Dünya Barış Merkezi bu raporları yayınlıyacak ve dünya çapında dağıtımını sağlayacaktır.

Komite çalışmalarına katılmayı arzu eden hukuk bilginleri, avukat ve hâkimlerin tavsiye ve önerileri tarafımızdan değerlendirilecektir. Lütfen istekilerin isim, adres ve özellikle ilgilenilen konuyu ve kuruluşu bize gönderin.

Saygılarımla,

ULUSLARARASI KURULUŞLAR İÇİN KURULACAK OLAN GÖZLEM KOMİTELERİ

1 — Uluslararası işçi kuruluşu, 2 — Gıda ve ziraat kuruluşu, 3 — Dünya Bankası, 4 — Uluslararası nakdi sermaye, 5 — Uluslararası sivil havacılık kuruluşu, 6 — Birleşmiş Milletler Eğitim, Fen ve Kültür Kuruluşu, 7 — Genel posta birliği, 8 — Uluslararası telekomünikasyon birliği, 9 — Dünya Meteoroloji kuruluşu, 10 — Hükümetlerarası denizle ilgili danışma kurulu, 11 — Dünya entellektüel mallar kuruluşu, 12 — Uluslararası mali korparasyon, 13 — Dünya sağlık kuruluşu, 14 — Uluslararası atom enerji kuruluşu, 15 — Ticaret ve tarifeler konusundaki genel anlaşma, 16 — Birleşmiş Milletler çevre programı, 17 — Birleşmiş Milletler Gelişme programı, 18 — Mülteciler için birleşmiş milletler yüksek komisyonu, 19 — Ticaret ve gelişme konusunda birleşmiş milletler konferansı, 20 — Birleşmiş Milletler sanayi gelişme kuruluşu, 21 — Birleşmiş milletler felâketlere yardım müşterek ordinasyonu, 22 — Birleşmiş Milletler eğitim ve araştırma ve tesisleri, 23 — UNICEF ve Birleşmiş Milletlerin çocuklar için ayırdığı fon, 24 — Birleşmiş Milletlerin milletlerarası korparasyon komisyonu, 25 — Birleşmiş Milletler tabii imkânlar komisyonu, 26 — Birleşmiş Milletler narkotik ilâçlar komisyonu, 27 — Birleşmiş Milletlerin inşaat ve plânlama komitesi, 28 — Halk faaliyetleri için birleşmiş milletler fonu, 29 — Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki vergi anlaşmaları konusunda uzman gurup, 30 — Birleşmiş Milletler Üniversitesi, 31 — Filistin mültecileri için birleşmiş milletler yardım ve çalışma kurulu, 32 — Ortak pazar kuruluşu, 33 —

Avrupa konseyi 34 — Uluslararası kızılhaç komisyonu, 35 — Amerikan devletleri kuruluşu, 36 — Afrika Birliği Kuruluşu.

Bkz. TBMM. 1976/36-20.

1976/37-16

Avukatlık Ücret Tarifesi - Resmî Gazetede Yayınlanan Tarife Metni.

Adalet Bakanlığından :

Avukatlık Asgari Ücret Tarifeleri

GENEL HÜKÜMLER

Konu ve kapsam :

Madde 1 — Bütün hukukî yardımlarda, avukat ile iş sahibi arasında yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış veya avukatlık ücretinin kanunen karşı tarafa yükletilmesi gereken hallerde Avukatlık Kanunu ve Tarifeler hükümleri uygulanır.

Baro grupları :

Madde 2 — Avukatlık Ücret Tarifelerinin uygulanması bakımından barolar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır :

Birinci Grup : Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Mersin, Rize, Sakarya, Samsun, Trabzon, Zonguldak.

İkinci Grup : Adıyaman, Afyon, Ağrı, Amasya, Artvin, Bolu, Burdur, Çanakkale, Çorum, Erzincan, Giresun, Gümüşhane, Isparta, Kars, Kastamonu, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Mardin, Muğla, Muş, Nevşehir, Niğde, Ordu, Siirt, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Urfa, Uşak, Van, Yozgat.

Tarifelerin yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak baroların hangi gruba girecekleri Avukatlık Kanununun 168. maddesindeki usule göre tespit ve ilân olunur. Avukatlık ücretinin tespitinde hukukî yardımın yapıldığı yerin bağlı bulunduğu baronun tarifesi uygulanır.

Avukatlık ücretinin kapsadığı işler :

Madde 3 — Tarifelerde yazılı avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan işlemlerin karşılığıdır. O dava veya işle ilgili olarak düzenlenen lâyiha ve yapılan diğer işlemlerle, Danıştay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesindeki karar düzeltme yolu ayrı ücreti gerektirmez. Hükümlerin tavzihine ilişkin istemlerin red veya kabulü halinde de avukatlık ücretine hükmedilemez.

Ancak, icra takipleri ile Yargıtay, Askerî Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay'da temyizden görülen işlerin duruşmaları (mürafaaları) ayrı ücreti gerektirir.

Avukatlık ücretinin sınırları :

Madde 4 — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, tarifelerde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz. Bu ücretin takdirinde, avukatın emeği, gayreti, işin önemi ve niteliği gözönünde tutulur.

Ancak, aynı avukat tarafından takip edilen ve ayrı ayrı emek ve gayret harcanmasını gerektirmeyen aynı konudaki birden çok işin sayısı dikkate alınarak, her biri için Tarifede yazılı miktarlar onda bire kadar indirilebilir.

Birden çok Avukat ile temsil :

Madde 5 — Aynı hukukî yardımın birden çok avukat tarafından yapılması halinde, karşı tarafa bir avukatlık ücretinden fazlası yükletilemez.

Ücretin tamamını hak etme :

Madde 6 — Hangi safhada olursa olsun, dava ve icra takibini kabul eden avukat Tarifeler hükümleriyle belirli ücretin tamamına hak kazanır.

Feragat, kabul ve sulh hallerinde ücret :

Madde 7 — Anlaşmazlık, feragat, kabul veya sulh sebepleriyle delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce giderilirse Tarifeler hükümleriyle belirli ücretlerin yarısına; karar gereğinin yerine getirilmesinden sonra giderilirse tamamına hükümlenir.

Görevsizlik, yetkisizlik, davanın nakli ve davanın açılmamış sayılması hallerinde ücret :

Madde 8 — Görevsizlik, yetkisizlik sebepleriyle dava dilekçesinin reddedilmesine yahut davanın nakline veya davanın açılmamış sayılmasına, delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce karar verilmesi hallerinde Tarifelerde yazılı ücretin yarısına, karar gereğinin yerine getirilmesinden sonraki safhada tamamına hükümlenir.

Şu kadar ki, davanın görüldüğü mahkemeye göre, hükümlenilecek avukatlık ücreti, ikinci kısmın ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

Davanın dinlenebilmesi için kanunen konulan ön şartın yerine getirilmemiş olması sebebiyle davanın reddine karar verilmesi halinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçmemek üzere üçüncü kısımlarda yazılı avukatlık ücretine hükümlenir.

Türk Ticaret Kanununun 5. maddesi uyarınca gönderme kararı ve yeni mahkemeler kurulması sebebiyle görevsizlik veya yetkisizlik kararı verildiği takdirde avukatlık ücretine hükmedilmez.

Karşılık davada, davaların birleştirilmesinde veya ayrılmasında ücret :

Madde 9 — Bir davanın takibi sırasında, karşılık dava açılması veya diğer bir davanın bu dava ile birleştirilmesi yahut davaların ayrılması hallerinde, her dava ayrı ücreti gerektirir.

Nafaka, kira tesbiti ve tahliye davalarındaki ücret :

Madde 10 — Nafaka davalarında takdir olunan nafakanın bir yıllık tutarı; tahliye davalarında bir yıllık kira bedeli tutarı; kira tespiti davalarında tespit olunan kira farkının bir yıllık tutarı üzerinden Tarifelerin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın yarısı avukatlık ücreti olarak takdir edilir. Bu miktar Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre tesbit edilmiş bulunan ücretten az olamaz.

Nafaka davalarının reddedilen kısmı için avukatlık ücreti hükmedilmez.

Manevî tazminat davalarında ücret :

Madde 11 — Manevî tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınan miktar üzerinden tarifelerin üçüncü kısmına göre tayin edilir.

Davanın bir kısmının reddi halinde, karşı taraf lehine, tarafenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı için takdir olunan ücreti geçmeyeceği gibi. Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre tesbit edilmiş bulunan ücretten de fazla olmaz.

Bu davaların tümünün reddi halinde avukatlık ücreti, Tarifelerin ikinci kısmının bölümü uyarınca takdir edilir.

İcra ve iflâs daireleri ile tetkik mercinde ücret :

Madde 12 — İcra ve iflâs dairelerindeki hukukî yardımlara ilişkin avukatlık ücreti, takip sonuçlanıncaya kadar yapılan bütün işlemlerin karşılığıdır.

Duruşma halinde Tarife gereğince ayrıca avukatlık ücreti taktir edilir.

Şu kadar ki, Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünün 2 ve 3 sıra numaralarında gösterilen iş davaları ilgili hukukî yardımlara ilişkin olup, Tarifelerin üçüncü kısmına göre hesaplanan avukatlık ücreti, bu sıra numaralarında yazılı miktarları geçemez.

Nafaka ve tahliyeye ilişkin icra takipleri Tarifeleri ikinci kısım ikinci bölümündeki; tetkik merciinden açılan istihlâk davaları üçüncü kısımdaki ücretlere tâbidir.

İcra ve iflâs dairelerinde nispi ücret :

Madde 13 — Konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen icra ve iflâs takiplerinde, Tarifelerin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın dörtte üçü avukatlık ücreti olarak takdir edilir.

Borçlu itiraz müddeti içinde borcunu öderse yukarıdaki fıkra gereğince hesap edilecek ücretin yarısı takdir edilir.

Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri hakkında yapılan icra takiplerinde, İcra ve İflâs Kanununun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının bir sayılı bendi gereğince haczin mümkün olmaması halinde yukarıdaki fıkralara göre tesbit edilecek avukatlık ücreti, Tarifelerin ikinci kısımlarının ikinci bölümlerinin birinci sıra numaralarında yazılı miktarı geçmez.

Tarifelerin üçüncü kısmına göre ücret :

Madde 14 — Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukukî yardımların konusu para ise veya para ile değerlendirilmesi mümkün bulunuyorsa, avukatlık ücreti, Tarifelerin üçüncü kısmına göre takdir edilir.

Sekizinci maddenin ikinci fıkrası, onuncu maddenin birinci fıkrasının son cümlesi ile onbirinci maddenin son fıkrası hükümleri saklıdır.

Ceza davalarında ücret :

Madde 15 — Şahsî davada (C.U.M.K. 344) beraat kararı verilmesi halinde, Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre sanık lehine avukatlık ücreti takdir edilir.

Katılma vaki olan kamu davasında veya şahsî davada mahkûmiyete karar verilmiş ve şahsî hak talebinin bir kısmı kabul edilmiş ise reddedilen miktar üzerinden sanık lehine hükmedilecek avukatlık ücreti, Tarifelerin üçüncü kısımlarına göre tayin edilir.

Ceza hükümleri taşıyan özel kanun, tüzük ve karar-namelere göre yalnız para cezasına hükmolunan davalarda Tarifelere göre tayin olunacak avukatlık ücreti, hükmolunan para cezası tutarını geçemez.

Orman Kanunu kapsamına giren suçlardan dolayı açılan ceza davalarında sanık aleyhine hükmedilecek avukatlık ücreti, davanın görüldüğü mahkemeye göre Tarifelerde yazılı asgarî ücret miktarının onda biridir.

466 sayılı Kanuna göre tazminat için ağır ceza mahkemelerine vakî başvurmalarda, Tarifelerin birinci kısımlarının birinci bölümlerinin (7) sıra numaralarında yazılı avukatlık ücretine hükmedilir.

Şahsî davacı veya davaya katılanın manevî tazminat talebi ile ilgili avukatlık ücretinin tespitinde 11. maddede hüküm uygulanır.

Danıştayda, ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde görülen dava ve işlerde ücret :

Madde 16 — Danıştayda ilk derecede veya duruşmalı olarak temyizden görülen dava ve işlerde Dava Daireleri Kurulunda ve Dava Dairelerinde dosyanın tekemmülünden önce anlaşmazlığın feragat veya kabul nedenleri ile ortadan kalkması veya davanın reddine karar verilmesi halinde Tarifede yazılı ücretin yarısına, diğer hallerde tamamına hükmedilir.

Ancak, yukarıki fıkraya göre hükmolunan avukatlık ücreti davanın reddi hali hariç, birinci gruba ait avukatlık ücret tarifesinin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

Şu kadar ki dilekçelerin görevli mercie tevdiine veya dilekçenin reddine karar verilmesi hallerinde avukatlık ücretine hükmolunmaz.

Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde görülen dava ve işlerde yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Tahkimde ücret :

Madde 17 — Tarifeler, hakem huzurunda yapılan her türlü hukukî yardımlarda da uygulanır.

İş takibinde ücret :

Madde 18 — Tarifelerdeki anlamda iş takibi, yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili bulunmayan işlemlerin yapılabilmesi için is safibi veya temsilcisi tarafından yerine getirilmesi kanunen gerekli işlerdir.

Tarifelerde yazılı iş takibi ücretleri, bir veya birden çok resmî daire ve sair kurum ve kuruluş tarafından yapılan çeşitli işlemleri içine alsada dahi, o işin sonuçlanmasına kadarki bütün hukukî yardımların karşılığıdır.

Dava vekili eliyle takip olunan işlerde ücret :

Madde 19 — Tarifeler, dava vekillerince takip olunan dava ve işlerde de uygulanır.

Tarifelerde yazılı olmayan işlerde ücret :

Madde 20 — Tarifelerde yazılı olmayan hukukî yardımlar için, işin niteliği gözönünde tutularak tarifelerdeki benzeri işlere göre ücret takdir edilir.

Yürürlük :

Madde 21 — Avukatlık Kanununun 168. maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğince hazırlanıp Adalet Bakanlığınca onaylanmış bulunan Tarifeler, 10 Mayıs 1976 tarihinde yürürlüğe girer ve hukukî yardımın başlangıcına bakılmaksızın bu tarihten sonra takdir olunacak avukatlık ücretleri hakkında uygulanır.

BİRİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Dava ve takip dışındaki hukukî yardımların ücreti :

	Lira
1 — Büroda sözlü danışma	175,—
2 — Davet olunan yerde sözlü danışma	350,—
3 — Yazılı danışma	450,—
4 — İhbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesi	175,—
5 — Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	875,—
6 — Şirket anasözleşmesi, tüzük, yönetmelik, vasiyetname vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	2.000,—
7 — Dava dilekçesi, lâyiha ve sair dilekçelerin yazılması	425,—

İKİNCİ BÖLÜM

İş takibi konusundaki hukukî yardımların ücretleri :

	Lira
1 — Bir durumun belgelendirilmesi, ödeme safhasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin alınması gibi işlerin takibi için	200,—
2 — Bir hakkın tespiti, tescili, ihdası, nakli, değiştirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan iş takipleri için	450,—
3 — Tüzel kişi tacirlerin esas sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin iştigal konuları ile ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması ve Türk Vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	2.000,—

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Yargı mercilerinde, icra ve iflâs dairelerinde, vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında yapılan ve konusu para olsa veya para ile değerlendirilebilse dahi maktu ücrete tabi bulunan hukukî yardımların ücretleri.

	Lira
1 — Görülmekte olan bir dava içinde olmak kaydıyla ihtiyatî haciz, ihtiyatî tedbir, delillerin tespiti ve tehiri icra için :	
a) Duruşmasız ise	400,—
b) Duruşmalı ise	500,—

Şu kadar ki, duruşmasızlarda 4000,— duruşmalılarda 5000,— liraya kadar istenen ihtiyatî haciz ve tedbirler için üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.

- 2 — İzalei şuyuu satış memurluğunda yapılacak işlemlerin takibi için 550,—
 3 — İzalei şuyuu ve taksim davaları için 1.000,—
 4 — Vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında takip olunan işler için 700,—

Şu kadar ki itiraz veya temyiz ilişkili bulunduğ u vergi miktarı 7000,— liraya kadar olan işlerde üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yargı mercileri ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukukî yardımların ücretleri :

	Lira
1 — İcra dairelerinde yapılan takipler için	500,—
2 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan işler için	450,—
3 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan dava ve duruşmalı işler için	550,—
4 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan ceza işlerinin duruşmaları için	300,—
5 — Sulh mahkemelerinde takip olunan davalar için	500,—
6 — Asliye mahkemelerinde takip olunan davalar için	1.000,—
7 — Ağır ceza mahkemelerinde takip olunan davalar için	1.750,—
8 — Askerî mahkemelerde takip olunan davalar için	1.000,—
9 — Yargıtay'da ilk derecede görülen davalar için	1.750,—
10 — Danıştay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde ilk derecede görülen davalar için	
a) Duruşmasız ise	900,—
b) Duruşmalı ise	1.400,—
(Avukat yalnız duruşma için tutulmuş olsa dahi)	
11 — Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay ve Sayıştay'da temyizen görülen işlerin duruşması (murafaası) için	1.400,—
12 — Uyuşmazlık Mahkemesindeki davalar için	1.400,—
13 — Anayasa Mahkemesindeki davalar için	3.000,—
14 — Anayasa Mahkemesindeki sözlü açıklamalar için	1.000,—

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı mercileriyle icra ve iflâs dairelerinde yapılan

ve konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukukî yardımların ücretleri.

1 — İlk 75.000 lira için	% 10
2 — Sonra gelen 75.000,— lira için	% 8
3 — Sonra gelen 100.000,— lira için	% 6
4 — Sonra gelen 500.000,— lira için	% 4
5 — 750.000,— liradan yukarısı için	% 2

İKİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Dava ve takip dışındaki hukukî yardımların ücreti :

	Lira
1 — Büroda sözlü danışma	150,—
2 — Davet olunan yerde sözlü danışma	250,—
3 — Yazılı danışma	350,—
4 — İhbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesi	150,—
5 — Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	700,—
6 — Şirket Anasözleşmesi, tüzük, yönetmelik, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	1.500,—
7 — Dava dilekçesi, lâyiha ve sair dilekçelerin yazılması	250,—

İKİNCİ BÖLÜM

İş takibi konusundaki hukukî yardımların ücretleri :

	Lira
1 — Bir durumun belgelendirilmesi, ödenme safhasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin alınması gibi işlerin takibi için	150,—
2 — Bir hakkın tesbiti, tescili, ihdası, nakli, değiştirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan iş takipleri için	350,—
3 — Tüzel kişi tacirlerin esas sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin iştigal konularıyla ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması ve Türk Vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	1.400,—

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Yargı mercilerinde, icra ve iflâs dairelerinde, vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında yapılan ve konusu para olsa veya para ile değerlendirilebilse dahi maktu ücrete tâbi bulunan hukukî yardımların ücretleri :

1 — Görülmekte olan bir dava içinde olmak kaydıyla ihtiyatî haciz, ihtiyatî tedbir, delillerin tesbiti ve tehiri icra için :

Lira

a) Duruşmasız ise 350,—
b) Duruşmalı ise 450,—

Şu kadar ki, duruşmasızlarda 3.500,— liraya, duruşmalılarda 4.500,— liraya kadar istenen ihtiyatî haciz ve tedbirler için üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.

2 — İzaleyi şuyuu satış memurluğunda yapılacak işlemlerin takibi için 425,—

3 — İzaleyi şuyuu ve taksim davaları için 700,—

4 — Vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında takip olunan işler için 550,—

Şu kadar ki, itiraz veya temyiz ilişkî bulunduğ u vergi miktarı 5.500,— liraya kadar olan işlerde üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yargı mercileri ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukukî yardımların ücretleri :

Lira

1 — İcra dairelerinde yapılan takipler için 400,—
2 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan işler için 350,—

3 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan dava ve duruşmalı işler için 450,—

4 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan ceza işlerinin duruşmaları için 200,—

5 — Sulh Mahkemelerinde takip olunan davalar için 400,—

6 — Asliye Mahkemelerinde takip olunan davalar için 900,—

7 — Ağır Ceza Mahkemelerinde takip olunan davalar için 1.400,—

8 — Askerî Mahkemelerde takip olunan davalar için 900,—

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı mercileri ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukukî yardımların ücretleri :

1 — İlk 60.000,— lira için	% 10
2 — Sonra gelen 60.000,— lira için	% 8
3 — Sonra gelen 80.000,— lira için	% 6
4 — Sonra gelen 400.000,— lira için	% 4
5 — 600.000,— liradan yukarısı için	% 2

Bkz. TBBB. 1970/2-20, 21; 3-1, 3, 4; 1973/17-7; 18-6; 19-24; 20-10; 21-17.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

B Ü L T E N İ

İ K İ A Y D A B İ R Ç I K A R

S a h i b i :

Türkiye Barolar Birliği Adına Başkan

Avukat Faruk Erem

Sorumlu Müdür :

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri

Avukat Fehmi Özçelik

Yönetim Yeri :

Kızılay Karanfil Sok. No. 5 - Ankara

Telf : 18 13 44 - 18 13 46 - 18 05 12

Dizgi ve Baskı :

Nuray Matbaası, Ankara - 1976

Telf : 18 85 56

15.000 Adet Basılmıştır.

G İ D E C E Ğ İ Y E R

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BÜLTENİ

YIL : 7

TEMMUZ 1976

SAYI : 38

BÜLTENE YAPILACAK ATIFLARDA TBBB KISALTILMASININ KULLANILMASI RİCA OLUNUR.

1976/38-1

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanun Tasarıları Hakkındaki Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun Hazırladığı Rapor.

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ KANUNU VE SON TASARILAR HAKKINDA TBB. YÖNETİM KURULUNCA HAZIRLANAN ve CUMHURBAŞKANLIĞINA, TBMM. BAŞKANLIĞINA, ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA, YÜKSEK HÂKİMLER KURULU, YÜKSEK SAVCILAR KURULU BAŞKANLIKLARINA ve BAŞBAKANLIĞA SUNULAN RAPOR

Devlet Güvenlik Mahkemeleri hakkındaki Kanunun Anayasa Mahkemesince iptâli üzerine Yüce Meclise sunulan tasarıları inceleyen TBB. Yönetim Kurulu, IX. Genel Kurulumuzun uyarısını da nazara alarak yeniden sakıncalı bir durumun yaratılmasını önlemek amacı ile, aşağıdaki hususları takdirinize arza, 3/7/1976 tarihli toplantısında karar vermiştir :

1 — **TBB. nin Uyarıları** : TBB. Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşuna karşı çıkmış, uyarma görevini yapmıştır. TBB. Bülteninin Temmuz 1973 tarih ve 20 sayılı nüshasında yayınlanan metinlerden anlaşılacağı üzere 2.7.1973 tarihinde Cumhurbaşkanlığına başvurulmuş, konu kamu oyununa açıklanmıştı. Fakat kanunun çıkması önlenememişti. Bahis konusu raporda çıkarılacak kanunun Anayasaya aykırılık nedenleri tek tek gösterilmiş, izah edilmişti.

Anayasa Mahkemesinin : 21.5.1974 (46/21), 6.5.1975 (35/126), 24.6.1975 (14/170), 24.6.1975 (42/171) tarihli kararlarında gösterilen gerekçeler, iki yıl evvel TBB. nce yayınlanan rapor ve bildirimlerde gösterilen gerekçelere tamamiyle uygun düşmekteydi.

Daha ilk fikrin ortaya atılması üzerine Birliğin 25.4. 1971 tarihli bildirisinde şunlar açıklanmıştı :

«Alınması öngörülen tedbirler arasında Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması fikri ortaya atılmış bulunuyor. Bu mahkemelerin kurulması ile birlikte demokra-

siyi yitirmeme çabalarının sona ereceğini, rejimi demokrasi deyimi ile isimlendirmenin mümkün olmayacağını savunuyoruz. Böylesine «en son tedbir»in alınmasından evvel aşağıdaki düşünceler üzerinde durulması gerekir:

Bütün demokratik Anayasalar gibi, bizim Anayasamız da, 32. maddesinde şu hükmü getirmiştir: (Hiç kimse, tabii hâkimden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi tabii hâkimden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz).

Anayasanın 136. maddesine göre (mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir). Bu hüküm «k a n u n s u z u s u l o l m a z» kuralının açık ifadesidir. Anayasa olağanüstü mahkemeler kurulamayacağına ilişkin hükme, bu maddede değil, tabii hâkim ile ilgili maddede yer vermeyi uygun görmüştür. 32. madde Anayasa'nın Temel Haklar bölümünde, 136. madde ise «Y a r g ı» bölümünde yer almaktadır.

Bunun bir anlamı olmak gerekir. Anayasamız olağanüstü mahkeme kurmak yasağını kesinlikle açıklamıştır. Tabii hâkim kuralını ihlâl etmeyen olağan üstü mahkeme mantıkî olarak kabul edilemez. Kaldı ki Anayasamız yargı organlarını bir düzen içinde kabul etmiştir. Olağanüstü yargı mercii bu düzen içinde düşünülemez, olağanüstülükte mevcut düzeni aşan bir nitelik vardır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi ister istemez, olağanüstü mahkeme halini alacaktır. Böylesine mahkemelerin kuruluşu sırasında hâkimlerin bazı ölçülere göre seçileceği şüphesi toplumda uyanabilir. Bu şekilde kurulan mahkemeler Adalet organı olmak niteliğini hızla kaybederler. Normal koşullar içinde Güvenlik Mahkemelerini tasavvur etmek, başarı sağlayacaklarını ümit etmek, uygulamaları yakından bilenler için tamamiyle imkânsızdır.

Olağanüstü mahkemelerin kurulmasıyla birlikte artık bir dönem kapanmış olacaktır. Buna karar vermeden, böylesine bir uygulamaya geçmek büyük bir ihtiyatsızlık

olur. Toplum suçu diye isimlendirilen olayların bugün mevcut Adliye Mahkemelerince görülemeyeceği inancı yersizdir.

Sür'atli adaleti, ihtisaslaşmış mahkemeleri mevcut adalet kuruluşu içinde sağlamak mümkündür. Usul Kanunlarında değişikliklerle bu sonuca varılabilir. Huzur sağlayıcı tedbirleri olağanüstü mahkeme gibi sakıncalı yollar dışında sağlamak çareleri aranmalıdır. Bugün Meclise sunulmuş olan kanun tasarıları hakkında da aynı kanaatleri muhafaza etmekteyiz.

2 — **Tabii Hâkim** : Anayasamız (32) «**T a b i i H â k i m**» kavramını şöylece ifade etmiştir : «**Hiç kimse, kanunen tâbi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tâbi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz**».

«Tabii Hâkim» kavramı biri dar, diğeri geniş iki ayrı anlayışa göre ele alınır. «Kanunun, suçun işlenmesinden evvel gösterdiği hâkim, tabii hâkimdir» anlayışı, dar olan anlayıştır. O halde suçun işlenmesinden sonra (yani suçlunun kim olduğuna göre) kanunla da olsa hâkim yaratılamaz. Suçtan evvel olmak şartı ile kanunla saptanan «tabii hâkim»dir.

Geniş anlayış, tabii hâkimi bir çeşit «zaman itibarıyla uygulama» alanından çıkarır, ona gerçek etkisini tanıtır. Çünkü tabii hâkimin zaman kavramı dışında bir «öz anlamı» vardır. Sadece kanunla kurulmuş olmak, yeterli sayılırsa bir bakıma tabii hâkim «şekil»den ibaret kalır. Bu nedenle «**b i ç i m s e l t a b i i h â k i m**» ile «**g e r ç e k t a b i i h â k i m**» farklı genişliktedir. Bu suretle tabii hâkim bir «üst kavram» sayılır ve Anayasal meşruluk ve itibarını kazanır. Kanunla, her çeşit mahkeme kurulabilirse «tabii hâkim» kavramının Anayasal bağlayıcılığı, faydası, etkisi çok azalmış, hatta yok edilmiş olur.

Bir kuruluşa Kanunun «**M a h k e m e**» adını vermesi yeterli değildir. Bir kuruluşun mahkeme olması için usul hukuku ve Anayasa hukukunun saptadığı bazı özellikleri içermesi gereklidir. Bunları kapsayan kuruluşlar «mahkeme»dir. İlerde görüleceği üzere sadece Yargıçlarının «Hâkim sınıfı»ndan olması Devlet Güvenlik Mahkemelerinin mahkeme olarak kabulüne imkân vermez. «Tâyin» usulleri onların, geniş anlamda «tabii hâkim» sayılmalarını engellemektedir.

3 — **Mahkeme Görevlerinin Kanuniliği** : Mahkemelerin görevlerinin kanunla gösterileceği kuralı (Anayasa 136), görevin «**a ç ı k c a**» gösterilmesi, görevin «**k a**

n u n» dan gayrisi tarafından gösterilemeyeceği anlamıdır. «**Mahkemelerin vazifelerini K a n u n gösterir**» (CMUK 1). Kaldığı «Anayasanın değişik 136. maddesi mahkemelerin görev ve yetkilerinin düzenlenmesini kanuna bıraktığı halde Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanını kesin ve keskin sınırlarla kendisi belirtmiştir. Buna göre Devlet Güvenlik Mahkemesinin bir suça bakabilmesi için o suçun Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenmiş olması ve doğrudan doğruya Devlet Güvenliğini ilgilendirmesi zorunludur. ...Yasakoyucu... bir görev alanı çizecek değildir. zaten belli olan görev alanına Anayasal sınırları içinde girecek suçları belirleyecektir. Bu sınırı değiştirmek, hele genişletmek yoluna gittiğinde oluşan yasa kuralının Anayasa buyruğu ve yönergesi ile çatışır, çelişir duruma düşeceği ortadadır. (Anayasa Mahkemesi : 21.5.1975, m. 46/21). Bu gerekçeyle DGM. Kanununun 9/c. maddesi Anayasaya esas yönünden aykırı sayılmıştır. (RG. 2 Eylül 1974, m. 14994).

Acaba, süresiz iptâl edilen bu maddenin, iptâlden sonra, her üç tasarıda önerilen şekli Anayasa Mahkemesinin koyduğu ilkelere uygun düşmekte midir?

a) Kanunun 9. maddesinin A ve B/1 bendinde yer alan TCK. nun 163. maddesi 73 sayılı teklifte yer almamıştır. Bu önerinin gerekçesinde «...Ancak bazı fiiller bu vasfı bünyesinde taşıdığı için ayrıca madde kapsamına girip girmeyeceği konusunda münakaşaya mahal yoktur.

Misâl 141 ve 142. maddelerde yer alan fiiller gibi.», denilmekte, maddeden 163. maddenin çıkarılması nedeni gösterilmemektedir. 72 sayılı öneride de 163. madde çıkarılmış, gerekçede bu hususa hiç temas edilmemiş, 65 sayılı öneride ise 163. madde muhafaza edilmiştir. 163. maddenin öneriden çıkarılması Atatürk devrimlerine karşı tutumun açıkça ifadesidir. Kaldığı ki, 9. maddenin (c) bendinin iptali hakkındaki Anayasa Mahkemesi kararına (21.5.1974) 163. maddenin çıkarılması uygun bir tutum sayılamayacaktır. Bu kararda aynen şöyle denilmektedir : «A. işaretli bentte doğrudan doğruya bu mahkemelerin görevine giren suçlar gösterilmektedir. Bunlar TCK. nun 125. maddesinden 172. maddesine değin uzanan kesim içindeki bir takım yasak eylemlerdir».

b) Kanunun 9. maddesinin (c) bendi Anayasa Mahkemesince iptâl edilmişti. Bu bent 73 sayılı öneride aynen muhafaza edilmiş, gerekçede bu hususa temas edilmemiş, 65 ve 72 sayılı tasarıda bu bent yer almamıştır.

Bu bent Anayasa Mahkemesinin 21.5.1974 tarihli kararı

ile (46/21, RG. 2. Eylül. 1974, m. 14994) esastan iptâl edilmiştir. Bu son kararında yüce mahkeme aynen şu kanaati izah etmiştir :

«Anayasa'nın değişik 136. maddesi (birinci fıkrâ) mahkemelerin görev ve yetkilerinin düzenlenmesini kanuna bıraktığı halde Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanının kesin ve keskin sınırlarla kendisi belirtilmiştir (ikinci fıkrâ). Buna göre Devlet Güvenlik Mahkemesinin bir suça bakabilmesi için o suçun Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenmiş olması ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendirmesi zorunludur.

136. maddenin son fıkrasında Devlet Güvenlik Mahkemeleri için de bir kanun öngörülmüştür. Kanunda bu mahkemelerin kuruluş ve işleyişi, görev ve yetkileri ve yargılama yöntemleri ile ilgili öteki kurallar yer alacaktır. 136. maddenin ikinci ve sonuncu fıkraları bir arada ele alınınca görev konusunda Yasa Koyucuya düşen iş ortaya çıkmaktadır. Yasa Koyucu Devlet Güvenlik Mahkemeleri için bir görev alanı çizecek değildir; zaten belli olan görev alanına anayasal sınırları içinde girecek suçları belirleyecektir. Bu sınırı değiştirmek, hele genişletmek yoluna gitmiş oluştan yasa kuralının Anayasa buyruğu ve yönergesi ile çatışır, çelişir duruma düşeceği ortadadır.

Anayasa'nın değişik 136. maddesinin son fıkrası uyarınca çıkarılan Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki 1773 sayılı Kanunun «g ö r e v» başlıklı II. bölümünde yer alan 9. maddesinde bu mahkemelerin görevine giren suçlar; 10. maddede ise askerî yargı ile ilgili suçlara hangi durumlarda Devlet Güvenlik Mahkemelerince bakılacağı konusu düzenlenmiştir.

9. maddenin birinci fıkrası üç benttir. (A) işaretli bentte doğrudan doğruya bu mahkemelerin görevine giren suçlar gösterilmektedir. Bunlar Türk Ceza Kanununun 125. maddesinden 172. maddesine değin uzanan kesim içindeki birtakım yasak eylemlerdir.

(B) işaretli bentte yine Türk Ceza Kanununda yeri olan birtakım yasak eylemler, Devletin haberleşme araç, gereç, tesis ve tellerine karşı işlenen hırsızlık suçları, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki 10.2.1963 günlü, 171 sayılı Kanunda, 15.7.1963 günlü, 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununda, 22.11.1972 günlü, 1630 sayılı Dernekler Kanununda ve 10.7.1953 günlü, 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar Hakkındaki Kanunun değişik 12. maddesinde yazılı suçlar, Devletin ülkesi

ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen, nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenmeleri ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendirmeleri koşulu altında, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanı içine alınmaktadır.

İtiraz ve inceleme konusu C işaretli bende gelince; bu bent kuralına göre :

aa) A ve B bentlerinde yazılı bir suçu işlemek ereğiyle;

bb) A ve B bentlerinde yazılı bir suçu gizlemek ereğiyle;

cc) A ve B bentlerinde yazılı bir suç vesilesiyle;

çç) A ve B bentlerinde yazılı bir suçla genel veya ortaklaşa bir erek içinde,

İşlenmiş suçlara da Devlet Güvenlik Mahkemeleri bakacaktır.

Burada «doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendirme» anayasal koşulunun tüm ihmal edildiği ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Anayasa'nın değişik 136. maddesinin ikinci fıkrası ile çizilmiş görev alanı sınırının aşıldığı hemen göze çarpar. Anayasa Koyucu, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulabilmesi ereği ile, 136. maddeyi değiştirirken bu mahkemeleri belirli ve sınırlı nitelikte suçlara bakmakla görevli kılmayı öngörmüştür. Bambaşka suçları, çeşitli bağlantılar nedeniyle, mahkemenin görev alanına sokmayı asla düşünmüş değildir.

Bunun da böyle olması olağan ve zorunludur. Çünkü 136. maddede değişikliğe gidilmesinde, gerekçesinde de belirtildiği gibi, Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğü, hür demokratik düzen, nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendiren suçların kovuşturulması ve yargılanmasında Devlet Güvenlik Mahkemeleri yöntemi ile ceza etkinliğini artırmak için hızlı yargılamayı sağlamak ve özelliği olan bu suçların uzmanlaşmış mahkemelerde görülmesi yolunu açmak ereği güdülmüştür. Bir mahkemenin bakacağı suçların çeşitli ve dolayısıyla sayısız nedenli artırılırsa sür'at ve uzmanlaşma konularının bundan o oranda olumsuzca etkileneceği ve 136. maddenin değiştirilmesi ile güdülen ereğin de bu yüzden gerçekleşmeyeceği ortadadır. Anayasa Koyucunun benimsediği yeni metinde değiştirme gerekçesine ters düşüldüğünü düşündürebilecek en küçük bir belirtinin bile bulunmadığına burada işaret edilmesi yerinde olacaktır.

Öte yandan bir mahkemenin görevini kanunla düzenlemesi; görevin açık ve seçik olarak, duraksamaya yer

vermeyecek biçimde kanunda belirlenmiş olması demektir. 1773 sayılı Kanunun 9. maddesinin birinci fıkrasının C işaretli bendinde yapılmış olan bu değildir. Burada görev konusu kesin bir çözüme bağlanmamakta; yalnızca görevin saptanması yönünde yoruma bağlı, kişisel, öznel, onun içinde değişik değerlendirmelere göre işleyerek sonuç verebilecek birtakım belli belirsiz ölçü ve işaretlerin ortaya konulması ile yetinilmektedir. Şu niteliği ile C bendi kuralının bir görev düzenlemesi sayılmasına ve Anayasa'nın değişik 136. maddesinin son fıkrası gereğinin yerine getirildiğini kabule olanak yoktur. Kural, yine bu niteliği dolayısıyla, kanunî yargı yolunu belirlemekten çok uzaktır ve Anayasa'nın değişik 32. maddesiyle de çelişir durumdadır.

Özetlenecek olursa; 1773 sayılı Kanunun 9. maddesinin birinci fıkrasının itiraz ve inceleme konusu C bendi Anayasa'nın değişik 136. ve değişik 32. maddelerine aykırıdır; iptâl edilmesi gerekir.»

4 — **Savunma Hakkının Sınırlandırılması** : Bu hüküm «süreli iptâl»e uğramış 1773 (26.6.1973) sayılı kanunda da aynen mevcuttur. Bu kerre Meclise verilen her üç tasarıda da aynen yer almaktadır. Kanunda ve tasarılar da yer alan 27. madde şöyledir :

«Madde — 27 : Duruşmanın inzibatını sağlamak, Mahkeme Başkanına aittir.

Duruşmanın inzibatını bozan kişiyi, Mahkeme Başkanı derhal duruşma salonundan çıkartır.

Mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine veya görevlilere karşı uygun olmayan söz yahut davranışta bulunan kişi hakkında, mahkemeye tutuklama kararı verilir. Tutuklanan kişi 24 saat içinde sorguya çekilerek inzibatî nitelikte olmak üzere, bir aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılır. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 58. maddesinin 2. fıkrası hükmü saklıdır.

Tutuklu veya cezaevinde bulunan hükümlüler hakkında bu ceza hücrede infaz olunur.

Bu kararlar kesindir.

Mahkeme, duruşmanın inzibatını bozan sözlü veya yazılı beyanat ve davranışlar ile mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine yahut görevlilere karşı uygun olmayan söz ve davranışlar hakkında yayım yasağı koyabilir; bu yasağa rağmen yayında bulunanlara üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile birlikte 1.000 liradan 3.000 liraya kadar ağır para cezası verilir.

Mahkeme Başkanı, duruşmanın inzibatını bozan sanığı veya müdafii, o günkü duruşmanın tamamına çıkmamak üzere, duruşma salonundan çıkartır.

Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafii, bundan sonraki oturumlarda da duruşmanın inzibatını bozmakta ısrar etmeleri halinde, bir daha aynı dava ile ilgili duruşmalara katılmamalarına da karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkra, müdafii hakkında uygulandığı takdirde keyfiyet, ilgili baroya bildirmekle beraber, müvekkiline de dilerse, başka bir müdafii tayin etmesi için süre verilir.

Müdafii, Avukatlık Kanununun 41. maddesinin 2. fıkrası gereğince tayin edilmişse, durum kendisini tayin eden mercie de bildirilir.

Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafii, tekrar duruşmaya alındıklarında, yokluklarında yapılan söz ve işlerin esaslı noktaları bildirilir. Müdafii dilerse yokluğundaki tutanakların örnekleri de kendisine verilir.»

Her üç teklifte gerekçe olarak gösterilen hususlar şunlardır :

«Duruşmanın inzibatını ve cezaları öngören bu madde, Askerî Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü hakkında Kanunun 143. maddesi doğrultusunda tasarıya ithal edilmiştir. Esasen buna benzer hükümler ayrıca C.M.U. Kanununda ve H.U.M.K. Kanununda mevcut bulunmaktadır.

Savunma hakkını en ufak bir şekilde dahi zedeleyen bu maddenin, uygulamada çoğu kez görülen ve tekrarlanmak istenen hak suistimallerini, mahkeme mehabetini ihlâl eden fiilleri, duruşmanın devamına imkân bırakmayan ve hatta mahkemeye, hâkimlere ve görevlilere karşı bazen suç haline de dönüşerek meydana getirilen tutum ve davranışları önlemek ve bunlara yer vermemek maksadıyla sevk edilmiş bulunduğunu da burada açıkca belirtmek gerekir».

«Duruşmanın inzibatını ve cezaları öngören bu madde, Askerî Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü hakkında Kanunun 143. maddesi doğrultusunda tasarıya ithal edilmiştir. Esasen buna benzer hükümler ayrıca Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda ve H.U.M. Kanununda da mevcut bulunmaktadır.

Savunma hakkına ilişkin hükümlere hiçbir şekilde etkisi bulunmayan bu maddenin, özellikle son zamanlarda çok görülen anarşik olaylarla ilgili dava sanıklarının devam edegelen tutum ve davranışlarının kaçınılmaz bir sonucu olduğuna da, burada açıkca belirtmek gerekir».

Bu gerekçelerin hiçbir Yargılama Hukuku esaslarına uygun değildir :

a) Böylesine savunma hakkını sınırlayan bir hükmün Anayasanın emri olmadığını kabul etmek gerekir. Anayasanın değişik 136. maddesinde dahi (20.3.1973 tarih ve 1699 sayılı kanun) savunma hakkının da sınırlanabileceğine ilişkin bir kayıt mevcut değildir. Maddede açıkça belirtilen hususlar dışında, son fıkrada yer alan «Devlet güvenlik mahkemelerinin kuruluş ve işleyişi, görev ve yetkileri ve yargılama usulleri ile ilgili diğer hükümler kanunda gösterilir» hükmüne dayanılarak savunma hakkı sınırlanamaz. Savunma hakkı «diğer hükümler» tabirine girebilecek kavramlardan değildir. Savunma hakkı Anayasamızda «H a k A r a m a Ö z g ü r l ü ğ ü» adı altında (31) ayrı bir Anayasa müessesesi olarak kabul edilmiştir. Başka bir kanuna atıfla sınırlanması mümkün değildir.

b) Kanunun ve tasarıların kullandığı ibarelerde kesinlik yoktur, «...görevlilere karşı uygun olmayan söz, davranış», «duruşmanın inzibatını bozan sözlü veya yazılı beyanat ve davranışlar» ibarelerine dayanılarak savunma olanağı ortadan kaldırılabilir. Kesin bir kavram olan «S a v u n m a H a k k ı» böyle bir tehdit altında tutulursa savunmanın gereği gibi yapılması olanağı bulunamayacaktır. «Uygun olmayan davranış» Usul Hukukunda geçerli bir deyim değildir.

c) Maddede sanığı avukatını değiştirmeğe zorlayan davadan uzaklaştırılan avukatın müvekkiline «başka bir müdafî tâyini için süre verilmesi» Mahkemenin «uygun görmediği avukat»ı tasfiye etmek yetkisi ile donatılmış olması anlamına gelirken özgür ülkeler usul hukukunda savunucusunu seçmek olanağının, bu hakkın özünü meydana getirdiğini kabul eden ilkeye aykırı düşmektedir. Hakkın özüne dokunulmazlığı kuraldır.

5 — **Hâkimlerin tâyinleri usulü** : Siyasetin Adaletle müdahalesi daima «m u t e m e d h â k i m» tefriki yapılmakla sağlanmak istenir. Kanunda ve tasarıda bu vasıf açıkça bellidir. Yürütme organına, «tâyin» edilecek hâkimlerde bazı nitelikler aramak yetkisi tanınmak istenmektedir.

Evvelâ Kanunun sistemi üzerinde durulmalıdır :

a) **Aday Usulü** : Yüksek Hâkimler Kurulunca, Bakanlar Kurulu tarafından gösterilecek adaylardan başkasının seçilemeyeceği yolunda bir sistem ile siyasî tercihin müdahale ettiği mahkemelerin, kamu önünde ve yargılananlar ve savunanlar nazarında, tarafsız bir mahkeme, dolayısı ile «mahkeme» olarak görünmesine imkân yoktur.

Kanunun 6. maddesinin birinci fıkrasına göre; «Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığı, Üyeliği, Yedek Üyeliği, C. Savcılığı ve C. Savcı Yardımcılığı atamalarında, Bakan-

lar Kurulunca her boş yer için bir misli aday gösterilir. Bu adaylar arasından Devlet Güvenlik Mahkemesi Hâkimlerinin atanması Yüksek Hâkimler Kurulunca, Cumhuriyet Savcısı ve Yardımcılarının atanmaları Yüksek Savcılar Kurulunca, Askerî Hâkimlerden üye, yedek üye ve Savcı Yardımcılarının atanmaları ise, özel Kanunlarında gösterilen usule göre yapılır». Bu hükmün birinci cümlesi Anayasa'nın 136. maddesine 1699 sayılı Kanunla eklenen fıkranın tekrarından ibarettir. Tasarılar da bu hüküm tekrarlanmıştı. O halde kusurun kökeni Anayasanın değişik metninden gelmektedir. Konunun «A n a y a s a n ı n A n a y a s a y a a y k ı r ı l ı ğ ı» açısından da incelenmesi gerekir.

b) **Tedbirler** : Aday gösterme yürütmede olunca yargılamanın bağımsızlığı zedelenmiş demektir. Anayasa'nın aday usulüne yer vermiş olması, esas değiştirmez. Sakınca, Anayasa'dan geldiğine göre, hiç olmazsa uygulamanın belli bir geleneğe bağlı kalırsa, demokrasilerde zorunlu Adaletin bağımsızlığı, bir dereceye kadar korunmuş olur;

—Eğer uygulamada, Bakanlar Kurulu Yüksek Hâkimler Kurulundan bir kaç misli adayı gösteren bir liste ister, bu liste içinden iki misli aday seçerek kendi listesini Hâkimler Kuruluna sunarsa, bir dereceye kadar sakıncaların etkisi azaltılmış olabilir.

Eğer uygulama bu yolda olursa, ilerde gelenekten ayrılmak kolay olmayacak, bu da bir güvence sağlamış bulunacaktır.

— Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan «yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır» kuralı ile sistemi bağdaştırmak mümkün olmayacaktır. Bir misli adaydan, ancak birini seçmeye mecbur tutulan Yüksek Hâkimler Kurulunca yapılan atama, bu Kurulun tasarrufu sayılamaz. Hâkimi esasında yürütme «tâyin» etmiştir. Yüksek Hâkimler Kurulunun kararı sadece beyandan ibaret kalır. Yüksek Hâkimler Kurulunun yetkisine Anayasa'nın bu şekilde müdahalesi Usul Hukuku ilkelerini ihlâl etmiştir.

Bakanlar Kurulunun her iki adayını da, Yüksek Hâkimler Kurulu reddedip yeniden aday gösterilmesini isteyebilmelidir. Anayasada bunu engelleyen bir hüküm yoktur.

— «**Adalet Bakanı, gerekli gördüğü hallerde, Yüksek Hâkimler Kuruluna başkanlık eder**» (Anayasa 143/6). Bu hüküm değiştirilmeden evvel Adalet Bakanı toplantılara katılabilir, oylamaya katılamazdı. Devlet Güvenlik Mahkemesine Bakanlar Kurulunca gösterilen adayların seçimi ve atanması işlemlerinin görüşüleceği toplantılara Adalet

Bakanın katılması halinde «Y a r g ı n ı n b a ğ ı m s ı z l ı ğ ı » anlamını daha fazla yitirecektir. Adalet Bakanının bu yetkiyi kullanmaması çok isabetli bir gelenek olabilir.

c) **Süreli Atama** : Tasarının 6/2. maddesine göre «Devlet Güvenlik Mahkemeleri Başkan, Üye ve Yedek Üyeleri ile Cumhuriyet Savcı ve Yardımcıları üç yıl için atanırlar. Süreleri bitenler yeniden atanabilirler. Yeni atanlar göreve başlayıncaya kadar öncekilerin görevi devam eder.

«Süreli tâyin usulü» nün başta gelen sakıncası yeniden aday gösterebilmek kuşkusunun göreve etkili olabileceğidir. Buna mukabil tasarıda aynı maddede şu güvence getirilmektedir. Atananlar «bu süre içinde Yüksek Mahkemelere seçilme hali ayrık olmak üzere başka yer veya göreve atanamazlar. Ancak bu süre içerisinde görevlerde herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde... 15 gün içinde atamalar yapılır».

Başalmaya örnek olarak Kanunun gerekçesinde «süreklili hastalık ölüm, istifa gibi sebepler» gösterilmişti.

«Süre güvencesi» elbette yerindedir. Fakat kabul edilen sürenin kısalığı karşısında yeniden aday gösterilmek kuşkusunun etkisini arttıracakını kabul etmek gerekir.

Aday göstermek yürütmenin, yürütmede iktidarın elinde olacağına göre, siyasetin bu yolla Adalet sızması yolu açılmış olabilecektir.

ç) **Tasfiye** : Her üç tasarıda aday usulü ısrarla muhafaza edilmiştir. 73 sayılı tasarının gerekçesi şudur :

«Devlet Güvenlik Mahkemesine yapılacak atamalar da, her boş yer için Bakanlar Kurulunun bir misli aday göstereceği, atamaların bu adaylar arasından, maddede açıkça ifade edildiği üzere, başkan, iki asil ve bir yedek üyenin Hâkimler Kurulunca; cumhuriyet savcısı ve yardımcılarının Yüksek Savcılar Kurulunda; askerî hâkim ve askerî savcı yardımcılarının da özel kanunlarında gösterilen mercilerce yapılacağı derpiş olunmaktadır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerine atananların üç yıl atanacağı, süresi bitenlerin yeniden atanabilecekleri, yeni atamalar yapıldığında işlerin aksamaması için, yeni atananların görevlerine başlamasına kadar öncekilerin görevlerine devam edeceği, bu üç yıl zarfında, atananların yüksek mahkemelere seçilmesi hariç, başka yer ve göreve atanamayacakları ancak süreklili hastalık, ölüm, istifa gibi sebeplerle görevlerde boşalma olduğunda, yeni atamaların yapılabileceği ve atananların, görevlerinin mahiyeti icabı derhal görevlerine başlamaları gereği maddenin müteakip fıkralarında tanzim edilmektedir.

Maddenin son fıkrası atamalar için tâyin ettiği onbeş günlük sürenin ilk on günü içinde Bakanlar Kurulunca aday gösterileceğini ve sonraki beş gün içinde de yetkili kurul ve mercilerin atamaları yapmaları gerektiğini ifade etmektedir».

O halde sistemin muhafazasında direnme bahis konusudur. Buna bir de «tasfiye olanağı» eklemek istenmektedir.

73 sayılı tasarıda yer alan «geçici madde» şu hükmü ihtiva etmektedir :

«Geçici Madde — Bu Kanun hükümlerine göre : Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması ile mahkeme başkanlığına, asil ve yedek üyeliğine, Cumhuriyet savcılığına ve Cumhuriyet savcı yardımcılığına yapılacak atamalara ilişkin uygulama, Kanunun yürürlük tarihini takip eden 30 gün içerisinde tamamlanır.

Yukarıdaki fıkra gereğince, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulmasına ve atanacakların görevlerine başlamasına kadar, mevcut Devlet Güvenlik Mahkemeleri ile, bu mahkemelerin başkanı, asil ve yedek üyelerinin Cumhuriyet Savcısı ile Cumhuriyet savcı yardımcılarının görev ve yetkileri devam eder.»

Kanun 1973 yılında yürürlüğe girmiş, bazı güvenlik mahkemeleri ve yargıçları «siyasal iktidar»ca makbul sayılmamışlardır. Bu geçici maddenin tasfiye olanağı sağlamak amacı ile düşünüldüğü bellidir. Bu maddenin sevki dahi «siyasî tercih»in etkili olması isteğini açıkça kanıtlamaktadır. 72 ve 65 sayılı kararlarda böyle bir geçici madde bulunmamaktadır.

6 — **Yargı çevresi** : Kanunun 2. maddesi her üç tasarıda aynen muhafaza edilmiştir. Maddenin sistemi şudur :

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, gerektiğinde yargı çevrelerinin değiştirilmesine veya bu mahkemelerden bir veya bir kaçının kaldırılmasına, Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, Adalet Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Demekki ilk kuruluştaki yalnız Adalet Bakanlığının teklifi üzerine, sonraki kuruluştaki, yargı çevresinin değiştirilmesinde, bir veya bir kaç mahkemenin kaldırılmasında Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alınmak şartı ile Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilecektir. O halde yargı çevresi «k a r a r n a m e» ile tâyin edilecek ve değiştirilebilecektir. Bu tâyin ve değişikliğin görülmekte olan bir davanın istenmeyen mahkemenin davayı alıp istenen mahkemeye vermek gibi bir sa-

kinca doğuracağından kuşkulunmak haksız değildir. Burada « t â b i i h â k i m » kavramına aykırı düşen bir nitelik göze çarpmaktadır. Bu sakıncayı önlemek için yasal bir tedbir mümkündür.

7 — **Hâkimin reddi** : Kanunun 25. maddesi hükmü şöyledir :

«Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkan ve üyelerinin reddine dair istemler, Kurula katılan hâkimlerde değişiklik yapılmaksızın bu Mahkemece incelenir. İstem reddine ilişkin kararlar aleyhine itiraz edilemez. Ancak esas hükmü birlikte temyiz olunabilir».

Kanun ve tasarılar da gerekçe şöylece açıklanmıştır :

«Tatbikatta davaların sürüncemede bırakılması ve hâkimlerin yıpratılarak, bezdirilmesi maksadıyla kötüye kullanılan hak suistimallerini kesin bir şekilde bertaraf etmek için, bu madde sevk edilmiş bulunmaktadır.

Özellikle çok sanıklı davalarda, her celse bir veya bir kaç sanık veya müdafii tarafından değişik şekillerde ve tasarlanan bir plân dairesinde tevali eden maksatlı reddi hâkim taleplerinin, dava dosyalarının mahkemeler arasında defalarca gönderilmiş ve iadelerine yol açtığı ve büyük ölçüde davaların sonuçlandırılmasını güç hale getirdiği dikkate alınarak, sevk edilen bu hükmü, genel olarak kanunun himaye ettiği bir hakkın ziyasına da sebebiyet verilmemiş bulunmaktadır.

Vukubulan reddi hâkim talepleri, kurulda değişiklik yapılmadan aynı mahkemece incelenecektir. Pek tabiidir ki, red sebebini varit gören hâkim veya hâkimlerin davayı görmekten çekinecekleri asli hukuk kurallarının gereği bulunmaktadır. Red sebebini varit görülmemesi halinde ise, şayet red sebebi herhangi bir delile dayandırılmışsa, talebi inceleyecek kurul, bu delilleri de toplayacak ve varacağı sonuca göre gerekli kararı ittihaz edecektir. Red sebebini yerinde görülmeyip, reddi halinde ittihaz olunan kararlar da, neticede esas hükmü birlikte temyiz edilebilecek ve bunu Yargıtayın, bu mahkemelerde verilen hükümlerin temyiz mercii Ceza Dairesi kesin olarak sonuca bağlayacaktır.»

Kanunun bu hükmü usul hukuku ilkelerine tümünden aykırı düşmektedir. Böylesine usul hukukuna aykırı hükümlerin kabulüne Anayasanın (değişik) 136. maddesinden gelen bir zorunluk düşünülemez. Hâkimin reddi müessesesinin hukuksal niteliğini küçümseme ürünü olan bu hükmü ihtiyaç da yoktur. Genel Kurallar yeterlidir ve «H a k i m k ö t ü y e k u l l a n ı l m a s ı » nı esasen Yargıtay içtihadı bertaraf etmiştir.

Yukarıda açıklanan konular karşısında hâkimin reddi, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle hâkimin reddi hakkında kısıtlayıcı hükümler bu mahkemelerin demokratik adalet ilkelerinin dışında kalması gibi bir sonuç yaratmaktadır. «Mahkemelerin karar ve hükümlerinin alâkadarlara itaat ve hürmet telkin etmesi bunları verenlerin, adil olmalarını, tarafgirlik şüphesinden azade bulunmalarını icap ettirir» (Prof. B. Kantar, s. 38). Sanığın red hakkı kısıtlanırsa hiç bir mahkeme bu görünümü getiremeyecektir. Bir kuruluşa mahkeme demek, yeterli değildir, «Mahkeme» olmak için gerekli koşulları kendinde toplamamış bir kuruluş, bir süre sonra çalışamaz hale gelir. Adaletin uygulanması ile görevli olanlar bu gerçeği yakından bilmektedirler.

Genel Usul Hukukuna göre «hâkimin reddi talebine mensup olduğu mahkemece karar verilir» (CMUK. 26). Fakat reddolunan hakim veya hakimler katılmaksızın mahkemenin teşekkül etmesi kâbil olmazsa red talebi hakkında, kanunda gösterilen bir başka mahkeme, talebi karara bağlar. Halbuki «Devlet Güvenlik Mahkemeleri Başkan ve Üyelerinin reddine dair olan istemler, Kurula katılan hâkimlerde, değişiklik yapılmaksızın, bu mahkemece incelenir».

S O N U Ç :

Usul Hukukunun daydığı temel fikre bağlı kalınmaksızın, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin «Mahkeme» olarak topluma kabulünü sağlamak mümkün olamayacaktır. Bundan ciddi surette endişe duymaktayız. Kanunla her şeyin yapılabileceği inancı demokrasilerde çoktan terk edilmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri huzuru sağlayamamıştır. Bu mahkemeler birer siyasi mücadele alanı haline gelmişlerdir. Bundan Adaletin kaybı büyüktür. Siyasi tarih göstermektedir ki Adalette kayıp, sınırlanması imkânsız sakıncalara yol açar. Bu mahkemelerin «siyasi mahkeme» niteliğini taşıdıkları ve bu maksatla kuruldukları anlaşılmaktadır. Adaletin, «siyasal araç» olarak kullanılması demokratik düzene ve bu düzene inançta aykırı düşmektedir.

Saygı ile arz olunur.

Başkan
Av. Faruk Erem

Başkan Y.
Av. Osman Kuntman

Başkan Y.
Av. Enver Arslanalp

Genel Sekreter
Av. Fehmi Özçelik

Sayman
Av. İlhan Kutay

Üye
Av. Emin Baltaoğlu

Üye
Av. Vedat Burcuoğlu

Üye
Av. Hilmi Becerik

Üye
Av. Azmi Soydan

Üye
Av. Ziya Bilge

Üye
Av. İhsan Saraçlar

Bkz. TBMM. 1971/5-11; 10-33; 13-3; 1973/18-1; 20-1.

1976/38-2

Olağanüstü Genel Kurul.

İzmir'de 30 Nisan 1-2 Mayıs 1976 günlerinde toplanan Olağanüstü Genel Kurul hakkında bir önceki (37) sayılı Bülten'de kısa bilgi verilmiş, toplantının gündemi ile toplantı sonunda hazırlanan Bildiri yayınlanmıştı. Sözü geçen Bülten'de kaydedildiği üzere, tutanakların yayınlanmasıyla toplantı hakkındaki geniş bilgi aşağıda açıklanmıştır :

104 Delegenin katıldığı Olağanüstü Genel Kurul Başkanlığına İzmir Barosu Delegesi ve Başkanı Av. Cengiz İlhan, Başkan Yardımcılığına Denizli Barosu Delegesi Av. Behçet Çomakoğlu ve üyeliklere de Kayseri Barosu Delegesi Av. Ali Dinç ile Ankara Barosu Delegesi Av. Sabahattin Bilge seçilmişlerdir.

Genel Kurul Başkanı Av. Cengiz İlhan şu açış konuşmasını yapmıştır :

Cengiz İlhan (İzmir) — Önce izin verirseniz sayın konuklarımız, sayın delegelerimiz ve sayın meslektaşlarım; Türkiye Barolar Birliği Olağanüstü Genel Kurulunun burada, şehrimizde toplanmasından dolayı İzmir Barosunun duyduğu büyük kıvanç ve onuru arzetmek isterim. Bu bizim için şüphesiz büyük bir kıvanç ve onur. Zira, İzmir Barosu Türkiye Barolar Birliği fikrine daha, bu yalnız bugün değil, daha 1930'lardan bu yana daima inanmış, bunun takipçisi olmuştur. İzmir Barosu şöyle düşünmektedir :

Bir baronun bağımsız olabilmesi için baroların birlikte hareket etmesi lazımdır. Güç, bağımsızlık birlikte doğar. Eğer birlik haline gelemezsek ne sorunlarımızı çözebiliriz, ne de bağımsızlığımızı koruyabiliriz. Bu bakımdan bizler, belki şimdi artık eski kuşağız, ama yeni kuşak olduğumuz zamanlar üstatlarımızın ortaya attığı bu fikrin daim takipçisi olduk ve gerçekleştirmek için büyük çaba sarfettik.

Benim için de bu önemli bir olay. Hemen şunu arz edeyim ki, 1963 Ankara Genel Kurulundan, dikkat buyurunuz «Genel Kurul» diyorum, gerçi hukuken bir genel kurul değildi, ama fiilen bir Barolar Birliği Genel Kurulu idi o. O zamandan bu zamana bu kuruluşta görev almanın onuru ve sevinci içerisindeyim. Bu onuru ve sevinci hissetmeme lütfen müsaade edin.

Bir başka bakımdan da memnunuz. Zira, Barolar Birliği 1969'dan bu yana 7 senelik bir çalışma dönemi geçirmiştir. Bu 7 senelik çalışma döneminde şüphesiz çözümlendiğimiz birçok sorunlar vardır. Şüphesiz temellerini attığımız, geliştirdiğimiz, ayrıntılarını ortaya koyduğumuz bir çok fikirler vardır, ama artık köşeyi dönmek, bir başka çalışma düzenine doğru yönelmek mecburiyetindeyiz. Bu Genel Kurul işte o dönüşümün yeni bir çalışma düzeninin başlangıcı olacaktır; buna inanıyorum.

Bu çalışma düzeni tabii ki, önce kendi kendimizin şu 7 senelik dönem içerisinde ne olduğunun tam teşhisini koymakla ve Türkiye'nin halkımızın, ülkemizin adli sorunlarının, hukukî sorunlarının neler olduğunu somut bir biçimde belirtmek demek olacaktır.

Gerçekten bugün buradaki bu konuşma için uzun zamandan beri hazırlanıyorduk. Biliyordum ki, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu geleneklerimize uyarak bana bu konuşma fırsatını verecekler, ben de sayın Genel Kurulunuz önünde bir gündem maddesi olarak konuşacağım. Ne konuşabilirdim? Bir bakıma hemen hemen hiç... Tabii şunları söyleyebilirdim, diyebilirdim ki; hukuk devletinin şartları şunlar, şunlardır. Hukukun üstünlüğü büyük bir kavramdır. Sosyal hukuk devletine varmadan tam demokratik bir hukuk yaşamına ulaşmamıza imkân yoktur.

Hepimiz avukatız, hukukçuyuz. Bu bizim yaşam biçimimiz. Belki şunu söyleyebilirdim; 1970'lerin sonlarında; yani 21 nci Asrın başlarında ülkemizde hukukçu olmak, özellikle avukat olmak zor; çok zor. Bu önce bir çelişkiyi yaşamaktır. Şu bakımdan :

Hayatınızı verdiğiniz bazı kavramlar var. Bunlara inanıyorsunuz. Bunları savunacağınıza kendi kendinize yüzbinlerce defa yemin ediyorsunuz; fakat inandığınız bütün bu kavramların gözünüzün önünde parça parça edildiğini görüyorsunuz, buna tanık oluyorsunuz ve hiçbir şey yapamıyorsunuz. Hukukçu olmak zor; özellikle avukat olmak çok zor...

Örneğin şundan söz edebilirim : Bir fizikçi bütün yaşamı boyunca Newton Kanununun aksinin ispatlandığını hiçbir zaman görmeyecektir. Elma daima daldan düşecek, atılan taş yerini bulacaktır. Fizikçi için bir Newton Kanu-

a) Böylesine savunma hakkını sınırlayan bir hükmün Anayasanın emri olmadığını kabul etmek gerekir. Anayasanın değişik 136. maddesinde dahi (20.3.1973 tarih ve 1699 sayılı kanun) savunma hakkının da sınırlanabileceğine ilişkin bir kayıt mevcut değildir. Maddede açıkça belirtilen hususlar dışında, son fıkrada yer alan «Devlet güvenlik mahkemelerinin kuruluş ve işleyişi, görev ve yetkileri ve yargılama usulleri ile ilgili diğer hükümler kanunda gösterilir» hükmüne dayanılarak savunma hakkı sınırlanamaz. Savunma hakkı «diğer hükümler» tabirine girebilecek kavramlardan değildir. Savunma hakkı Anayasamızda «H a k A r a m a Ö z g ü r l ü ğ ü» adı altında (31) ayrı bir Anayasa müessesesi olarak kabul edilmiştir. Başka bir kanuna atıfla sınırlanması mümkün değildir.

b) Kanunun ve tasarıların kullandığı ibarelerde kesinlik yoktur, «...görevlilere karşı uygun olmayan söz, davranış», «duruşmanın inzibatını bozan sözlü veya yazılı beyanat ve davranışlar» ibarelerine dayanılarak savunma olanağı ortadan kaldırılabılır. Kesin bir kavram olan «S a v u n m a H a k k ı» böyle bir tehdit altında tutulursa savunmanın gereği gibi yapılması olanağı bulunamayacaktır. «Uygun olmayan davranış» Usul Hukukunda geçerli bir dayım değildir.

c) Maddede sanığı avukatını değiştirmeye zorlayan davadan uzaklaştırılan avukatın müvekkiline «başka bir müdafî tâyini için süre verilmesi» Mahkemenin «uygun görmediği avukat»ı tasfiye etmek yetkisi ile donatılmış olması anlamına gelirken özgür ülkeler usul hukukunda savunucusunu seçmek olanağının, bu hakkın özünü meydana getirdiğini kabul eden ilkeye aykırı düşmektedir. Hakkın özüne dokunulmazlığı kuraldır.

5 — Hâkimlerin tâyinleri usulü : Siyasetin Adaletle müdahalesi daima «m u t e m e d h â k i m» tefriki yapılmakla seçilmek istenir. Kanunda ve tasarıda bu vasıf açıkca bellidir. Yürütme organına, «tâyin» edilecek hâkimlerde bazı nitelikler aramak yetkisi tanınmak istenmektedir.

Evvelâ Kanunun sistemi üzerinde durulmalıdır :

a) Aday Usulü : Yüksek Hâkimler Kurulunca, Bakanlar Kurulu tarafından gösterilecek adaylardan başkasının seçilemeyeceği yolunda bir sistem ile siyasî tercihin müdahale ettiği mahkemelerin, kamu önünde ve yargılananlar ve savunular nazarında, tarafsız bir mahkeme, dolayısı ile «mahkeme» olarak görünmesine imkân yoktur.

Kanunun 6. maddesinin birinci fıkrasına göre; «Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığı, Üyeliği, Yedek Üyeliği, C. Savcılığı ve C. Savcı Yardımcılığı atamalarında, Bakan-

lar Kurulunca her boş yer için bir misli aday gösterilir. Bu adaylar arasından Devlet Güvenlik Mahkemesi Hâkimlerinin atanması Yüksek Hâkimler Kurulunca, Cumhuriyet Savcısı ve Yardımcılarının atanmaları Yüksek Savcılar Kurulunca, Askerî Hâkimlerden üye, yedek üye ve Savcı Yardımcılarının atanmaları ise, özel Kanunlarında gösterilen usule göre yapılır». Bu hükmün birinci cümlesi Anayasa'nın 136. maddesine 1699 sayılı Kanunla eklenen fıkranın tekrarından ibarettir. Tasarılar da bu hüküm tekrarlanmıştır. O halde kusurun kökeni Anayasanın değişik metninden gelmektedir. Konunun «A n a y a s a n ı n A n a y a s a y a a y k ı r ı l ı ğ ı» açısından da incelenmesi gerekir.

b) Tedbirler : Aday gösterme yürütmede olunca yargılamanın bağımsızlığı zedelenmiş demektir. Anayasa'nın aday usulüne yer vermiş olması, esası değiştirmez. Sakınca, Anayasa'dan geldiğine göre, hiç olmazsa uygulamanın belli bir geleneğe bağlı kalırsa, demokrasilerde zorunlu Adaletin bağımsızlığı, bir dereceye kadar korunmuş olur;

—Eğer uygulamada, Bakanlar Kurulu Yüksek Hâkimler Kurulundan bir kaç misli adayı gösteren bir liste ister, bu liste içinden iki misli aday seçerek kendi listesini Hâkimler Kuruluna sunarsa, bir dereceye kadar sakıncaların etkisi azaltılmış olabilir.

Eğer uygulama bu yolda olursa, ilerde gelenekten ayrılmak kolay olmayacak, bu da bir güvence sağlamış bulunacaktır.

— Anayasa'nın 7. maddesinde yer alan «yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır» kuralı ile sistemi bağdaştırmak mümkün olmayacaktır. Bir misli adaydan, ancak birini seçmeye mecbur tutulan Yüksek Hâkimler Kurulunca yapılan atama, bu Kurulun tasarrufu sayılamaz. Hâkimi esasında yürütme «tâyin» etmiştir. Yüksek Hâkimler Kurulunun kararı sadece beyandan ibaret kalır. Yüksek Hâkimler Kurulunun yetkisine Anayasa'nın bu şekilde müdahalesi Usul Hukuku ilkelerini ihlâl etmiştir.

Bakanlar Kurulunca her iki adayını da, Yüksek Hâkimler Kurulu reddedip yeniden aday gösterilmesini isteyebilmelidir. Anayasada bunu engelleyen bir hüküm yoktur.

— «Adalet Bakanı, gerekli gördüğü hallerde, Yüksek Hâkimler Kuruluna başkanlık eder» (Anayasa 143/6). Bu hüküm değiştirilmeden evvel Adalet Bakanı toplantılara katılabilir, oylamaya katılamazdı. Devlet Güvenlik Mahkemesine Bakanlar Kurulunca gösterilen adayların seçimi ve atanması işlemlerinin görüleceği toplantılara Adalet

Bakanının katılması halinde «Y a r g ı n ı n b a ğ ı m s ı z l ı ğ ı» anlamını daha fazla yitirecektir. Adalet Bakanının bu yetkiyi kullanmaması çok isabetli bir gelenek olabilir.

c) **Sürelî Atama** : Tasarının 6/2. maddesine göre «Devlet Güvenlik Mahkemeleri Başkan, Üye ve Yedek Üyeleri ile Cumhuriyet Savcı ve Yardımcıları üç yıl için atanırlar. Süreleri bitenler yeniden atanabilirler. Yeni atanlar göreve başlayınca kadar öncekilerin görevi devam eder.

«Sürelî tâyin usulü» nün başta gelen sakıncası yeniden aday gösterebilmek kuşkusunun göreve etkili olabileceğidir. Buna mukabil tasarıda aynı maddede şu güvence getirilmektedir. Atananlar «bu süre içinde Yüksek Mahkemelere seçilme hali ayrılmak üzere başka yer veya göreve atanamazlar. Ancak bu süre içerisinde görevlerde herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde... 15 gün içinde atamalar yapılır».

Boşalmaya örnek olarak Kanunun gerekçesinde «sürekli hastalık ölüm, istifa gibi sebepler» gösterilmişti.

«Süre güvencesi» elbette yerindedir. Fakat kabul edilen sürenin kısalığı karşısında yeniden aday gösterilmek kuşkusunun etkisini arttıracığını kabul etmek gerekir.

Aday göstermek yürütmenin, yürütmede iktidarın elinde olacağına göre, siyasetin bu yolla Adaletle sızması yolu açılmış olabilecektir.

ç) **Tasfiye** : Her üç tasarıda aday usulü ısrarla muhafaza edilmiştir. 73 sayılı tasarının gerekçesi şudur :

«Devlet Güvenlik Mahkemesine yapılacak atamalar da, her boş yer için Bakanlar Kurulunun bir misli aday göstereceği, atamaların bu adaylar arasından, maddede açıkça ifade edildiği üzere, başkan, iki asıl ve bir yedek üyenin Hâkimler Kurulunca; cumhuriyet savcısı ve yardımcılarının Yüksek Savcılar Kurulunda; askerî hâkim ve askerî savcı yardımcılarının da özel kanunlarında gösterilen mercilerce yapılacağı derpiş olunmaktadır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerine atananların üç yıl atacağı, süresi bitenlerin yeniden atanabilecekleri, yeni atamalar yapıldığında işlerin aksamaması için, yeni atanların görevlerine başlamasına kadar öncekilerin görevlerine devam edeceği, bu üç yıl zarfında, atananların yüksek mahkemelere seçilmesi hariç, başka yer ve göreve atanamayacakları ancak sürekli hastalık, ölüm, istifa gibi sebeplerle görevlerde boşalma olduğunda, yeni atamaların yapılabileceği ve atananların, görevlerinin mahiyeti itibarı derhal görevlerine başlamaları gereği maddenin müteakip fıkralarında tanzim edilmektedir.

Maddenin son fıkrası atamalar için tâyin ettiği onbeş günlük sürenin ilk on günü içinde Bakanlar Kurulunca aday gösterileceğini ve sonraki beş gün içinde de yetkili kurul ve mercilerin atamaları yapmaları gerektiğini ifade etmektedir».

O halde sistemin muhafazasında direnme bahis konusudur. Buna bir de «tasfiye olanağı» eklemek istenmektedir.

73 sayılı tasarıda yer alan «geçici madde» şu hükmü ihtiva etmektedir :

«Geçici Madde — Bu Kanun hükümlerine göre : Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması ile mahkeme başkanlığına, asıl ve yedek üyeliğine, Cumhuriyet savcılığına ve Cumhuriyet savcı yardımcılığına yapılacak atamalara ilişkin uygulama, Kanunun yürürlük tarihini takip eden 30 gün içerisinde tamamlanır.

Yukarıdaki fıkra gereğince, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulmasına ve atanacakların görevlerine başlamasına kadar, mevcut Devlet Güvenlik Mahkemeleri ile, bu mahkemelerin başkanı, asıl ve yedek üyelerinin Cumhuriyet Savcısı ile Cumhuriyet savcı yardımcılarının görev ve yetkileri devam eder.»

Kanun 1973 yılında yürürlüğe girmiş, bazı güvenlik mahkemeleri ve yargıçları «siyasal iktidar»ca makbul sayılmamışlardır. Bu geçici maddenin tasfiye olanağı sağlamak amacı ile düşünüldüğü bellidir. Bu maddenin sevki dahi «siyasî tercih»in etkili olması isteğini açıkça kanıtlamaktadır. 72 ve 65 sayılı kararlarda böyle bir geçici madde bulunmamaktadır.

6 — **Yargı çevresi** : Kanunun 2. maddesi her üç tasarıda aynen muhafaza edilmiştir. Maddenin sistemi şudur :

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, gerektiğinde yargı çevrelerinin değiştirilmesine veya bu mahkemelerden bir veya bir kaçının kaldırılmasına, Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, Adalet Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Demekki ilk kuruluşta yalnız Adalet Bakanlığının teklifi üzerine, sonraki kuruluşta, yargı çevresinin değiştirilmesinde, bir veya bir kaç mahkemenin kaldırılmasında Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alınmak şartı ile Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilecektir. O halde yargı çevresi «k a r a r n a m e» ile tâyin edilecek ve değiştirilebilecektir. Bu tâyin ve değişikliğin görülmekte olan bir davanın istenmeyen mahkemeden davayı alıp istenen mahkemeye vermek gibi bir sa-

kınca doğuracağından kuşkulanan haksız değildir. Burada «t â b i i h â k i m» kavramına aykırı düşen bir nitelik göze çarpmaktadır. Bu sakıncayı önlemek için yasal bir tedbir mümkündür.

7 — **Hâkimin reddi** : Kanunun 25. maddesi hükmü şöyledir :

«Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkan ve üyelerinin reddine dair istemler, Kurula katılan hâkimlerde değişiklik yapılmaksızın bu Mahkemece incelenir. İstem reddine ilişkin kararlar aleyhine itiraz edilemez. Ancak esas hükümle birlikte temyiz olunabilir».

Kanun ve tasarılar da gerekçe şöylece açıklanmıştır :

«Tatbikatta davaların sürüncemede bırakılması ve hâkimlerin yıpratılarak, bezdirilmesi maksadıyla kötüye kullanılan hak suistimallerini kesin bir şekilde bertaraf etmek için, bu madde sevk edilmiş bulunmaktadır.

Özellikle çok sanıklı davalarda, her celse bir veya bir kaç sanık veya müdafii tarafından değişik şekillerde ve tasarlanan bir plân dairesinde tevali eden maksatlı reddi hâkim taleplerinin, dava dosyalarının mahkemeler arasında defalarca gönderilmiş ve iadelerine yol açtığı ve büyük ölçüde davaların sonuçlandırılmasını güç hale getirdiği dikkate alınarak, sevk edilen bu hükümle, genel olarak kanunun himaye ettiği bir hakkın ziyasına da sebebiyet verilmemiş bulunmaktadır.

Vukubulan reddi hâkim talepleri, kurulda değişiklik yapılmadan aynı mahkemece incelenenektir. Pek tabiidir ki, red sebebini varit gören hâkim veya hâkimlerin davayı görmekten çekinecekleri asli hukuk kurallarının gereği bulunmaktadır. Red sebebini varit görülmemesi halinde ise, şayet red sebebi herhangi bir delile dayandırılmışsa, talebi inceleyecek kurul, bu delilleri de toplayacak ve varacağı sonuca göre gerekli kararı ittihaz edecektir. Red sebebini yerinde görmeyip, reddi halinde ittihaz olunan kararlar da, neticede esas hükümle birlikte temyiz edilebilecek ve bunu Yargıtayın, bu mahkemelerce verilen hükümlerin temyiz mercii Ceza Dairesi kesin olarak sonuca bağlayacaktır.»

Kanunun bu hükmü usul hukuku ilkelerine tümünden aykırı düşmektedir. Böylesine usul hukukuna aykırı hükümlerin kabulüne Anayasanın (değişik) 136. maddesinden gelen bir zorunluk düşünülemez. Hâkimin reddi müessesesinin hukuksal niteliğini küçümseme ürünü olan bu hükmeye ihtiyaç da yoktur. Genel Kurullar yeterlidir ve «H a k k i n k ö t ü y e k u l l a n ı l m a s ı » nı esasen Yargıtay içtihadı bertaraf etmiştir.

Yukarıda açıklanan konular karşısında hâkimin reddi, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle hâkimin reddi hakkında kısıtlayıcı hükümler bu mahkemelerin demokratik adalet ilkelerinin dışında kalması gibi bir sonuç yaratmaktadır. «Mahkemelerin karar ve hükümlerinin alâkadarlara itaat ve hürmet telkin etmesi bunları verenlerin, adil olmalarını, tarafgirlik şüphesinden azade bulunmalarını icap ettirir» (Prof. B. Kantar, s. 38). Saniğin red hakkı kısıtlanırsa hiç bir mahkeme bu görünümü getiremeyecektir. Bir kuruluşa mahkeme demek, yeterli değildir, «Mahkeme» olmak için gerekli koşulları kendinde toplamamış bir kuruluş, bir süre sonra çalışamaz hale gelir. Adaletin uygulanması ile görevli olanlar bu gerçeği yakından bilmektedirler.

Genel Usul Hukukuna göre «hâkimin reddi talebine mensup olduğu mahkemece karar verilir» (CMUK. 26). Fakat reddolunan hakim veya hakimler katılmaksızın mahkemenin teşekkür etmesi kâbil olmazsa red talebi hakkında, kanunda gösterilen bir başka mahkeme, talebi karara bağlar. Halbuki «Devlet Güvenlik Mahkemeleri Başkan ve Üyelerinin reddine dair olan istemler, Kurula katılan hâkimlerde, değişiklik yapılmaksızın, bu mahkemece incelenir».

S O N U Ç :

Usul Hukukunun daydığı temel fikre bağlı kalınmaksızın, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin «Mahkeme» olarak topluma kabulünü sağlamak mümkün olamayacaktır. Bundan ciddi surette endişe duymaktayız. Kanunla her şeyin yapılabileceği inancı demokrasilerde çoktan terk edilmiştir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri huzuru sağlayamamıştır. Bu mahkemeler birer siyasi mücadele alanı haline gelmişlerdir. Bundan Adaletin kaybı büyüktür. Siyasi tarih göstermektedir ki Adalette kayıp, sınırlanması imkânsız sakıncalara yol açar. Bu mahkemelerin «siyasî mahkeme» niteliğini taşıdıkları ve bu maksatla kuruldukları anlaşılmaktadır. Adaletin, «siyasal araç» olarak kullanılması demokratik düzene ve bu düzene inanca aykırı düşmektedir.

Saygı ile arz olunur.

Başkan
Av. Faruk Erem

Başkan Y.
Av. Osman Kuntman

Başkan Y.
Av. Enver Arslanalp

Genel Sekreter
Av. Fehmi Özçelik

Sayman
Av. İlhan Kutay

Üye
Av. Emin Baltaoğlu

Üye

Av. Vedat Burcuoğlu

Üye

Av. Hilmi Becerik

Üye

Av. Azmi Soydan

Üye

Av. Ziya Bilge

Üye

Av. İhsan Saraçlar

Bkz. TBBB. 1971/5-11; 10-33; 13-3; 1973/18-1; 20-1.

1976/38-2

Olağanüstü Genel Kurul.

İzmir'de 30 Nisan 1 - 2 Mayıs 1976 günlerinde toplanan Olağanüstü Genel Kurul hakkında bir önceki (37) sayılı Bülten'de kısa bilgi verilmiş, toplantının gündemi ile toplantı sonunda hazırlanan Bildiri yayınlanmıştı. Sözün geçen Bülten'de kaydedildiği üzere, tutanakların yayınlanmasıyla toplantı hakkındaki geniş bilgi aşağıda açıklanmıştır :

104 Delegenin katıldığı Olağanüstü Genel Kurul Başkanlığına İzmir Barosu Delegesi ve Başkanı Av. Cengiz İlhan, Başkan Yardımcılığına Denizli Barosu Delegesi Av. Behçet Çomakoğlu ve üyeliklere de Kayseri Barosu Delegesi Av. Ali Dinç ile Ankara Barosu Delegesi Av. Sabahattin Bilge seçilmişlerdir.

Genel Kurul Başkanı Av. Cengiz İlhan şu açış konuşmasını yapmıştır :

Cengiz İlhan (İzmir) — Önce izin verirsiniz sayın konuklarımız, sayın delegelerimiz ve sayın meslektaşlarımız; Türkiye Barolar Birliği Olağanüstü Genel Kurulunun burada, şehrimizde toplanmasından dolayı İzmir Barosunun duyduğu büyük kıvanç ve onuru arzetmek isterim. Bu bizim için şüphesiz büyük bir kıvanç ve onur. Zira, İzmir Barosu Türkiye Barolar Birliği fikrine daha, bu yalnız bugün değil, daha 1930'lardan bu yana daima inanmış, bunun takipçisi olmuştur. İzmir Barosu şöyle düşünmektedir :

Bir baronun bağımsız olabilmesi için baroların birlikte hareket etmesi lâzımdır. Güç, bağımsızlık birlikten doğar. Eğer birlik haline gelemezsek ne sorunlarımızı çözebiliriz, ne de bağımsızlığımızı koruyabiliriz. Bu bakımdan bizler, belki şimdi artık eski kuşağın, ama yeni kuşak olduğumuz zamanlar üstatlarımızın ortaya attığı bu fikrin daim takipçisi olduk ve gerçekleştirmek için büyük çaba sarfettik.

Benim için de bu önemli bir olay. Hemen şunu arz edeyim ki, 1963 Ankara Genel Kurulundan, dikkat buyurunsanız «Genel Kurul» diyorum, gerçi hukuken bir genel kurul değildi, ama fiilen bir Barolar Birliği Genel Kurulu idi o. O zamandan bu zamana bu kuruluşta görev almanın onuru ve sevinci içerisindeyim. Bu onuru ve sevinci hissetmeme lütfen müsaade edin.

Bir başka bakımdan da memnunuz. Zira, Barolar Birliği 1969'dan bu yana 7 senelik bir çalışma dönemi geçirmiştir. Bu 7 senelik çalışma döneminde şüphesiz çözümlendiğimiz birçok sorunlar vardır. Şüphesiz temellerini attığımız, geliştirdiğimiz, ayrıntılarını ortaya koyduğumuz bir çok fikirler vardır, ama artık köşeyi dönmek, bir başka çalışma düzenine doğru yönelmek mecburiyetindeyiz. Bu Genel Kurul işte o dönüşümün yeni bir çalışma düzeninin başlangıcı olacaktır; buna inanıyorum.

Bu çalışma düzeni tabii ki, önce kendi kendimizin şu 7 senelik dönem içerisinde ne olduğunun tam teşhisini koymakla ve Türkiye'nin halkımızın, ülkemizin adli sorunlarının, hukuki sorunlarının neler olduğunu somut bir biçimde belirtmek demek olacaktır.

Gerçekten bugün buradaki bu konuşma için uzun zamandan beri hazırlanıyorduk. Biliyordum ki, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu geleneklerimize uyarak bana bu konuşma fırsatını verecekler, ben de sayın Genel Kurulunuz önünde bir gündem maddesi olarak konuşacağım. Ne konuşabilirdim? Bir bakıma hemen hemen hiç... Tabii şunları söyleyebilirdim, diyebilirdim ki; hukuk devletinin şartları şunlar, şunlardır. Hukukun üstünlüğü büyük bir kavramdır. Sosyal hukuk devletine varmadan tam demokratik bir hukuk yaşamına ulaşmamıza imkân yoktur.

Hepimiz avukatız, hukukçuyuz. Bu bizim yaşam biçimimiz. Belki şunu söyleyebilirdim; 1970'lerin sonlarında; yani 21 nci Asrın başlarında ülkemizde hukukçu olmak, özellikle avukat olmak zor; çok zor. Bu önce bir çelişkiyi yaşamaktır. Şu bakımdan :

Hayatınızı verdiğiniz bazı kavramlar var. Bunlara inanmıyorsunuz. Bunları savunacağımıza kendi kendinize yüzbinlerce defa yemin ediyorsunuz; fakat inandığınız bütün bu kavramların gözünüzün önünde parça parça edildiğini görüyorsunuz, buna tanık oluyorsunuz ve hiçbir şey yapmıyorsunuz. Hukukçu olmak zor; özellikle avukat olmak çok zor...

Örneğin şundan söz edebiliriz : Bir fizikçi bütün yaşamı boyunca Newton Kanununun aksinin ispatlandığını hiçbir zaman görmeyecektir. Elma daima daldan düşecek, atılan taş yerini bulacaktır. Fizikçi için bir Newton Kanu-

yardımcı kavramı onu dışarı itmek gibi bir anlam da taşımakta.

Şüphesiz raporumuzun en önemli bir bölümü genç ile kıdemli meslektaşın tefrikiyle ilgili olan hususlardır. Her kuşak öbürüne birşey borçludur, ama bir sonraki kuşağın borcu mutlaka daha ağırdır. Ştanbek'in dediği gibi, insan insana pekçok şey borçludur; hele meslektaş öbür meslektaşına... Bu itibarla staj, kıdem ve benzeri konulardaki bütün önerileri, kişisel düşüncelerimiz ne olursa olsun, büyük bir tarafsızlıkla özetlemeye çalıştık.

Özellikle karşılaştığımız konu barolar ve Birlikteki görevin kıdemlilere hasredilmesinin isabetli olup olmadığına ilişkindir. Üç tez ile karşılaştık :

- 1 — Kıdem kaldırılması;
- 2 — Muhafazası;
- 3 — Kıdem sürelerinin indirilmesi.

Bu üç birbirine ayrı tezin bize intikal eden bütün gerekçelerini aynen raporumuza aldık ki, muhterem Genel Kurulumuzun seçimi daha kolaylıkla olabilsin.

Mesleğimizin çalışma alanını isabetsiz düşüncelerle daraltma çabalarıyla zaman zaman karşılaştık. Ünlü 35 nci maddenin başına gelenler hepimizce malûm, ama biz şimdi bir hakkı istirdat dönemine, tevazu içinde de olsa ifade edeyim, belki de gücüne ulaşmış olduk. Bu itibarla 35 nci maddedeki önerilerimiz kabill müdafaa halde gözükmemektedir.

Raporumuzun büyük bir bölümü sosyal ekonomi içerisinde avukatlık ücreti, tarife ve benzeri konulara ilişkindir. Biz avukatlık ücretini bir malın değeri gibi ölçme döneminin çok geride kaldığını sanmaktayız.

Biraz evvel işaret ettiğim gibi, avukat bu toplumun ekonomisinde vermeden alan gruplar arasında mütalaa edilemez. Birşey yaratan, beyin gücünü ortaya koyan avukatın ücret sistemi vergilendirilmesi, muafiyetleri bir başka açıdan ele alınmalıdır. Bugün ekonominin en ilerli kolunu temsil eden sosyal ekonomi bilgileri, ücretin sadece ödenen bir para olmaktan çok uzak sosyal bir kavram haline geldiğini benimsediği bir dönemde, eski deyimle ücreti vekâlet niteliğini çoktan değiştirmiştir. Böylesine bir görünümün bizim kamu oyumuza da aktarılmasında faydalar oldu.

Raporumuzun son bölümü sosyal güvenliğimize ilişkindir. Biz sosyal güvenliğimizi ancak kısmen elde edebildiğimiz kanısındayız. Bu da hiç de kolay olmadı, ama yeterli de olmadı. Sosyal güvenlik sistemimiz içerisinde büyük boşluklar tespit ettik. Bunların sadece ortaya

atılımları kendilerinin ne kadar haksız olduğunu da gerekçe göstermesek bile âdeta haykırırcasına belirletecek şekildedir. Biz sosyal güvenlik kavramını meslekî bir hâsislik içinde ele alma kararında değiliz. Amacımız Türkiye'mizin bütün halkının sosyal güvenliğe kavuşmasıdır. Bu itibarla biz, hakkımızı alırken, bir başka görevimizi; sosyal görevimizi de ihmal etmemek amacını gütmekteyiz.

Bu suretle kıymetli vakitlerinizi aldım. Şahsım ve Yönetim Kurulu adına sizlere pekçok teşekkür ederiz. Bu toplantının sonunda bizlere lütuf buyuracağınız talimât bundan sonraki çalışmalarımızda önderimiz olacaktır.

Teşekkür eder, saygılarımı arz ederim.

Avukatlık Yasasında yapılması gerekli değişiklikler, Adli hizmetlerin daha iyi bir şekilde görülmesi, Türkiye Barolar Birliği Ölüm Yardımı'nın yaşlılık nedenleri ile işden ayrılma halini kapsayacak şekilde değiştirilmesi ve 1975 yılı içinde vefat eden Avukatlara 1976 yılı içinde vefat edenlere yapılacak yardımın % 50'si oranında yardım yapılması ve bu yardımın kaynağının sağlanması amacı ile bir defaya mahsus olmak üzere 10,— TL. giriş aidatı alınması hakkında Ölüm Yardımı Esaslarına geçici bir madde eklenmesi konularından oluşan Gündem üzerinde, Başkan Faruk EREM (Ankara), Cengiz İLHAN (İzmir), Turhan İMRE (Afyonkarahisar), Rahmi MAĞAT (Ankara), Ahmet Hamdi SAYAR (İstanbul), Nejat OĞUZ (Ankara), İlhami GÜVEN (Ankara), İbrahim ÖNEN (Kocaeli), Ziya Nur ERÜN (İstanbul), Muhittin KILIÇ (Ankara), Erdoğan BİLGAT (Ankara), İhsan YÜCESAN (Trabzon), Orhan BARLAS (İstanbul), Merih SEZEN (İstanbul), Enver ARSLANALP (İzmir), Nebil Varuy (İstanbul), İhsan ONAR (Konya), Nabi İNAL (Hatay), Sabih ATLI (İstanbul), Zeki ŞEREMET (Antalya), Sait KAYA (Ağrı), Burhan KARAÇELİK (Zonguldak), Suat Yılmaz YALIM (Kocaeli), Cemalettin GÜÇDEMİR (Gaziantep), Orhan APAYDIN (İstanbul), Şükür AKMANSOY (Bursa), Şerafettin YAZICI (Ağrı), Hasan Basri GÜDER (İzmir), Abdürrahim AYDINOĞLU (Erzurum), İlhan KUTAY (Ankara), Ayten DİK (İstanbul), Hüseyin AYDIN (İstanbul), Kâmil AKINCI (Ankara), Behçet ÇOMAKOĞLU (Denizli), Sabahattin BİLGE (Ankara), Turgut BULUT (Bursa), Davut SELÇUKİ (Aydın), Jülide YUMLU (İzmir), Azmi SOYDAN (Van), Orhan ARGÜDEN (İstanbul), Fehmi ÖZÇELİK (Ankara), Güneş ÖNGÜT (Afyonkarahisar).

Söz alarak görüşlerini açıklamışlardır.

Görüşmeler sonunda :

1 — Avukatlık stajının bir yıl süre ile sınavlı olarak yapılması,

2 — Baro Yönetim Kurulu üyeliği hariç diğer bütün organlar için kıdem süresinin 10 yıla indirilmesi,

3 — 12 nci maddenin (c) bendine, (kamu kurumu niteliğindeki tüzel kişiler ve gerçek kişiler) in eklenmesi,

4 — 12 nci maddenin (a) bendindeki (hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı) cümlesinde yer alan (hukuk müşavirliği) deyiminin metinden çıkarılması,

5 — Sosyal Güvenlik konularıyla ilgili olarak gerek verilmiş bulunan önerileri, gerekse hem İzmir Barosunun hem de Afyon Barosunun önerilerini nazarı itibare almak üzere bir Yasa değişikliği hazırlamak konusunda Yönetim Kuruluna yetki verilmesi,

6 — 1136 sayılı Yasada siyasetle uğraşmayı yasaklama biçiminde ifade edilen bütün hükümlerin kaldırılması,

7 — 1136 sayılı Yasanın 14 ncü madesinde yazılı, emeklilik, istifa gibi nedenlerle görevlerinden ayrılan hâkim, savcı ve benzeri kişilerin görev yaptıkları mahkeme veya dairelerde iki yıl avukatlık yapmalarını yasaklayan hükmün değiştirilerek sürenin beş yıla çıkarılması ve bu gibi kişilerin görevlerini yaptıkları yeri kapsayacak şekilde değiştirilmesi, hükmün bunların ortaklarına ya da yanlarında çalışan avukatlara da teşmili, bundan ayrı olarak hükmün etkinliğinin ve uygulanması olanağının sağlanması için bu gibilerin görev yaptıkları il barolarına anılan süre içinde yazılmaları ve o il sınıırı içinde büro açmalarının önlenmesi,

8 — 4 ncü maddede yazılı dört yıllık sürenin on yıla çıkarılması,

9 — Avukat ile herhangi bir kuruluş veya kişi arasında yapılacak hizmet mukavelelerinin temel maddelerinin ve genel çizgilerinin, uyumu mecburi olmak üzere Barolar Birliğince hazırlanacak tip sözleşmelerle tesbiti ve bunların Avukatlık Kanununda maddeleştirilmesi,

10 — Barolar Birliği Yönetim Kurulu üyesi olup da delege seçilemeyenlerin tabii delege olmaları ve oy hakkına sahip bulunmaları,

11 — Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun Avukatlık Yasasında önerilen değişikliklerle ilgili Raporunda olup da Genel Kurulda müzakere edilmemiş bulunan maddelerin, İzmir, Bursa ve Afyon Barolarının önerileri ile de-

legelerin Genel Kurulda değişiklikle ilgili olarak verdikleri önergelerin, yasa değişikliğini hazırlarken Yönetim Kurulunca —Yönetim Kurulunun takdir hakkı saklı kalmak üzere— nazarı dikkate alınması,

12 — Adli hizmetlerin daha iyi bir şekilde görülmesi konusunda İzmir Barosu tarafından yapılan önerilerin benimsenmesi,

13 — Türkiye Barolar Birliği Ölüm Yardımının yaşlılık nedenleri ile işden ayrılma halini kapsayacak şekilde değiştirilmesi hakkındaki önerinin, gerekli incelemeler yapılmak üzere Yönetim Kuruluna havale edilmesi, oylanarak kabul edilmiştir.

1975 yılı içinde vefat eden Avukatlara 1976 yılı içinde vefat edenlere yapılacak yardımın % 50'si oranında yardım yapılması ve bu yardımın kaynağının sağlanması amacı ile bir defaya mahsus olmak üzere 10,— TL. giriş aidatı alınması hakkında Ölüm Yardımı Esaslarına geçici bir madde eklenmesi konusundaki öneri kabul edilmemiştir.

Bkz. TBBB. 1976/37-2.

1976/38-3

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşamayan İşler Hakkında Türkiye Barolar Birliğinin Hazırladığı Yazı Taslağı ve Gereke.

Ankara : 7.6.1976

Sayı : 996

Millet Meclisi Başkanlığına

A n k a r a

İlgi : 9.7.1975 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü İfadeli 2799/22397 sayılı yazı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşamayan işler hakkında emir buyrulan yasa taslağı, gerekeşi ile birlikte, ilişikte takdim kılınmıştır.

Saygılarımla,

Başkan

Ek : Tasarı

Gereke.

T A S A R I

Madde 1 : Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 78 nci

maddesinde gösterilenler dışında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan görev ve işler aşağıda gösterilmiştir :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri :

a) Hazinesin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların, köy tüzel kişiliklerinin ve sermayesine Devletin katıldığı şirket ve kuruluşların lehinde veya aleyhindeki davaları takip edemezler.

b) Devletin maddi çıkarları ile ilgili ceza davalarında (zimmet, ihtilâs, döviz, kaçakçılık gibi davalarda) müdafilik görevi alamazlar.

c) Devlet dairelerinde, diğer kamu tüzel kişiliklerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda iş takipçiliği yapamazlar.

ç) Bankalar ve kazanç gayesi güden şirketler ve diğer kuruluşlarda görev alamazlar.

d) Kamu niteliğindeki meslek kuruluşlarında yönetim ve denetim görevinde bulunamazlar.

e) Yabancı bir Devlet veya Milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen ücretli herhangi bir iş veya görev kabul edemezler.

Madde 2 : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri :

a) Serbest mesleklerini icra ederken mevki ve olanaklarından faydalanamazlar.

b) Üyelik ünvanlarını hiç bir şekilde kullanamazlar.

c) Kendi seçim bölgelerinde mesleklerini icra edemezler, bu bölgedeki mahkemelerde avukatlık yapamazlar.

Madde 3 : Anayasanın 78 nci maddesinin 2 ve 3 üncü fıkralarında ve bu kanunun 1 nci maddesinde gösterilen bağdaşmazlıklar üyeliğin sona ermesinden itibaren üç yıl daha devam eder.

Madde 4 : Üyelikle bağdaşmayan görev ve işlerin Başkanlıkça saptanması halinde üyeliğin düşmesi, karara bağlanmak üzere, mensup olduğu Meclise arz olunur.

Madde 5 : Bu kanun Resmi Gazetede Yayımlından altı ay sonra yürürlüğe girer.

G E R E K Ç E

Anayasada açıkça gösterilen bağdaşmazlıklar dışında kalanların saptanmasında objektif ölçülerin ne olabileceğini araştırmak, bundan sonra neticeye varmak gerekir.

Meclisler üyelerinin göreve devamını sağlamak ve ya benzeri ölçülerin «bağdaşmazlık» kavramı ile ilgili yoktur. Bu ihtiyacı karşılayacak tedbirlerin başka nitelikte olmaları gerekir.

Bağdaşmazlık konusunda Anayasa Hukuku temkinli hareketi gerektirir. Yasama görevini, dolaylı yoldan kısıtlamak için «yapay bağdaşmazlıklar» yaratmak, esas görevden uzaklaşılması ile sonuçlanabilir. Örneğin bazı meslek mensuplarının yasamada görev almamaları gibi bir isteğe alet olabilir. Bu nedenlerle sorunların Parlamento'nun «Hukuki Statüsü»lerinin Anayasa Hukuku içinde, çözümlenmesine dikkat edilmelidir. Parlamento üyeliği bir meslek değildir. «Siyasal Haklar»ın uygulamada devamıdır. Ancak bazı sınırlamalar haklı olabilir.

T.B.M.M. üyelerinin devamsızlığını önlemek için «çalışma yasağı» getirmek ayrı kalması gereken iki konuyu karıştırmak olur. Esasen devamsızlığın müeyyidesi Anayasada (80) ayrıca gösterilmiştir. Örneğin Federal Almanya Anayasasında bağdaşmazlığa ilişkin hüküm yoktur. Üyeliğe seçilen serbest meslek sahibi kişiler mesleklerini icra edebilirler. Görevi aksatmamaları içtüzükle sağlanmıştır. Alman Parlamento içtüzüğüne göre (16) devamla «üyelerin yükümlü olduğu» açıklanmış, bu hüküm yeterli görülmüştür. Finlandiya Anayasası (16) devamsızlıkta, maaştan yoksunluk veya kesintiye müeyyide olarak öngörmüştür.

Bağdaşmazlık kavramının hukuki bünyesine uygun iki ölçü düşünülebilir : Yasama-Yürütme ayrılığı ilkesini zedeleyecek halleri ve Parlamento'nun mesleki faaliyetlerini sınırlamayı haklı kılan halleri saptamak.

Tasarıdaki hükümler, bu iki ölçünün uygulanmasında ibarettir :

Diğer memleket Anayasalarını iki grupta toplayabiliriz. Bir kısmı bağdaşmazlık konusuna hiç değinmemiş, (Almanya, İsveç gibi), bir kısmı ise bağdaşmazlıkları göstermeyi tercih etmişlerdir. Bağdaşmazlığa değinmemiş olanların bir kısmı da bu konuya meslek kanunlarına veya seçim kanunlarına bırakmışlardır. İtalyan Anayasası (65) «milletvekilliği ve senatörlüğe engel haller ve bağdaşmazlıklar kanunda gösterilir» demekle yetinmiş, 1953 tarihli bir kanun (yani 1947 Anayasasından altı sene sonra) engelleri ve bağdaşmazlıkları saptamıştır. Lüksemburg Anayasası (54) bağdaşmazlıkları saymış, bir sonraki maddesinde de (55) şu hükmü koymuştur : «Yukarıki maddede bağdaşmazlıkların gösterilmiş olması, gelecekte kanunla başkaca bağdaşmazlıkların kabulüne engel değildir».

Görüldüğü üzere «başka hiç bir işle meşgul olmak» yolunda kesin bir yasaklamaya mukayeseli hukukta rastlanmamaktadır. Yalnız İsviçre Anayasasında (95-104) Federal Konsey (yedi kişidir) üyelerinin «gerek konfederasyonda, gerek bir kantonda görev alamıyacakları, herhangi bir meslek icra edemeyecekleri» ne (97) değinilmiştir.

Anayasamız (78) T.B.M.M. üyeliği ile bağdaşamayan işlerin bir kısmını saymış, sayılanlar dışındaki «görev ve işler»in kanunda gösterileceğini açıklamıştır. Anayasamızda »T.B.M.M. üyeliği ile bağdaşamayan diğer görev ve işler kanunla gösterilir» denilmiş olmasına nazaran, üyelerin «kanunlarda gösterilen görev ve işler» dışında kalanları yapabilecekleri kabul edilmiş demektir. Diğer bir deyimle tümünden yasaklama mümkün değildir.

Milletvekili ve senatörlerin avukatlık yapamayacağı yolunda bir yasağın getirilmesi Anayasa ve Mukayeseli Hukuk açısından isabetli değildir.

Yürütme ile ilgili olan bütün görevlerin (440 sayılı Kanuna tâbi İktisadi Devlet Teşekkülleri, müesseseleri ve iştirakleri dahil) parlamento üyeliği ile bağdaşamaz. Kuvvetlerin ayrılığının titizlikle muhafazası yerinde olur.

Belçika Anayasasında (36) geniş yoruma elverişli şu hüküm mevcuttur : «Bakanlık hariç olmak üzere Hükümet tarafından atanılan ücretli herhangi bir görevin kabulü anında parlamentoda üyeliği sona erer». Fransa'da «Ekonomik Konsey»de (Planlamaya benzer bir kuruluş) Parlamento üyeleri görev alamaz (1946 Anayasası, 24/2). Bazı kuruluşlarda, bazı dönemlerde görev birleşmesi memleketimizde bir çeşit «parti komiserliği» görünümü kaydetmiştir.

Avukatlık Kanununda (12) üyelerin «Hazinenin, belediye ve özel idarelerin il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların, köy tüzel kişilerinin ve sermayesinin yarından fazlası Devlete ait şirket ve kuruluşların aleyhindeki dava ve işleri takip edemeyecekleri» açıklanmıştır. Üyelerin, sayılan müesseselerin yalnız aleyhlerine değil, onlar adına da görev almamaları —yukarıdaki ilke gereğince— yerinde olacaktır. Kanunda böyle bir hükmün yer alması doğru olur. Her türlü siyasal kayırma görünümünü engellemekte, uzaklaştırmakta isabet vardır.

Ceza davaları açısından uygulamada mevcut bir reddüt şöylece giderilmelidir : T.B.M.M. üyeleri Devletin maddi çıkarlarının bahis konusu olduğu ceza davalarında (zimmet, ihtilâs, döviz, kaçakçılık suçları gibi) müdafilik görevi almamalıdır. Fransız Seçim Kanununda (149) şu hüküm yer alır : «...Devlet maliyle ilgili olup

hukarında cezai takibat yapılmakta olan suçların bahis konusu olduğu işlerde, baroya kayıtlı bir avukat, milletvekili sıfatını haiz olunca, mesleğini, Yüce Divan dışında, ne doğrudan doğruya, ne de ortağı aracılığı ile icra edemezler». Bizim Anayasamız sistemine göre «Yüce Divan» bakımından dahi bir istisna kabul edilemez. Zira Anayasamız (90) «Yüce Divana sevk kararı»nı T.B.M.M.'nin yetkisinde görmüştür.

Parlamento üyelerinin bazılarının serbest meslek unvanı ile «Milletvekili, Senatör» gibi unvanları birlikte kullandıkları görülmektedir. «Karma Unvan» kullanılması yasağının, açıklanması isabetli olabilecektir.

«Milletvekili veya siyasi parti kademelerinde fiili vazife almış olanlar» hakkındaki TCK. (678/2) hükmünün öngördüğü durumlar görüntüsünü verebilecek halleri bertaraf edecek sınırlamalar yerinde olacaktır. Ayrıca «iş takipçiliği», kavram olarak belirtilmeli ve yasaklanmalıdır.

Memleketimizde icrası özel bir kanunla düzenlenmiş serbest meslekler vardır. Bu mesleklerin belli bir disipline tabi olmaları bazı sakıncalı davranışları önleyebilir. Fakat bazı alanlarda T.B.M.M. üyeliği sıfatı kuşuklara sebep olabilmektedir. Ticaret bankalarında ve her türlü sermaye şirketlerinde yönetim kurulu, başkan ve üyelikleri gibi görevlerde bağdaşmazlık getirilmelidir. Fransız Seçim Kanununda (146/2) «Kazanç gayesi güden şirketler» de görev almak yasağı yer almıştır. 5.2.1953 tarihli «Parlamento üyeliği ile bağdaşmayan haller» hakkındaki İtalyan Kanununda (5) kooperatif hariç olmak üzere «gayesi kâr temini olan bankalar ve şirketlerde görev» yasaklanmıştır. (bk. İtalyan Anayasası 65). Hiç bir «Mesleki düzenleme» ve «meslek kuralları» bulunmayan ticaret veya taahhüt işlerinde sınırlamalar üzerinde durulmak gereklidir.

Mevzuatımızdaki asıl boşluk bazı görevlerden ayrıldıktan sonra T.B.M.M. Üyeliğine seçilme olanağının bulunmuş olmasıdır. Bazı görevlerin ilerde üyeliği sağlayıcı şekilde kullanıldığı görüntüsünden uzak kalmak gerekir.

Bunun aksi de aynı derecede sakıncalıdır. Yasama Meclisi üyeliği veya Bakanlar Kurulu üyeliğinden sonra bazı görevlere geçilmesini önleyen hükümlere ihtiyaç vardır. Belçika Kanununda (4) şu hüküm yer alır : «Eski bakanlar, bakanlıkları sırasında kendi delâletleri ile Devlete işgörebileceği (concessionnaire de l'Etat) ilân edilen bir şirketin idare ve yönetiminde çalışamaz. Bu yasa Bakanlıktan çekilmenden itibaren beş sene devam eder. Yasağın riayetsizlik halinde 1.000 Frank'tan 10.000 Frank'a kadar para cezası hükmolünür». İtalyan Kanunu da (6) aynı esası ve süreyi kabul etmiştir.

Seçilmeme halinde bir göreve atanma olasılığının yasama-yürütme ayrılığı ilkesini zedeleyebileceği düşüncesi ile bu olasılığı bir süre için kaldıran yabancı kanunlar vardır. Belçika Kanununa göre (5) «Her iki meclis üyeleri, üyelik sıfatlarının sona ermesinden itibaren bir yıl içinde ücreti Devletçe ödenen hiç bir göreve atanamazlar».

Mevzuatımız yabancı kaynaklı menfaatlara karşı belli bir tutum içindedir (örneğin bk. TCK. 127/5). Tümünden bilimsel çalışmaları yansıtan yabancı kuruluşları dışındakiler açısından bir düzenleme yararlı olabilir.

Fransız seçim kanununda (143) şu hüküm vardır : «Yabancı bir Devlet veya Milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen ücretli görevler üyelikle bağdaşamaz».

«Bağdaşmazlık» ile «Mesleki Davranış Kuralları» (Meslek Kuralları) kavram olarak birbirlerinden ayrıdır. Fakat bazı hallerde birbirlerine etkili oldukları, «etkilerin sirayeti»ni önlemek ihtiyacının duyulduğunda bir vakıadır. Bu nedenlerle konuyu Meslek Kuralları açısından genişletmeyi, aşağıdaki mülâhazalardan İsabetli görülenlerin tasarıda yer alması gereklidir.

Parlamento üyeliği ile avukatlık genellikle diğer memleketlerde de birlikte yürütülen mesleklerden sayılırlar. Bunun nedeni değerli bir hukukçunun yaşamaya etkili olmasında görülen kamusal faydadır.

Kanuni yasaklar dışında kalan bazı hallerde de dikkat edilecek hususlar yok değildir. Bunlardan bir kısmı Anayasa hukukundan gelir. Parlamento üyesi yasama, yürütme erklerinin ayrılığı kuralını zedeleyecek tutumlarından kaçınmak zorundadır.

Bu konuda kanunda açıkça yazılanlar dışında bazı kayıtlar yabancı doktrinde önerilmektedir. Parlamento üyelerinin, hakimlere kıyasla, kendi seçim çevrelerindeki mahkemelere girmemeleri gibi (Payen Duveau, Les règlerde le profession d'avocat, 1966).

Paris Barosu Yönetmeliğine göre parlamento üyesi milletvekili avukatlık yapabilir, fakat avukatlık işleri ile parlamento üyeliği görevi arasında etkili olabilecek her davranıştan titizlikle kaçınmak zorundadır. Yine aynı yönetmeliğe göre (47/6) «Baro Başkanının özel bir izni olmaksızın parlamento üyesi hiç bir avukat, teklif ettiği veya raportörlüğünü yaptığı bir kanunun, cezai veya hukuki alanda uygulanması veya yorumu ile ilgili dava alamaz». Bu konuda yazılmış eserlerde (Payen-Duveau, n. 172) bu kural «tedbirli ve âkil bir kural» diye alınmaktadır.

Kendisinin teklif ettiği kanun hakkında o parlamento üyesinin yapacağı yorum hakim üzerinde, yargı dışı, bir etki doğurabilir. Baro Başkanı takdirini böyle bir etkinin muhtemel olup olmamasına göre kullanır.

Bkz. TBBB. 1976/34-5.

1976/38-4

Avukatlık Kanunu - Birlik Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Süreleri Hakkındaki İzmir Barosunun Görüş İsteği - Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Üyelerinden Av. İlhan Kutay ve Av. Hilmi Becerik'in Hazırladığı Rapor ve Raporun Aynen Benimsenmesi Yolundaki Birliğin Cevabi Yazısı.

İzmir : 12.3.1976

Sayı : 651

Türkiye Barolar
Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Birlik Yönetim kurulunun iki üyesinin genel kurul üyeliği niteliğini kaybettikleri halde, yönetim kurulundaki görevlerine devam ettiklerini öğrenmiş bulunuyoruz.

1136 sayılı kanunun 118. maddesinde yazılı «Birlik yönetim kurulu birlik başkanı ile, birlik genel kurulu tarafından kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilen on üyeden kurulur» hükmü ile 119/son maddenin yollamasıyla 90/6 maddede yazılı «Seçim yeterliliğini kaybeden yönetim kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sona erer» hükmünün birlikte düşünülmesi halinde; birlik genel kurul üyeliği niteliğini kaybeden yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin kendiliğinden sona ermesi gerektiği şeklinde bir sonuca varılabilir. Gerçekten birlik genel kurul üyeliğini, yönetim kurulu üyeliğine «seçilme yeterliliği» olarak kabul ettiğimiz —ki avukatlar baro üyesi olup Barolar Birliği üyesi bulunmadıklarına göre bu zorundur—, ve 90/2 maddede yazılı «seçilebilme engellerini» seçilme yeterliliği kavramı ile karıştırmadığımız sürece başka türlü bir sonuca varmamız mümkün görünmemektedir.

Yönetim kurulumuz, birlik yönetim kurulunun kararlarının geçerliliği bakımından önemi şüphe götürmeyen bu

sorun ile ilgili olarak yönetim kurulunuzun görüş ve kararının sorulmasına karar vermiştir.

Bildirilmesi ricasıyla arz ederim.
Saygılarımı lütfen kabul ediniz.

Av. Cengiz İlhan
İzmir Barosu Başkanı

Ankara : 1.6.1976
Sayı : 961

Baro Başkanlığı
İ z m i r

İlgi : 12.3.1976 gün ve 651 sayılı yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 27.3.1976 tarihli toplantısında incelenmiş 24/47 sayılı karar gereğince hazırlanan rapor 18.4.1976 günlü toplantıda 284/46 sayılı karar ile Yönetim Kurulu görüşü olarak ayrıca benimsenmiştir.

Benimsenen görüş örneği ekte sunulmuştur.
Bilgi edinilmesini rica ederim.

Ek : 1

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 16.4.1976
Sayı : 2643

Türkiye Barolar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanlığına
A n k a r a

Konu : Birlik Yönetim Kurulu üyelerinin görev süreleri hk.

İlgi : Yönetim Kurulunun 27.3.1976 tarih ve 221/47 sayılı kararı.

Birlik Yönetim Kurulunun iki üyesinin Genel Kurul üyeliği niteliğini kaybetmiş olmaları nedeniyle görevlerine devam edemeyecekleri hakkında İzmir Barosu Başkanlığından gönderilen 12.3.1976 tarih ve 651 sayılı yazı tarafımıza tevdi edilerek konunun incelenmesi ve hazırlanacak raporun Kurula sunulması ilgi karara dayanılarak istenilmiştir.

Konu, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun temel ilkeleri ve hükümleri ile genel hukuk kuralları açısından incelenmiş ve sonuçları aşağıda arzofunmuştur.

Birlik organları olan Yönetim Kurulu, Başkan ve Di-

siplin Kurulu seçimlerine ilişkin hükümler Kanununun 188, 122 ve 129. maddelerinde yer almaktadır.

Her üç madde, kabul edilen ortak ilkeye göre, görevlilerin Birlik Genel Kurulunca, kendi üyeleri arasından seçilmesini öngörmektedir. Bu organlara seçilenlerin seçim dönemleri, Birlik Yönetim Kurulu için 119. maddede, Birlik Başkanı için 122. madde, Birlik Disiplin Kurulu için de 130. maddede gösterilmiştir. Bu maddelerde yer alan seçim dönemi, her üç görev için 4 yıl olarak kabul edilmiştir. Seçilenlerin görev süresini tâyin eden bu maddelerin hiç birisi görevlerin sona ermesi hakkında özel bir hüküm getirmemiş, bu konuda hepsi de 90. maddeye yollamada bulunmuştur.

90. madde, seçilme yeterliliğine, seçilme engellerine ve görevin sona ermesine ilişkin koşulları göstermektedir. Maddenin ilk fıkrasında organlara seçilebilmek için belli bir kıdemi haiz olmak ve levhada yazılı Avukat bulunmak yeterli sayılmıştır. Maddenin 2. fıkrasında, seçilmeğe engel durumlar sıralanmıştır. Kuşku yok ki, engel ile yeterlilik ayrı ayrı kavramlardır. Ancak, seçilirken seçime yeterli olan bir Avukat, sonradan seçilmeğe engel olabilecek bir durum içine girerse veya böyle bir hali sonradan ortaya çıkarsa, elbette ki seçim yeterliliğini kaybetmiş sayılacaktır. Bu nedenle, seçim dönemini tâyinde bu iki kavramı kesin çizgilerle birbirinden ayırmak olanağı yoktur. Maddeye göre, seçim yeterliliğini sona erdiren diğer durumlar ise, Avukatın Baro üyeliğini kaybetmesine yol açan davranışlarıdır. Zira, 90. maddede seçilme yeterliği için mademki Baro levhasına yazılı avukat olma koşulu aranmıştır, o halde, Baro levhasından silinen bir Avukatın organlardaki görevi, dönemin bitimi beklenmeden derhal sona erecektir. Avukatın levhadan silinmesine ilişkin hükümler, Avukatlığa kabule engelleri gösteren 5. madde ile Avukatlıkla birleşemiyen işleri sayan 11. maddede ve levhadan silinmeyi gerektiren durumları belirten 72. maddede açıklanmıştır. Dolayısıyla, 5. 11 ve 72. maddeler de mahiyetleri itibariyle seçim yeterliği ile ilgili bulunmaktadırlar.

90. maddenin 6. fıkrası, seçim yeterliliğini kaybedenin görevinin kendiliğinden sona ereceğini belirtmektedir. Seçim yeterliğinin neler olduğu ise, yukarıdan beri açıkladığı üzere, yine bu 90. maddenin 1 ve 2. fıkralarında gösterilmiştir. Buradaki yeterlilik koşulları arasında, Birlik Genel Kurul Üyeliği sayılmamıştır. Birlik görevlilerinin seçim dönemlerine ilişkin 119, 122 ve 130. maddeler, 90. maddeye yollamada bulunurken de, Birlik Genel Kurul üyeliğinin devamı gibi sözü geçen maddede yer verilmeyen bir koşula ihdas ederek atfa dahil etmemiştir. Bu durum, kuşku-

suz unutmaya değil, Kanunun sisteminde var olan zorunluluğun kaçınılmaz bir sonucudur. Ve Kanun koyucunun gerçek amacına da uygundur. Filhakika, Millet Meclisi Geçici Komisyonunun 24.6.1967 tarihli Raporunda «...Birlik Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyelerinin görev süresi, bunları seçecek olan Genel Kurulun kuruluşu icabı toplanmasındaki zorluk ve görev ifasındaki istikrarın sağlanması bakımından, iki yıldan dört yıla çıkarılmış ve üyelerin yarısının değişme süresi de üyelik süresi ile orantılı olarak bir yıldan iki yıla çıkarılmıştır.» denilmek suretiyle, görevin dört yıl devamlılığı belli nedenlere dayandırılarak açıkça gösterilmiştir.

Birlik organlarına seçilenlerin görev sürelerinin 4'er yıl olduğunu belirten maddeler, numara sıralamasında gerek Birlik Genel Kurulu delegelerinin iki yıl için seçildiklerini belirleyen 114. maddeden ve gerekse yollmaların yapıldığı 90. maddeden sonradır. Kanun hükümlerini değerlendirmede, sonraki maddeler ile önceki maddeler arasında varolabilecek çelişiklerde büyük numaralı maddelere itibar olunacağı ilkesi bir yana bırakılsa bile konuya hiyerarşik düzen yönünden bakmakla da bir başka açıdan sonuca varmak olanağı vardır.

Kanunumuz en yüksek kurul olarak, Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunu göstermiştir. Bu en yüksek Kurul, bir üyesine kanuna göre 4 yıl için görev vermişse, bu süreyi bir alt kuruluş olan Barolar Genel Kurulları elbetteki değiştiremez. Aksi görüş benimsenirse üst kurul olan Birlik Genel Kurulu, alt kuruluş olan Barolar Genel Kurullarının güdümü altına girmiş olur ve Barolar Genel Kurulları da bir ölçüde, sürelerin tamamlanmasına olanak veren birer yetki mercii durumuna geçerler. Başka, bir deyişle, Birlik Genel Kurulu, ikinci (iki yıl) için delege olması Barolarınca garanti edilmiş üyelerini ancak Birlik organlarına seçebilen hatta seçmesi gereken bir kurul durumuna sokulmuş olur ki, böyle bir halin hukuki bir varsayım olarak düşünülmesi mümkün değildir.

Yine böyle bir anlayışa göre, örneğin Birlik Başkanının görevi, Kanuna rağmen, 4 yıl olmayacak, onu delege seçen Barosunun Genel Kurulu isterse Başkanın görevini 2 yılda sona erdirebilecektir. Baro Genel Kurulları bu kadarla da kalmayacak, yine kanuna göre Birlik Yönetim Kurulunun yarısı iki yılda bir yapılacak seçimle yenileneceği halde, Yönetim Kurulu üyelerinin Baro Genel Kurulları isterlerse, Birlik Genel Kurulunu her yıl seçim yapmaya zorlayabilecek ve hatta 10 üyenin tamamı aynı seçimle işbaşına gelebilecek, böylece Birlik Yönetim Kurulunun yarı yarıya iki dönemde seçileceği ilkesi de ortadan kalkacaktır.

Oysa, bütün bunlara bizzat kanun imkân vermediği gibi, Birlik Genel Kurullarımız da bu anlayışa karşı yönde olumlu uygulamalar göstermiştir. Örneğin, 5 ve 6. Genel Kurullarımızın toplanma süresi arasında, yani 1972-1973 döneminde, Yönetim Kurulumuzun değerli üyesi Hikmet Tuncay arkadaşımız rahmetli olmuştur. Onun yerine yedek üyelerden Selâhattin Allioğlu arkadaşımız göreve gelmiştir. Bu arkadaşımız yedek üye seçildiği zaman Yozgat delegesi idi. Birlik Yönetim Kurulunda görev aldığı tarihte, artık Yozgat Barosundan bile değildi ve Bürosunu Ankara'ya nakletmişti. Yani Ankara Barosu Avukatı idi. Bundan başka 1969'da Yozgat'dan delege olup Genel Kurulda yedek Yönetim Kurulu üyesi seçildiği halde, 1971 yılındaki seçimlerde Birlik Genel Kurul delegesi olamamıştır. Buna rağmen Yönetim Kurulu yedek üyeliği sıfatını taşımış, bu nedenle göreve gelmiş ve 6. Genel Kurul'da da yönetim Kurulu üyesi olarak Genel Kurul'un karşısına çıkmış ve Genel Kurul'da aklanmıştır. Bu uygulama dahi Birlik organlarına seçilenlerin görev sürelerinin Birlik Genel Kurulu delegeliği niteliğinin korunmasına bağlı olacağı görüşünün isabetsizliğini açıkça göstermektedir.

Sonuç olarak, Kanunun öngördüğü seçim dönemlerinin tamamlanmasının Birlik Genel Kurulu delegeliğinin muhafaza edilmesi koşuluna bağlı tutulması, yorum yolu ile farklı bir içtihadın tesisine imkân vermiyen açık hükümler ve bu hükümlere paralel olarak yapılan uygulamalar muvacehesinde mümkün bulunmamaktadır.

Bilgilerine arz olunur.

Saygılarımızla,

Av. İlhan Kutay Av. Hilmi Becerik

1976/38-5

Avukatlık Kanunu - Hazine Avukatlığından Ayrılan Avukatın, Aleyhine Dava Alabileceği Kurumlar Hk.

Bodrum : 31.3.1976

Baro Başkanlığına

M u ğ l a

Bodrum ilçesinde Maliye Bakanlığına bağlı olarak Mal müdürlüğünde iki seneye yakın bir zaman avukat olarak görev yaptığım malûmlarıdır. Bu defa istifa ederek serbest başlamış bulunuyorum.

Avukatlık kanununun 14 üncü maddesi muvacehesinde :

Maliye bakanlığı aleyhine herhangi bir dava almaklı-

ğım iki sene için bahis konusu değildir. Fakat İçişleri, Gümrük ve tekel vesair bakanlıklar aleyhine dava kabul etmenin bu yasak kapsamı içerisinde mütalâa edilip edilemeyeceği hususunun tarafıma bildirilmesini saygılarımla arz ederim.

Av. Ferhan Özkan

Muğla : 19.4.1976

Sayı : 28

Türkiye Barolar Birliği

Başkanlığına

A n k a r a

Bodrum ilçesinde Avukat Ferhan Özkan'ın, İçişleri, Gümrük, Tekel Vs. Bakanlıklar aleyhine dâva kabul edip etmemesinde sakınca bulunup bulunmadığının bildirilmesine dair 31/3/1976 günlü dilekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini müsaadelerinizi arz ederim.

Muğla Baro Başkanı

Av. Faruk Aksoy

Ankara : 25.6.1976

Sayı : 1076

Baro Başkanlığı

M u ğ l a

İlgi : 19.4.1976 gün ve 28 sayılı yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 5.6.1976 tarihli oturumunda incelenmiş olup ittihaz olunan 335/24 sayılı karar örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,

Başkan

335/24-

Bodrum ilçesinde Av. Ferhan Özkan'ın Bakanlıklar aleyhine dava takip edip edemeyeceği konusundaki 31.3.1976 tarihli dilekçesini gönderen Muğla Barosunun 19.4.1976 gün ve 28 sayılı yazısı okundu.

Konunun 4353 sayılı Kanununun 17. maddesi ile Avukatlık Kanununun 14. maddesi dikkate alınarak değerlendirilmesinin uygun olacağını bildirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

1976/38-6

Avukatlık Kanunu - Nakillerde Avukatlardan Giriş Aidatı Alınacağı.

Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

457 Baro sicil numarası ile Zonguldak Barosuna kayıtlı olarak Zonguldak Merkezde Serbest Avukatlık yapmakta iken Çatalzeytin Orman İşletmesi Avukatlığına tayin olduğundan Kastamonu Barosuna Naklim için müracaat ettim.

Aldığım Cevapta Baro giriş aidatı olarak Bin lira istendi. Barodan Baroya nakilde Giriş aidatı alınmaması kanaatindeyim. Bu konuda gerekli bilgiyi tarafıma bildirmenizi saygılarımla arz ederim.

Av. İsmet Yeni

Ankara : 25.6.1976

Sayı : 1085

Sayın Av. İsmet Yeni

Ç a t a l z e y t i n

İlgi : 17.5.1976 tarihinde Birliğimize gelen yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 5.6.1976 tarihli oturumunda incelenmiş olup, nakillerde giriş aidatının alınması gerektiğinin bildirilmesine (eski kayıtlı Baroya yeniden naklen kayıt müstesna) 352/41 sayı ile karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

1976/38-7

Avukatlık Kanunu - Şikâyet Olunan Avukat Hakimliğe Atansa Dahî Kovuşturmanın Devam Edeceği.

Giresun : 18.5.1976

Sayı : 89

Türkiye Barolar Birliğine

A n k a r a

İlçelerimizin birinde görev yapan bir meslektaşımız hakkında vatandaşlar tarafından yapılan şikâyet üzerine durum kovuşturma konusu yapılmış, ancak konu edilen kişi bu arada hakimlik mesleğine atandığı için Baromuzdan kaydı silinmiştir.

luğunca icra iflâs kanununun 340 ıncı maddesi uyarınca borçluların yaptıkları taksitle borç ödeme taahhütlerinden alacak miktarına göre % 05 tutarında damga pulu alınmakta ve daha önceki muamelelerinde bu esas üzerine tamamlatılması istenmektedir.

İcra iflâs kanununun 340 ıncı maddesindeki borç ödeme taahhüdü, bilindiği gibi herhangi bir şekilde yeni bir yükümlülük, yani yeni bir borç taahhüdü niteliğinde olmayıp mevcut ve kesinleşmiş bir borcun ödeme sürelerini saptıyan Yasal bir taksitle bağlama taahhüdüdür. Bu taahhüdün ihlali ise aynı maddeye göre cezai sonuçlar doğurur.

Buna rağmen Hatay icra memurluğunca, kanunun gerek kelimelerine ve gerekse ruhuna aykırı olarak icra iflâs kanununun 340 ıncı maddesindeki borç ödeme şartına bağlı taksit taahhütlerinden, 1000 de 5 oranında (% 05) damga pulu alınması yasalara aykırı olduğu gibi alacaklı ve borçlunun mağduriyetini mucip olmaktadır. Konunun tahkik ve tetkikiyle gereğini takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla,

Hatay Barosu Başkanı
Av. M. Nabi İnal

Ankara : 13.5.1976
Sayı : 862

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Hatay Barosu Başkanlığından alınan 29.3.1976 tarih ve 136 sayılı yazıdan; Hatay İcra Memurluğunca İcra İflâs Kanununun 111. maddesi gereğince yapılan taahhütlerden alacak miktarına göre % 05 damga resmi alındığı öğrenilmiştir.

İcra İflâs Kanununun 111. maddesine göre yapılan taksit taahhütleri borçluya kefil olan üçüncü şahısların taahhütlerinden olmadığı cihetle, yeniden damga resmi alınmasında yasal isabet bulunmamaktadır.

Durumu ve gereğinin takdiri ile ilgili İcra Memurluğunun uyarılmasını arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 21.5.1976
Sayı : 14582

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 3 Mayıs 1976 gün ve 862 sayılı yazınız.

Hatay Barosu Başkanlığından alınan 29 Mart 1976 gün ve 136 sayılı yazı ile ilgili olarak Hatay Cumhuriyet Sav-

cılığınca yazdığımız 30 Nisan 1976 gün ve 12521 sayılı yazının bir örneği ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Oğuz Akdoğanlı
Adalet Bakanı Y.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

Ek : Hatay Cumhuriyet Savcılığına
yazılan yazı örneği.

Ankara : 30.4.1976
Sayı : 12521

Hatay Cumhuriyet Savcılığına
H a t a y

Hatay Barosu Başkanlığından alınan 29 Mart 1976 gün ve 136 sayılı yazıdan; Hatay İcra Memurluğunca borçluların yaptıkları taksitle borç ödeme taahhütlerinden alacak miktarına göre % 05 tutarında damga vergisi alındığı anlaşılmaktadır.

Borçlunun, İcra ve İflâs Kanununun 111. maddesi uyarınca veya alacaklının muafakatiyle borcu belli zaman ve miktarlarla ödemeyi taahhüt etmesi, borcun ödeme şekil ve şartlarını belli eden bir beyandır. İcra memuru bu beyan hakkında bir tutanak düzenler. Borçlunun bu çeşit taahhüt beyanını tesbit eden tutanağın 488 sayılı kanuna bağlı 1 sayılı tablonun akitlerle ilgili kâğıtlar bölümünün 1. sırasında yazılı «taahhütname» arasında sayılmasına ve o nitelikte bir kâğıt olduğunu kabule imkân görülememektedir.

Niteliği bu suretle belirlenen tutanağın istisnaları gös-
teren 2. sayılı tablonun 1. bölümüne dahil olup olamayacağını araştırmaya da gerek kalmamaktadır.

Bu itibarla borçlunun, borcunu taksitle ödemeyi taahhüt etmesi halinde, bu beyanını tesbit eden tutanağın damga vergisine tâbi olmayacağı düşünülmektedir.

Keyfiyetin Hatay İcra Memurluğuna duyurulmasını rica ederim.

Oğuz Akdoğanlı
Adalet Bakanı Y.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

Ankara : 1.7.1976
Sayı : 1128

Baro Başkanlığına
H a t a y

İlgi : 29.3.1976 tarih ve 136 sayılı yazınız.

Hatay İcra Memurluğunca İcra ve İflâs Kanununun 111. maddesi uyarınca yapılan uygulamada Yasal isabet

bulunmadığına dair ilgideki yazınız gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığına intikâl ettirilmişti.

Bunun üzerine Adalet Bakanlığından alınan 21.5.1976 tarih ve 10 Mt. 976/66-14582 sayılı yazıya bağlı olarak gelen aynı Bakanlık tarafından Hatay C. Savcılığına yazılan 30.4.1976 tarih ve 12521 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 2

1976/38-13

İcra Dairelerinin Reddiyat Makbuzu İhtiyacı Hakkındaki Kırklareli Barosunun Yazısı - Birliğin Adalet Bakanlığına Başvurması - Alınan Cevap.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a Tel.

Nisan ayı başından beri Kırklareli icra dairelerinde reddiyat makbuzu kalmadığından ödeme yapılamamaktadır. İhtiyaç sahibi nafaka alacaklıları bile hergün dairelere gelip gitmektedir bir an önce reddiyat makbuzu irsalı için gerekli girişimin yapılmasına takdirlerinizi saygı ile arz ederim.

Kırklareli Barosu Başkanı
Av. Fahrettin Cura

Ankara : 14.6.1976
Sayı : 1026

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Kırklareli Barosu Başkanlığı tarafından Birliğimize çekilen ve bu yer İcra Dairesine reddiyat makbuzu irsalı için gerekli girişimlerde bulunulmasına dair olan 9.6.1976 tarihli telgraf fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 1

Ankara : 24.6.1976
Sayı : 1892

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 11.6.1976 tarih ve 1020 sayılı yazıya.

Kırklareli İcra Dairesi için, 68 örnek numaralı reddiyat makbuzundan 50 cilt, diğer basılı kağıt istekleri ile birlikte 49 koli halinde 9.6.1976 tarihinde sözü geçen mahal C. Savcılığı adına postaya verilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Melih Ezgü
Adalet Bakanı Y.
Müsteşar

Ankara : 28.6.1976
Sayı : 1110

Baro Başkanlığı
Kırklareli

İlgi : 9.6.1976 tarihli tel yazınız.

Burdur İcra Dairesinde reddiyat makbuzu bulunmadığından gereğinin yapılması isteği hakkındaki ilgideki tel yazınız Adalet Bakanlığına intikâl ettirilmişti.

Bunun üzerine Adalet Bakanlığından alınan 24.6.1976 tarih ve 1892 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 1

1976/38-14

Avukatlık Sınavı - 1976 Yılı 3. Avukatlık Sınavı İle İlgili Birlik Genelgesi - 1976 Yılı 1. ve 2. Avukatlık Sınav Tutanaqları.

Ankara : 7.6.1976
Genelge No : 32/997

Konu : 1976 yılı 3. Avukatlık Sınavı
Hk.

Baro Başkanlığı
.....

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7 ve Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip

eden maddeleri uyarınca 1976 yılının üçüncü sınavı 12-13 Temmuz 1976 Pazartesi ve Salı Günleri yapılacaktır. Buna ait duyurunun bir örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Staj bitim belgesi almış ve bu belgenin günü ile sınav günü arasında iki yıldan fazla bir süre geçmemiş olan adayların Yönetim Kurulunuzca tesbit edilerek, üç nüsha sınav giriş belgesi düzenlenmesini, adlarının sınava girecekler listesine yazılmasını, sınav giriş belgesinin bir örneğinin adaya verilmesini, bir örneğinin sınava girecekler listesi ile birlikte sınav gününden en az bir hafta önce bulunacak şekilde Birliğe gönderilmesini, bir örneğinin de adayın staj dosyasında saklanmasını, Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 33. maddesine göre de, Baronoz bölgesi içinde sınavın ve mülâkatın yer, gün ve saatinin ilân edilmesini önemle rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

D U Y U R U

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7 ve Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip eden maddeleri uyarınca 1976 yılı 3. Avukatlık sınavı 12-13 Temmuz 1976 Pazartesi ve Salı günleri, sınavda başarısız olanların mülâkatları da 19 Temmuz 1976 Pazartesi günü aşağıdaki şartlarla Birlik binasında yapılacaktır.

1 — Adayların Barolarından alacakları sınav giriş belgeleri ile birlikte 12 Temmuz 1976 Pazartesi günü saat 8.30 da Birlik binasında bulunmaları gereklidir.

2 — Sınav 12 Temmuz 1976 Pazartesi günü saat 9.00-12.00 arasında Anayasa ve İdare Hukuku ile Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları, aynı gün öleden sonra 14.00-17.00 arasında Ceza ve Ceza Usulü Hukuku, 13 Temmuz 1976 Salı 9.00-12.00 arasında Medenî Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku aynı gün 14.00-17.00 arasında İş Hukuku, İcra ve İflâs Hukuku ve Hukuk Usulü konularında yazılı olarak yapılacaktır.

3 — Sınav düzen ve güvenini bozduklarından sınav dışı bırakılanlarla sınav belgesi aldığı halde sınava girmeyenler sınavda başarısız sayılır.

Türkiye Barolar Birliği

1976 YILI I. AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu ile Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 1976 yılı 1. Avukatlık sınavına iki adayın katılacağı bildirildiği ve bunların tamamının gelmiş oldukları görüldü.

Anayasa, İdare Hukuku ve Avukatlık Kanunu ile Meslek Kuralları konularında aşağıdaki soruların sorulması uygun görüldü :

1 — İdarî Tasarruf Nedir? Böyle bir işlemin ortadan kaldırılmasını amaçlayan dava türünü açıklayınız.

2 — Anayasa Mahkemesi kararlarının yürürlük tarihi ile iptâlden evvelki işlemlerin hukukî durumu.

3 — Baro organlarında görev alabilmek için şartlar nelerdir? Her organ için ayrı ayrı açıklayınız ve düşüncelerinizi yazınız.

Avukatın tanıklarla olan hukukî münasebetleri.

Bu tutanak 8.3.1976 Pazartesi günü saat : 9.00'da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu
Av. Erdoğan Bigat	

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI II

Sınavın ikinci gurubunu teşkil eden Ceza ile Ceza Usul Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Mesken masuniyetinin ihlâl suçunun unsurları.

2 — Suçtan zarar gören vekil olarak ne gibi işlemler yaparsınız.

Dava açılmadan ve açıldıktan sonraki durumları açıklayınız.

Bu tutanak 8.3.1976 Pazartesi günü saat : 14.00'de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu
Av. Erdoğan Bigat	

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI III

Sınavın üçüncü gurubunu teşkil eden Medeni Hukuk, Borçlar ile Ticaret Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Kişisel haklara yöneltilen fiili tecavüzlere doğan tazminat davalarını açıklayınız.

2 — Ticaret şirketleri nevelerini sayınız, kısaca özelliklerini belirtiniz.

Bu tutanak 9.3.1976 Salı günü saat 9.00'da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan		Üye
Yargıtay Üyesi	Fevzi Palabıyık	Yargıtay Üyesi
Orhan Aydın		
Üye	Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu	Av. Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI IV

Sınavın dördüncü gurubunu teşkil eden İş Hukuku, İcra ve İflâs Hukuku ve Hukuk Usulü konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

- 1 — Kıdem tazminatı esaslarını açıklayınız.
- 2 — İcra inkâr tazminatını gerektiren halleri sayınız.
- 3 — İptidai itirazları belli ediniz, açıklama zamanını ve halline ilişkin usul hükümlerini belirtiniz.

Bu tutanak 9.3.1976 Salı günü saat 14.00 de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan		Üye
Yargıtay Üyesi	Fevzi Palabıyık	Yargıtay Üyesi
Orhan Aydın		
Üye	Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu	Av. Erdoğan Bigat

1976 YILI II. AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI I.

Avukatlık Kanunu ile Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 1976 yılı 2. Avukatlık Sınavına iki adayın katılacağı bildirildiği ve ikisinin de gelmiş oldukları görüldü.

Anayasa, İdare Hukuku ve Avukatlık Kanunu ile Meslek Kuralları konularında aşağıdaki soruların sorulması uygun görüldü.

- 1 — İdare Hukuku :
Atama tasarrufu ile tayin edilen bir memurun işine haksiz olarak son verilmesi halinde hangi sürede, nerede, ne tür dava açarsınız? Örnek dilekçe ile belirtiniz.

- 2 — Anayasa Hukuku :
Mahkemelerin bağımsızlığı duruşmaların açıklığı ve Mahkeme kararlarının gerekçeli olması konusundaki Anayasal kuralları açıklayınız.

- 3 — Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları :
a) Avukatların dosya inceleme hakkı ve koşulları nelerdir? Bu konuyu stajyerlerin yetkilerini de belirterek açıklayınız.

- b) Avukatlar arasındaki dayanışma ile ilgili meslek kuralları nelerdir?

Bu tutanak 10.5.1976 Pazartesi günü düzenlendi ve imza edildi.

Başkan		Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Fevzi Palabıyık	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Orhan Aydın		
Üye	Üye	Üye
Avukat	İhsan Onar	Avukat
Behçet Çomakoğlu		Avukat
Erdoğan Bigat		

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI II

Sınavın ikinci gurubunu teşkil eden Ceza ve Ceza Usul Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

- 1) Ceza Davalarında manevi tazminat talep şartları nelerdir? T. C. Kanununun 466. maddesi gereğince manevi tazminat istenir mi?
- 2) Asliye Ceza Mahkemesinde giyaben verilmiş iki sanıklı bir hükmü temyiz için her iki sanık size tebligatın son günü kararı getirip vekâletname verdiğinde ne gibi işlem yaparsınız : örnekle belirtiniz?

Bu tutanak 10.5.1976 Pazartesi günü saat 14.00 de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan		Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Fevzi Palabıyık	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Orhan Aydın		
Üye	Üye	Üye
Avukat	İhsan Onar	Avukat
Behçet Çomakoğlu		Avukat
Erdoğan Bigat		

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI III

Sınavın III. gurubunu teşkil eden Medeni Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

- 1 — Akdi geçersiz hale getiren sebepleri açıklayınız.
- 2 — Nişanı haksız bozmanın doğurduğu hukuki sonuçlar nelerdir?
- 3 — Ticari işletmesini sicile kaydettirmeyen tacir hakkında uygulanacak hükümleri ve bu hüküm aleyhine kanun yollarına baş vurma şartlarını açıklayınız.

Bu tutanak 11.5.1976 Salı günü saat : 8.30'da düzenlendi ve imza edildi.

luğunca icra iflâs kanununun 340 ıncı maddesi uyarınca borçluların yaptıkları taksitle borç ödeme taahhütlerinden alacak miktarına göre % 05 tutarında damga pulu alınmakta ve daha önceki muamelelerinde bu esas üzerine tamamlanması istenmektedir.

İcra iflâs kanununun 340 ıncı maddesindeki borç ödeme taahhüdü, bilindiği gibi herhangi bir şekilde yeni bir yükümlülük, yani yeni bir borç taahhüdü niteliğinde olmayıp mevcut ve kesinleşmiş bir borcun ödeme sürelerini saptıyan Yasal bir taksite bağlama taahhüdüdür. Bu taahhüdün ihlali ise aynı maddeye göre cezai sonuçlar doğurur.

Buna rağmen Hatay icra memurluğunca, kanunun gerek kelimelerine ve gerekse ruhuna aykırı olarak icra iflâs kanununun 340 ıncı maddesindeki borç ödeme şartına bağlı taksit taahhütlerinden, 1000 de 5 oranında (% 05) damga pulu alınması yasalara aykırı olduğu gibi alacaklı ve borçlunun mağduriyetini mucip olmaktadır. Konunun tahkik ve tetkikiyle gereğini takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla,

Hatay Barosu Başkanı
Av. M. Nabi İnal

Ankara : 13.5.1976
Sayı : 862

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Hatay Barosu Başkanlığından alınan 29.3.1976 tarih ve 136 sayılı yazıdan; Hatay İcra Memurluğunca İcra İflâs Kanununun 111. maddesi gereğince yapılan taahhütlerden alacak miktarına göre % 05 damga resmi alındığı öğrenilmiştir.

İcra İflâs Kanununun 111. maddesine göre yapılan taksit taahhütleri borçluya kefil olan üçüncü şahısların taahhütlerinden olmadığı cihetle, yeniden damga resmi alınmasında yasal isabet bulunmamaktadır.

Durumu ve gereğinin takdiri ile ilgili İcra Memurluğunun uyarılmasını arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 21.5.1976
Sayı : 14582

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 3 Mayıs 1976 gün ve 862 sayılı yazınız.

Hatay Barosu Başkanlığından alınan 29 Mart 1976 gün ve 136 sayılı yazı ile ilgili olarak Hatay Cumhuriyet Sav-

cılığına yazdığımız 30 Nisan 1976 gün ve 12521 sayılı yazının bir örneği ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Oğuz Akdoğanlı
Adalet Bakanı Y.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

Ek : Hatay Cumhuriyet Savcılığına
yazılan yazı örneği.

Ankara : 30.4.1976
Sayı : 12521

Hatay Cumhuriyet Savcılığına
H a t a y

Hatay Barosu Başkanlığından alınan 29 Mart 1976 gün ve 136 sayılı yazıdan; Hatay İcra Memurluğunca borçluların yaptıkları taksitle borç ödeme taahhütlerinden alacak miktarına göre % 05 tutarında damga vergisi alındığı anlaşılmaktadır.

Borçlunun, İcra ve İflâs Kanununun 111. maddesi uyarınca veya alacaklının muafakatıyla borcu belli zaman ve miktarlarla ödemeyi taahhüt etmesi, borcun ödeme şekil ve şartlarını belli eden bir beyandır. İcra memuru bu beyan hakkında bir tutanak düzenler. Borçlunun bu çeşit taahhüt beyanını tesbit eden tutanağın 488 sayılı kanuna bağlı 1 sayılı tablonun akitlerle ilgili kâğıtlar bölümünün 1. sırasında yazılı «taahhütname» arasında sayılmasına ve o nitelikte bir kâğıt olduğunu kabule imkân görülememektedir.

Niteliği bu suretle belirlenen tutanağın istisnaları gös- teren 2. sayılı tablonun 1. bölümüne dahil olup olamayacağı araştırılmaya da gerek kalmamaktadır.

Bu itibarla borçlunun, borcunu taksitle ödemeyi taahhüt etmesi halinde, bu beyanını tesbit eden tutanağın damga vergisine tâbi olmayacağı düşünülmektedir.

Keyfiyetin Hatay İcra Memurluğuna duyurulmasını rica ederim.

Oğuz Akdoğanlı
Adalet Bakanı Y.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

Ankara : 1.7.1976
Sayı : 1128

Baro Başkanlığı
H a t a y

İlgi : 29.3.1976 tarih ve 136 sayılı yazınız.

Hatay İcra Memurluğunca İcra ve İflâs Kanununun 111. maddesi uyarınca yapılan uygulamada Yasal isabet

bulunmadığına dair ilgideki yazınız gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığına intikâl ettirilmişti.

Bunun üzerine Adalet Bakanlığından alınan 21.5.1976 tarih ve 10 Mt. 976/66-14582 sayılı yazıya bağlı olarak gelen aynı Bakanlık tarafından Hatay C. Savcılığına yazılan 30.4.1976 tarih ve 12521 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 2

1976/38-13

İcra Dairelerinin Reddiyat Makbuzu İhtiyacı Hakkındaki Kırklareli Barosunun Yazısı - Birliğin Adalet Bakanlığına Başvurması - Alınan Cevap.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a Tel.

Nisan ayı başından beri Kırklareli icra dairelerinde reddiyat makbuzu kalmadığından ödeme yapılamamaktadır. İhtiyaç sahibi nafaka alacaklıları bile hergün dairelere gelip gitmektedir bir an önce reddiyat makbuzu irsalı için gerekli girişimin yapılmasına takdirlerinizi saygı ile arz ederim.

Kırklareli Barosu Başkanı
Av. Fahrettin Cura

Ankara : 14.6.1976
Sayı : 1026

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Kırklareli Barosu Başkanlığı tarafından Birliğimize çekilen ve bu yer İcra Dairesine reddiyat makbuzu irsalı için gerekli girişimlerde bulunulmasına dair olan 9.6.1976 tarihli telgraf fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 1

Ankara : 24.6.1976
Sayı : 1892

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 11.6.1976 tarih ve 1020 sayılı yazıya.

Kırklareli İcra Dairesi için, 68 örnek numaralı reddiyat makbuzundan 50 cilt, diğer basılı kağıt istekleri ile birlikte 49 koli halinde 9.6.1976 tarihinde sözü geçen mahal C. Savcılığı adına postaya verilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Melih Ezgü
Adalet Bakanı Y.
Müsteşar

Ankara : 28.6.1976
Sayı : 1110

Baro Başkanlığı
K ır k l a r e l i

İlgi : 9.6.1976 tarihli tel yazınız.

Burdur İcra Dairesinde reddiyat makbuzu bulunmadığından gereğinin yapılması isteği hakkındaki ilgideki tel yazınız Adalet Bakanlığına intikâl ettirilmişti.

Bunun üzerine Adalet Bakanlığından alınan 24.6.1976 tarih ve 1892 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 1

1976/38-14

Avukatlık Sınavı - 1976 Yılı 3. Avukatlık Sınavı ile İlgili Birlik Genelgesi - 1976 Yılı 1. ve 2. Avukatlık Sınav Tutanakları.

Ankara : 7.6.1976
Genelge No : 32/997

Konu : 1976 yılı 3. Avukatlık Sınavı
Hk.

Baro Başkanlığı

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7 ve Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip

eden maddeleri uyarınca 1976 yılının üçüncü sınavı 12-13 Temmuz 1976 Pazartesi ve Salı Günleri yapılacaktır. Buna ait duyurunun bir örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Staj bitim belgesi almış ve bu belgenin günü ile sınav günü arasında iki yıldan fazla bir süre geçmemiş olan adayların Yönetim Kurulunuzca tesbit edilerek, üç nüsha sınav giriş belgesi düzenlenmesini, adlarının sınava girecekler listesine yazılmasını, sınav giriş belgesinin bir örneğinin adaya verilmesini, bir örneğinin sınava girecekler listesi ile birlikte sınav gününden en az bir hafta önce bulunacak şekilde Birliğe gönderilmesini, bir örneğinin de adayın staj dosyasında saklanmasını, Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 33. maddesine göre de, Baronoz bölgesi içinde sınavın ve mülâkatın yer, gün ve saatinin ilân edilmesini önemle rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

D U Y U R U

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7 ve Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip eden maddeleri uyarınca 1976 yılı 3. Avukatlık sınavı 12-13 Temmuz 1976 Pazartesi ve Salı günleri, sınavda başarısız olanların mülâkatları da 19 Temmuz 1976 Pazartesi günü aşağıdaki şartlarla Birlik binasında yapılacaktır.

1 — Adayların Barolarından alacakları sınav giriş belgeleri ile birlikte 12 Temmuz 1976 Pazartesi günü saat 8.30 da Birlik binasında bulunmaları gereklidir.

2 — Sınav 12 Temmuz 1976 Pazartesi günü saat 9.00-12.00 arasında Anayasa ve İdare Hukuku ile Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları, aynı gün öleden sonra 14.00-17.00 arasında Ceza ve Ceza Usulü Hukuku, 13 Temmuz 1976 Salı 9.00-12.00 arasında Medenî Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku aynı gün 14.00-17.00 arasında İş Hukuku, İcra ve İflâs Hukuku ve Hukuk Usulü konularında yazılı olarak yapılacaktır.

3 — Sınav düzen ve güvenini bozduklarından sınav dışı bırakılanlarla sınav belgesi aldığı halde sınava girmeyenler sınavda başarısız sayılır.

Türkiye Barolar Birliği

1976 YILI I. AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu ile Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 1976 yılı 1. Avukatlık sınavına iki adayın katılacağı bildirildiği ve bunların tamamının gelmiş oldukları görüldü.

Anayasa, İdare Hukuku ve Avukatlık Kanunu ile Meslek Kuralları konularında aşağıdaki soruların sorulması uygun görüldü :

1 — İdari Tasarruf Nedir? Böyle bir işlemin ortadan kaldırılmasını amaçlayan dava türünü açıklayınız.

2 — Anayasa Mahkemesi kararlarının yürürlük tarihi ile iptâlden evvelki işlemlerin hukukî durumu.

3 — Baro organlarında görev alabilmek için şartlar nelerdir? Her organ için ayrı ayrı açıklayınız ve düşüncelerinizi yazınız.

Avukatın tanıklarla olan hukukî münasebetleri.

Bu tutanak 8.3.1976 Pazartesi günü saat : 9.00'da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın

Üye	Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu	Av. Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI II

Sınavın ikinci gurubunu teşkil eden Ceza ile Ceza Usul Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Mesken masuniyetinin ihlâl suçunun unsurları.

2 — Suçtan zarar gören vekil olarak ne gibi işlemler yaparsınız.

Dava açılmadan ve açıldıktan sonraki durumları açıklayınız.

Bu tutanak 8.3.1976 Pazartesi günü saat : 14.00'de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın

Üye	Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu	Av. Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI III

Sınavın üçüncü gurubunu teşkil eden Medeni Hukuk, Borçlar ile Ticaret Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Kişisel haklara yöneltilen fiili tecavüzlere doğan tazminat davalarını açıklayınız.

2 — Ticaret şirketleri nevelerini sayınız, kısaca özelliklerini belirtiniz.

Bu tutanak 9.3.1976 Salı günü saat 9.00'da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu
Av. Erdoğan Bigat	

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI IV

Sınavın dördüncü gurubunu teşkil eden İş Hukuku, İcra ve İflâs Hukuku ve Hukuk Usulü konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

- 1 — Kıdem tazminatı esaslarını açıklayınız.
- 2 — İcra inkâr tazminatını gerektiren halleri sayınız.
- 3 — İptidai itirazları belli ediniz, açıklama zamanını ve halline ilişkin usul hükümlerini belirtiniz.

Bu tutanak 9.3.1976 Salı günü saat 14.00 de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Üye	Üye
Av. İhsan Onar	Av. Behçet Çomakoğlu
Av. Erdoğan Bigat	

1976 YILI II. AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI I.

Avukatlık Kanunu ile Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 1976 yılı 2. Avukatlık Sınavına iki adayın katılacağı bildirildiği ve iktisadin de gelmiş oldukları görüldü.

Anayasa, İdare Hukuku ve Avukatlık Kanunu ile Meslek Kuralları konularında aşağıdaki soruların sorulması bugün görüldü.

- 1 — İdare Hukuku :

Atama tasarrufu ile tayin edilen bir memurun işine haksız olarak son verilmesi halinde hangi sürede, nerede, ne tür dava açarsınız? Örnek dilekçe ile belirtiniz.

- 2 — Anayasa Hukuku :

Mahkemelerin bağımsızlığı duruşmaların açıklığı ve Mahkeme kararlarının gerekçeli olması konusundaki Anayasal kuralları açıklayınız.

- 3 — Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları :

a) Avukatların dosya inceleme hakkı ve koşulları nelerdir? Bu konuyu stajyerlerin yetkilerini de belirterek açıklayınız.

b) Avukatlar arasındaki dayanışma ile ilgili meslek kuralları nelerdir?

Bu tutanak 10.5.1976 Pazartesi günü düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Üye	Üye
Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu
Erdoğan Bigat	

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI II

Sınavın ikinci gurubunu teşkil eden Ceza ve Ceza Usul Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1) Ceza Davalarında manevi tazminat talep şartları nelerdir? T. C. Kanununun 466. maddesi gereğince manevi tazminat istenir mi?

2) Asliye Ceza Mahkemesinde giyaben verilmiş iki sanıklı bir hükmü temyiz için her iki sanık size tebligatın son günü kararı getirip vekâletname verdiği ne gibi işlem yaparsınız : örnekle belirtiniz?

Bu tutanak 10.5.1976 Pazartesi günü saat 14.00 de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Üye	Üye
Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu
Erdoğan Bigat	

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI III

Sınavın III. gurubunu teşkil eden Medeni Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

- 1 — Akdi geçersiz hale getiren sebepleri açıklayınız.

2 — Nişanı haksız bozmanın doğurduğu hukuki sonuçlar nelerdir?

3 — Ticari İşletmesini sicile kaydettirmeyen tacir hakkında uygulanacak hükümleri ve bu hüküm aleyhine kanun yollarına baş vurma şartlarını açıklayınız.

Bu tutanak 11.5.1976 Salı günü saat : 8.30'da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın

Üye	Üye	Üye
Avukat	Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu	Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI IV.

Sınavın IV. gurubunu teşkil eden İş Hukuku, İcra ve İflâs ve Hukuk Usulü konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Hükümlerin tavzihi hakkındaki görüşlerinizi açıklayınız?

2 — Toplu İş Sözleşmesi yapmağa yetkili olanları açıklayınız?

3 — İlämsız takibe vâki itiraz üzerine duran icra kovuşturmasında alacaklının ne gibi haklara dayanmak suretiyle ne gibi mercilere başvurabileceğini, haklarını ve bu haklarının kapsamını belli ediniz.

Bu tutanak 12.5.1976 Salı günü saat : 14.00 de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın

Üye	Üye	Üye
Avukat	Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu	Erdoğan Bigat

Bkz. TBBB. 1974/25-37; 26-19; 1975/31-13; 32-28; 33-22; 1976/35-6, 11.

1976/38-15

Danıştay Kararları - Avukatlığa Kabulde Engeller.

T. C.

DANIŞTAY

Sekizinci Daire

Esas No : 1975/757

Karar No : 1976/1107

Davacı : İstanbul Barosu Başkanlığı
Vekilleri : Av. Osman Kuntman, Av. Orhan Pekay, Av. Yaşar Ün. İstanbul Barosu.

Davalı : Adalet Bakanlığı

Davanın Özeti : Emekli Hâkim Baroya kaydedilmemesi işlemine vaki itirazın reddine iliş-

kin Türkiye Barolar Birliği kararının Adalet Bakanlığınca onanmamasına dair kararın, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5 inci maddesine aykırılığı öne sürülerek iptali istenmektedir.

Savunmanın Özeti : Avukat adayı hakkında Hâkimliği sırasındaki tutum ve davranışlarından dolayı karar verme yetkisinin Yüksek Hâkimler Kuruluna ait olduğu, bu nedenle Baronun, adı geçen Kurulun yerine geçerek 1136 sayılı Kanunun 5/c maddesini uygulamaya yetkisi bulunmadığı bildirilerek davanın reddi savunulmuştur.

Raportör Alp Yüksel Fırat'ın Düşüncesi : 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5 inci maddesinde, «Aşağıda yazılı durumlardan birinin varlığı halinde mesleke kabul istemi reddolunur» Hükmü yer almış maddenin (C) bendinde de «Avukatlık meslekine yaraşmayacak tutum ve davranışlarının çevresince bilinmiş olması, Avukatlığa kabule engel bir durum olarak belirtilmiştir. Celbedilip incelenen işlem dosyasındaki bilgilere göre Avukatlığa kabul isteminde bulunan kişinin, maddenin (C) bendinde yazılı engel durumu taşıdığı anlaşıldığına göre mesleke kabul isteminin reddine dair kararın onanmamasına ilişkin Bakanlık kararının iptali gerekir.

Kanunsözcüsü Muzaffer Arıer'in Düşüncesi : 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5 inci maddesinin (b) bendi, kesinleşmiş bir ceza veya disiplin kararı sonucunda hâkim, memur ve avukat olma niteliğini kaybedenlerin, (c) bendi ise Avukatlık meslekine yaraşmayacak tutum ve davranışları çevresinde bilinenlerin Avukatlık meslekine kabul edilmeyecekleri hükmünü taşımaktadır.

Dava konusu olayda, hâkimlikten isteğiyle emekli olduğu anlaşılan kişi hakkında sözü edilen maddenin (c) bendi hükmü uygulanarak bu kişinin Avukatlık meslekine kabul edilmeyişi, kanun koyucunun maksudını aşan bir davranış olmaktadır.

Bu itibarla, emekli hâkim 'ın davacı Baroya kaydedilmemesi işlemine vaki itirazının reddine ilişkin birlik kararını davalı Bakanlıkça onanmamasında isabetsizlik bulunmadığından, davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince duruşma için belirtilen 29.9.1975 Pazartesi günü, yapılan tebligat üzerine davacı vekillerinden Av. Orhan Pekey ve Av. Yaşar Ün'ün geldikleri, davalı Bakanlık temsilcisinin gelme-

diği anlaşıldıktan, davacı vekillerinin iddiaları ile Kanun-sözcüsünün düşüncesi dinlendikten sonra aynı günlü ara kararına Yüksek Hâkimler Kurulunca, 20.11.1975 günlü ara kararına davacı İstanbul Barosunca verilen cevaplar ve 5.2.1976 günlü ara kararı üzerine Yargıtay 6. Ceza Dairesince gönderilen soruşturma dosyası incelenerek işin ge-reği düşünüldü :

Hâkimlik görevinden isteği üzerine emekliye ayrılan Baro levhasına yazılma istemi, Baro Yönetim Kurulunca 1136 sayılı Kanunun 5/C maddesine göre kabul edilmemesi üzerine vaki itirazın Türkiye Barolar Birliğince reddine ilişkin işlem, Adalet Bakanlığınca onanmamış da-va da bu işlemin iptali dileğiyle açılmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun «Avukatlığa kabulde engeller» başlığını taşıyan 5 inci maddesinin (a) bendinde kesinleşmiş bir kararla yüz kızzartıcı bir suçtan veya ağır hapsi gerektiren bir cürümden mutlak olarak yahut kasti bir cürümden bir sene veya daha ziyade hapis cezasıyla hüküm giyenlerin, (b) bendinde de kesinleşmiş bir ceza veya disiplin kararı sonucunda hâkim, memur yahut avukat olma niteliğini kaybedenlerin Avukatlık meslekine kabul edilmiyecekleri belirtilmiştir.

Sözü edilen Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendinde ise, Avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davranışları çevresinde bilinmiş olmak, mesleke kabule engel bir neden olarak sayılmıştır.

Emekli Hâkim, hakkında Tapulama Hâkimi iken işlediği iddia edilen resmi evrakta sahtekârlık ve görevini kötüye kullanmak suçlarından Yar-gıtay 6. Ceza Dairesinin 6.6.1974 günlü ve 3460 sayılı ka-rarı ile kamu davasının 1803 sayılı Af Kanunu gereğince ortadan kaldırılmasına karar verildiği, adı geçenin her iki suçtan dolayı Yüksek Hâkimler Kurulu Üçüncü Bölümün-ce disiplin yönünden tevbih cezası ile cezalandırıldığı dava ve soruşturma dosyalarının incelenmesinden anlaşılmakta-dır. Bu itibarla kesinleşmiş bir mahkûmiyet veya disiplin kararı sonucunda hâkim olma niteliğini kaybetmiş durum-da bulunmayan ilgili hakkında 1136 sayılı Kanunun 5/a ve 5/b maddelerinin uygulanmasına olanak yoktur.

1136 sayılı Kanunun 5/b maddesinde Hâkimlik veya memurluk sırasında ceza veya disiplin kovuşturmasına ko-nu teşkil eden eylemlerin Avukatlığa engel sayılablmesi, ilgilinin meslekte kalamıyacağına karar verildiği olma-sı koşuluna bağlı kılındığından, söz konusu eylemlerin da-ha sonra Baro tarafından (c) bendine göre yeniden incele-meye tâbi tutulmasının, (b) bendi hükmünün sevk amacına uygun düşmeyen bir sonuç yaratmasına yol açtığı düşü-

nülebilirse de, olayda söz konusu (c) bendinin uygulan-masında (b) bendi hükmü yönünden kanuni bir sakınca bulunmamaktadır. Çünkü emekli hâkim 'ın Tapulama Hâkimi bulunduğu sırada özel mülkiyete konu teşkil etmeyen Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yer-lerin kendisinin ve bazı şahısların adına tescilini sağla-mış olduğu iddiasıyla hazine tarafından açılan tapu iptali ve tescili davaları sonunda mahalli mahkemenin davanın reddine ilişkin direnme kararlarının, Yargıtay Hukuk Ge-nel Kurulunun 8.11.1974 günlü ve 1167 sayılı, 27.11.1974 günlü ve 1262 sayılı ve 6.12.1974 günlü ve 1319 sayılı ka-rarı ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin ka-nunsuz olarak özel mülkiyete konu edildiği açık- belirtil-mek suretiyle bozulmuş olduğu, sözü edilen kararların in-celenmesinden anlaşılmaktadır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun anılan kararları, Yar-gıtay 6. Ceza Dairesince adı geçen Hâkim hakkındaki ka-mu davasının af nedeniyle ortadan kaldırılmasına karar verildiği 6.6.1974 ve Yüksek Hâkimler Kurulu Üçüncü BÖ-lümü tarafından tevbih cezası verildiği 19.9.1974 tarih-in-den sonraki tarihleri taşıması nedeniyle, hâkimlik görevi sırasında meydana gelmiş olmakla birlikte ceza ve disiplin kovuşturmasından sonra ortaya çıkan bir durumu tespit etmektedir. Bu itibarla Baro Yönetim Kurulunun, daha ön-ce 5/b maddesine göre soruşturma konusu edilen eylem-leri 5/c maddesine göre yeniden incelenmek suretiyle (b) bendinin sevk amacına uygun düşmeyen bir sonuç yarat-mış olduğundan söz edilemez.

Bu itibarla dava ve soruşturma dosyalarının incelen-mesinden, yukarıda belirtilen eylemlerinden ötürü çevre-sinde Avukatlık mesleğine yaraşmayacak tutum ve davra-nışları ile bilindiği anlaşılan ilgilinin Baroya kaydedilme-mesi işlemine vaki itirazın reddine dair Türkiye Barolar Birliği kararında 1136 sayılı Kanunun 5/C maddesine aykırılık bulunmadığından, söz konusu kararın onanmamasına ilişkin Bakanlık kararında isabet yoktur.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kararın iptaline, 105,— lira yargılama gideri ile 650,— lira Avukatlık üc-retinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, soruşturma dosyalarının Yargıtay 6. Ceza Dairesi Başkanlığına gönderilmesine 18.3.1976 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
İbrahim Koloğlu	Bülent Olçay	Mahmut Polat
	Üye	Üye
	Metin Güven	Sami Akural

1976/38-16

Danıştay Kararları - Avukatlığa Kabulde Engeller.

Ankara : 24.6.1976

Sayı : 1072

Baro Başkanlığı

İ s t a n b u l

Baro levhasına kayıt isteminin reddine dair Baronuz Yönetim Kurulu kararının Birlik ve Adalet Bakanlığınca onaylanması üzerine tarafından açılan davanın reddine dair Danıştay 8. Dairesinin Esas : 974/4890, Karar : 976/521 sayılı ve 17.2.1976 tarihli karar fotokopisi Yönetim Kurulumuzun 5.6.1976 gün ve 333/22 sayılı kararı uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ek : 1

DANIŞTAY
Sekizinci Daire

Esas No : 1974/4890

Karar No : 1976/521

Davacı :
Vekili : Av. Cengiz Özsönmez, Ankara
Davalı : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı,
Vekili : Av. Rahmi Mağat - Aynı adreste

Davanın Özeti : Avukatlığa kabulü ile Baro levhasına yazılması isteminin reddine dair İstanbul Barosu Yönetim Kurulu kararına yaptığı itirazın reddine ilişkin davalı Birlik kararını onaylayan Adalet Bakanlığının 30.7.1974 günü, 23072 sayılı kararının iptali isteminden ibarettir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu işlemde, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5/b-c maddelerine aykırılık bulunmadığı belirtilerek davanın reddi savunulmuştur.

Raportör Harun Çetintemel'in Düşüncesi : Davacının, Avukatlığa kabulü isteminin reddine ilişkin dava konusu işlemde Avukatlık Kanununun 5/b maddesine aykırılık bulunmadığından dayanaktan yoksun olan davanın reddi gerekir.

Kanunsözcüsü Rüştü Erdemgil'in Düşüncesi : Davacının Af Yasası kapsamına giren suçlarıyla birlikte işlediği diğer suçları sonucu örneğin resmi evrakta sahtekârlık ve sahte bono tanzimi gibi suçlarından dolayı, disiplin yoluyla subay olma niteliğini kayıp ederek ordudan uzaklaştırıldığı anlaşılmış olup af kapsamı dışında kalan bu disiplin

lin cezası 1136 sayılı yasanın 5 inci madde b bendi gereğince, hâkim, memur yahut Avukat olma niteliğini yitirdiğinden, Baroya kayıt muamelesinin yapılmaması işleminde kanunsuzluk bulunmadığından, davanın reddi gerekir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm vâren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği düşünüldü :

İstanbul Barosu Yönetim Kurulunca Avukatlığa kabulü ile baro levhasına yazılma istemi reddedilen davacının, bu karara karşı yaptığı itirazın reddine ilişkin Türkiye Barolar Birliği kararı, ilgilinin disiplinsizlik sebebiyle Silâhlı Kuvvetlerde kalması uygun görülmemekle emekliye sevk edilmiş olduğu ve mesleğin gerektirdiği manevi niteliklerden yoksun bulunduğu gerekçesiyle Adalet Bakanlığı tarafından onaylanmış ve dava da bu işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun, Avukatlığa kabulde engeller başlığını taşıyan 5 inci maddesinin (b) bendinde, kesinleşmiş bir ceza veya disiplin kararı sonucunda hâkim, memur yahut avukat olma niteliğini kaybetmiş bulunanların, Avukatlık mesleğine kabul edilmeyecekleri belirtilmek suretiyle Avukatlığa kabule engel yönünden Avukatlık, Hâkimlik ve memurlukla eşit tutulmuş olduğundan bu mesleklerden birinde çalışma niteliğini yitirenlerin diğerlerinde de çalışabilmelerine olanak bulunmamaktadır.

Olayda, Adli Müşavir Yardımcısı iken 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (c) bendi uyarınca disiplinsizlik sebebiyle Silâhlı Kuvvetlerde kalması uygun görülmemekle emekliye sevk edilen davacının, hakkında uygulanan bu emekliye sevk işlemine karşı açtığı davanın Askeri Yüksek İdare Mahkemesince reddedildiği ve böylece bu işlemin kesin bir nitelik kazandığı tartışmasızdır.

Bu itibarla, kesinleşmiş bir disiplin kararı sonunda Silâhlı Kuvvetlerde görev alamaz duruma düşen, başka bir deyişle kamu görevlerinden birinde çalışma niteliğini yitirmiş olan davacının, Avukatlık mesleğine kabulüne de olanak yoktur.

Öte yandan; dava ve davacı hakkında uygulanan emekliye sevk işlemi ile ilgili işlem dosyasının incelenmesinden, davacının emekliye sevkine esas alınan tutum ve davranışlarının da Avukatlık mesleğine kabulünü engelleyici nitelikte bulunduğu anlaşılmıştır.

Belirtilen nedenlerle, davacının Avukatlığa kabulü isteminin reddine ilişkin dava konusu işlemde kanuna aykırılık görülmediğinden dayanaktan yoksun olan davanın

reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, 650,— lira Avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine 17.2.1976 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
İbrahim Koloğlu	H. Basri Kurdoğlu	Bülent Olçay
Üye	Üye	
Mahmut Polat	Metin Güven	

1976/38-17

Avukatlık Stajı - Ortaokul Öğretmenliğinin Staja Mani Olmayacağı.

Muğla : 19.3.1976

Sayı : 21

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Baromuzaya müracaat ederek, Avukatlık stajı yapmak isteyen, Muğla Karabörtlen Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Aziz Mersin'in, staj listesine kaydına, stajın devamlılık

gerektiren bir konu olması karşısında yasal bir sakınca olup olmadığında tereddüde düşüldüğünden durumun açıklanmasını saygı ile arz ve rica ederim.

Muğla Barosu Başkanı
Av. Faruk Aksoy

Ankara : 26.4.1976

Sayı : 775

Baro Başkanlığı
M u ğ l a

İlgi : 19.3.1976 gün ve 21 sayılı yazınız.

Avukatlık stajı yapmak isteyen Karabörtlen Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Aziz Mersin'in durumu hakkındaki ilgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 18.4.1976 tarihli toplantısında incelenmiş olup, 1136 sayılı Yasanın 16. maddesi yollanmasıyla 3. maddedeki şartlara uygun olduğundan Avukatlığa engel olmayan Ortaokul öğretmenliğinin staja engel sayılamayacağını bildirilmesine karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Bkz. TBBB. 1973/18-26; 1974/24-40.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
B Ü L T E N İ
İ K İ A Y D A B İ R Ç I K A R**

S a h i b i :

Türkiye Barolar Birliği Adına Başkan
Avukat Faruk Erem

Sorumlu Müdür :

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri
Avukat Fehmi Özçelik

Yönetim Yeri :

Kızılay Karanfil Sok. No. 5 - Ankara
Telf : 18 13 44 - 18 13 46 - 18 05 12

Dizgi ve Baskı :

Nuray Matbaası, Ankara - 1976
Telf : 18 85 56

17.000 Adet Basılmıştır.

G İ D E C E Ğ İ Y E R

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BÜLTENİ

YIL : 7

EYLÜL 1976

SAYI : 39

BÜLTENE YAPILACAK ATIFLARDA TBBB KISALTMASININ KULLANILMASI RİCA OLUNUR.

1976/39 - 1

1976 - 1977 Adalet Yılı'nın Açılışı - Yargıtay Başkanı Cevdet Menteş ve Birlik Başkanı Av. Faruk Erem'in Konuşması - C.H.P. Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Birliğe gönderdiği kutlama mesajı:

**ÇOK SAYIN CUMHURBAŞKANIMIZ
SAYIN BAŞBAKAN
YÜKSEK YARGI ORGANLARININ SAYIN BAŞKAN
VE ÜYELERİ SAYIN KONUKLAR
DEĞERLİ MESLEKTAŞLARIM**

1976 - 1977 Adalet Yılı'nı, Yüce Türk Ulusuna hayırlı ve uğurlu olması dileğiyle açıyorum. Bu münasebetle düzenlenen toplantıya şeref vermiş olduğunuz için hepimize ayrı ayrı teşekkür ederim.

Geçen yıl, sonsuz olarak aramızdan ayrılan bütün Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarıyla Adalet mensuplarına Ulu Tanrıdan rahmet, yaş haddi yada istekleri ile emekli olan değerli meslektaşlarıma yeni yaşamlarında uzun ve mutlu ömürler dilerim.

YARGITAY ÇALIŞMALARI VE SORUNLARI :

1975 yılı içinde Yargıtay'a gelen toplam 279.335 dosyadan 243.845'i karara bağlanmış, 35.490 dosya 1976 yılına aktarılmıştır. Hukuk Dairelerinden, Beşinci Hukuk Dairesine 14.112, Yedinci Hukuk Dairesine 10.090, Dokuzuncu Hukuk Dairesine 35.438 ve Onikinci Hukuk Dairesine 12.000 dosya gelmiştir.

Ceza Dairelerine gelen dosya sayısının bir önceki yıla oranla pek az miktarda azalmış olması, son çıkan Af Kanununun uygulanması nedenine dayanmaktadır.

Yargıtay Daire ve Genel Kurullarında, bir günde ortalama binin üstünde dosya incelenerek sonuçlandırılmaktadır. Birçok Hukuk Dairelerinin bir günde inceleyerek karara bağladıkları dosya sayısı 90 civarındadır. Ayrıca 1975 yılında 9 adet İçtihadı Birleştirme Kararı alınmıştır.

Verilen bu korkunç rakamlar, Yargıtay Hâkimlerinin nasıl ağır bir iş yükü altında bunaldıklarını açıkça göstermektedir. Her türlü takdirin üstünde bir feragat ve fedakârlıkla yapılan çalışma ve çabalara rağmen gecikmelerin önlenemediği, bu nedenle vatandaşın gelen haklı şikayet ve sızlanmaların önüne geçilemediği de bir gerçektir.

Yargıtay Başkanlar Kurulu, bir önceki yılda verilen kararda olduğu gibi 26.1.1976 günlü kararında da gelen işlerin her yıl artması, görevini yerine getirememeye durumuna düşmesi karşısında birisi Tapulama diğeri İş Dairesi olmak üzere yeniden iki Hukuk Dairesi kurulmasının zorunlu olduğunu saptamış, bu kararın örneği gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığına sunulmuştur.

ÜST MAHKEMELER KURULMASI SORUNU :

Her 3-5 yılda bir kez Yargıtay'da Daire sayısını artırmak birbirini kovalayan ve sonu gelmeyen geçici bir tedbir olduğu kadar Daireler arasında kaçınılmaz uyuşmazlıklarında çoğalmasına yol açmakta, bu yüzden Yargıtay'ın hukuk yaratma, yasaları yurdun her yerinde aynı biçimde uygulanmasını sağlama görevi ise ciddi şekilde güçleşmektedir.

Tek çıkar yol, etkin çare ÜST MAHKEMELERİN zaman kaybetmeden kurulmasıdır.

Üst Mahkemelerin kuruluşu, görevleri, yargılama usulleri, Yargıtay ve ilk mahkemelerle olan ilişkileri, kurulması uygun görülecek yerlerle diğer yönleri dü-

zenleyen ve Yargıtay'ca hazırlanan Kanun Taslağı 24.3.1975 tarihinde Adalet Bakanlığına verilmiştir.

Dünyanın hiç bir ülkesinde 24 Daire ve 201 üyeden oluşan bir Yüksek Mahkeme yoktur. Yargıtay'ın verimli ve düzenli çalışması, kuruluş amacına uygun görevini yapması, vatandaştan gelen haklı şikâyet ve sızlanmaların önlenmesi yürekten isteniyorsa, tartışmasız Üst Mahkemelerin bir an önce kurulmasına çaba gösterilmelidir.

Yargıtay'ın iş ve çalışma yükünün azaltılmasını sağlama amacıyla 1711 sayılı Kanunla, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427 nci maddesinde değişiklik yapılmış, kesin olarak hüküm verilebilecek taşınır mal ve alacağa ilişkin davaların değer sınırı 50 liradan 2000 liraya çıkarılmış ise de; para değerindeki düşmeler karşısında umulan yarar ve ferahlık sağlanamamıştır.

Almanya'da bu miktar başlangıçta 6000 mark iken 15000 marka çıkarılmış, daha sonra 15 Ağustos 1969 günlü Kanun ile 25000 ve nihayet 40000 marka yükseltmiştir.

Ülkemizde de Üst Mahkemeler kurulursa temyiz edilebilecek hükümlerde de değer bakımından böylesine köklü bir tedbir alınabilir.

16.5.1973 gününde yürürlüğe giren 1730 sayılı Yargıtay Yasasının bu güne dek uygulanması sonucu saptanan aksaklıklar ve eksikliklerin giderilmesi için hazırladığımız kanun tasarısı da 29.6.1976 tarihinde Adalet Bakanlığına verilmiştir.

Yargıtay'ın daha verimli ve düzenli çalışmasını sağlayacağına inandığımız bu tasarı taslağının kanunlaşması yararlı olacaktır.

Son iki yıl içinde sağlanan araçlarla Yargıtay'ın taşıt ihtiyacı sorunu çözümlenmiş, Yargıtay hâkim ve personelinin yazın sıcağında, kışın soğuşunda otobüs, dolmuş duraklarında beklemeleri önlenmiştir.

Yargıtay'ın bina ve yerleşme sorunu da çözümlenmek üzeredir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı binasının üstten iki katı boşaltılarak Yargıtay'a verilmiştir. Genel ve düzenli bir yerleşme yapılabilmesi, binanın tamamını boşaltılmasını ve Yargıtay'a verilmesine bağlıdır. Bunun da kısa zamanda gerçekleştirileceğine ina-

nıyoruz. Bu suretle ve özellikle Tetkik Hâkimlerinin evlerinde çalışmaların, dosyaların evlere götürülüp getirilmesi geleneği ve zorluğu ortadan kalkacak, Yargıtay için en az 15 yıl yerleşme ve bina sorunu kalmıyacaktır.

Döner Sermayeli Yayın Müdürlüğü faaliyetleri bütün eleştirilere açık olarak yürütülmekte, aylık Yargıtay Kararı Dergisi ile üç ayda bir yayınlanan Yargıtay Dergisi düzenli olarak çıkarılmaktadır. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararlarının da külliyat olarak yayınlanmasına başlanmış; 1926 - 1940 Yıllarını kapsıyacak olan ilk cilt baskı safhasındadır. Ayrıca hukukun klâsik eserlerinin Türk Hukukuna kazandırılması çalışmaları plânlanmaktadır. İlk aşamada 1926 - 1928 yıllarında arap harfleriyle Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanmış Majno (Mayno) nun «Ceza Kanunu Şerhi» kitabı yeni harflerle 1977 yılı içinde basılacaktır. Konuyla ilgili olarak ayrıca, Yargıtay Kararlarının kartlara geçirilmekte olduğunu, kısa süre sonra Yargıtay'ın olduğu kadar, diğer kuruluşların ve hukukçuların ihtiyaçlarına cevap vermeğe hazır olacağını açıklamak isterim.

PROTOKOL SORUNU :

Halen uygulanmakta olan Devlet Protokolü, Anayasa'nın Yargı gücüne tanıdığı yeri benimsemeyen bir anlayışın sakıncalı belirtisidir ve yargı organlarına gösterilmesi gereken saygıdanda çok uzaktır.

Değerli basınında desteği ile kamu oyuna malolan protokol sorununun Hükümetçe ele alındığını, Başbakanlıkta Yargıtay temsilcisinin de katıldığı özel bir komisyon kurulduğunu, çalışmaların sona erdiğini biliyoruz. Sözü edilen komisyonun hazırladığı ve Devleti oluşturan üç kuvvetin, Anayasa düzenine uygun bir biçimde temsil edilmesi ilkesine dayanan ve her türü ayrıcalığı ortadan kaldıracak olan bu yönetmelik taslağı, kişisel düşünce ve kaygılara kapılmadan yürürlüğe konmalı, Devlet Protokolünde yargı gücü belli yerini almalı, yıllardır her çeşit törene katılmadığı halde Yüksek Yargı Organları temsilcilerinin (Anayasa Mahkemesi Başkanı hariç) radyo ve televizyon yayınlarında katılmış gibi gösterilmesinden ve kamuoyuna yanlış bilgi vermesinden vazgeçilmelidir.

GENEL YARGI SORUNLARI :

Hızla çözüm bekleyen genel yargı sorunlarıyla, çabuk, ucuz ve teminatlı Adaletin sağlanması için alın-

ması öngörülen tedbirler, hâkim teminatı, adli zabıta, adli tıp meclisi ve adli tabip sorunu konularında neler düşündüğümüzü 1974 - 1975 Adalet Yılıni açış konuşmamızda geniş biçimde kamuoyuna açıklamıştım. Bu nedenle tekrarına gerek görmüyorum. Esasen bu sorunlar Yasama Organı sayın Üyelerince, Hükümetlerce bilinmekte, parti ve Hükümet programlarında etraflıca yer almış bulunmaktadır. **Vatandaşın Adalet sorunları karşısındaki haklı sızlanmaları ile Hâkimlerin şikâyetlerini önleyecek, plânlı ve programlı, ciddi bir adalet politikası güdülmeyeceği gerçeğini ifade etmek isterim. Yargı sorunları parça parça ele alınarak çözümlenemez. Yargı sorunlarının her yönüyle ve çok geniş kapsamlı bir çalışma ile ele alınması ve çözümlenmesi zamanı gelmiştir ve geçmektedir.**

1976 yılı bütçesinin Seneto Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında bir sayın senatör şöyle demektedir: (30 yıldan bu yana Adliye kadar ihmale uğramış ikinci bir kuruluş göstermek çok güçtür. Devletin ve Hükümetin ötesinde ulusun tek güvencesi olan bu kuruluşun acı durumu bazı nedenlere dayanıyor). Gerçeği yansıtan bu sözlere katılmamak, hak vermemek olanaksızdır.

Dava sayısının azaltılması, yargılamanın çabuklaştırılması, yargı organlarının yükünün hafifletilmesi için alınması öngörülen tedbirler ve bu amaçla yasalarda yapılması düşünülen değişiklikler konusunda Başkanlığımızca hazırlanan geniş kapsamlı bir rapor 13.10.1975 tarihinde Başbakanlığa sunulmuştur.

STAJ SORUNU :

Hâkimlik mesleğine girişte uygulanmakta olan Hâkim ve Cumhuriyet Savcılığı staj ve mülakat yönetmeliğinin yeterli, yararlı olmadığı ve özellikle umulanı vermediği öteden beri bilinmektedir. Onun için Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Yargıtay olarak hazırlık çalışmalarına katıldığımız TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ kanun taslağının yasalaşması çok isabetli olacaktır. Bu yasa taslağında, kurulması öngörülen ve Adalet Bakanlığında tabii üyesi olduğu, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Yüksek Hâkimler Kurulu, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri Hukuk Fakülteleri, Türkiye Barolar ve Noterler Birliği Temsilcilerinden oluşan Akademi Genel Kuruluna, yargıyı ilgilendiren bütün sorunları ele almak, Adaletle ilişkin yasaları hazırlamak, yasama ve yürütme organlarına önerilerde bulunmak yetkisi de verilmelidir.

HÂKİM VE SAVCILAR PERSONEL KANUNU SORUNU :

1.6.1974 tarihinde yürürlüğe giren 1871 sayılı kanun ile hâkimlik ve savcılık mesleğinde bulunanlar ve bu

meslekten sayılan görevde olanlara maaşları tutarının % 50 si oranında hâkim ödeneği verilmesi sağlanmıştı.

Sözü edilen yasanın gerekçesinde: (Yargı Erki millet adına Bağımsız Mahkemeler eliyle kullanılır. Bu hakkı kullanan hâkimin tarafsız, bilgili ve bilinçli olması yanında geçim ve gelecek endişesinden âri olması gerekir. Nitekim Anayasamız, yargı erkini kullanan hâkim ve savcılara ayrı bir önem vermiş ve bunların hakları, nitelikleri, atanmaları ve özlük haklarının ayrı kanunla düzenlenmesini ve düzenlenmede de bağımsızlık ilkesinin esas alınmasını öngörmüştür. Anayasamıza göre hâkimlerin aylık ve ödenekleri de ayrı bir kanun mevzuu olmalıdır. Ancak bu düzenleme için geçecek süre nazara alınarak kısa vadede ve acil tedbir olmak üzere bu kanun hazırlanmıştır.) denmektedir.

Millet Meclisinin 1975 yılı 43 ncü birleşim İkinci oturumunda sayın bir milletvekili (bu yasa teklifinin kabul edilmesiyle Türk Parlamentosu, Yargı müesseselerine, hukukun üstünlüğüne hak ve adalet mefhumlarına, Anayasaya karşı duyduğu saygınlığın bir ifadesi olarak milli ve tarihi görevini yapmak suretiyle hukuki hayatımızda mevcut boşluğu doldurma şerefine nail olmuştur.) yolunda beyanda bulunmuştur.

Türk Silahlı Kuvvetler personel kanunuyla, Üniversiteler personel kanununda yapılan değişiklikler, hükümetlerce çıkarılan yan ödeme kararnamele, yasama organı üyelerinin emekliliğe esas aylıklarında ek göstergelerinin 600'e çıkarılması gibi düzenlemeler Anayasasının 134 ncü maddesinin amir hükmünü geriye itmiş, yasal değerini yitirmiştir. Bunun en göze çarpan örneği askeri personelin ek göstergelerinde yapılan artışlarla ortaya çıkmıştır. Albaydan başlamak üzere yukarıya doğru ek göstergeler + 200 den + 600 e çıkarılmıştır. Yüksek mahkeme hâkimlerinin ek göstergeleri ise albayya eşit düzeyde kalmıştır. 1923 sayılı kanunun 137 ncü maddesine göre general rütbeli Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başkanı ile diğer Yüksek Yargı Organları Başkanları arasında yaratılan eşitsizlik imtiyaz ve haksızlığa dönüşmüştür. Biraz önce sözünü ettiğim kanun ve kararnamelerle sağlanan diğer imkânlar bu dengeyi daha da bozmuştur. Anayasasının 134 ncü maddesiyle öngörülen Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları personel Kanununun bir an önce çıkarılmasını bu durum dahada zorunlu kılmıştır.

Sözü edilen yasa çıkıncaya kadar bu açık haksızlık, eşitsizlik ve imtiyazlı durumu giderme amacını güden ve Yargıtay'ca hazırlanarak Başbakanlığa sunulan yasa teklifi ele alınmalı ve kanunlaşması için ciddi çaba gösterilmelidir.

Hâkim ve bu sınıftan sayılanların, gördükleri şerefli ve kutsî görevin ağırlığı altında nasıl ezildiklerini ancak bu meslekten olanlar bilir ve takdir eder. Emekli olduktan sonra bırakacağı maaşa en yakın kamu görevlisi kuşkusuz Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarıdır.

Türk Ulusu' adına hüküm veren, yargı gücünü şerefle temsil eden, toplumda saygıdeğer ve en kudretli kişi olan hâkim, emekli olduktan sonra da hiçbir şekilde geçim sıkıntısı ve endişesi duymamalı, bu yüzden avukat da olsa, bir hâkim diğer bir hâkim önüne çıkma zorunda bırakılmamalı ve geçimini sağlayacak başkaca hizmetler aramaktan kurtarılmalı ve bunun içinde hâkimlerin maaşlarıyla emekli olmaları düşünülmeli ve sağlanmalıdır.

ADALET PERSONELİNE FARKLI MADDİ OLANAK SAĞLANMASI SORUNU :

Adalet hizmetlerinin aksamadan yerine getirilmesinde büyük emek payları olan Adalet Personeline farklı maddî olanaklar sağlanması öteden beri üzerinde durduğumuz bir konudur.

Son kez çıkarılan 29.4.1976 gün ve 7/12064 sayılı yan ödeme kararnamesinde saptanan işgüçlüğü zamları Adalet Personelinin ağır ve yıpratıcı çalışmalarına cevap vermekten çok uzaktır.

HUKUK DEVLETİNDE YARGI GÜCÜ VE MAHKEME KARARLARI:

Hukuk devleti, kanun ve yargı gücü üstünlüğü ilkelerine dayanır. Hukuk devletinin ilk koşulu bağımsız yargı gücüdür. Kuşkusuz toplum hayatının temelini adalet teşkil eder. Onun için hukuk devletini oluşturan, toplumun temel yapısı olan yargı gücü aksar ve hele zedelenirse ona bağlı olarak tüm kuruluşlarda bir bozulma ve çökme görülür.

Toplum olarak yargı gücüne ve mahkeme kararlarına her yönüyle güven ve saygı duymayı anayasa ve hukuk devletine olan inanç ve duyarlı bağlılığın kaçınılmaz gereği sayıyoruz.

Yüce Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, doğruluğuna ve yasalara uygunluğuna inandığımız bir kararı yüzünden geçen yıl ağır ve haksız bir saldırıya uğramıştır. Adalete saygısı ile ün yapan Türk Ulusu, yargıya sal-

dırığı nereden gelirse gelsin, nedeni ne olursa olsun hoşgörmez. Memnuniyetle ifade edeyim ki bu saldırı değerli basınımızda şiddetle kınanmış ve haktan da gereken tepkiyi görmüştür.

Mahkeme kararları eleştirilebilir. Ancak bu yapılırken duygusallıktan, art düşüncelerden kaçınılmalıdır. Yapılacak eleştiri yapıcı, hukuka uygun ve bilimsel olmalıdır.

MEDENİ KANUN DEĞİŞİKLİĞİ ÇALIŞMALARI :

Medeni Kanunun yeni baştan ele alındığı, hazırlanan tasarının Adalet Bakanlığında kurulan bir komisyon tarafından gözden geçirilmekte bulunduğu bu sırada, özet olarak söyleyeceklerim şunlar olacaktır.

Çağda meydana gelen yenilikler, teknik ve bilim alanlarındaki gelişmeler, gözönünde tutularak yeni baştan ele alınmak suretiyle Medeni Kanunda gerekli değişiklikler yapılması zamanının geldiğine inanıyorum. Ancak, bu değişiklikler yapılırken Atatürk ilkelerinden asla fedakârlık yapılmamalı ve her çeşit ödünden kaçınılmalıdır. Türk Ulusu ulaştığı uygarlık düzeyinden geriye itilmemelidir. Günün ihtiyaçlarıyla kanun hükümleri, halkın mutluluğu ilkesiyle bağdaştırılmalı, devrimci ilkelerine ise hiç bir şekilde dokunulmamalıdır.

Ülkemizdeki mevzuat kargaşalığı sürüp gitmektedir. Cumhuriyet döneminde çıkarılan yasa sayısı on bine ulaşmış. Osmanlı İmparatorluğu döneminden kalan ve yürürlükleri sürdürülen yasalarla bu rakamın üstüne çıkmıştır. Tüzük, yönetmelik ve içtihad gibi diğer hukuk kaynakları da yasalarla birlikte düşünüldüğü takdirde sadece miktar açısından karışıklığın ve dağınıklığın korkunçluğu ortadadır. Sayı bakımından bu çokluğun yanında yasalarda sistemsizlik, ekleme ve değişikliklerin belirli ilkelere göre gerçekleştirilmemesi, büyük sorunlar yaratmaktadır. Bu kaynakları düzenleyecek, sınıflandıracak, onlara erişmeyi ve onlardan yararlanmayı sağlayacak sistem ve ilkelerin saptanması, uygulanması zamanı gelmiştir.

Beni sabırla dinlediğiniz bu açılış konuşmama son verirken, yeni Adalet Yılına, milli, demokratik, lâik ve sosyal hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinin, Atatürk devrim ve ilkelerinin en büyük güvencesi olan değerli Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının ve Tüm Adalet Mensuplarının hayırlı açılış ve uğurlu olmasını ve başarılı geçmesini diler saygılar sunarım.

**1976 - 1977 ADALET YILI AÇILIŞINDA
TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI FARUK
EREM'İN KONUSMASI**

Adalet Yılı'nın Açılışı Töreninden faydalanarak Yüksek huzurlarınızda Türkiye Barolar Birliğinin bazı düşüncelerini arza müsaade buyrulmasını istirham etmekteyiz.

Toplumumuzun Adaletten şikâyetçi olmadığını söylemek mümkün değildir. Bu şikâyetle bir kısmının haklılığını kabul zorundayız.

Adaletimiz, ayrıntılara girilmeksizin, en geniş çizimlerle ve kuşbakışı, beş büyük kusur içindedir:

- Yavaşlık,
- Dava ve ceza enflasyonu,
- Adalette bürokrasinin yoğunlaşması,
- Aşırı merkezîyetçilik,
- Temel kanunlarımızın toplum gelişiminin gerisinde kalması,

1) Yavaşlık :

Adaletimizin istenen hızla devaları sonuçlandıramadığı, şikâyetlerin başında, gelmektedir. Gecikmiş adalette az çok adaletsizlik vardır. Buna mutlaka bir çare bulunmak gerekir. Bazı hukuk davalarının bir kaç kuşağın ömrünü doldurduğu, yine de sonuç alınmadığı acı gerçeklerdendir. Ceza davalarında gecikmeler ise, kişilerin Adaleti kendi başlarına araması gibi çok ağır sonuçlar vermektedir.

Gecikme nedenlerini, Adalet hizmetinde çalışanlarda aramak doğru değildir. Her şeyden evvel memleketimizde araç ve gereç açısından Adalet hizmetine gereken önem verilmemektedir. Adliyemiz, yıllardır, ihmal görmüştür. Yükselen nüfus oranından ve başkaca nedenlerden gelen dava sayısındaki artışı adli kuruluşlarımız, sabit kalan olanakları ile, karşılayacak durumda değildirler. Adliyemizde ağır bir kriz başlamıştır.

Adliyenin olanakları kısılrsa, başarısız kalır. Bu başarısızlığın sonucu Adaleti başka alanlarda, kendi olanaklarında arayanlar artar. Adalet olanaklarından yok sun bırakılırsa, Devletin bir tarafının da eksik sayılması

gerekecektir. Özellikle doğuda, bazı bölgelerde resmi adaletin dışında, bir başka Adalet varlığını sürdürmektedir.

1975 yılı itibariyle. müstakil binası olan Adliyemiz sadece 59 dur 355 bina Hükümet dairesi içindedir. 157 bina kiralanmıştır. Depolarda hizmet görenler 63 dür. Bazı büyük illerimizde mahkemelerimiz ve icra daireleri birbirinden uzak küçük kiralık yerlere sığınmışlardır. Bu yüzden hizmet aksamaktadır. Aynı mahaldeki bir başka Devlet Dairesine veya bir kuruluşa sağlanmış pek mükemmel binalarla Adliyemize lâyık görülen köhne yapılar arasında, vatandaşın yapacağı bir kıyaslama, Adaletle saygıyı pek azaltmaktadır. Kiralık ve dağınık binalar arasında emeğini tüketen meslekdaşlarımızın çektiği meşakkat dayanılmaz hale geldi. Bu yüzden talikler, müracaata kalmalar toplamı oldukça kabarıktır: Bir büyük Millet'in Adaletine böylesine bir göçebelik reva görülmemelidir.

Özellikle doğudaki mahrumiyet bölgelerinde hizmet eden adliyecilerimizin durumu ile aynı bölgede görevli diğer Devlet memurlarının sahip oldukları olanaklar, lojmanlar, diğer sosyal tesisler, Devleti temsil edenler arasında böylece yaratılmış farklar, izahsız kalmaktadır.

2) Adalet Bürokrasisi :

Usul Kanunlarımızın bazı gereksiz, faydasız, karışık hükümleri bir çeşit Adli Bürokrasi yarattı. Bunlar davaların lüzumsuz yere uzamasına sebep oldular. Bu kuralların pek çoğu biçimsellikten ötede, hiç bir yarar sağlayamamaktadırlar. Usul Hukukumuzun basitleştirilmesi istenemez. Fakat sadeleştirilmesi mümkündür. Hiç bir mali yükümü gerektirmeyecek olan bu çaba, adliyenin hızını arttırabilecektir.

Hukuk yargılamasını düzenleyen kanundan kopmuş bir takip hukukunu izah edebilmek imkânsızdır. «Yasal varsayımlar»ın yoğunlaştığı takip hukukumuzda «esas», biçime feda edilmektedir.

«Verimlilik» Adalet hizmetinde elbetteki, sadece sayıda toplanmaz. Fakat ne olursa olsun Adalet cihazımızın verimliliği açısından gözlemler bazı gerçekleri ortaya koymaktadır.

Türk toplumunda Adaletle daha fazla etkenlik gereklidir. Eğer bir ülkede vatandaş, sürüncemede kalmış hakkını aramaktansa «kaderine katlanmayı» daha isabetli bulursa o memlekette Adliye görevini yapamıyor, demektir.

Adalet Bürokrasisi, Adaletin kendisi değildir.

Eğer bir alanda harcanan emek ile alınan sonuç ters orantılı ise o alanda Adalet, bürokrasinin aşırılığına düşmüştür. Adalet Reformu, bütün boyutları ile, gecikmeden, politika dışı, fakat her halde bilimsel bir yöntemle ele alınmalıdır. Parçaları, genel bir adalet sisteminde bilinçleşmiş, yepyeni bir örgütlenme zorunluğu hissedilmektedir. «Tevsik şüpheliği» lüzumsuz külfetlere sebep olmaktadır. Hakime, Savcıya, Avukata itimat-sızlığa dayalı hiç bir Adalet Sistemi kurulamaz.

Yargı çeşitlerine göre farklı usuller, tek biçimlilikte itibarını yitireceğini sanan Bürokrasinin sonucudur. En iyi adaleti sağlamakta bu usullerden elbetteki yalnız birisi en başarılıdır. O halde neden onun yansıttığı anlayışı benimsemiyoruz?

3) Dava ve ceza enflasyonu :

İdarî tedbirlerle veya sosyal disiplin müeyyideleri ile süratle karşılanması mümkün bazı davranışların ceza kanunlarımızda kamu cezalarına bağlanmasında, ufalanmış cezaları gerektirecek davalarla Adliyenin bunalmış hale getirilmesine neden yoktur. Memleketimizde bir çeşit «dava ve ceza enflasyonu» başgöstermiştir. Bu çeşit davranışların suç olmaktan çıkarılması, İdarî cezalara bağlanması, kısacası, teferruattan ceza kanunlarımızın arınması ile kazanılacak emek ve zamanın asıl önemli davalara yönelmesi, diğer bir deyimle «Adalet Ekonomisi» büyük faydalar sağlayabilir.

Cumhuriyetin ellinci yılını esas tuttuğumuzda (trafik, toplu basın icra ceza hariç) döküm şudur :

- Ağır Ceza Mahkemelerindeki dosya sayısı 53004
- Asliye Ceza Mahkemeleri dosya sayısı 302729

+

355733

- Sulh Ceza Mahkemeleri dosya sayısı 657059

Görüldüğü üzere Adliyemizin büyük yükü sulh ceza dosyalarında toplanmakta ve bunların bir kısmı da Yargıtaya intikal etmektedir. Mevcut davaların 1/2 sini meydana getiren sulh ceza işlerinin büyük kısmını

(Sosyal disiplin müeyyidelerine bağlamak, bir çeşit sosyal disiplin kuralları veya kollektif disiplin kuralları yaratmak) suretiyle, azaltmak kolaylıkla mümkündür. Hatta böylesine bir sistem daha çok etkili ve önleyici olabilecektir.

Hukuk davalarını azaltabilmenin başka ülkelerde denenmiş, başarılı olmuş çareleri vardır. Uzlaştırıcı bir aşamadan geçmeden dava açılmaması (uzlaştırıcı ve davaları önleyici avukatlık sisteminin kurulması) pek yerinde olacaktır. Bu usulün toplumsal yararı daha büyüktür. Çünkü kesin hükümle de sonuçlansa her dava, arında bir şeyler bırakır.

4) Aşırı merkeziyetçilik :

İdarî sistemimizdekinden belki de daha fazla merkeziyetçiliğe Adalet işlerinde restlanmaktadır. Bu arada Yargıtay yoluna başvurmada abartılmış bir tutum içindeyiz.

Temyize tabi işlerin azaltılmasında hiç bir sakınca doğmayacaktır. Usul kanunlarımızın yürürlüğe girdiği ilk dönemlerde ölçünün geniş tutulması haklı idi. Fakülte mezunu, yetişmiş hakimin azlığı, henüz batıdan alınan kanunların yerleşmemiş olduğu bir dönemde yargılamada merkeziyetçiliğin bir anlamı vardı. Bugün kadrolarımızdaki hakimlerin hepsi hukuk fakültesi mezunudur. Memleketin neresinde olursa olsun kanunları uygulamakta yeteneklidirler. Bu sebeble kanun yolunu Yargıtaya kadar getirmemek, bölgenin bir üst mahkemesinde «itiraz» yolunu açmakla hız ve ekonomi sağlanmış olabilecek, Yargıtayımızın emeğini, çabasını ve ve dikkatini en önemli işler üzerinde toplayabilmesi sağlanacaktır.

5) Temel Kanunlarımızın sosyal gelişimin gerisinde kalışı :

«Ekonomik Kamu düzeni» kavramı mevzuatımıza henüz yansımamış, «Sosyal Güvenlik Hukuku» gelişmemiştir. Halbuki bu iki kol, çağdaş hukuk sistemi-nin simgesidir.

Temel Kanunlarımızın, toplum gelişiminin çok gerisinde kaldığı açıkça görülmektedir.

Özel Hukuk Kanunlarının kabul ettiği ilkelerin istisnaları o kadar genişlemiştir ki, bugün Türkiyemizdeki geçerli hukuku «İstisnalar Hukuku» diye isimlendirebili-

riz. Fakat bu suretle düzensiz, birbirinden farklı, Türk toplumunun onayından geçmiş hak anlayışına dayanmayan kurallar topluluğu «Yaşayan Hukuk»umuzu temsil etmektedir. Türk toplumunun kendisini hangi Adalet anlayışının yönettiğini bilmesi gereklidir.

Hukukun Yasama yoluyla yaratıldığı bir dönem Türkiye'de başarıya ulaştı. Atatürk Devriminin büyük hukuk önderleri (Kendilerini minnet, şükran ve rahmetle anarız) bugünkü aydın hukukcu kuşağını yetiştirdiler. Onların bunca emeğine karşın, Cumhuriyetin 50. yılından sonra da, hukukun gerçek kendi kaynakları ile yaşamını sürdürmeyeceği iddiası, haksız ve insafsızdır.

İnsana ve topluma ilişkin hiç bir sorun Adaletin denetimi dışında kalmaz. Gerçek Atatürkçü bunu haklı görür. Atatürk Adaletin görevinde «Yasak Bölge»yi kabul etmemiştir. Çünkü bir «Devlet» kurmak azmindeydi. Adaleti sınırlamak isteğinde bulunan günümüzdeki köksüz, akım, «Atatürkü tahrip özgürlüğü» iddiası içindedir.

Türk Adliyesinin, Türk toplumunu tümünden kavrama çabası, engellenmemelidir. Hukukun sadece bir teknik sayılmasına devam edildiği sürece bu amaç bizden daima uzak kalacaktır. Kanunlarımızın hemen hepsi bir çeşit «hukuksal oportünizm»i yeterli sayan anlayış ile veya sadece bilim dışı, dolayısıyla hatalı sosyal tahminlerle hazırlanmıştır. Temel Kanunlarımızın toplumumuza yabancılaşması yapaylığın doruğundadır. Hukuk sadece Devletin iradesi sorunu değildir. Yasama, içpolitika çekişmeleri içinde çağdaş hukuka katkı olanağını yitirdi. Kanunlarımız geleneksel «Baskı Hukuku» niteliğini aşamıyorlar. 1961 Anayasamızın dayanağı, «Özgürce güvence hukuku» anlayışına geçilemedi. Ana Kanunlarımız (Medeni Kanun, Ceza Kanunu, Usul Kanunlarımız) hukukun doğal gelişmesini önlemeğe başlamışlardır: Yaratıcı içtihad, yasal tutuculuğu yenememekte, hukuk bilgileri, yeni bir teoriyi ortaya atamamaktadırlar. Halbuki Hukuk tarihi, biçimsel kuralların rahatlığını yenemeyen hukuk sistemlerinin nasıl yok olduklarına örneklerle doludur. Türk Hukukcusunun böyle bir sonuca rızası yoktur.

Bütün dileğimiz, 1976-1977 Adalet Yılında, toplumumuza daha mutlu kılacak bir Adalet Düzenine bizleri ulaştıracak çarelerin arasınması ve bulunmasıdır.

Türk Adliyesinde, hakiminde, savcısında, avukatında, bu yetenek, bu güç fazlası ile vardır, yeterki :

— Hukukçudan yüzeyle kılması istenmesin. Siyaset adamları Adaletten ellerini çeksinler.

Adalet Yılı'nın açılışı nedeniyle C.H.P. Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit Birliğe şu mesajı yollamıştır.

Ankara : 6.9.1976

Sayın Prof. Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

Yeni Adalet Yılı dolayısıyla sizi ve Türkiye Barolar Birliğinin değerli üyelerini kutlarım.

Bağımsız yargı organlarının, bütün engellere karşın, demokratik hukuk devletine işlerlik kazandırmasında değerli üyelerinizin büyük katkısı olmaktadır.

Yargı organlarının bağımsızlığını koruyabilmenin ve adalete gerçeklik kazandırabilmenin temel koşulunun demokratik hukuk devletini yaşatmak ve güçlendirmek olduğunu bilen Türkiye Barolar Birliği, hukuk mücadelesiyle demokrasi mücadelesini eşdeğerde tutmaktadır ve bir arada yürütmektedir.

Türkiye Barolar Birliğinin demokrasimize büyük hizmeti, demokrasiye bağlı Ulusumuzun gözünde Türk hukukçularının değerini yüceltmektedir.

Size ve Türkiye Barolar Birliğinin değerli üyelerine başarılar, esenlikler dileğiyle saygılar sunarım.

Bülent Ecevit
CHP Genel Başkanı

Bkz. TBBB. 1970/4-10; 1971/9-2; 1972/16-3; 1973/21-1; 1974/27-1; 1975/33-1.

1976/39 - 2

Türkiye Barolar Birliğinin 7 nci Kuruluş yılı dönümü

Türkiye Barolar Birliğinin 7 nci Kuruluş yılı dönümü 9 Ağustos 1976 Pazartesi günü aşağıdaki programa göre kutlanmıştır.

Saat 10.00'da Anıtkabir ziyaret edilerek Atatürk'ün huzurunda saygı duruşunda bulunulmuştur.

Başkan Av. Faruk Erem Anıtkabir Özel Defterine şunu yazmıştır. «ULU ATAMIZ, TÜRKİYE BAROLARI İŞARET BUYURDUĞUNUZ YOLDA DEVAMA KARARLIDIRLAR. ARZEDERİM.»

Avukat Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Saat 11.00'de Birlik binasında basın toplantısı yapılmış, gazetecilerin Çeşitli sorularının'da cevaplandırıldığı toplantıda ayrıca aşağıdaki Bildiri okunmuştur:

Türkiye Barolar Birliğinin 9. Ağustos. 1976 Günlü Yedinci Kuruluş Yıldönümü Bildirisi

Türk Hukuk Yaşantısının temel kuruluşları arasında yer alan Türkiye Barolar Birliği, bugün yedi yıllık çalışma sürecini geride bırakmış bulunmaktadır. Meslek ve Adalet sorunlarının yanısıra, genel yurt sorunlarının hukukî tartışmasını yapmayı Anayasal bir kuruluş olmanın kaçınılmaz bir gereği sayan bir meslek kurumunun, yurt ölçüsünde etkin düzeye ulaşabilmesi için bu süre elbetteki yeterli değildir. Ancak, ortaya attığı ve toplumun tüm güçleri tarafından benimsenen «Hukukun Üstünlüğü» kavramı etrafında oluşan çabaları, Türkiye Barolar Birliğini bu süre içinde dahi yeterince güçlü bir kişiliğe ulaştırmıştır.

Toplumumuzun hukuka bağlılığını ve hukuka saygısını yansıtan bu anlamlı sonuçta, hiç kuşkusuz, Anayasayı mutlak bir biçimde egemen kılmaya bilincinin izleri vardır.

Anayasamız, Kanun Devletinden değil, Hukuk Devletinden söz etmektedir. Bu, kanun devletini yetersiz bulan bir ileri anlayıştır. İnsanlığın kanuna bağlı Devlet kurabilmesi kolay olmamış, bu uğurda büyük uğraşlar verilmiştir. Ancak, günümüzün toplumunda kanunilik ilkesi yeterli olmamaktadır. Çünkü, güncel eyilimlere ve doğa kurallarına uygun düşen bir Yasa, Hukuk ve hele üstünlüğünü kabul ettirmiş Hukuk karşısında çoğu kez pek ilkel kalmaktadır.

Hukuk, tüm insanlık haklarının ve özgürlüklerinin temel güvencesidir. Toplumun ekonomik ve sosyal gelişiminde Hukukun yaratıcılık ve iticilik görevi vardır. Bu nedenledir ki, «Hukukun Üstünlüğü» kavramı, toplumumuzda yalnızca bir güven kaynağı sayılmamış, daha iyi bir düzen özlemini yansıtan büyük bir gelişim olarak selâmlanmıştır.

Demokrasi, bu gelişmeyi yaşatacak ve ayakta tutacak tek sosyal ortamdır. Türk demokrasisini, «Hukukun Üstünlüğü» ilkesine ters düşebilecek heves ve uygulamalardan uzak tutmak, tüm hukukçuların ortak çabası olmalıdır. Türkiye Barolar Birliği, kuruluşunun ilk gününden beri, hep bu tür çabaların içinde kalmış ve bu konuda öncülüğünü yaptığı pek çok girişimleri cesaretle savunmuştur.

Hukuk Devleti olmanın bir diğer gereği, hiç kuşkusuz Adaletin gerçekleşmesi ve çekikmesinden doğacak şikâyetlere kesinlike son verebilmektir. Türk Hukuk Düzenini tüm aksaklıklardan arınmış bir düzeye çıkarmada daha çok gecikmenin sayılmıyacak kadar sakıncaları vardır «Hukukun Üstünlüğü» ilkesinde birleşen Adalet Kuruluşları, kamuyu rahatsız kılan uygulamaları giderecek atımların yanında ve hatta yaratıcısı olmalıdırlar. Türk Avukatları, bu gereğe inanmanın bilinci içinde, Türk Adalet Reformunun gerçekleşeceği günü, Hukuk Devleti olmanın mutlu bir sonucu olarak selâmlıyabilmenin bekle-yişi içindedirler.

Türkiye Barolar Birliği
Yönetim Kurulu Adına

Başkan
Av. Faruk Erem

Birlik tarafından Baro Başkanı ve Temsilcilerine Çubuk Barajı Anatur Göl Gazinosunda öğle yemeği, akşama da Büyük Ankara Otelinde protokol çerçevesinde kokteyl parti verilmiştir.

Birliğini 7. Kuruluş Yıldönümüne katılanların isimleri aşağıda açıklanmıştır.

(ADIYAMAN) — Baro Başkanı Hasan Taşer, (AFYON) — Baro Başkanı Turan İmre, (ANKARA) — Baro

Başkanı Neajt Oğuz, (ANTALYA)— Başkan Vekili Şemsettin Tuğ, (ARTVİN)— Temsilci Recai Kocaman, (BOLU)— Baro Başkanı Orhan Çalış, (BURSA)— Baro Başkanı Turgut Bulut — 2. Temsilci Emin Ergin, (BURDUR)— Baro Başkanı Ali Şahin, (ÇORUM)— Baro Başkanı Mehmet Nurettin Tayş, (DENİZLİ)— Baro Başkanı Behcet Çomakoğlu, (DIYARBAKIR)— Baro Başkanı M. Cevdet Yardım, (ERZİNCAN)— Baro Başkanı Necdet Ömer Varlık, (ERZURUM)— Baro Başkanı Abdulkadir Eryurt, (GAZİANTEP)— Temsilci Cemallettin Güçdemir, (HATAY)— Yönetim Kurulu Üyesi E. Şükrü Uluğ, (ISPARTA)— Baro Başkanı Hakkı Turan Öner, (İSTANBUL)— Başkan Yardımcısı M. Kaya Canpolat, (İZMİR)— Baro Başkanı Cengiz İlhan, (KASTAMONU)— Baro Başkanı Muhittin Erbaş, (KIRŞEHİR)— Baro Başkanı S. Azmi Gönül, (KOCAELİ)— Baro Başkanı İbrahim Önen, (KÜTAHYA)— Sekreter Üye Sadık Atakan, (MERSİN)— Baro Başkanı Mahmut C. Sabahgil, (MUŞ)— Temsilci Yusuf Bingöl, (NEVŞEHİR)— Baro Başkanı Necati Acar, (NİĞDE)— Baro Başkanı M. Rasih Arısoy, (ORDU)— Baro Başkanı Ahmet Göncü, (SAKARYA)— Baro Başkanı Tekin Yaman, (SİNOP)— Temsilci Hamza Yıldırım, (SİVAS)— Yönetim Kurulu Üyesi Oğuz Kitapçı, (SİRT)— Baro Başkanı Misbah Diriarın, (TRABZON)— Baro Başkanı Fethi Çulha, (VAN)— Baro Başkanı Yıldırım Akıncı, (ZONGULDAK)— Baro Başkanı Burhan Karaçelik,

ANKARA DELEGELERİNDEN :

Av: Kâmil Akıncı

Av. Solmaz Giray

Av. Muhittin Kılıç

BİRLİKTE GÖREV ALMIŞ OLANLARDAN ,

Av. Tacettin Sırmalı (EŞİYLE)

Av. Nuran Kortel

Av: Rahmi Mağat

Av: Vasıf Üstün

Av. Atilâ Sav

1976/39 - 3

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Hakkında Basına Açıklanan T.B.B. Bildirisi.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINDAN
BİLDİRİLMİŞTİR**

Devlet Güvenlik Mahkemeleri konusunda süregelen huzursuzluğu, bütün boyutları ile inceleyen, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu; şu yönü açıklamakta yarar görmüştür; Birliğimiz, ne ideolojik saplantılarla ve ne de şu veya bu Partinin siyasal çıkarları nedeni ile Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yanında veya karşısında değildir. Karşı olmamızın nedeni, mahkeme niteliğini kapsamayan bu kuruluşları, Türk toplumuna, mahkeme diye kabul ettirmek çabasının yansıttığı, «ADALETİ DOLAYLI YOLDAN SİYASETİN EMRİ ALTINA ALMAK» isteğinin gerçekleşmesine engel olmak, Hukuk Kurallarının tahribini önlemektir.

Bu nedene Yönetim Kurulumuz, Barolarımızın başvurmalarını da dikkate alarak Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırmaya karar vermiştir.

Genel Kurulumuz 18 - 19 Eylül günlerinde Ankara'da toplanacaktır.

Türkiye Barolar Birliği

Başkanı

Av. Faruk Erem

1976/39 - 4

Sıkıyönetim Yasası Hk.

Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Meclis ve Senato Başkanlıkları, Siyasal Partiler Başkanlıkları, Yüksek Hâkimler, Yüksek Savcılar Kurulu Başkanlıkları, Yüksek Mahkemeler Başkanlıkları'na gönderilecek yazı ve eki Rapor.

Bilindiği üzere memleketimiz yakın bir geçmişte fasılalarla sıkıyönetim dönemi yaşamıştır. Sıkıyönetim uygulamasının, bu arada özellikle sıkıyönetim mahkemelerinin işlemlerinin bazı tenkitlere maruz kaldığı bilinmektedir. Sıkıyönetimin, ardında daha ağır sorunlar bırakmaksızın sona ermesi gerekirdi: Savunma mesleğinde olanlar bu sorunları daha somut görebilmektedirler.

Bu nedenle, TBB. Genel Kurulu 10.1.1976 tarihli toplantısında etkili çalışmalar kapsamında içinde yer alan yeni bir sıkıyönetim kanun tasarısı ilkelerini hazırlamak görevini Yönetim Kurulumuza vermiştir.

«Tüm anayasal hakları ortadan kaldırma olanağını iktidarların keyfi takdirlerine bırakan» yürürlükteki sıkıyönetim kanunu yerine aynı sorunları yaratmayacak yasal tedbirlerin şimdiden alınması isabetli olacaktır.

Bugün bilimde «demokrasilerde sıkıyönetim» ayrıca incelenen, özgürlüklerle kısıtlamalar arasındaki dengeyi, demokratik dengeyi, demokratik düzeni zedelemeyecek biçimde saptayan araştırmalara rastlanmaktadır.

Bazı gerçekler, Anayasa Mahkemesine, Yargıtaya ve Askeri Yargıtaya intikal eden dosyalarla kanıtlanmış ve yüksek mahkemelerimizin kararları yürürlükteki yasanın demokrasiyi zedeleyen yönlerini saptamışlardır.

Bu nedenlerle «sıkıyönetim sistemimizin demokrasileştirilmesi» zaruretini, nedenlerini, bir dereceye kadar da çözüm yollarını kapsayan ilişik raporu taktirlerinize, Yönetim Kurulumuzun 2-10-1976 tarih ve 630/13 - A sayılı kararı uyarınca, sunarken, bu konuda emir buyrulacak çalışmalara Birlik olarak katılmağa amde olduğumuza da arz ederiz.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı
Avukat Faruk Erem

SIKIYÖNETİM HAKKINDA RAPOR

I. GİRİŞ

T. KONU: Memleketimizde «örfi idare geleneği» ile başlayan ve «sıkıyönetim uygulamaları» ile, gerçek hukuki niteliğini yitiren, hukukun değil, sıkıyönetimin hukuka üstünlüğü yolunda yanlış bir kanaatin toplumdada yarı almasına sebep olan «durum»un gözden geçirilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu durumdan şikâyetçi olanlar sadece avukatlar değildir. Doktrin de şikâyetlere katılmaktadır.

«... 1924 Anayasası çizgisinde ve tek parti döneminde çıkarılmış olan örfi idare kanununa oranla daha özgürlükcü, daha demokratik bir sıkı yönetim yasası umanlar, beklemediklerini bulamamışlardır. Gelen yasa, giden yasanın çok gerisindedir (Rona, S. Anayasa ve Sıkıyönetim Yasası. İstanbul, 1971, ayrı bası, s. 5). «Bugün Türkiyede yürürlükte bulunan sıkıyönetim rejiminin (şeklen) Anayasal fakat hukuki olmayan, hukuk devleti ilkesine aykırı bir rejim olduğu kanısındayız» (Bilgen:P. 1961 Anayasasına göre Sıkıyönetim, 1975, s: 190).

Milletlerarası Hukukcular komisyonu Türkiyedeki sıkıyönetim uygulaması hakkında Cenevrede yayınladığı 14.11.1971 tarihli raporda şunlara işaret ediyordu «Türkiyenin samimi dostu olan Milletlerarası Hukukcular Komisyonu, bu memleketin yavaş yavaş en soylu geleneklerini terketmesinden üzüntü duvmaktadır.»

TBR. Genel Kurulunda alınan ve Yönetim Kuruluna gerekli çabalarda bulunmak talimatını veren karar bu açıdan da önem kazanmaktadır.

İlgili mercilere yapılan başvurular ve uyarılar, özellikle şu üç konu üstünde toplanmıştır: Sıkıyönetim ilânı tasarruflarında zaman zaman takdirin maksat dışına çıktığı hakların özüne dokunulduğu, sıkıyönetim mahkemelerinin Anayasal dayanağı olmadığı.

2. HUKUK DEVLETİ: Anayasa Mahkemesine göre Hukuk Devleti» demek, insan haklarına saygı gösteren ve bu hakları koruyan adil bir hukuk düzeni kurana ve bunu devam ettirmeğe kendisini yükümlü sayan, davranışlarında hukuka ve Anayasaya uyan, bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine tabi bulunan Devlet demektir (Anayasa Mah, 11.10.1963, E. 963/12 K.963/243.)

a) O halde demokrasilerde «Sıkıyönetim» Hukuk Devleti kavramı içinde ele alınmalı ve buna göre sonuçlara varılmalıdır. Bu yolda bir çaba demokrasiye bağlılığı kanıtlar. Yürütmeye olağanüstü yetkilerin tanınması ancak demokratik rejimlerde önemlidir. Diktatörlüklerde bütün yetkiler yürütmenin elinde toplandığından konu özellik göstermez (Kapani, M. Les pouvoirs exorbitaires de l'exécutif en temps de guerre et de crise nationale, Cenevre, 1949, s. 19).

«Sıkıyönetim rejimi, olağanüstü zamanlara özgü, geçici bir rejimdir; bu demokratik hukuk rejimidir. Açılışı, uygulanışı ve kapanışı da Anayasaya bağlıdır. Nitekim totaliter— otoriter yönetimlerde sıkıyönetim rejiminden bahsedilemez. Bu rejimlerde, bütün zamanlar için geçerli (keyfilik yönetimi) bir özel, geçici (sıkıyönetim rejimi)ni zaten anlamsız, gereksiz kılar» (Serozan, R. Anayasa ve Sıkıyönetim Yasası, İstanbul, 1971, ayrı bası, s. 5). O halde Sıkıyönetim sistemimizin demokrasiye intibakını sağlayacak bir çaba içine girilmesi zorunluğuna vardır.

b) Eğer bir sistem veya sistemin uygulaması demokrasinin temel ilkelerini zorlarsa artık ona demokratik sıkıyönetim demek olanaksızdır. Özellikle temel hakların özüne, tabii hâkim ilkesine, savunma hakkına dokunulursa, maksat dışı ilân edilirse sistem, hukuki ve demokratik sıkıyönetim niteliğini yitirir (bk. Serozan, s. 6).

Unutmamak gerekir ki sıkıyönetimde halk. «düşman» veya askeri işgale uğramış bir bölge halkı değildir (bk. Modugno, F. stato d'assedio, Novissimo digesto italiano, XVIII, 273).

c) Anayasamızda harp ile sıkıyönetimin aynı maddede yer alması sebebsiz sayılmaz. Harpte, muhasara edilmiş bir bölge veya kalenin komutanının aldığı tedbirler olarak örfi idare kavramı Fransız kökenlidir.

«État de siège» Fransız lûgatlarında «Kanunların askıya alındığı, yerlerine askeri rejimin konması halidir» diye tanımlanır. Bu kavram zamanla İtalyan (stato di assedio), Alman ve Avusturya Anayasalarına geçti (Motzo, G. stato di assedio, Enciclopedia del diritto III. s. 250). Bu suretle aynı kökenden gelen «Askeri sıkı yönetim», «sivil sıkı yönetim» ayrımına rastlanmağa başlandı.

II. SIKIYÖNETİM İLÂNİ

1. Zaruret Kavramı: Sıkıyönetim ilânında zaruretin takdirinde hata edildiği, «son çare»nin zamansız kullanıldığı veya maksat dışı kullanıldığı ileri sürülmüştür. Anayasamızın değişik 124. maddesinde geniş bir takdir olarak sağlayacak dayimler kullanıldığı görülmektedir. Fakat unutmamak gerekir ki Anayasamızda sıkıyönetim «olağan üstü haller»den sayılmıştır. «Sıkıyönetim. içinde bulunulan olağanüstü ve acele halin bir gereği olarak... ilân edilir... Sıkıyönetim ilânı sebepleri ne kadar ani, olağanüstü ve yaygın olursa olsun kamu düzeni bozuklukları olmayıp millî güvenliği tehlikeye düşüren veya tehlikeye düşmeye yakın ve muhakkak ihtimalleri yaratan sebeplerdir. Kamu düzeni ihlalleri sebebi ile sıkıyönetim ilân edilemez» (Bilgen, 120).

2. Kalkışma: «Sıkıyönetim ilân edilebilmesi ancak Anayasamızın 124. maddesinde tâdatı ve tahdidi olarak tesbit edilmiş bulunan sebeplerden hiç değilse birinin gerçekleşmesine bağlıdır... Anayasamızın 124. maddesinde Sıkıyönetim ilânı için aranan şartların ortak bir niteliği vardır. Bu da, sıkıyönetimi gerektiren olayların hepsinin «millî güvenlik» seviyesinde olaylar olması, ülkenin ve devletin iç ve dış güvenliğini tehlikeye sokan nitelikte sayılmaları gereğidir.»

...1961 Anayasası sıkıyönetim konusundaki hükümünü, bazı şekle ait değişikliklerle hemen hemen aynen 1924 Anayasasının 86. maddesinden almıştır. Bu hususu Temsilciler Meclisi Anayasa Komisyonu raporundan ve meclis görüşmelerinden de çıkarmak mümkündür. «Ayaklanma» kelimesinin 1924 Anayasasının 86. maddesindeki «ısyan» kelimesinin Türkçesi olarak kullanıldığı da, meclis görüşmeleri sırasında Anayasa Komisyonu sözcüsü tarafından belirtilmiştir... «ısyan» kelimesinin Fransızca ve İngilizce karşılığı «insurrection».

İtalyanca karşılığı da «insurrezzione»dir. Nitekim 1924 Anayasasının Fransızca tercümesinin 86. maddesi ile ilgili kısmında, «isyân» karşılığı olarak «insurrection» kelimesi kullanılmıştır (L. Lanouche tercümesi, Les Constitutions Européennes, Mirkine Guetzevich, Tome V. Paris 1951). Bu durumda yabancı hukuklarda «insurrection» kelimesinin ifade ettiği anlamı tesbit etmek, «isyân»dan maksadın ne olduğunun tesbiti bakımından yararlı olacaktır. Yabancı doktrinlerde, siyasi iktidarı yıkmayı amaçlayan mevcut düzene karşı yıkıcı hareketleri ifade eden «émeute», «mebellion», «révolte», «sédition», «soulevement» vs. gibi değişik terimler mevcuttur. Fakat bunların hepsi, kendi aralarındaki farklı hareketleri ifade ettikleri gibi, «isyân» karşılığı kullanılan «insurrection»dan da kesin olarak farklıdırlar. Kabul edilen esasa göre «insurrection», «kurulu iktidarı devirmeye yönelmiş silâhli eylemdir» ve bu eylemin, halkın büyük bir kısmının silâhla katıldığı, ağır ve mevcut iktidarı devirmeyi amaçlayan bir eylem olması gereklidir.

...Türk Ceza Kanununun 149. maddesi «isyân» fiilini düzenlemekte ve cezalandırmaktadır. Bu maddenin mehazı 1889 İtalyan Ceza Kanununun 120. maddesidir ve bu madde de «isyân» kelimesi karşılığı olarak «insurrezzione» kelimesini kullanmıştır. (İstanbul Hukuk Fakültesi Raporu).

3. Millî Güvenliğin Tehlikeye Düşmesi: «Sıkıyönetim millî güvenliği korumak amacıyla uygulanmaya başlanan olağanüstü bir kolluk rejimidir» (Bilgen, s. 187). Bu isabetli bir tanımdır. Bu tanımın dışında kalan uygulamalar «yetkinin kanun dışında kullanılması»dır.

Abartılmış «Kamu düzeninin ihlâli» kavramını «Millî güvenliğin tehlikeye girmesi» kavramına dahil saymak mümkün değildir. Mahkemelerimizin içtihadı bu ayırımı sezmiş gibidir.

Bir suç dolayısıyla davayı gören mahkemenin «sıkıyönetimin Anayasada gösterilen koşullar dışında ilân edilmiş olduğunu inceleyemeyeceği» iddia edilemez. Bu suretle belkide kısmen de olsa yargı denetimi sağlan-

mış olabilir. Örneğin bazı suçlar «kalkışma mahiyetinde olmadıkça veya bu niteliği kazanmadıkça, yurt içinde bu suçların çoğaldığından bahisle sıkıyönetim ilânı mümkün değildir. Anayasanın 124. maddesi buna manidir» (As. Yğ. 27.9.1971, 336/364).

4. Yargı Denetimi: Anayasa mahkemesinin «Bakanlar kurulunun sıkıyönetim ilânı hakkındaki kararının TBMM.'nin birleşik toplantısında onaylanmasına dair kararın bir kanun veya içtüzük niteliğinde olmadığı, bu sebeple Anayasa mahkemesinin görevine girmediği» yolundaki içtihadının (17. XI. 1970, 970/44, RG. 30.3.71 n. 13794), gerekçesine katılmak güçtür. Hukuk devletinde yargı denetimi dışında kalan tasarruf düşünülemez.

a) Anayasamız yürütmenin ve yasamanın kararlarını yargı denetimine bağlamaktadır. Gerçekten, temelde «millî, demokratik, lâik ve sosyal bir HUKUK devleti»ni gerçekleştirmeye yönelmiş bulunan Anayasa bu hususların gerçekleştirilmesi yönünden yargı denetimini «Hukuk Devleti»nin zorunlu bir sonucu ve garantisi olarak kabul etmiş, yargının üstünlüğünü ve bağımsızlığını mutlak olarak öngörmüştür.

114. maddesinde «darenin hiç bir eylem ve işlemi hiç bir halde yargı denetimi dışında bırakılamaz» diyen Anayasamız, böylece yürütme organının her türlü işlemini yargının denetimine bağlarken, Anayasa Mahkemesini kabul etmekle de yasama organının işlemleri konusunda yargı denetimini benimsemiştir.

Anayasamızın «yargı denetimi»ne bunca önem verişinin nedeni kişi özgürlüklerinin yok edilmesini, Anayasaya aykırı kanunlar ve kanunlara aykırı eylem ve işlemlerle kişilerin haklarının tahribini engellemek ve hukuk devletini gerçekleştirmekten başka bir şey olamaz. Bu açıdan yargı denetimini sağlayarak kişi özgürlüğünün en ufak bir tahdidini dahi engellemeyi amaç bilen, hürriyetlerin düzenlenmesi açısından en uzak ihtimali dahi düşünerek sıkı kayıtlar getiren 11. maddeyi kabul eden bir Anayasanın, özgürlükleri tümenden askıya alan sıkıyönetim rejiminin ilânını ve işlemlerini yargı denetimi dışında bırakmış olması düşünülemez. Aksini ideri sürmek, Anayasanın kendi temel eğilimi, sistemi ile çelişkiye düştüğünü iddia etmek anlamına gelir. Oysa, Anayasanın kendi içinde böyle bir iç çelişkiye düştüğünü gösterecek hiç bir belirti mevcut değildir» (İstanbul Hukuk Fakültesi Raporu).

b) «Sıkıyönetim kararı en azından TBMM Birleşik Toplantısında onaylanana kadar idarî bir işlem niteliğini taşımaktadır. İdarenin kararı yasama organının bu konudaki onama kararıyla oluşan, yürürlüğe giren bir niteliğe sahip bulunmamakta, sıkıyönetim rejimi yürütmenin (Bakanlar Kurulu) kararıyla kurulmakta ve uygulanmaya başlamaktadır. Dolayısıyla TBMM.'nin onama işlemine kadar, bu kararın idarî yargı denetimine tabi bulunduğu kesindir.

Bakanlar Kurulunun sıkıyönetim kararının TBMM. Birleşik Toplantısında onanmasından sonra ortada artık bir yürütme işleminin kalmadığı, bu işlemin bir yasama işlemi haline düştüğü kabul edilecek olursa, bir hukukî işlem olarak sıkıyönetim ilânının yargısal denetime tabi olması yönünden mesele yine değişmeyecek, bu defa bu denetimi yapmaya yetkili organ Anayasa Mahkemesi olacaktır. (İstanbul Hukuk Fakültesi raporu).

Anayasamızda «olağanüstü yönetim usulleri» üst kavramı içinde (123, 124) «olağanüstü haller» ve «sıkıyönetim ve savaş hali» olmak üzere iki durum yer almaktadır. Demekki sıkıyönetim «olağanüstü haller» den biridir ve özellikleri bu olağanüstünlükle açıklanmak istenmiştir. Bu nedenle olağanüstünlük ve bunun başladığı sınıra ve yoğunluğa göre sonuçlara varılmalıdır.

c) Olağanüstü hal kavramı «zaruret hali» ile açıklanmak istenmiştir. Bu görüş genellikle reddedilmekle beraber (bk. Bilgen, P. 1961 Anayasasına göre sıkıyönetim, Tez, 1961, teksir, sh. 4) bu kavrama göre de bir takım «hukukî sınırlamalar»a gidilmesi mümkün görülmektedir. Zira «zaruretin tayin ettiği sınırın aşılması» gibi ölçülerden «sıkıyönetim» konusunda sonuçlar çıkarılabilir.

«Özgürlükleri savunmak için diktatörce çarelere başvurmak üzücü bir gelişkidir» (Kapani, s. 259). O halde çelişkiye düşmeyen bir sıkıyönetim sistemi bulmak zorundayız.

d) Sıkıyönetimin «yürütmenin hukuk dışına çıkma yetkisi» olarak kabulü doğru olmaz. Sadece olağan hallerdeki «Kanuni rejim» den farklı yasal bir statüye geçilmesi bahis konusudur. Bu geçiş elbette kolay değildir.

«Bütün demokratik Devletlerde, yürütmenin yetkilerinin genişletilmesi önemli hukuki güçlükler doğurur» (Kapani, s. 20). Fakat hukuk tekniği bu güçlükleri giderilebilir.

III. HAKLARIN ÖZÜNE DOKUNULMAZLIK

Anayasamız (124), «sıkıyönetim... halinde... hürriyetlerin nasıl kayıtlanacağı veya durdurulacağı... kanunla gösterilir» demektedir. Bu hüküm «kanun, temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamaz» kuralına istisna getirmemiştir. Hernekadar Kanunun gerekçesinde «Anayasa ile tanınan hak ve hürriyetlerin özüne dokunmamıştır» denilmekte ise de gerek kanunun metni, gerekse uygulamada görülen örnekler bu gerekceyi yalanlamışlardır.

Anayasamızda kullanılan «hürriyetlerin durdurulması» terimini «hakkın özüne dokunulmazlık» ile bağdaştırmak gereklidir. Durdurma —geçici de olsa— öze dokunur.

Anayasamız (124) sıkıyönetimde «hürriyetlerin kayıtlanacağı ve durdurulacağı»nı kabul ettiğine göre kayıtlanmış ve durdurulmuş «özgürlükler» ile «Hukuk Devleti»ni bağdaştırmak çareleri aranmalıdır. İlk etkin çare bütün karar ve işlemlerin yargı denetimine tabii olduğu kuralını gerçekleştirecek açık hükümlerin Sıkıyönetim Kanununda gösterilmesidir. Sıkıyönetim Komutanlığının işlemlerinin yargısal denetimi mutlaka açıklanmalıdır. Böylece «sıkıyönetim kanunu ile sıkıyönetim komutanının temel hak ve özgürlükleri kayıtlayan ve durduran işlemlerinin etkili bir yargı denetimine tabii olması ve bu denetimin sağlanması halinde, temel hak ve özgürlükler güvence altına alınmış, hukuk devletinin hem temel hakların gerçekleştirilmesi ve güvence altına alınması, hemde yargı denetimi gerekleri bu olağanüstü hal rejiminde bile korunmuş olacaktır» (Bilgen, s. 187).

«Her sıkıyönetim rejiminde işlerliği tartışmasız olan temel haklar ve özgürlüklerin özüne dokunulmazlık ilkesi, somut planda, alınacak tedbirlerde ölçülülük, amaç—araç uygunluğunun gözetilmesi, anlamına gelir. Kökü maddi anlamda hukuk devleti ilkesine dek uzanan ölçülük kuralı çerçevesinde toplum için söz konusu somut ve güncel bir tehlikenin önünü alabilmek için daha hafif tedbirler yeterli iken, bu tedbirlere başvurulmaksızın doğrudan doğruya, kestirme yoldan daha ağır radikal tedbirlere, son çarelere başvurulamaz» (Alman Federal Anayasa Mahkemesi, 1964, 385, Serozan'dan naklen, s. 6).

«Yasanın 3. maddesi alabildiğine geniş ve ölçüsü kaçırılmış bir tedbir ve yetki kataloğu ile ölçülülük, ilkesine değil fakat ölçsüzlük ilkesizliğine uygun düşmektedir. Nitekim bu maddenin uygulama denemesi, bu teşhisi açıkça doğrulamıştır» (Serozan s. 7). Yargının da bu «teşhis»i saptadığı görülmüştür. «Kanununun 16/1. maddesinde gösterilen sıkıyönetim Komutanlıklarınca verilen emirleri dinlememek suçunun tekevvünü için emrin kanununun 3. maddesindeki yetkiye dayanılarak verilmiş olması gereklidir (As. Yğ. 3.8.1971,388/332).

IV. SIKIYÖNETİM MAHKEMELERİ

Sıkıyönetim Mahkemeleri kurma yetkisi (1402 S.K.11), Milli Savunma Bakanlığına tanınmıştır.

Bu konuda bazı duraksamalara rastlanmaktadır: Sıkıyönetim Mahkemesi kurma yetkisinin Anayasal dayanağı var mıdır? Bu mahkemeler Anayasal kuruluş değil iseler, yargılamalar Askeri Mahkemelerde mi, genel Mahkemelerde mi görülecektir?

Konu, sadece sıkıyönetim mahkemeleri hakimlerinin atanması ve bu mahkemelere ilişkin sorunlar değildir. Asıl konu şudur: **Sıkıyönetim Mahkemesi kurmağa Anayasamız olanak tanımış mıdır?** Anayasamızın 124/3. maddesi sıkıyönetim, Kanununun yapılacağından söz etmekte ve bu kanunla düzenlenecek konuları (genel deyimlerle de olsa) tek tek saymaktadır. «Mahkeme kurmak» hiç bir genel deyimle girmeyecek kadar kendine özgü bir kavramdır. (Karşılaştırınız : Anayasa m. 124,136).

Anayasamızın Sıkıyönetim Mahkemesi kurmak yetkisini tanıdığını farzetsek dahi olaylar ve faileri belli olduktan sonra, idarî emire hakimlerin tayini, değiştirilmesi biçimindeki uygulamanın Anayasaya uygun olduğu söylenemez.

1. Askeri Mahkemeler : Anayasamızın değişik 138/3. maddesine göre «Askeri mahkemelerin... sıkıyönetim hallerinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili olduğu kanunla gösterilir.»

a) Bir fikre göre bu hüküm yeni mahkeme kurulmasını değil ,mevcut askeri mahkemelerin görevli kılındığını gösterir.

«Anayasamızın 138. maddesinin 3. fıkrası, sıkıyönetim halinde yeniden askeri mahkemeler kurulmasını öngörmediği, mevcut askeri mahkemelerin kişi ve suç bakımından görev ve yetkisini düzenlediği için, Anayasa Mahkemesinin pratik zorunluklar gerekçesine katılmıyoruz. Görev ve yetkileri önceden belirtilmiş mahkemeler oldukları için bu mahkemeler belki olağanüstü ve tabii hakim ilkesine aykırı mahkemeler değildir. Fakat herhalde Anayasamızın 138. maddesine aykırıdır. Bu nedenle sıkıyönetim ile ilgili suçlar da mevcut Askeri Mahkemelerde yargılanmalıdır (Bilgen, s. 12).

2. Sıkıyönetim mahkemeleri: Sıkıyönetim Mahkemeleri Anayasamızın 138. maddesi anlamında Askeri Mahkeme olamamışlardır. Sıkıyönetimin ilân sebebi açıklanmasından sonra sıkıyönetim karargahının kurulması ile birlikte «sıkıyönetim mahkemelerinin kurulması, hakim sınıfından olmayan başkanın seçilmesi, hakimlerin bazı ölçülere göre tayini gerek esas, gerek şekil açısından «tabii hakim» ilkesine aykırı düşmektedir.

Anayasa koyucusu izahsız tutarsızlık içindedir. Sıkıyönetim Mahkemeleri 138. maddede gösterilen Anayasal kuruluşlardan değildir. Buna karşı Anayasamızın geçici 21. maddesinde «sıkıyönetim mahkemeleri»nden söz edilmektedir. Anayasamızın bünyesinde varolmayan bir kuruluştan «geçici» maddelerde nasıl söz edilir? Maksat, dolaylı yoldan bu mahkemelere Anayasal nitelik vermektir.

Konuyu şöylece açıklamamız mümkündür.

Sıkıyönetim sona erdikten sonra da bu mahkemelerin yetkisinin süreceğini öngören 23. madde Anayasa mahkemesince iptal edilmişti (16.2.1972. e : 1971/31, k. 972/5). Anayasaya eklenen 21. madde ile «sıkıyönetimin kaldırıldığı tarihte sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılıncaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eden». Bu «geçici»nin «bir defaya mahsus» olduğu kesinlikle anlaşılammaktadır. O halde geçici bir maddeden faydalanarak bu mahkemeleri «Anayasal kuruluşlar»dan sayan bir anlayış isabetli olamaz.

3. Tabii Hâkim : Bu mahkemelerin hakim üyeleri ile savcılarının 1402 sayılı Kanunun 11. maddesinde belirtilen kurulca, subay sınıfından olan üyelerinin genel kurmay başkanınca seçilmeleri ve atanmaları onlara bir «yasal güvence» getirmemiştir. Anayasa Mahkemesinin hakim üyelerin «Hâkim teminatı»na sahip oldukları yolundaki kararına katılmak mümkün değildir. Kaldığı subay üyenin hiç bir teminatı yoktur. Subay üyenin «Başkan» oluşunun etkileri uygulamada büyük sakıncalar göstermiştir. «Bu mahkemelerin üye ve savcılarının sonradan atanması, bağımsızlık ve teminat bir yana, kamu oyunda bu yargıçların tarafsızlığı konusunda şüpheler uyandırmaktadır» (Bilgen, s. 14).

Uygulama açıkca göstermiştir ki sıkıyönetim mahkemeleri idarî emrin etkisi altına alınabilmiştir. Hakim üyelerin atanmalarında, dava devam ederken görünür sebep olmaksızın, değiştirilmelerinde aynı yerdeki birden ziyade mahkemenin kaldırılmasında ciddi kuşuklar duyulmuştur. Tarafsız hakim yerine görülecek davanın konusu suçun fikirce karşısında olduğu bilinenlerin seçildiğine örnekler az değildir. Buna Bilirkişi seçimindeki suistimallerin eklenmesi olaya daha ağır bir nitelik kazandırmaktadır. Bu hususta Askeri Yargıtayımızın suistimalleri teşhis eden kararlarına rastlanır (örneğin A. Yğ. 26.2.973, 14/20).

4) Görev : Sıkıyönetim komutanının «mahkemelerin görevi»ne sahip kılındığı bir dönem olmuştur (3832 sayılı örfi idare K.6; 1402 Sıkıyönetim K.15):

Hatta ceza genel kurulu şöyle düşünmüştü: «Sıkıyönetim komutanının benimseyerek kamu davasının sıkıyönetim mahkemesinde görülmesi istemine karşı mahkemenin görevsizlik kararı vermesi komutana verilen yetkinin başka bir organca yetki dışı kullanılması sonucunu doğurur» (CGK.27.9.1971, 375/292). Fakat Anayasa Mahkemesi (16.2.1972, 31/5) bu anlayışa şöylece son verdi: mahkemelerin vazifesi ancak kanunla belirlenir, Komutanın takdiri ile görev saptanamaz.

S O N U Ç

Yukarıda genel çizgilerle işaret edilen nedenlerle Sıkıyönetim Yasasının yeniden ele alınması ve «demokrasi ilkeleri»ne uygun yeni bir yasanın hazırlanması gereklidir. Bu nedenle, bir önçalışma niteliğindeki Raporumuzu yetkili makamlara ve Kamoyuna saygı ile arz ederiz.

1976/39 — 5

Türkiye Barolar Birliğinin 18 — 19 Eylül 1976 Tarihinde Ankarada Yaptığı Olağanüstü Toplantı Sonunda Yayınlanan Bildiri — Birlik Genelgesi.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL BİLDİRİSİ

Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM) ve bu mahkemelerin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında kanun tekliflerini görüşmek üzere Ankara'da Olağanüstü olarak toplanan Türkiye Barolar Birliği (TBB) Genel Kurulu. DGM. nin Türkiyedeki siyasal rejimden soyutlanarak ele alınmayacağı kanısına varmıştır.

Bu yılın başında toplanan IX. Olağan Genel Kurulumuz; içinde bulunduğumuz ortamın temel özelliğini «Anayasa ve Onun Kurduğu Demokratik Kurumlarla Örtülü Otoriter Bir Yönetim» olarak nitelendirmişti. DGM. nin tekrar kurulması halinde ise, 1961 Anayasasının temel niteliklerinden olan Hukuk Devleti İlkesi ve dolayısıyla Demokrasi onulmaz bir yara daha alacaktır. Genel Kurulumuz, Hukukun üstünlüğünü yitirdiği yerde Demokrasinin varlığından söz edilemeyeceğine inanır.

Genel Kurulumuz; DGM. lerini, son olarak Avrupa Güvenlik ve İşbirliği (Helsinki) Konferansında yükümlülüğü teyit edilen ve gönderme yapılan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 10., İnsan Hakları ve Ana Hürriyetlerini Korumaya İlişkin Sözleşme'nin 6. maddelerine ve Anayasamızın temel ilkelerine aykırı olağanüstü yargı mercileri olarak kabul ve ilân eder.

1961 Anayasasının özellikle; halka tanıdığı demokratik özgürlükler, düşünce ve düşündüğünü söyleyip yayabilme alanındaki yoğun, serbestce davranışlar bazı güç ve çevreleri memnun etmemiştir. Bu güçlerin demokratik özgürlüklerden yakınmasının giderilmesi ve demokratik özgürlüklerin bu güçleri belirli bir zaman içerisinde ortadan kaldıracağı kuşkusunun yok edilmesi amacı, DGM. Yasa öneri ve çabalarının gerçek nedenidir. Bu yasanın çıkarılması Anayasanın toplumcu niteliğini, halka dönük ve halkın mutluluğunu çoğaltıcı özelliğini toplum yararına işleyen hükümlerini kısıtlamaktadır.

Bu nedenle Genel Kurulumuz, DGM. Yasasının siyasal amaçla çıkarılmak istendiğini saptar ve bu Mahkemeleri güçler ayrılığı kuralına, Yargının Bağımsızlığı ve Yargıç Güvencesi ilkelerine aykırı kuruluşlar olarak nitelendirir.

DGM. ve bu Mahkemelerin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında kanun tekliflerinin yasalaşmaması için Genel Kurulumuz, demokratik hakların sonuna kadar kullanılmasının ve en etkin önlemlerin alınmasını vatanseverlik borcu ve meslek onurunun gereği bilir.

Genel Kurulumuzda, gündeminin tek maddesini teşkil eden DGM.nin yeniden kurulmasına ilişkin girişimler üzerinde durulmuş, konu hukuksal ilkeler açısından tartışılmış ve şu sonuçlara varılmıştır.

— Devletimizin başta gelen Anayasal niteliği «Hukuk Devleti» olmasıdır. Bağımsız olmayan Mahkemelerin varlığı Hukuk Devleti ilkesi ile bağdaşmaz.

— «Tabii Hâkim» kavramı vatandaş için Anayasal güvencedir. Atanmasında yürütmenin tercihini kullanabileceği bir hâkime tabii hakim demek olanağı yoktur.

— Mahkemelerin görevlerinin ancak Kanunla saptanabileceği ilkesine aykırı düşen «takdire bırakılmış görev anlayışı» bir kuruluşu mahkeme olmaktan uzaklaştırır.

— «Savunma Hakkı»nın sınırlandırılabilmesi, kaldırılabilmesi, bir kuruluşta mahkeme niteliğinin varlığından söz edilemez.

— Hâkimler arasında itimad edilmeyen kişiler ayırımına yol açan bir uygulama büyük zararlar doğuracaktır.

— Sürekli ve sivil sıkıyönetime, örtülü olarak tanınmasına, demokrasilerde örnek bulunamaz. Kaldığı bu yolla, yasama organının ileriye doğru yetkisini bugünden sınırlamak Anayasaya da uygun değildir.

— Yaratılmak istenen kuruluşun «İhtisas Mahkemesi» kavramı ile ilgisi yoktur. Yürütme organının itimadını kazanmış tercihli hâkimler atamak isteğinin olağan ihtisas mahkemeleri olarak vasıflandırılması içtenli sayılmaz.

— Bir başka ülkedeki örneği, o örneğin kökenini araştırmadan hukuka aykırı düşen bir isteğe gerekçe olarak sunmak, düzeyel ve maksatlı bir tutumdur.

— Büyük emeklerle kurulan, mensupların feragatı ile övülen Türk Adliyesinden siyasetin elini çekmesi, onu bir araç haline getirme çabasından ayrılması zamanı gelmiştir. Adaletin asli unsuru olan Barolar böylesine tutumlara karşı olmakta yasal görev bilinci içindedirler.

— Türkiye Barolar Birliği ne ideolojik saplantılarla ne de şu veya bu Partinin siyasal çıkarları nedeni ile DGM.nin yanında veya karşısında değildir. Kamu niteliğinde bir kuruluş olarak karşı olmamızın nedeni, Türk Toplumuna, mahkeme olmayan bir kuruluşun mahkeme olarak kabul ettirilmesini Hukukun ve Hukukun Üstünlüğü kuralının tahrir edilmesini önlemektir.

— Genel Kurulumuz, Adaletimizi bu büyük sakıncadan koruyabilmek için, yasalara uygun eylem kararları almıştır. Bunlar aşağıda gösterilmiştir :

Türkiye Barolar Birliği Olağanüstü Genel Kurulu :

Avukatlık mesleğine mensup her partiden ve bağımsız milletvekili ve senatörleri bu tekliflerin yasallaşmaması için olumsuz oy kullanmaya;

Buna karşın yasaladığı takdirde, genel yargı yerlerinde görevli bağımsız yargıçları da mahkeme sayılamıyacak olan bu kuruluşlarda görev almamaya çağırır.

Bu tekliflerin yasalşmasını önlemek için Başkentte yapılacak yürüyüşe Türk Avukatlarını ve tüm Yargı Organları mensuplarını davet eder.

Türkiye Barolar Birliği; DGM. tekliflerinin niteliğini simgelemek amacıyla Türk Avukatlarının belli bir günde bütün Mahkemelerde duruşmalara girmeyeceklerini;

DGM.lere karşı tüm demokratik baskı grupları ve örgütlerinin giriştikleri eylemleri desteklediğini kamuoyuna duyurur.

TBB. Olağanüstü Genel Kurul
Başkanı
Avukat Nejat Oğuz

Olağanüstü Genel Kurulla İlgili Birlik Genelgesi

Ankara : 6.9.1976
Genelge No : 1478/46

Yönetim Kurulumuz, bazı Barolarımızın da başvurularını gözönünde tutarak «Devlet Güvenlik Mahkemeleri» konusunu görüşmek üzere 1136 Sayılı Yasanın 115. maddesi gereğince Genel Kurulun Olağanüstü toplantısına karar vermiştir.

Toplantı yeri ve gündemi aşağıda belirtilmiştir. Olağanüstü Genel Kurul Gündeminin Baronuz delegelerine ulaştırılmasını ve toplantıya katılmalarının sağlanmasını rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

Toplantı Yeri : Ankara Türk Standartlar Enstitüsü

Toplantı Tarihi : 18 - 19. Eylül. 1976
Toplantı Saati : 10.00

G Ü N D E M

- 1 — Yoklama,
- 2 — TBB. Başkanının Toplantıyı açışı,
- 3 — Bir Başkan, bir Başkanvekili ve iki üyeden kurulu Genel Kurul Başkanlık Divanının seçimi,
- 4 — Saygı duruşu.
- 5 — Ankara Barosu Başkanının konuşması.
- 6 — Devlet Güvenlik Mahkemesi hakkında TBB. Yönetim Kurulu Raporunun okunması.
- 7 — «Devlet Güvenlik Mahkemeleri» konusunun görüşülmesi,
- 8 — Kapanış.

Not : Olağanüstü toplantı hakkında geniş bilgi tutanakların yayınlanmasından sonra gelecek sayıda sunulacaktır.

1976/39 - 6

1136 Sayılı Yasanın Geçici 7. Maddesini Değiştiren 23.6.1976 Gün ve 2018 Sayılı Yasanın Kabul Edilmesi Sebebiyle Birliğin Adalet Bakanına, Meclis ve Senato Başkanlarına Meclis Adalet Komisyonu Başkanına Gönderdiği Yazı.

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

1136 Sayılı Yasanın geçici 7. maddesini değiştiren 23.6.1976 gün ve 2018 sayılı Yasanın Yasama Meclislerince kabul ile iân edildiğini Resmi Gazetenin 2.7.1976 gün ve 153.634 sayılı nüshasından öğrenmiş bulunuyoruz.

1136 sayılı Yasanın 110/6. maddesi ile Yasaların ülke gereksinmelerine uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde bulunmak, gerektiğinde ön tasarılar hazırlamak yetkisine sahip Birliğimiz, Avukatlık mesleğini doğrudan ilgilendiren bir yasama işleminden ancak değişiklik önerisinin yasallaşmasından sonra haberdar olmuş bulunmaktadır.

Anılan yasanın 110/7. maddesi «Baroları ilgilendiren konularda görüşünü yetkili mercilere duyurmak» görev ve yetkisini Türkiye Barolar Birliğine vermiştir. Bu, baroları ilgilendiren konularda kuşkusuz yetkili mercilere de Türkiye Barolar Birliğinin görüşünü sormak lüzumunu da kapsar. Buna rağmen ne Adalet Bakanlığı, ne Meclis ve Senato Adalet Komisyonu ve ne de Meclis ve Senato-Başkanlıklarınca Yasa değişikliği hakkında Birliğimizin görüşü sorulmuş ve saptanmış değildir. Bu suretle Yasanın 110/8. maddesinin açıkladığı Adalet Bakanlığı ile yasama yetkisini taşıyan mercileri mesleki konularda görüş ve düşüncelerimizi bildirme olanağı bulunamamıştır.

Bir meslek mensuplarını ilgilendiren Yasa değişikliğinde, mesleğin konusu kurumun haberdar edilme-işi bulunmasının üzüntüsünü duymamak olanağı yoktur.

Durumu Yönetim Kurulumuzun 7.8.1976 gün ve 489/19 sayılı kararına dayanarak bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/39 - 7

Avukatlık Kanunu — Genel İdari Hizmetler Kadrosundaki Hukuk Müşavirliğinin Avukatlıkla Bağdaşabileceği

İstanbul : 13.4.1976

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

İntişar etmekte olan resmî gazetelerde, 657 sayılı kanunun 34 ncü maddesine tevfi kan Bakanlıklar, Ku-

rul ve Müesseseler hakkında kadrolar ihdas edilmekte ve ek göstergeler tesbit edilmektedir.

Bu kadroların çoğunda belirlenmeden ve bazılarında açıkça belirtilerek (Hukuk Müşavirleri) (Genel İdare Hizmetleri Sınıfında) gösterilmekte ve ek gösterge tahsis edilmektedir:

Yüksek malûmları olduğu üzere ek göstergeler, 657 sayılı kanunun 43 ncü maddesine tevfi kan, has-ren genel idare hizmetleri sınıfına dahil yönetici ve idareci sınıfının 1,2,3, ve 4. ncü derecelerindeki personele tahsis edilebilmektedir.

Mevcut mevzuata göre, baroya kayıtlı ve avukat olması icap eden hukuk müşavirlerinin, avukatlık ünvanını terketmeden ve barodan kayıtlarını sildirmeden (Genel İdare Hizmetlerinde Yönetici, İcracı sıfatıyla) çalışmasına imkân yoktur.

Bakanlıklar, Kurumlar ve Müesseselerin kanun ve tüzükleri, Hukuk müşavirlerinin görevlerini tasrih ve tâdat etmiştir. Bu görevler; Adli İdarî, Mali kaza mercilerinde (temsil) yetkisi ile müterafiktir.

Devlet Personel kanunu genel idare hizmetlerini (yönetim, icra büro ve benzer hizmetleri gören ve bu kanunla tesbit edilen diğer sınıflara girmeyen) devlet memuru olarak tavsif etmiştir.

Personel kanununun 36 ncü maddesinin V no. lu bendinde, (avukatlık hizmetleri sınıfı) (özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan devlet memuru olarak) tarif ve tavsif etmiştir.

Filhakika; Hukuk devletinde, kurum, müessese ve bakanlıklarda avukat sınıfının bulunması, bu müesseselerin haklarını, çekişmeli çekişmesiz idarî, malî adlî kaza mercilerinde kanuna uygun olarak ve bu sıfatla taşıdığı sorumlulukla savunmak zaruretinden doğmuş ve ihdas edilmiştir. Nitekim Avukatlık kanunun 35 nci maddesi (yalnız avukatların yapabilecekeri) işleri tâdat etmiştir. Buna göre; «kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütâlâa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda,

özel, tüzel kişilere ait hakları dava etmek, savunmak, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, adli işlemleri ve resmî dairelerde çekişmeli ve çekişmesiz işleri takip etmek **yalnız baroya yazılı avukatlara aittir;**» hükmünü vazedmiştir.

Keza, avukatlık kanununun 12 nci maddesinin son fıkralarında; Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti devlet, il veya belediye bütçelerinden veyahut devlet, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altındaki daire, müessese veyahut şirketlerden verilen müşavir avukatlar yalnız bu daire ve müessese veya şirketlere ait işlerde, avukatlık yapabileceklerini, mahkeme ve yargı mercilerinde bağlı oldukları daireyi temsil eden **hukuk müşavirleri veya yardımcıları baroya yazılmak zorunluğunda olduğunu** tesbit ve emretmiş bulunmaktadır:

Sonuç olarak, Bakanlık, kurum müessese, ve şirketlerdeki hukuk müşavirleri, teşkilât kanunlarına göre, hukukî meselelerde mütalâa vermek, dava ikâmesine karar vermek, dava açma ve savunmayı tesbit etmek, ve temsil etmek yetkisini haiz olmaları gerektiğine ve bu sıfatla yukarıda yazılı hükümleri binaen, baroya kayıtlı avukat olmak mecburiyetinde olduklarına göre, personel kanunundaki tasnif ve görev tarifleri bakımından (genel idare hizmetleri) sınıfında bulunmazlar.

Bu sınıfta istihdamları halinde, avukatlık kanuna tevfikan kayıtlarının barodan silinmesi ve temsil yetkisini haiz olmamaları lâzımdır.

Başka bir deyimle, baroya kayıtlı ve avukatlık kanununa, kendi teşkilât kanununa göre, bağlı bulunduğu kurum ve müesseseye hukukî yol gösterecek olan bir hukuk müşaviri, nasıl genel idare hizmetleri sınıfına geçirilir ve meselâ genel müdür muavini, personel müdürü... Sair şekilde yönetici ve idareci sınıfını ihraz ederse, avukatlık dışındaki bu idarî hizmeti sebebiyle baro ile alâkasını kesmesi gerektiğinden, hem personel kanununa göre, görevi tayin ve tarif edilmiş avukatlık görevleri yapmasını, hem genel idare hizmetleri sınıfında istihdamını kanuna aykırı görmekteyiz. Halbuki, kararnamelerde münteşir ve ek gösterge alabilmeleri için genel idare hizmetleri sınıfında gösterilen sayın meslekdaşlarımızın baro levhalarında kayıtlı buldukları aşikârdır.

Tahsilleri, ihtisasları ve sorumlulukları bakımından, hukuk müşavirleri, ve avukatlardan (ek göstergenin) esirgenerek, bunun genel idare hizmetleri sınıfına hasredilmesindeki ayrıcalık ve adaletsizliğin başka şekilde onarılması imkânları yaratılincaya kadar, yurarda arzettiğimiz kanun maddeerine göre, sayın hukuk müşaviri meslekdaşlarımızın barodan kayıtlarını sildirerek (genel idare hizmetlerinde, meselâ hukuk işleri müdürü ünvanı ilâ) hizmet görmeleri mümkün ise de, bu takdirde kendi teşkilât kanunlarına göre, hukukî mutâlâa vermek, dava açma veya savunma mes'uliyetlerini deruhte edemeyeceklerinden, istihdamın hikmeti vücudu kalmayacağı cihetle fasit daireden nasıl çıkılarak, keyfiyetin kanun çizgisine sokulabileceği hususunun yüksek takdirlerinize muhavvel bulunduğ u arz olunur.

Saygılarımızla.
İstanbul Emniyet Sandığı

Hukuk Müşaviri
Av. N. Kemal İlğazer

Hukuk Müşaviri Mv.
Av. İhsan Malkoç

İstanbul Emniyet Sandığı
Hukuk Müşavirliği
İ s t a n b u l

İlgi: 13.4.1976 tarihli yazınız.

İlgili yazınız Yönetim Kurulumuzun 8.8.1976 tarihli toplantısında incelenmiş olup, 1136 sayılı Yasanın 12. maddesinin son fıkrasını açıklığına ve Gelen İdari Hizmetler kadrosunda yer alan Hukuk Müşavirlerinin gördükleri hizmetin idarenin dava ve danışma işlerinin yürütülmesine ilişkin bulunmasına göre, kendilerinin icrai bir görev yapmış sayılmalarının mümkün olmadığından Avukatlık sıfatını kaybetmelerinin söz konusu olamayacağına bildirilmesine 528/23 sayı ile karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/39 - 8

Avukatlık Kanunu — 1136 Sayılı Yasanın 121/17. Maddesinde Gösterilen Barolar Arası Anlaşmazlıklar Hakkında T.B.B. Yönetim Kurulunun Kararı:

Yozgat : 30.6.1976
Sayı : 976/53

T. Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Sorgun Avukatlarından Ömer Akdoğan'ı taammüden öldürmekten sanık Ömer Ünlü için Yozgat Barosuna müracaat edilmediği halde Ankara Barosunun gereksiz almış olduğu karara göre tayin edilen Avukat Fethi Olcay karar örneğini bize vermekle bunun hakkında alınan Baro Yönetim Kurulu kararı ilişikte sunulmuştur.

Bilgi edinilmesi ve gereği rica olunur. Saygı ile..

Yozgat Barosu Başkanı
Av. Ünal Allioğlu

Baro Başkanı Ünal Allioğlunun riyasetinde ve mahsus sayıda aşağıda isim ve imzaları bulunan Yozgat barosu yönetim kurulu toplanarak bundan bir müddet önce baromuz avukatlarından Ömer Akdoğanın ifa ettiği vazife sırasında öldürmekten sanık Ömer Ünlünün müdafiliğini yapmak üzere Ankara barosunca avukat Fethi Olcay ile avukat Tezerin görevlendirildiğine dair 29.6.1976 tarih ve 120.4293 sayılı belge incelenerek Gereği düşünüldü.

1 — Sanık Ömer Ünlü Yozgat Ağır ceza mahkemesinde yargılanmakta olup Yozgat ağır ceza mahkemesi bölgesinde olan Yozgat barosuna mensup hiç bir avukata müdafiliğini yapması hususunda müracaatı bulunmadığı,

2 — Ayrıca Yozgat barosundan iki avukata müracaatı halinde vaki talebi reddolunduğu takdirde müdafii tayini için ancak Yozgat barosuna müracaat etmesi icabetmekte olup böyle bir isteğin baromuz başkanlığına yapılmamış bulunduğu,

3 — Avukatlık kanununun 38 nci maddesine göre Yozgat barosunun sanık Ömer Ünlüye müdafii vekil tayinine yetkili olup Ankara barosunun bu hususta verdiği kararın ve belgenin maksat ve kanuni yetkiyi aşmış bulunduğu.

4 — Müdafii vekil olarak tayin edilen Ankara barosu avukatlarından Fethi Olcay ve Avukat Tezer hanımın şifahi beyanlarına göre sanık Ömer tarafından vekâlet verilmesi hususundaki talebin bu iki avukatça reddolunmuş bulunmasına göre davayı kabulden imtina eden bu iki avukatın ısrarla vekili müdafii için görevlendirilmesi de usul ve kanuna aykırı bulunduğu, keyfiyetin bilgi için Ankara baro başkanlığına ve mukteza tayini için Türkiye Barolar Birliği başkanlığına kararın birer örneğinin gönderilmesine oybirliği ile karar verildi. 30.6.1976

Başkan
Ümit Özkan
Üye
Nazmi Kılıç

Muhasip
Cemil Çiçek
Üye
Ünal Allioğlu

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 16.7.1976
Sayı : 120. 4652

Baromuz Üyelerinden Avukat Fethi Olcay'ın Baromuzaya verdiği 7.7.1976 tarihli dilekçesinin fotokopisi ile bu şikâyetle ilintili olan Yozgat Barosu Yönetim Kurulu'nun 30.6.1976 gün ve 10 sayılı kararının fotokopisi ilişikte gönderilmiştir.

Yönetim Kurulumuz, sözkonusu yazıyı ve kararı incelemiş, avukatın yazısının Sayın Başkanlığınıza intikâline, verilen karar sebebiyle de Baromuzun şikâyetinin Başkanlığınıza arzına 15.7.1976 gün ve 1541 sayılı karar vermiştir.

Bilgi ve takdirinize sunarım.

Saygılarımla
Ankara Barosu Başkanı
Av. Nejat Oğuz Y.

Baro Başkanlığı

A n k a r a

Katilden mazunun ve halen Yozgat Cezaevinde tutuklu Ömer Ünlü'nün Ağırceza mahkemesinde derdest davasının tarafımızdan tâkibi iş sahipleri tarafından teklif edilmiş, ancak maktûlün avukat olması nedeniyle ve işin mahiyeti de nazara alınarak bu teklif tarafımızdan red olunmuş idi. Ömer Ünlü, bu kerre sayın başkanlığınıza müracaatla, o mahal avukatlarınca da işin kabul edilmemesi nedeniyle kendisine bir avukat tayin ve izin talebinde bulunmuş, sayın başkanlıkça bu talep uygun görülerek 29 Haziran 1976 tarihli ve 120/4293 sayılı yazı ve talimatlar ile bu işe bizim bakmamız tensip kılınmış, filhakika bu izin ve talimat üzerine gerek dosya tetkiki, gerekse müvekkille görüşmek üzere, 30 Haziran 1976 tarihinde Yozgat'a gidildiğinde, bir gün önce davanın bir celsede karara bağlandığı, sanığın idama mahkûm edildiği öğrenilmiş ve ağırceza kaleminden dosya tetkik edilmek üzere istendiğinde, kalemce dosyanın başkanda olduğu duruşmalar sebebiyle, kilitli olan bu dosyanın hemen verilmesine imkan olmadığı beyan edilmiş ve intizar olunmak üzere Baro Başkanlığına mahsus odada oturmakta iken, bu dava için Yozgata gittiğimizi duyan veya öğrenen ve hatırladığımızı göre on beş kadar sayın meslektaşımız Baro odasına gelerek bizi adeta sorguya çekercesine tehdit ve imâ yollu hareketlerde bulunmak suretiyle (Bir meslektaş aleyhine işlenmiş böyle bir cinayet davasını nasıl alabildiğimiz), (Meslek haysiyeti olan bir avukatın bu davayı almaması gerektiği), (Davanın tarafımızdan takibi halinde olaylar çıkabileceği ve hatta hayatımızın tehlikeye olduğunu ...) gibi, şimdi tam şekilde mealini hatırlıyamıyacağım ve kısca (Toplu tecavüz niteliğinde) söz ve hareketlere maruz kalmış bulunuyorum. Bu elektrikli hava içerisinde izah edebildiğim kadarile (Bu işin peşinen tarafımızdan da red edildiği baroca görevlendirilmiş olduğumuz, henüz davaya müdahale de edilmediği gibi esasen davanın da karara bağlanmış olduğunun öğrenildiği ve baroca verilen bu görevi ifa etmemiz gerektiği ve baroya bilgi verileceği, söylenmiş ve nihayet (Ölenin bir avukat olması nedeniyle teessürlerimiz ifade edildikten başka bir kadirşinaslık olarak bu davayı Yozgat Barosuna mensup avukatların bazı düşüncelerle almamak kararını takdire değer bir davranış) olduğu, ancak maktûlün hasbelkader ve ifade edildiğine göre gayrikasdi şekilde öldürülmüş olması

hakkı olan savunma haklarından yoksun bırakılmıyacağı, üstelik hüküm giyen bu maznunun 18 senelik bir akıl hastası ve halen tedavide bulunan bir kişi olmasına rağmen mahkemenin bu ciheti nazara alınmamasının belki bir adli hata olabileceği ve yapacağımız müdahalenin sırf bu noktadan olduğu izah edilmiş ise de; sayın avukat arkadaşlar davranışlarında ısrar etmişler ve bize bu müdahale imkânını vermemişler, yada bu havayı yaratmak suretile fiilen vazifemize müdahale etmişlerdir.

Tabii ki bu şartlar altında ne müvekkil ile görüşmek, ne de dosyayı okumak mümkün olmamış ve ancak müdahalenin tevsiki niteliğinde bir karar alınıp alınmayacağı kendilerine sorulduğunda (Alabilecekləri) cevabını vermişler ve bir saat içinde toplanan baro idare heyeti, suretini ilıştırdığım kararı almış ve mahiyeti itibarile bir kınama niteliği taşıyan bu kararın bir suretini de bize elden tebliğ etmişlerdir.

Şimdi çözülmesi gereken yasal ve hukuksal durum şu olmaktadır. Devletin, Başbakanına, devletin hakimine ve hatta devletin bütünlüğüne yönelik hadiselerde bile, hukuk üstünlüğünü isbat sadedinde ve savunma hukuku gibi anayasal bir hakkı kullanmada görev alan avukatlar, mağduru veya mutazarrını avukat olan bir davada görev alamıyacaklardır? Şayet alamıyacaklarsa savunma hakkından bahsetmek mümkün müdür? Anayasanın teminatı nerede kalıyor? Bu hâl içinde bulunan bir vatandaş, hissî mülâhazalara dayanılarak savunma hakkından yoksun mu olacaktır?

Bu sual ve istifhamların cevabını, Sayın Yozgat Barosunun ekli yazısı içinde ve bir maddî vakıa olarak sayın baro mensubu arkadaşlarımızın davranışları içinde bulmak mümkün olamamıştır.

Bundan böyle vaki olabilecek bu tür davranışlarda ne gibi bir hukuki yol tâkip edileceği, bu davranışın yasal ve hukuksal değerinin ne olduğunun ve sayın baro başkanlığımızın tensip ve talimatın kınamaya ve bu talimata engel olmaya Yozgat Barosunun yetkili olup olmadığının tezekkür buyurularak ve emsâl teşkil edebilen bu davranış ve kararın Sayın Barolar Birliğine de intikali suretile alınacak cevabın tarafımıza ve tahsisan Yozgat Barosu başkanlığına duyurulmasına müsaadelerini saygı ile arz ederim.

Ankara : 18.8.1976

Sayı : 1428

Baro Başkanlığı :

Ankara, Yozgat

İlgi : 30.6.1976 gün ve 976/53 sayılı yazınız,

İlgi : 16.7.1976 gün ve 120/4652 sayılı yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 8.8.1976 tarihli toplantısında incelenmiş olup ittihaz olunan karar örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.

Başkan

506/1 Sayılı Karar :

Sorgun Avukatlarından Ömer Akdoğan'ı öldürmekten sanık Ömer Ünlü için Ankara Barosunca avukat tayin edildiğini belirterek bu konudaki Yönetim Kurulu kararının bir suretini göndererek bilgi ve gereğini rica eden Yozgat Barosunun 30.6.1976 gün ve 976/53 sayılı yazısı ile aynı konuda Ankara Barosu Başkanlığının yazısı okundu.

1136 sayılı Avukatlık Yasasının 121/17. maddesinde gösterilen Barolar arası anlaşmazlık mahiyetinde görülen olayda yetkili Baro Başkanlığının Yozgat Barosu Başkanlığı olduğu şeklinde anlaşmazlığın çözümüne şu gerekçelerle ve oyçokluğu ile karar verilmiştir.

38. maddenin (e) bendi resen müdafii tayini mahiyetindedir. Cezai işlemlerde, kamsal işlemler suçun teşekkül ettiği mahalde teşekkül etmektedir. Türkiye'de hiç bir avukatın vekâlet almaya yetkisi bulunmayan memnuiyet haline istisna teşkil eden ve sırf sanığın savunmasız bırakılmaması için Baro Başkanının vekil tayin etmesi hali de böyle bir durumdur. Bu nedenle bu yasal davranışın mahalli Baro Başkanınca yapılmasının daha isabetli olacağına oyçokluğu ile karar verildi.

Karşı Oy Yazıları :

1136 sayılı Yasanın 38/e maddesi meslek görevini yapan avukata karşı suç işlenmesi halinde, işin reddini zorunlu kılmaktadır. Zorunluluğun tek ayrıcalığı savunmanın başvurma halinde Baro Başkanının tayin edeceği vekil eli ile yapılmasıdır. Bu husus tartışmasıdır.

Tartışma «tayin» yetkisi olan Baro Başkanının hangi Baro Başkanı olduğundan çıkmaktadır.

Yasa koyucu tayin yetkisi olan Baro Başkanını belirtmemiştir. Gerçekte böyle bir belirtmeye gerek de bulunmamaktadır. Zira Avukatlar yalnız levhasına kayıtlı olduğu baro mıntıkası içinde değil, bütün yurttaki mesleklerini yaparlar.

İş sahibi işini yaptırmak için herhangi bir Baroya kayıtlı Avukata başvurabilir. Red, ister kişisel ister olayımızda olduğu gibi yasal nedenlerden ileri gelsin, avukatın mesleğinin yapılması ile ilgili bir sorun yarattığından, çözümlenmesi avukatın bağlı bulunduğu Baroyu ilgilendirir. Nitekim mesleğin icrası ile sorunların çözümü avukatın levhasına kayıtlı olduğu Baronun yetkisi içindedir.

Soruna, çoğunluk görüşü gibi, «suçun teşekkül ettiği yer» açısından yaklaşmak ve kıyaslamalar yapmak konuya bir çözüm getirmek demektir. Savunmayı sağlamak için Avukat tayini gibi idari bir yetkiyi Ceza Hukuku kuraları ile açıklamak mümkün değildir.

1136 sayılı Yasa, iş sahibi, avukat ilişkisinde yetkiyi dâima Avukatın kayıtlı bulunduğu Baroya tanımış, anlaşmazlığın meydana geldiği yer sınırlarını dikkate almamıştır.

Ayrıca yasada suçun işlendiği yer Barosuna yetki tanıyan ve çoğunluk görüşünü destekleyen herhangi bir hükme rastlamak da mümkün değildir.

Bu nedenlerle çoğunluk görüşüne karşıyım.

Av. Fehmi Özçelik

Vekil eden, Avukatın serbestçe tayin hakkına sahiptir. Bunun aksini düşünmek giderek savunma hakkının kısıtlanmasına yol açar bir tutum olur.

Olayın özelliği nedeni ile vekil eden, Yozgat'da bir avukatı öldürmüş olması nedeni ile o Barodaki avukatlara güven duygusunu yitirmiş olabilir.

Olayın seyri Ankara'dan tayin edilen avukatın beyanı da bu görüşü doğrular niteliktedir.

Bu nedenle avukat serbestçe tayin etme yetkisini kaldıran ve savunma hakkını kısıtlayan bir davranışın onaylanmasına karşıyız. Ankara Barosu Başkanının yasanızın 37. maddesine göre değil 38. maddesine göre avukat tayininde yasaya bir aykırılık bulunmadığı kanısındayız.

Av: Vedat Burcuoğlu Av: Hilmi Becerik.

1976/39 - 9

Avukatlık Kanunu - Baroca Düzenlenen Hizmet Süre Belgesinin 1136 sayılı Yasanın 1238 sayılı Yasa ile Değişik Geçici 1. Maddenin A/a Bendlerine Göre Düzenlenmesi Hk.

Kayseri : 9.7.1976

Sayı : 72

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

Baromuz avukatlarından Nevzat Türkten'in dilekçesi ekli olarak sunulmuştur. İncelenerek sonucunun Baromuzla bildirilmesi arz olunur.

Saygılarımla
Baro Bakanı Yerine
Sümer Akşehirlioğlu

Ekli 1 — Dilekçe,

2 — Süre belgesi örneği.

Baro Başkanlığına
K a y s e r i

1136 sayılı kanunun 1238 sayılı kanunla değiştirilen geçici 1. maddesi gereğince düzenlenen avukatlık süresi belgesi muhteviyatı 3650 günlük hizmetimin emeklilik sırasında aranan beş bin primli işgününe dair olup, olmadığı Sosyal Sigortalar Kurumu ile Barolar Birliğinden sorulmasını saygı ile dilerim.

Avukat
Nevzat Türkten

Baro Başkanlığına
K a y s e r i

İlgi : 9.7.1976 gün ve 72 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve eki Av. Nevzat Türkten'e ait 9.7.1976 tarihli dilekçe Yönetim Kurulumuzun 8.8.1976 tarihli oturumunda incelenmiş ve Baroca düzenlenen hizmet süre belgesinin 1136 sayılı Yasanın 1238 sayılı yasa ile değişik geçici 1. maddesinin A/a bendlerine göre düzenlenmiş ve buna göre değerlendirilmesi gereken bir belge olduğunun bildirilmesine 509/4 sayı ile karar vermiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/39 - 10

Hakkârî'de Görev Yapan Avukatlara Adliye Binasında Bir Oda Ayrılması Hakkındaki Van Bölge Barosu'nun Birliğe, Birliğinde Adalet Bakanlığına Başvurması - Ali-Cevap.

Van : 2.7.1976

Sayı : 124

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Baromuzla bağlı Hakkari ilinde görev yapan Avukat arkadaşlara Yasamızın 50.nci maddesi gereğince oda

tahsisi hususunda Hakkari İl Makamına, Adalet Komisyon Başkanlığına ve C. Savcılığına yapmış olduğum müracaattan olumlu bir sonuç alınamamıştır. Avukat arkadaşlarımız bu yönden müşkül durumdadırlar bununla ilgili mahalli HALKIN SESİ gazetesinin 29.6.1976 gün ve 62. sayısında yayınlanan yazının fotokopisi ekte sunulmuştur.

Meslek onuruna yaraşır bir yere kavuşturulmak hususunda girişimler için durumu bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Van Yöre Barosu Başkanı
Av. Ahmet Yıldırım Akıncı

Ankara : 15.7.1976
Sayı : 1222

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Yapılan müteaddit başvurmalara rağmen Hakkâri ilinde görev yapan Avukatlara 1136 sayılı Yasanın 50. maddesinin öngördüğü yerin ayrılmadığı Van Bölge Barosu Başkanlığı'nın Birliğimize vâki müracaatından anlaşılmıştır.

Yargı organının bir bölümünü oluşturan Avukatların görevlerini kolaylıkla yapabilmeleri için Adalet Dairesi için bir oda tahsisini teminen gerekli emrin verilmesini takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 29.7.1976
Sayı : 4997

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına,
A n k a r a

İlgi: 15.7.1976 tarih ve 1222 sayılı yazınıza :

Hakkari ilinde görev yapan Avukatlara Adalet Binası dahilinde yer temin edilmesi hususunda ilgili C.

Savcılığına bugünkü tarihli yazımızla talimat verilmiş olup neticeden ayrıca bilgi verilecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Melih Ezgü
Adalet Bakanı Yerine
Müsteşar

Ankara : 4.8.1976
Sayı : 1339

Baro Başkanlığı
V a n,

İlgi : 2.7.1976 tarih ve 124 sayılı yazınız.

Hakkâri ilinde görev yapan Avukatlara yer tahsisi isteğinizde dair ilgideki yazınız, gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığına gönderilmişti.

Başvurmamız üzerine anılan Bakanlıktan alınan 29.7.1976 tarih ve 4997 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur:

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Bkz. TBMM. 1970/3 - 24; 1971/7 - 11, 8 - 4; 1972/12 - 14; 13 - 9; 14 - 34; 15 - 9; 1975/34 - 20:

1976/39 - 11

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği Doğanşehir'de Münhal Bulunan İcra Memurluğu - Malatya Barosunun Birliğe, Birliğin'de Adalet Bakanlığına Başvurması - Alınan Cevap.

Sayı : 1976/94
Malatya : 11.5.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

İlimiz Doğanşehir ilçesinde icrai faaliyet eden 3 avukat meslektaşımızın müştereken vermiş oldukları 7.5.1976 tarihli dilekçe örneği ekli olarak sunulmuştur.

Hakikaten doğanşehir icra memurluğu uzun zaman-
dan beri münhal bulunduğundan işler sürüncemede kal-
makta ve zamanında talepler yerine getirilememektedir:
Bir memur tayini hususunda gerekli işlemlerin yapılma-
sına müsadelerinizi saygıyla arz ederim.

Malatya Baro Başkanı
Av. Turan Fırat

Doğanşehir: 7.5.1976

Baro Başkanlığına
M a l a t y a

Doğanşehirde İcra işlerimi mahkeme başkatibi müs-
temiran ifa etmektedir.

Baş kâtip üzerinde, noterlik, ayniyet muhasipliği gibi
görev ve işlerde olduğundan, icra işlerini yapmaya vak-
ti kalmamaktadır.

Bu nedenle, bütün icra takip dosyalarım işlemsiz
bırakılmakta sonucunda da, müvekkilimize karşı çok
zor durumlara düşmekteyiz.

Açık bulunan icra, memurluğu kadrosuna müstakil
bir memur tayini hususunda gerekli girişimin yapılmasını
saygıyla arz ederiz.

Avukat Mehmet Miran, Avukat Halil Alagöz, Avukat
Metin Şencan.

Ankara : 18.5.1976
Sayı : 893

Adalet Bakanlığı
A n k a r a ,

Malatya Barosuna kayıtlı olup, Doğanşehir'de Avu-
katlık yapan Mehmet Miran, Halil Alagöz, Metin Şencan
tarafından bu yer Baro Başkanlığına verilip anılan Baro
Başkanlığı'nın 11.5.1976 tarih ve 1976/94 sayılı yazısı
ile Birliğimize gelen ve açık bulunan Doğanşehir İcra
Memurluğu kadrosuna müstakil bir memur tayini iste-
ğini kapsayan 7.5.1976 tarihli yazı örneği ve Malatya
Barosu'nun yukarıda tarih ve sayısı gösterilen yazısı fo-
tوکopileri ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem so-
nucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Ankara : 23.7.1976
Sayı : 35331

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İLGİ: 18.5.1976 gün ve 893 sayılı yazınıza;

Münhal bulunan Doğanşehir icra memurluğuna ata-
ma yapılmasına havi ilgi yazınız ve ekindeki Malatya
Barosu Başkanlığı'nın 11.5.1976 gün ve 1976/94 sayılı
yazısı incelendi;

Münhal bulunan Doğanşehir icra memurluğuna 15.7.
1976 tarihli onayla bir icra memuru tayin edilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Melih Ezgü
Adalet Bakanı Yerine
Müsteşar

Ankara : 28.7.1976
Sayı : 1303

Baro Başkanlığı
M a l a t y a ,

İlgi: 11.5.1976 tarih ve 1976/94 sayılı yazınız.

Doğanşehir İcra Memurlu kadrosuna müstakil bir
memur tayini isteğini kapsayan ilgideki yazınız ve eki
gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığına gönderilmişti.

Bunun üzerine anılan Bakanlıktan alınan 23.7.1976
tarih ve 35331 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuş-
tur.

Bilginizi ve durumun adı geçen avukatlara da du-
yurulmasını rica ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Bkz. TBBB. 1970/3-12; 1971/12-12; 1972/14-12, 33; 16-30
1973/17-19; 20-24; 21-19; 22-22, 23; 1974/23-15;
24-24, 25; 25-30; 26-14; 27-17, 28-18; 20, 21, 22, 23,
24; 1975/30-22, 23; 33-17, 18, 19, 20, 21, 1976/34-21;
37-10; 38-11.

1976/39 - 12

**Danıştay Kararları - Hakimlik ve Savcılık Sınıflarında
Bulunduğu Sabit Olmayan Davacıya Avukatlık Ruhsat-
namesinin verilemeyeceği.**

T. C.
DANIŞTAY
Sekizinci Daire
Esas No : 1975/2490
Karar No : 1976/1448

Davacı :

Davalı : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı,

Vekili : Av. Rahmi Mağat,

Davanın Özeti : Dava vekili olan davacıya avukatlık ruhsatnamesi verilemeyeceği yolundaki kararın. 349 sayılı Avukatlık kanunununundan önce hakimlik ve savcılığa vekâlet ettiğini, vekilin asilin haklarına sahip olduğunu ileri sürerek iptali dileğidir.

Savunmanın Özeti : Hakimlik ve savcılık sınıflarında bulunduğu sabit olmayan davacıya avukatlık ruhsatı verilmemesinde kanuna aykırılık bulunmadığından davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Reportör Şevket Apalak'ın Düşüncesi : Hakimlik ve savcılıklarda asil olarak bulunmadığı açık bulunan davacıya avukatlık ruhsatnamesi verilmemesinde yasaya aykırılık bulunmadığından dayanaksız davanın reddi gerekir.

Kanun sözcüsü Muzaffer Arıer'in Düşüncesi : Dava avukatlık ruhsatnamesi verilmesi dileğinin reddine ilişkin işlemin, kanunun varlığını öngördüğü koşulları taşıdığından bahisle iptali dileğiyle açılmıştır.

1136 sayılı avukatlık kanununun geçici 12. maddesinin 2. fıkrası, Hukuk Fakültesi veya Mektebinden mezun olmadıkları halde, 3499 sayılı kanunun yürürlüğünden önce hakimlik ve savcılık sınıflarında, görev sürelerinin toplamı 3499 sayılı kanunun yürürlüğünden önce

veya sonra dört yılı doldurmuş olanlara avukatlık ruhsatnamesi verileceği hükmünü taşımaktadır.

Metinde açıkça belirtildiği gibi, bu dört yıllık hizmetin hakimlik ve savcılık sınıflarında geçmiş olması gerekmektedir.

Asli görevi mahkeme başkatipliği olan davacının, yoklukları sırasında sorgu Hakimi ve Cumhuriyet Savcısına vekâlet etmiş olması hizmetin hakimlik ve savcılık sınıfında geçmiş olduğu anlamına gelemeyeceğinden dayanağı olmayan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince duruşma için belirtilen 26.4.1976 pazartesi günü davacının geldiği, duruşma davetiyesinin tebliğine rağmen davalının gelmediği anlaşıldıktan davacının iddiası ile kanun sözcüsünün düşüncesi dinlendikten sonra işin gereği düşünüldü:

Dava vekilliği yapmakta olan davacı, Avukatlık kanununun geçici 12. maddesine dayanarak avukatlık ruhsatnamesi verilmesini istemiş, bu isteği hakim ve savcılık sınıflarında bulunmadığı gerekçesiyle ilgili baro tarafından reddedilmiş ve davalı birliğin iptali istenen kararıyla da onanmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 12 nci maddesinin ikinci fıkrası aynen «Ancak, Hukuk Fakültesi veya Mektebinden mezun olmadıkları halde 3499 sayılı kanunun yürürlüğünden önce hakimlik veya savcılık sınıflarında, 3499 sayılı kanunun yürürlüğünden önce veya sonraki görev sürelerinin toplamı dört yılı doldurmuş olanlara 3 üncü maddenin (b) ve (c) bendlerindeki kayıtlardan varestede tutulmak şartıyla avukatlık ruhsatnamesi verilir. Sicilleri itibariyle görevlerinden çıkarılmış olanlar hakkında bu hüküm uygulanmaz» şeklindedir.

Belirtilen yasa hükmünün aradığı temel koşul Hukuk Fakültesi mezunu olmadığı halde, hakimlik ve savcılık sınıflarında bulunmuş olmaktadır. Gerek dosyadaki bilgilerden ve gerekse kendi beyanından davacının başkatiplik yaptığı ve izinleri sırasında geçici olarak hakim

veya savcılara vekalet ettiği sabit olduğundan, anılan maddenin aradığı «Hakimlik veya savcılık» sınıflarında bulunma koşulunu taşımadığı açıktır. Bu nedenle davacıya avukatlık ruhsatı verilmemesinde hukuka aykırı bir yön bulunmadığından **dayanaktan yoksun davanın reddine**, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına **650.— lira avukatlık ücretinin davacıdan alınıp davalıya verilmesine** 26.4.1976 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
İbrahim Koloğlu	Bülent Olçay	Mahmut Polat
	Üye	Üye
	Enver Sevgen	Sami Akural

1976/39 - 13

1976 Yılı 4. Avukatlık Sınavı Hakkındaki Birlik Genelgesi - 1976 Yılı 3. Avukatlık Sınavı Tutanakları.

Ankara : 9.8.1976
 Genelge No : 43/1353
 Konu : 1976 yılı 4. Avukatlık
 sınavı hk.

Baro Başkanlığı

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7. maddeleri ile Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip eden maddeleri uyarınca 1976 yılının dördüncü Avukatlık sınavı 13 - 14 Eylül 1976 Pazartesi ve Salı günleri yapılacaktır. Buna ait duyurunun bir örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Staj bitim belgesi almış ve bu belgenin günü ile sınav günü arasında iki yıldan fazla bir süre geçmemiş olan adayların Yönetim Kurulunuzca tesbit edilerek, üç nüsha sınav giriş belgesi düzenlenmesini, adlarının sınav girecekler listesine yazılmasını, sınav giriş belge-

sinin bir örneğinin adaya verilmesini, bir örneğinin sınav girecekler listesi ile birlikte sınav gününden en az bir hafta önce bulunacak şekilde Birliğe gönderilmesini, bir örneğinin de adayın staj dosyasında saklanması, Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 33. maddesine göre de, Baronuz bölegesini içinde sınavın ve mülâkatın yer, gün ve saatinin ilân edilmesini önemle rica ederim.

Saygılarımla,
 Başkan

DUYURU :

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7. maddeleri ile Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip eden maddeleri uyarınca 1976 yılı 4. avukatlık sınavı 13 - 14. Eylül 1976 Pazartesi ve Salı günleri, sınavda başarısız olanların mülâkatları da 20. Eylül 1976 Pazartesi günü Birlik binasında yapılacaktır.

Adayların Barolarından alacakları sınav giriş belgeleri ile birlikte 13. Eylül 1976 Pazartesi günü saat 8.30'da Birlik binasında bulunmaları duyurulur.

NOT :

1 — Sınav 13. Eylül 1976 Pazartesi günü saat 9.00 - 12.00 arasında Anayasa ve İdare Hukuku ile Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları, aynı gün öğleden sonra 14.00 - 17.00 arasında Ceza ve Ceza Usulü Hukuku, 14. Eylül 1976 Salı günü 9.00 - 12.00 arasında Medenî Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku aynı gün 14.00 - 17.00 arasında İş Hukuku, İcra ve İflâs Hukuku ve Hukuk Usulü konularında yazılı olarak yapılacaktır.

2 — Sınav düzen ve güvenini bozduklarından sınav dışı bırakılanlarla sınav belgesi aldığı halde sınav girmeyenler sınavda başarısız sayılır.

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI I

Avukatlık Kanunu ile Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 1976 yılı 3. Avukatlık Sınavına bir adayın katılacağına bildirildiği ve adayın gelmiş olduğu görüldü.

Anayasa, İdare Hukuku ve Avukatlık Kanunu ile Meslek Kuralları konularında aşağıdaki soruların sorulması uygun görüldü.

1 — İDARE HUKUKU :

Tüm Yargı davası nedir, unsurlarını belirterek açıklayınız.

2 — ANAYASA HUKUKU :

Yüksek Mahkemeleri açıklayınız ve görevlerini belirtiniz.

3 — AVUKATLIK KANUNU ve MESLEK KURALLARI :

a) Avukatın vekâletten çekilmesi halinde yapacağı işlem nedir?

b) Yargı organları ve adli mercilerle avukatın ilişkileri ile ilgili meslek kuralları nelerdir?

Bu tutanak 12.7.1976 Pazartesi günü düzenlendi ve imza edildi.

Başkan
Yargıtay Üyesi
Kutsi Malatyalıoğlu

Üye
Yargıtay Üyesi
Orhan Aydın

Üye Üye Üye
Av. İhsan Onar Av. Behçet Çomakoğlu Av. Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI II

Sınavın ikinci gurubunu teşkil eden Ceza ve Ceza Usul Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

Müvekkiliniz komşusu tarafından kendi evinden hırsızlık yaptığı iddiası ile suçlanmaktadır. Savcılık kamu yararı görmediğini bildirmektedir. Müvekkiliniz açısından yapacağınız işlem nedir? Hakaretin yüze karşı ve gıyapta oluşunu nazara alarak izah ediniz ve bir dilekçe örneği yazınız.

Bu tutanak 12.7.1976 Pazartesi günü saat 14.00'de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan
Yargıtay Üyesi
Kutsi Malatyalıoğlu

Üye
Yargıtay Üyesi
Orhan Aydın

Üye Üye Üye
Av. İhsan Onar Av. Behçet Çomakoğlu Av. Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI III

Sınavın III. gurubunu teşkil eden Medeni Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Tacir ve esnafı tarif ediniz ve arasındaki farklılıkları belirtiniz.

2 — Temerrüde dayanan tahliye davalarını, dava zamanı, yetkili ve görevli Mahkemeyi de belirterek açıklayınız ve örnek bir dava dilekçesi yazınız.

3 — Nafaka nedir, çeşitlerini açıklayınız.

Bu tutanak 13.7.1976 Salı günü saat : 8.30'da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan
Yargıtay Üyesi
Kutsi Malatyalıoğlu

Üye
Yargıtay Üyesi
Orhan Aydın

Üye Üye Üye
Av. İhsan Onar Av. Behçet Çomakoğlu Av. Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI IV

Sınavın IV. gurubunu teşkil eden İş Hukuku, icra ve İflas ve Hukuk Usulü konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — İşverenin ihbar önellerine riayet etmeksizin akti fesih yetkisi veren haller nelerdir?

2 — İhtiyati haciz ile yapılan icra takibine karşı borçlu ödeme emrine itiraz etmiş ise alacaklı ne kadar süre içerisinde itirazın kaldırılması yoluna gidebilir?

3 — Kesin ve takdiri deliller nelerdir, açıklayınız.

Bu tutanak 13.7. 1976 Salı günü düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay Üyesi	Yargıtay Üyesi
Kutsi Malatyaloğlu	Orhan Aydın
Üye	Üye
Üye	Üye

Av. İhsan Onar Av. Behçet Çomakoğlu Av. Erdoğan Bigat

Bkz. TBBB. 1974/25-37; 26-19; 1975/31-13; 32-28; 33-22; 1976/35-6, 11; 38-14.

1976/39-14

Türk Hukukçular Albümü Hakkında Birlik Genelgesi

Baro Başkanlığı

Ankara : 4.8.1976
Genelge No: 41/1345

Ankara - Kızılay, İnkilâp Sokak No: 4/10 adresinde Kutlay Doğan ve Hacı Koçak adındaki kişilerin «Türk Hukukçular Albümü» adı ile bir kitap çıkarmak hususunda teşebbüse geçtikleri ve meslekdaşlarımıza gönderdikleri matbu mektuplarda serbest çalışan avukatların birer fotoğraflarıyla kısa biyografilerinin ve ayrıca adresleri ile telefon numaralarının bildirmesini istedikleri Birliğimize yapılan başvurmadan anlaşılmıştır.

Yönetim Kurulumuzun 5.6.1976 tarihinde görüşülen bahis konusu teşebbüsün, Avukatlık Kanununun yasakladığı reklâm niteliğinde bulunduğu sonucuna varılmış ve Avukatların uyarılması için Barolara Geneige gönderilmesine karar verilmiştir.

Bilgilerini ve durumun Baroya kayıtlı meslekdaşlarımıza duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/39-15

Burdurda Mahkemeler ve İcra Dairelerinin Basılı Kâğıt İhtiyacı — Birliğin Adalet Bakanlığına Başvurması — Alınan Cevap.

Burdur: 8-6-1976
Sayı : 515

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Burdur'a bağlı mahkemeler ve icra dairelerinde basılı evrak bulunmadığından bahisle ilgili şahıslara tebliğat yapılamamakta, bu nedenle işler uzun müddetten beri sürüncemede kalmaktadır.

Adli işlerin bu şekilde uzun müddet sürüncemede kalması yüzünden avukat arkadaşlar ve vatandaşlar sızlanmakta olduğundan bu konuda Adalet Bakanlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunmak üzere Sayın Başkanlığınıza müracaatta bulunulması Yönetim Kurulumuzca uygun görülmüştür.

Saygı ile arz ederim.

Baro Başkanı
Avukat Ali Şahin

Ankara: 18-6-1976
Sayı : 1054

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Burdur Baro Başkanlığından Birliğimize gönderilen ve Burdur'a bağlı mahkemelerle İcra Dairelerinde basılı kâğıt bulunmadığına dair olan 8.6.1976 tarih ve 515 sayılı yazı fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve istek hakkında yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

T.C.
A D A L E T B A K A N L I Ğ I
A Y N I Y A T M U H . M Ü D Ü R L Ü Ğ Ü

Ankara: 24.6.1976
Sayı : 1880

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İLGİ: 18.6.1976 tarih ve 1054 sayılı yazınız.

Burdur Cumhuriyet Savcılığının vaki talebi üzerine basılı kâğıt, defter tahsilat ve reddiyat makbuzlarından kâfi miktarda 16.6.1976 tarihinde postalanmıştır:

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Melih Ezgü
Adalet Bakanı Y.
Müşteşar

Ankara : 28.6.1976
Sayı : 1112

Baro Başkanlığı
B u r d u r

İlgi : 8.6.1976 tarih ve 515 sayılı yazınız:

Burdur'a bağlı mahkemeler ve İcra Dairelerinde basılı kâğıt bulunmadığına dair olan ilgideki yazınız Adalet Bakanlığına intikâl ettirilerek gereği rica edilmişti.

Bunun üzerine Adalet Bakanlığından alınan 24.6.1976 tarih ve 1880 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/39-16

Avukatlık Kanunu — 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 72. ve 73. Maddeleri Hk.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Burdur: 6.7.1976
Sayı : 525

Yargıtay Tetkik Hakimliğinden emekli olan Süleyman Ulusoy: 1957-1960 yılları arasında Burdur Barosunda kayıtlı avukat iken 1960 yılında tekrar hakimliğe intisap ettiğini ve temmuz 1975 yılında Yargıtay Tetkik Hakimliğinden emekli olduğunu, Burdur Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yaptığı yıllarda Adalet Bakanlığınca verilmiş ruhsatnamesinin 9312 nolu olduğunu beyan ederek Baromuza yeniden kaydı için müracaat etmiş bulunmaktadır.

Mümaileyhin Adalet Bakanlığınca verilmiş eski ruhsatnamesi ile avukatlık yapıp yapamayacağını Baro Lövhasına yeniden kayıt olduğuna göre 1136 sayılı kanuna göre Baromuzca yeniden ruhsatname verilip verilemeyeceğinin bildirilmesini saygı ile arz ederim.

Baro Başkanı
Avukat Ali Şahin

Ankara : 19.7.1976
Sayı : 1233

Baro Başkanlığı
B u r d u r

İlgi:6.7:1976 gün ve 525 sayılı yazınız.

Yargıtay Tetkik Hgkimliğinden Emekli Süleyman Ulusoy'un isteğinin 1136 sayılı Yasanın 72 ve 73. maddeleri gereğince işlem konusu yapılmasına, yeniden ruhsatname alınmasının bahse konu olmadığına bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/39 - 17

Dava ve İş Takipçileri — 7.7.1977 de Dava Takipçiliğinin Kesin Olarak Sona Ereceği.

Trabzon : 25.6.1976
Sayı : 426

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Baromuzun dava takipçileri listesine yazılı İhsan Pervaneli'nin ilişikte sunulan dilekçesinde, 1136 Sayılı Yasanın geçici 17. noi maddesinde dava takipçilerinin vekillik yetkilerine, 7. Temmuz. 1977 tarihinde son verileceği yazıldığı halde 31.8.1976 gün ve 13942 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 21.6.1971 gün ve 1967/37 esas ve 1971/8 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile yukarıdaki hükmün Anayasaya aykırı olduğunun karara bağlandığı, bu bakımdan vekillik görevini yürüten dava takipçilerinin kazanılmış haklarının saklı tutulup tutulmayacağına Baromuzdan sorulduğu anlaşılmaktadır.

Konu takdirlerinize sunulmuş olup adı geçen dava takipçisine bildirilmek üzere sonucunun Baromuza bildirilmesini saygılarımla dilerim.

Av. Fethi Çulha
Trabzon Barosu Başkanı

Araklı : 13.6.1976

Baro Başkanlığı
T r a b z o n

1238 Sayılı Yasa ile değişik 1136 Sayılı Yasanın geçici 17 maddesinin sonucu fıkrasında «bu maddenin

üçüncü fıkrası 7 Temmuz 1977 tarihine yürürlükten çıkarılarak denilmektedir.

Ancak 31/8/1971 gün ve 13942 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 21/6/1971 gün. 1969/37 esas ve 1971/8 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile, geçici 17. maddenin dördüncü ve sonuncu fıkraları dışındaki hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olmadığı görüşü gerekçeleri de gösterilerek benimsenip hükmü bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi kararından Avukatlık Yasasının geçici 17. maddesinin üçüncü fıkrasının, sonuncu fıkrası hükmüne rağmen, yürürlükte kalacağı ve bu üçüncü fıkra hükümlerinden yararlanmakta olanların kazanılmış haklarının olabildiğince saklı tutulması gerektiği anlaşılmaktadır.

Anılan fıkra hükümleri uyarınca vekâlet görevi yapmakta olanlarla Barolar arasında, yasa uygulaması yönünden bir sürtüşmeye ve anlaşmazlığa yer verilmemesi bakımından yukarıda gün ve sayısı belirtilen Anayasa Mahkemesi kararı ile konulan düzenleme karşısında, Avukatlık Yasasının geçici 17. maddesinin üç ve dört fıkraları kapsamına göre, vekâlet görevi yapmakta olanların 7 Temmuz 1977 tarihinden sonra vekâlet görevlerini sürdürüp sürdüremeyecekleri, maddenin üçüncü ve sonuncu fıkralarının işlerliği kalıp kalmıyacağı konusunda baronuzun ve Türkiye Barolar Birliğinin görüşünü açıklamasına gerek duyulmuştur.

Konu incelenerek sonucun kısa zamanda tarafıma bildirilmesini dileriz.

Saygılarımla
İhsan Pervaneli

Ankara : 13.8.1976
Sayı : 1402

Baro Başkanlığı
T r a b z o n

İlgi : 25.6.1976 gün ve 426 sayılı yazınız.

7.7.1977 tarihinde sona erecek olan dava takipçilerinin durumları ile ilgili ilgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 8.8.1976 tarihli oturumunda incelenmiş ve 1136 sayılı Yasanın geçici 17. maddesi 1238 sayılı Yasa ile değiştirilmiş olduğundan hakkında Anayasa Mahkemesince verilmiş bir iptal kararı bulunmadığının, hükmün yürürlükte bulunduğu bildirilmesine 511/6 sayılı karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/39 - 18

Dava ve İş Takipçileri - Emeklilikle ilgili İşlemler Hk.

Antalya : 24/3/1976
Sayı : 159

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne
A n k a r a

Dava Vekili olarak 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17. maddesine göre 15.8.1969 günlü Yönetim Kurulu Kararı ile 1317 doğumlu Osman Çetinüye'nin ve 28.12.1969 günlü Yönetim Kurulu Kararı ile de 1329 doğumlu Atalay Gönnetlioğlu'nun Dava Vekilleri listesine kayıtları yapılmış ve 1.4.1971 gününden itibaren de 7476920 sigorta sicil nosu ile Osman Çetinüye ve 7476921 sigorta sicil nosu ile de Atalay Gönnetlioğlu Avukat Topluluk Sigortasına dahil bulunmaktadırlar.

Adı geçenler bu kerre Avukatlık Kanununun 1238 sayılı Kanunla değişik geçici 1. maddesine göre emekliliğine esas olarak belge istemektedirler.

Adı geçenlere anılan Kanun hükmü gereğince belge verilip verilmeyeceğinin işarını saygılarımla arz ederim.

Baro Başkanı
Av. Zeki Şeremet

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ankara : 13.4.1976
Sayı : 258590

Antalya Barosu Başkanlığına
A n t a l y a

Özeti : Dava Vekilliği çalışma
Belgesi Hk.

24.3.1976 tarihli, 159 Sayılı yazınıza karşılıktır.

Bilindiği üzere, 1136 Sayılı Kanununun 1238 Sayılı Kanunla değiştirilen Avukatlık Kanununun geçici 1.inci maddesinde, Avukatlık süresi belgesinin Topluluk Sigortasının başladığı tarihten itibaren en geç iki yıl içinde ilgili barodan alınacağı ve bu belgenin Kurumuza verilmesiyle Kurumun 2000 günlük çalışmaya itila kesbedeceği öngörülmüştür.

Öte yandan, 1136 Sayılı Avukatlık kanununun geçici 17. maddesi gereğince Avukatlık topluluk Sigortasına katılan Dava Vekili ve İş takipçilerinin Baro levhasına yazılma hali kendilerine bu Kanunun hak ve yetkilerinden yararlanma sonucunu doğurmaktadır.

Bu itibarla, Mülga 3499 Sayılı Avukatlık Kanununun geçici 4 üncü maddesinin (B) fıkrası gereğince, Adliye Encümeni heyetince, veya kayıtlı oldukları Barolarca Baro Levhasına kayıtlı Dava Vekili veya İş Takipçileri hakkında, Topluluk sigortasına katıldıkları tarihten itibaren en geç 2 yıl içinde verdikleri (Topluluk Sigortasına katıldıkları tarihten önceki 10 yıl içinde en az 2000 gün Dava Vekilliği veya İş Takipçili-

ği yaptıklarını belirten) belgelerinde geçerli sayılması ve 1136 Sayılı Kanunun 1238 Sayılı Kanunla değişik geçici 1 nci maddesinde açıklanan diğer şartlarda mevcut ise, bu kimselerin mezkûr maddeden yararlanmaları mümkün bulunmaktadır.

Ancak, yazınızda, 1.4.1971 tarihinden itibaren Baroz bünyesinden Avukatlık Topluluk, Sigortasına katıldıkları bildirilen 7476920 Sigorta sicil numaralı Osman Çetinüye ve 7476921 Sigorta sicil numaralı Atalay Gönnetlioğlu için 1136 Sayılı Kanunun 1238 Sayılı Kanunla değiştirilen geçici 1 nci maddesine göre Avukatlık Topluluk Sigortasına katıldıkları 1.4.1971 tarihinden itibaren en çok iki yıl içinde Adliye Encümen Heyeti veya kayıtlı oldukları Baroca Topluluk Sigortasına katıldıkları tarihten önceki 10 yıl içinde en az 2000 gün Dava Vekilliği veya İş Takipçiliği yaptıklarını belirten belge tanzim edilmemiş ve Kurumumuza verilmemiş ise bundan sonra düzenlenecek belgelerin geçerli sayılmasına Kanunen imkân görülememektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederiz.

Genel Müdürlük

T. Anayurt A. Kapucu
İht. Sig. Md. Yrd. İht. Sig Şefi

Antalya : 11.5.1976
Sayı : 224

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Aksekide Dava takipçisi H.Atalay Gönnetlioğlu ve Osman Çetinüye'nin emeklilikle ilgili dilekçeleri ve Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünden alınan 13 Nisan 1976 gün ve 258590 sayılı cevabi yazı örneği ekte sunulmuştur.

Bir hak zayiine mahal verilmemesi için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ekleri :

2 ad. dilekçe

1 ad. S.S. Kurumu Gnl. Md. lüğü yazıları fotokopisi.

Antalya Barosu Başkanı
Av. Zeki Şeremet

Ankara : 26-6-1976
Sayı : 1077

Baro Başkanlığı
A n t a l y a

İlgi: 11.5.1976 gün ve 224 sayılı yazınız.

İlgi Yazınız Yönetim Kurulumuzun 5.6.1976 ta-

rihli oturumunda incelenmiş olup itiraz olunan karar örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Aksekide dava takipçiliği yapan H. Atalay Gönnetlioğlu ve Osman Çetinüye'nin emeklilikle ilgili dilekçeleri ve SSK. Genel Müdürlüğünün 13.4.1976 gün ve 258590 sayılı yazı fotokopisini gönderen Antalya Barosunun 11.5.1976 tarih ve 224 sayılı yazısı okundu.

10 yıllık belgelerin sigortalı tarafından yetkili makamlardan alınarak iki yıl içinde SSK.na verilmesi gerektiğine, bu işlem yapılmamış olduğunu göre halen Baroca bir işlem yapılmıyacağına, keyfiyetin bu yolda Barosuna bildirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Bkz. TBBB. 1976/36-29.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BÜLTENİ

İKİ AYDA BİR ÇIKAR

S a h i b i :

Türkiye Barolar Birliği Adına Başkan

Avukat Faruk Erem

Sorumlu Müdür :

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri

Avukat Fehmi Özçelik

Yönetim Yeri :

Kızılay Karanfil Sok. No. 5 - Ankara
Telf : 18 13 44 - 18 13 46 - 18 05 12

Dizgi ve Baskı :

Nuray Matbaası, Ankara - 1976

Telf : 18 85 56

18.000 Adet Basılmıştır.

GİDECEĞİ YER

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BÜLTENİ

YIL : 7

KASIM 1976

SAYI : 40

BÜLTENE YAPILACAK ATIFLARDA TBBB KISALTILMASININ KULLANILMASI RİCA OLUNUR.

1976/40-1

Ankara'da Yapılan Olağanüstü Genel Kurul — Olağanüstü Genel Kurulda Alınan Kararlar.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri konusunu görüşmek üzere 18-19 Eylül 1976 tarihlerinde Ankara'da toplanan Olağanüstü Genel Kurul'a 87 delegeye katılmıştır. Yapılan seçimlerde, Nejat Oğuz (Ankara) Başkan, İhsan Onar (Konya) Başkan Yardımcısı, Tahsin Ekinci (Diyarbakır) ve Yusuf Ziya Küçükkuysal (Denizli) kâtip olarak Divanı oluşturmuşlardır.

Nejat Oğuz ve Birlik Başkanı Faruk Erem'in konuşmalarından sonra sırasıyla Ahmet Hamdi Sayar (İstanbul), Orhan Apaydın (İstanbul), Burhan Karaçelik (Zonguldak), Nabi İnal (Hatay), Ali Şahin (Burdur), Turgut Bulut (Bursa), İlhan Baykent (İstanbul), Necla Fertan (İstanbul), Ziya Nur Erjün (İstanbul), Şerafettin Kaya (Muş), İlhami Güven (Ankara), Nebil Varuy (İstanbul), Ekrem Özkunt (İstanbul), Mehmet Seydibeyoğlu (Kastamonu), Ayten Dik (İstanbul), Cengiz İlhan (İzmir), Sabahattin Bilge (Ankara), Merih Sezen (İstanbul), İbrahim Önen (Kocaeli), Hüseyin Aydın (İstanbul), Cemalettin Güçdemir (Gaziantep), Nevzat Erdemir (Adıyaman), Selâhattin Aydın (Kahramanmaraş), Muzaffer Amaç (İstanbul), İsmail Tarhan (Samsun), Sabih Atlı (İstanbul), Mithat Kandemir (Urfa), Enver Arslanalp (İzmir), Muhittin Kılıç (Ankara), M. Raşit Abasıyanık (Sakarya), Turhan Arun (Adana), Zeki Gönenc (Amasya), söz alarak görüşlerini açıklamışlardır.

Toplantı sonunda aşağıdaki kararlar alınmıştır:

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL KARARLARI

1 — Ankara'da büyük bir yürüyüş düzenlenmesine, yürüyüşün gününün ve zamanının Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca saptanmasına,

2 — Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun saptayacağı bir günde Türkiye'deki tüm Barolara bağlı Avukatların Mahkemelerde duruşmaya girmemelerine,

3 — Genel yargı yerlerinde görevli bağımsız Yargıçların da Mahkeme sayılmayacak olan bu kuruluşlarda görev almamaları için kendilerine çağrıda bulunulmasına,

4 — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkında kanun tekliflerinin yasalasmaması için, avukatlık mesleğine mensup her partiden ve bağımsız milletvekili ve senatörlere, bu tekliflere olumsuz oy kullanmaları için çağrı yapılmasına,

5 — Genel Kurulumuzun görüşmeler sonunda alacağı kararların ve Genel Kurulun temayülünün Sayın Cumhurbaşkanlığı, Sayın Başbakanlık makamlarına, siyasi partilerin parlamento gurupları başkanlıklarına, Birlik Başkanlığınca iletilmesine,

6 — Anayasanın temel ilkelerine ters düşen Devlet Güvenlik Mahkemeleri kuruluşu hakkındaki Anayasanın 136. maddesinin Anayasadan çıkarılması için TBB'nin siyasi partiler nezdinde gerekli her türlü teşebbüste bulunmasına,

7 — TBB tarafından Anayasanın 32/1, 136, 147. maddelerini değiştiren bu maddeleri 1961 Anayasasının halkoyu tarafından kabul edildiği biçime getiren gerekçeli bir tasarı hazırlanması ve bu tasarisının gereği için siyasi parti liderlerine ve parlamenterlere, bilgi için Cumhurbaşkanına ve diğer anayasal ve sosyal kuruluşlara sunulmasına,

8 — Millet Meclisinde görüşülmekte olan DGM ile ilgili tekliflerin TBMM.den çıkması halinde, Anayasamızın özüne ve temel ilkelerine aykırı bulunan bu Yasanın bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmesi için Sayın Cumhurbaşkanına başvurulmasına,

9 — Kendi görev ve yetkilerine tecavüz ettiği gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine Anayasanın 149. maddesi uyarınca dava açılması için Yüksek Hakimler Kuruluna başvurulmasına,

10 — TBB. Yönetim Kurulunca hazırlanmış olan Raporun, Genel Kurulca alınacak kararların ve çıkarılacak bildirin ayrıca bastırılarak kamu-

oyuna, tüm demokratik ve anayasal kuruluşlara ulaştırılmasına,

11 — TBB. Yönetim Kurulu tarafından bir tip Anayasaya aykırılık dilekçesi düzenlenmesine, düzenlenen bu tip dilekçenin, bu mahkemelerde müdafiilik görevi alacak her avukat tarafından görev aldığı mahkeme heyetine sunulmasına,

12 — TBB. Yönetim Kurulu tarafından hazırlanacak bir tip davayı görmekten çekilme dilekçesi hazırlanmasına, bu dilekçede savunmanın kâfi kanunî ve hukukî teminat altında bulunmadığından, mahkeme heyetinin bağımsızlığına savunmanın güvenmediğinin belirtilmesine, keza DGM.nde görev alacak her avukatın duruşmanın başladığı anda bu güvensizlik ve davayı görmekten çekilme dilekçesini mahkemeye sunmasına,

13 — Diğer demokratik baskı guruplarının DGM.ne karşı giriştikleri eylemlerin desteklenmesinin açıklanmasına,
Çoğunlukla karar verilmiştir.

1976/40-2

Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Meclis ve Senato Başkanlıkları, Siyasal Partiler Başkanlıkları, Yüksek Hakimler, Yüksek Savcılar Kurulu Başkanlıkları, Yüksek Mahkemeler Başkanlıkları'na gönderilen yazı ve eki Rapor.

Bilindiği üzere memleketimiz yakın bir geçmişte fasılalarla sıkıyönetim dönemi yaşamıştır. Sıkıyönetim uygulamasının, bu arada özellikle sıkıyönetim mahkemelerinin işlemlerinin bazı tenkitlere maruz kaldığı bilinmektedir. Sıkıyönetimin, ardında daha ağır sorunlar bırakmaksızın sona ermesi gerekirdi. Savunma mesleğinde olanlar bu sorunları daha somut görebilmektedirler.

Bu nedenle, TBB. Genel Kurulu 10.1.1976 tarihli toplantısında etkili çalışmalar kapsamı içinde yeralan yeni bir sıkıyönetim kanun tasarısı ilkelere hazırlamak görevini Yönetim Kurulumuz vermiştir.

«Tüm anayasal hakları ortadan kaldırma olağanı iktidarların keyfi takdirlerine bırakan» yürürlükteki sıkıyönetim kanunu yerine aynı sorunları yaratmayacak yasal tedbirlerin şimdiden alınması isabetli olacaktır.

Bugün bilimde «demokrasilerde sıkıyönetim» ayrıca incelenen, özgürlüklerle kısıtlamalar arasındaki dengeyi, demokratik düzeni zedelemeyecek biçimde saptayan araştırmalara rastlanmaktadır.

Bazı gerçekler, Anayasa Mahkemesine, Yargıtaya ve Askeri Yargıtaya intikal eden dosyalarla

kanıtlanmış ve yüksek mahkemelerimizin kararları yürürlükteki yasanın demokrasiyi zedeleyen yönlerini saptamışlardır.

Bu nedenlerle «sıkıyönetim sistemimizin demokratikleştirilmesi» zaruretini, nedenlerini, bir dereceye kadar da çözüm yollarını kapsayan ilişik raporu takdirlerinize, Yönetim Kurulumuzun 2.10.1976 tarih ve sayılı kararı uyarınca, sunarken, bu konuda emir buyrulacak çalışmalara Birlik olarak katılmağa amade olduğumuzu da arzederiz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Faruk Erem

SIKIYÖNETİM HAKKINDA RAPOR I. G İ R İ Ş

1. Konu : Memleketimizde «örfi idare geleneği» ile başlayan ve «sıkıyönetim uygulamaları» ile, gerçek hukukî niteliğini yitiren, hukukun değil, sıkıyönetimin hukuka üstünlüğü yolunda yanlış bir kanaatin toplumda yer almasına sebep olan «durum»un gözden geçirilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu durumdan şikâyetçi olanlar sadece avukatlar değildir. Doktrin de şikâyetlere katılmaktadır.

«... 1924 Anayasası çizgisinde ve tek parti döneminde çıkarılmış olan örfi idare kanununa oranla daha özgürlükçü, daha demokratik bir sıkıyönetim yasası umanlar, beklediklerini bulamamışlardır. Gelen yasa, giden yasanın çok gerisindedir (Rona, S. Anayasa ve Sıkıyönetim Yasası, İstanbul, 1971, ayrı bası, s. 5). «Bugün Türkiye'de yürürlükte bulunan sıkıyönetim rejiminin (şeklen) Anayasal fakat hukukî olmayan, hukuk devleti ilkesine aykırı bir rejim olduğu kanısındayız» (Bilgen, P. 1961 Anayasasına göre Sıkıyönetim, 1975, s. 190).

Milletlerarası Hukukçular Komisyonu Türkiye'deki sıkıyönetim uygulaması hakkında Cenevre'de yayınladığı 14.11.1971 tarihli raporda şunlara işaret ediyordu: «Türkiye'nin samimi dostu olan Milletlerarası Hukukçular Komisyonu, bu memleketin yavaş yavaş en soylu geleneklerini terketmesinden üzüntü duymaktadır».

TBB. Genel Kurulunda alınan ve Yönetim Kurulunca gerekli çabalarda bulunmak talimatını veren karar bu açıdan da önem kazanmaktadır.

İlgili mercilere yapılan başvurular ve uyarılar, özellikle şu üç konu üstünde toplanmıştır: Sıkıyönetim ilânı tasarruflarında zaman zaman takdirin maksat dışına çıktığı, hakların özüne dokunulduğu, sıkıyönetim mahkemelerinin Anayasal dayanağı olmadığı.

2. Hukuk Devleti : Anayasa Mahkemesine göre «Hukuk Devleti» demek, insan haklarına saygı gösteren ve bu hakları koruyan adil bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendisini yükümlü sayan, davranışlarında hukuka ve Anayasaya uyan, bütün işlem ve eylemleri yargı denetimine tâbi bulunan Devlet demektir (Anayasa Mah. 11.10.1963, E: 963/12, K: 963/243).

a) O halde demokrasilerde «Sıkıyönetim» Hukuk Devleti kavramı içinde ele alınmalı ve buna göre sonuçlara varılmalıdır. Bu yolda bir çaba demokrasiye bağlılığı kanıtlar. Yürütmeye olağanüstü yetkilerin tanınması ancak demokratik rejimlerde önemlidir. Diktatörlüklerde bütün yetkiler yürütmenin elinde toplandığından konu özellik göstermez (Kapanı, M. Les pouvoirs exaordinaires de l'exécutif en temps de guerre et de crise nationale, Cenevre, 1949, s. 19).

«Sıkıyönetim rejimi, olağanüstü zamanlara özgü, geçici bir rejimdir; bir demokratik hukuk rejimidir. Açılışı, uygulanışı ve kapanışı da Anayasaya bağlıdır. Nitekim totaliter-otoriter yönetimlerde sıkıyönetim rejiminden bahsedilemez. Bu rejimlerde, bütün zamanlar için geçerli (keyfilik yönetimi) bir özel, geçici (sıkıyönetim rejimi)ni zaten anlamsız, gereksiz kılar» (Serozan, R. Anayasa ve Sıkıyönetim Yasası, İstanbul, 1971, ayrı bası, s. 5). O halde Sıkıyönetim sistemimizin demokrasiye intibakını sağlayacak bir çaba içine girilmesi zorunluluğu vardır.

b) Eğer bir sistem veya sistemin uygulaması demokrasinin temel ilkelerini zorlarsa artık ona demokratik sıkıyönetim demek olanaksızdır. Özellikle temel hakların özüne, tabii hakim ilkesine, savunma hakkına dokunulursa, maksat dışı ilân edilirse sistem, hukuki ve demokratik sıkıyönetim niteliğini yitirir (bk. Serozan, s. 6).

Unutmamak gerekir ki sıkıyönetimde halk, «düşman» veya askerî işgale uğramış bir bölge halkı değildir (bk. Modugno, F. stato d'assedio, Novissimo digesto italiano, XVIII, 273).

c) Anayasamızda harp hali ile sıkıyönetimin aynı maddede yer alması sebepsiz sayılmaz. Harpte, muhasara edilmiş bir bölge veya kalenin komutanının aldığı tedbirler olarak örfî idare kavramı Fransız kökenlidir.

«Etat de siège» Fransız lügatlarında «Kanunların askıya alındığı, yerlerine askerî rejimin konması halidir» diye tanımlanır. Bu kavram zamanla İtalyan (stato di assedio), Alman ve Avusturya Anayasalarını geçti (Motzo, G. Stato di assedio, Enciclopedia del diritto, III, s. 250). Bu suretle aynı kökenden gelen «Askerî sıkı yönetim», «sivil sıkıyönetim» ayırımına rastlanmağa başlandı.

II. SIKIYÖNETİM İLÂNI

1. Zaruret Kavramı : Sıkıyönetim ilânında zaruret in takdirinde hata edildiği, «son çare»nin zamansız kullanıldığı veya maksat dışı kullanıldığı ileri sürülmüştür. Anayasamızın değişik 124. maddesinde geniş bir takdire olanak sağlayacak deyimler kullanıldığı görülmektedir. Fakat unutmamak gerekir ki Anayasamızda sıkıyönetim «olağan üstü haller»den sayılmıştır. «Sıkıyönetim, içinde bulunulan olağanüstü ve acele halin bir gereği olarak... ilân edilir... Sıkıyönetim ilânı sebepleri ne kadar anı, olağanüstü ve yaygın olursa olsun kamu düzeni bozuklukları olmayıp millî güvenliği tehlikeye düşüren veya tehlikeye düşmeye yakın ve muhakkak ihtimalleri yaratan sebeplerdir. Kamu düzeni ihlalleri sebebi ile sıkıyönetim ilân edilemez» (Bilgen, 120).

2. Kalkışma : «Sıkıyönetim ilân edilebilmesi ancak Anayasanın 124. maddesinde tâdadi ve tahdidi olarak tesbit edilmiş bulunan sebeplerden hiç değilse birinin gerçekleşmesine bağlıdır. ... Anayasamızın 124. maddesinde Sıkıyönetim ilânı için aranan şartların ortak bir niteliği vardır. Bu da, sıkıyönetimi gerektiren olayların hepsinin «millî güvenlik» seviyesinde olaylar olması, ülkenin ve devletin iç ve dış güvenliğini tehlikeye sokan nitelikte sayılmaları gereğidir».

... 1961 Anayasası sıkıyönetim konusundaki hükmünü, bazı şekle ait değişikliklerle hemen hemen aynen 1924 Anayasasının 86. maddesinden almıştır. Bu hususu Temsilciler Meclisi Anayasa Komisyonu raporundan ve meclis görüşmelerinden de çıkarmak mümkündür. «Ayaklanma» kelimesinin 1924 Anayasasının 86. maddesindeki «ısyan» kelimesinin Türkçesi olarak kullanıldığı da, meclis görüşmeleri sırasında Anayasa Komisyonu sözcüsü tarafından belirtilmiştir... «İsyan» kelimesinin Fransızca ve İngilizce karşılığı «insurrection», İtalyanca karşılığı da «insurrezzione»dir. Nitekim 1924 Anayasasının Fransızca tercümesinin 86. maddesi ile ilgili kısmında, «ısyan» karşılığı olarak «insurrection» kelimesi kullanılmıştır (L. Lanouche tercümesi, Les Constitutions Européennes, Mirkine Guetzvich, Tome V. Paris 1951). Bu durumda yabancı hukuklarda «insurrection» kelimesinin ifade ettiği anlamı tespit etmek, «ısyan»dan maksadın ne olduğunun tesbiti bakımından yararlı olacaktır. Yabancı doktrinlerde, siyasi iktidarı yıkmayı amaçlayan mevcut düzene karşı yıkıcı hareketleri ifade eden «émeute», «rebellion», «révolte», «sédition», «soulevement» vs. gibi değişik terimler mevcuttur. Fakat bunların hepsi, kendi aralarındaki farklı hareketleri ifade ettikleri gibi, «ısyan» karşılığı kullanılan «insurrection»dan da kesin olarak farklıdır. Kabul edilen esasa göre «insurrection», «kurulu iktidarı devirmeye yönelmiş si-

lâhli eylemdir» ve «bu eylemin, halkın büyük bir kısmının silâhla katıldığı, ağır ve mevcut iktidarı devirmeyi amaçlayan bir eylem olması gereklidir.

... Türk Ceza Kanununun 149. maddesi «isyan» fiilini düzenlemekte ve cezalandırmaktadır. Bu maddenin mehazı 1889 İtalyan Ceza Kanununun 120. maddesidir ve bu madde de «isyan» kelimesi karşılığı olarak «insurrezzione» kelimesini kullanmıştır. (İstanbul Hukuk Fakültesi Raporu).

3. Millî Güvenliğin Tehlikeye Düşmesi : «Sıkıyönetim millî güvenliği korumak amacıyla uygulanmaya başlanan olağanüstü bir kolluk rejimidir» (Bilgen, s. 187). Bu isabetli bir tanımdır. Bu tanımın dışında kalan uygulamalar «yetkinin kanun dışında kullanılması»dır.

Abartılmış «Kamu düzeninin ihlâli» kavramını «Millî güvenliğin tehlikeye girmesi» kavramına dahil saymak mümkün değildir. Mahkemelerimizin içtihadı bu ayırımı sezmiş gibidir.

Bir suç dolayısıyla davayı gören mahkemenin sıkıyönetimin Anayasada gösterilen, koşullar dışında ilân edilmiş olduğunu inceleyemeyeceği iddia edilemez. Bu suretle belki de kısmen de olsa yargı denetimi sağlanmış olabilir. Örneğin bazı suçlar «kalkışma mahiyetinde olmadıkça veya bu niteliği kazanmadıkça, yurt içinde bu suçların çoğaldığından bahisle sıkıyönetim ilânı mümkün değildir. Anayasanın 124. maddesi buna manidir» (As. Yg. 27.9.1971, 366/224).

4. Yargı Denetimi : Anayasa Mahkemesinin «Bakanlar kurulunun sıkıyönetim ilânı hakkındaki kararının TBMM'nin birleşik toplantısında onaylanmasına dair kararın bir kanun veya içtüzük niteliğinde olmadığı, bu sebeple Anayasa Mahkemesinin görevine girmedığı» yolundaki içtihadının (17.11.1970, 970/44, RG. 30.3.1971 n. 13794), gerekçesine katılmak güçtür. Hukuk devletinde yargı denetimi dışında kalan tasarruf düşünülemez.

a) «Anayasamız yürütmenin ve yasamanın kararlarını yargı denetimine bağlamaktadır. Gerçekten, temelde «millî, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti»ni gerçekleştirmeye yönelmiş bulunan Anayasa bu hususların gerçekleştirilmesi yönünden yargı denetimini «Hukuk Devletin»in zorunlu bir sonucu ve garantisi olarak kabul etmiş, yargının üstünlüğünü ve bağımsızlığını mutlak olarak öngörmüştür.

114. maddesinde «İdarenin hiçbir eylem ve işlemi hiçbir halde yargı denetimi dışında bırakılmaz» diyen Anayasamız, böylece yürütme organının her türlü işlemini yargının denetimine bağlar, Anayasa Mahkemesini kabul etmekle de yasama organının işlemleri konusunda yargı denetimini benimsemiştir.

Anayasamızın «yargı denetimi»ne bunca önem verilmesinin nedeni kişi özgürlüklerinin yok edilmesi, Anayasaya aykırı kanunlar ve kanunlara aykırı eylem ve işlemlerle kişilerin haklarının tahribini engellemek ve hukuk devletini gerçekleştirmekten başka bir şey olamaz. Bu açıdan yargı denetimini sağlayarak kişi özgürlüğünün en ufak bir tahdidini dahi engellemeyi amaç bilen, hürriyetlerin düzenlenmesi açısından en uzak ihtimali dahi düşünerek sıkı kayıtlar getiren 11. maddeyi kabul eden bir Anayasanın, özgürlükleri tümünden askıya alan sıkıyönetim rejiminin ilânını ve işlemlerini yargı denetimi dışında bırakmış olması düşünülemez. Aksini ileri sürmek, Anayasanın kendi temel eğilimi, sistemi ile çelişkiye düştüğü iddia etmek anlamına gelir. Oysa, Anayasanın kendi içinde böyle bir iç çelişkiye düştüğünü gösterecek hiçbir belirti mevcut değildir. (İstanbul Hukuk Fakültesi Raporu).

b) «Sıkıyönetim kararı en azından TBMM Birleşik Toplantısında onaylanana kadar idari bir işlem niteliğini taşımaktadır. İdarenin kararı yasama organının bu konudaki onama kararıyla oluşan, yürürlüğe giren bir niteliğe sahip bulunmaması, sıkıyönetim rejimi yürütmenin (Bakanlar Kurulu) kararıyla kurulmakta ve uygulanmaya başlamaktadır. Dolayısıyla TBMM'nin onama işlemine kadar, bu kararın idari yargı denetimine tâbi bulunduğu kesindir.

Bakanlar Kurulunun sıkıyönetim kararının TBMM Birleşik Toplantısında onanmasından sonra ortada artık bir yürütme işleminin kalmadığı, bu işlemin bir yasama işlemi haline dönüştüğü kabul edilecek olursa, bir hukuki işlem olarak sıkıyönetim ilânının yargısal denetime tâbi olması yönünden mesele yine değişmeyecek, bu defa bu denetimi yapmaya yetkili organ Anayasa Mahkemesi olacaktır (İstanbul Hukuk Fakültesi raporu).

Anayasamızda «olağanüstü yönetim usulleri» üst kavramı içinde (123, 124) «olağanüstü haller» ve «sıkıyönetim ve savaş hali» olmak üzere iki durum yer almaktadır. Demek ki sıkıyönetim «olağanüstü haller»den biridir ve özellikleri bu olağanüstülikle açıklanmak istenmiştir. Bu nedenle olağanüstülük ve bunun başladığı sınıra ve yoğunluğa göre sonuçlara varılmalıdır.

c) Olağanüstü hal kavramı «zaruret hali» ile açıklanmak istenmiştir. Bu görüş genellikle reddedilmekle beraber (bk. Bilgen, P. 1961 Anayasasına göre sıkıyönetim, Tez, 1961, teksir, s. 4). Bu kavrama göre de bir takım «hukuki sınırlamalara» gidilmesi mümkün görülmektedir. Zira «zaruretin tayin ettiği sınırın aşılması» gibi ölçülerden «sıkıyönetim» konusunda sonuçlar çıkarılabilir.

«Özgürlükleri savunmak için diktatörce çarelere başvurmak üzücü bir çelişkidir» (Kapani, s. 259). O halde çelişkiye düşmeyen bir sıkıyönetim sistemi bulmak zorundayız.

d) Sıkıyönetimin «yürütmenin hukuk dışına çıkma yetkisi» olarak kabulü doğru olmaz. Sadece olağan hallerdeki «Kanunî rejim»den farklı yasal bir statüye geçilmesi bahis konusudur. Bu geçiş elbette kolay değildir.

«Bütün demokratik Devletlerde, yürütmenin yetkilerinin genişletilmesi önemli hukukî güçlükler doğurur» (Kapani, s. 20). Fakat hukuk tekniği bu güçlükleri giderebilir.

III. HAKLARIN ÖZÜNE DOKUNMAZLIK

Anayasamız (124), «sıkıyönetim ...halinde ... hürriyetlerin nasıl kayıtlanacağı veya durdurulacağı ... kanunla gösterilir» demektir. Bu hüküm «kanun, temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunmaz» kuralına istisna getirmemiştir. Her ne kadar Kanunun gerekçesinde «Anayasa ile tanınan hak ve hürriyetlerin özüne dokunulmamıştır» denilmekte ise de gerek kanunun metni, gerekse uygulamada görülen örnekler bu gerçekçeyi yalanlamışlardır.

Anayasamızda kullanılan «hürriyetlerin durdurulması» terimini «hakkın özüne dokunulmazlık» ile bağdaştırmak gereklidir. Durdurma —geçici de olsa— öze dokunur.

Anayasamız (124) sıkıyönetimde «hürriyetlerin kayıtlanacağı ve durdurulacağı»nı kabul ettiğine göre kayıtlanmış ve durdurulmuş «özürlükler» ile «Hukuk Devleti»ni bağdaştırmak çareleri aranmalıdır. İlk etkin çare bütün karar ve işlemlerin yargı denetimine tâbi olduğu kuralını gerçekleştirecek açık hükümlerin Sıkıyönetim Kanununda gösterilmesidir. Sıkıyönetim Komutanlığının işlemlerinin yargısal denetimi mutlaka açıklanmalıdır. Böylece «sıkıyönetim kanunu ile sıkıyönetim komutanının temel hak ve özgürlükleri kayıtlayan ve durduran işlemlerinin etkili bir yargı denetimine tâbi olması ve bu denetimin sağlanması halinde, temel hak ve özgürlükler güvence altına alınmış, hukuk devletinin hem temel hakların gerçekleştirilmesi ve güvence altına alınması, hem de yargı denetimi gerekleri bu olağanüstü hal ve rejimindeb ile korunmuş olacaktır» (Bilgen, s. 187).

«Her sıkıyönetim rejiminde işlerliği tartışmasız olan temel haklar ve özgürlüklerin özüne dokunulmazlık ilkesi, somut planda, alınacak tedbirlerde ölçülülüğün, amaç-araç uygunluğunun gözetilmesi, anlamına gelir. Kökü maddi anlamda hukuk devleti ilkesine dek uzanan ölçülülük kuralı çerçevesinde toplum için söz konusu somut ve

güncel bir tehlikenin önüne alabilmek için daha hafif tedbirler yeterli iken, bu tedbirlere başvurulmaksızın doğrudan doğruya, kestirme yoldan daha ağır radikal tedbirlere, son çarelere başvurulamaz» (Alman Federal Anayasa Mahkemesi, 1964, 385, Serozan'dan naklen, s. 6).

«Yasanın 3. maddesi alabildiğine geniş ve ölçüsü kaçırılmış bir tedbir ve yetki kataloğu ile ölçülülük, ilkesine değil, fakat ölçsüzlük ilkesizliğine uygun düşmektedir. Nitekim bu maddenin uygulama denemesi, bu teşhisî açıkça doğrulamıştır» (Serozan s. 7). Yargının da bu «teşhisî saptadığı görülmüştür. «Kanununun 16/1. maddesinde gösterilen sıkıyönetim Komutanlıklarınca verilen emirleri dinlememek suçunun tekevvünü için emrin kanunun 3. maddesindeki yetkiye daaynılarak verilmiş olması gereklidir (As. Yg. 3.8.1971, 388/332).

IV. SIKIYÖNETİM MAHKEMELERİ

Sıkıyönetim Mahkemeleri kurma yetkisi (1402 S.K. 11), Milli Savunma Bakanlığına tanınmıştır.

Bu konuda bazı duraksamalara rastlanmaktadır: Sıkıyönetim Mahkemesi kurma yetkisinin Anayasal dayanağı var mıdır? Bu mahkemeler Anayasal kuruluş değil iesler, yargulamalar Askeri Mahkemelerde mi, genel Mahkemelerde mi görülecektir?

Konu, sadece sıkıyönetim mahkemeleri hakimlerinin atanması ve bu mahkemelere ilişkin sorunlar değildir. Asıl konu şudur: Sıkıyönetim Mahkemesi kurmağa Anayasamız olanak tanınmış mıdır? Anayasamızın 124/3. maddesi Sıkıyönetim Kanununun yapılacağından söz etmekte ve bu kanunla düzenlenecek konuları (genel deyimlerle de olsa) tek tek saymaktadır. «Mahkeme kurmak» hiç bir genel deyme girmeyecek kadar kendine özgü bir kavramdır. (Karşılaştırınız: Anayasa m. 124, 136).

Anayasamızın Sıkıyönetim Mahkemesi kurmak yetkisini tanıdığını farzetsek dahi olaylar ve failleri belli olduktan sonra, idari emirle hakimlerin tayini, değiştirilmesi biçimindeki uygulamanın Anayasaya uygun olduğu söylenemez.

1. Askeri Mahkemeler : Anayasamızın değişik 138/3. maddesine göre «Askeri mahkemelerin ... sıkıyönetim hallerinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili olduğu kanunla gösterilir».

a) Bir fikre göre bu hüküm yeni mahkeme kurulmasını değil, mevcut askerî mahkemelerin görevli kılındığını gösterir.

«Anayasanın 138. maddesinin 3. fıkrası, sıkıyönetim halinde yeniden askerî mahkemeler kurulmasını öngörmediği, mevcut askerî mahkemelerin kişi ve suç bakımından görev ve yetkisini düzenlediği için, Anayasa Mahkemesinin pratik

zorunluklar gerekçesine katılamıyoruz. Görev ve yetkileri önceden belirtilmiş mahkemeler oldukları için bu mahkemeler belki olağanüstü ve tabii hakim ilkesine aykırı mahkemeler değildir. Fakat herhalde Anayasanın 138. maddesine aykırıdır. Bu nedenle, sıkıyönetim ile ilgili suçlar da mevcut Askerî Mahkemelerde yargılanmalıdır (Bilgen, s. 12).

2. Sıkıyönetim Mahkemeleri : Sıkıyönetim Mahkemeleri Anayasanın 138. maddesi anlamında Askerî Mahkeme olamamışlardır. Sıkıyönetimin ilân sebebi açıklanmasından sonra sıkıyönetim karargâhının kurulması ile birlikte «sıkıyönetim mahkemeleri»nin kurulması, hakim sınıfından olmayan başkanın seçilmesi, hakimlerin bazı ölçülere göre tayini gerek esas, gerek şekil açısından «tabii hakim» ilkesine aykırı düşmektedir.

Anayasa koyucusu izahsız tutarsızlık içindedir. Sıkıyönetim Mahkemeleri 138. maddede gösterilen Anayasal kuruluşlardan değildir. Buna karşı Anayasanın geçici 21. maddesinde «sıkıyönetim mahkemeleri»nden söz edilmektedir. Anayasanın bünyesinde varolmayan bir kuruluşun «geçici» maddelerde nasıl söz edilir? Maksat, dolaylı yoldan bu mahkemelere Anayasal nitelik vermektir.

Konuyu şöylece açıklamamız mümkündür:

Sıkıyönetim sona erdikten sonra da bu mahkemelerin yetkisinin süreceğini öngören 23. maddede Anayasa Mahkemesince iptal edilmişti (16.2. 1972, E: 1971/31, K: 972/5). Anayasaya eklenen 21. madde ile «sıkıyönetimin kaldırıldığı tarihte sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılmaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder». Bu «geçici»nin «bir defaya mahsus» olduğu kesinlikle anlaşılabilir. O halde geçici bir maddeden faydalanarak bu mahkemeleri «Anayasal kuruluşlar»dan sayan bir anlayış isabetli olamaz.

3. Tabii Hakim : Bu mahkemelerin hakim üyeleri ile savcılarının 1402 sayılı Kanunun 11. maddesinde belirtilen kurulca, subay sınıfından olan üyelerinin genel kurmay başkanınca seçilmeleri ve atanmaları onlara bir «yasal güvence» getirmemiştir. Anayasa Mahkemesinin hakim üyelerin «Hakim teminatı»na sahip oldukları yolundaki kararına katılmak mümkün değildir. Yaladı ki subay üyenin hiç bir teminatı yoktur. Subay üyenin «Başkan» oluşunun etkileri uygulamada büyük sakıncalar göstermiştir. «Bu mahkemelerin üye ve savcılarının sonradan atanması, bağımsızlık ve teminat bir yana, kamu oyununda bu yargıçların tarafısızlığı konusunda şüpheler uyandırmaktadır» (Bilgen, s. 14).

Uygulama açıkça göstermiştir ki sıkıyönetim mahkemeleri idarî emrin etkisi altına alınabilmiştir. Hakim üyelerin atanmalarında, dava devam

ederken görünür sebep olmaksızın, değiştirilmesinde aynı yerdeki birden ziyade mahkemenin kaldırılmasında ciddi kuşku duyulmuştur. Tarafsız hakim yerine görülecek davanın konusu suçun fikirce karşısında olduğu bilinenlerin seçildiğine örnekler az değildir. Buna bilirkişi seçimindeki suistimallerin eklenmesi olaya daha ağır bir nitelik kazandırmaktadır. Bu hususta Askerî Yargıtayımızın suistimalleri teşhis eden kararlarına rastlanır (örneğin A. Yg. 26.2.1973, 14/20).

4) Görev : Sıkıyönetim komutanının «mahkemelerin görevi»ne sahip kılındığı bir dönem olmuştur (3832 sayılı Örfî İdare K. 6: 1402 Sıkıyönetim K. 15).

Hattâ ceza genel kurulu şöyle düşünmüştü : «Sıkıyönetim komutanının benimseyerek kamu davasının sıkıyönetim mahkemesinde görülmesi istemine karşı mahkemenin görevsizlik kararı vermesi komutana verilen yetkinin başka bir organca yetki dışı kullanılması sonucunu doğurur» (CGK. 27.9.1971, 375/292). Fakat Anayasa Mahkemesi (16. 2.1972, 31/5) bu anlayışa şöylece son verdi: mahkemelerin vazifesi ancak kanunla belirlenir, Komutanın takdiri ile görev saptanamaz.

SONUÇ :

Yukarıda genel çizgilerle işaret edilen nedenlerle Sıkıyönetim Yasasının yeniden ele alınması ve «demokrasi ilkeleri»ne uygun yeni bir yasanın hazırlanması gereklidir. Bu nedenle, bir ön çalışma niteliğindeki Raporumuzu yetkili makamlara ve Kamuoyuna saygı ile arz ederiz.

1976/40-3

TCK'nun 141, 142 ve 163. Maddeleri Hakkında Türkiye Barolar Birliğinin Hazırladığı Rapor.

TCK'nun 141, 142 ve 163. maddeleri hakkında rapor :

TBB Genel Kurulunun Yönetim Kuruluna verdiği talimatın bir bölümü TCK'nun 141, 142 ve 163 maddelerine ilişkindir.

141, 142, 163. maddelerin kapsadığı hükümler bakımından «genel değerlendirme» ile «Hukuksal değerlendirme» aynı ölçülere bağlanamaz. Objektif bir değer hükmü belli «Hukuk Kuralları»na bağlılıkla elde edilebilirler. Raporumuzda böylesine objektif ölçülerle neticeye varmağa çalıştık.

1 — Toplumsal Ölçü : En önemli ve fikirlerde duraksamalar doğuran soru şudur: Özgürlük onu yok etme amacını güdenlere de tanınmalı mıdır?

Bu soru kısaltılmış olarak şöyle isimlendirilmektedir: «Özgürlüğü yok etme özgürlüğü». Bu konuda üç görüşe rastlanmaktadır:

a) Bir anlayış şudur: «Hürriyetçi» demokratik düzen, her alanda herkese düşünce ve hareket serbestliği tanıma prensibine dayandığına göre bu serbestiyi hürriyetten yana olmayan, hürriyet düzenini ortadan kaldırma ve diktatöryal bir rejim kurma taraflısı olan kimselere de tanımak durumunda değil midir? Bu hürriyetçi demokrasi için hem mantıki, hem de manevi bakımdan kaçınılmaz bir borç sayılmaz mı? Başka bir deyişle hürriyet prensibi adına (Hürriyeti yoketme hürriyeti) ni de tanımak gerekmez mi? (Kapani, M. Kamu Hürriyetleri, Ankara 1964, s. 132).

Hiçbir sistem kendi kendini inkâr etmemelidir, çelişmeye düşmemelidir. Özellikle düşünce hürriyetinin kayıtlanması içdensizliğin bir başka biçimidir. Kaldı ki kısıtlamaya gidince nerede durulacağı bilinmez. Her şeyin açıkça tartışılabilmesi «demokratik bünyenin sağlığı bakımından da gereklidir» (Kapani, s. 133). «Düşüncelerini açıklamakta serbest bırakılması gereken kimselere dokunulmaksızın, sadece hürriyeti yoketme taraflısı kişileri kapsayan bir kanun yapmak imkânsızdır. Bu maksatla çıkarılmış kanunların tatbikatına bir göz atmak buna kanaat getirmemize yeter» (Chafee, Kapani'den naklen, s. 133, nt. 50). Her dönemde memnun olmayanlar da vardır. Kendileri gibi düşünenleri okumak özgürlüğünü onlardan sakınmak haksızlıktır.

Kısaca, bu görüşü savunanların tutumu şöyle özetlenebilir: «Demokrasi bir inanma ve inandırma rejimidir. Şu halde bu rejim kendisine karşı yapılan bütün hücumları —bu hücumlar ne kadar kıyasıya yıkıcı, ne kadar öldürücü olursa olsun— ancak gene kendi inandığı ve dayandığı usullerle karşılamak ve cevaplandırmak zorundadır» (Kapani, s. 134).

b) İkinci görüş şöyle özetlenebilir: Demokrasiye sadık kalmak istemekle beraber aksini savunanlar da vardır, diğer bir deyimle evvelki görüşün karşısında olanların maksatları demokratik görünüm içinde aksini savunmak değildir. Özgürlüğe taraf olanlardan bu özgürlüğün, günün birinde ortadan kaldırılmasına, peşinen rıza göstermeleri beklenemez. Her rejim gibi «demokratik rejimde varlığına yöneltilecek tehlikeler karşısında kendi kendini koruma hakkına sahiptir» (Kapani, s. 134).

c) Arabulucu üçüncü inanış şudur : Eğer demokrasi bir memlekette sağlam bir tabana oturmuş ise özgürlükleri sınırlamak için neden yoktur. «Eğer demokratik rejim bir toplumda sağlam temeller üzerine oturmuş bulunuyorsa, yani o toplumu meydana getiren insanlar tarafından geniş

ölçüde benimsenmiş hürriyet fikri ve geleneği de şuurlarda kökleşmiş ise böylesine kuvvetli bir demokrasi fazla endişeye kapılmaksızın kendisine karşı olan totaliter akımlara rahatça yer verebilir. Fakat demokrasi henüz kurulma ve yerleşme çabaları içinde ise, bu durumda kendi varlığı için ciddi bir tehlike teşkil eden anti-demokratik ideolojilere ve faaliyetlere aynı hoşgörülükü göstermek elbette beklenmez» (Kapani, s. 135).

ç) Sonuç şudur : Türk toplumu demokrasi bilinci içindedir. Kaldı ki kısıtlayıcı kanun hükümleri ile gerçekte hiçbir şey önlenmiş değildir.

Siyasi anlamlı fikirlerin açıklanmasını engelleyen davranışların «Kanunlar»dan gelmesi daha da sakıncalıdır. Demokrasinin korunmasını «totaliter stilli silâhlarla oynamakla değil, demokratik rejimi müesseseleştirmekle» başarılabileceği (Giritli, İ. Fikir Hürriyeti ve Suç: Cumhuriyet, n. 13810), «düşüncenin düşünce ile savunulmadığı hiçbir rejimin demokratik olamayacağı» (Tanyol, C. Düşünce Hürriyeti, Cumhuriyet, 18.1.1963), kamısında isabet vardır. «Bütün yeni hakikatler, evvela yalnız bir tek adamın hakikat sandığı fikirler olarak doğarlar», «Medeniyet, vaktiyle insanların fevkalâde mükemmel saydıkları sistemlerin harabeleri üzerine kurulmuştur» (Laski).

Özgürlüklerin sınırının kanunla çizileceğinde bir güvence görmek mümkün değildir. Kanun her türlü kısıtlamayı getirebilirse özgürlüklerin Anayasada sayılmasının hiçbir anlamı yoktur. Nitekim kayıtlamanın kanunla yapılabileceği kuralı eski Anayasada da yeni Anayasada da uygulamada bir güvence getirememiştir.

Özgürlüklerin sınırlandırılması olanağı tanınca pek çok soru birbirini izler: «Özgürlüklerin hepsi sınırlandırılabilir mi? Özgürlükler nasıl sınırlandırılabilir? Özgürlükler ne gibi nedenlerle sınırlandırılabilir? Özgürlükler ne ölçüde sınırlandırılabilir?» (Soysal, M. Anayasanın anlamı, 1974, s. 139). Bu sorulara kesin cevap verilemez.

2 — Düşünce Özgürlüğünün Düzenlenmesi : Düşünce özgürlüğü açısından üç görüş ileri sürülmektedir:

a) Devlet düzeninin korunması: «Bazı memleketler cemiyet nizamını her şeyin temeli addederek bu nizamı, insanın insiyakleri ile ortaya atacağı fikirlere, insiyakleri ile sarfedeceği sözlere ve neşredebileceği yazılara karşı korumak taraftarıdır» (Arsel, İ. Türk Anayasa Hukukunun umumi esasları, Ankara, s. 464). Bunun doğal sonucu şudur: Sansür. Madem ki Devlet düzeni her şeyin üstündedir, o halde en iyi tedbir sansür uygulamaktır(!)

b) Sınırsız özgürlük : Kuşkusuz toplum düzeni çok önemli bir kavramdır. Fakat düşünce, bilim, sanat özgürlüğü ondan daha az önemli değil-

dir. Düşünce, bilim, sanat Devleti yıkmaz. O halde «tenkit özgürlüğü» ile beraber olmak şartıyla tam bir özgürlüğün kabulünde hiçbir sakınca yoktur

c) Sınırlı özgürlük : Kural olarak özgürlük kabul edilmeli, fakat Kanunla bazı «yıkıcı fikirler» yasaklanmalıdır.

ç) Sonuç : Anayasamızın kabul ettiği sistem; Anayasamızın 20, 21. maddelerinde sınırlamaya cevaz verebilen hiçbir kayıt yoktur. Devlet düzeninin her şeyin üstünde olduğu tutucu bir düşüncedir. Tarih göstermiştir ki Devlet düzenleri sürekli olarak değişmiştir. İnsanın gelişimi sürelidir, insanın fikir üretme gücü sonsuzdur. İnsanlık determinizminin gereği olan bu gelişim ancak düşünce ve bunu yayma özgürlüğü ile sağlanabilmektedir. İnsanlar ve pek çok ülkeler «Orta Çağlar» yaşadılar, bunları hep «rönesanslar» izledi. Duraksamalı da olsa çağlar hep özgür düşüncenin haklı çıkması ile kapandı.

Fikir özgürlüğüne sınır tanıyınca bu bir tercihin, bir «Kıymet Hükümü»nün sonucudur, genellikle bu tercihi «İktidar» yapar. O halde düşünce özgürlüğünün sınırlanması sonucu daima «Fikirce tek biçimlilik»te toplanır. Her ülkede «Düşünce Yaşamının Ölümü» hep böyle olmuştur.

Düşünce özgürlüğünde kısıtlamalar ile «temel hakların özüne dokunulmazlık» kavramı bağlantılıdır.

3 — Temel Hakların Özü : 141, 142, 163. maddeler hakkında hukuksal değerlendirmede rastlanan «Temel hakların özüne dokunulmazlık» kavramı üzerinde anlaşma yoktur. Anayasa kurucu mecliste tartışılırken Komisyon sözcüsü «Hakkın özü kavramı»nın tanımının yapılmasının mümkün olmadığını ileri sürerek şunları söylemişti: «Bu öz, her temel hak için ayrı ayrıdır. Belli bir hürriyetin özünün belli bir sınırlama sonunda yokedildiğini, mahkemeler, efkârı umumiye, yani o memleketin hukuk anlayışı ve zihniyeti tesbit eder» (Öztürk, K. Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Zabıtları, Ankara, 1966, II, s. 1253 bk. Akın, İ. Kamu Hukuku, İstanbul, 1964, s. 393).

a) Doktrin de bir açıklık getirememiştir : «Hürriyetin özü, henüz özü bilinmeyen bir kavramdır... Yargı organları olaylarla prensipler arasındaki bağlantıyı kurarak içtihatlarını vücuda getirirler» (Tunaya, T. Z. s. 111) «Bir hak ve hürriyetin özünün ne olduğu ayrıca bir tartışma konusudur, bu hususta başlıca görev Anayasa Mahkemesine düşmektedir» (Aldıkaçtı, O. s. 48).

«Hürriyetlerin düzenlenmesinde her şey kanun koyucunun göstereceği olgunluğa, ölçüye ve sorumluluk duygusuna bağlıdır. Kanun koyucu şayet demokrasi idealini tam manası ile benimsemiş, insan hak ve hürriyetlerine gerçekten inanmış ise, zaten

ortaya —belki temele inmeyen bazı yorum farkları dışında— önemli bir mesele çıkmayacaktır. Aksi halde, çıkacak meseleleri sun'i tedbirlerle halletmek hiç de kolay olmayacaktır» (Kapanı, s. 152).

b) Yanılgı şudur : Temel hak ve özgürlüklerin aynı statüye tâbi tutulmaları Demokratik Anayasaların kusuru olmuştur. Çünkü bunları aynı yapıya bir üst kavramda toplayıp, hepsine aynı biçimde uygulanabilecek genel sonuçlar çıkarmak suretiyle bazı özgürlüklerin de kısıtlanabileceği sonucuna varmak, diğer bir deyimle mantıkta çıkış noktasını hatalı saptayarak, kıyas yoluyla madem ki o da bir temel haktır, o halde o da sınırlanabilir kıyaslaması, bir çeşit «aldatmaca»dır. Bir örnek verelim: Mülkiyet hakkı temel haktır, sınırlanmalıdır, çünkü bu hakkın bittiği yerde, bir başkasının hakkı (veya hakları) başlar, ikisi arasındaki sınırı kanun çizmelidir. Bu kuralı «düşünce özgürlüğü»ne uygulamayız. Bir hak, ancak sahibi başkasını sömürebilecek nitelikte ise, kısıtlanmalıdır. Özellikle «Sosyal Adalet» açısından bu pek önemlidir. Acaba bu gerekçe «düşünce özgürlüğü» için geçerli midir? Düşünce özgürlüğünün bir tek sınırlanması düşünülebilir: Başkasının düşüncesini kabul etmemek (ve de karşı olduğunu açıklayabilmek) özgürlüğü. 141, 142 ve 163. maddenin değerlendirilmesi böyle olmalıdır.

c) Anayasa Mahkemesi aynı yanılgıya düşmüştür: Anayasa Mahkemesi şu gerekçe ile TCK'nun 141 ve 142. maddelerini Anayasaya aykırı bulmamıştır: 141 ve 142. maddelerin yasakladığı eylemler, Anayasanın özünü teşkil eden insan haklarına, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan millî, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetini temelinden yarakarak bu niteliklerle bağdaşması mümkün olmayan bir başka rejime çevirme çabalarından ibaret bulunmasına göre, bu eylemleri yasaklamak suretiyle düşünce hürriyeti üzerinde yapılan sınırlamaların Anayasaya aykırı bir yönü bulunmamaktadır (26.9.1965, 175/40, RG. 25.7.1967, n. 12656) (!)

ç) «İnsan için en kıymetli değer olan düşüncenin demokrasi düzenini kuran Anayasamızda teminat altına alınması tabii idi. Anayasamızın 20. maddesi, düşünce hürriyetini, bütün sonuçları ile birlikte, Anayasamızın felsefesi içinde hükme bağlamıştır. Teminat altına alınan yalnız düşünce ve kanaat hürriyeti değildir. Esasen yalnız düşünce ve kanaat hürriyetini fertlere tanıyıp, sonra bu düşünce ve hürriyeti açıklamak hakkını tanımamak mürai bir sistem kurmak olurdu. Düşünce, fonksiyonunun yapabilmesi için açıklanmalı ve yayınlanabilmelidir» (Aldıkaçtı, O. Anayasa Hukukumuzun gelişmesi, İstanbul, 1970, s. 190).

Anayasamız (10) «Devlet kişinin temel hak ve hürriyetlerini... sosyal adalet ilkeleri ... ile bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve

sosyal bütün engelleri kaldırır». Sosyal konuları kapsayan Düşünce Özgürlüğü ve bunu açıklama özgürlüğü kısıtlanırsa «engeller» nasıl kaldırılabilir (bk. Sarıca, M. Siyasi Düşünce Tarihi, s. 262).

d) «Düşüncenin açıklanmasını sınırlamak, düşünce özgürlüğünün yalnız sınırlanması değil, özülle birlikte ortadan kaldırılması demek olur: düşünce özgürlüğü, (özgürlük) ile (özgürlüğün özü) arasında ayırım yapılmasına olanak tanımayacak kadar bir bütünlük taşıyor. Düşünce ya vardır, ya yoktur (bazı düşünceler açıklanabilir, bazıları açıklanamaz) denildiği andan itibaren düşünce özgürlüğünü, özülle birlikte ortadan kaldırılmış olur» (Soysal, s. 147).

Tek kişinin kafasının içinde hapsolan bir özgürlük, özgürlük değildir. (Perin, C. Düşünce ve Basın Özgürlüğü, İstanbul, 1947, s. 17).

4 — Eyleme (fiile) dayalı Ceza Hukuku : Demokratik ülkelerin ceza hukuku insanların ne düşündüklerini değil, ne yaptıklarını esas alır. Bu nedenle «eylemsel ceza hukuku» kavramını benimsemiş ülkelerde «ceza hukukunun demokrasileşmesi» akımı güç kazanmıştır.

Brötanyalıların davasında Başkan, duruşmaya başlarken şunları söylemişti: «Fransız hukukunda, düşünce suçu diye birşey yoktur ... Burada yaraladığımız maddi olaylardır, bu olaylara ilham veren fikirler değildir» (Le Monde, 12.1.1972).

Anayasanın 11. maddesinde 1971 tarihinde yapılan değişiklikle getirilen hükümler farklı bir yoruma olanak sağlamamaktadır. Çünkü «bu Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiç birisi ... Cumhuriyeti ortadan kaldırmak kasdı ile kullanılamaz. —Bu hükümlere aykırı eylem ve davranışların cezası kanunda gösterilir», yolundaki hüküm «eylem ve davranış kasdı»nı aramaktadır (bk. Soysal, s. 148). Bu anlayışı karşılayabilecek olan hükümler Ceza Kanunumuzda esasen mevcuttur (TCK 146, 172). Bir davranışın «kışkırtıcı» sayılabilmesi ancak bu hükümlerde gösterilen eylemlere dönmüşmesi halinde kabul edilebilir.

5 — Ekonomik Düşünce Özgürlüğü : «Türkiye'de felsefi düşüncenin eksikliğinden doğan problemler ve felsefi bir bakışın bunlara tutabileceği ışık» sorunu, Hukukçuya —her şeyden evvel— bir özgürlük konusu olarak gözükür. 141, 142. maddeler bu açıdan da incelenmelidir.

Yalnız tek kişinin çabası ile kurulmuş bir felsefe sistemi mevcut değildir, böyle görünmesine rağmen, ne Aristo, ne Sokrat, ne Eflâton, ne de diğer pek çokları, fikirleri açısından «tek kişinin zaferi»ni yansıtmazlar. Bir çevrenin, bir sitenin, belki de bir ulusun düşüncelerinin teşhisi o toplumun sisteminin somutlaşması görevini bir düşünürde görünür hale getirmiştir. O halde düşünülen açıklanabilmelidir.

İnsanın «beyin gücü»nün ürünü olduğuna göre «Düşünce»nin üstün bir değer sayılması olağandır. «Düşüncenin maddi fizyolojik mekanizması» (Pavlov) bilinmelidir. Fakat bu yeterli olmayacaktır. Bu ürünün elde edilmesi, kullanılması, geliştirilmesi bir çeşit «teknik»e ihtiyaç gösterir. Sosyal açıdan alırsak bu tekniğe «Demokrasi» diyebiliriz, fakat bundan bir sonuç çıkar: Biçimsellikten öteye gidemeyen Demokrasiler Halkın düşünme oranını arttırıcı teknikten çok uzaktırlar. Biçimselliği bir de «az emek» isteğine dayalı, kanıtsız düşünceye inanmak rahatlığına halkın alıştırılması politik araç olarak kullanılması eklenirse, artık «Demokrasilerde halkı en geniş boyutlu, ayrıntılı düşünceye yöneltmek tekniği»nden söz edilemez. Bundan sonra demokrasi yozlaşır.

«En eski ve en istikrarlı demokrasiler olan Batı devletleri —İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri— demokrasisinin, ihtilâlden ziyade tekâmül vetiresi neticesinde meydana gelmiş müessese ve tabikatlarla, birdenbire değil, fakat yavaş yavaş doğduğunu görmüşlerdir. Çünkü bu devletlerde ihtilâller bile, vukua geldikleri zaman, çabucak yatışmışlar ve daha geniş tekâmül vetiresi tarafından masedilmişlerdir. Demokrasi bu devletlerde ileri derecede sanayileşmiş ve teknoloji bakımından inkişaf etmiş ekonomik sistemler vücuda getiren bir milletin içinde olgunlaşmıştır. Halkları birbirine zıt fikirlerin serbestçe ifade edilmesine tahammül etmeği ve hattâ bundan zevk almayı, şikâyetlerin alenen açıklanmasını hoş görmeği öğrenmiştir ve böylece yavaş ve sebat ede ede kendini idare etmeğe alışmıştır» (David Spiz). Onlar bu düzeye çatışarak değil, düşünerek gelebilmişlerdir. Bu düşünce ekonomik konularda yoğunlaşmıştır.

Demokrasi en üstün ve en güç rejimdir. Başarılı olması büyük düşünsel çaba ister, içtenlik de. Eğer bir ülkenin halkı toplumsal sorunlarda aydınlatılmışsa, onlar o ülkenin «vatandaş», aydınlaştırılmamışlarsa sadece «taba»sıdırlar. «Tercihli aydınlatma» aydınlatılmamaktır. 141, 142. maddelerin getirdiği yasağı bu açıdan da değerlendirmek gerekir.

Fikirce «yasak bölge» kurmakla yetinileceği yerde, her fikir akımı, objektif olarak, karşıtı akımlarla birlikte anlatılsa, en büyük güvence sağlanmış olur. Aydınlatmak yerine kandırmak usulünün yoğunlaştığı toplumlarda demokrasinin sadece biçimsellikte devam ettiği, gerçekte yitirildiği görülür.

Kuşkusuz diyebiliriz ki, «eğer vatandaş her şeyi bilmek hakkına sahipse her şeyi söylemek hakkına da sahip olacaktır». Çünkü bildikten sonra —doğru veya yanlış— düşünmemek kabil değildir. O halde hem bilmek hem söylemek hakkının kullanılabilmesi koşullarının sağlanması, böyle bir ortamın yaratılması gereklidir.

Duyumlar yolu ile elde edilen bilgi ile zihin yoluyla elde edilen bilgi arasında derece farkı gözetmek doğru olmaz, fakat hiç düşünceden kabul ettirilene «bilgi» denilemez. O halde toplumu, düşünsel eğitiminde «batıl inançlar»dan arıtmak önemli bir çaba olacaktır. Bunlar arasında sükülüp atılması güç olanlar özellikle «ekonomik batıl inançlar»dır.

Ekonomi biliminde bir akım «otomatizm» fikrini savunur: Bu akım «Ekonomi kanunlarının kendiliğinden haklılığı» ilkesine veya varsayımına dayanır. Ekonomik olaylar bir sistem içinde sürüp gider. Denge bozulmamalıdır(!). Basit bir örnek verelim: Piyasada bir mal «talep»i karşılama hali gelirse, «fiyat»lar artar, üretici daha fazla üretmeye, tüketici daha az tüketmeye yönelir. Bütün ekonomiyi böylesine otomatik bir sistem sayalım. sonuç ne olacaktır? Öneri şudur: bir yerine dokunmayın, yıkılır (Sauvy). 141, 142. maddelerin sağladığı budur.

Özgürlüğün en sade tanımı şudur: Bağlı olmamak. Tutsaklık dönemi çoktan kapandı. Acaba «ekonomik bağlılık» tutsaklığın değişik çağdaş biçimi midir? Eski Yunan düşünürlerinde ekonomik bağlılıklar üzerinde sadece, «erdemlik» açısından durulmuş, yalnız Aristo, malın biri kullanma, diğeri değiştirme olmak üzere iki değeri olduğunu sezinlemiş, bugün ekonomi biliminde ilke olarak benimsenen pek çok fikirlerin ilkel biçimini açıklamıştı. Orta çağ ekonomik olayların, dinsel kuralları yalanlayan görünüşlerini zayıflatmak çabaları ile geçti. İnsanlık Aristoculuğu benimsedi, İbni Haldun, ekonomide «Kadercilik»e karşı çıktı, «Ekonomik Kamu Düzeni»nin gerçek öncüsü olarak İbni Haldun kabul edilebilir. Fakat düzeni —bugünkü deyimle— «Liberal» açıdan değerlendiriyordu. Çünkü o çağda «İlericilik»i liberalizm temsil ediyordu. «En doğruyu sevmek için hak terazisi» isimli yapıtında 17. yüzyılın Kâtip Çelebisi, dinsel açıdan diyalektiği, işlemiştir.

Fizyokratlar (1559) olanı yorumlamakla göçüp gittiler, 14. Louis'nen ünlü Bakanı Colbert (1619-1683) büyük bir gerçeği şöylece ifade etti: «Ulus, ekonomik bir örgüttür». O tarihte Fransa'yı Colbert kurtardı derler.

Fizyokratlar, Tabii Kanun felsefesine bağlılıklarını, açıkça belirtmiştir. Klâsik iktisatçılar, iktisattan daima «politik iktisat» olarak bahsetmekle, iktisadın gerisindeki toplum felsefesini ima etmişler veya A. Smith ve J. S. Mill gibi açıkça bununla uğraşmışlardır. Oysa Neoklâsik iktisatçılar, serbest rekabeti (daha sonraki teorik gelişmelerle tam rekabetçi) piyasa ekonomisinin işleyişini açıklayan teorilerini, evrensel olarak geçerli kanunlar saydılar. Bundan, «salt iktisat» diye bahsettiler. Böylece belirli bir felsefi sistemden doğan varsayımlar ve ilkeler, tamamıyla gizli kaldı» (Gülten

Kazgan). «Piyasa ekonomisinden gözlemler»i «bilimsel metod» sayarak bunu bir «Memleket ekonomisi»ne, hattâ daha ileri giderek «evrensel ekonomi»ye uygulamak, sonuçlar çıkarmak, öngörülerde bulunmak isteyenlerin hepsi «çıkış noktası»nı hatalı seçmekle başarısız kalmışlardır.

Emeğin, mala katkısından, emeğin yarattığı şeyin değerinden daha aza razı olmaya zorlanmasından doğabilecek sosyal sorunları, hattâ Marx'ın ünlü «artık-değer» kavramını, İngiliz Düşünürü John Locke (1632-1704) ilk defa görüp, açıklayan. «Devletin çıkarı, Halkın çıkarıdır» diyen Alman Sehröder (1640-1688), Liberal ve kapitalist anlayışlı olmasına rağmen işçiyi otomatikleştirerek körleştiren sisteme karşı çıkan Adam Smith (1723-1790), daha az insafılı David Ricardo (1772-1823) unutulmamalıdır. «Bununla beraber, A. Smith'in, iktisadi analizini toplumsal felsefesiyle bağdaştırma denemesi, çok başarılı olmadı. Kurduğu iktisat teorisi —ki, klâsik okulun temelini oluşturan— toplum için, tamamiyle farklı bir görüşü de destekleyebilirdi. Bir hakim sınıf ideolojisi olarak Smith'in ideolojisi, kendi karşısını kendi içinde taşımaktaydı. Nitekim, daha Ricardo'da, Smith'in teorisi, iyimser unsurlarını kaybetmiştir» (Gülten Kazgan). Bununla beraber Smith ve Malthus, «politik iktisatı» «servetin mahiyet ve kaynağının araştırılması»; Ricardo, «ürünün yaratılmasına katılan sınıflar arasında, ürünün bölüşüm kanunlarının araştırılması» olarak tarif eder (Kazgan). Bu tanımlar doğru veya yanlış olabilir, eksik de olabilir. Fakat hepsi «ekonomik düşünce»ye yol açmak hizmetini başarmışlardır. Gelir dağılımının haksızlığını gösteren, toprağın nasyonalizasyonunu ilk kez öneren John Stuart Mill (1806-1873). «Birey için doğru olan toplum için doğru olmayabilir. Aksi de mümkündür». «Ekonomide doğal yasalardan yerine insan iradesi konmuştur. İnsan toplumunda en uygun ekonomik düzeni kurabilir» fikrini işleyen Keynes (1883-1946), Endüstrileşmesi, çalışanları sömürme biçimine dönüşen Batı Avrupasının en güçlü tenkidini yapıp, işçi haklarının tanınmasında payı bulunan Karl Marx'a kadar ekonomik düşünceye katkıda bulunanlar «insanlık determinizmi»nin —çok defa birbirine düşman— ortaklarıdır. Fakat hepsinin ekonomik düşünce gelişiminin sağlanmasındaki payı büyüktür.

Toplumun, demokrasilerde oyları ile ortaya resmen koyacağı «geleceğin ekonomik teşhisi»ni önlemek (TCK. 141, 142), yanıltmak ve demokrasilerin kaderini çizen, «bilinçli oyu» etkisiz, anlamsız, değersiz hale getirip sonunda bir kalemde Demokrasiyi yok etmek. Bazı çevreler «Türk Oyu»nun bilinçsizliğinden şikâyet ederler, çaresini söylemezler. Umutsuzluğu, rejim değişikliğine gerekçe göstermek isterler. Eğer 37 milyon Türk demokrasiyi kabul etmiş ise bu şahane bir olaydır. «Lüks Anayasa» değeriminin altında derebeylik yatar. «Türk

Oyu»na, inanan, inandığı için de onu bilinçleştirme isteyen kesim, politika çıkarlarını değil demokrasiyi gerçekten yaşatmak isteyen «Büyük vatanseverler kesimi»dir. Türkiye Barolar Birliği bu kesimin sorumluluğu içindedir.

Nereye gittiğini ve nereye sürüklendiğini anlayabilip, idare edenlere düşüncelerini açıklayarak yön verebilen toplumlar, başarılı demokrasiler kurulmuşlardır. «İnsan uzun süre, kendi özgürlüğünü, diğer bir deyişle insanlığı bilmeden yaşamıştır. Gerçekte insanlık, özgürlükte başlıyordu. İnsanla doğaya bağlı diğer yaratıklar, yirmi milyon yıl geride, özgür olmayan bir Ata'da birleşiyorlardı. Özgürleşenler, insan oldu, özgürleşmeyen öyle kaldı» (Hançerlioğlu). Bizce özgür düşünceyi ne maksatla ne yolla olursa olsun kısıtlayanlar «insanlığa karşı en büyük suç»u işlemişlerdir.

TCK.nun 141, 142. maddelerinin «tenkid gücü» ekonomik düşünce özgürlüğüne büyük zarar vermektedir.

6 — Dinsel İnanç : Anayasamızın, 19/5. maddesinde yer alan hüküm TCK.nun 163. maddesi açısından önem taşımaktadır. 141 ve 142. maddeler açısından Anayasamızda açık bir dayanak bulunmadığı halde 163. maddenin metni Anayasamızın yasaklayıcı bir hükmü haline getirilmiştir. Fakat Anayasamızın bu yasaklayıcı hükmünün de aynı mantıkla (eylemsel ceza hukuku mantığı ile) yorumlanması lazımdır. Anayasamız «istismar»dan, «kötüye kullanmak»dan, «kışkırtmak»dan söz etmektedir. O halde ancak «eylem» cezalandırılabilir. Anayasamız şu kurala da yer vermiştir: «Kimse, dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz». Bir kimseyi kınayabilmek için o kimse'nin dinî inanç ve kanatlerini açıklayabilmesi lâzımdır.

163. madde, amacına hiçbir zaman ulaşamamıştır. Buna karşın Devletin niteliğinde lâiklik «Anayasal koşul»dur. O halde «dinsel inancı açıklamak özgürlüğü»ne bir çeşit «yasal tehdit» haline dönüşen 163. madde terk edilmelidir. Çünkü lâikliği (Anayasa 2) korumak kadar «vicdan ve din özgürlüğü»nü de (Anayasa 19/1) korumak gerekir. O halde sistemde değişiklik gereklidir, şöyle ki:

Lâikliğin yasal tarifi yapılmadığından mahkûmiyet kararlarının kanuna uygunluğu, bazı olaylarda tereddütler doğurmaktadır.

Lâikliğin en sade, en içten, klasik tanımı Din-Devlet ayrılığıdır. Bu ayrılığı zayıflatan, istisnalara yer veren her sistem, her uygulama lâiklik ilkesine aykırıdır. O halde devlet-din ayrılığını kesinlikte tutabilecek «yapısal (organik) kanunlar» hazırlanmalı, yürürlükteki kanunlar gözden geçirilmelidir. Bütün bu metinler tek bir belgede toplanmalı, 1905 Fransız Kanunu (Loi de séparation) esas tutulmalıdır.

Fransa'nın 1905 tarihli ayrılık kanunu ile devlet bütçesinden dinî teşekküllere ve kişilere her çeşit yardım kaldırılmıştır. (bk. Duguit-Monnier, Les constitutions, Paris 1908, s. 352). Bu kanundan evvel Fransa'da kilisenin suistimallerine karşı zaman zaman yardımın kesilmesi usulü de denenmişti (Duguit, Le régime du culte catalique, Paris, 1907, s. 237).

7 — Genel Sonuç : Memleketimizde 141, 142 ve 163. maddeler düşünce ve vicdan özgürlüğünü tutanlarca kusurlu sayılmaktadır. Bu maddeler bir huzursuzluk kaynağı olmuşlardır. Esasen uygulama göstermektedir ki, bu maddelere göre verilen mahkûmiyet kararları bu maddeler adına ve fakat bir başka anlayışa göre verilmektedir. O halde gerçek durum şudur. Uygulama Anayasal kural olan «kanunsuz suç olmaz» ilkesine aykırıca sürüp gitmektedir. «Kanunsuz suç olabileceği» anlayışına dönüşen uygulamanın en büyük sakıncası düşünce özgürlüğünün kesinliğini zayıflatmış olmasıdır. Bu kesinlik yoğunluğunu yitirdikçe, onun yerini «ceza korkusu» alır ve bunun sonunda da düşüncesini korkusuzca açıklamak özgürlüğü fiilen ortadan kalkar. Kuşku, daima özgürlüklerin zararına olmuştur.

Her üç maddenin kaldırılması ile bir boşluk meydana gelmeyecektir. TCK.nun 146, 172. maddeleri yeterli hükümlerdir. Anayasamızın sistemini de aşmamaktadır. Eğer Anayasa değişmedikçe bu çeşit hükümlere ihtiyaç olduğu ileri sürülüyorsa ve bu içtenliğe dayalı bir inanç ise maddelerin yeni baştan düzenlenmesi olanağı da vardır. Vaktiyle harcanan «cebir unsuru»nun bu maddelere eklenmesi çabası başarı kazanmış olsa idi, bugünkü şikâyetlerin hiç birine lüzum kalmayacaktı.

İtalya'da 141 ve 142. maddelerin esasını teşkil eden 270-272. maddelerin ilga edilmediğini ileri sürmek mümkündür. Fakat bugün İtalya'da bu maddelerin varlığına rağmen komünist partisi ve propagandası yapılmaktadır. Çünkü İtalyan Ceza Kanununun bu maddelerinde «cebir unsuru» vardır. Bizde, bir zamanlar çetin çekişmelere sebep olan «cebir unsuru» maddelere alınmış olsa idi, bugün bu maddelerin yürürlükte olmasının düşüncesi, düşünceyi yayma, dernek kurma özgürlüklerine karşı bir kısıltama olduğu iddiası akla bile gelmezdi. (bk. Pannain, R. Manuale di diritto penale, Parte speciale, II, 1957, s. 193).

İtalyan Yargıtayı 1950 yılında verdiği bir kararda şunları belirtmiştir: «Devlet ne faşist ne de komünist ve ne de demokratik hristiyanıdır. Devlet, düzeni ve herkesin özgürlükler düzenini savunmaya yönelmiş hukuksal bir organizmadır» (Çelenk, s. 33).

Bu üç maddenin uygulanmasında adliyemiz zaman zaman sert bir tutuma geçer. Böyle dönem-

lerde «sosyal adalet»den bahsetmek, ahlâki sayılması mümkün dinsel sözler söylemek bile suç sayılmıştır. Bundan sonra daha hoşgörülü bir dönem gelir, tutum pek farklı olur. Bu sürekli olmayan, değişen, bazan zıtlaşan durum şunu göstermektedir: Bu kadar değişebilen uygulama bu maddelerde «kanunsuz suç olmaz» kuralına uymayan niteliğin varlığını kanıtlar. Bu durum Anayasanın temel ilkesine aykırıdır.

8 — Sanat Dokunulmazlığı : Anayasamız, «Bilim ve sanat özgürlüğü» başlıklı 21. maddesinde «herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğretme ve öğrenme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir», hükmünü koymuştur. Bu hüküm İtalyan Anayasasının 33. maddesinden alınmıştır. İtalyan Anayasasındaki hüküm şudur: «Sanat ve Bilim özgürdür». «Öğretilmesi de, öğrenilmesi de özgürdür». Görüldüğü üzere bu iki Anayasa arasındaki fark büyük sayılmaz. Anayasamızda bilim, İtalyan Anayasasında ise sanat, yazılıştaki, öne alınmıştır.

İtalyan Ceza Kanununun 529. maddesinde de şu hükme rastlanır: «Sanat ve Bilim yapıtı müstahcen sayılmaz». Bu hüküm, İtalyan adalet uygulamasında şu hale dönüşmüştür: «Sanat ve Bilim yapıtı suç sayılmaz». Bu durum, hukuk açısından şöylece adlandırılmaktadır: Sanat ve Bilim dokunulmazlığı.

Böylesine bir dokunulmazlık hükmünün kanunlarımıza sokulması gereklidir. Bu yolda, anlamsız suçlamaların —biraz olsun— önüne geçilebilir.

Sanat (ve Bilim) özgürlüğü «Konuyu özgürce seçebilmek»le başlar. Eğer kanunlar, resmî tutum, hattâ sosyal baskı, bu özgürlüğe elvermiyorsa özgürlük düzeyde kalmış demektir. Hangi yönden olursa olsun diktatörlükler sanatçıdan «Soylu Konular»(!) isterler. Böylece özgürlüğe kastedilir, Sanat bir şeyin «uydu»su sayılır. Uydu-Sanat'da eksik bir şeyin bulunduğu hissedilir. Çünkü gerçek sanat daima «karşı gelmek»le başlamıştır. Bilimde de bu böyledir.

«Sanat (ve Bilim) dokunulmazlığı» yasalarımıza açık bir hükümle girse şunu yanıtlamamız gerekecektir. Hangi yapıt sanatça (veya bilimce)dir? Sanatı sahtesinden ayırmak, çok kez aynı çağda yaşayanlara nasip olamıyor. Bir yüz yıl sonrasının hükmünü bugünden verebilmek mutluluğu —nedense— insandan esirgenmiştir.

Bir yapıtın sanat yapıtı sayılıp sayılmayacağını saptamada (bizce) ölçü şudur: Sanatçı, yapıtında, hangi sorunu çözmek istiyor? Çünkü konunun seçimi —bir anlamda— sorunun kendisidir. Sanatçının asıl «maksadı» nedir? Bu maksadını nasıl bir teknikle gerçekleştirebilmiştir? Kısacası, kendini nasıl anlatabilmiştir? Yapıt öncel midir? Yoksa ikinci elden bir yapıt mıdır? Yapıtın bütün-

leşme başarısı nedir? Tutuculuktan ne kadar kopabilmiştir? Daha evvel olmayanı, yarattığı nedir? Bütün bu soruların yanıtlanması kuşkusuz, bilgelik, uzmanlık ister. Bir yapıtın gerçekten sanat yapıtı olduğunu saptamak güç ise de olanak dışı değildir. O halde «Sanat Dokunulmazlığı»nın hukuksal açıdan tanımı yapılabilir, uygulamasına geçilebilir.

«Sanat Dokunulmazlığı»na gerek var mıdır? Faydasına göre «kabul»de bir mantıktır. «Sanat, toplumun varlığında lüks sayılmaz, zarurettir» (Myers). Uygarlığın bir başka tanımı: İnsan yaşamını rahatlaştırmakla, bu yaşamı güzelleştirmegi aynı düzeyde görebilmek.

Gerçek sanat yapıtındaki aşırılık, abartma başışlanmalıdır. Sanatçı, çok kez, topluma öncülük eder. Onun yapıtı, yaşadığı topluma «tepkisi» de olabilir.

Ne bakmak, görmek, ne de işitmek, duymaktır. Kendi dünyasını, insan kendisi yaratır. Bu da bir çaba ister. Sanatçı bunun yollarını gösterir. Sanat sevgisi, bir bakıma büyük sanatçılara «şükran borcu»nu yansıtır. Sanatçı «İnsanların mutluluğuna çalışan kişi» diye tanımlanır, o halde «dokunulmazlık» hakkıdır.

Bu nedenlerle TCK'nun 49. maddesine 4. bent olarak şu hüküm eklenmelidir: «Sanat ve Bilim yapıtı olduğu saptanan yapıtlar suç sayılmaz».

1976/40-4

Türkiye Barolar Birliği'nin Irak Avukatlar Birliği'nin Davetlisi Olarak Irak'ı Ziyareti — İmzalanın Protokol.

Ankara : 10.11.1976
Sayı : 1844

Değerli Meslekdaşım,

Bağdat'da bize göstermek lütfunda bulunduğunuz misafirperverliğe nasıl teşekkür edeceğimizi bilemiyoruz. Ben ve meslekdaşlarım Fehmi Özçelik, İlhan Kutay ve eşlerimiz, ibzal buyurduğunuz yakın alâkaya minnettarız.

Bizi karşılayan, ağırlayan Irka'lı meslekdaşlarımıza da şükranlarımızı ulaştırmak lütfunda bulunmanızı rica etmeme müsaadenizi istirham ederim.

Dost ve kardeş ülkenizde gördüğümüz «Büyük Kalkınma» ile gerçekten iftihar etmekte haklı olduğunuzu bir kere daha ifade etmekten mutluluk duymaktayım.

Tarihen birbiri ile kaynaşmış iki kardeş Mille-
te mensup hukukçular olarak gerekli yakınlaşma-
yı başarmakta kendi hissemize düşeni yapmak gay-
reti içinde olmaktan memnurluk duymaktayız.

Bağdat'da müştereken hazırladığımız işbirli-
ği protokolünü, Birliğimiz Yönetim Kuruluna arz-
ettim. Yönetim Kurulumuz da ittifakla kabul ve
duyduğu memnurluğu size arzetmeğe beni memur
etti. Bu zevkli görevi bu mektubumla ifade eder-
ken işbirliği protokolünün imzalı nüshasını, ilişik-
te takdim ettiğimi, tarafınızdan imzalanacak nüs-
hanın bize gönderilmesine intizar eylediğimizi arz-
ederim.

Bu vesile ile en içten duygularımı tekrarlar,
önümüzdeki yılda Türkiye'de buluşabilmek ümidi
ile saygılarımı sunarım.

TBB Başkanı
Avukat Faruk Erem

Irak Avukatlar Birliği ile Türkiye Barolar Birliği Arasında İşbirliğini Sağlamak Üzere İmzalanmış Protokol

Bir taraftan Türkiye Barolar Birliği'ni temsilen Başkan Avukat Faruk Erem, Genel Sekreter Avukat Fehmi Özçelik, Sayman Üye Avukat İlhan Kutay ile diğer taraftan Irak Avukatlar Birliği (Nekabet El Muhamin)'ni temsilen Başkan Avukat Muzhir Fahmi El Azzavi, Başkan Yardımcısı Avukat Abdürrezzak El Hadithy, Üye Avukat Âdil Abdülgani, Üye Avukat Fadıl Hassun El Ali, Üye Avukat Ekrem Abdülmecit Çavuşlu, Avukat Prof. Salah Elnaki arasında dost ve kardeş iki ülkenin hukuk ve avukatlık konularında işbirliğini sağlamak ve geliştirmek için aşağıda belirtilen esaslarda birleşmişlerdir.

1 — Türkiye Barolar Birliği ve Irak Avukatlar Birliği ülkelerinde hukukî ve meslekî konularda yapılan yayınları karşılıklı olarak mübadele edeceklerdir.

2 — Türkiye Barolar Birliği ve Irak Avukatlar Birliği hukukî ve insanî konularda düzenleyecekleri konferanslar için birbirlerine karşılıklı konferansçılar göndereceklerdir.

3 — Her iki ülkenin Birlikleri önemli meslekî konularda karşılıklı bilgi teatisi suretiyle haberleşmeyi sağlayacaklardır.

4 — Taraflar birbirlerinin çalışmalarını daha yakından izlemek için Genel Kurul Raporlarını birbirlerine gönderecek, olanakların elverdiği ölçüde Genel Kurullarına karşılıklı olarak gözlemci bulundurmaya gayret edeceklerdir.

5 — Türkiye Barolar Birliği ve Irak Avukatlar Birliği hukukî konularda katılacakları uluslararası toplantılardan önce birbirleri ile istişare, olanak-

ların elverdiği ölçüde birlikte hareket ve ortak bildirilerde bulunabilmek için gayret sarf edeceklerdir.

6 — Taraflar birbirlerinin ülkesine gelecek avukatlara Baroları vasıtası ile gerekli ilgi ve yardımı göstereceklerdir.

7 — Taraflar birbirlerinin ülkesinde kişi olarak hukukî yardıma gereksinime duyacak olan Avukatlara gerekli yardımı yapacaklardır.

8 — İş bu protokolün imzalanmasından sonraki bir yıl içinde, Türkiye Barolar Birliği Türkiye Kütüphanelerinde bulunan Arapça hukukî eserlerin, Irak Avukatlar Birliği ise şimdilik yalnız Bağdat Kütüphanelerinde bulunan Türkçe hukukî eserlerin listelerini birbirlerine göndereceklerdir.

9 — Türkiye Barolar Birliği Türk Hukukunu, Irak Avukatlar Birliği Irak Hukukunu tanıtmak için birer el kitabı hazırlayacaklar, ülkelerindeki Avukatların birbirlerinin hukuku hakkında ön bilgiler edinmelerini sağlayacaklardır.

Bu protokol Nekabet El Muhamin Mansur - Bağdat'da Yönetim Kurullarına sunulmak üzere Türkiye Barolar Birliği ve Irak Avukatlar Birliği temsilcileri tarafından 16.10.1976 tarihinde Türkçe ve Arapça yazılarak imza edilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği

Başkan : Avukat Faruk Erem
Genel Sekreter : Avukat Fehmi Özçelik
Sayman Üye : Avukat İlhan Kutay
Irak Avukatlar Birliği
Nakib El Muhamin : Muzhir Fahmi El Azzavi
Naib Nakib El Muhamin : Abdürrezzak El Hadithy
Aza : Adil Abdülgani
Aza : Fadıl Hassun El Ali
Aza : Ekrem Abdülmecit Çavuşlu
Aza : Salah Elnahi

1976/40-5

Avukatların Hak ve Ödevleri — Burdur Barosu Avukatlarının Müvekkilleriyle Görüşmelerinin Engellenmesi Hk.

Burdur : 16.7.1976
Sayı : 526

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ekli dilekçeden de anlaşılacağı gibi, Baromuz mensuplarından Av' Kadir Karakurt ve Av. H. Erkan Bilgin, Yeşilova ilçesinde, nezarete alınmış müvekkilleri Ahmet Aksakal ile konuşurlarken, Yeşilova C. Savcı Yar. Ahmet Mutlu (sic. 20247) birçok şahıs huzurunda, Adalet Bakanlığı ve TBB'

nin muhtelif tamimlerine aykırı olarak sanığa (ne yapıyorsun, akıl mı alıyorsun, kiminle konuşuyorsun)? diye bağırıştır. Sanığın avukatlarıyla konuştuğunu bildirmesini müteakip, adı geçen savcı yar. (kim olursa olsun konuşamazsın, tahkikat var) diyerek avukatların müvekkilleriyle olan temaslarını Ceza Usul Kanunu hükümleri ve tamimlere aykırı olarak engellediği gibi, görev yapan arkadaşlarımızı da başkalarının yanında küçük düştürmüştür.

Adı geçen hakkında gerekli kanunî işlemin yapılması hususunda gereken mercilerde teşebbüste bulunulmasını saygıyla dilerim.

Burdur Barosu Başkanı
Av. Ali Şahin

Ankara : 30.7.1976
Sayı : 1309-1310

Adalet Bakanlığı, Yüksek Savcılar Kurulu Bşk.lığı
A n k a r a

Burdur Barosu Avukatlarından Kadir Karakurt ve H. Erkan Bilgin'in Yeşilova Jandarma Karakolunda nezaret altında bulunan müvekkilleriyle konuşmalarına bu yer C. Savcısı Ahmet Mutlu'nun mâni olduğuna ve başkalarının yanında avukatları küçük düşürücü hareketlerde bulunduğu dair olup, Burdur Barosu Başkanlığından alınan 16.7.1976 tarihli adı geçen avukatların dilekçesi fotokopileri ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 29.9.1976
Konu : 40558
Sayı : 2.20.6.260./1976

İlgi : 30.7.1976 tarih ve 1310 sayılı yazı.

Burdur Barosunda kayıtlı Avukat Kadir Karakurt ile H. Erkan Bilgin'in Yeşilova C. Savcısı Ahmet Mutlu hakkındaki şikâyetleri ile ilgili inceleme sonucuna göre, C. Savcısının muahezesini gerektirir bir cihet bulunmadığından muamele tayinine mahal olmadığına dair mütalâanamenin 15.9.1976 tarihinde tasvip olunduğu ve keyfiyetin müşteki avukatlara tebliğine tevessül edildiği anlaşılmıştır.

Bilgi edinilmesi rica olunur.

Adalet Bakanı Y.
Ceza İşleri Genel Müdür V.
Muammer Yula

Ankara : 11.10.1976
Sayı : 1683

Baro Başkanlığı
B u r d u r

İlgi : 16.7.1976 gün ve 526 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve eki Av. Kadir Karakurt ile Av. H. Erkan Bilgin'in 13.7.1976 tarihli yazısı üzerine Adalet Bakanlığına gönderdiğimiz 30.7.1976 gün ve 1309 sayılı yazımıza karşılık, Yeşilova C. Savcısı Ahmet Mutlu hakkında yapılan tahkikat sonucuna göre, C. Savcısının muahezesini gerektirir bir cihet bulunmadığından muamele tayinine mahal olmadığına karar verildiğini bildiren anılan Bakanlığın 29.9.1976 gün ve 2.20.6.260/1976 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi ve adı geçen avukatlara durumu iletmenizi rica ederim.

Saygılarımla.

Başkan

1976/40-6

Avukatların Hak ve Ödevleri — Avukatların Tercihli Telefon İstekleri — Birliğin Ulaştırma Başkanlığına Başvurması — Alınan Cevaplar .

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Birliğinizin Ulaştırma Bakanlığı nezdinde yaptığı teşebbüs ve görüşmeler üzerine varılan mutabakata binaen avukatlara tercihli telefon verildiğini öğrenmiş bulunmaktayım.

Halbuki 1.4.1974 tarih ve 15102 seri sayılı müracaatla Ulus Konya Sokak Serdaroğlu Han Kat 2 No. 14'teki yazıhaneme telefon verilmesi için PTT Telefon Müdürlüğüne başvurduğum halde bugüne dek telefon verilmemiştir. 1.4.1974 gün/15102. 1974/56318 talep) telefon. Gereğine yüksek taktirlerini ve sonuçtan tarafıma bilgi verilmesini derin saygılarımla arz ve rica ederim. 17.9.1976.

Av. Besalet Sağlık
Ankara : 8.10.1976

Sayı : 1649

Kişiyeye Özel

Sayın Nahit Menteşe
Ulaştırma Bakanı
A n k a r a

Ankara Barosu Avukatlarından Besalet Sağlık Birliğimize gönderdiği 17.9.1976 tarihli dilekçesinde; Ulus-Konya Sokak Serdaroğlu Han Kat: 2 No: 14'teki yazıhanesine telefon verilmesi için PTT

Telefon Müdürlüğüne (1.4.1974 gün/15102-1974/56318 talep numarasıyla) başvurduğunu, ancak bir cevap alamadığını bildirmektedir.

Gerginin takdirini ve yapılan işlem sonucunun bildirilmesini arz ederim.

Saygılarımla.

Başkan

Ankara : 26.10.1976
Sayı : 12095-17779-31106

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 8.10.1976 gün ve 1649 sayılı yazınız.

Baromuz Avukatlarından Besalet Sağlık'ın adresine tercihan bir telefonun tesisi için 20.10.1976 gün ve 17317 sayılı yazımızla PTT Genel Müdürlüğüne talimat verilmiştir.

Bilgilerini rica ederim.

Nahit Mentеше
Ulaştırma Bakanı

Sayın Av. Besalet Sağlık
A n k a r a

Ankara : 3.11.1976
Sayı : 1803

İlgi : 17.9.1976 tarihli dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz üzerine, tercihli telefon tahsisi için Ulaştırma Bakanlığına başvurulmuş olup, adı geçen Bakanlıktan aldığımız 26.11.1976 gün ve 12095-17779-31106 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Birliğimize 9290 No. ile Antalya Barosuna 437 No. ile kayıtlı olarak Antalya'da 1.1.1976 tarihinden itibaren müstakil yazıhanemde meslekî faaliyetimi sürdürmekteyim.

Ulaştırma Bakanlığı'na 28.1.1976 tarihli dilekçe ile yapmış olduğum yazıhaneme münhasır tercihli telefon isteğim hiçbir objektif neden gösterilmeden cevapsız bırakılmıştır.

Benden önce müracaat eden meslektaşların çoğu tercihli telefon aldıkları halde, benim telefon isteğim karşılıksız kalmıştır.

Durumu bilgilerinize arz eder, alâkanızı beklerim. Saygılarımla. 29.9.1976.

Av. Atilla Öncel

Sayı : 1650
Kişiyi Özel

Sayın Nahit Menetşe
Ulaştırma Bakanı
A n k a r a

Anatlya Baorsu Avukatlarından Atilla Öncel, Birliğimize vâki 29.9.1976 günlü başvurusunda; yazıhanesine tercihli telefon temini için Bakanlığınıza 28.1.1976 günlü dilekçeyle müracaat ettiğini, diğer meslektaşlarına telefon tahsis edildiği halde, kendi isteğinin karşılıksız kaldığını bildirmektedir.

Gerginin takdirini ve yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ankara : 26.10.1976
HGM : 12005-17755-31119
Konu : Telefon.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 1650 sayılı tarihsiz yazınız.

Antalya Barosu Avukatlarından Atilla Öncel'in adresine tercihan bir telefonun tesisi için PTT Genel Müdürlüğüne 20.10.1976 gün ve 17318 sayılı yazımızla talimat verilmiştir.

Bilgilerini rica ederim.

Ulaştırma Bakanı
Nahit eMnteşe

Sayın Av. Atilla Öncel
A n t a l y a

Ankara : 4.11.1976
Sayı : 1804

İlgi : 29.9.1976 tarihli dilekçeniz.

Yazıhanenize tercihli telefon tahsisi isteğiniz üzerine durum Ulaştırma Bakanlığına iletilmiş ve adı geçen Bakanlıktan aldığımız 26.10.1976 gün ve 12005-17755-31119 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica edeirim.

Saygılarımla.
Başkan

İstanbul : 11.10.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Birliğinize, 4916, İst. Barosuna 8382 sicil no ile kayıtlı olarak 7 Haziran 1973 tarihinden beri İstanbul'da serbest avukatlık yapmaktayım.

Ekte takdim ettiğim belgelerden anlaşılacağı üzere: Ulaştırma Bakanlığına 15.1.1976 tarihinde

yazıhaneme tercihli telefon isteğim ile ilgili bir dilekçe ile başvururdum.

Tahminen iki ay sonra bakanlığa yaptığım şifahî müracaatta tercihli telefon istemlerinin durdurulduğu, isteğimin normal müracaat olarak gerekli yerlere iletiildiği cevabını aldım.

Bilahare İst. Telefon Başmd. Abone İşleri Md. lüğünün 8.6.1976 tarihli yazısı ile isteğimin normal müracaat sırasına kaydedildiğini bildiren yazıyı aldım..

Birlik bültenlerinde tercihli telefon taleplerinin bakanlıkça karşılanmakta olduğunu öğrendiğimden, büyük bir ihtiyaç içerisinde bulunduğum telefon tercihi ile ilgili talebimi bu kerre birliğe intikal ettirmeyi uygun buldum..

Alâka ve tavassutlarınızı saygı ile dilerim.

Av. Önder Kırkavak.

İstanbul : 8.6.1976

Sayı : 1851

Konu : T. Kale 99696/M
sıralı talep hk.

Av. Önder Kırkavak
İ s t a n b u l

İlgi : Ulaştırma Bakanlığına muhatap 15.1.1976 tarihli dilekçeniz.

PTT Genel Müdürlüğünden alınan 23.2.1976 tarih ve 4035 sayılı emirde yukarıda yazılı adresinize istenilen telefon tesisine dair dileğiniz T. Kale santral sahalarında 99696/M sıraya kaydedilmiştir.

Bugünkü imkânlarımızla T. Kale santral sahalarında şebekesi müsait bulunan 64564/M müracaat sırasına kadar olan talepler karşılanabildiğinden 99696/M müracaat sırasına kayıtlı telefon talebinizin karşılanmasına şimdilik imkân görülememiştir.

İsteğiniz imkân husulünde karşılanacaktır.
Bilginizi rica ederiz.

Saygılarımla.

Telefon Başmüdürlüğü
N. Pınar, S. Gergerli

Sayın Nahit Mentеше
Ulaştırma Bakanı
A n k a r a

Ankara : 19.10.1976

Sayı : 1699

Kişiye Özel

İstanbul Barosu Avukatlarından Önder Kırkavak'ın Ceylan Sokak Koç İş Hanı Kat : 5 No. 16 Aksaray'daki yazıhanesine tercihli telefon tahsisi için 15.1.1976 tarihinde Bakanlığımıza müracaat ettiği, ancak İstanbul Telefon Başmüdürlüğünden al-

dığı 8.6.1976 günlü yazıda tercihli telefon taleplerinin durdurulduğunun bildirildiği, Birliğimize yaptığı başvurmadan anlaşılmıştır.

Gereğinin takdirini ve yapılan işlem sonucunun bildirilmesini müsaadelerine arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 27.10.1976

HGM : 12005-19831-31262

Konu : Telefon.

İlgi : 19.10.1976 gün ve 1699 sayılı yazınız.

Avukat Önder Kırkavak'ın İstanbul'daki adresine öncelikle bir telefonun tesisi için PTT Genel Müdürlüğüne 27.10.1976 gün ve 19830 sayılı yazımızla talimat verilmiştir.

Bilgilerini rica ederim.

Nahit Mentеше
Ulaştırma Bakanı

Sayın Av. Önder Kırkavak
İ s t a n b u l

Ankara : 8.11.1976

Sayı : 1831

İlgi : 11.10.1976 tarihli dilekçeniz.

Yazıhanenize tercihli telefon tahsisi isteğine dair ilgideki başvurmanız üzerine durum Ulaştırma Bakanlığı'na iletilmiş ve adı geçen Bakanlıktan alınan 27.10.1976 tarih ve 12005-19831-31262 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Bkz.: TBB-1972/14-17; 1974/26-6; 1975/33-9; 34-11.

1976/40-7

Avukat Yazıhanelerinde Aramaların Bizzat C. Savcılarınca Yapılacağı, Ancak Üstlerinin Aranmıyacağı Hususunda Yasal Bir Hüküm Bulunmadığı.
Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

Elbistan : 14.8.1976

A n k a r a

Emniyet görevlilerinin genel aramada avukatları arama hakkı var mıdır, yoksa savcının arıyaçağına dair ilgili yasa ve genelge varsa bilgilerinizi rica edeceğim, saygılar.

Naci Pehlivanoglu
Avukat
Elbistan

Sayın Av. Naci Pehlivanlıoğlu
E l b i s t a n

Ankara : 15.9.1976
Sayı : 1555

İlgi : 14.8.1976 tarihli telgrafınız.

İlgi tel yazınız Yönetim Kurulumuzun 4.9.1976 tarihli toplantısında incelenerek, Avukat yazıhanelerindeki aramalar hakkındaki genelge ve eklelerinin gönderilmesine, genel aramalarda Avukatların üstlerinin aranmayacağı hususunda yasal bir hüküm bulunmadığının bildirilmemesine karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Bkz. : TBBB. 1970/3-13; 1973/18-16.

1976/40-8

Ceyhan Emniyet Mensuplarının Tutuklulara İnsanlık Kurallarına Aykırı Davranıldığı Hakkında Bu yer Muhtarlığının Birliğe, Birliğin de İçişleri Bakanlığına Başvurması — Alınan Cevap.

Sayın Faruk Erem

Türkiye Barolar Birliği Başkanı
A n k a r a

27 Temmuz 1976 günü şehrimizde, Cumhuriyet tarihinde raslanmayan, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesine, Anayasa'ya, yasalara, insanlık onuru ve anlayışına sığmayan bir biçimde, kentimiz halkından Özkan Arabacı, genç yaşında, karakol nezarethaneisinde, bununla da yetinilmeyerek gece çuval içinde mezarlığa götürülmek suretiyle, nezarethanenin pencereleri kapatılmak, ışıkları söndürülmek, karakol kapısında sten tabancalı polisler bekletilerek, elleri kelepçelenerek, sabaha kadar Ceyhan Emniyet Amiri Abdullah Karadon ve dört polis memuru tarafından copla, demirle, tabanca ve tekme ile işkence edilmek suretiyle dövülerek öldürülmüş ve İsmet Özdemir ve Erhan Özyürür adındaki kişiler de koma durumuna getirilinceye kadar dövülmüşlerdir.

Suçları ne olursa olsun kişilerin böylesine hunharca dövülerek öldürülmesi olayını Türk halkı adına, insanlık adına ve Ceyhanlılar adına lanetliyor, gerçeklerin bir an önce aydınlanması için yasal idari ve cezai soruşturmanın yapılmasını, olay üzerinde yüksek ilgilerinizi esirgememenizi derin saygılarımızla arz ediyoruz.

Osman Altıgöz
Ceyhan - Altıgöz Köyü Muhtarı

Ankara : 2.9.1976
Sayı : 1465

İçişleri Bakanlığı
A n k a r a

Ceyhan Altıgöz Köyü Muhtarı Osman Altıgöz tarafından Birliğimize gönderilen ve ilçeleri halkından Özkan Arabacı'nın Ceyhan Emniyet Amiri Abdullah Karadon ve 4 polis memuru tarafından dövülerek öldürüldüğüne ve İsmet Özdemir ile Erhan Özyürür adlarındaki şahıslarında koma durumuna getirilinceye kadar dövüldüklerine dair olan tarihsiz yazı fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Olay hakkında gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 28.9.1976
Sayı : 201255

İlgi : 2.9.1976 gün ve 1465 sayılı yazınız.

İçel İli Ceyhan İlçesi Altıgöz köyü muhtarı Osman Altıgöz'ün ilgi yazınız ekinde alınan dilekçesinde bahsedilen hususlar incelenmiştir.

Buna göre; Ceyhan İlçesi Emniyet Amiri Abdullah Karadon ile iki polis memurunun, Özkan Arabacı isimli şahsı döverek ölümüne sebep oldukları iddia olunması üzerine, sanıklar hakkında C. Savcılığınca soruşturma açıldığı, ayrıca idari yünden de soruşturma yapıldığı anlaşılmıştır.

Bilginizi rica ederim.

Muzaffer Erdem
Müsteşar Muavini
İçişleri Bakanı Y.

1976/40-9

Mahkemelere Çekilen Telgrafların Kasıtlı Olarak Geciktirilmesi hakkındaki Antalya Barosu Avukatlarının Birliğe, Birliğin de Ulaştırma Bakanlığı'na Başvurması — Alınan Cevap.

Türkiye Barolar Birliği Sayın Başkanlığına
A n k a r a

Isparta Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte bulunan bir siyasal dava nedeniyle 10.5.1976 tarihinde 975/243 sayılı dosyanın duruşmasının saat 11.30'a bekletilmesi için Antalya'dan Isparta Ağır Ceza Mahkemesine çektiğimiz telgraf PTT yetkili-

lerince duruşma saati geçirildikten sonra saat 10.30 da kasıtlı olarak mahkeme kalemine teslim edilmiştir. Savunma hakkını kısıtlamak için sağcı güçlerle işbirliği yapan Isparta PTT'si hakkında C. Savcılığına şikâyetle bulunduk. Ulaştırma Bakanlığı nezdinde devlet dairelerini bir partinin örgütü gibi çalışmalarını önlemek için yardımlarınızı bekleriz.

Saygılarımızla.
Av. Gürkut Acar
Av. Yusuf Önsoy

Baro Başkanlığı
A n t a l y a

Ankara : 18.5.1976
Sayı : 896

Avukat Görgüt Acar, Av. Yusuf Önsoy'un Birligimize gönderdiği 10.5.1976 tarihli telgrafları fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Olay hakkında ayrıntılı bilgi verilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

Antalya : 2.6.1976
Sayı : 257

İlgi : 18.5.1976 gün ve 896 sayılı yazınız.

Avukat Gürkut Acar ve Av. Yusuf Önsoy'un Birliginize gönderdiği 10.5.1976 tarihli telgraf ile ilgili olay hakkındaki istenilen ayrıntılı bilgi adı geçen avukatlardan alınmış olup ekte sunulmuştur.

Bilgileri arz olunur.

Saygılarımla.
Av. Zeki Şeremet
Baro Başkanı

Eki : 1 ad. Avukatlara ait yazı
1 ad. Isparta PTT Md.lüğü yazısı
1 ad. PTT Md.lüğüne cevap.

Antalya : 2.6.1976

Antalya Barosu Sayın Başkanlığına,
A n t a l y a

Konu : 25.5.1976 gün ve 246 sayılı yazınıza.

1 — Isparta ilinde sol fikirli olan vatandaşların siyasal davalarda savunmalarını aldığımızda bunları takip etmemizi engellemek için Isparta PTT'si bir araç gibi kullanılmaktadır. Şöyle ki:

Isparta Eğitim Enstitüsü'nde çıkan olaylarla ilgili olarak takip etmekte bulunduğumuz 1975/243 sayılı dosyanın 10.5.1976 tarihli duruşmasının saat: 11.30'a bekletilmesi için çektiğimiz telgraf normal

bir tel olmasına ve bir gün önce saat: 14.30'da postaya verilmiş olmasına ve aynı gün 9.5.1976 tarihinde Isparta PTT'sine ulaşmasına rağmen ancak saat: 10.30'da yani ondokuzbuçuk saat sonra yerine teslim edilmiştir. Kasıtlı olarak duruşmadan sonra teslim edilmiştir. Duruşma saat: 10.00'da yapılmıştır.

Isparta PTT Müdürlüğü ilgilileri siyasal ter-cihleri nedeniyle Isparta'da sağcı güçlerin hizmetine girmekte ve dışarıdan gelen Avukatların işlerini güçleştirmek amacıyla bu uygulamayı yapmaktadırlar.

Öyle ki Isparta PTT Müdürlüğünün sözlü başvuru-muza verdiği cevabın samimiyetsizliği de bunu kanıtlamaktadır. O yazının ve buna verdiği-miz cevabın birer fotokopisi eklidir.

2 — Bu olay ilk olay değildir. Aynı uygulama Isparta Ağır Ceza Mahkemesinin 975/147 esasında kayıtlı davada yine Antalya'dan, Isparta'ya duruşmaya giden Avukat arkadaşımız Malik Günal'a uygulanmıştır. Dava yine bir siyasal davadır. Bu arkadaşımız da duruşmanın saat: 14.00'e bekletilmesi için tel çeker. Bu telgraf sabahleyin mahkemeye verilmez. Tesadüfen diğer davaların uzaması nedeniyle duruşma öğleden sonraya kalır. Telgraf yine mahkemeye verilmez. Tesadüfen duruşma saat: 14.00'e kalır. Avukat arkadaşımız yetişemez. Biraz gecikir. Ancak telgraf yine verilmez. Ve duruşma bittikten sonra saat: 14.30'da telgraf mahkemeye gelir. İş işten geçmiştir.

Yukarıdaki iki olay Isparta'da savunma hakkının kısıtlanması için uygulanan yöntemlerin sadece ikisidir. Bu olaylar zavallı bir posta dağıtıcısının üstüne yıkılmaya çalışılmaktadır. Asıl failer PTT Müdürü ve yardımcılarıdır. Isparta'da sağcılar tarafından savunma hakkı fiilen yok edilmiştir. Güvenlik yoktur. Öyle ki aynı davaya birlikte girdiğimiz Burdur Barosu Avukatlarından Mehmet Öztürk bu davaya girdiği için tehdit edilmiş, Isparta'da dava aldığı için hakaretlere maruz kalmıştır. Bununla ilgili dava Isparta Asliye Ceza Mahkemesinin 976/17 sayılı dosyasında devam etmektedir.

Durumun tetkikiyle özellikle Isparta PTT Müdürü hakkında gerekli girişimlerde bulunulmasını saygılarla talep ediyoruz. 2.6.1976.

Av. Gürkut Acar
Av. Yusuf Önsoy
Antalya : 14.5.1976

Isparta PTT Müdürlüğüne,
I s p a r t a

Konu : 11.5.1976 gün ve 1120 D/9110 sayılı yazınıza.

1 — Verdiğiniz cevap ciddiyetten uzaktır. Çünkü çektiğimiz telgraf Elt bir telgraf değildir.

Sanki ELT çekilmiş gibi cevap vermemiz konu-
su yaptırmanız demektir.

Yazınızda, bizim telgrafımızı normal telgraf-
lardan sonra teslim ettiğinizi belirtiyorsunuz. Bi-
zim telgrafımız da normal tel olduğuna göre na-
sıl oluyor da kusursuz oluyorsunuz?

Siz daha bizim telgrafımızın ELT olup olma-
dığını bile araştırmamışsınız.

2 — Telgrafın saat 10.00'da teslim edildiğini
iddia ediyorsunuz ki bu da yalandır. Telgraf saat:
10.30'da teslim edilmiştir. Bu husus da mahkeme
kaleminde tutulan tutanakla sabittir.

3 — Telimizin saat 12'den sonra dağıtılması
gerektiğine dair beyanınız gülünçtür. Bu ELT ku-
ralını biz de sizin kadar biliyoruz. Saat 9.00'daki
bir duruşma için ELT çekmeyecek kadar aklımız
başınızda. Siz yazdığınız uydurmalara kendiniz de
inanmıyorsunuz...

Hakkınızda C. Savcılığına şikâyette bulunduk.
Davayı sonuna kadar takip edeceğiz. Savunma hak-
kını kısıtlamak için Isparta'nın sağcı güçleriyle iş-
birliği yapıp yapmadığınızı o soruşturmadan sonra
meydana çıkacak. Ve bir gün —soruşturmadan
olumlu sonuç çıkarsa— bu kasıtlı davranışın hesa-
bı sorulacaktır. Bunu biliniz ve bundan sonraki
uygulamaları ona göre yapınız.

Av. Gürkut Acar

Gürkut Acar
A n t a l y a

Isparta : 11.5.1976
Konu : Telgraf Hk.
No. : 1120 D/9110

Müdürlüğümüze 10.5.1976 günü yapmış olduğun-
uz şifahi şikâyet üzerine yapılan tetkikat netice-
sinde;

Antalya merkezinden 1707 no. ile 9.5.1976 gü-
nü Isparta Ağır Ceza Reisliğine çekmiş olduğunuz
ELT işaretli telin aynı gün merkezimize geldiği ve
10.5.1976 günü saat 10.00'da teslim edildiği anlaşılmıştır.

Telgraf işletme rehberimizin 73'üncü madde-
sinin (g) bendi «Mektup telgrafları (ELT) alıcısına
gişelerce kabul edildikleri günün ertesi günü
saat 08'den sonra teslim edilir. Bunlardan saat
12.00'ye kadar kabul edilenler ertesi günü öğleden
evvel, saat 12'den sonra kabul edilenler de öğleden
sonra tevzi olunur» hükmüne amir bulunmaktadır.
Bu duruma göre telinizin saat 12'den sonra
verilmesi icap ederken dağıtıcımızın sehven saa-
tına dikkat etmeden elindeki mevcut Yıldırım, Ace-
le ve Normal tellerden sonra saat 10'da teslim et-
tiği tesbit edilmiştir.

Bu hususta gerek personelin gerekse işletme-
nin bir kusuru olmadığından bilgi edinilmesini ri-
ca ederim.

Isparta PTT Müdürü
Nahit Baykara

Ulaştırma Bakanlığı
A n k a r a

Ankara : 11.6.1976
Sayı : 1021

Antalya Barosu Başkanlığının 2.6.1976 tarih
ve 257 sayılı yazısı ile Bilirliğimize gönderilen ve
Isparta PTT Müdürü ile Yardımcıları hakkında şikâyeti
kapsayan Antalya Barosunda Avukat Gür-
kut Acar ve Yusuf Önsoy'un 2.6.1976 tarihli yazı-
ları ile eki Avukat Gürkut Acar tarafından Ispar-
ta PTT Müdürlüğüne gönderilen 14.5.1976 tarihli
ve Isparta PTT Müdürlüğü tarafından adı geçen
Avukata gönderilen 11.5.1976 tarih ve 1120/9110
sayılı yazı fotokopileri ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve şikâyet konusu iş hak-
kında yapılacak işlem sonucundan bilgi verilme-
sine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 26.10.1976
Sayı : 18435/21715

İlgi : Ulaştırma Bakanlığına muhatap 1021 sa-
yı ve 11.6.1976 günlü yazınız.

Antalya Barosu Avukatlarından Gürkut Acar'ın
Isparta Ağır Ceza Mahkemesi'ne çektiği telgrafın
gecikmeli olarak teslimi üzerine yapılan tahkikat
sonucunda Avukat Acar'a verilen cevabın bir ör-
neği ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederiz.

PTT Genel Müdürlüğü

A. İhsan Dündar Ertan Mumcuoğlu
Başkan Yardımcısı Şb. Müdürü

Ankara : 14 10 1976
Telgraf

Gürkut Acar
Avukat

A n t a l y a

İlgi : Antalya Barosu Başkanlığına muhatap
2.6.1976 günlü dilekçeniz.

Antalya çıkışlı Isparta varışlı telgrafınızın
9.5.1976 tarihinde saat 14.30'da kabul edildiği, saat

15.15'de Isparta Merkezine yazıldığı, Pazar günü adliyenin kapalı olması nedeniyle telgrafın teslim edilemediği, telgrafın 10.5.1976 Pazartesi günü saat 8.30'da adliyeye verilmesi gerekirken dağıtılacak telgrafların çok olmasından dolayı saat 10.00'da mahkeme kâtibi Ahmet Taşkın imzasına teslim edildiği,

Telgrafın Normal olarak kabul edildiği telgraf hakkında merkez müdürüne müracaatınız üzerine dağıtıcıdan telgrafın teslimini ve servis işaretini gösteren resünün istendiği, resüde servis işaretini göremeyen dağıtıcının mahkeme kâtibinden sabah teslim ettiği telgrafın servis işaretini sorduğu, kâtibin ELT demesi üzerine restüye ELT yazarak müdürüne verdiği müdürlükçe de ELT telgraflarının teslim şartlarını belirtir bir yazının yazıldığı, bu yazıya karşılık telgrafını ELT olmadığını bildirmesi üzerine yeniden incelemeye başlanıldığı, bu durumda dağıtıcı tekrar mahkemeye giderek telgrafın servis işaretine baktığı, telgrafın ELT olmaması karşısında resüdeki ELT işaretini karaladığı, bu işlemlerden müdürüne ve amirine haber vermediği, olayda bir kastın bulunmadığı yapılan tahkikattan anlaşılmıştır.

Telgrafı (1.5 saat) gecikmeli olarak teslim eden ve mahkeme kâtibinin beyaniyle resü üzerinde servis işareti değiştirmek suretiyle müdürlüğünün yanlış beyanda bulunmasına sebebiyet veren kusurlu dağıtıcı hakkında gereğine tevessül edilmiştir.

Bilgi alınmasını rica ederiz.

PTT Genel Müdürlüğü

Ertem Mumcuoğlu
Şb. Müdürü

A. İhsan Dündar
Başkan Yrd.

Baro Başkanlığı

A n t a l y a

Ankara : 2.11.1976

Sayı : 1499

İlgi : 2.6.1976 tarih ve 257 sayılı yazınız.

Baronuz Avukatlarından Gürkut Acar ve Yusuf Önsoy'un, Isparta PTT Müdürü ve Yardımcıları hakkında şikâyetini kapsayan ilgi yazınız üzerine durum Ulaştırma Bakanlığına iletilmiş ve anılan Bakanlıktan aldığımız 26.10.1976 gün ve 21715 sayılı yazı ve ekinin fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-10

Askeri Yargıtay ve Askeri İdare Mahkemesi İçin Garnizon Dahilinde İnşa Edilecek Bir Bina Hakkında Türkiye Barolar Birliğinin, Milli Savunma Bakanlığına ve Genel Kurmay Başkanlığına Gönderdiği Yazı.

Milli Savunma Bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığına.

A n k a r a

Ankara : 19.11.1976

Sayı : 1892

Askeri Yargıtay ve Askeri İdare Mahkemesi için Garnizon dahilinde bir bina inşa edilmekte olduğu öğrenilmiş, bu vesile ile aşağıdaki hususların nazara alınmasını takdirlerinize arz etmek gerekli görülmüştür.

1 — Olağanüstü halin bahis konusu olmadığı zamanlarda Mahkemelerin Garnizon dahilinde bulunmasında çeşitli sakinler müşahade edilmekte, garnizon içinde alınması zorunlu önlemlerle, Mahkemelerin âleniyetini bağdaştırmak mümkün olamamaktadır. Bu yüzden avukat meslektaşlarımızdan pek çok şikâyetler Birliğimize intikâl etmektedir. Bu nedenlerle hali inşa olan binanın, mimari konumunun, garnizon ile alakası olmayan bir biçimde tadilini, ihtilatlara meydan vermeyecek değişikliklerin yapılarak, gerekli görülecek önlemlerin mahkeme başkanının tensip yetkisini kullanmak suretiye gerçekleşmesini yüksek takdirlerinize arz etmekteyiz.

2 — Avukatlık Kanununun sarih hükümleri açısından hali inşa olan binada, kanun hükmünün zorunluğuna ve kapsamına uygun olarak tensip edilecek bir bölümün «Avukatlar Odası» olarak ayrılmasını, avukatlara tahsis edilecek odanın tefrişinin Birliğimize ait olacağını tabii bulunduğunu, en derin saygılarımızla arz ederiz.

Başkan

1976/40-11

Isparta Adalet Komisyonunun Yan Ödemeler Hakkında Birliğe Gönderdiği Yazı — Birliğin Adalet Bakanlığına Başvurusu — Alınan Cevap.

Adalet Bakanlığı

A n k a r a

Ankara : 1.9.1976

Sayı : 1463

Isparta Adalet Komisyonu Başkanlığından alınan 18.8.1976 tarih ve 12 sayılı kararda: bazı nedenler ileri sürülerek adliye mesleğinde çalışan bü-

tüm personelin yan ödemelerini günün koşullarına göre ayarlanmak suretiyle normal bir ölçüye getirilmesi ve bunun maaştan ayrı tutulması, izinli ve raporlu bulunanların yan ödemelerinin kesilmemesi, keşifle ilgili harcırahların günün rayıçlarına aydurlması, kadrolarının hemen gönderilmesi, adliye çalışma saatleri dışında çalışanlara fazla çalışma ücreti verilmesi zarureti avukatlık camiasınca da teyid edilmektedir.

Konuyu takdirlerinize arz eder, Birliğimize de bilgi verilmesine müsaadelerinizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 9.11.1976
Sayı : 55564

İlgi : 1.9.1976 gün 1463 sayılı yazınıza :

1 — Yan ödeme diye adlandırılan iş güclüğü, iş riski, eleman temininde güclük zamlarının hangi işi yapanlara ve hangi görevlerde bulunanlara ne miktarda ödeneceği, ödeme usul ve esasları, ilgili kurumların yazılı isteği üzerine Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığında bütün kurumları kapsayacak şekilde ve yılda bir defa olmak üzere hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konur.

1976 yılı yan ödemeleri ile ilgili çalışmalar sırasına da adli personel için günün şart ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılan tekliflerimiz tümünün kabulü imkanı sağlanamamıştır.

1977 yılı için bu tekliflerimizde yine ısrar olunacak adli personele ödenen yan ödeme miktarının artırılmasına çalışılacaktır.

2 — Yan ödemelerin maaştan ayrı vergilendirilmeye tâbi tutulması için Vergi Usul Kanununda değişiklik yapmak gereklidir. Bu kabil değişiklik tasarısının hazırlanması Maliye Bakanlığını ilgilendirmektedir.

3 — İzinli ve raporlu bulunan Devlet Memuru na da yan ödeme verilmesi hususundaki Komisyon önerisine iştirak edilememiştir.

4 — Yol tazminatının artırılması amacı ile hazırlanan 492 sayılı Harçlar Kanununun 34. maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi Bakanlığımızca da olumlu karşılanmış ve biran önce kanunlaşması için Yüce Meclisteki çalışmaları yakinen takip edilmektedir.

5 — Adli personelin kadro ihtiyacının karşılanması için bir taraftan kendi imkânlarımızın müsaadesinde çalışmalar yapılırken bir taraftan da tüm ihtiyacın karşılanması için Devlet Personel Dairesi ile Maliye Bakanlığı nezdinde gerekli teşebbüslerde bulunulmuştur.

6 — Hakim ve Savcılarının yanında feragat ve fedakârlıkla çalışan Başkâtip, zabıt kâtibi, mübaşir, gardiyan gibi tüm adli personelin sosyal ihtiyaçlarının temini için de bütçe imkânlarının nisbette çalışmalar yapılmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

İ. Kemal Özbek
Adalet Bakanı Yerine
Müşteşar Muavini

Adalet Komisyonu Başkanlığı
I s p a r t a

Ankara : 25.11.1976
Sayı : 1978

İlgi : 18.8.1976 tarih ve 12 sayılı yazınız.

İlgi yazınız üzerine Adalet Bakanlığında yaptığımız müracaata alınan 9.11.1976 tarih ve 55564 sayılı yazı fotokopisi Yönetim Kurulumuzun 20.11.1976 tarih ve 809/43 sayılı kararı uyarınca ilişikte gönderilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-12

Avukatların Uğradığı Haksız Davranışlar — Ordu Barosunun Birliğe, Birliğin de Adalet Bakanlığında ve Ünye C. Savcılığına Başvurması — Alınan Cevap.

Baro Başkanlığına
O r d u

21.9.1976 Salı günü saat 15 sularında Ünye Ceza Evinde bulunan müvekkillerim ile görüşmek için gittiğimde, ceza evinde vazifeli Oğuz Aytekin isimindeki As. Sb. bana hitaben «bir dakika ceza evinde görüş yapabilmemiz için savcılıktan izin kâğıdı getirmeniz lazım» diyerek görüşebileceğimi söyledi. Ben de bunun üzerine, kardeşim ben avukatım, bizim görüş yapabilmemiz için savcılık iznine lüzum yoktur, dediğimde kim olursan ol, avukat neymiş, sizin ayrı bir kanununuz mu var? diye beni el hareketleri ile terslemiştir. O sırada yanında ayak ayak üzerine atmış bir sivil de olduğu halde avukatlık meslek ve haysiyetini rencide edecek sözler söyleyip o sivilin kakhaha ile gülmesine meydan vermiştir.

Bu durumu orada bulunan gardiyanlar ile diğer sivil halk da yakinen görmüşler. Bu durum karşısında meslek haysiyetimizi korumak için lütfen savcılığa sizinle beraber telefon açıp durumu soralım ve aydınlatalım dediğimde, burası konuş-

ma yeri değil, git nereden etlefon açarsan aç demek sureti ile beni el ve sözlerle yeniden tersleştirmiştir.

Durumu Ünye C. Savcılığına intikal ettirdiğim de, avukatların görülebilmesi için izne ihtiyaç olduğu şekilde bir emir vermediklerini ve assubayın keyfi olarak bu tür harekette bulunduğunu bildirmişler ve şikâyetimi havi zabıt tutmuşlardır.

Yukarıda izah ettiğim şekilde, gerek şahsımı ve gerekse mesleğimi hakkı olmadığı halde bir vazifelinin tahkir etmiş olması karşısında durumu da başkanlığınıza Barolar Birliğine iletilmek üzere bildirmek zaruretinde kalmışım.

Adı geçen assubay hakkında Ünye C. Savcılığına şikâyetinde bulunmuş olduğumdan, idari yönünde de tahkikat yapılması ve bütün cezaevi personeli ve mahkûmların huzurunda beni ve mesleğimi rencide eden vazifelinin ceza evinden alınması için gereğinin yapılmasına delaletlerinizi saygı ile istirham ederim. 21.9.1976.

Av. Hikmet Ürer
Ünye

Ordu : 7.10.1976
Sayı : 306

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

Baromuz Avukatlarından Hikmet Ürer'in 21.9.1976 günlü dilekçe fotokopisi ilişiktir.

Gerekli işlemin ifasından sonra neticenin Baromuz Başkanlığına bildirilmesini arz ederim. Saygılarımla,

Av. Ahmet Göncü
Ordu Barosu Başkanı

Adalet Bakanlığı Ankara : 20.10.1976
A n k a r a Sayı : 1704

Ordu Barosu Avukatlarından Hikmet Ürer'in Ünye Cezaevinde Astsubay Oğuz Aytekin'in mesleki görevini yapmasını engellediğini, meslek vakarını incitici davranışta bulunduğu bahilse şikâyeti kapsayan dilekçesinin fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

1136 sayılı Yasanın 2/son maddesi hükmünce adli merciler ve resmi daireler Avukatlara görevlerini yerine getirmede yardımcı olmak görevi ile yükümlü oldukları gözönünde tutularak, icapsız nedenlerle Avukat Hikmet Ürer'in müvekkili ile görüşmesini engelleyen adı geçen Astsubay hakkında gerekli yasal kovuşturmanın yapılması için ilgililere emir verilmesine müsaadelerini dilerim.

Saygılarımla.
Başkan

Av. Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

A n k a r a

C. Savcılığı Ankara : 20.10.1976
Ünye Sayı : 1703

Ordu Barosu Avukatlarından Hikmet Ürer'in müvekkiliyle görüşmesini engelleyen Ünye Cezaevinde görevli Astsubay Oğuz Aytekin hakkında yapılan işlemde bilgi verilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İş. G. Müdürlüğü

Sayı : 1-149-73-976-50204

Ankara : 25.11.1976

20.10.1976 gün ve 1704 sayılı yazınızda konusunu ettiğiniz hususlar tetkik ettirilmiş olup, görevde hakaret suçundan sanık Oğuz Aytekin hakkında, Ünye Asliye Ceza Hakimliğine kamu davası açıldığı anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz olunur.

Muammer Yula
Adalet Bakanı Y.
Ceza İşleri Genel Müdürü V.

Baro Başkanlığı Ankara : 29.11.1976
O r d u Sayı : 2000

İlgi : 7.10.1976 tarih ve 306 sayılı yazınız.

Baronuz Avukatlarından Hikmet Ürer'in Ünye Cezaevinde Astsubay Oğuz Aytekin hakkındaki şikâyetiyle ilgili Adalet Bakanlığına yaptığımız müracaat üzerine anılan Bakanlıktan aldığımız 25.11.1976 tarih ve 1-148-73-976-50204 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi ve durumun ilgili Avukata duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-13

Hakim - Avukat İlişkileri.

Balıkesir : 13.10.1976
Sayı : 976-395

Türkiye Barolar Birliği
Sayın Başkanlığına,
A n k a r a

Baromuz avukatlarından sayın Ahmet Kınay, Susurluk Hakimi M. Zeki Genç'in bir keşif esna-

sında ve giyabında kendisinden (Ahmet efendi) diye bahsetmesini Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığı nezdinde şikâyet konusu yapmıştır.

Yüksek Hakimler Kurulu sayın Başkanı, fotokopisi ekli ve Avukat Ahmet Kınay'a Balıkesir Adalet Komisyonu Başkanlığı eliyle gönderdiği cevap yazısında (efendi) deyiminin yorumunu yaparak bu sözcüğün, aşağılama ve aşağılatma anlamına gelmediği ve bu sebeple Hakim hakkında soruşturmaya yer olmadığına karar verildiğini bildirmiştir.

Avukat Ahmet Kınay'ın Yüksek Hakimler Kuruluna gönderdiği şikâyet dilekçesi ile Kurul Başkanının cevap yazısı Yönetim Kurulumuzca, adı geçen meslekdaşımızın müracaatı üzerine, incelenmiş, bu yorum biçimi dikkat çekici görülmekle gereğini takdir bakımından Birliğimiz Yönetim Kurulunun keyfiyetten haberdar edilmesi uygun görülmüştür.

Meslekdaşımızın Yüksek Hakimler Kuruluna vaki 9.7.1976 tarihli şikâyet dilekçesinin fotokopisi ile Kurul Başkanlığının yukarıda tarih ve no.su yazılı cevap yazısı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz olunur.

Saygılarımla.
Balıkesir Barosu Başkanı
Av. Hürşit Kangal

Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına
Sunulmak üzere Susurluk Yüksek dereceli
Hakimliğine

Müşteki : Ahmet Kınay, Avukat, Susurluk
Sanık : M. Zeki Genç, Hukuk Hakimi, Susurluk
Suç : Görev sebebiyle hakaret
Suç ta. :
Hadise ve Talep :

Susurluk ilçesinde uzun yıllardanberi avukatlık yapıyorum. Evvelce aynı ilçede hakimlik görevi de yapmışım.

Sanık hukuk hakimi geçen yıl ilçeye tayin edildi. Kendisi mesleğinde yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle de öyle sanıyoruz ki meslekte başarılı kişilere karşı tuhaf bir tutum içerisinde.

İlk olayda, Susurluk Asliye Hukuk Mahkemesinin 974/463 esas sayılı dosyasının tetkikinden de anlaşılacağı üzere keşif icrasına karar verilmiş ve biz de bu keşifte bulunmak lüzumunu hissetmiştik. Sadece bunu ve dosyadaki esasa tesirli beyanlarımızı nazara alan ve tehevüre kapılan sanık keşif yerinde ve giyabımızda olmak üzere tahkir ve tezyif cümlesinden «Ahmet Efendi» diye hakaret etmiş,

İkinci olayda yine Susurluk Asliye Hukuk Mahkemesinin 974/150, 151, 152 esas sayılı dosyaları tetkik buyurulduğunda görülecektir ki, gereksiz ola-

rak keşif kararları verilmiş, tarafımızdan bu keşiflerin kanunî gerek taşımadığı yolunda yazılı beyanda bulununca sanık yine tehevüre kapılarak «Ahmet Efendi» sözleri ile ve tahkir ve tezyif olarak giyabımda ifa eylediğim görev sebebiyle hakarete bulunmuştur.

Deliller : Bahsi geçen dosyalar, Susurluk Asliye Hukuk Mahkemesinde mümalen hakim tarafından rüyet edilen bütün dosyalar, tanık Susurlukta Avukat N. Kosova, Avukat Olcay Par, Susurluk'ta tüccar Orhan Tatlıoğlu Susurluk zabıt kâtibi Ecvet Günay, Avukat Hadi Kural'ın beyan ve şahadetleri, Adliye müfettişi raporları vesairedir.

Talep : Sanık hakkında her iki suçtan dolayı takibat icrasına, tecziyesine emir ve delalet buyrulmasını saygılarımla arz ve talep ederim. 9.7.1976.

Müşteki Av. Ahmet Kınay

Adalet Komisyonu Başkanlığına

B a l ı k e s i r

Ankara : 6.8.1976

Sayı : 1976/13-20/3227

Aşağıda adresi yazılı kişinin şikâyeti üzerine yapılan inceleme sonunda :

Şikâyet konusu (Efendi) deyimini — sözcüğü, Lügattaki tarife göre, eskiden bay anlamına ve isimlerden sonra getirilerek; özellikle şehzadeler, din adamları, kadılar, ağırbaşlı, saygıdeğer, çelebi yaradılışlı ve Yüksek mevkilerdeki kimseler için kullanılan kelimelerdir. Söyleyen ve söylenen şahısların sıfatları ve mevkileri de gözönüne alındığında, efendi, sözcüğünün, aşağılama (tezyif) ve aşağılatma (tahkir) anlamını taşımadığı, anlaşıldığından 45 sayılı Kanunun 43/8 maddesi uyarınca soruşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir.

Keyfiyetin, şikâyet edene tebliğini ve düzenlenecek tebliğ kâğıdının gönderilmesini rica ederim.

Cahit TÜRESAY
Yüksek Hakimler Kurulu Başkanı

T. C.
Balıkesir
Adalet Komisyonu
Başkanlığı

Sayı : 89

Sayın Avukat Ahmet Kınay
S u s u r l u k

Vaki şikâyetiniz üzerine, Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığınca varılan neticeyi bildirir, Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığının yazıları yukarıya çıkarılmıştır.

Tebliğ olunur. 9.8.1976.

Adalet Komisyonu
Başkanı

Sayın Cahit Türesay
Yüksek Hakimler Kurulu Başkanı
A n k a r a

Kişiy e Özel
Ankara : 8.11.1976
Sayı : 1814

Balıkesir Barosu Başkanlığından aldığımız 13 Ekim 1976 gün ve 976/395 sayılı yazı ve eklerinin fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

«Efendi» sözcüğünün kullanılmasındaki amaç, fazla meşguliyet arasında gözden kaçmış olabileceği ihtimali ile, durumun bir kerre de sayın Başkanlığımızca incelenmesini Yönetim Kurulumuzun 23.10.1976 gün ve 722/20 sayılı kararı gereğince arz ederim.

Başkan
Saygılarımla.
Ankara : 19.11.1976
Sayı : 1483

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 8.11.1976 gün 1814 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda adı geçen avukatın şikâyeti üzerine Kurulumuzun görevli bölümü 45 sayılı yasanın 52. maddesi uyarınca durumu serbestçe takdir ederek vicdan kanısına göre soruşturmaya yer olmadığına karar vermiş, söz konusu kararda yasaya aykırılık görülmediğinden Başkanlıkça itiraz yoluna gidilmemesi üzerine kesinleşmiştir.

Açıklanan nedenlerle yapılacak işlem bulunmadığına bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Zaîp Bolat

Başkan Yardımcısı
Yüksek Hakimler Kurulu

Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanlığı
A n k a r a
Ankara : 1.12.1976
Sayı : 2023

İlgi : 19.11.1976 tarih ve 1483 sayılı yazınız.

Kamu hizmeti gören, usul hukukumuzda belli bir yeri olan avukata bir hakimin «efendi» sözcüğü ile; bir avukatın da böyle bir sözcükle yüce bir göreve sahip şahıma hitap edemeyeceği yolundaki kanaatimizi muhafaza etmekte olduğumuza, bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Başkan

Baro Başkanlığı
B a l ı k e s i r
Ankara : 1.12.1976
Sayı : 2022

İlgi : 13 Ekim 1976 tarih ve 395 sayılı yazınız.

İlgi yazınız üzerine Yüksek Hakimler Kurulu Başkanı Cahit Türesay'ın şahsına yaptığımız mü-

racaat üzerine alınan 19.11.1976 gün ve 1483 sayılı yazı ile Birliğimiz görüşünü bildiren anılan Başkanlığa hitaben yazdığımız yazıların fotokopileri ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-14

Hakim-Avukat İlişkileri.
Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Nevşehir : 29.9.1976
Sayı : 1976/50

Baromuzda kayıtlı Nevşehir avukatlarından İnci Başaran tarafından Nevşehir Hakimi Yaşar Boyar hakkında Baro Başkanlığımıza verilmiş bulunan dilekçesinin bir adet fotokopisi ekli olarak sunulmuştur.

Bilgi ve gereğine müsadeleri saygı ile arz olunur.

Necati Acar
Nevşehir Barosu Başkanı

Baro Başkanlığına
N e v ş e h i r

Nevşehir Sulh Hukuk Hakimliğinin 976/141 E. sayılı dosyasında görülmekte bulunan, davacısı müvekkilim Kâzım Mazgal, Davalı Oktay Uslu olan alacak davasının 1.7.1976 tarihindeki duruşmasında :

Şahitlerden Ali Kaynar'ın ifadesinin zapta geçirilmesi sırasında zapta beyan harici bir hususun yanlışlıkla geçirildiğini, bu hususun şahitten sorulup öyle zapta geçirilmesini talep ettiğim bir sırada Hakim N. Yaşar Boyar, bu talebime tamamen değişik bir mana vermek suretiyle incitici davranışlarda bulunmuş ve bu suretle savunma hakkı sınırlandırılmıştır.

Kendilerine, talebimin yanlış anlaşılmasını ve kendilerine herhangi bir isnatta bulunmadığını, sadece o hususun tanığa sorulup öyle zapta geçirilmesini talep ettiğini duruşmada müteaddit defalar söylememe rağmen, incitici hareketlerine devamla gerek davalı ve gerekse tanıklar önünde bağırarak konuşmuştur.

Ayrıca yine aynı tanığa bir soru sorulmasını talep ettiğimde de dosyayı hisımla karıştırarak «Hani fatura, sorup da ne olacak, daha senin dosyadan bile haberin yok» diyerek duruşmada hakaret etmiş bulunmaktadır.

Avukata duruşmada hakaret etmekten ve incitici davranışlarda bulunmaktan, gerekli kanuni işlem yapılmak üzere Nevşehir C. Savcılığına Yüksek Hakimler Kurulu ile diğer ilgili makamlara bildirilmesine ve gerekli işlemin yapılmasına emir ve delaletlerinizi arz ederim. 16.7.1976.

Nevşehir Barosu Avukatlarından
Av. İnci Başaran

Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanlığı
A n k a r a

Ankara : 1.11.1976
Sayı : 1767

Nevşehir Barosu Başkanlığınca, Nevşehir Hakimî Yaşar Boyar hakkında şikâyeti kapsayan Av. İnci Başaran'ın 16.7.1976 tarihli dilekçesinin bir örneğinin Başkanlığınıza gönderildiği bildirilmiştir.

Şikâyet konusu hakkında yapılan işlem sonucundan Birliğimize bilgi verilmesine müsadelerinizi arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ankara : 16.11.1976
Sayı : 1976/67-10-4611

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 1.11.1976 günlü ve 1967 sayılı yazınızı:
Nevşehir Barosu avukatlarından İnci Başaran'ın Nevşehir Hakimî Yaşar Boyar hakkında yaptığı şikââyetin incelenmesi sonunda:

Duruşmayı idare eden ve zabıtları tanzimde görevli olan bir hakimin avukata işin mahiyetini anlamadan itiraz etmesi üzerine gerekli ikazı yaptıktan ibaret hareketinin soruşturmayı icap ettirecek bir nitelik taşımadığı anlaşıldığından 45 sayılı kanunun 43/8'inci maddesi gereğince soruşturmaya yer olmadığına karar verilmiş ve sonuç 25.10.1976 günü müştekiye tebliğ edilmiştir.

Bilgi edinmenizi rica ederim.

Saip Bolat
Yüksek Hakimler Kurulu Başkanı Y.

Ankara : 7.11.1976

Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanlığı
A n k a r a

İlgi : İkinci Bölüm Başkanlığı, 16.11.1976 gün ve 976/67-10-4611 sayılı yazı.

Nevşehir'de görev yapan Avukat İnci Başaran'ın aynı yer hakimî Yaşar Boyar hakkında şikâ-

yetini kapsayan yazımıza cevap teşkil eden ilgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 20.11.1976 günlü toplantısında görüşme konusu yapılmış;

Aleni duruşmada hakimin «...daha senin dosyadan haberin bile yok» tarzında bir ifade ile Avukata hitap etmesinin açık bir tezyif ve karşılıklı mücemele kaidelerine aykırı olduğu gözönünde tutulmaksızın, bunun «gerekli bir ikaz» olarak kabul edilmesinin, Birliğimizce üzüntü ile karşılandığının bildirilmesine karar verilmiştir.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-15

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği — Münhal Bulunan M. Kemalpaşa Hukuk Hakimliği — Bursa Barosunun Birliğe, Birliğin de Yüksek Hakimler Kuruluna Başvurması — Alınan Cevap.

T. Barolar Birliği Başkanlığına,
A n k a r a

Bursa : 10.11.1976
Sayı : 505

Özet : Hakim ihtiyacı hakkında.

M. Kemalpaşa İlçesinden Av. Orhan Bürksu tarafından verilen 2.11.1976 günlü dilekçe ilişikte sunulmuştur.

İlçeye bir Asliye Hukuk Hakiminin acele atanması için gerekli girişimlerde bulunulmasına müsaadelerinizi saygılarımla arz ederim.

Bursa Barosu Başkanı
Av. Turgut Bulut

Baro Başkanlığına
B u r s a

M. K. Paşa Asliye Hukuk Hakimliği Hakim Necmettin Küçükay'ın başka göreve atanmasından sonra iki yıla yakın bir süreden beri boş bulunmaktadır.

İlçede iş hacmi oldukça ağır olup sulh hakimi olarak atanan İlder Erdemir aynı zamanda Tapulama ve Asliye, İcra Tetkik Mercii davalarında görevli olduğu gibi ilçede kadaastro çalışması da başlamış, ihtilâflar mahkemeye intikal edecek safhaya gelmiştir.

Bu iş hacmi karşısında halen görevde bulunan hakim günün geç saatlerine kadar duruşmada kalmakta, takriben her gün birden fazla keşifte günün geç saatlerine kadar görev yapmaktadır.

Bu durum mevcut hakimlerin bütün gayretlerine rağmen davaların sonuçlanmasına ve duruşmaların seri olarak devamına olanak bırakmamaktadır. Bu sebeple ilçemize en kısa zamanda bir Asliye Hukuk Hakiminin atanması için müzaheret ve yardımlarınızı saygı ile arz ederiz. 2.11.1976.

Avukat
Orhan Bürksu

Mustafakemalpaşa
Baro Temsilcisi

Yüksek Hâkimler Kurulu
Başkanlığı
A n k a r a

Ankara : 17.11.1976
Sayı : 1889

Bursa Barosu Avukatlarından Orhan Bürksu'nun, M. Kemalpaşa İlçesine bir Asliye Hukuk Hâkiminin atanması isteğini kapsayan 2.11.1976 günlü yazı fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirini ve yapılan işlem sonucunun bildirilmesini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

T. C.
YÜKSEK HÂKİMLER KURULU
BİRİNCİ BÖLÜM
İşlemler Br.

Ankara : 22.11.1976
Sayı : 14963

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına

İlgi : 17.11.1976 gün ve 1889 sayılı yazınıza;

Münhal bulunan Mustafa Kemalpaşa Hukuk Hâkimliğine Hâkim tayini hususu atama kararı düzenlenmesi sırasında gözönüne alınacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saip Bolat
Yüksek Hâkimler Kurulu
Başkan Yardımcısı

Ankara : 29.11.1976
Sayı : 1996

Baro Başkanlığı
B u r s a

İlgi : 10.11.1976 tarih ve 505 sayılı yazınız.

İlgi yazınız üzerine Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına yaptığımız müracaata alınan 22.11.

1976 tarih ve 14963 sayılı yazı fotokopisi ilişikte gönderilmiştir.

Durumun Avukat Orhan Bürksu'ya da duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-16

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği — Münhal Bulunan Salihli Ağırceza Mahkemesi Başkanlığı ve Üyeliği — Manisa Barosunun Birliğe, Birliğin de Yüksek Hâkimler Kuruluna Başvurması — Alınan Cevap.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

Manisa : 12.11.1976
Sayı : 505

Başkanlığımıza hitaben Salihli ilçesi avukatları adına Adli Müzaheret Şefimiz Sayın Avukat Recep Adıgüzel'in 9.11.1976 tarihli dilekçe örneği ekte sunulmuştur.

Bu dilekçe, Salihli Ağır Ceza Mahkemesinin çalışma tarzı ve durumunu etraflıca dile getirmekte ve haklı bir şikâyetin konusu olmaktadır.

Gereği için yüksek bilgi ve takdirlerinize sunulur.

Saygılarımla.
Manisa Barosu Başkanı
Avukat Faruk Şeker

Sayın Baro Başkanlığına
M a n i s a

Salihli Adliyesinde Tayinler dolayısıyla Ağır Ceza Mahkemesi Asliye Ceza ve Hukuk Hakimleri tarafından kurulacak heyetle çalışmaktadır. Halen bir Ağır Ceza Reisi ve iki Ağır Ceza üyesi eksik bulunmaktadır.

Bu eksiklik nedeniyle Ağır Ceza Mahkemesi Hukuk ve Ceza Hakimlerinin her günü kendi mahkemeleri bittikten sonra Ağır Ceza Mahkemesine çıkmakta ve bunun sonucu olarak Ağır Ceza Mahkemesindeki duruşmalar her gün saat 20-21-22 saatlerine kadar devam etmektedir.

Ayrıca Ağır Ceza Mahkemesinin teşekkülü için Hakimlerin bulunmaması sebebiyle keşifler ve tesbitlerin de bir kısmı yapılamamaktadır.

Gerek meslektaşlarımızın ve gerekse iş sahiplerinin bu durum mağduriyetlerine meydan vermektedir.

Bu sebeplerle Barolar Birliğiyle gerekli girişimlerde bulunularak Salihli Adliyesine Hakim tayininin temini için delaletlerinizi saygılarımızla arz ederiz. 9.11.1976.

Salihli Adli Müzaheret Şefi
Avukat
Recep Adıgüzel

Yüksek Hâkimler Kurulu
Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 17.11.1976
Sayı : 1882

Manisa Barosu Başkanlığından alınan 12.11.1976 tarih ve 505 sayılı yazı fotokopisi ilişikte takdir kılınmıştır.

Gereğinin takdirini ve yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına

Ankara : 24.11.1976
Sayı : 15250

İlgi : 17.11.1976 gün ve 1882 sayılı yazı;

Münhal bulunan Salihli Ağırceza Mahkemesi üyeliğine ve başkanlığına hâkim tayini hususu atama kararı düzenlenmesi sırasında incelenecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Yüksek Hâkimler Kurulu
Başkan Yardımcısı

Baro Başkanlığı
M a n i s a

Ankara : 29.11.1976
Sayı : 1995

İlgi : 12.11.1976 tarih ve 505 sayılı yazınız.

İlgi yazınız üzerine Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına yaptığımız müracaata alınan 24.11.1976 tarih ve 15250 sayılı yazı fotokopisi ilişikte gönderilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-17

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği — Urfa'da 2. Bir Asliye Hukuk Mahkemesi İhtiyacı — Birliğin Adalet Bakanlığına ve Yüksek Hakimler Kuruluna Başvurması — Alınan Cevaplar.

Urfa : 5.5.1976
Sayı : 385

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
A n k a r a

Merkez Nüfusu 133.000'i aşkın Urfamızda bir tek Asliye Hukuk Mahkemesi mevcut olup, Asliyelik davalar dışında, Şehir Kadastro - Asliye Ticaret - İcra Tetkik Hakimliği ve iş davaları gibi çeşitli davaların yürütülmesine bir hakim bakmaktadır.

Davaların çeşitli ve işlerin de haddinden çok olması hasebiyle bir tek hakim bu davaları yürütmesi ağır ve aynı zamanda bir külfet teşkil etmektedir. Çalışkan ve vazifesini benimseyen bir hakim de netice olarak tahammül edebileceği ve katlanacağı bir iş hacmi vardır.

Tarihten 7-8 sene önce Urfa Asliye Hukuk Mahkemesi işlerinin çokluğu ve bütün davaların bir tek hakim tarafından yürütülmesindeki zorluk ve aksaklıklar göz önüne alınarak Baromuzca 6.2.1968 tarih 21 sayılı yazımızla keyfiyet Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına arzedilmiş ve bunun üzerine Urfa Asliye Hukuk Mahkemesi Hakimine yardımcı olmak üzere müstemiren yetkili bir hakim arkadaş tayin edilmişti. Bilahare Asliye Hukuk Hakimisi Zeki Akgül'ün Urfa Ağır Ceza Mahkemesi Reisliğine tayin edilmesi üzerine davalar yine bir tek hakim üzerine bırakılmıştır.

Adaletin tevziindeki aranan sürat esasının tahakkuku ve işlerin zamanında halledilip neticelenmesi için Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesinin kurulması lüzum ve zarureti doğmuştur.

2. bir mahkemenin teşkiline kadar şimdilik Asliye Hukuk Mahkemesi hakiminin işlerine yardımcı olmak üzere müstemiren yetkili bir hakim tayini ve bu nedenle ilgili merciler nezdinde teşebbüse geçilerek taleplerimize delaletlerinizi ve neticeden Baromuza bilgi verilmesini saygı ile arz ederim.

Urfa Barosu Başkanı
Av. Zeki Çelen

Yüksek Hâkimler Kurulu
Başkanlığı
A n k a r a

Ankara : 11.5.1976
Sayı : 831

Urfa Barosu Başkanlığından alınan ve Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesi kurulması ve bu Mahkeme kuruluncaya kadar Asliye Hukuk Mahkemesi işlerine yardımcı olmak üzere yetkili bir

hâkimin tayini isteğini kapsayan 5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazı fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ankara : 14.9.1976
Sayı : 11879

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 11.5.1976 gün ve 831.4.8.1976 gün ve 1325 sayılı yazılara :

Yürürlükteki yasal duruma göre herhangi bir yerde yeniden mahkeme kurulması işlerini öncelikle Adalet Bakanlığınca ele alınmakta olduğundan:

Şimdilik kurulumuzca yapılacak bir işlem bulunmadığına bilgi edinilmesini rica ederim.

Cahit TÜRESAY
Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanı

Baro Başkanlığı
U r f a

Ankara : 17.9.1976
Sayı : 1566

İlgi : 4.8.1976 tarih ve 1326 sayılı yazınız.
5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazınız üzerine Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına müracaat edilmiş ve anılan Başkanlıktan alınan 14.9.1976 tarih ve 11879 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.
Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

T. Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Urfa : 24.9.1976
Sayı : 486

İlgi : 17.9.1976 gün ve 1566 sayılı yazınız.

5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazımıza karşılık olarak gönderdiğiniz Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığının 14.9.1976 gün ve 11879 sayılı yazısının fotokopisinde, adı geçen tarih ve nolu yazımızın sadece birinci bölümüne cevap verilmiş olup ikinci bölüme değinilmemiştir.

5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazımızın 2. bölümünün Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına yeniden sunularak alınacak cevaptan Baromuza bilgi verilmesi rica olunur.

Saygılarımla.
Baro Başkanı
Av. Zeki Çelen

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Ankara : 2.11.1976
Sayı : 1780

Urfa Barosu Başkanlığından alınan ve Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesi kurulması ve bu mahkeme kuruluncaya kadar Asliye Hukuk Mahkemesi işlerine yardımcı olmak üzere yetkili bir hakimnin tayini isteğini kapsayan 5.5.1976 gün ve 385 sayılı yazı fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 16.11.1976
Sayı : 56798

İlgi : 2.11.1976 gün ve 1780 sayılı yazınız;

2'nci Asliye Hukuk Mahkemesi kurulacak yerler bir yıl içinde intikal eden iş durumu nazara alınarak bir sıraya konulmuş olup, emsal yerler arasında sırası geldiğinde ve kadro bakımından imkân hasıl olduğunda Urfa'nın da durumu incelenmek üzere gerekli not alınmıştır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Sabahattin Okutan
Adalet Bakanı Yerine
Özlük İşleri Genel Müdürü

Ankara : 24.11.1976
Sayı : 1945

Baro Başkanlığı
U r f a

İlgi : 2.11.1976 gün ve 1782 sayılı yazımız.

Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesi kurulmasına dair isteğin imkân hasıl olduğunda inceleneneğine ilişkin Adalet Bakanlığının 16.11.1976 gün ve 56798 sayılı cevap yazısı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 2.11.1976
Sayı : 1781

İlgi : 14.9.1976 gün ve 11879 sayılı yazınız.

11.5.1976 gün ve 831 sayılı yazımızla; Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesi kurulması, Mahkeme kuruluncaya kadar ise yetkili bir hâkimin tayini hususunda Başkanlığınıza müracaat edilmişti.

İlgi yazınızda; yeni bir mahkeme kurulmasının Adalet Bakanlığınca ele alındığı bildirilmektedir. Bu konudaki isteğimiz için anılan Bakanlığa başvurulmuş olup, netice alınuncaya kadar, Urfa Asliye Hukuk Mahkemesine yetkili bir hakim tayini için gereğinin takdirine ve yapılacak işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla
Başkan

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 16.11.1976
Sayı : 14668

Urfa'da 1. Asliye Hukuk Mahkemesi mevcut olup, mahkemesinde hakim bulunduğundan 2. hakim tayinine imkân bulunmamıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

M. Mazhar Budak
Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanı

Baro Başkanlığı
U r f a

Ankara : 29.11.1976
Sayı : 1997

İlgi : 24.9.1976 tarih ve 486 sayılı yazınız.

İlgi yazınız üzerine Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına yaptığımız müracaata alınan 16.11.1976 tarih ve 14668 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/40-18

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği Tosya'da Münhal Bulunan Hakim Kadroları — Birliğin Adalet Bakanlığına ve Yüksek Hakimler Kuruluna Başvurması — Alınan Cevap.

Tosya : 22.10.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlçemiz adalet teşkilâtı eksik bir kadro ile çalışmaktadır. Yüksek Hakimler Kurulu, Teftiş Heyeti Başkanlığı tarafından gönderilen Müfettiş Hakim tarafından da müşahade edilmiş olacağı veçhile ilçemizde 4 (dört) hakim kadrosu mevcut olduğu halde halen iki hakimin görevi aksatmadan yürütmesi mümkün olmamaktadır. Bu yüzden işler, senelerce sürüncemede kalmakta, vatandaş sızlanmakta, adalete olan inanç ve güven sarsılmaktadır.

Bu itibarla, ilçemiz adalet teşkilâtının kadrosunun tamamlanmasına ve en az iki hakime şiddetle ihtiyacı bulunmaktadır. Bu ihtiyaç fevkalâde acil hale gelmiştir.

Öte yandan, mahkeme kalemi de, kâtipler arasında ruhi bunalım yaratacak derecede dar bir odaya sıkıştırılmış olup, gerek vatandaşın gerekse biz avukatların iş takiplerini zorlaştırmakta hattâ zabıt kâtiplerinden başka odada oturacak ve ayakta duracak yer bulunmaması nedeniyle dosya okunması ve tetkikini dahi müşkil kılmaktadır. Halbuki adalet binasında iki oda boş olup, bunlardan bir tanesi kalem odası olarak kullanılmaya fevkalâde müsaittir.

Ayrıca, icra iş hacmi dikkate alındığında ilçemizde 2 icra memuru ve 1 kâtibin bulunmasında zaruret olduğu halde, mevcut bir icra memuru ile yetinilmesi icra takiplerinin de yürütmesini fevkalâde zorlaştırmaktadır. Senede en az 1500-2000 takip yapılmakta olması ve devreden takiplerle birlikte mevcut iş hacminin daima teraküm etmesi karşısında ilçemizin acilen bir memur ve bir kâtime daha ihtiyacı olduğunun açık kanıtlarıdır. Bir tek icra memurunun görev yapması nedeniyle, memurun hacze gitmesi halinde daire kapalı kalmakta bu dahi vatandaşın sızlanmasına sebep olmaktadır.

Arzetmiş olduğumuz gibi ilçemizin 2 hakim, 1 icra memuru ve 1 kâtime şiddetle ihtiyacı bulunduğundan gereğini tensiplerinize saygı ile arz ve talep ederiz. 22.10.1976.

DAĞITIM :

Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına

hâkimin tayini isteğini kapsayan 5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazı fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ankara : 14.9.1976
Sayı : 11879

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 11.5.1976 gün ve 831,4.8.1976 gün ve 1325 sayılı yazılara :

Yürürlükteki yasal duruma göre herhangi bir yerde yeniden mahkeme kurulması işlerini öncelik-
le Adalet Bakanlığınca ele alınmakta olduğundan:

Şimdilik kurulumuzca yapılacak bir işlem bulunmadığına bilgi edinilmesini rica ederim.

Cahit Türesay
Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanı

Baro Başkanlığı
U r f a

Ankara : 17.9.1976
Sayı : 1566

İlgi : 4.8.1976 tarih ve 1326 sayılı yazınız.
5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazınız üzerine Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına müracaat edilmiş ve anılan Başkanlıktan alınan 14.9.1976 tarih ve 11879 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.
Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

T. Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Urfa : 24.9.1976
Sayı : 486

İlgi : 17.9.1976 gün ve 1566 sayılı yazınız.

5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazımıza karşılık olarak gönderdiğiniz Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığının 14.9.1976 günü ve 11879 sayılı yazısının fotokopisinde, adı geçen tarih ve nolu yazımızın sadece birinci bölümüne cevap verilmiş olup ikinci bölüme değinilmemiştir.

5.5.1976 tarih ve 385 sayılı yazımızın 2. bölümünün Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına yeniden sunulması alınacak cevaptan Baromuza bilgi verilmesi rica olunur.

Saygılarımla.
Baro Başkanı
Av. Zeki Çelen

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Ankara : 2.11.1976
Sayı : 1780

Urfa Barosu Başkanlığından alınan ve Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesi kurulması ve bu mahkeme kuruluncaya kadar Asliye Hukuk Mahkemesi işlerine yardımcı olmak üzere yetkili bir hakim tayini isteğini kapsayan 5.5.1976 gün ve 385 sayılı yazı fotokopisi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 16.11.1976
Sayı : 56798

İlgi : 2.11.1976 gün ve 1780 sayılı yazınız;

2'nci Asliye Hukuk Mahkemesi kurulacak yerler bir yıl içinde intikal eden iş durumu nazara alınarak bir sırada konulmuş olup, emsal yerler arasında sırası geldiğinde ve kadro bakımından imkân hasıl olduğunda Urfa'nın da durumu incelenmek üzere gerekli not alınmıştır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Sabahattin Okutan
Adalet Bakanı Yerine
Özlük İşleri Genel Müdürü

Ankara : 24.11.1976
Sayı : 1945

Baro Başkanlığı
U r f a

İlgi : 2.11.1976 gün ve 1782 sayılı yazımız.

Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesi kurulmasına dair isteğin imkân hasıl olduğunda inceleneneğine ilişkin Adalet Bakanlığının 16.11.1976 gün ve 56798 sayılı cevap yazısı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 2.11.1976
Sayı : 1781

İlgi : 14.9.1976 gün ve 11879 sayılı yazınız.

11.5.1976 gün ve 831 sayılı yazımızla; Urfa'da 2. bir Asliye Hukuk Mahkemesi kurulması, Mahkeme kuruluncaya kadar ise yetkili bir hâkimin tayini hususunda Başkanlığınıza müracaat edilmiştir.

İlgi yazınızda; yeni bir mahkeme kurulmasının Adalet Bakanlığınca ele alındığı bildirilmektedir. Bu konudaki isteğimiz için anılan Bakanlığa başvurulmuş olup, netice alınuncaya kadar, Urfa Asliye Hukuk Mahkemesine yetkili bir hakim tayini için gereğinin takdirine ve yapılacak işlem sonucundan bilgi verilmesine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla
Başkan

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 16.11.1976
Sayı : 14668

Urfa'da 1. Asliye Hukuk Mahkemesi mevcut olup, mahkemesinde hakim bulunduğundan 2. hakim tayinine imkân bulunmamıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

M. Mazhar Budak
Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanı

Baro Başkanlığı
U r f a

Ankara : 29.11.1976
Sayı : 1997

İlgi : 24.9.1976 tarih ve 486 sayılı yazınız.

İlgi yazınız üzerine Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına yaptığımız müracaata alınan 16.11.1976 tarih ve 14668 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla
Başkan

1976/40-18

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği Tosya'da Münhal Bulunan Hakim Kadroları — Birliğin Adalet Bakanlığına ve Yüksek Hakimler Kuruluna Başvurması — Alınan Cevap.

Tosya : 22.10.1976

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlçemiz adalet teşkilâtı eksik bir kadro ile çalışmaktadır. Yüksek Hakimler Kurulu, Teftiş Heyeti Başkanlığı tarafından gönderilen Müfettiş Hakim tarafından da müşahade edilmiş olacağı veçhile ilçemizde 4 (dört) hakim kadrosu mevcut olduğu halde halen iki hakimin görevi aksatmadan yürütmesi mümkün olmamaktadır. Bu yüzden işler, senelerce sürüncemede kalmakta, vatandaş sızlanmakta, adalete olan inanç ve güven sarsılmaktadır.

Bu itibarla, ilçemiz adalet teşkilâtının kadrosunun tamamlanmasına ve en az iki hakime şiddetle ihtiyacı bulunmaktadır. Bu ihtiyaç fevkalâde acil hale gelmiştir.

Öte yandan, mahkeme kalemi de, kâtipler arasında ruhi bunalım yaratacak derecede dar bir odaya sıkıştırılmış olup, gerek vatandaşın gerekse biz avukatların iş takiplerini zorlaştırmakta hattâ zabıt kâtiplerinden başka odada oturacak ve ayakta duracak yer bulunmaması nedeniyle dosya okunması ve tetkikini dahi müşkil kılmaktadır. Halbuki adalet binasında iki oda boş olup, bunlardan bir tanesi kalem odası olarak kullanılmaya fevkalâde müsaittir.

Ayrıca, icra iş hacmi dikkate alındığında ilçemizde 2 icra memuru ve 1 kâtibin bulunmasında zaruret olduğu halde, mevcut bir icra memuru ile yetinilmesi icra takiplerinin de yürütmesini fevkalâde zorlaştırmaktadır. Senede en az 1500-2000 takip yapılmakta olması ve devreden takiplerle birlikte mevcut iş hacminin daima teraküm etmesi karşısında ilçemizin acilen bir memur ve bir kâtime daha ihtiyacı olduğunun açık kanıtlarıdır. Bir tek icra memurunun görev yapması nedeniyle, memurun hacze gitmesi halinde daire kapalı kalmakta bu dahi vatandaşın sızlanmasına sebep olmaktadır.

Azretmiş olduğumuz gibi ilçemizin 2 hakim, 1 icra memuru ve 1 kâtime şiddetle ihtiyacı bulunduğu gereğini tensiplerinize saygı ile arz ve talep ederiz. 22.10.1976.

DAĞITIM :

Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

Avukat
Sait Baha Eken

Avukat
Zeki Boğatır

Avukat
Kaya Kökhan

Avukat
Okyay Vural

Avukat
Mehmet Önsavaş

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

Ankara : 15.11.1976
Sayı : 1852

Tosya'da görev yapan meslekdaşlarımızın başvurularından, Adalet binasında iki boş oda bulunduğu halde, mahkeme kaleminin, kâtiplerin bile çalışmasına yetmeyecek kadar dar bir odaya sıkıştırılmış bulunduğunu, bu neden ile gerek çalışanların, gerek iş sahipleri ve gerekse Avukatların sıkıntı çektikleri bildirilmektedir.

Ayrıca, iş hacmi ilçede iki icra memuru ile bir kâtibin bulunmasını zorunlu kıldığı halde, bir icra memurunun görevde bulunmasının icra takiplerinin yürümesini imkânsızlaştırdığı, memurun hacze gitmesinin, memurluğun kapatılması sonucunu doğurduğu bildirilmektedir.

Gerekli kolaylaştırıcı tedbirlerin alınacağı ümidi ile gereği takdir edilmek üzere durumu arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Yüksek Hakimler Kurulu
Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 15.11.1976
Sayı : 1853

Tosya'da görev yapan avukatların başvurularından, ilçedeki dört hakim kadrosundan ikisinin boş olması nedeni ile, işlerin sürünce kalmamasından yakınıldığı öğrenilmiş bulunmaktadır.

Gereğini takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına

Ankara : 19.11.1976
Sayı : 14805

Açık bulunan Tosya Hakimliklerine hakim ta-

yini hususu atama kararı düzenlenmesi sırasında incelenecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saip Bolat
Yüksek Hakimler Kurulu
Başkan Yardımcısı

Baro Başkanlığı
K a s t a m o n u

Ankara : 29.11.1976
Sayı : 1999

Baronuza kayıtlı avukatlardan; Sait Baha Eken, Mehmet Hüsametdin Önsavaş, Zeki Bağatur, T. Kaya Kökhan ve B. Okyay Vural'ın Birliğimize yaptıkları müracaat üzerine, istekleri gereği yapılmak üzere Adalet Bakanlığı ve Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığına duyurulmuştur.

Başvurmamız üzerine Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığından alınan 19.11.1976 tarih ve 14805 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Durumun ilgili avukatlara duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-19

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği — Çiçekdağ Adliyesinde Münhal Bulunan Kadrolar — Kırşehir Barosunun Birliğe, Birliğinde Adalet Bakanlığına Başvurması — Alınan Cevap.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına
A n k a r a

Kırşehir : 30.9.1976
Sayı : 976/142

Kırşehir Barosu Yönetim Kurulu, 22.9.1976 tarih ve 30 sayılı kararı ile İlimiz Çiçekdağı İlçesinde Baromuz Avukatlarından Avukat Abdurrahman Karahasanoğlu'ndan alınan 22.9.1976 tarihli telgraf suretinin, Adalet Bakanlığına, Kırşehir Adalet Komisyonu Başkanlığına ve T. Barolar Birliği Başkanlığına sunulmasına karar vermiştir.

22.9.1976 tarihli telgraf örneği eklince sunulmuştur.

Bilgi ve gereğine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla.
S. Azmi Gönül
Kırşehir Barosu Başkanı

Baro Başkanlığına
Kırşehir

Çiçekdağı : 22.9.1976
Tel.

Çiçekdağı Mahkemeleri zabıt kâtiplerinden Hüseyin Doğrunun İcra Memurluğuna ve Kâtip Süleyman Şahin'in Ankara Mahkemelerine tayini sebebi ile Adliye kaleminde, bir kâtip çalışmakta işlerin çokluğu ve aradan üç ayı geçtiği halde boşalan kadrolara Komisyonca tayin yapılmamış olduğundan durumun Adalet Bakanlığına telle bildirilmesini delaletlerinize arz ederim.

Karahasanoglu
Avukat

Adalet Bakanlığına
Ankara

Ankara : 8.10.1976
Sayı : 1647

Vâki tayinler sebebi ile Çiçekdağı Adliyesinde işlerin aksamakta olduğuna dair Kırşehir Baro Başkanlığından alınan 30.9.1976 tarih ve 142 sayılı yazı ve ekinin fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin takdirini ve yapılan işlem sonucunun bildirilmesini arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Ankara : 27.10.1976
Sayı : 53389

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
Ankara

İlgi : 8.10.1976 gün ve 1647 sayılı yazıya;

Çiçekdağ Adliyesinde münhâl bulunan kadrolara atama yapılabilmesi için gerekli müsaade verilerek 8.10.1976 tarih ve 49852 sayılı yazımızla Kırşehir Cumhuriyet Savcılığına bildirilmiştir;

Bilgi edinilmesini arzedeirim.

Sabahattin Okutan
Adalet Bakanı yerine

Özlük İşleri
Genel Müdürü

Baro Başkanlığı
Kırşehir

Ankara : 4.11.1976
Sayı : 1806

İlgi : 30.9.1976 gün ve 1976/142 sayılı yazınız.

Çiçekdağı Adliyesinde münhal bulunan kadrolara atama yapılmasına dair ilgi yazınız üzerine durum Adalet Bakanlığına iletilmiş ve adı geçen

Bakanlıktan alınan 27.10.1976 tarih ve 53389 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.
Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-20

Mahkeme Kadrolarının Yetersizliği — Burdur İcra Memurluğunun İkinci Bir Kâtip Kadrosuna İhtiyacı — Birliğin Adalet Bakanlığına Başvurması — Alınan Cevap.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
Burdur

Burdur : 13.8.1976
Sayı : 540

1 — Burdur İcra Memurluğu halen bir tek kâtiple çok güç şartlar altında çalışmaktadır. 1.7.1976 tarihine kadar 2961 dosya esasa kayıt edilmiş, 733 talimat dosyası derdest bulunup, yine aynı tarihe kadar İcra Memurluğu 2.307.547,63 TL. tahsilat ve 1.945.714,60 TL. reddiyat yapmış bulunmaktadır.

2 — İlgili memur ve kâtip çok çalışmaktadır. Ancak işlerin çokluğu ve ayrıca haciz ve sair muamelelerin de yapılma zorunluğu, vatandaşların işlerinin zamanında yapılamaması sonucunu doğurmaktadır. İcra dairesinin verimli çalışabilmesi için ikinci bir kâtime büyük bir ihtiyaç vardır. Bu iddiayı doğrulayan İcra Memurluğunun iş durumunu gösterir tasdikli cetvel ekte sunulmuştur.

3 — Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının, daha önceki olumlu çabalarına ek olarak, Baromuz için büyük ve önemli bir sorun olan, arza çalıştığımız, İcra memurluğuna ikinci bir kâtip tayini hususunda, Adalet Bakanlığında gerekli girişimleri yapmak üzere çalışmalarda bulunacağı inancıyla saygılar sunarım.

Burdur Barosu Başkanı
Avukat
Ali Şahin

Ankara : 20.8.1976
Sayı : 1439

Adalet Bakanlığı
Ankara

Burdur İcra Memurluğunun halen tek kâtiple çok güç şartlar altında çalıştığını belirterek işlerin yoğunluğu nedeniyle İcra Memurluğuna ikinci

bir kâtip tayini dileğini kapsayan Burdur Barosu Başkanlığının 13.8.1976 gün ve 540 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Baro Başkanlığı
B u r d u r

Ankara : 20.8.1976
Sayı : 1440

İlgi : 13.8.1976 gün ve 540 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda bahsi geçen Burdur İcra Memurluğuna ikinci kâtip tayini hakkındaki dileğinizin bugünkü tarihli yazımızla Adalet Bakanlığına intikal ettirilmiştir.

Sonuçtan ayrıca bilgi verilecektir.
Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

Ankara : 27.8.1976
Sayı : 41066

İlgi : 20.8.1976 gün ve 1439 sayılı yazınız;

1975 yılı iş cetvelleri ile kayıtlarımız üzerinde yapılan incelemede, Burdur İcra Dairesine 2126 işin geldiği, kadrosunda ise bir icra memuru, bir zabıt kâtipi olup, mevcut kadro iş durumu itibarıyla Müdürler Kurulu prensip kararına uygun bulunduğundan, istenilen kadronun ilâvesine imkân görülememiştir.

İleride iş durumunda artış görüldüğünde kadro ve eleman bakımından imkân hasıl olduğunda Burdur'un durumu da incelenmek üzere gerekli not alınmıştır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Sabahattin Okutan
Adalet Bakanı Yerine
Özlük İşleri Genel Müdürü

Baro Başkanlığı
B u r d u r

Ankara : 3.9.1976
Sayı : 1473

İlgi : 13.8.1976 tarih ve 540 sayılı yazınız.

Burdur İcra Memurluğuna ikinci bir kâtip tayini dileğiniz üzerine Adalet Bakanlığına 20.8.1976 gün ve 1439 sayılı yazımızla başvurulmuştur.

Bunun üzerine anılan Bakanlıktan alınan 27.8.1976 tarih ve 41066 sayılı yazı fotokopisi ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-21

Cumhuriyet Senatosu Toplumu Etkileyen Şiddet Olaylarını Araştırma Komisyonunun Birliğe Gönderdiği Yazı Hakkındaki Birlik Genelgesi.

Ankara : 4.8.1976
Genelge No. : 42/1346
K o n u : Toplumu etkileyen şiddet olayları Hk.

Baro Başkanlığı
.....

C. Senatosu Toplumu Etkileyen Şiddet Olaylarını Araştırma Komisyonu Başkanlığından Birliğimize gönderilen 11.5.1976 tarih ve 11 sayılı yazı metni ayrıca aşağıya alınmıştır.

Baronuzda bu konuda bilgi ve belge mevcut ise kısa sürede Birliğimize intikal ettirilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1 — Cumhuriyet Senatosu, toplumu derinden sarsan, dev boyutlu, çok yönlü bunalmın kökenlerini, gerçek nedenlerini, bunun hazırlayıcılarını, sürdürenlerini, eylemlerin içinde, arkasında ve yanında bulunan tüm kişi, güçlerin kimliklerini, güttükleri amaçları, Hükümeti teşkil eden partilerin ve hükümetin bunların karşısındaki tutum ve davranışlarını öğrenmeyi, olayların sürüp gitmesini önleyecek, toplumsal kaosu ve kargaşayı durdurup dindirecek ve can güvenliğini, öğrenim özgürlüğünü sağlayacak çözümleri bulmak amaçlarıyla verilen iki önergeyi kabul ederek bir Araştırma Komisyonu kurmuştur.

Göreve başlayan Komisyonumuz aşağıdaki hususlarda kuruluşunuzdan bilgi istemeyi kararlaştırmıştır.

2 — a. Bu tarihe kadar işlenen Toplum Suçlarının Nedenleri?

b. Bu suçların işlenişinde iç ve dış teşvikçi kişi ve güçlerin olup olmadığı?

c. Kuruluşunuzun saptadığı ve adalete aktarılmamış olay varsa tarih, yer, sanıklar ve mağ-

durların isimleri ve varsa başka bilgi ve belgelerin bir hafta içinde başkanlığımıza bildirilmesini saygı ile rica ederim.

Toplumu Etkileyen Şiddet Olayları
Araştırma Komisyonu Bşk.

Salih Tanyeri
Gaziantep Senatörü

1976/40-22

Topluluk Sigortasıyla İlgili Birlik Genelgesi.

Ankara : 15.9.1976
Genelge No. : 49/1541

Baro Başkanlığı

Son zamanlarda Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünden Birliğimize gönderilen yazılardan, bazı barolarca Topluluk Sigortasına bağlı Avukatların Sigorta primlerinin vaktinde yatırılmamasından şikâyet edildiği görülmektedir.

Topluluk Sigortası primlerinin vaktinde yatırılmasını denetlemek sözleşme gereğince Barolarımıza ait bir yükümlük olduğu gibi, Sigorta primlerinin vaktinde yatırılması da sigortalı meslektaşlarımız için bir görevdir.

Diğer yandan Barolarımız primlerin vaktinde yatırılıp yatırılmadığını denetim ile, yatırmayanlar hakkında 1136 sayılı Yasanın 190'ıncı maddesinde belirtilen yatırımları uygulamak zorundadırlar.

Durumun Baronuz mensuplarına duyurulmasını, Yasa sözleşme ve genelgemiz ışığında gereğinin takdirini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-23

Ankara'da Yapılan Olağanüstü Genel Kurulda Alınan Kararlarla İlgili Birlik Genelgesi.

Tarih : 8.10.1976
Genelge No. : 1629/50

Baro Başkanlığı

18-19.9.1976 günlerinde Ankara'da toplanan Türkiye Barolar Birliği Olağanüstü Genel Kurulu; zamanı Yönetim Kurulunca saptanmak üzere bir yürüyüş düzenlenmesine karar vermiştir.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasasının yeniden yasalaştırılması girişimini protesto amacıyla düzenlenecek yürüyüşün, kesin güzergâhı ve tarihi sonradan bildirilmek üzere;

Yürüyüşün önemi gözönünde tutularak Baronuz TBB. Genel Kurul Delegeleri, Baro Başkanı ve Yönetim ve Disiplin Kurulu üyelerinin katılması ile, pankart, afiş ve benzeri dövizlere yer verilmeksizin cübbe ile ve sessiz yürüyüş biçiminde düzenlenmesi,

Tandoğan Meydanında başlayacak yürüyüş sonunda Anayasa Mahkemesi Başkanına yürüyüş nedenlerini etraflıca yansıtan bir yazının sunulması,

Yürüyüşün amacının doğru belirlenmesi ve yabancı sızmaların önlenmesi için cübbe ile olması ve katılacakların bildirecek (muhtemelen tasarrufları Meclisten - C. Senatosuna gönderilmesi tarihleri arasında) tarihte Ankara'da bulunmalarının sağlanmasını,

Yönetim Kurulunun 2.10.1976 günlü kararı gereğince bilginize sunarım.

Saygılarımla
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

1976/40-24

Manisa Belediyesinde Münhal Bulunan Avukat Kadrosu İle İlgili Birlik Genelgesi.

Genelge No : 51/1638
Tarih : 8.10.1976

Baro Başkanlığı

Manisa Belediyesi Hukuk İşleri Müdürlüğünden alınan 29.9.1976 tarih ve 5-76/165-1190 sayılı yazı örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Keyfiyetin Baronuz mensuplarına duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Belediyemizde 7/1 dereceli ve 300,— TL. yan ödemeli avukat kadrosu münhal bulunmaktadır.

Yürürlükteki Vekâlet Ücretleri Dağıtım Yönetmeliğine göre tahsil edilen vekâlet ücretlerinin % 35'i de avukata temin edilen menfaatler arasındadır.

Keyfiyetin Birliğiniz mensuplarına duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
M. Ertuğrul Dayıoğlu
Belediye Başkanı

1976/40-25

Avukatlık Sınavı — 1976 Yılı 5. Avukatlık Sınavı Hakkındaki Birlik Genelgesi ve Duyurusu — 4. Avukatlık Sınav Tutanaqları.

Genelge No. : 1821/55
Ankara : 8.11.1976
Konu : 1976 yılı

5. Avukatlık Sınavı Hk.

Baro Başkanlığı

.....

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7. maddeleri ile Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip eden maddeleri uyarınca 1976 yılının beşinci Avukatlık Sınavı 13-14 Aralık 1976 Pazartesi ve Salı günleri yapılacaktır. Buna ait duyurunun bir örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Sınav 13 Aralık 1976 Pazartesi günü saat 9.00 —12.00 arasında Anayasa ve İdare Hukuku ile Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları, aynı gün öğleden sonra 14.00-17.00 arasında Ceza ve Ceza Usulü Hukuku, 14 Aralık 1976 Salı günü 9.00-12.00 arasında Medeni Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku aynı gün 14.00-17.00 arasında İş Hukuku ve İcra ve İflâs Hukuku ve Hukuk Usulü konularında yazılı olarak yapılacaktır.

Staj bitim belgesi almış ve bu belgenin günü ile sınav günü arasında iki yıldan fazla bir süre geçmemiş olan adayların Yönetim Kurulumuzca tesbit edilerek, üç nüsha sınav giriş belgesi düzenlenmesini, adlarının sınava girecekler listesine yazılmasını, sınav giriş belgesinin bir örneğinin adaya verilmesini, bir örneğinin sınava girecekler listesi ile birlikte sınav gününden en az bir hafta önce bulunacak şekilde Birliğe gönderilmesini, bir örneğinin de adayın staj dosyasında saklanması, Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 33. maddesine göre de, Baromuz bölgesi içinde sınavın ve mülakatın yer, gün ve saatinin ilân edilmesini önemle rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

DUYURU

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 28 ve takip eden ve geçici 7. maddeleri ile Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 29 ve takip eden maddeleri uyarınca 1976 yılı 5. Avukatlık Sınavı 13-14 Aralık 1976 Pazartesi ve Salı günleri sınavda başarısız olanların mülakatları da 20 Aralık 1976 Pazartesi günü Birlik binasında yapılacaktır.

Adayların Barolarından alacakları sınav giriş belgesi ile birlikte 13 Aralık 1976 Pazartesi günü saat 8.30'da birlik binasında bulunmaları duyurulur.

Not : —Sınav düzen ve güvenini bozduklarından sınav dışı bırakılanlarla sınav belgesi aldığı halde sınavı girmeyenler sınavda başarısız sayılır.

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI I

Avukatlık Kanunu ile Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 1976 yılı 4. Avukatlık sınavına üç adayın katılacağı bildirildiği ve üçünün de gelmiş oldukları görüldü.

Anayasa, İdare Hukuku ve Avukatlık Kanunu ile Meslek Kuralları konularında aşağıdaki soruların sorulması uygun görüldü.

1 — İdare Hukuku :

a — İlgililerin idari makamlara başvurmaları halinde, idari makamın cevap verme süresi nedir?

b — Danıştay Kanununda muhakemenin iadesini açıklayınız.

2 — Anayasa Hukuku

Anayasada sağlanan vicdan ve din hürriyetini anlatınız.

3 — Avukatlık Kanunu ve Meslek Kuralları :

a — Avukatın örnek çıkarabilme ve tebligat yapabilme hakkını açıklayınız.

b — Meslekdaşlar arası dayanışma ve ilişkileri ile ilgili meslek kuralımızı kısaca özetleyiniz.

Bu tutanak 13.9.1976 Pazartesi günü düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu
	Üye
	Avukat
	Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI II

Sınavın ikinci gurubunu teşkil eden Ceza ve Ceza Usul Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi :

1 — Kanun yollarına nasıl başvurulur? Adi itiraz ile acele itiraz arasındaki farklar nelerdir?

2 — Hırsızlık ile gasp arasındaki farklar nelerdir?

Bu tutanak 13.9.1976 Pazartesi günü saat 14.00'de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Bşk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu
	Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI III

Sınavın III. gurubunu teşkil eden Medeni Hukuk, Borçlar Hukuku ve Ticaret Hukuku konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — Medeni Hukuk :

Velâyet altındaki küçüğün sebebiyet verdiği haksız eylem sonucunda oratya çıkan zararın ödenmesi.

Böyle bir davada hasmın kimler olabileceğinin belirtilmesi.

2 — Borçlar Hukuku :

Adi ortaklığın feshini gerektirir sebepleri yazınız.

3 — Ticaret Hukuku :

Marka ile ticaret ünvanı arasındaki farklar nelerdir?

Bu tutanak 14.9.1976 Salı günü saat: 8.30'da düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Başk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu

Üye
Avukat
Erdoğan Bigat

AVUKATLIK SINAV TUTANAĞI IV

Sınavın IV. gurubunu teşkil eden İş Hukuku, İcra ve İflas ve Hukuk Usulü konularında aşağıdaki soruların sorulmasına karar verildi.

1 — İş Hukuku :

Husule gelen iş kazasında işverenin sorumluluğunu ve bu davanın tâbi olduğu zaman aşımı süresini açıklayın.

2 — İcra ve İflas Hukuku :

İlâmlı takip ile ilâmsız takipler arasındaki farkları belirtin.

3 — Hukuk Usulü :

Eski hale getirme dileği ne gibi durumlarda geçerlidir?

Bu tutanak 14.9.1976 Salı günü saat: 14'de düzenlendi ve imza edildi.

Başkan	Üye
Yargıtay 15. Hk. D. Başk.	Yargıtay 9. Ceza D. Bşk.
Fevzi Palabıyık	Orhan Aydın
Üye	Üye
Avukat	Avukat
İhsan Onar	Behçet Çomakoğlu Erdoğan Bigat

1976/40-26

Avukatlık Stajı — 1136 Sayılı Yasanın 27. Maddesine Göre Stajyerlere Barolarınca Yardım Yapılacağına Hükme Bağlanmış Olması Nedeniyle Birlikçe Yapılacak Bir İşlem Olmadığı Hk.

Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

A.Ü. Hukuk Fakültesinden 1975 döneminde mezun oldum. Zonguldak Barosuna kayıtlı olarak Avukatlık stajını yapmaktayım. Çok sevdiğim ve saygı duyduğum Avukatlık benim için ideal bir meslek... Fakat maddi olanaklardan mahrum olarak stajımı devam ettirmeye çalışıyorum. Hiçbir gelirim olmadığı gibi maddi olanağım da yoktur. Çok mağdur durumdayım. Tahsil devresinde Yüksek Kredi Yurtlar Kurumundan aldığım kredilerle geçim temin ediyordum. Staj devresinde başka işle meşgul olmama prensibi gereğince hiçbir işte çalışmıyorum. Babam işçi olup sekiz nüfusa bakmakla yükümlüdür. İkamet ettiğim yer staj yaptığım Zonguldak'a trenle iki saat uzaklıkta Hisarönü Bucaktır. Her gün gidip gelmekteyim. Avukatlık Kanununa göre ancak maddi olanakları olanlara Avukat olma hakkı var, diğerlerine yok gibi... Buna göre Anayasa'daki eşitlik prensibi zedelenmektedir.

Açık isteğim Avukatlık Kanununun stajyerlere yardım hükmünü ihtar eder 27. Md.sine göre Barolar Birliği Yönetim Kurulunun tensip kılacağı maddi olanakların teminini saygılarımla arz ederim. 19.7.1976.

Refik Parlak
Stajyer Avukat

Sayın Refik Parlak Ankara : 13.8.1976
Stajyer Avukat Sayı : 1396
Z o n g u l d a k

İlgi : 19.7.1976 tarihli yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 8.8.1976 tarihli oturumunda incelenmiş olup, 1136 sayılı Yasanın 27. maddesi ile stajyerlere Barolarınca yardım yapılabileceğinin hükme bağlanması cihetiyle Birliğimizce yapılacak bir işlem olmadığına karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-27

Avukatlık Stajı — 1136 Sayılı Yasanın Geçici 7. Maddesiyle; 3499 Sayılı Yasanın 5278 Sayılı Yasa ile Değiştirilen 19. Madde Hk.

Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

Zonguldak Barosuna bağlı olarak avukatlık stajı yapmaktayım. Ekim 1975'de fakülteden mezun oldum. 8.11.1975'de stajıma başladım. Şu anda avukat yanı stajımın ilk üç ayını tamamlamış bulunmaktayım. Avukatlık Kanununda yapılan son değişiklik ile (Geçici 7. maddenin değiştirilmesi ile) 1 senelik staja tâbi olduk. Şu anda avukat yanı stajımın ilk üç ayını tamamlamış bulunmaktayım. Bu durumda aşağıdaki sorunun açık ve kesin olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

İcra takipleri ve icra tetkik merciindeki davalar (yanında staj yaptığım avukatın izin ve muvafakatı ile) tarafımdan görülebilir mi?

Cevabınızı en kısa zamanda beklemekteyim.
Not : Cevabın Zonguldak Barosuna ayrıca gönderilmesi rica olunur.

Saygılarımla.
Nedim Yüksel
Stj. Avukat
Zonguldak

Ankara : 15.9.1976
Sayı : 1545

Baro Başkanlığı

Z o n g u l d a k

Avukat yanında üç aylık stajdan sonra icra takiplerinde ve İcra Tetkik Mercilerindeki davaları takip edip edemeyeceğini imzasız ve tarihsiz başvurusu ile soran Avukat stajyeri Nedim Yüksel'e, sorunun 1136 sayılı Yasanın geçici 7. maddesiyle; 3499 sayılı Yasanın 5278 sayılı Yasa ile değiştirilen 19. maddenin uygulanması gerektiğinin bildirilmesi suretiyle hükme bağlandığının duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-28

Avukatlık Stajı — 2018 Sayılı Yasa Hk.

Burdur : 16.7.1976
Sayı : 528

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına

A n k a r a

1 — Resmî Gazetenin 2.7.1976 tarihli ve 15634 sayılı nüshasında yayınlanan 2018 sayılı kanun, Avukatlık Kanununun geçici 7. maddesinin 1. fıkrası (b) bendini değiştirmiştir. Bu değişiklikte «31.12.1976 tarihine kadar Hukuk Fakültelerinden mezun olanlar mezuniyet tarihinden itibaren 3 yıl içinde» dendiğinden :

a — Stajyerlerin 1,5 yıl olan staj süresinin 1 yılı inip inmediğinin,

b — Stajyerlerin sınava tâbi olup olmayacaklarının bildirilmesini saygıyla dilerim.

Burdur Barosu Başkanı
Av. Ali Şahin

Baro Başkanlığı
B u r d u r

Ankara : 13.9.1976
Sayı : 1527

İlgi : 16.7.1976 gün ve 528 sayılı yazınız.

İlgi yazınız Yönetim Kurulumuzun 8.8.1976 günlü oturumunda incelenmiş olup, söz konusu 2018 sayılı Yasada «31.12.1976 tarihine kadar Hukuk Fakültelerinden mezun olanlar, mezuniyet tarihinden itibaren 3 yıl içinde» denildiğine göre, bu tarihe kadar mezun olanların stajlarını tadile uğramayan madde hükümlerine göre staj yapacaklarının, stajlarının 1 yıl ve imtihansız staj olacağına bildirilmesine 507/2 sayı ile karar verilmiştir.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-29

Avukatlık Stajı — 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 7. Maddesi Hk.

Barolar Birliği

Sayın Başkanlığına
A n k a r a

1971-1972 tarihinde İ.Ü.H. Fakültesine girdim. 1976 Şubat döneminde mezun oldum. Halen mahkemeler nezdindeki stajımı ifa etmekteyim. Basında staj süresi için çıkan çeşitli yorumlardan dolayı staj için uygulanan yönetmenlik hakkında kesin bilgi sahibi değilim. Staj süresinin bir yılına mı, yoksa birbuçuk yılına mı tâbi olduğumu, bir yıla tâbi isem staj bitiminde Av. sınavına girip giremeyeceğimi öğrenmek istiyorum.

Baronuzun her seferinde gösterdiği ilgi gibi bu seferde de gereken ve istenilen sorulara cevap vereceğini şükarnlarımı ifade ederek belirtmek istiyorum. Öte yandan Baro dergisine Abone olmam için gereken kolaylığın sağlanmasını saygıyla arz ederim. 27.7.1976.

Halil Yıldırım
Stj. Avukat
Cizre/Mardin

Sayın Halil Yıldırım
Stajyer Avukat
Cizre-Mardin

Ankara : 6.8.1976
Sayı : 1351

İlgi : 27.7.1976 tarihli yazınız.

İlgi yazınızda sorduğunuz hususların cevabı 1136 sayılı Yasanın 7. maddesinde hükme bağlanmıştır.

Madde 26.2.1970 gün ve 1238 ve 23.6.1976 gün ve 2018 sayılı yasalarla değişikliğe uğramış, son yasa değişikliği Resmî Gazetenin 2.7.1976 gün ve 15634 sayılı nüshasında yayınlanmıştır.

1136 sayılı Yasanın 182. maddesine göre düzenlenen Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin Resmî Gazetede yayın tarihi ise 20.2.1973 gün ve 14454 sayılı nüshadır. Bu nüshadaki yanlışlıklar 20.2.1973 gün ve 14458 sayılı nüshada düzeltilmiştir.

1136 sayılı Yasaya göre staj Baroların yetkisi içindeki konulardandır.

TBB Baroların kararlarına karşı itiraz mer-ciidir. Bu nedenle mektubunuzdaki hususlarda mü-talâa verilememektedir.

TBB'liği Dergi çıkarmamaktadır. Yayınlanan TBB Bülteni ise Avukatlara gönderilmektedir. Açık-ıyıcı bilgi için Baronuza başvurmanız uygun ola-caktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

1976/40-30

Danıştay Kararları.

T. C.

DANIŞTAY

Sekizinci Daire

Esas No. : 1975/2527

Karar No. : 1976/1790

Davacı :

Davalı : Türkiye Barolar Birliği

Davanın Özeti : Ankara Barosunda kayıtlı Avukat olan davacının, bir yıl süre ile işten çıkarılmasına ilişkin Adalet Bakanlığınca onaylanan Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulunun 27.9.1975 gün ve 31 sayılı kararının iptali dileğidir.

Savunmanın Özeti : Cevap verilmemiştir.

Raportör Ahmet Nuri Çolakoğlu'nun Düşünce-si : 1136 sayılı Kanunun altıncı kısmında Avukat-

ların hak ve ödevleri gösterilmiş ve 134'üncü mad-desinde, Avukatlık onuruna yahut meslek düzen ve geleneklerine uymayan eylem ve davranışlarda bu-lunanlarla, mesleki çalışmada görevlerini yapma-yan veya görevlerinin gerektirdiği dürüstlüğe uy-gun şekilde davranmayanlar hakkında 135'inci mad-dede yazılı disiplin cezalarının uygulanacağını hükme bağlamıştır. Sahte olarak düzenlenen ted-bir kararını icra memurluğunca ibraz ile' infaz et-tiren davacı hakkında 1136 sayılı Kanunun 135'inci maddesinin 4'üncü fıkrası uyarınca bir yıl süreyle işten çıkarma cezası verilmesinde kanuna aykırı-lık yoktur. Bu sebeple dayanağı bulunmayan da-vanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Kanunsözcüsü Erman Bayraktar'ın Düşünce-si : Davacı hakkında bir yıl işten çıkarma cezası verilmeisne ilişkin Türkiye Barolar Birliği kararı dava konusu edilmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 157'nci mad-desinin sondan bir önceki fıkrasında, Barolar Bir-liği Disiplin Kurulunun itiraz üzerine uyarma. kı-nama ve para cezası dışında verdiği kararların Ada-let Bakanlığının onaylaması ile kesinleşeceği, ilgi-li Avukat ve Birlik Disiplin Kurulunun Adalet Ba-kanlığının onaylamaya ilişkin kararına karşı Da-nıştay'a başvurabileceği hükme bağlanmıştır. Sö-zü geçen Kanun hükmü uyarınca davanın, Baro-lar Birliği Disiplin Kurulu kararının onaylanmasi-na ilişkin 27.10.1975 tarih ve 28382 sayılı Adalet Ba-kanlığı kararına karşı açılması icabedeceğinden, kesin nitelik taşımayan Barolar Birliği Disiplin Ku-rulu kararına yönelik davanın tetkik kaabiliyeti bulunmamaktadır.

Davanın bu nedenle reddi gerektiği düşünül-mektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince duruşma için tespit edilen 7.6.1976 Pazartesi günü duruşma davetiyesinin tebliğine rağmen davacı ile davalı temsilcisinin gelmedikleri anlaşıldıktan son-ra duruşma yapılmaksızın işin gereği düşünüldü:

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 6. kısmında, Avukatların hak ve ödevlerinin neler olduğu gös-terilmiş ve aynı Kanunun 134'üncü maddesi Avu-katlık onuruna yahut meslek düzen ve gelenek-lerine uymayan eylem ve davranışlarda bulun-anlarla mesleki çalışmada görevlerini yapmayan ve-ya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekil-de davranmayanlar hakkında 135'inci maddede yaz-ılı disiplin cezalarının uygulanacağını hükme bağ-lamıştır. Diğer taraftan sözü edilen kanunun 157'nci maddesinin 6. fıkrasında, Baro Disiplin Kuru-lu kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyen Ba-rolar Birliği Disiplin Kurulunun, yeniden incelemeyi gerektirmeyen hallerde uygun görmediği ka-

rarı kaldırarak işin esası hakkında karar verebileceği öngörülmüştür. Sahte olarak düzenlenen tedbir kararını icra memurluğuna ibraz ile infaz ettiren davacı hakkında, 7.2.1975 tarihli Baro Disiplin Kurulu kararı ile verilen kınama cezasının, şikâyetçinin itirazı üzerine 27.9.1975 tarihli Barolar Birliği Disiplin Kurulu kararı ile kaldırılarak, bir yıl işten çıkarma cezası verilmesinde ve bu kararın 27.10.1975 tarihli Adalet Bakanlığı kararı ile red edilmesinde kanuna aykırılık yoktur.

Bu sebeple dayanağı bulunmayan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına 7.6.1976 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye
İbrahim Koloğlu	Enver Sevgen
Üye	Üye
Bülent Olçay	Mahmut Polat
Üye	
Metin Güven	

1976/40-31

Danıştay Kararları.

Ankara : 24.6.1976
Sayı : 1073

Baro Başkanlığı
A n k a r a

Baromuz Disiplin Kurulunca kınama cezası verilen Av.'nın Birlik Disiplin Kurulu kararı aleyhine açtığı davanın reddine dair Danıştay 8. Dairesinin Esas: 975/313, Karar: 976/494 sayılı ve 11.2.1976 tarihli karar örneği Yönetim Kurulumuzun 5.6.1976 gün ve 332/21 sayılı kararı uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilginizi rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

T. C.
DANIŞTAY
Sekizinci Daire
Esas No. : 1975/313
Karar No. : 1976/494

Davacı :

Davah : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı.

Davanın Özeti : Davacı avukat hakkında kınama cezası verilmesine ilişkin Ankara Barosu Disiplin Kurulunun 24.3.1972 tarih ve 4 sayılı kararını onayan Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu

lunun 24.6.1972 tarih ve 18 sayılı kararının, Ankara 4'üncü Asliye Ceza Mahkemesinin, iddia edilen suçun ademi mevcudiyetine dayanarak verdiği beraat kararının nazara alınmadığı ve tahkikatın noksan yapıldığı iddialarıyla iptali istegidir.

Savunmanın Özeti : Cevap verilmemiştir.

Raportör Aysel Pekiner'in Düşüncesi : 1136 sayılı yasanın avukatın hak ve ödevlerinin düzenlenmesine ilişkin 6'ncı kısmında 34'üncü madde hükümü ile; avukatların, avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlü buldukları öngörülmüştür. Dosya muhtevsinden, davacı avukatın bir meslektaşının yürütmekte olduğu haciz işlemi esnasında vekil sıfatı bulunmadığı halde haciz işleminin yapılmasını engellediği, hattâ olayın polise intikaline sebep olduğu anlaşılabilir yukarıda sözü edilen yasa hükmüne aykırı davranışı nedeniyle hakkında 1136 sayılı Yasanın konu ile ilgili hükümlerine dayanılarak kınama cezası verilmesinde isabetsizlik bulunmadığından davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Kanunsözcüsü Orhan Dikbaşın Düşüncesi :
..... tarafından yürütülen bir haciz işlemi esnasında vekil sıfatıyla bulunmadığı halde, müdahalede bulunarak haciz işleminin yapılmasına engel olması üzerine, 1136 sayılı Yasanın 134, 135 ve 136. maddeleri uyarınca hakkında kınama cezası verilmiş ve vaki itiraz üzerine de karar T. Barolar Birliğince onanmıştır.

Avukatlar arasında cari mesleki dayanışma icabı davacı avukatın haciz işlemini yürüten meslektaşının işine müdahalede bulunmaması gerekirdi. Davacının tutumu bu nedenle kusurlu telakki edilmiştir. Davacı, aynı suçtan ceza mahkemesinde beraat ettiğini iddia etmekte ise de, 1136 sayılı yasanın 140. maddesine göre, avukat hakkında başlamış olan ceza kovuşturması disiplin işlem ve kararlarının uygulanmasına engel olmaz. Davacının eyleminin Ceza Kanunu hükümlerinden ayrı olarak başlı başına disiplin kovuşturmasını ve disiplin cezasını gerektirir nitelikte bulunduğu dava konusu kararda usul ve mevzuata bir aykırılık görülmediğinden davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince
işin gereği düşünüldü :

Davacı avukatın bir meslektaşı tarafından yürütülen haciz işlemi esnasında vekil sıfatı bulunmadığı halde işe karışarak haciz işleminin yapılmasına engel olması nedeniyle vaki şikâyet üzerine Ankara Barosu Disiplin Kurulunun 1136 sayılı Yasanın 134, 135 ve 136'ncı maddeleri uyarınca kınama cezası verilmesine ilişkin kararı, Tür-

kiye Barolar Birliği Disiplin Kurulunca onandı-
ğundan iptali isteğiyle bu dava açılmış bulunmak-
tadır.

Dosyada bir örneği bulunuan Ankara 4'üncü
Asliye Ceza Mahkemesinin 21.12.1971 tarih ve E-
sas: 1971/512. Karar: 1971/944 sayılı kararından,
vazifeli memurlara mukavemetten sanık olarak da-
vacı avukat hakkında açılan ceza davası sonucun-
da; olayda; iddianamede gösterilen suçun unsurları
bulunmadığı gibi menfi mukavemetin dahi te-
şekkül etmediği ve bu suretle sanığın fiilinde suç
olmadığı gerekçesiyle beraatine karar verildiği an-
laşılmaktadır.

Bu durumda kınama cezası verilmesine ilişkin
Disiplin Kurulu kararının verildiği tarihte yukarı-
da sözü edilen ve disiplin cezası verilmesine esas
olan fiilde suç unsurları bulunmadığı gerekçesine
dayandırılan Asliye Ceza Mahkemesinin beraat ka-
rarı bulunduğu halde anılan karar gözönünde bu-
lundurulmaksızın davacı avukat hakkında kına-
ma cezası verilmesinde ve bu kararın davalı Bir-
lik Disiplin Kurulunca onanmasında isabet görül-
memiştir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kararın ip-
taline, ilşem dosyasının yerine gönderilmesine, is-
tek bulunmadığından yargılama giderlerine hük-
medilmesine yer olmadığına 11.2.1976 gününde oy-
birliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye
İbrahim Koloğlu	H. Basri Kurdoğlu
Üye	Üye
Bülent Olçay	Mahmut Polat
Üye	
Metin Güven	

1976/40-32

**Dava ve İş Takipçileri — Çalıştığı Yerdeki Avukat
Sayısı Üçü Bulan Dava Vekillerinin Görev Süre-
sinin Kendiliğinden Sona Ereceği ve 3 Ay İçerisin-
de 3 Avukat Bulunmayan Bir Yere Nakletmesi Ge-
rekeceği Hk.**

Ankara : 8.10.1976
Sayı : 1634

Adalet Bakanlığı
A n k a r a

İlgi : 3.9.1976 gün ve 24965 sayılı yazınız.

Ankara Barosunun hakkındaki kararına karşı
itirazda bulunan Süleyman Aydemir'in Birliğimize
yaptığı itiraz üzerine Birlik Yönetim Kurulunca
verilen 2.10.1976 tarihli, 637/20 sayılı karar örnek-
leri ile dosyası ilişik olarak sunulmuştur.

Avukatlık Kanunu uyarınca gereğinin takdi-
ri ile, dosyasının ilgili Baroya gönderilmesini ve
sonucundan Birliğimize de bilgi verilmesini rica
ederim.

Saygılarımla.
Başkan

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Yönetim Kurulu Kararı

Karar Tarihi : 2.10.1976
Karar No. : 637/20

Dava ve iş takipçileri listesinden kaydının si-
linmesine ilişkin Ankara Barosu Yönetim Kurulu
kararına karşı Süleyman Aydemir'in itirazı ile il-
gili Yönetim Kurulumuzun 7.8.1976 gün ve 505/45
sayılı kararı ile ilgili dosyanın bir kere daha ince-
lenmesi için iade eden Adalet Bakanlığının 3.9.
1976 gün ve 24965 sayılı yazısı ile ilgili dosya in-
celendi.

Çerkeş'te üç avukatın görev yapmakta olduğu
hususunda Baro Yönetim Kurulunun 24.6.1976
günkü kararında belirtilen hususların aksini gös-
teren herhangi bir delil bulunmadığından itirazın
reddine oybirliğiyle karar verildi.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İş. Gn. Müdürlüğü

Ankara : 22.10.1976
Sayı : 30552

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına
A n k a r a

İlgi : 8.10.1976 gün ve 1634 sayılı yazınız.

Dava ve iş takipçisi Süleyman Seyfettin Ayde-
mir hakkında Ankara Barosu Yönetim Kurulunca
verilen karara karşı vaki itirazın reddine ilişkin
Birliğiniz Yönetim Kurulunun 2 Ekim 1976 gün ve
637/20 sayılı kararı onaylanmıştır.

Bu konuda Ankara Cumhuriyet Savcılığına
gönderilen yazının bir örneği eklidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Oğuz Akdoğanlı
Adalet Bakanı Y.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İş. Gn. Müdürlüğü

Ankara : 22.10.1976
Sayı : 30551

Ankara Cumhuriyet Savcılığına

Dava ve iş takipçisi Süleyman Seyfettin Ay-
demir'in listeden adının silinmesine dair Ankara

Barosu Yönetim Kurulunun 24 Haziran 1976 gün ve 1423 sayılı kararına karşı vaki itirazın reddine ilişkin Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 2 Ekim 1976 gün ve 637/20 sayılı kararı ile dayanağı belgeler incelendi.

Ankara Barosu Yönetim Kurulu, Çerkeş ilçesinde üç avukatın yasaya uygun biçimde büro açtığı ve çalışmaya başladığı, dava ve iş takipçisi Süleyman Seyfettin Aydemir'in gerçeğe uymayan sebeplerle kanunun öngördüğü üç aylık süre içinde üç avukat veya dava vekili bulunmayan bir yere nakil işlemini yaptırmadığı gerekçesi ile adının listeden silinmesine karar vermiştir.

Türkiye Barolar Birliği aynı gerekçeyi benimsemekle birlikte Baro Yönetim Kurulu kararında belirtilen hususların aksini gösteren herhangi bir delil bulunmadığı görüşü ile itirazı reddetmiştir.

Vekâlet görevini yapmak hakkı o yerde avukat veya dava vekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya dava vekili bulunmayan başka bir yere naklederek büro açması halinde listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. Üç aylık süre içinde aynı baro bölgesindeki başka yere nakil yapılarak büro açılmaması veya bu süre dolmadan başka bir baroya nakil için başvurulmaması halinde ilgilinin adı listeden silinir. 1136 sayılı yasanın geçici değişik 17. maddesinin 4'üncü fıkrasındaki bu süre hak düşürücü nitelikte olduğundan Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu kararında usul ve kanuna aykırı bir yön görülmemiştir.

Bu itibarla söz konusu karar onaylanmış ve dosya ilişikte gönderilmiştir.

Geri kalan işlemlerin tamamlanması için Baroya tevdiini rica ederim.

Oğuz Akdoğanlı

Adalet Bakanı Y.

Hukuk İşleri Genel Müdürü

1976/40-33

X. Genel Kurulla İlgili Birlik Genelgesi

Ankara : 24.11.1976

Genelge No. : 56/1966

Baro Başkanlığı

6-7-8 Ocak 1977 günü Sakarya'da yapılacak

Genel Kurulda, nisabın sağlıklı bir biçimde tesbiti için Baronuz adına katılacak delegelere keyfiyetin duyurulmasını, herhangi bir suretle Genel Kurula katılamayacak olan asıl delgelerin yerini alacak yedek delegelerin en geç 30 Aralık 1976 gü-

nüne kadar Birliğimize bildirilmesini ve katılacak yedek delegelere, bu hususu belirten birer belge verilmesinin sağlanmasını,

TBB'nin 6-7-8 Ocak 1976 günleri Sakarya'da toplanacak Genel Kurulu sırasında, Otel rezervasyonunun sağlanması için katılacakların isimlerinin bildirilmesi Sakarya Barosunça istenilmiştir.

Otel rezervasyonunun temininde kolaylık sağlanabilmesi için, katılacak delegelerin ayırtılmasını istedikleri yatak adedini de belirtmek suretiyle en geç 10 Aralık 1976 gününe kadar Sakarya Barosu Başkanlığına bilgi vermeleri gereğinin Baronuz delegelerine duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.
Başkan

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BÜLTENİ

İ K İ A Y D A B İ R Ç I K A R

S a h i b i :

Türkiye Barolar Birliği Adına Başkan
Avukat Faruk Erem

Sorumlu Müdür :

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri
Avukat Fehmi Özçelik

Yönetim Yeri :

Kızılay Karanfil Sok. No. 5 - Ankara
Telf : 18 13 44 - 18 13 46 - 18 05 12

Dizgi ve Baskı :

Nuray Matbaası, Ankara - 1976
Telf : 18 85 56

18.000 Adet Basılmıştır.

G İ D E C E Ğ İ Y E R